gemeente
Zoetermeer

Programmabegroting 2026-2029

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2
Leeswijzer 8
Begroting in één oogopslag 11
Inleiding 16
Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie 18
Indicatoren, trendgrafieken en financiën Programma 1 31
Doelstelling 1.1 Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren 31
Doelstelling 1.2 Beperken uitval in het onderwijs 33
Doelstelling 1.3 Bevorderen van een beter ondernemersklimaat 34
Doelstelling 1.4 Bevorderen groei werkgelegenheid 35
Doelstelling 1.5 Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie 37
Doelstelling 1.6 Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan 39
Programma 2 Samen leven en ondersteunen 50
Indicatoren, trendgrafieken en financiën Programma 2 58
Doelstelling 2.1 Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp 58
Doelstelling 2.2 Bevorderen meedoen aan de samenleving en zelfstandig wonen 60

Doelstelling 2.3 Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden....65
Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen....75
Indicatoren, trendgrafieken en financiën Programma 3....80
Doelstelling 3.1 Bevorderen duurzame ontwikkeling....80
Doelstelling 3.2 Behouden kwaliteit openbare ruimte....85
Programma 4 Vrije Tijd....97
Indicatoren, trendgrafieken en financiën Programma 4....102
Doelstelling 4.1 Bevorderen laagdrempelig toegankelijke cultuur-, sport-, groen- en speelvoorzieningen....102
Doelstelling 4.2 Bevorderen levendige stad....105
Programma 5 Veiligheid....113
Indicatoren, trendgrafieken en financiën Programma 5....120
Doelstelling 5.1 Bevorderen van de veiligheid in de woning....120
Doelstelling 5.2 Behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk....122
Doelstelling 5.3 Behouden veiligheid in de stad....124
Programma 6 Dienstverlening en participatie....132
Indicatoren, trendgrafieken en financiën Programma 6....136
Doelstelling 6.1 Continueren klanttevredenheid....136
Doelstelling 6.2 Bevorderen van de participatie....139

Programma 7 Inrichting van de stad 143
Indicatoren, trendgrafieken en financiën Programma 7 153
Doelstelling 7.1 Bevorderen passende woonruimte voor iedere Zoetermeerder 153
Doelstelling 7.2 Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio 156
Doelstelling 7.3 Bevorderen kwaliteit van gebouwde omgeving en publieke ruimte 157
Doelstelling 7.4 Behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid 157
Doelstelling 7.5 Overige 159
Overzicht Overhead 169
Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien 174
Vennootschapsbelasting 182
Financiële begroting 183
Financiële begroting 184
Paragrafen 215
Paragraaf 1 Lokale heffingen 216
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 224
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen 236
Paragraaf 4 Financiering 249
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering 254

Paragraaf 6 Wet open overheid 257
Paragraaf 7 Verbonden partijen 258
Paragraaf 8 Grondbeleid 265
Paragraaf 9 Zoetermeer 2040 271
Bijlagen 273
Bijlage 1 Spelregels begrotingsbeleid 274
Bijlage 2 Nieuw beleid en Bezuinigingsvoorstellen 280
Bijlage 3 Kerncijfers 289
Bijlage 4 Reserves 295
Bijlage 5 Voorzieningen 297
Bijlage 6 Investeringen 298
Bijlage 7 EMU-saldo 299
Bijlage 8 Basisset verplichte indicatoren BBV 300
Bijlage 9 Afkortingen en begrippen 301
Bijlage 10 Verbonden partijen 313
Bijlage 11 Wettelijke kaders 344
Bijlage 12 Taakvelden 352
Bijlage 13 Afschrijvingstermijnen 364

Bijlage 14 Monitoring evaluatie pilots 365
Buurtvervoer 365
Flexwonen Ruimtebaan 366
Woonoverlast 368
IPTA 370
Pilot Expertisepool en Onderwijs-behandelgroep 371
Vindplaats verborgen schulden 373
RIO (re-integratie officier) 376
Social Hub 377
Tuinrangers 379
Bijlage college producten, kosten en prestatie PB 2026 382
Prestatie-indicatoren Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie 382
Prestatie-indicatoren 1.1 Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren 382
Prestatie-indicatoren 1.2 Beperken uitval in het onderwijs 384
Prestatie-indicatoren 1.5 Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie 384
Prestatie-indicatoren 1.6 Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan 385
Prestatie-indicatoren Programma 2 Samen leven en ondersteunen 390
Prestatie-indicatoren 2.1 Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp 390

Prestatie-indicatoren 2.2 Langer zelfstandig wonen 390
Prestatie-indicatoren Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen 395
Prestatie-indicatoren 3.1 Bevorderen duurzame ontwikkeling 395
Prestatie-indicatoren 3.2 Behouden kwaliteit openbare ruimte 398
Prestatie-indicatoren Programma 4 Vrije Tijd....399
Prestatie-indicatoren 4.1 Bevorderen laagdrempelig toegankelijke cultuur-, sport-, groen- en speelvoorzieningen....399
Prestatie-indicatoren 4.2 Bevorderen levendige stad....403
Prestatie-indicatoren Programma 5 Veiligheid 408
Prestatie-indicatoren 5.1 Bevorderen van de veiligheid in de woning....408
Prestatie-indicatoren 5.2 Behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk 409
Prestatie-indicatoren 5.3 Behouden veiligheid in de stad 409
Prestatie-indicatoren Programma 6 Dienstverlening en participatie 412
Prestatie-indicatoren 6.1 Continueren klanttevredenheid 412
Prestatie-indicatoren Programma 7 Inrichting van de stad 416
Prestatie-indicatoren 7.5 Overige....416

Leeswijzer

Het doel van de programmabegroting is om voor komende jaren inzicht te geven in de beleidsdoelen en de financiële middelen die nodig zijn om die doelen te bereiken. Het dient als basis voor het stellen van inhoudelijke – en financiële kaders en benoemen van prioriteiten door de raad en het afleggen van verantwoording van het college aan de raad.
Deze Programmabegroting 2026–2029 is alweer de laatste van deze collegeperiode en wordt gepresenteerd in een financieel uitdagende context. Het perspectief staat in het teken van het behouden van structureel financieel evenwicht in een periode van toenemende onzekerheden en oplopende tekorten.
De Programmabegroting 2026-2029 is gebaseerd op de uitkomsten van het Perspectiefdebat juni jl. Daarbij is rekening gehouden met de effecten van de meicirculaire, de moties en de amendementen die door de raad zijn aangenomen en de structurele effecten die voortkomen uit het Tweede Tussenbericht 2025.

Digitaal portaal
De programmabegroting kan het best gelezen worden via het digitaal portaal. De (al dan niet op papier geprinte) versie in pdf bevat weliswaar alle informatie, maar de presentatie komt minder tot zijn recht dan in het digitaal portaal.

Programmabegroting 2026 - 2029
De Programmabegroting 2026 - 2029 is inclusief de uitkomsten van het perspectiefdebat, de (gecorrigeerde) meicirculaire, raadsbesluiten tot en met juli 2024 en de meerjarige gevolgen van het Tweede Tussenbericht 2025.

Opbouw
De printversie van de Programmabegroting 2026 - 2029 is als volgt opgebouwd.

De **inleiding** geeft een algemene beschouwing op de toekomstige situatie.

Programma's
Daarop volgen de zeven programma’s. De programma's zijn volgens de systematiek van de doelenboom ingericht. Een samenhangend geheel van doelen, effecten, acties en indicatoren vormt de leidraad. De gedachte is, dat door vanuit het hogere doel te redeneren (wat zijn onze (politieke) ambities?) en dit te vertalen naar beoogde effecten, effectindicatoren, acties en prestatie-indicatoren, inzicht ontstaat in causaliteit en samenhang.

Allereerst wordt schematisch een doelenboom getoond met op het hoogste niveau het te bereiken maatschappelijk effect: **Wat willen we bereiken?** Daaronder volgen de speerpunten voor 2026: **Wat gaan we daarvoor doen?** Als verdieping op het te bereiken maatschappelijk effect en de speerpunten worden per doelstelling achtereenvolgend de effectindicatoren (= meetfactoren) en trendgrafieken met historische gegevens getoond. Ook wordt per doelstelling een overzicht van de financiën: **Wat mag het kosten?** plus een korte toelichting verstrekt.

In aansluiting op de uitwerking van de doelenboom komen achtereenvolgens binnen een programma de volgende onderwerpen aan bod:

- Nieuwe strategische risico’s, die de realisatie van de programmadoelstellingen mogelijk belemmeren;
- Beleidsperspectief met de voorgestelde beleidswijzigingen;
- Financiële samenvatting van de totale lasten, baten en het saldo na resultaatbestemming in meerjarenperspectief 2027 - 2029. Hierbij is het totaal saldo het verschil tussen lasten en baten (Wat mag het kosten?);
- Stand van zaken van de tijdens het perspectiefdebat 2025 aangenomen moties.

Na de programma's komen achtereenvolgend de volgende verplichte onderdelen aan de orde:

- Overzicht Overhead
- Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen
- Vennootschapsbelasting
- Financiële begroting 2026
- De acht verplichte paragrafen: lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud van kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, wet open overheid, verbonden partijen en grondbeleid.

Tot slot is een paragraaf Zoetermeer 2040 (paragraaf 9) opgenomen. Er is sprake van een afzonderlijke paragraaf, omdat de visie Zoetermeer 2040 en de strategische agenda programma overstijgend zijn en alle programma's raakt.

Bepaalde informatie is niet (alleen) binnen de programma’s opgenomen, maar in de volgende afzonderlijke bijlagen ondergebracht:

1. Spelregels begrotingsbeleid
2. Nieuw beleid
3. Kerncijfers
4. Reserves
5. Voorzieningen
6. Investeringen
7. EMU-saldo
8. Basisset verplichte indicatoren BBV
9. Afkortingen en begrippen
10. Verbonden partijen
11. Wettelijke kaders
12. Overzicht taakvelden
13. Afschrijvingstermijnen
14. Monitoring evaluatie pilots

In aanvulling op de Programmabegroting 2026 voor de raad is op uitvoeringsniveau van het college per programma een overzicht van de producten, financiën en prestatie-indicatoren opgesteld. Dit overzicht wordt ter informatie aan de raad beschikbaar gesteld en is opgenomen in een losse bijlage.

De website is met zorg samengesteld. Desondanks is het mogelijk dat deze informatie onvolledig of verouderd is en/of onjuistheden bevat. De gemeente aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade van welke aard dan ook, die het gevolg is van eventuele onjuiste informatie op deze website.

Begroting in één oogopslag

Kosten zorg, Wmo en jeugd

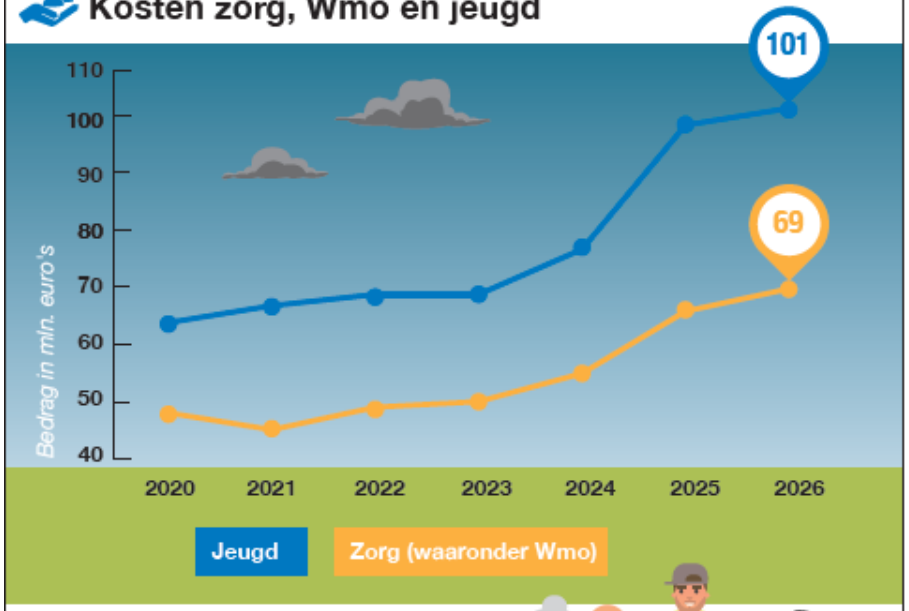

Toelichting
De kosten in zorg (waaronder Wmo) en jeugd zijn de afgelopen jaren toegenomen.

Woonlasten meerpersoonshuishouden

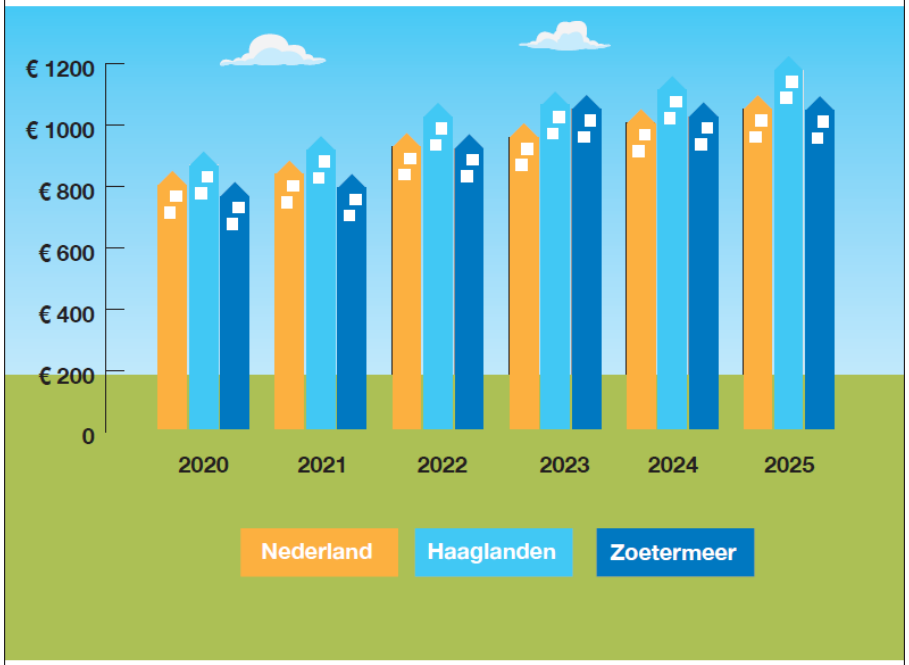

Toelichting
De woonlasten bestaan uit gemiddeld betaalde OZB (onroerendezaak-belasting), afvalstoffenheffing en rioolheffing.

Weerstandscapaciteit

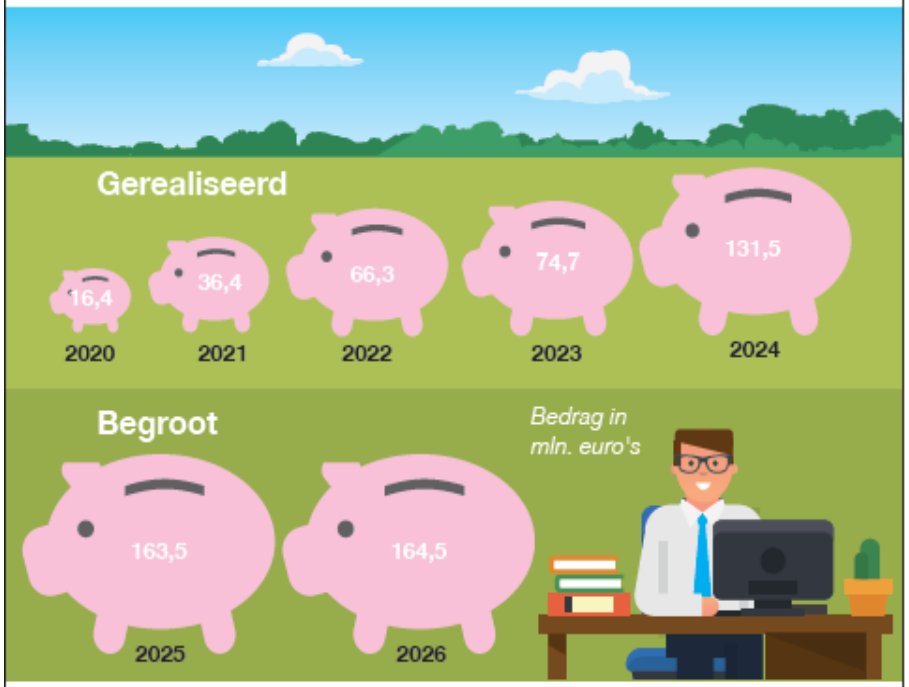

Toelichting
De weerstandscapaciteit bestaat uit de financiële middelen en mogelijkheden om onverwachte kosten te dekken.

Netto schuldquote

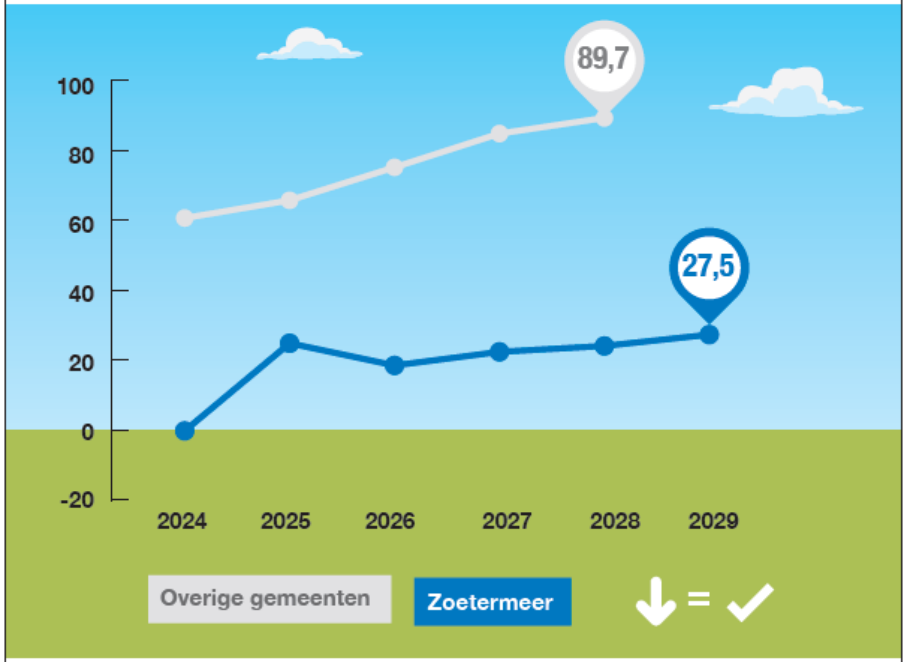

Toelichting
De netto schuldquote geeft aan of de gemeente de schulden en de rente kan betalen. Zoetermeer heeft vergeleken bij gemeenten van gelijke omvang weinig schuld.

Solvabiliteitsratio

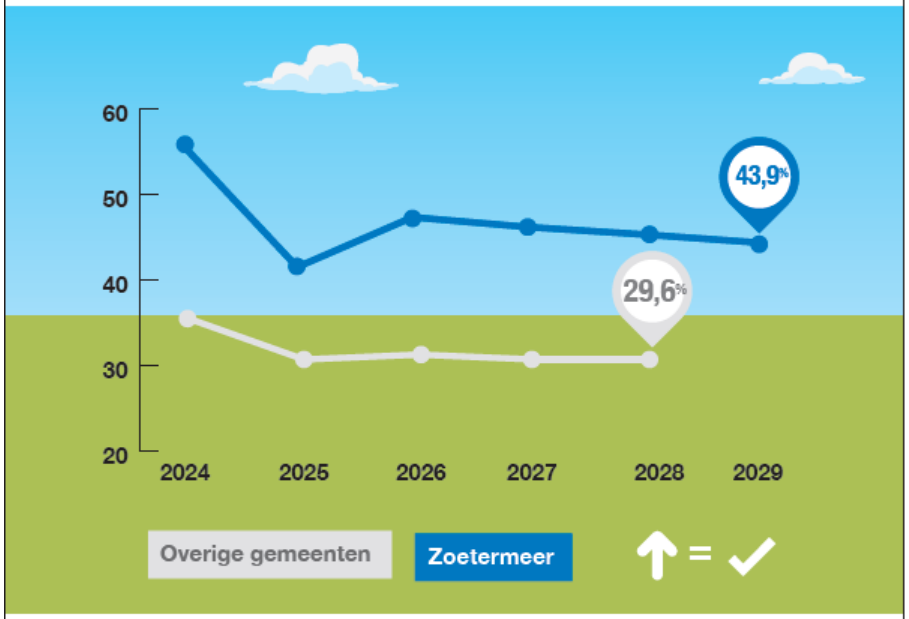

Toelichting
De verhouding tussen bezittingen en schulden bepaalt de mate waarin de gemeente in staat is om haar schulden af te lossen. Hoe hoger, hoe minder afhankelijk van geldverstrekkers zoals de bank. Zoetermeer staat er beter voor dan andere gemeenten van vergelijkbare omvang.

Structurele exploitatieruimte

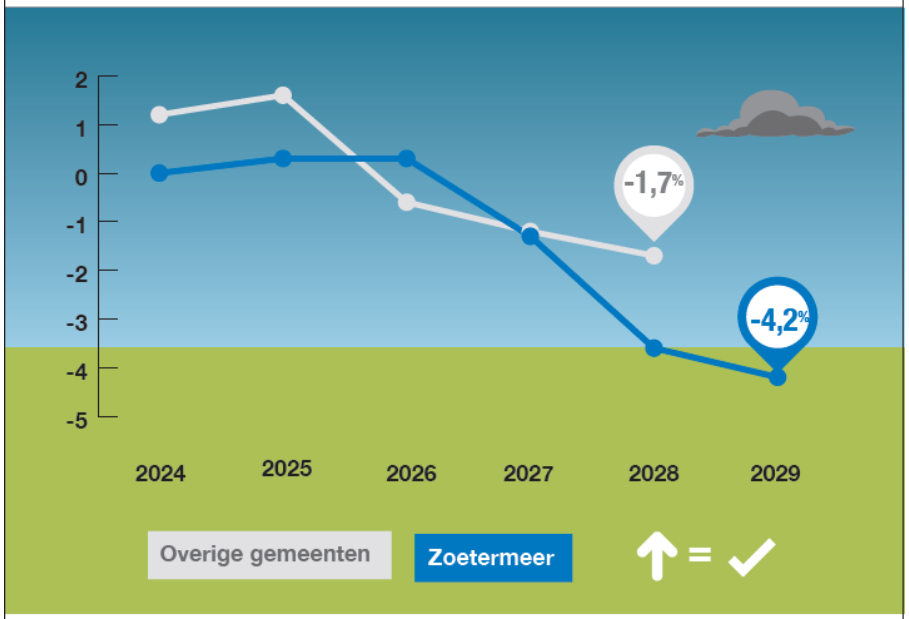

Toelichting
Het betreft de structurele ruimte in de begroting ten opzichte van de inkomsten.

Kengetal grondexploitatie

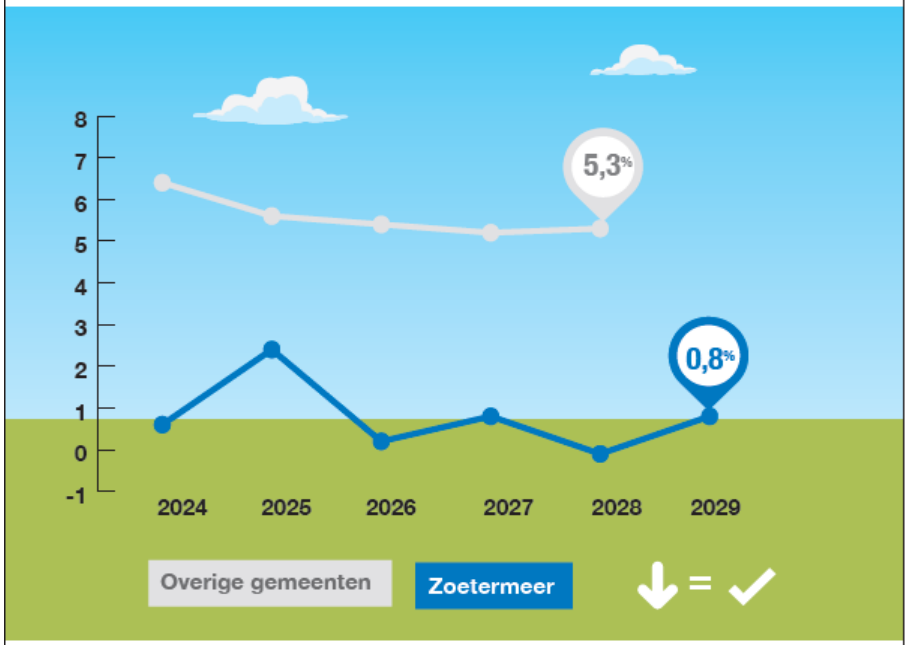

Toelichting
Dit kengetal geeft de verhouding aan van de inkomsten door de verkoop van grond vergeleken met de totale inkomsten. Een laag getal betekent dat de gemeente niet erg afhankelijk is van die inkomsten.

Belastingcapaciteit

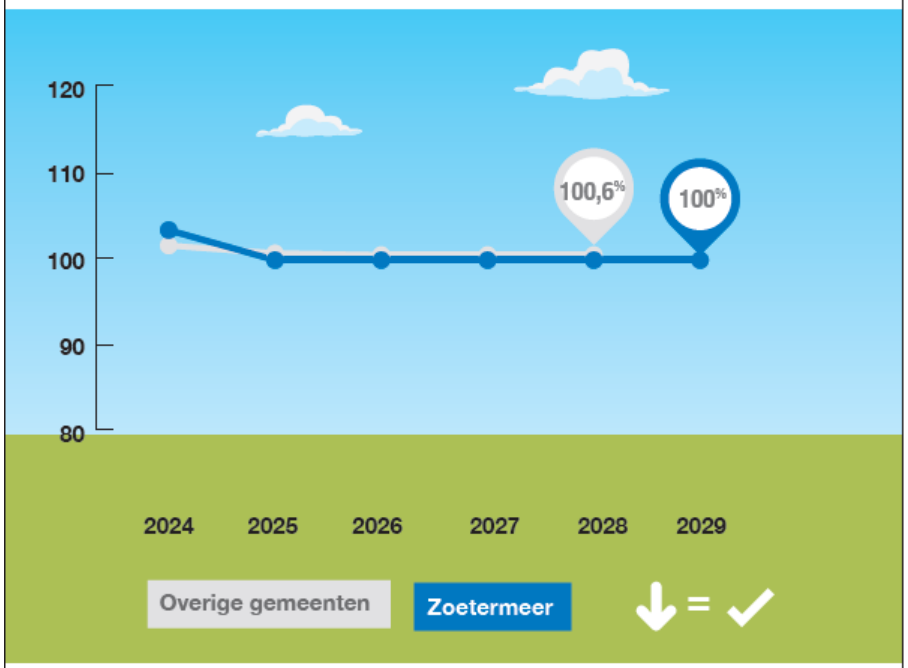

Toelichting
Dit gaat om de ruimte die de gemeente heeft om belastingen te verhogen op basis van landelijk gemiddelde tarieven. Zoetermeer verhoogt alleen belastingen, zoals OZB, om de inflatie op te vangen.

Inleiding

Doen wat nodig is: De balans
Met deze begroting sluiten we een bestuursperiode af. Dat is hét moment om de balans op te maken. Balans gaat niet alleen over geld, maar ook over hoe we in Zoetermeer wonen, werken en samenleven. Het in balans houden van onze stad is een belangrijk doel uit de Toekomstvisie 2040. Omdat we niet precies weten hoeveel geld we van het Rijk krijgen, maken we zorgvuldige keuzes. Toch blijven we investeren in de stad. We hebben de afgelopen jaren gedaan wat nodig was – en dat blijven we ook in 2026 doen.

We willen inwoners een stad bieden die voelt als een thuishaven. Een plek waar je kunt vertrouwen op goede voorzieningen, ook in een wereld die snel verandert. Dat is niet eenvoudig, want gemeenten krijgen nog steeds geen financiële zekerheid van de Rijksoverheid. Toch presenteren wij u een gezonde begroting voor 2026. Voor de jaren daarna blijft het ravijnjaar boven de markt hangen. Samen met andere gemeenten blijven we vechten voor eerlijke financiering: wie taken overdraagt, moet ook het geld meeleveren.

Zoeken naar balans gaat om meer dan geld. Het betekent ook aandacht voor goede zorg en bestaanszekerheid voor inwoners, een toegankelijke stad, duurzaamheid en goede manieren om ons te verplaatsen. Balans betekent dat we stap voor stap de kosten voor jeugdhulp terug gaan brengen naar normale proporties, onder andere door de lokale teams. Door kinderen te accepteren zoals ze zijn, zorgen we ervoor dat de jeugd die het echt nodig heeft minder lang hoeft te wachten op hulp.
Balans betekent ook ruimte voor ondernemers om te vernieuwen en waardering voor verenigingen, organisaties en vrijwilligers. Samen met gemeenteraad, inwoners en medewerkers hebben we dit bijvoorbeeld vertaald naar een Omgevingsvisie en een Ruimtelijke strategie. Voor bomen geldt: we zorgen voor steeds meer bomen, maar we geven ook de mogelijkheid aan bewoners om samen met hun buurt te beslissen over hun buurtbomen.
Als we nu terugkijken op deze bestuursperiode, mogen we trots zijn. In de binnenstad zijn projecten afgerond en gestart. Voor de nieuwe stadswijk Entree is het besluit genomen om er een levendige en duurzame wijk van te maken.

Van het Rijk hebben we extra geld gekregen om problemen in kwetsbare wijken aan te pakken. Daarmee verbeteren we de leefbaarheid en de sociale samenhang. Het veiligheidsgevoel van inwoners is verbeterd.

Deze begroting laat niet alleen cijfers zien, maar ook wat dit betekent voor inwoners. We blijven investeren in cultuur, sport en maatschappelijke voorzieningen, ook nu er uitdagingen zijn zoals de overbelasting van het elektriciteitsnet.

Hoewel het ravijnjaar is uitgesteld tot 2028, blijven de zorgen bestaan. Toch kunnen we de komende jaren ruim 500 miljoen euro investeren, zonder extra lasten voor inwoners. Tegelijkertijd besparen we zo’n 25 miljoen euro, vooral op onze eigen organisatie.

Financieel perspectief op hoofdlijn

Het financieel perspectief ziet er als volgt uit:

Bedragen * € 1.000

Financieel perspectief op hoofdlijn					
Omschrijving	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Programmabegroting 2025-2028	-10.306	-31.352	-32.893	-39.159	-42.932
Raadsbesluiten tot en met april 2025	-350	164	-9	-79	-18
Mutaties TB1	3.268	-2.854	-2.814	-578	-1.320
Algemene uitkering, voorjaarsnota rijk	2.750	10.000	10.000	2.500	2.500
Programmabegroting 2026-2029 excl. dekking	-4.637	-24.042	-25.715	-37.316	-41.770
Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen	0	23.211	16.569	16.628	16.686
Perspectiefnota 2026-2029	-4.637	-831	-9.146	-20.688	-25.084
Aanpassingen meicirculaire	-256	-315	481	-1.163	-237
Saldo bij perspectiefdebat	-4.893	-1.146	-8.665	-21.851	-25.321
Raadsbesluiten mei tot en met juli 2025	-45	-223	-45	-45	-45
Ontwikkelingen na perspectiefdebat	4.319	1.788	2.043	2.789	2.831
Begrotingssaldo 2026-2029	-619	420	-6.667	-19.107	-22.535

De tabel toont in 2026 een positief begrotingssaldo (zie regel Begrotingssaldo 2026-2029). In 2026 is sprake van positief saldo van € 0,42 mln. Dankzij een omvangrijk pakket aan bezuinigings- en dekkingsmaatregelen, inclusief een eenmalige inzet van € 5 mln. uit de algemene reserve is het gelukt om voor 2026 een sluitende begroting te presenteren. Dit pakket aan bezuinigingen was voor een bedrag van € 23 mln. opgenomen in de Perspectiefnota en besproken tijdens het perspectiefdebat. Daarnaast zijn de moties en amendementen die door de raad zijn aangenomen in deze begroting verwerkt. Tenslotte zijn ook de meerjarig financiële consequenties van het Tweede Tussenbericht verwerkt, inclusief een voordeel van € 2 mln. door de nadere uitwerking van de bezuinigingsmaatregelen.

Het financiële perspectief voor de jaren na 2026 is zorgelijk. Vanaf 2027 lopen de tekorten structureel op, met daarbij vooral een groot verval in 2028. Dit heeft te maken met de inkomsten die we van het rijk krijgen voor de jeugdzorg. Voor de jaren 2026 en 2027 heeft het rijk een toevoeging aan de algemene uitkering van het gemeentefonds gedaan van zo'n € 10 mln. voor de extra kosten in de jeugdzorg. Deze toevoeging komt vanaf 2028 grotendeels te vervallen. Deze ontwikkeling vraagt om een scherpe bestuurlijke koers en een zorgvuldige afweging van ambities en middelen in de toekomst.

De provincie beoordeelt de begroting op structureel en reëel evenwicht. Omdat het saldo voor 2026 nog positief is, blijft Zoetermeer onder repressief toezicht. Toch is het van belang om alert te zijn op de oplopende tekorten in de meerjarenraming en de noodzaak om tijdig aanvullende maatregelen te treffen waarbij keuzes gemaakt moeten worden die bijdragen aan de robuustheid van onze stad en organisatie.

Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie

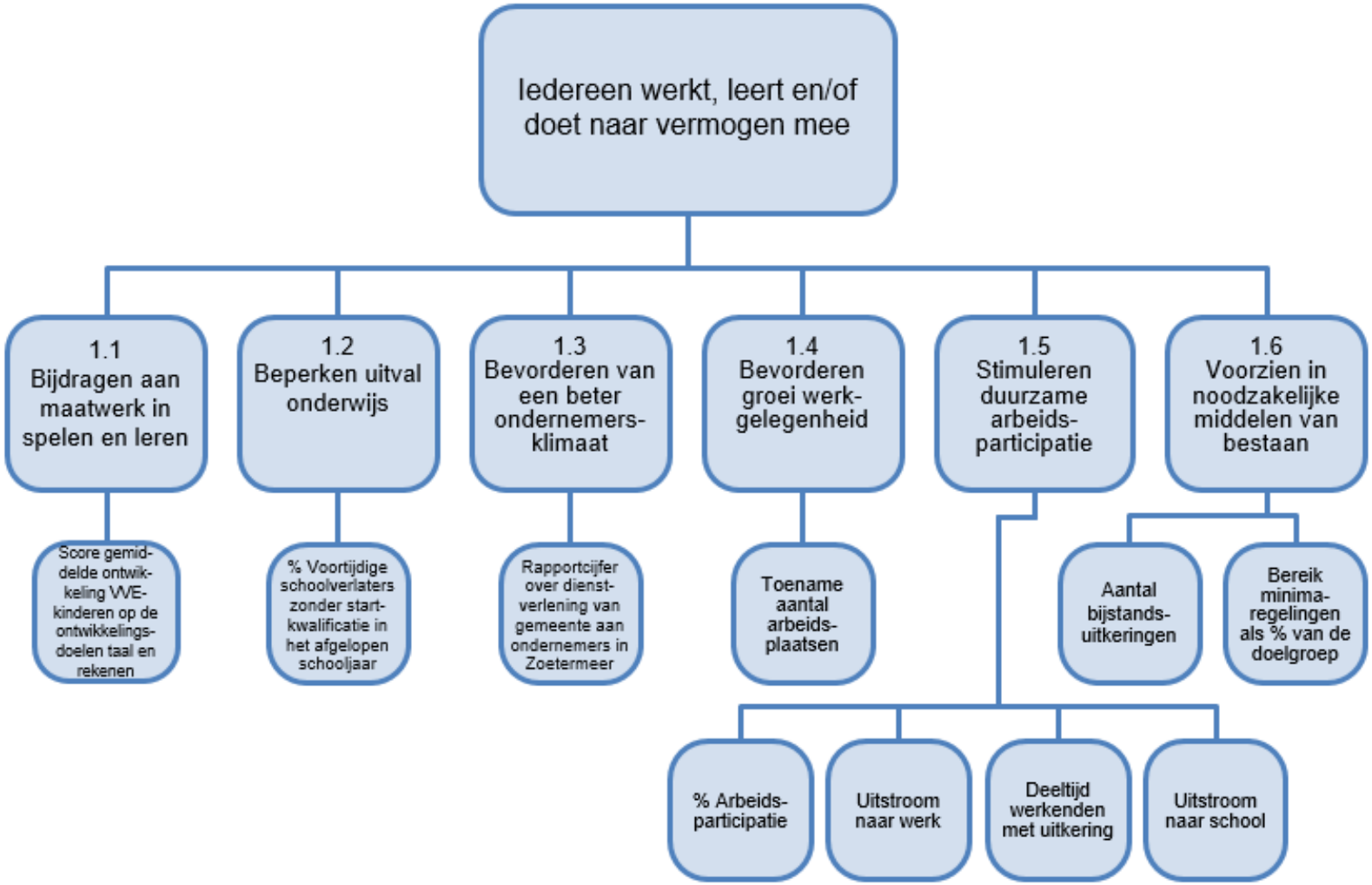

Maatschappelijk effect programma: Wat willen we bereiken?

Iedereen werkt, leert en/of doet naar vermogen mee

Onderwijs
“Meer aandacht voor de kracht van het onderwijs en minder labelen”, dat is de ondertitel van het boek van Bert Wienen. Daarin schrijft hij hoe we de stap kunnen maken van individueel naar inclusief onderwijs. Hij is kritisch op de grote aandacht op het kind en het steeds benadrukken van de mentale kwetsbaarheid. We zien namelijk dat de afgelopen jaren steeds meer kinderen een vorm van jeugdhulp krijgen en dat steeds meer kinderen naar het speciaal onderwijs gaan. Daarom staat de vraag centraal: ‘Wat kunnen we als omgeving doen?’ We gaan niet alleen meer kijken naar wat een kind, jongere of volwassene nodig heeft. We gaan ook kijken naar wat een pedagogisch professional in de kinderopvang of leerkracht nodig heeft om te kunnen bieden wat nodig is.
We werken samen met onze partners in het onderwijs, de kinderopvang, de zorg en vrije tijd, aan een situatie waar minder kinderen, jongeren en volwassenen iets ‘anders’ of ‘extra’s’ nodig hebben buiten het reguliere aanbod. Met andere woorden: we willen dat in de normale ontwikkel- en leeromgeving aanwezig is, wat iedereen nodig heeft om zich goed te kunnen ontwikkelen. Daarvoor investeren we als gemeente in schoolgebouwen, vervullen we onze wettelijke verplichtingen voor bijvoorbeeld de inzet van zorg, de uitvoering van leerplicht en het toezicht op de kinderopvang. En we leggen verbindingen tussen bestuurders en managers en uitvoering. Daarnaast faciliteren en subsidiëren we initiatieven en maken samenwerkingsafspraken. Zoals de afspraken die vastgelegd worden in de Lokaal Educatieve Agenda over onderwerpen als Zoetermeer 2040, gelijke kansen en een passende onderwijsplek.

Economie
Zoetermeer is van oudsher een stad waar het goed ondernemen is. Het is goed bereikbaar, de infrastructuur is prima en het ligt gunstig ten opzichte van de grote steden in de regio. Voor een gezonde ontwikkeling van onze stad is het belangrijk dat de groei van de bevolking en die van de economie, banen en voorzieningen hand in hand gaan. De grenzen voor uitbreiding van de stad zijn bereikt.

De uitdaging voor de komende jaren is vooral dat de juiste ontwikkeling op de juiste plek plaatsvindt. Om te zorgen dat er voor bewoners voldoende werk is, reserveren we voor iedere woning ruimte voor een baan. Daarvoor moeten we ruimtelijke keuzes maken. Die staan in de Ruimtelijke strategie Zoetermeer. We reserveren ruimte voor bedrijven op de bedrijventerreinen die daarvan afhankelijk zijn. Ook in de wijk moet ruimte worden gezocht voor werkfuncties die goed samen kunnen met woningen. Onze wijkcentra met de economische voorzieningen voor onze bewoners moeten worden verdicht. Voor de leefbare stad behouden we een goed voorzieningenaanbod en een aantrekkelijk ondernemersklimaat. Met de verdere ontwikkeling van het Dutch Innovation Park ondersteunen we ontwikkelingen van toegepaste innovaties. In juli vestigde TNO zich op het park. Net als op andere campussen in Nederland groeit het aantal arbeidsplaatsen hier aantoonbaar sneller dan op andere bedrijventerreinen, dankzij de nauwe samenwerking tussen onderwijs, onderzoek en bedrijfsleven. We versterken daarnaast het vestigingsklimaat door ondernemers te ondersteunen met eigentijdse dienstverlening. We bieden makkelijk toegang tot kennis over digitalisering, cybersecurity en verduurzaming in het midden- en kleinbedrijf, zodat lokale bedrijven goed voorbereid zijn op de uitdagingen van de toekomst.

Problemen met de aanleg van grote energieaansluitingen houden groei en de uitgiften van nog beschikbare gronden tegen. Daarom richten we ons op de kwaliteit en het gebruik van de ruimte op de bestaande bedrijventerreinen, kantoorlocaties en retaillocaties. We organiseren het accountmanagement om een proactieve relatie met het (georganiseerde) bedrijfsleven aan te gaan en te onderhouden. Samen zetten we stappen naar een prettig en toekomstbestendig ondernemers- en vestigingsklimaat (schoon, heel, veilig en energieneutraal). Ook verkrijgen we inzicht in mogelijkheden om de bestaande ruimte beter te gebruiken en sturen aan op het juiste gebruik via passende maatregelen.

De bovenstaande opgaven worden in de hele regio erkend. Samen met regionale partners werken we aan een sterk economisch vestigingsklimaat voor Zoetermeer en Zuid-Holland. De ontwikkeling van het Dutch Innovation Park en de samenwerking met andere (regionale) campussen is hierbij erg belangrijk.

Arbeidsparticipatie en bestaanszekerheid
De vooruitzichten voor de economie en arbeidsmarkt in 2026 zijn overwegend positief. De werkloosheid blijft historisch laag en de koopkracht van huishoudens neemt door inkomensmaatregelen van het kabinet langzaam toe. Toch heeft niet iedereen bestaanszekerheid. Nog steeds zijn er inwoners die moeilijk rondkomen, nemen schulden bij bepaalde groepen toe en zijn er mensen die toch moeite hebben om (weer) aan het werk te gaan.
In Zoetermeer vinden we dat iedereen mee moet kunnen doen. Daarom blijven we investeren in een inclusieve arbeidsmarkt en toegankelijke en laagdrempelige ondersteuning. In 2026 werken we verder aan de uitvoering van de landelijke koerswijziging van de Participatiewet in balans. Daarbij staan de menselijke maat en meer ruimte voor maatwerk centraal. We zijn hier al mee begonnen. Met Spoor 3 versterken we het vakmanschap van onze medewerkers. Zo kunnen zij inwoners beter helpen met passende en integrale hulp. Ook bij geldzorgen en schulden blijven we inzetten op een brede aanpak: preventie, vroegsignalering, voorlichting en samenwerking met maatschappelijke partners en vrijwilligers, zowel stadsbreed, als dichtbij in de wijk. In lijn met de bestuurlijke afspraken tussen de VNG, de NVVK, Divosa en SZW die zijn opgenomen in de Elementen basisdienstverlening schuldhulpverlening, scherpen we onze werkprocessen aan. Zo blijven we zorgen dat hulp eenvoudig bereikbaar is, verminderen we stress bij de aanmelding en zorgen we dat inwoners bij de intake beter worden begeleid, zonder onnodig papierwerk. Ook tijdens het schuldhulptraject bieden we passende coaching en nazorg.
Na besluitvorming door de raad starten we in 2026 met uitvoering van de actieagenda. Deze meerjarenagenda is gemaakt om de bestaanszekerheid van inwoners te versterken en de dienstverlening te verbeteren.

Organisatieontwikkeling Sociaal Domein
In 2026 vindt een reorganisatie van de afdelingen van het Sociaal Domein plaats, gericht op het versterken van de kwaliteit van de dienstverlening, het verbeteren van interne sturing en het beheersbaar maken van de (personeels)kosten.

Speerpunten in 2026: Wat gaan we daarvoor doen?

De focus voor het onderdeel ‘onderwijs’ komt te liggen op:

- Het verder versterken van de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp;
- Het bevorderen van gelijke kansen in het onderwijs;
- Het toekomstbestendiger maken van het nieuwkomersonderwijs;
- Het uitvoering geven aan de “Wet van school naar duurzaam werk” met het nieuwe regionale programma voorkomen schoolverlaten 2026-2029 in verbinding met de aanpak jeugdwerkloosheid en het domein zorg;
- Het inzetten op het vergroten van de basisvaardigheden en het verlagen van laaggeletterdheid, door lokale en regionale samenwerking.

De focus voor het onderdeel ‘arbeidsparticipatie en bestaanszekerheid’ komt te liggen op:

Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie door:

- Gefaseerd invoeren van de maatregelen uit de nieuwe Participatiewet In Balans, met meer aandacht voor de menselijke maat, vertrouwen in inwoners en eenvoudiger regels;
- Het verder ontwikkelen van het Werkcentrum Zuid Holland Centraal;
- Het begeleiden van mensen naar duurzaam werk via De Binnenbaan, onder andere met loonkostensubsidies, beschut werk en meer bedrijfsscholen;
- Statushouders al vanuit een COA-locatie te begeleiden naar werk.

Bestaanszekerheid bevorderen door:

- Na besluit van uw raad te starten met de acties uit de Actieagenda financiële bestaanszekerheid. Deze acties zijn gericht op: het beter bereiken van inwoners met landelijke en lokale regelingen, het verbeteren van de manier waarop inwoners worden benaderd en het sterker inzetten op preventie;
- De kwaliteit en zichtbaarheid van de huidige ZoetermeerPas te verbeteren en gefaseerd toe te werken naar een brede stadspas. ;
- Verdergaan te met de collectieve zorgverzekering voor minima en zorgen dat inwoners een verzekering hebben die past bij hun situatie;
- Het inzetten van ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid bij het maken van beleid voor herstel en versterking van bestaanszekerheid.

Preventie en schuldhulpverlening door:

- Het organiseren van preventieactiviteiten, met daarbij aandacht voor financiële educatie in het onderwijs (van basis- tot mbo-onderwijs);
- Na besluit van uw raad via het Programma Sociale Innovatie te starten met het Jongerenperspectieffonds, een methodiek voor intensieve ondersteuning van jongeren met (dreigende) schulden;
- Vroegsignalering binnen de gemeente te organiseren, dicht bij de schuldhulpverlening, om de organisatie en aansturing te verbeteren, bereik te vergroten en de kans dat mensen hulp accepteren;
- Verder invoeren van de Elementen Basisdienstverlening schuldhulpverlening en borgen van kwaliteit volgens de eisen van de NVVK, de brancheverenigingvoor schuldhulp en financiële dienstverlening. De acties staan ook in relatie tot de Actieagenda financiële bestaanszekerheid die eind 2025 door de raad wordt vastgesteld.

De focus voor het onderdeel ‘economie’ komt te liggen op:

Bevorderen van een beter ondernemersklimaat door ons te blijven richten op:

- De basis goed op orde houden;
- Versterken van het brede MKB;
- Een sterke rol in de regio spelen;
- Versterken ecosysteem voor start- & scale-ups.

Bevorderen werkgelegenheidsgroei door ons te blijven richten op:

- Ruimte maken voor (brede) werkgelegenheidsgroei;
- Beter benutten en verduurzamen van de bestaande werklocaties met aandacht voor werk in de wijk.

Doelstellingen

Doelstelling 1.1 Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren

We hebben vier belangrijke onderwerpen in onze onderwijsvisie. De speerpunten voor 2026 en volgende jaren volgen hieronder per onderwerp.

1. Stimuleren dat er een (onderwijs)aanbod op maat is, zodat ieder kind, iedere jongere en volwassene zich optimaal kan ontwikkelen.

- Samen met de scholen werken we aan een divers, aantrekkelijk en kwalitatief goed onderwijsaanbod. Zo willen we uitstroom van leerlingen naar scholen buiten Zoetermeer zoveel mogelijk beperken. Daarnaast onderzoeken we de samenwerking tussen het vmbo en het mbo (inhoudelijk en fysiek) in het Entreegebied. Daardoor kan er in de toekomst een breder aanbod aan beroepsopleidingen gerealiseerd worden.
- We actualiseren de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Gemeente Zoetermeer 2015. Dit gebeurt in goed overleg met de schoolbesturen.

2. Organiseren met partners, zoals het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs, dat kinderen gedurende hun ontwikkeling goed begeleid worden. Met name tijdens de overgangen naar en in het onderwijs krijgen kwetsbare leerlingen extra steun. De acties die hierbij horen zijn:

- Het beperken van ontwikkelingsachterstanden bij kinderen in de leeftijd van 2-12 jaar. Dit doen we onder andere door een kwalitatief goed voorschools aanbod aan te (blijven) bieden aan de peuters. We verhogen, samen met de partners in de stad, het bereik van de doelgroep voor voorschoolse educatie.
  Aan de kinderen op de basisschool bieden wij via subsidies, schakelklassen, taalklassen en brede schoolactiviteiten aan. Verder zetten we extra in op het aanbieden van zomer- en vakantiescholen en het optimaliseren van het meten en het rapporteren van de behaalde resultaten. Deze activiteiten kunnen in 2026 uitgevoerd worden met onder andere geld van het Rijk. Na 2026 wordt er 10% bezuinigd op het rijksbudget voor onderwijsachterstanden. Daarom maken we in 2026 nieuwe afspraken over de uitvoering met minder geld.
- In 2026 werken we aan een toekomstbestendig nieuwkomersonderwijs, dat voorbereid is op de wisselende instroom van nieuwkomers in Zoetermeer. Dit onderwijs is bedoeld voor Oekraïense kinderen en jongeren, voor statushouders en voor kinderen en jongeren uit de COA-locatie.
- We versterken de deskundigheid van pedagogisch professionals in de kinderopvang door de inzet van coaches en het organiseren van workshops en webinars. Door meer kennis en vaardigheden zijn zij in staat om nog meer kinderen passend te begeleiden in de kinderopvanggroepen en deze jonge Zoetermeerders te bieden wat zij nodig hebben.
- We werken ook aan gelijke toelatingskansen op de scholen. Vanuit de gemeente krijgen de ouders van driejarige kinderen een brief om hen tijdig te wijzen op de centrale aanmeldingsprocedure voor het basisonderwijs.

3. Een goede start op de arbeidsmarkt, maar er ook actief kunnen blijven, is belangrijk. Dit doen we door onderwijsinstellingen en ondernemers te ondersteunen om te komen tot een betere aansluiting tussen opleidingen en arbeidsmarkt.
We richten ons in lijn met Zoetermeer 2040 in ieder geval op de kernsectoren ICT/IT, Bouw &Installatie, Zorg/(e-)Health en Logistiek& Handel op de volgende kansen:

- We zorgen voor een soepele overgang naar werk. We verbeteren de aansluitingen van kinderopvang tot hbo en van onderwijs naar de regionale arbeidsmarkt. We laten bijvoorbeeld leerlingen en studenten werken aan praktijkvraagstukken in de werkomgeving en we stimuleren samenwerking tussen voortgezet onderwijs, mbo en hbo.
- We versterken de samenwerking met het onderwijs en het bedrijfsleven door de samenwerkingsovereenkomst (2021–2025) te evalueren en te vernieuwen. Door deze samenwerking zorgen we voor een breed aanbod aan leer- en ontwikkelmogelijkheden in om- en bijscholing voor werkenden.
- We zorgen voor ontmoetingsplekken voor leren en ontwikkelen. Locaties zoals de Technische Praktijklocatie en het Dutch Innovation Park zijn inspirerende voorbeeldplekken voor ‘een leven lang ontwikkelen’. We streven naar meer van dit soort plekken waar onderwijs, bedrijfsleven en overheid met elkaar samenwerken. We richten ons onder andere op de sectoren Zorg & Welzijn en Logistiek & Handel.
- We versterken het Dutch Innovation Park (DIP) door samenwerking rondom de structurele onderzoeksprogramma's verder uit te breiden met nieuwe lokale en regionale partners. Zo kan het DIP een toonaangevende mbo-en hbo-campus blijven waar onderwijsinstellingen samenwerken aan innovatie. Ook gaan we aan de slag met een nieuwe uitvoeringsagenda voor Informatie- en Communicatietechnologie en zoeken naar aanvullende financiering voor het gebiedsprogramma. Nu wordt dat gesubsidieerd door de gemeente en externen.
- Verder zullen we via het regionale programma WE-IT 3.0 investeren in om- en bijscholing in de informatietechnologie om personeelstekorten op te vangen. WE-IT 3.0 wordt gecoördineerd door De Haagse Hogeschool. Het is een samenwerkingsverband met verschillende partners (werkgevers, onderwijsinstellingen en gemeenten), dat erop gericht is om samen het tekort aan IT’ers tegen te gaan. Gemeente Zoetermeer is voor 2025 en 2026 betalend lid van het samenwerkingsverband.

4. Iedere volwassen inwoner kan maximaal (naar vermogen) meedoen en beschikt over voldoende basisvaardigheden.
Om zelfstandig en actief te kunnen deelnemen in onze samenleving is het nodig om een basis aan reken- en digitale vaardigheden te hebben en uiteraard goed de Nederlandse taal te spreken en schrijven. We blijven ons in Zoetermeer inzetten op het vergroten van deze basisvaardigheden. We zorgen voor een dekkend en passend educatieaanbod in de stad, zetten verder in op nieuwe en slimme manieren om laaggeletterden te bereiken en blijven integraal kijken naar manieren om laaggeletterdheid te verminderen. Daar zetten we ons met partners (zoals het Taalhuis) voor in.
Daarnaast blijven we goed samenwerken in de regio. In 2026 ondertekenen we een nieuwe samenwerkingsovereenkomst en maken we een nieuw regioplan. Hiermee brengen we verdieping aan op de al bestaande samenwerking en doelen om laaggeletterdheid in de regio Zuid-Holland Centraal te beperken. We zetten in op doorontwikkeling en innovatie door ruimte te bieden aan nieuwe ideeën. Hiervoor zoeken we de samenwerking met werkgevers, gebruiken we de effectenmonitor om datagedreven te werken en stimuleren we het delen van kennis.

Doelstelling 1.2 Beperken uitval in het onderwijs

Jongeren met een afgeronde beroepsopleiding hebben meer kans op een goede baan. Daarmee kunnen ze in hun eigen levensonderhoud voorzien. Met de aanpak van ongeoorloofd schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten dragen we eraan bij dat zoveel mogelijk jongeren een startkwalificatie halen.
Met de “Wet van school naar duurzaam werk” (ingangsdatum 1 januari 2026) komt er extra aandacht voor loopbaanbegeleiding tot aan de arbeidsplek. Mbo’s moeten een jaar nazorg bieden aan gediplomeerde studenten om hen te helpen aan het werk te komen. Dit is nieuw en voor studenten op vrijwillige basis. Scholen voor praktijk- en speciaal onderwijs moeten twee jaar nazorg bieden. De gemeentelijke dienstverlening op gebied van werk, inkomen en onderwijs (Doorstroompunt) brengt de jongeren zonder startkwalificatie, opleiding of werk in beeld en biedt ondersteuning waar nodig. De samenwerkingsafspraken tussen de onderwijsinstellingen, gemeenten en werkbedrijven in regio Haaglanden worden vastgelegd in het regionale Programma Voortijdig School Verlaten 2026-2029. Voor jongeren waarbij terugkeren naar school geen optie is, zorgen we voor een goede start op de arbeidsmarkt. Daarbij richten we ons vooral op de jongeren met een verhoogd risico op maatschappelijke uitval. Zoals jongeren uit het praktijkonderwijs, het voortgezet speciaal onderwijs, de entree-opleidingen (mbo 1) en nieuwkomers. Voor hen is het ontwikkelen van leeromgevingen in de praktijk erg belangrijk, zodat ook zij kunnen meedoen op hun eigen niveau en tempo.

Omdat elk kind recht heeft op een passende (onderwijs)plek zetten ouders, scholen, leerplicht/Doorstroompunt en zorgpartners (zoals het schoolmaatschappelijk werk) zich in 2026 hier samen voor in. Dat doen we door:

- Het realiseren van onderwijs-jeugdhulparrangementen met het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs, zodat meer kinderen en jongeren in het onderwijs blijven en niet uitvallen. Het preventief en vrij toegankelijk aanbod op gebied van zorg, vrije tijd en gezondheid wordt in een zo vroeg mogelijk stadium ingezet. Zo stimuleren we ook bewegen op scholen.
- Het opstellen van een nieuw strategisch plan voor het verminderen van schoolverzuim. De focus ligt hierbij op het bevorderen van aanwezigheid door aandacht en een positief schoolklimaat in plaats van het reageren op afwezigheid. Dit is in lijn met de landelijke ontwikkelingen.
- Er wordt een ketenregisseur thuiszitter ingezet. De ketenregisseur is verantwoordelijk voor het coördineren en optimaliseren van de samenwerking tussen onderwijs, passend onderwijs en jeugdhulp om het aantal thuiszitters te verlagen, deze effectief te ondersteunen en terug te leiden naar het onderwijs. De ketenregisseur zorgt voor een integrale aanpak en borgt dat alle betrokken partijen goed samenwerken.
- Er zijn samenwerkingsafspraken gemaakt over welke ondersteuning op locatie op het mbo wordt geboden (‘Mbo als werkplaats’) en hoe de toegang tot de gemeentelijke ondersteuning verloopt. We richten ons hierbij op een goede studieloopbaan, het voorkomen van armoede of schulden en een positieve gezondheid.
- Het stimuleren van een goede overstap naar de arbeidsmarkt door het organiseren van beroepenbeurzen On Stage en The Next Step, het bieden van ondersteuning bij het vinden van leerbanen en stages (Leerwerkmakelaar) en het bijdragen aan onderwijsprogramma’s als Sterk techniekonderwijs.

Doelstelling 1.3 Bevorderen van een beter ondernemersklimaat

De basis op orde houden

- Accountmanagement wordt strategisch ingericht op het aangaan en onderhouden van een proactieve relatie met het (georganiseerde) bedrijfsleven en brengt het bedrijfsleven in contact met aanbieders van advies bij transities. Binnen de noodzakelijke transitieopgaven in het midden- & kleinbedrijf ligt de aandacht op de thema’s: digitalisering, cybersecurity, energie en verduurzaming. Bij de opgave "beter benutten" ligt de aandacht op het verplaatsen van gebiedsvreemde functies (functies die niet zozeer op een bedrijventerrein horen en beter passen op andere plekken in de stad).
- Actuele digitale ondernemersinformatie onderhouden we op: Zoetermeer.nl, Ter Zake Het Ondernemershuis en op www.zoetermeerisdeplek.nl.

Versterken van het brede MKB

- We dragen bij aan en versterken ondernemersnetwerken binnen het brede MKB via ondersteuning en het bijwonen van kennis- en inspiratie netwerkbijeenkomsten, (promotionele) ondersteuning beeldbepalende events en (promotionele) ondersteuning (regionale) initiatieven gericht op digitalisering, cybersecurity en verduurzaming.
- De retail- en horecastructuur versterken we door het vaststellen van doelmatig- en praktisch retailbeleid.
- We willen ondernemers in de retail beter met elkaar verbinden en hun samenwerking sterker maken. Dat doen we door acties op te pakken die volgen uit het nog vast te stellen retailbeleid.
- We organiseren twee bijeenkomsten met de Economic Board Zoetermeer. Bij het bedrijfsleven halen we ideeen en inzichten op voor een toekomstbestendig vestigings- en ondernemersklimaat in Zoetermeer.

Sterke rol in de regio

- We zetten onze actieve participatie voort en komen op voor de belangen van Zoetermeer in de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (zie Verbonden partijen).
- De deelname aan Stichting Businesspark Haaglanden zetten we voort: (werk)alliantie met het Industrieschap 'De Plaspoelpolder' (IPP), accountmanagement regio breed en duidelijke samenwerking op inhoudelijke thema's.
- We nemen deel aan het regionale project MKB-Digitaal om ondernemers uit het midden- en kleinbedrijf te ondersteunen bij het digitaliseren. MKB-Digitaal wordt ondersteund vanuit de Provincie Zuid-Holland, Metropoolregio Rotterdam Den Haag en verschillende gemeenten, waaronder Rotterdam, Den Haag, Zoetermeer en Krimpen aan den IJssel.
- Het onderwijs en bedrijfsleven verbinden we via het regionale project MKB-Digiwerkplaats. Dit project is een samenwerking tussen kennisinstellingen, gemeenten, Rijk en intermediaire organisaties.
- Ook zetten we de regionale samenwerking met WE-IT voort. Het Human Capital Deelakkoord WE-IT is het voorstel van de Economic Board Zuid-Holland. Het pakt arbeidsmarktmismatches aan en helpt het MKB in Zuid-Holland aan meer IT'ers.
- Door deelname aan verschillende werkgroepen binnen de MRDH-samenwerking dragen we actief bij aan het verduurzamen van werklocaties, de doorontwikkeling van het regionale campusnetwerk en het versterken van het economisch vestigingsklimaat.
- We verkennen het toetreden tot de Economic Board Zuid-Holland (EBZ).

Versterken ecosysteem voor start- & scale-ups

- Het Scalebooster programma ontwikkelen we door en versterken we in samenwerking met regionale partners, zoals: het Dutch Innovation Park, de Haagse Hogeschool, InnovationQuarter en MRDH;
- Proactief accountmanagement richten we op: startups informeren, inspireren en ondersteunen over belangrijke ontwikkelingen, kansen en uitdagingen, zowel via maatwerk als algemene kanalen (website/ LinkedIn), ondersteund door communicatie.
- We onderhouden het digitale kennis-, informatie- en inspiratieplatform: Scalebooster.nl.

Doelstelling 1.4 Bevorderen groei werkgelegenheid

Ruimte maken voor nieuwe banen op alle niveaus

- We gaan verder met een programmering ruimte voor bedrijvigheid.
- Het Omgevingsprogramma Gemeente Zoetermeer Gebied Van Tuyllpark en de Noordelijke Bedrijventerreinen op het onderdeel bedrijventerreinen werken we uit (uitwerking uitvoeringsagenda).
- We werken de afspraken in de strategie kantoren Metropoolregio Rotterdam Den Haag 2025-2035 verder uit.
- De acties in de strategie bedrijventerreinen Metropool Rotterdam Den Haag 2023-2030 werken we binnen deze samenwerking verder uit.
- Samen met de gemeente Lansingerland werken we aan het economisch profiel van Bleizo west.
- Samen met de MRDH werken we aan een Strategische Agenda 2026-2029 en uitvoeringsplannen bij de Visie Economisch Vestigingsklimaat 2025.
- Om ruimte te bieden aan toekomstige vestigers op het Dutch Innovation Park is een verdichtingsstudie uitgevoerd en wordt samengewerkt aan de ontwikkelvisie voor BLEIZO West.
- We sturen actief op een evenwichtige mix van gevestigde bedrijven en startups. Hiervoor is onder meer een startupcampagne gestart.

Beter benutten en verduurzamen van de huidige werklocaties

- We ondersteunen bij het oprichten van een ondernemerscollectief op het bedrijventerrein Lansinghage en bedrijvenstrook Rokkeveen Oost.
- We voeren het actieplan 2025-2026 uit als onderdeel van het plan voor toekomstbestendige bedrijventerreinen, samen met de stichtingsbesturen van Rokkehage, Hoornerhage en Zoeterhage.
- Voor Rokkehage, Hoornerhage en Zoeterhage inventariseren we de verlenging van het convenant toekomstbestendige bedrijventerreinen en bij verlenging stellen we ook een plan van aanpak op voor 2026-2029 en een actieplan voor 2027.
- Via accountmanagement ondersteunen van ondernemers op bedrijventerreinen en kantorenlocaties bij het verduurzamen van hun vastgoed en de energietransitie.
- We voeren actiepunten uit voor betere retail- en horecastructuur, die voortkomen uit het vernieuwde retailbeleid.

Hoogwaardig onderwijs en toegepast onderzoek

- We blijven voor alsnog betrokken bij ontwikkelen op het Dutch Innovation Park. Daar waar mogelijk faciliteren we die en leggen nieuwe verbindingen bij kansen die we signaleren. Onze partners in het park (bedrijfsleven, kennisinstellingen en de community) pakken zelf in toenemende mate hun rol voor het functioneren van het park.
- Dit collegejaar blijft het aantal nieuwe inschrijvingen voor hbo- en mbo-IT-opleidingen stabiel: ruim 100 hbo-studenten en 60 mbo-studenten zijn gestart dit collegejaar.
- Het Dutch Innovation Park ontwikkelt zich verder als onderwijs-hub, vooral in samenwerking met het voortgezet onderwijs in Zoetermeer.
- Aan het Park zijn twee structurele onderzoeksprogramma's verbonden. Ten eerste is dat het Experimenteerhuis met een breed onderwijs- en onderzoek aanbod. Dit programma trekt steeds meer regionale partijen aan. Ten tweede is er een programma rond het thema Smart Mobility. Hierin werken bedrijven samen met studenten aan challenges en evenementen.

Doelstelling 1.5 Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie

Werk is cruciaal voor mensen om zich te ontplooien en te participeren in de maatschappij. Daarom zorgen we voor de juiste ondersteuning en stimuleren de ontwikkeling van mensen die dat nodig hebben.

Arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal

In de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal werken we samen met gemeenten, vakbonden, onderwijs en UWV aan arbeidsmarktdienstverlening. Daarmee helpen we werkzoekenden bij het vinden van een passende baan en ondersteunen we werkgevers bij het vinden van personeel en het inspelen op veranderingen op de arbeidsmarkt. In 2026 ligt op de focus op de volgende punten:

- Verder op elkaar afstemmen van werkgeversinstrumenten in de regio (harmonisatie), zoals de tarieven voor jobcoaching, de voorwaarden voor loonkostensubsidie en de inzet van werkervaringsplaatsen;
- Gemeentelijke regels en afspraken in de regio zoveel mogelijk gelijk maken, zodat inwoners en bedrijven overal dezelfde dienstverlening krijgen;
- Voorbereiden en invoeren van de nieuwe Participatiewet in balans. Deze wordt waarschijnlijk in september 2025 vastgesteld in de Eerste Kamer. Wat dit financieel betekent voor de begroting is nu nog niet duidelijk, maar dat wordt in 2026 inzichtelijk gemaakt zodra de wet ingaat;
- Uitvoeren van de nieuwe Wet Van School naar Duurzaam Werk vanaf 1 januari 2026. Deze wet moet schooluitval zonder diploma voorkomen. In 2025 is hiervoor een regionaal programma gemaakt, waarin Zoetermeer ook heeft meegedacht. De bestaande programma's Voortijdig Schoolverlaten en Verzuimprogramma vallen hieronder;
- Het Werkcentrum is in 2025 geopend en wordt verder doorontwikkeld. Het Werkcentrum is een herkenbaar loket voor inwoners en bedrijven met vragen over werk, scholing of personeel. In 2026 optimaliseren we het Werkcentrum en voeren we de meerjarenagenda uit, gefinancierd met regionale middelen.

Re-integratiedienstverlening De Binnenbaan

De Binnenbaan helpt inwoners om werk te vinden en te houden. Zo kunnen mensen blijvend meedoen in de samenleving. Ze kijken steeds naar wat iemand nodig heeft en naar de vraag van werkgevers. Met middelen zoals sociale werkvoorziening, nieuw beschut werk en loonkostensubsidies helpt De Binnenbaan mensen met een arbeidsbeperking. In 2026 blijven zij werken aan meer beschut werkplekken, zoveel mogelijk bij gewone werkgevers.

- De Binnenbaan biedt leer- en werktrajecten, zoals bedrijfsscholen en trajecten waarin leren en werken gecombineerd worden. Zo bereiden zij mensen voor op banen waar vraag naar is. Samen met scholen zorgen ze dat deelnemers een diploma of certificaat kunnen halen;
- De werklocaties van De Binnenbaan worden aangepast zodat ze beter aansluiten bij de wensen van werkgevers. Dat betekent meer productie en, waar mogelijk, meer uren werken;
- De Binnenbaan helpt alle inwoners die onder de Participatiewet vallen. Afhankelijk van de situatie geven ze begeleiding naar werk, regelen ze hulp via andere organisaties of houden ze contact om te kijken hoe het gaat;
- De Binnenbaan ondersteunt alle inwoners die onder de Participatiewet vallen. Afhankelijk van de situatie begeleiden ze iemand naar werk, regelen ze hulp via andere organisaties of houden ze contact om te zien hoe het gaat;
- Met simpel switchen helpt De Binnenbaan mensen om gemakkelijk stappen vooruit te zetten. Als het nodig is, kan iemand tijdelijk ook een stap terug doen;

- Samen met de gemeente voert De Binnenbaan Social Return on Investment (SROI) uit. Ook stimuleren ze dat meer bedrijven het keurmerk Sociaal Economisch Betrokken Ondernemen (SEBO) halen;
- De Binnenbaan blijft investeren in hun medewerkers, zodat inwoners persoonlijke begeleiding krijgen en werkgevers goed geholpen worden.
  De afspraken voor 2026 komen in de Opdracht- en Budgetbrief 2026, die de raad in het najaar ontvangt.

Inburgering
Zoetermeer streeft ernaar inburgeraars een stevige basis te bieden voor hun toekomst in Nederland, met werk en taal als centrale pijlers. Het doel blijft om inburgeraars de mogelijkheid te geven volwaardig deel te nemen aan samenleving en arbeidsmarkt. De gemeente bevordert integratie en participatie door:

- Maatschappelijke begeleiding na de start van het inburgeringstraject;
- Meerdere jaarlijkse gesprekken met inburgeraars om knelpunten en belemmeringen vroegtijdig te signaleren;
- Structurele prioriteit te geven aan de begeleiding van inburgeraars.

In 2026 ligt op de focus op de volgende punten:

- Samen met onze partners evalueren wij jaarlijks de inburgeringstrajecten, met als doel: verbeteringen in de uitvoering door te voeren, versterken van de zelfredzaamheid van inburgeraars en optimalisering van de toeleiding naar werk;
- Voor statushouders die via de Hotel- en accommodatieregeling (HAR) in Zoetermeer zijn geplaatst, blijven wij inzetten op een brede intake, een leerbaarheidstoets en een Persoonlijk Inburgeringsplan (PIP). Op die manier kunnen wij vanaf de start maatwerk bieden en de juiste route naar participatie bepalen;
- Verder werken we samen met onze collega's van Onderwijs aan de uitvoering van Motie 2506-49 – Samen bouwen aan verbinding en ontwikkeling. De focus ligt op een integrale aanpak, gericht op het verkleinen van de drempel naar vervolgonderwijs en het versnellen van duurzame participatie. Deze inzet bouwt voort op de eerder afgedane, Motie 2411-62 – Samen bouwen aan een nieuwe toekomst;
- Specifieke doelgroepen krijgen extra ondersteuning. Zo volgen jonge alleenstaande moeders financiële trainingen bij VluchtelingenWerk om hun zelfstandigheid te vergroten. Stichting Piëzo biedt daarnaast trajecten praktijkleren en praktijkverklaringen op mbo-1 niveau, gericht op inburgeraars met arbeidspotentieel maar met beperkte praktijkervaring of een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Deze aanpak verkleint de stap naar vervolgonderwijs en werk en vergroot de kansen op duurzame arbeid;
- We werken verder aan het verkleinen van de drempel naar het vervolgonderwijs en het versnellen van duurzame participatie. De focus ligt op een integrale aanpak;
- Doorontwikkeling van de pilot Integratieversneller. De pilot is uitgevoerd in samenwerking met De Binnenbaan, werkgevers, gemeenten en de Arbeidsmarktregio. De evaluatie hiervan wordt eind 2025 aan de raad voorgelegd. Om de resultaten breder te benutten, heeft de gemeente samen met De Binnenbaan een AMIF-subsidie aangevraagd. Bij toekenning kan de aanpak worden opgeschaald, zodat statushouders al in de opvangfase actief kunnen worden toegeleid naar werk en onderwijs.

Doelstelling 1.6 Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan

In Zoetermeer vinden we het belangrijk dat iedereen volwaardig mee kan doen. We weten dat armoede en schulden een grote invloed hebben op hoe mensen denken, doen en zich voelen. Het zorgt voor stress, maar ook voor problemen op andere leefgebieden zoals gezondheid en werk. We zorgen, samen met partners, al jarenlang voor een breed netwerk waar inwoners terecht kunnen bij vragen over geldzaken, tijdelijk ondersteund kunnen worden met praktische hulp, ook in nood. Het laagdrempelige inloopspreekuur van het Geldpunt is daar een goed voorbeeld van. Onze focus ligt komende periode op het beter en eenvoudiger toegankelijk maken van de beschikbare voorzieningen. Ons streven is dat alle Zoetermeerders financiële rust en zelfstandigheid ervaren.

Inkomensondersteuning/armoedebeleid
We bieden inwoners met een laag inkomen verschillende vormen van ondersteuning. Voorbeelden zijn de collectieve zorgverzekering, de ZoetermeerPas, de kindpas en de schoolspullenpas van Stichting Leergeld. Ook zijn er mogelijkheden voor bijzondere bijstand en kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Deze voorzieningen helpen om armoede en financiële problemen te beperken. Daarbij spelen onze partners een belangrijke rol, zoals de Voedselbank en Stichting Urgente Noden Zoetermeer, die gezinnen in hun basisbehoeften ondersteunen. In 2026 geven we inzet op:

- Na besluit van uw raad starten met uitvoering van de Actieagenda financiële bestaanszekerheid voor het versterken van de financiële bestaanszekerheid van onze inwoners. De acties die we binnen de drie programmalijnen bereik, preventie en bejegening al doen en nieuw ontwikkelen dragen daaraan bij.
- Het toepassen van het inwonersperspectief door het inzetten van ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid bij zowel beleid en uitvoering.
- We gaan de huidige polishouders actief informeren over een zorgverzekering die past bij hun situatie. Met een informatiecampagne over de collectieve zorgverzekering maken we inwoners bewust van welke keuzes er zijn en helpen we om een verzekering te kiezen die het beste bij hen past.
- Binnen de G40 en andere relevante samenwerkingsverbanden blijven we ons inzetten om structurele oplossingen te zoeken om het inkomen van minima te verhogen en werken te laten lonen.
- De ZoetermeerPas als minimapas wordt verder verbeterd. We optimaliseren het aanbod aan acties en aanbiedingen op de pas en zorgen ervoor dat de tegoeden meer keuzevrijheid bieden voor de gebruikers. Eind 2025 leggen we een raadsvoorstel voor om de ZoetermeerPas gefaseerd door te ontwikkelen naar een brede stadspas (kooppas). Uitgangspunt hierbij is dat de regelingen voor de minima geborgd zijn en zij niet hoeven te betalen voor deze pas. We voegen stapsgewijs meer specifieke regelingen aan de pas toe zodat de pas voor meerdere doelgroepen (zoals vrijwilligers en mantelzorgers) aantrekkelijk wordt en het bereik groter wordt. We zorgen dat de pas meer aanbieders stimuleert om zich aan te sluiten met aantrekkelijke acties en kortingen.

Schuldhulpverlening
Te veel inwoners hebben betaalachterstanden of kampen met problematische schulden. Specifieke groepen zoals jongeren en zelfstandige ondernemers springen eruit. Vaak heeft dit te maken met gebruik van diensten zoals achteraf betalen of de complexe manier waarop betalingen en schulden worden geïnd. Samen met diverse partners in het schuldhulpnetwerk wordt hulp bij administratie of formulieren geboden, maar ook budgetcursussen om kennis en kunde te versterken. Vanuit onze rol als gemeente zorgen we voor brede voorlichting, gerichte informatie en advies en proactieve hulp via vroegsignalering. Inwoners die in een hulptraject gaan, krijgen begeleiding waarbij er rekening wordt gehouden met stress. We willen daarbij inwoners duurzaam helpen aan een schuldvrije toekomst. In 2026 ligt de focus op:

- Samen met scholen, vrijwilligers, schuldeisers, werkgevers en andere maatschappelijke partners geven we vorm aan diverse preventieactiviteiten. De activiteiten zijn ook gericht op financiële educatie in het onderwijs (van basis- tot mbo-onderwijs) en daarmee op jongeren.
- Nu de schuldregeling is verkort van 36 naar 18 maanden, is er extra aandacht voor het starten van begeleiding vanaf het eerste gesprek en daarnaast, coaching en nazorg, zoveel mogelijk geboden door één vaste contactpersoon zodat de hulpvrager gedurende het gehele traject vertrouwen krijgt en rust ervaart.
- We verkennen de mogelijkheid voor de inzet van budgetbeheer zonder dat iemand eerst de schuldhulpverlening moet instromen om daarmee drempels tot hulp te verlagen.
- We bieden continuïteit voor inwoners die terecht kunnen bij het Geldpunt, zowel via email, telefoon als fysiek op drie inlooplocaties van inZet in Buytenwegh, Seghwaert en Meerzicht. De focus ligt op versterking van de netwerkfunctie bij geldvragen en geldzorgen en op doorverwijzing naar en samenwerking met partners.
- De aanpak voor vroegsignalering wordt blijvend doorontwikkeld met opgedane lessen uit de pilots met werkgevers, het CAK en uit de samenwerking met vastelastenpartners. Wij organiseren het vroegsignaleringsteam nu binnen de gemeente dicht bij de schuldhulpverlening, om de organisatie en aansturing te verbeteren, bereik te vergroten en de kans dat mensen hulp accepteren.
- Na besluit van uw raad via het Programma Sociale Innovatie starten met het Jongerenperspectieffonds, een methodiek voor intensieve ondersteuning van jongeren met (dreigende) schulden.
- Verder invoeren van de Elementen Basisdienstverlening schuldhulpverlening en borgen van kwaliteit volgens de eisen van de NVVK, de brancheverenigingvoor schuldhulp en financiële dienstverlening. De acties staan ook in relatie tot de Actieagenda financiële bestaanszekerheid die eind 2025 door de raad wordt vastgesteld.

Indicatoren, trendgrafieken en financiën Programma 1

Doelstelling 1.1 Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren

Score van de gemiddelde ontwikkeling van de VVE-kinderen op de ontwikkelingsdoelen taal en rekenen
We meten de gemiddelde ontwikkeling in taal en rekenen van een groep kinderen, die een voor- en vroegschools programma (VVE) volgen. Dit is omgezet in een score.
Een score van 0 tot en met 2,49 betekent dat de gemiddelde ontwikkeling van de VVE-kinderen als groep lager is dan past bij de leeftijd.
Een score van 2,50 tot en met 3,49 betekent dat de gemiddelde ontwikkeling van de VVE-kinderen als groep past bij de leeftijd.
Een score van 3,5 tot en met 5 betekent dat de gemiddelde ontwikkeling van de VVE-kinderen als groep hoger is dan past bij de leeftijd.
Bron: VVE-resultatenmonitor

Type	2026	2027	2028	2029
Begroting PB 2026	2,5	2,5	2,5	2,5

Trendgrafiek Score van de gemiddelde ontwikkeling van de VVE-kinderen op de ontwikkelingsdoelen taal en rekenen

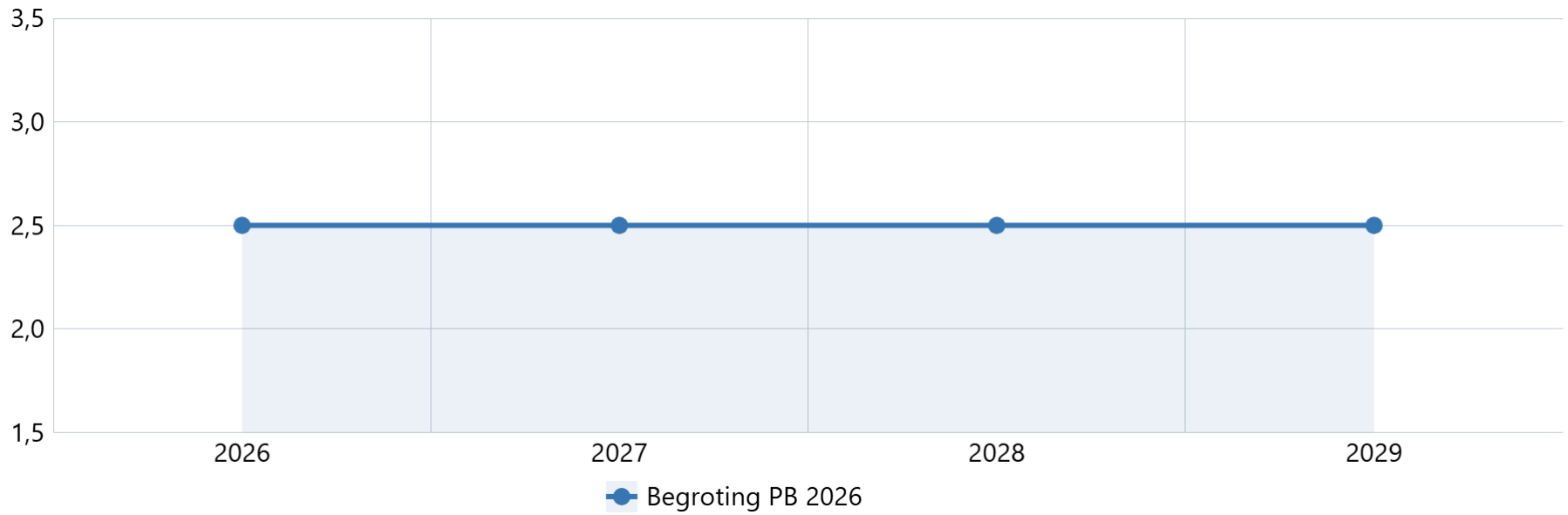

Toelichting:
We streven de komende jaren naar een score van 2,5 of hoger.
In 2026 starten we met deze nieuwe resultatenmonitor. Daarom staat er bij de realisatie 2024 geen getal.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren (1.1)	**-14.038**	**-14.714**	**-15.052**	**-15.210**	**-15.205**

Toelichting:
Het meeste van dit budget wordt gebruikt voor onderwijshuisvesting. Daarnaast worden o.a. de kosten voor leerlingenvervoer, kinderopvang, brede school, schoolbegeleiding en onderwijsachterstanden uit dit budget betaald.

Doelstelling 1.2 Beperken uitval in het onderwijs

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) in afgelopen schooljaar
Het aantal vsv-ers ten opzichte van het totaal aantal deelnemers aan voortgezet onderwijs en mbo-onderwijs.
Bron: VSV-Atlas (OCW) Jaarverslag leerplicht/ Doorstroompunt

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	2,67%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%

Trendgrafiek Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) in afgelopen schooljaar, % van alle deelnemers aan vo/mbo-onderwijs

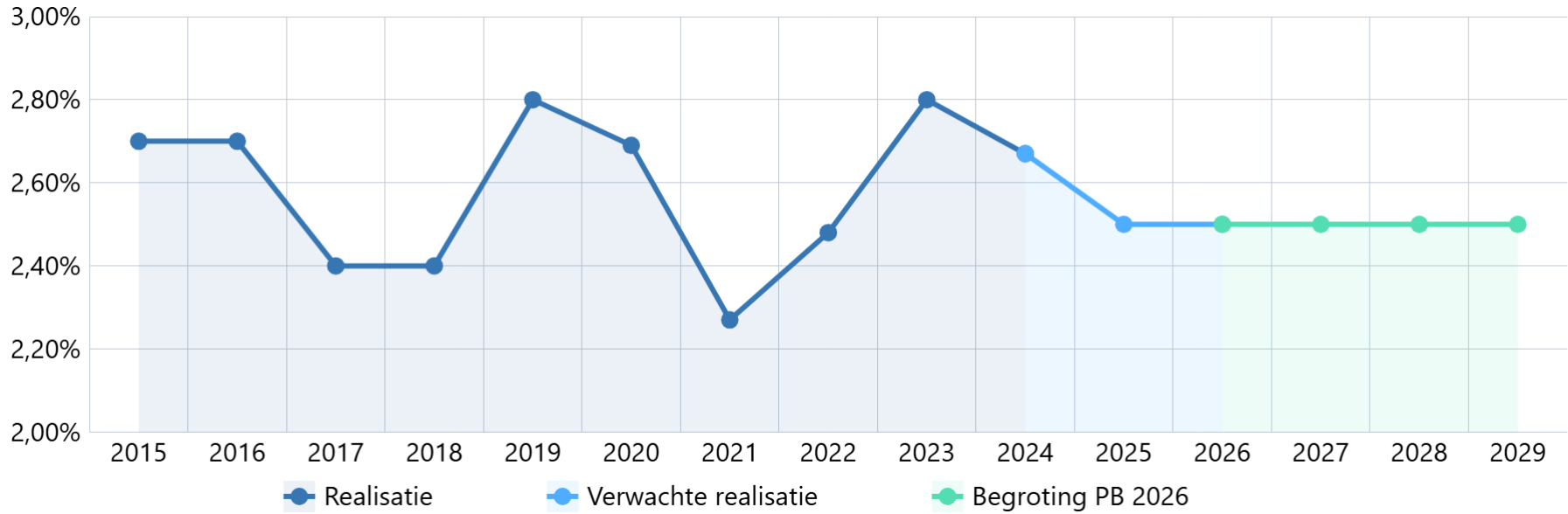

Toelichting:
Het percentage vsv-ers schommelt de afgelopen jaren tussen de 2,2 en 2,8%. Een deel van de schommelingen gebeurt zonder dat wij daar invloed op hebben. Het gaat namelijk om jongeren boven de 18 jaar, die uiteindelijk zelf (mogen) beslissen of ze stoppen met school of niet. Daarnaast is de arbeidsmarkt van invloed op het percentage dat we realiseren. Als de arbeidsmarkt aantrekt, kiezen scholieren sneller voor een baan en maken dan de keus om van school te gaan zonder startkwalificatie. Als er weinig kansen zijn op werk, dan daalt het percentage. Onze inzet is en blijft om zoveel mogelijk scholieren met een startkwalificatie hun schooltijd te laten beëindigen. Met ingang van 1 januari 2026 wordt de leeftijdgrens voor voortijdig schoolverlaters verhoogd tot 27 jaar (was 23 jaar voor het Doorstroompunt). We zullen hierdoor misschien het resultaat aan moeten passen.

Financiën
Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Beperken uitval in het onderwijs (1.2)	**-2.068**	**-2.616**	**-2.596**	**-2.574**	**-2.450**

Toelichting:
Dit budget wordt voor een groot gedeelte gebruikt voor de uitvoering leerplicht, het terugdringen van voortijdig schoolverlaten en schoolmaatschappelijk werk.

Doelstelling 1.3 Bevorderen van een beter ondernemersklimaat

Rapportcijfer over de dienstverlening van de gemeente aan ondernemers in Zoetermeer
Dit vinden Zoetermeerse ondernemers van het ondernemingsklimaat.
Bron: Ondernemerspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	6,60	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	6,80	6,80	6,80	6,80

Toelichting:
De ondernemerspeiling is elke twee jaar. De nulmeting was in 2020. In de laatste peiling (eind 2024) is de waardering voor de dienstverlening licht gestegen: een 6,2 in 2022 naar een 6,6 in 2024. We verwachten dat dit cijfer in 2026 iets verder stijgt. Dit komt door de inzet op een sterker ondernemersklimaat (doelstelling 1.3) en groei van de werkgelegenheid (doelstelling 1.4) met de acties die daarbij horen. Ook de ondersteuning en advisering van het bedrijfsleven bij de energietransitie, de verdere uitrol van ondernemerscollectieven en de bijdrage aan enkele belangrijke evenementen voor ondernemers zullen naar verwachting zorgen voor een hogere waardering.

Financiën
Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bevorderen van een beter vestigings- en ondernemersklimaat (1.3)	**-1.782**	**-1.783**	**-1.652**	**-1.652**	**-1.652**

Toelichting:
Het budget wordt gebruikt voor onderzoek, beleid en maatregelen om het ondernemersklimaat te versterken. Ook wordt het gebruikt voor samenwerking in de regio, bijvoorbeeld met de Metropoolregio Rotterdam Den Haag en Business Park Haaglanden. In het coalitieakkoord zijn voor 2024-2026 extra middelen (incidenteel) opgenomen voor het bevorderen van het vestigings- en ondernemersklimaat en een tweejaarlijkse Innovatieprijs.

Doelstelling 1.4 Bevorderen groei werkgelegenheid

Toename aantal arbeidsplaatsen
Arbeidsplaatsen zijn arbeidsovereenkomsten van minimaal 1 uur per week. De toename is het aantal arbeidsplaatsen dat in het begrotingsjaar extra gerealiseerd wordt ten opzichte van het vorige jaar.
Bron: Regionale Arbeidsmarktprognose 2023-2024 Zuid-Holland Centraal (1 juni 2023), Werkgelegenheidsregister (1 april 2024)

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	2.212	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	650	650	650	650

Trendgrafiek Toename aantal arbeidsplaatsen

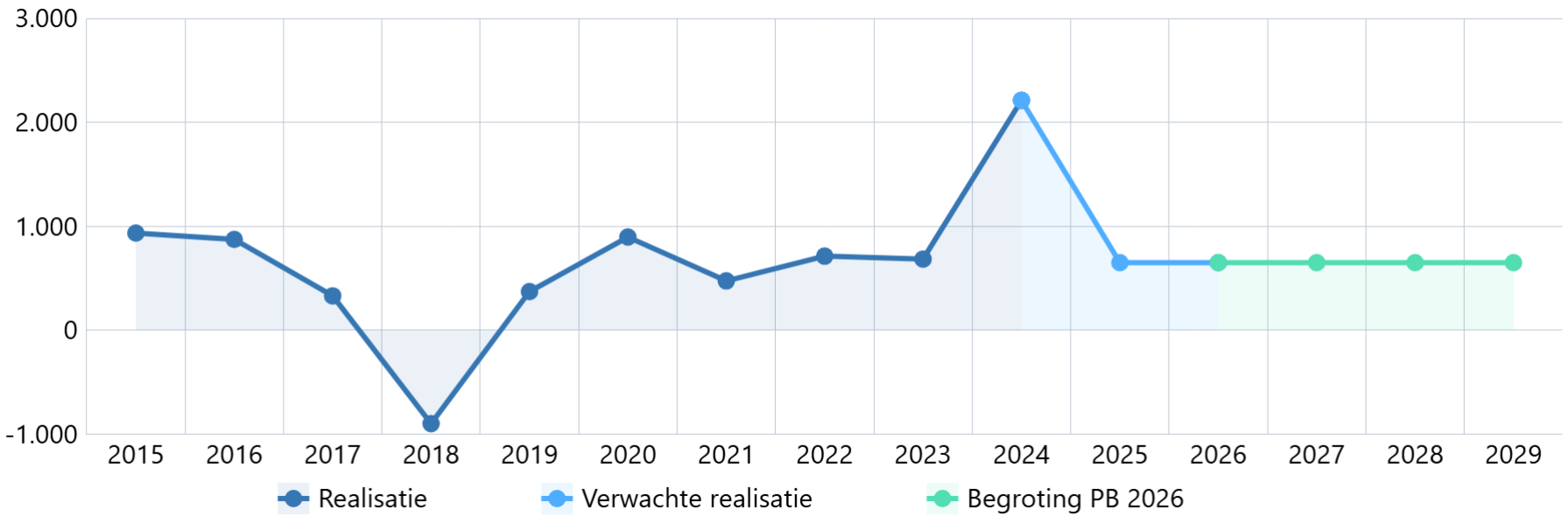

Toelichting:
De prognose blijft hetzelfde, omdat het Centraal Planbureau een kleine banengroei van 1,1 % verwacht. Het aantal banen in Zoetermeer groeit al een tijd flink. Nieuwe bedrijven vestigen zich en bestaande bedrijven breiden uit. Een groot deel van de banengroei bestaat uit zelfstandigen: van de 2700 nieuwe banen waren er ruim 2000 zelfstandigen. Vanaf 1 januari 2025 is de handhaving op schijnzelfstandigheid volledig hervat. Hierdoor stopt een deel van de zzp'ers met een grote opdrachtgever of gaat in loondienst. Zeer waarschijnlijk zorgt dit ervoor dat de werkgelegenheid minder snel groeit, vooral als een zelfstandige bij een werkgever buiten de gemeente in dienst gaat. Het is moeilijk te zeggen welk effect de aangescherpte handhaving precies heeft op het aantal banen in Zoetermeer.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bevorderen groei werkgelegenheid (1.4)	**-391**	**-362**	**-362**	**-362**	**-362**

Toelichting:
Het budget wordt o.a. ingezet voor het volgen van de leegstand bij kantoren, het beter benutten van bedrijventerreinen en het onderzoek naar koopstromen.

Doelstelling 1.5 Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie

% Arbeidsparticipatie

Het aandeel (= percentage) werkenden van de totale bevolking is de netto arbeidsparticipatie. Alle 15- tot 75-jarigen in de bevolking worden meegeteld. Bij het vaststellen van de arbeidsparticipatie wordt uitgegaan van een grens van 12 uur per week werken.
Bron: CBS

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	76,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	73,0%	73,0%	73,0%	73,0%

Toelichting:
De netto arbeidsparticipatie lag met 76 % in 2024 boven het landelijk gemiddelde van 73,2%. De ambitie voor de komende jaren is om op of boven het landelijk gemiddelde uit te komen. De gemeente heeft deels invloed op deze indicator door bijvoorbeeld de inzet op het gebied van arbeidstoeleiding, de ondersteuning van werkgevers en het stimuleren van de werkgelegenheid. Er zijn ook veel zaken van invloed op de arbeidsparticipatie waar de gemeente niet of nauwelijks invloed op heeft. Denk hierbij aan de demografische trend van vergrijzing: mensen worden gemiddeld ouder en hoe ouder mensen zijn hoe lager de arbeidsparticipatie. En verder maatregelen en trends zoals de ophoging van de AOW-leeftijd, de arbeidsparticipatie van vrouwen, de arbeidsmigratie, de groei van de bevolking en landelijke beleidsinterventies rond ouderschap. Al deze effecten maken de ontwikkeling van de arbeidsparticipatie in Zoetermeer onzeker.

Uitstroom naar werk

Uitstroom uit de bijstand als gevolg van werk.
Bron: Suites4 SociaalDomein

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	181	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	180	180	180	180

Trendgrafiek Uitstroom naar werk

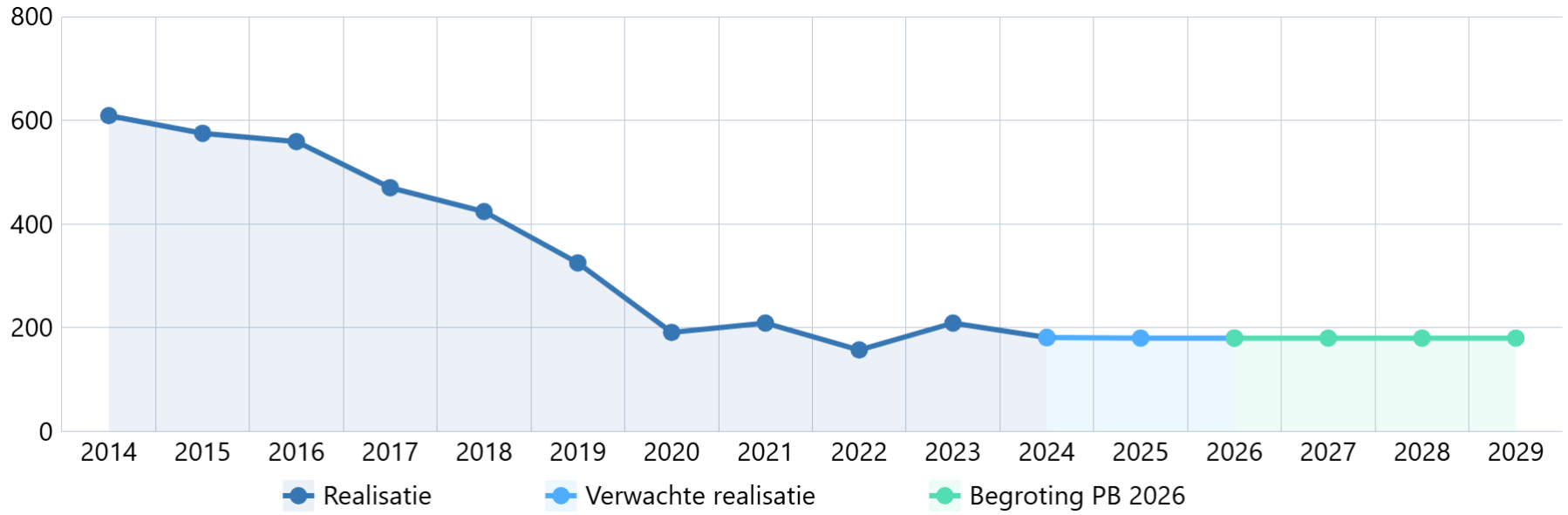

Toelichting:
De indicator zoals getoond in de tabel betreft de uitstroom naar werk vanuit de bijstand. De trendgrafiek laat de historie zien van deze indicator en voor de context is de totale instroom en uitstroom toegevoegd. Mensen vinden in de huidige krappe arbeidsmarkt makkelijker een (nieuwe) baan. De instroom in de bijstand is daarom relatief laag en de mensen die nu nog in de bijstand zitten ervaren vaak een grote afstand tot de arbeidsmarkt en stromen moeilijker uit. We verwachten dat de krapte nog jaren aanhoudt en daarom verwachten we dat de uitstroom uit de bijstand de komende jaren iets lager ligt dan in 2024.

Deeltijd werkenden met uitkering

Aantal uitkeringsgerechtigden dat op 31-12 inkomsten uit parttime werk heeft.
Bron: Suites4 SociaalDomein

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	474	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	525	525	525	525

Toelichting:
Deze indicator is meer een kengetal dan een streefcijfer omdat het doel niet is dat mensen zoveel mogelijk parttime werken. Parttime werk is een middel om werkervaring en werkritme op te doen en daarmee de kans op volledige uitstroom – wat het hoofddoel is – groter te maken. We zetten in op meer uren werken zodat mensen volledig uit de uitkering stromen. De huidige krappe arbeidsmarkt helpt hierbij. Het aantal mensen dat een uitkering heeft naast een (parttime) baan daalt dan. De ambitie is tegelijk om meer mensen die nu geen baan hebben parttime aan het werk te krijgen. Per saldo verwachten we dat het aantal mensen dat parttime werkt min of meer gelijk blijft.

Uitstroom naar school

Aantal jongeren dat vanuit een bijstandsuitkering weer uitstroomt naar school.
Bron: Suites4 SociaalDomein

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	19	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	25	25	25	25

Toelichting:
Het betreft de uitstroom vanuit een bijstandsuitkering naar scholing. De inzet is erop gericht dat jongeren naar school gaan en een vak leren dat aansluit op de arbeidsmarkt. De realisatie is momenteel vrij laag en de verwachting is dat deze maar beperkt stijgt vanwege de beperkte instroom van jongeren in de bijstand. Deze indicator wordt beïnvloed door de krapte op de arbeidsmarkt: doordat mensen makkelijker de weg naar werk vinden kan ervoor gekozen worden om te gaan werken in plaats van naar school te gaan.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie (1.5)	**-24.692**	**-23.859**	**-23.936**	**-23.734**	**-23.590**

Toelichting:
Het budget wordt ingezet om werkzoekenden te laten participeren op de arbeidsmarkt, uitstroom naar school, sociale activering door middel van bijdragen aan de verbonden partij De Binnenbaan BV.

Doelstelling 1.6 Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan

Aantal bijstandsuitkeringen

Aantal bijstandsuitkeringen levensonderhoud per 31-12 van het betreffende jaar.
Bron: Suites4 SociaalDomein

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	2.568	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	2.600	2.600	2.600	2.600

Toelichting:
Het aantal bijstandsuitkeringen stijgt in 2025 weer iets na een aantal jaren te zijn gedaald. We verwachten dat het aantal bijstandsuitkeringen eind 2025 rond de 2600 ligt. Op basis van verwachten van het Centraal Planbureau verwachten we dat dit aantal in 2026 gelijk blijft.

Bereik minimaregelingen uitgedrukt in % doelgroep
Bereik uitgedrukt in som van % doelgroep Zoetermeerpas / Collectieve ziekteverzekering / Kwijtschelding gedeeld door 3.
Bron: Gemeentelijke administratie

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	69%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	85%	85%	85%	85%

Toelichting:

Financiën
Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan (1.6)	**-22.386**	**-20.221**	**-19.398**	**-18.898**	**-18.898**

Toelichting:
Het budget wordt ingezet voor uitkeringen levensonderhoud (bijstand), armoedebeleid (inkomensondersteunende voorzieningen zoals bijzondere bijstand of de ZoetermeerPas, maar ook bijvoorbeeld ondersteuning van partners) en voor zaken als handhaving.

Extra: uitsplitsing doelstelling 1.6 Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan

Bedragen x €1.000

uitsplitsing op sectorproduct	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
610.02.100 Bijzondere Bijstand Sociale Zaken					
Lasten	-1.979	-1.996	-1.952	-1.952	-1.952
Baten	1.340	1.373	1.373	1.373	1.373
Totaal 610.02.100 Bijzondere Bijstand Sociale Zaken	**-639**	**-623**	**-579**	**-579**	**-579**
610.03.100 BUIG					
Lasten	-66.292	-63.182	-62.332	-61.832	-61.832
Baten	57.750	56.648	56.578	56.578	56.578
Totaal 610.03.100 BUIG	**-8.541**	**-6.534**	**-5.754**	**-5.254**	**-5.254**
610.03.200 BBZ					
Lasten	-230	-239	-239	-239	-239
Baten	125	130	130	130	130
Totaal 610.03.200 BBZ	**-105**	**-110**	**-110**	**-110**	**-110**
610.03.300 Bijzondere Bijstand					
Lasten	-8.945	-9.463	-9.463	-9.463	-9.463
Baten	638	826	826	826	826
Totaal 610.03.300 Bijzondere Bijstand	**-8.307**	**-8.637**	**-8.637**	**-8.637**	**-8.637**
610.03.400 SHV					
Lasten	-6.572	-2.647	-2.647	-2.647	-2.647
Baten	3.684	223	223	223	223
Totaal 610.03.400 SHV	**-2.888**	**-2.424**	**-2.424**	**-2.424**	**-2.424**
920.01.001 Kwijtschelding van OZB					
Lasten	-3	-3	-3	-3	-3
Totaal 920.01.001 Kwijtschelding van OZB	**-3**	**-3**	**-3**	**-3**	**-3**
920.01.002 Kwijtschelding van hondenbelasting					
Lasten	0	0	0	0	0
Totaal 920.01.002 Kwijtschelding van hondenbelasting	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
920.01.003 Kwijtschelding afvalstoffenheffing					
Lasten	-1.093	-1.137	-1.137	-1.137	-1.137
Totaal 920.01.003 Kwijtschelding afvalstoffenheffing	**-1.093**	**-1.137**	**-1.137**	**-1.137**	**-1.137**
920.01.004 Beheer kwijtschelding					
Lasten	-226	-147	-147	-147	-147
Totaal 920.01.004 Beheer kwijtschelding	**-226**	**-147**	**-147**	**-147**	**-147**

uitsplitsing op sectorproduct	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
920.01.006 Kwijtschelding rioolrecht					
Lasten	-583	-607	-607	-607	-607
Totaal 920.01.006 Kwijtschelding rioolrecht	**-583**	**-607**	**-607**	**-607**	**-607**
Totaal	**-22.386**	**-20.221**	**-19.398**	**-18.898**	**-18.898**

Risico's

Gevolgen netcongestie nieuwbouw MOTION Beweeg College
Het huidige elektriciteitsnetwerk heeft op piekmomenten niet meer voldoende capaciteit om de toegenomen vraag naar stroom te kunnen transporteren. Daarom is door de landelijke netbeheerder Tennet eind 2024 netcongestie afgekondigd. Dit betekent dat bouw- en verduurzamingsprojecten voorlopig geen grootverbruikersstroomaansluiting kunnen krijgen, en dat moet worden gezocht naar andere oplossingen. Het opvangen van de gevolgen van netcongestie is daardoor voor een aantal projecten een extra kostenpost. Het gaat dan bijvoorbeeld om projecten die voorbij de haalbaarheidsfase zijn en in hun exploitatie geen rekening hebben kunnen houden met de maatregelen die nu moeten worden genomen. Uit een analyse blijkt dat voor de nieuwbouw MOTION Beweeg College sprake is van meerkosten door netcongestie. Voor dit project wordt nog dit jaar een afzonderlijk raadsvoorstel voor inclusief meerkosten netcongestie aangeboden.

Beleidswijzigingen/Nieuw beleid

Bedragen x € 1.000

Beleidswijzigingen/Nieuw beleid	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
1. Work in Nederland (WIN) - dekking via OAD	150	150		
2. Hervorming arbeidsmarktinfrastructuur Arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal - dekking via OAD	966	1.256	1.430	1.172
3. Taakmutatie Arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal - regionale doelgroepspecifieke aanpak - dekking via OAD	137			
4. Campagnebudget voor versterking preventie en vroegsignalering Schuldhulpverlening	25	25	25	25

5. Collegevoorstel inzet Geldpunt - dekking via SPUK	223 -223	223 -223	223 -223	223 -223
Saldo	**1.278**	**1.431**	**1.455**	**1.197**

Toelichting:
1. Work in Nederland (WIN)
Om goede informatievoorziening, hulp en dienstverlening aan EU-arbeidsmigranten te bieden stelt het rijk extra middelen beschikbaar ten behoeve van de verschillende arbeidsmarktregio's. Voor de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal, waarvoor de gemeente Zoetermeer centrumgemeente is, gaat het om een bedrag van € 0,45 mln. verspreid over de jaren 2025 t/m 2027.Hiervoor is bij het rijk een decentralisatie-uitkering aangevraagd die bij de Meicirculaire 2025 is toegevoegd aan de algemene uitkering. Zie het Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen en onvoorzien (OAD).

2. Hervorming arbeidsmarktinfrastructuur Arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal
In het kader van de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur ontvangen centrumgemeenten vanwege hun regierol in de arbeidsmarktregio vanaf 2025 twee decentralisatie-uitkeringen. Het rijk heeft hiervoor bij de Meicirculaire 2025 extra middelen toegevoegd aan de algemene uitkering. Zie hiervoor OAD.

3. Taakmutatie Arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal
Het rijk heeft in het kader van het plan van aanpak 'Statushouders aan het werk' en de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur extra middelen beschikbaar gesteld aan centrumgemeenten van de arbeidsmarktregio's voor een regionale doelgroepspecifieke aanpak. Het beoogde doel is om de arbeidsparticipatie van statushouders en andere kwetsbare groepen te vergroten en hen extra te ondersteunen. Het betreft een bedrag van € 0,14 mln. in 2026 De dekking komt via de Algemene Uitkering uit het gemeentefonds, zie ook het Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen en onvoorzien.

4. Campagnebudget voor versterking preventie en vroegsignalering Schuldhulpverlening
Om de preventieve aanpak van campagnes en voorlichting duurzaam voort te zetten, wordt een structureel bedrag van € 25.000 opgenomen in de begroting.

5. Collegevoorstel inzet Geldpunt
Eind 2022 is het GeldPunt opgericht als tijdelijk steunpunt voor inwoners met vragen over financiële problemen en (dreigende) schulden. Directe aanleiding was de koopkracht- en energiecrisis, waardoor veel huishoudens te maken kregen met geldproblemen en vragen hadden. inZet heeft het GeldPunt opgezet op drie locaties: Buytenweg-De Leyens, Seghwaert-Noordhove en Meerzicht. Inwoners kunnen ook bellen of mailen met hun hulpvragen. Het GeldPunt bestaat nu drie jaar en bereikt steeds meer mensen. In 2024 waren er 1.231 hulpvragen, tegenover 705 in 2023. Vaak is advies of een praktische oplossing voldoende om verergering van financiële problemen te voorkomen. In situaties waar er meer aan de hand blijkt te zijn, wordt er snel intern doorgeleid naar ondersteuning van inZet. Hierom is het wenselijk om het GeldPunt in de huidige vorm, inclusief de spreekuren, voort te zetten. Daarvoor is structurele financiering nodig.
Het rijk heeft in de brief van 11 oktober 2024 ('Kabinetsreactie IBO Problematische schulden') aangekondigd structureel extra middelen beschikbaar te stellen om het aantal huishoudens met problematische schulden terug te dringen. Het is nog niet duidelijk hoe het rijk deze extra middelen gaat inzetten. Daarmee is ook onduidelijk of en hoeveel extra middelen beschikbaar komen voor gemeenten. Op dit moment is de aanname dat het rijk in ieder geval voldoende middelen aan de gemeenten geeft zodat het geldpunt in stand kan worden gehouden. Als blijkt dat de middelen niet toereikend zijn, dan komt het college met een ander voorstel.

Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen

	Bedragen x € 1.000

Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen	2026	2027	2028	2029
1. Besparing subsidies Onderwijs	262	193	224	254
2. Economie, werkbudget en capaciteit	150	150	150	150
3. Verbonden partijen (maatregel 5, 27, 157, 167): - De Binnenbaan BV - Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag	 450 9	 450 9	 450 9	 450 9
4. Citymarketing	47	47	47	47
Saldo	**918**	**849**	**880**	**910**

Toelichting:
1. Besparing subsidies Onderwijs (maatregel 138b)
De maatregelen bestaan uit bezuinigingen op de volgende subsidies voor onderwijs:

- a. Inleveren onderbesteding subsidie Speeltaalhuizen reguliere peuters (OKE-regeling PSZ) € 0,1 mln. en incidenteel € 0,1 mln. extra in 2026;
- b. Bezuiniging subsidie schoolbegeleiding OPOZ/UNICOZ € 0,123 mln. Dit is geen wettelijke taak van de gemeente en het onderwijs ontvangt zelf geld voor deze taak van het rijk; De subsidieafbouw wordt gespreid over 4 jaar. Startend met 25%, dan 50%, 75% en 100%. Dit betekent voor 2026 een korting op de subsidie van € 30.750. Dit loopt op tot het gehele bedrag in 2029 (dus € 0.123 mln).
- c. Digi-taalhuis Bibliotheek Zoetermeer € 31.000. Deze subsidie wordt vanaf 2026 betaald uit het rijksbudget voor volwasseneneducatie (WEB).

2. Economie, werkbudget en capaciteit (maatregel 1 en 3)
Vermindering van vacatureruimte: € 0,1 mln. en reductie van het werkbudget: € 50.000.

3. Verbonden partijen: De Binnenbaan BV en Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag (maatregel 5, 27, 157, 167)
Aan het Werkbedrijf De Binnenbaan BV en de gemeenschappelijke regelingen is gevraagd om voor 2026 een aangepaste begroting in te dienen. De financiële omvang hiervan voor De Binnenbaan moet € 0,45 mln. en van de GR MRDH moet € 9.000 (6,2%)lager liggen dan in 2025.

4. Citymarketing (maatregel 237)
Het budget voor City Marketing is in het coalitieakkoord structureel opgehoogd. Bureau City Marketing zou zo met een ruimer budget meer impact gaan maken. Door de aangekondigde bezuiniging beperkt de impact van het bureau zich tot het ontsluiten en 'in de etalage zetten' van onderwerpen, activiteiten en evenementen die bijdragen aan het versterken van het merk Zoetermeer. Zoals beschreven in het strategisch canvas Zoetermeer is de Plek. De rol van het bureau gaat van trekker en organisator naar coördinator en kwaliteitbewaker. Wat blijft zijn de website, de social media en jaarlijks vier campagnes. Bij gelijkblijvende formatie kan ook de Uitagenda onderhouden worden.

Financieel samengevat: Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Programma 1. Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten	-133.122	-143.713	-133.397	-132.552	-132.101	-131.766
Baten	73.221	78.408	69.997	69.927	69.927	69.927
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-59.901**	**-65.305**	**-63.400**	**-62.625**	**-62.173**	**-61.839**
Toevoegingen	-2.329	-2.977	-2.688	-3.357	-3.184	-3.184
Onttrekkingen	3.600	2.185	2.831	3.303	3.283	3.283
Mutaties reserves	**1.271**	**-792**	**143**	**-54**	**98**	**98**
Saldo	**-58.629**	**-66.097**	**-63.257**	**-62.679**	**-62.075**	**-61.741**

Toelichting financiën op hoofdlijnen:
Doelstelling 1.1 - Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren
Het meeste van dit budget wordt gebruikt voor onderwijshuisvesting. Daarnaast worden o.a. de kosten voor leerlingenvervoer, kinderopvang, brede school, schoolbegeleiding en onderwijsachterstanden uit dit budget betaald.

Doelstelling 1.2 - Beperken uitval in het onderwijs
Dit budget wordt voor een groot gedeelte gebruikt voor de uitvoering leerplicht, het terugdringen van voortijdig schoolverlaten en schoolmaatschappelijk werk.

Doelstelling 1.3 - Bevorderen van een beter ondernemersklimaat
Het budget wordt o.a. ingezet voor onderzoek, (strategisch) beleid en maatregelen voor het versterken van het ondernemersklimaat. Daarnaast voor de verschillende samenwerkingen in de regio, zoals: de Metropoolregio Rotterdam Den Haag en Business Park Haaglanden. In het coalitieakkoord zijn voor 2024-2026 incidenteel middelen opgenomen voor het bevorderen van het vestigings- en ondernemersklimaat en een tweejaarlijkse Innovatieprijs.

Doelstelling 1.4 - Bevorderen groei werkgelegenheid
Het budget wordt o.a. ingezet voor monitoring leegstand kantorenvastgoed, aanpak beter benutten van bedrijventerreinen en het koopstromenonderzoek.

Doelstelling 1.5 - Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie
Het budget wordt ingezet om werkzoekenden te laten participeren op de arbeidsmarkt, uitstroom naar school, sociale activering door middel van bijdragen aan de verbonden partij De Binnenbaan BV.

Doelstelling 1.6 - Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan
Het budget wordt ingezet voor uitkeringen levensonderhoud (bijstand), armoedebeleid (inkomensondersteunende voorzieningen zoals bijzondere bijstand of de ZoetermeerPas, maar ook bijvoorbeeld ondersteuning van partners) en voor zaken als handhaving.

Aangenomen amendementen en moties perspectiefdebat

Motie 2506-12 De term 'fraude' en de participatiewet niet meer te koppelen	Verzoekt het college: • De website van de gemeente zo snel mogelijk aan te passen, zodat de term 'fraude' of het werkwoord 'frauderen' in en onder de knoppen 'Fraude-vermoeden-melden' en 'Anoniemmelden' niet meer voorkomt met betrekking tot de Participatiewet en andere sociale zekerheidswetten. Stand van zaken: In 2025 is de website aangepast en komen de term 'fraude' en het werkwoord 'frauderen' niet langer voor op de website van de gemeente.
Motie 2506-49 Samen bouwen aan verbinding en ontwikkeling	Verzoekt het college: De pilot 'Samen bouwen aan verbinding en ontwikkeling' van Stichting Piëzo uit te laten voeren; De eenmalige kosten van € 70.000 te dekken uit de onderbesteding van rijksmiddelen voor de opvang van ontheemden; De pilot te laten evalueren op bereik, effectiviteit en vervolgpotentie, en de raad hierover te informeren. Stand van zaken: Er wordt gewerkt aan de uitwerking van de motie. Daarbij gaat speciale aandacht uit naar jonge asielzoekers en statushouders van 17 tot 20 jaar. Wij onderzoeken of zij via een triage een doorverwijzing kunnen krijgen naar onderwijs (ISK) of naar een programma voor dagbesteding, in samenwerking met Piëzo. Uiteindelijk eind 2025 wordt de raad geïnformeerd over de start van de pilot.

Motie 2506-52A Vertrouwen boven Wantrouwen	Verzoekt het college • Om te onderzoeken hoe we meer kunnen inzetten op ondersteuning en vertrouwen bij hoogwaardig handhaven; • Dit mee te nemen in de actieagenda bestaanszekerheid Stand van zaken: In de actieagenda financiële bestaanszekerheid is de uitvoering van deze motie meegenomen en wordt deze motie afgedaan.
Motie 2506-53 Bijverdienen als jongere in de bijstand	Verzoekt het college • Vooruitlopend op de inwerkingtreding van de nieuwe Participatiewet in Balans lokaal beleid op te stellen waarin jongeren onder de 27 jaar in de bijstand zo snel mogelijk gebruik kunnen maken van inkomstenvrijlating. Stand van zaken: Uiterlijk eind 2025 wordt vooruitlopend op de participatiewet in balans het beleid van de gemeente op dit punt aangepast, zodat jongeren onder de 27 jaar gebruik kunnen maken van inkomstenvrijlating.
Motie 2506-61 Aanpak overlast LED-borden	Draagt het college op: • De LED-reclameborden waarvan bekend is dat zij overlast veroorzaken, in overleg met de exploitant aan te passen of te herplaatsen, bijvoorbeeld door ze iets te draaien; • Op de gemeentelijke website duidelijk te vermelden waar en hoe inwoners melding kunnen doen van overlast door digitale reclameborden; • Te monitoren hoeveel meldingen hierover binnenkomen en of aanvullende maatregelen nodig zijn; Stand van zaken: De afdoening van de motie vindt plaats in het vierde kwartaal van 2025.
Motie 2506-64 Brede stadspas voor alle vrijwilligers	Draagt het college op: • Te onderzoeken wat de financiële gevolgen zijn van het met korting aanbieden van een brede stadspas aan vrijwilligers;

	• De uitkomsten te betrekken bij het raadsvoorstel over de brede stadspas, Stand van zaken: We werken nu verschillende scenario's uit om de ZoetermeerPas door te ontwikkelen naar een brede stadspas. Eén van de opties is om vrijwilligers een brede stadspas met korting te geven. In het raadsvoorstel dat u eind 2025 ontvangt nemen we deze scenario's mee.
Motie 2506-81 Kansen voor Kinderen	Verzoekt het college: • Om het mogelijk te maken dat in totaal 10 Zoetermeerse basisscholen, die voldoen aan de criteria, aangesloten worden bij het jeugdeducatiefonds, indien zij dit wensen; • Om ook als gemeente aan te sluiten bij het jeugdeducatiefonds, net zoals gemeenten in de regio (zoals Den Haag, Leiden, Rijswijk en Leidschendam-Voorburg) dit hebben gedaan; • Dekking te vinden voor reallocatie van middelen binnen de begrotingen voor onderwijs en/of armoedebestrijding, zodat hiervoor € 35.000 extra per jaar beschikbaar komt en indien dit niet mogelijk is met een alternatief voorstel te komen; • Terug te koppelen naar de raad uiterlijk voor het begrotingsdebat 2025. Stand van zaken: We werken een voorstel uit voor deelname van 9 scholen. Beoogde startdatum is januari 2026. Voor het begrotingsdebat wordt de raad hierover geïnformeerd.

Waar staat je gemeente indicatoren

Hyperlinks naar dashboard 'Waar staat je gemeente?'. Selecteer bij het eerste bezoek gemeente Zoetermeer:
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Onderwijs/
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Bedrijvigheid-en-economie/
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Werk-en-inkomen/
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/

Programma 2 Samen leven en ondersteunen

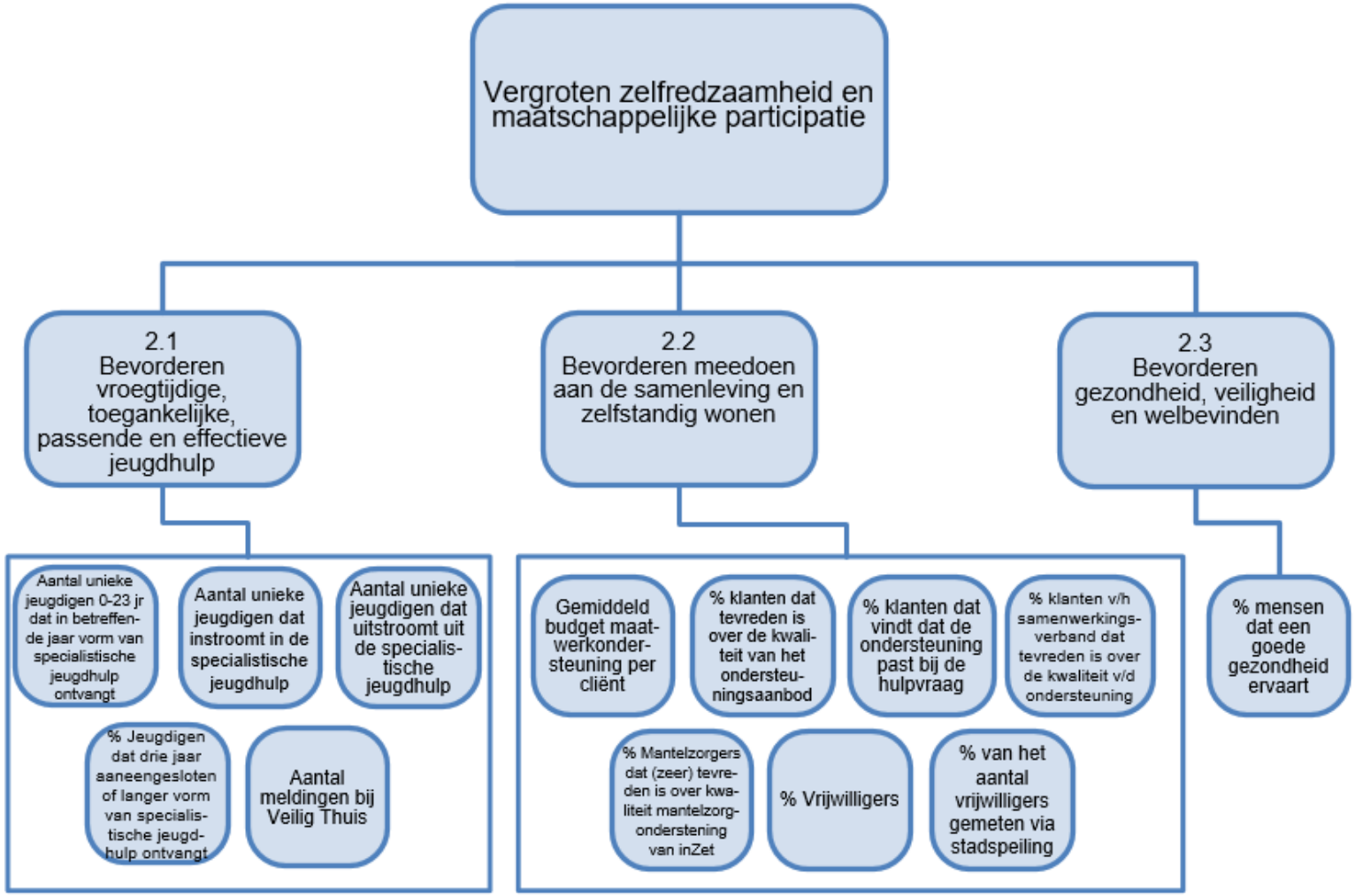

Maatschappelijk effect programma: Wat willen we bereiken?

Vergroten zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie

Het college werkt aan het versterken van de veerkracht van onze inwoners en het bevorderen van een gezond leven. Een belangrijk uitgangspunt is Positieve Gezondheid. Een benadering waarbij het gaat om wat iemand wel kan, wat iemand belangrijk vindt en eventueel wil veranderen. Normaliseren is een ander belangrijk uitgangspunt. We zetten in op de kracht van inwoners en netwerken. De basis is inwoners die meer naar elkaar omkijken en zelf initiatieven opzetten. Daarbij ondersteunen we mensen zoveel mogelijk om zelf problemen op te lossen, waar nodig met hulp vanuit het sociaal netwerk. Door samen te bouwen aan een sterke sociale basis laten we zien dat we vertrouwen hebben in de kracht van onze inwoners. En we zorgen ervoor ondersteuning beschikbaar blijft voor wie dat nodig heeft. Het is niet voor iedereen vanzelfsprekend om op eigen kracht of met behulp van naasten zelfredzaam en gezond te leven. Voor inwoners die het nodig hebben, streven we ernaar om ondersteuning snel en dichtbij huis beschikbaar te hebben en zo preventief mogelijk in te zetten. Ondersteuning moet passend zijn; het duurt niet langer dan nodig en is niet zwaarder dan nodig. Op deze manier blijft specialistische hulp beschikbaar voor inwoners die dit echt nodig hebben.

Voor jeugdigen en gezinnen zetten we in op het versterken van het gewone leven. De Lokale Teams krijgen een belangrijke rol in het adviseren en begeleiden van gezinnen en kijken samen met het gezin welke ondersteuning passend is. We zetten in op het voorkomen van vroegtijdig labelen en medicaliseren. Preventieve ondersteuning is passend bij de vragen van gezinnen. We maken daarbij gebruik van bewezen effectieve en groepsgerichte voorzieningen. Via de Lokale Teams versterken we de coördinatie op de toegang. Specialistische jeugdhulp is alleen beschikbaar als andere voorliggende voorzieningen niet passend zijn. De Lokale Teams blijven betrokken en monitoren of de doelen bereikt worden en de hulp effectief is.

In 2026 vindt een reorganisatie plaats in verband met de opschaling van Lokale Teams. De Lokale Teams gaan lichte jeugd- en gezinshulp en ondersteuning bieden, beter sturen op de toeleiding naar specialistische jeugdhulp en meer regie voeren over jeugdhulptrajecten. De consequenties voor organisatie, personeel en financiën worden de komende periode verder uitgewerkt. Parallel daaraan loopt een reorganisatie van de afdelingen van het Sociaal Domein gericht op het versterken van de kwaliteit van de dienstverlening, het verbeteren van interne sturing en het beheersbaar maken van de (personeels-)kosten.

Speerpunten in 2026: Wat gaan we daarvoor doen?

Jeugdbeleid

- Doorontwikkeling Lokale Teams;
- Uitvoering regionale inkoop specialistische jeugdhulp vanaf 2027;
- Regionale aanpak kostenbeheersing;
- Verbinding onderwijs-jeugdhulp;
- Versterking vrij toegankelijk aanbod.

Wmo-beleid

- Inzetten op een Sterke Sociale Basis: inwoners ontmoeten en helpen elkaar;
- Positieve Gezondheid en vitaal ouder worden;
- Verschuiving van medisch domein naar sociaal domein;

- Verstevigen van de strategische samenwerking met Samen Zoetermeer Gezond;
- Gezonde Stad: uitvoering van de gezondheidsnota van het plan 'Integraal werken aan een gezonde stad' (GALA);

Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling
De negen gemeenten in Haaglanden hebben de regiovisie huiselijk geweld opnieuw vastgesteld. Deze vernieuwde visie belicht twee onderwerpen die eerder minder duidelijk aan bod kwamen: het voorkomen van femicide én een verbeterde samenwerking tussen organisaties en gemeentelijke afdelingen op het gebied van veiligheid, zorg en welzijn. In 2026 stelt de gemeente Zoetermeer een lokale uitvoeringsagenda op. Hierin wordt beschreven hoe de afspraken uit de regiovisie in de praktijk worden gebracht en welke onderdelen extra aandacht krijgen in Zoetermeer.

Sociaal Innovatiefonds
Als onderdeel van het programma Sociale Innovatie worden de projecten Preventie in de Praktijk en Wijkimpact Jeugd in 2025 geëvalueerd. Op basis van deze evaluaties wordt bepaald op welke wijze in 2026 vervolg aan deze projecten wordt gegeven. Daarnaast besluit de Raad in de tweede helft van 2025 over drie nieuwe projecten voor het programma Sociale Innovatie. Voor programma 2 gaat het om de projecten 'Kunst op Recept' en 'Meten, Leren en Verbeteren'. Met het project Kunst op Recept wordt cultuurparticipatie toegevoegd aan Welzijn op recept om de mentale en fysieke gezondheid van deelnemers te verbeteren en sociale verbindingen te versterken. Het project Meten, Leren en Verbeteren richt zich op het methodisch verbeteren van het functioneren van hulpverleners in de hulpverleningspraktijk.

Doelstellingen

Doelstelling 2.1 Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp

Preventief jeugdbeleid
We versterken het vrij-toegankelijke aanbod met als doel om voor de meest voorkomende vragen en problemen van ouders en jeugdigen passende en effectieve ondersteuning beschikbaar te hebben. De focus ligt daarbij op:

- Meer interventies beschikbaar te maken waarvan de effectiviteit reeds bewezen is of interventies die op basis van wetenschappelijk onderzoek (pilots) veelbelovend zijn. Deze interventies hebben aannemelijk een positieve invloed op ons doel: kinderen en jongeren in Zoetermeer groeien kansrijk, gezond en veilig op.
- Meer collectief aanbod te creëren, zodat hier naar kan worden verwezen in plaats van naar individueel aanbod. Het gaat bijvoorbeeld om groepsaanbod op scholen en in buurten.
- Meer interventies beschikbaar te maken die gericht bijdragen aan de uitdagingen die Zoetermeer kenmerken, doordat zij de meest voorkomende risicofactoren dempen en de belangrijkste beschermende factoren versterken. Dit betekent dat de focus met name ligt op het versterken van opvoedvaardigheden van ouders, het gezinsfunctioneren en de gehechtheidsrelatie tussen ouder en kind. Ook wordt ingezet op het versterken van sociaal-emotionele vaardigheden en de psychische gezondheid van jeugdigen.
- Het stimuleren van organisaties om uitkomsten van activiteiten te meten, hierin te leren en activiteiten blijvend te verbeteren. Zo kunnen we steeds meer betekenen voor kinderen en jongeren.

Digitale opvoeding
Jeugdigen groeien op in een wereld met sociale media. Er zijn zorgen over de impact van sociale media op de fysieke en mentale ontwikkeling en het welbevinden van jeugdigen. We willen met maatschappelijke partners inventariseren of en wat we als gemeente (aanvullend) kunnen doen om de digitale opvoeding van jeugdigen te ondersteunen.

Kinderopvang op sociaal-medische indicatie
Kinderopvang op sociaal-medische indicatie is gewone kinderopvang voor kinderen die zich thuis niet optimaal kunnen ontwikkelen, vanwege sociale of medische redenen van (één van de) ouders of het kind zelf. Doordat er geen recht is op kinderopvangtoeslag, is het voor ouders te duur om kinderen naar een kinderdagverblijf of buitenschoolse opvang te laten gaan, terwijl dat gezien de situatie wel noodzakelijk is. Door het afgeven van een indicatie door de gemeente kan een kind toch (tijdelijk en voor een beperkt aantal dagen) naar de kinderopvang.

Specialistische jeugdhulp
In 2024 was er voor het eerst in lange tijd een daling zichtbaar in het aantal jeugdigen met specialistische jeugdhulp. De kosten voor specialistische jeugdhulp blijven echter hoog. Dit komt mede doordat tarieven voor specialistische jeugdhulp stijgen. In 2026 gaan de Lokale Teams van start met een nieuwe gezinsgerichte werkwijze. Op wijk- en buurtniveau zijn zij de toegang tot ondersteuning en zorg voor gezinnen. Daarnaast verlenen zij zelf hulp waar nodig. Het is de bedoeling dat gezinnen door deze werkwijze tijdig passende hulp krijgen waarbij nadrukkelijk wordt gestuurd op resultaat en effectiviteit. Daarmee beogen we dat minder jeugdigen specialistische jeugdhulp nodig hebben.

Regionaal inkooptraject specialistische jeugdhulp vanaf 2027
In 2026 wordt de nieuwe regionale inkoop van specialistische jeugdhulp aan de hand van segmenten verder vormgegeven. Met ingang van 2027 worden nieuwe afspraken met jeugdhulpaanbieders gemaakt. Er wordt ingezet op transformatie, een beperking van de reikwijdte en een omslag naar meer groepsgericht. Bij jeugdhulp met verblijf wordt in het bijzonder gewerkt aan de afbouw van gesloten jeugdhulp en de opbouw van meer kleinschalige voorzieningen binnen de regio. In de samenwerking met de jeugdhulpaanbieders wordt ingezet op gedeelde verantwoordelijkheid en strategisch partnerschap.

Kind- en gezinsbescherming
Zoetermeer zet zich in voor veiligheid en (rechts)bescherming, in lijn met het landelijke Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Samen met Veilig Thuis Haaglanden en de gecertificeerde instellingen voor jeugdbescherming wordt ingezet op snellere hulp, duidelijke regie en betere samenwerking.

Doelstelling 2.2 Bevorderen meedoen aan de samenleving en zelfstandig wonen

Sterke Sociale Basis
In Zoetermeer geloven we in de kracht van onze inwoners; zij maken het verschil. Hun betrokkenheid, initiatieven en onderlinge steun dragen bij aan een gezonde samenleving. Of het nu gaat om een helpende hand voor een buurvrouw, een buurtinitiatief of deelname aan een vereniging. Het zijn de dagelijkse bijdragen die het verschil maken. Om deze kracht te benutten en verder te versterken is de nieuwe visie Sterke Sociale Basis opgesteld. Wat inwoners nodig hebben om de sociale basis in hun buurt te versterken is een belangrijk onderdeel van de visie.

Vanaf 2026 vormt deze visie het uitgangspunt voor de samenwerking tussen inwoners, maatschappelijke organisaties en de gemeente. Samen zetten we een beweging in gang waarin de inwoner centraal staat. Dat betekent dat de gemeente, samen met maatschappelijke partners, de inwoners zo goed mogelijk faciliteren. Zij voelen zich vrij om plannen voor hun buurt te realiseren. De gemeente en andere partners sluiten aan bij wat inwoners nodig hebben. Bijvoorbeeld door te kijken waar procedures gemakkelijker gemaakt kunnen worden om iets te organiseren of aan te vragen. Het is belangrijk dat mensen elkaar in de wijk kunnen ontmoeten. Dat moet overal mogelijk zijn. Daarvoor kijken we hoe we maatschappelijke vastgoed en de buitenruimte beter kunnen benutten en toegankelijker maken voor bewonersinitiatieven.

Het versterken van de sociale basis gebeurt onder andere via de bestaande netwerken/samenwerkingen:

- Community tegen Eenzaamheid
- Netwerk Inclusie en Diversiteit
- Zoetermeer voor Elkaar
- Netwerk Eten en Ontmoeten
- Lief en Leedstraten

Gebiedsgerichte ondersteuning - inZet
In 2026 bestaat inZet vijf jaar. De eerste jaren stonden vooral in het teken van het opbouwen van de organisatie. Nu ligt de nadruk op het verder ontwikkelen van het ondersteuningsaanbod en het versterken van de samenwerking met andere partners. Inwoners kunnen bij inZet terecht voor verschillende soorten hulp, zoals laagdrempelige welzijnsactiviteiten, informatie- en adviesvragen en intensieve begeleiding. Bij alle vormen van ondersteuning wordt gewerkt vanuit het gedachtegoed van Positieve Gezondheid.

De vraag naar hulp en ondersteuning blijft hoog, ook bij inZet. Uitdagingen zoals vergrijzing, meer complexe hulpvragen en psychische problematiek spelen daarbij een rol. Om de ondersteuning te kunnen blijven bieden richt inZet zich op preventie, samenwerking en versterken van eigen regie van inwoners. De preventieve activiteiten zijn gericht op het geven van informatie en advies en in zo vroeg mogelijk stadium problemen signaleren. Zo zijn inZet en EerstelijnsZorg Zoetermeer (EZZ) een samenwerking aangegaan waarbij sociaal werkers in enkele huisartspraktijken aanwezig zijn. De sociaal werker kan dan snel hulp bieden bij vragen over bijvoorbeeld eenzaamheid, welzijn en psychische (psychosociale) gezondheid. Door deze samenwerking krijgen inwoners sneller en laagdrempeliger passende ondersteuning. Verder werkt inZet samen met het medisch domein en de GGZ, onder andere via de vereniging Samen Zoetermeer Gezond. Samen werken ze aan de verschuiving van zorg naar welzijn om de druk op de zorg te verminderen en inwoners sneller passende ondersteuning te bieden. Eén van de concrete activiteiten is Welzijn op Recept. Dat is een aanpak waarbij huisartsen inwoners naar inZet kunnen doorverwijzen voor welzijnsactiviteiten om zich beter te laten voelen. In plaats van medicijnen nemen, kan iemand meedoen als sociale activiteiten om te helpen bij klachten zoals somberheid en stress.

Ook werkt inZet mee aan het versterken van de sociale basis in wijken. Ze zorgen voor ontmoetingsplekken waar mensen elkaar kunnen leren kennen en ondersteunen het eigen initiatief van inwoners. Motivatie en ideeën van inwoners staan hierbij centraal. Samen met inwoners, buurtinitiatieven en partners organiseert inZet activiteiten die mensen met elkaar verbinden. Door deze samenwerking wil inZet eenzaamheid verminderen en voorkomen dat kleine problemen groter worden.

Wmo Maatwerkvoorzieningen
Huishoudelijke ondersteuning
Op basis van het raadsbesluit (d.d. 27 januari 2025) heeft het college de Wmo-voorziening huishoudelijke ondersteuning opnieuw ingekocht en geïmplementeerd. Met de nieuwe inkoop beogen we de volgende effecten:

- Meer inwoners zijn vitaal en kunnen hun huishouden (gedeeltelijk) zelfstandig doen;
- Minder inwoners hebben langdurig huishoudelijke ondersteuning nodig;
- Voor inwoners die het echt nodig hebben blijft huishoudelijke ondersteuning vanuit de Wmo beschikbaar.

Op basis van de nieuwe vormen van huishoudelijke ondersteuning gaan we nieuwe contracten aan met aanbieders. Dit kan inhouden dat huidige aanbieders stoppen en nieuwe aanbieders toetreden. Het uurtarief voor huishoudelijke ondersteuning zal stijgen als gevolg van inflatie en daarmee samenhangende CAO-wijzigingen. Dit leidt tot hogere kosten voor de gemeente. Deze meerkosten zijn onvermijdelijk en kunnen worden opgevangen binnen het huidige budget huishoudelijke ondersteuning. Het college rapporteert in 2026 over de eerste resultaten van de vernieuwde huishoudelijke ondersteuning.

Vervoersvoorzieningen
Het college is gestart met het project 'Scootmobielstallingen'. Hiervoor werken we samen met woningcorporaties, huurdersraden, de veiligheidsregio en inwoners. Het project heeft een aantal doelen:

- Toekomstbestendige en brandveilige stallingsmogelijkheden opleveren;
- Het herzien van het huidige stallingsbeleid;
- Opzetten van pilot(s) over scootmobielstallingen en deelscootmobielen.

De uitvoering van het project is in lijn met de aangenomen motie 2506-47 'Parkeerproblemen scootmobielen'. Het college verwacht in het eerste kwartaal 2026 over de voortgang te kunnen rapporteren.

Doelstelling 2.3 Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden

Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord
Gemeenten voeren het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord (IZA) uit. Beide akkoorden lopen door tot en met 2026. Landelijk wordt gewerkt aan een vervolg op deze akkoorden; het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA). Over dit akkoord wordt nu nog onderhandeld tussen gemeenten (VNG), het rijk en zorgverzekeraars. Het AZWA biedt de mogelijkheid om bepaalde activiteiten, (zorg)infrastructuren en samenwerkingen uit GALA en IZA structureel te borgen.

Het college zet in 2026 het plan 'Integraal werken aan een gezonde stad" voort. Met dit programma streven we naar een meer samenhangende aanpak die bijdraagt aan de gezondheid en het welzijn van inwoners van Zoetermeer. We richten ons op verschillende thema's, zoals het terugdringen van gezondheidsachterstanden, het versterken van de sociale basis en vitaal ouder worden. Ook wordt er ingezet op vijf (landelijke) ketenaanpakken: Kansrijke Start, Aanpak overgewicht en obesitas kinderen, Gecombineerde Leefstijlinterventie, Sociaal Verwijzen (Welzijn op Recept) en Valpreventie. Alle ketenaanpakken zijn inmiddels beschikbaar in Zoetermeer en worden verder versterkt.

In 2026 wordt vanuit IZA gewerkt aan het toegankelijk en betaalbaar houden van de zorg. Dit gebeurt onder andere door een verschuiving van zorg naar welzijn, waarbij het sociaal domein van gemeenten een steeds grotere rol krijgt. Vanuit het IZA is de samenwerking tussen de vijf gemeenten in regio Haaglanden versterkt. De zijn de gemeenten Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Wassenaar en Zoetermeer. Het begon met het uitwisselen van informatie over wat elke gemeente lokaal doet en waar we van elkaar kunnen leren. Nu pakken gemeenten bepaalde onderwerpen samen op, zoals suïcidepreventie, en kijken in een vroeg stadium hoe ze efficiënter samen kunnen werken. In deze samenwerking heeft Zoetermeer een coördinerende rol en beheert de regionale middelen.

De vijf gemeenten werken niet alleen onderling samen. De verschuiving van zorg naar welzijn wordt opgepakt in samenwerking met HaaglandenGezonder!. Dat is het regionale samenwerkingsverband van zorg- en welzijnspartijen, zorgverzekeraars, gemeenten en Samen Zoetermeer Gezond. Vanuit deze samenwerking worden afspraken met zorgverzekeraars gemaakt, om de positie van de gemeenten te verstevigen in de verschuiving van zorg naar welzijn.

Samen Zoetermeer Gezond
De samenwerking met Samen Zoetermeer Gezond is het afgelopen jaar sterk geïntensiveerd. Samen werken we aan (transformatie)plannen op het gebied van acute zorg, preventie, mentale gezondheid en gezond ouder worden om de verschuiving van het medische domein naar het sociaal domein en informele hulp te versterken. Het beoogde resultaat van de integrale aanpak is een gezonde, zelfredzame samenleving waarbij hulp en zorg toegankelijk blijft voor inwoners die dit echt nodig hebben. Waar de gemeente nu wel samenwerkingspartner van Samen Zoetermeer Gezond is, maar formeel nog geen lid van de vereniging, onderzoekt het college of een lidmaatschap voordelen biedt en haalbaar is.

GelijkGezond
Een onderdeel van de samenwerking met het medisch domein is de aanpak van GelijkGezond. Dit is een aanpak waarbij op maat gewerkt wordt aan oplossingen voor mensen in kwetsbare situaties en (vaak) met een minimum inkomen. Er spelen vaak meerdere problemen die met elkaar verbonden zijn, maar er is geen concrete hulpvraag en het is niet helder hoe de verschillende problemen op elkaar ingrijpen. Daardoor gaan mensen steeds voor losse problemen naar de huisarts en blijven een beroep doen op zorg en ondersteuning. Met de aanpak GelijkGezond kan de huisarts iemand doorverwijzen naar een zogenoemde 'doorbijter'. Deze bekijkt samen met de inwoner wat er aan de hand is. Ze brengen samen in kaart hoe de problemen samenhangen. Daarna zoekt de doorbijter naar blijvende en passende oplossingen. De gemeente werkt samen met zorgverzekeraars aan deze aanpak. De raad besluit eind 2025 over de inzet van de gemeente vanaf 2026.

Integrale suïcide preventie
Vanaf 2026 treedt de Wet Integrale suïcidepreventie in werking. Deze wet heeft als doel dat suïcidepreventie een structurele plek krijgt binnen het gezondheidsbeleid van gemeenten. Dat betekent dat gemeenten een taak hebben om lokaal suïcidepreventiebeleid te ontwikkelen en implementeren. In Zoetermeer sluiten we zoveel mogelijk aan bij bestaande en beschikbare werkwijzen en stemmen we regionaal af met het H5 gemeenten van Haaglanden. Deze uitvoering is in lijn met het verzoek in motie 2506-46 'lokaal suïcidepreventiebeleid'. In de september- of decembercirculaire 2025 krijgen gemeenten duidelijkheid hoeveel geld zij krijgen. Daarna legt het college een voorstel voor aan de raad om de middelen in te zetten.

Indicatoren, trendgrafieken en financiën Programma 2

Doelstelling 2.1 Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp

Aantal unieke jeugdigen 0-23 jaar dat in het betreffende jaar een vorm van specialistische jeugdhulp ontvangt
Het aantal jeugdigen in de leeftijd van 0-23 jaar dat een vorm van specialistische jeugdhulp ontvangt.
Bron: Gemeente Zoetermeer

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	4.761	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	4.525	4.000	3.750	3.500

Toelichting:
In 2024 is het aantal jeugdigen met jeugdhulp gedaald. De verwachting is dat deze daling zich de komende jaren voortzet. Belangrijkste redenen hiervoor zijn dat de gemeente gaat werken met Lokale Teams en dat de reikwijdte van de specialistische jeugdhulp wordt beperkt bij de inkoop van specialistische jeugdhulp vanaf 2027.

Aantal unieke jeugdigen dat instroomt in de specialistische jeugdhulp
Het aantal jeugdigen dat in het betreffende jaar voor het eerst gebruikmaakt van een vorm van specialistische jeugdhulp.
Bron: Gemeente Zoetermeer

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	978	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	900	800	750	650

Toelichting:
In 2024 daalde de instroom van jeugdigen in de specialistische jeugdhulp. De instroom in de specialistische jeugdhulp neemt naar verwachting verder af door de inzet van Lokale Teams en dat beperking van de reikwijdte van de specialistische jeugdhulp via de inkoop van specialistische jeugdhulp vanaf 2027.

Aantal unieke jeugdigen dat uitstroomt uit de specialistische jeugdhulp
Het aantal jeugdigen waarvoor het laatst in het voorgaande jaar gedeclareerd is en in het daaropvolgende jaar niet meer (minimaal zes maanden).
Bron: Gemeente Zoetermeer

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	1.502	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	1.550	1.650	1.750	1.800

Toelichting:
De verwachting is dat de uitstroom toeneemt door de inzet van Lokale Teams en meer sturing op de effectiviteit van de hulp.

% Jeugdigen dat drie jaar aaneengesloten of langer een vorm van specialistische jeugdhulp ontvangt

Het aandeel jeugdigen dat drie jaar of langer aangesloten een vorm van specialistische jeugdhulp ontvangt, afgezet tegen het totaal aantal jeugdigen met specialistische jeugdhulp in het betreffende jaar.
Bron: Gemeente Zoetermeer

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	47,9%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	45,0%	45,0%	45,0%	45,0%

Toelichting:
In 2024 kregen 2.280 jeugdigen drie jaar of langer aaneengesloten hulp. Op een totaal aantal jeugdigen met jeugdhulp van 4.761 is dit 47,9%.
Hoewel het totaal jeugdigen met jeugdhulp vooralsnog iets lager ligt, neemt het aantal jeugdigen dat langdurig jeugdhulp ontvangt nog toe. Dit is in lijn met het landelijke beeld. De komende jaren wordt vanuit de Lokale Teams sterker gestuurd op het resultaat en de effectiviteit van de hulp. Hierdoor moet het percentage jeugdigen dat langdurig specialistische jeugdhulp ontvangt iets afnemen.

Aantal meldingen bij Veilig Thuis

Het aantal meldingen bij Veilig Thuis door professionals en inwoners in het betreffende jaar.
Bron: Veilig Thuis Haaglanden

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	990	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	1.000	1.000	1.000	1.000

Toelichting:
Het aantal meldingen bij Veilig Thuis steeg in 2024 ten opzichte van 2023 (909 meldingen). Voor 2026 wordt verwacht dat het aantal meldingen gelijk blijft.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp (2.1)	**-96.887**	**-97.406**	**-96.699**	**-95.987**	**-96.010**

Toelichting:
De begroting voor jeugd bestaat uit 16 onderdelen (zie het memo Duiding kosten jeugdhulp). Het grootste deel van het budget is bestemd voor regionaal en landelijk ingekochte specialistische jeugdhulp. Daarnaast wordt het geld onder meer besteed aan preventieve ondersteuning en de inzet van medewerkers in Lokale Teams.

Doorontwikkeling Lokale Teams
In februari 2025 heeft de raad het college de opdracht gegeven om Lokale Teams binnen de gemeentelijke organisatie door te ontwikkelen en te starten met de voorbereidingen voor de implementatie en de reorganisatie van de ambtelijke organisatie. Voor het uitvoeren van deze opdracht is een traject gestart dat doorloopt in 2026, in samenhang met de uitvoering van de reorganisatie sociaal domein. In 2024 is niet het gehele budget uitgegeven. Voor 2026 is echter nog wel budget nodig. Het aanvullend benodigde budget voor 2026 is € 0,1975 mln.

Doelstelling 2.2 Bevorderen meedoen aan de samenleving en zelfstandig wonen

Gemiddeld budget maatwerkondersteuning per cliënt

Deze indicator laat zien wat in het gemiddelde budget is voor alle Wmo maatwerkvoorzieningen per cliënt.
Bron: Gemeentelijke database Wmo/Begroting

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	2.790	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	3.500	3.500	3.500	3.500

Toelichting:
Het gemiddeld budget maatwerkondersteuning gaat over alle voorzieningen vanuit de Wmo, zoals huishoudelijke ondersteuning, hulpmiddelen en woningaanpassingen.

% Klanten dat tevreden is over de kwaliteit van het ondersteuningsaanbod

Het college voert jaarlijks het cliëntervaringsonderzoek uit onder Wmo cliënten naar de ervaring met gemeentelijke voorzieningen op grond van de Wmo.
Bron: Cliëntervaringsonderzoek Wmo

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	74%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	75%	75%	75%	75%

Toelichting:
De tevredenheid over de kwaliteit van het aanbod is de laatste jaren iets gedaald. Dat komt onder andere door wisselingen van hulpverleners. Het college heeft als doel de tevredenheid weer te laten stijgen.

% Klanten dat vindt dat de ondersteuning past bij de hulpvraag

Het college voert jaarlijks het cliëntervaringsonderzoek uit onder Wmo cliënten naar de ervaring met gemeentelijke voorzieningen op grond van de Wmo.
Bron: Cliëntervaringsonderzoek Wmo

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	77%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	80%	80%	80%	80%

Trendgrafiek % Klanten dat vindt dat de ondersteuning past bij de hulpvraag

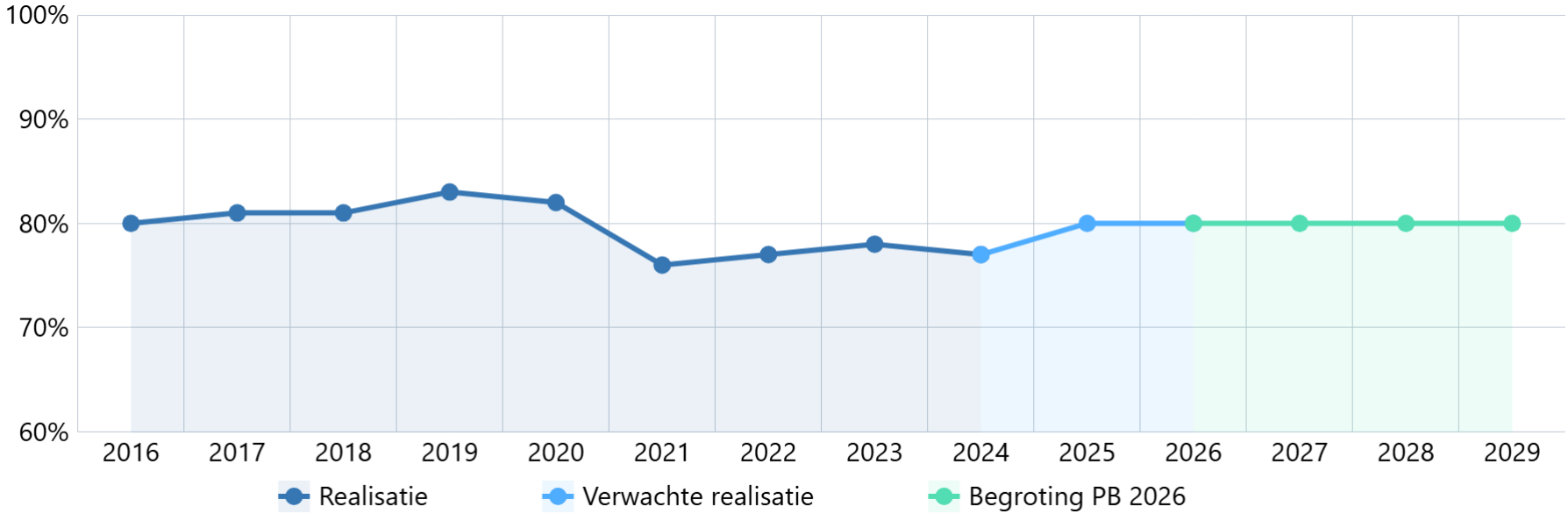

Toelichting:
Het aantal klanten dat vindt dat de ondersteuning past bij de hulpvraag is de laatste jaren licht gedaald, maar blijft rond 80%. Het college behoudt 80% als doel.

% Klanten v/h samenwerkingsverband dat tevreden is over de kwaliteit v/d ondersteuning
Het samenwerkingsverband inZet voert ieder jaar een onderzoek uit om ervaring van cliënten met de ondersteuning en dienstverlening te meten.
Bron: Cliënttevredenheidsonderzoek inZet

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	75,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	80,0%	80,0%	80,0%	80,0%

Toelichting:
Het samenwerkingsverband inZet voert ieder jaar een onderzoek uit om ervaring van cliënten met de ondersteuning en dienstverlening te meten. Het streven is dat 80% van de cliënten minimaal het cijfer 7,5 geeft.

% Mantelzorgers dat (zeer) tevreden is over de kwaliteit van de mantelzorgondersteuning van inZet
Tevredenheid van mantelzorgers wordt jaarlijks gemeten via het mantelzorgerstevredenheidsonderzoek (MTO) van inZet. Een mantelzorger is tevreden wanneer die minstens het cijfer 7,5 geeft voor de kwaliteit van mantelzorgondersteuning.
Bron: Stadspeiling

Bron: Mantelzorgtevredenheidsonderzoek inZet

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	80,0%	80,0%	80,0%	80,0%

Toelichting:
Het streven is dat 80% van de mantelzorgers tevreden is met de mantelzorgondersteuning. Deze indicator is vernieuwd en wordt in 2026 voor het eerst gemeten.

% Vrijwilligers
Percentage van het aantal vrijwilligers gemeten via de stadspeiling.
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	22,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	23,0%	23,0%	24,0%	24,0%

Trendgrafiek % Vrijwilligers

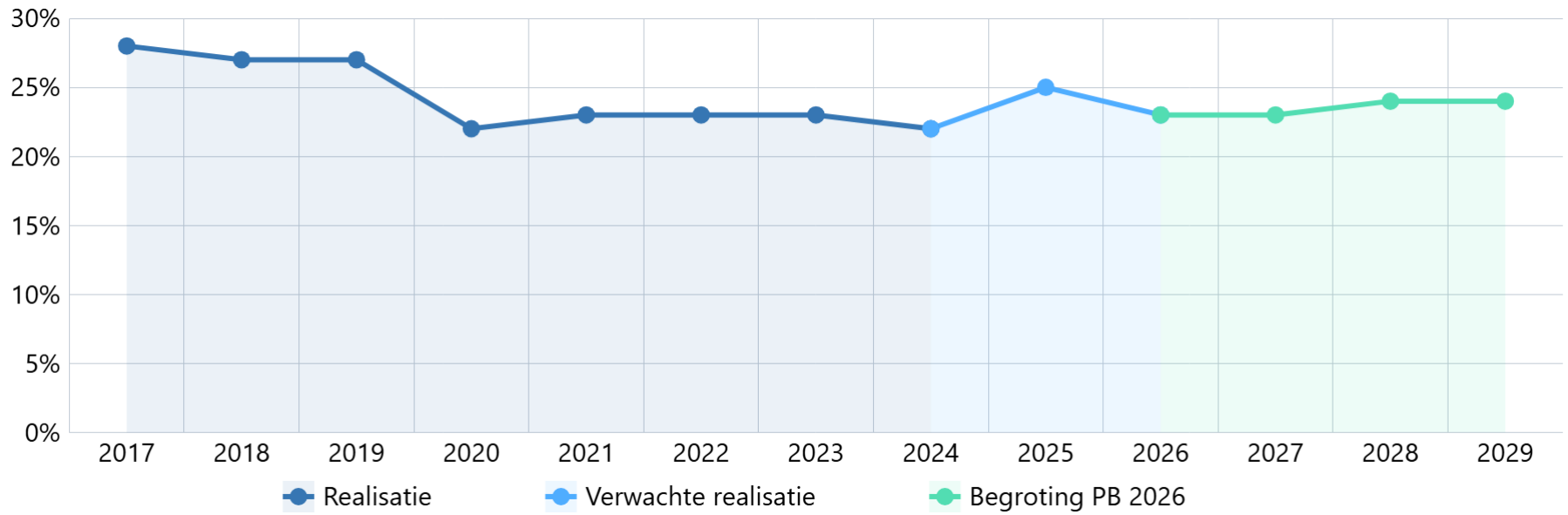

Toelichting:
Door het gebruik van nieuw promotiemateriaal en het aanspreken van verschillende doelgroepen (verschillende leeftijden en culturele achtergronden) wil het college meer inwoners stimuleren om vrijwilligerswerk te gaan doen.

Coëfficiënt voor eenzaamheid onder inwoners (> 18 jaar)

Deze indicator is de uitkomst van elf stellingen die in de omnibusenquête worden voorgelegd en betrekking hebben op eenzaamheid. Hieruit wordt een eenzaamheidsscore berekend volgens de methode van De Jong Gierveld en Kamphuis (1985). Iemand die de enquête invult, kan een totale score halen tussen nul (niet eenzaam) en 11 (zeer sterke eenzaamheid).
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	2,60	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	2,40	2,40	2,30	2,30

Toelichting:
Er zijn veel factoren van invloed op eenzaamheid. Het college heeft een gezonde ambitie in het verlagen van eenzaamheid en gelooft in een brede aanpak, samen met partners en inwoners in de stad. Eén van de manieren is het versterken van de sociale basis, waarin we inwoners stimuleren om naar elkaar om te kijken.

Financiën
Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bevorderen meedoen aan de samenleving en zelfstandig wonen (2.2)	**-50.538**	**-54.806**	**-55.196**	**-54.844**	**-54.744**

Toelichting:
Het budget wordt ingezet ten behoeve van de individuele maatwerkvoorzieningen Wmo (huishoudelijke hulp, vervoers- en woonvoorzieningen e.d.) en voor specialistische ondersteuning (Toekomst Sociaal Domein Wmo) onder regie van de gemeente. Daarnaast is een belangrijk deel van het budget bestemd voor het samenwerkingsverband gebiedsgerichte ondersteuning (Inzet) en voor de algemene Wmo-voorzieningen die worden gesubsidieerd door de gemeente.

Doelstelling 2.3 Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden

% Mensen dat een goede gezondheid ervaart
In de omnibus enquête wordt gevraagd aan te geven wat de deelnemers aan de enquête vinden van hun gezondheid. Het cijfer geeft aan hoeveel deelnemers aangeven een zeer goede of een goede gezondheid ervaren.
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	75,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	75,0%	75,0%	75,0%	75,0%

Toelichting:
Het college werkt aan integraal beleid om de gezondheid van inwoners verder te bevorderen en het maken van gezonde keuzes te stimuleren. Dit doen we in samenwerking met verschillende partners, zowel lokaal als regionaal. In Zoetermeer werken we via 'Samen Zoetermeer Gezond' nauw samen met zorg- en welzijnsorganisaties. Regionaal trekken we op met andere gemeenten en maken we afspraken met de zorgverzekeraar om gezamenlijk de gezondheid van inwoners te versterken.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden (2.3)	**-2.361**	**-2.360**	**-2.360**	**-2.360**	**-2.360**

Toelichting:
Het budget is bestemd voor preventief gezondheidsbeleid (GALA en IZA) en voor de gemeentelijke bijdrage aan de GGD Haaglanden.

Risico's

Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord
Sinds 2023 voeren gemeenten het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord (IZA) uit. De gemeente Zoetermeer ontvangt hiervoor middelen via Specifieke Uitkeringen (SPUK GALA en SPUK IZA), die beschikbaar zijn tot en met 2026. Het is de bedoeling dat de activiteiten van zowel GALA als IZA worden voortgezet binnen het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA). Dit akkoord is nu nog in de onderhandelingsfase. De inzet is dat via het AZWA structureel extra middelen beschikbaar komen vanaf 2027. Omdat de onderhandelingen met het rijk nog lopen, zijn de exacte afspraken en de hoogte van de beschikbare budgetten nu nog niet bekend.

Beleidswijzigingen/Nieuw beleid

Bedragen x € 1.000

Beleidswijzigingen/Nieuw beleid	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
1. Realisatie gemeentelijke opvang	pm			
2. Crisisorganisatie Sociaal Domein - Regie te voeren, te starten bij GI's - Opstarten Zorg in Natura team - Regie op thuiszitters	 77 446 130			
Saldo	**653**	**0**	**0**	**0**

Toelichting:
1. Realisatie gemeentelijke opvang
Om te voldoen aan onze inspanningsverplichting voor ontheemden uit Oekraïne en de taakstelling voor statushouders, is het essentieel om passende huisvesting te realiseren. Een zorgvuldige zoektocht naar geschikte opvanglocaties vereist gedegen voorbereiding. Wij willen dit breed oppakken zodat de locatie na vertrek van ontheemden ook ingezet kan worden voor andere doelgroepen zoals statushouders, spoedzoekers, studenten en starters.

2. Crisisorganisatie Sociaal Domein
In 2024 is de crisisorganisatie Sociaal Domein gestart. Het doel van deze crisisorganisatie is het ombuigen van de kostenstijgingen in de gespecialiseerde jeugdhulp. Er zijn diverse maatregelen gestart om steviger te sturen op de kosten en de inzet van jeugdhulp. Het is noodzakelijk dit voort te zetten in 2026 om de gewenste effecten te bereiken.
De diverse maatregelen die we startten, vragen aanvullende capaciteit van Jeugd- en Gezinshulp, zoals het verstevigen van de regie op de gecertificeerde instellingen en regie op de thuiszitters. Daarnaast is een aanvullend Zorg-in-Natura team gestart dat de verwijzingen naar specialistische jeugdhulp toetst. De extra activiteiten en inzet, voornamelijk door Jeugd- en Gezinshulp en het ZiN team leiden tot een benodigd incidenteel budget van € 0,65 mln.

Vanwege de start van de Lokale Teams in 2026 zijn niet alle middelen nodig zoals voorzien in de Perspectiefnota 2026. Hiervoor wordt een melding gedaan in het Tweede Tussenbericht.

Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen

Bedragen x € 1.000

Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
1. Besparing subsidies Jeugd	250	250	250	250
2. Effectiever inrichten individuele voorzieningen (Wmo/HH)	250	250	250	250
3. Vrijwilligerswaardering	20	20	20	20
4. Verbonden partijen (maatregel 5, 27, 157, 167), Gemeenschappelijke regelingen: - GGD/VT - Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden	 189 11	 189 11	 189 11	 189 11
Saldo	**720**	**720**	**720**	**720**

Toelichting:
1. Besparing subsidies Jeugd (maatregel 318c)
De maatregel kenmerkt zich door het uitgangspunt dat het beschikbare budget voor preventieve ondersteuning op het gebied van opvoeden en opgroeien zo doelmatig en effectief mogelijk wordt ingezet. Bij de toekenning van de subsidies jeugd 2025 zijn de subsidieaanvragen scherper dan voorheen getoetst op hun doelmatigheid (de mate waarin zij zich richten op de belangrijkste zorgvragen in Zoetermeer) en hun effectiviteit. Deze ontwikkeling wordt de komende jaren doorgezet waarbij een deel van de bestaande activiteiten steeds meer plaats gaan maken voor bewezen effectieve interventies. Dit zijn interventies die op grote schaal zijn onderzocht en waarvan bekend is dat zij van positieve invloed zijn op bijvoorbeeld de opvoedvaardigheden van ouders of het sociaal-emotioneel welzijn van jeugdigen. Door meer gebruik te maken van deze interventies neemt het gebruik van specialistische jeugdhulp naar verwachting af.

Vanuit de hierboven geschetste ontwikkeling zijn drie onderdelen waarbinnen besparing mogelijk is:

- A: Het aandeel bewezen effectieve interventies opvoeden en opgroeien wordt vergroot en de gemeente stopt met onvoldoende onderbouwde activiteiten en interventies (€ 0,145 mln.). Onder dit onderdeel wordt een aantal interventies genoemd waarvan de effectiviteit moet worden onderbouwd, zoals het Maatjesproject en Vakantiemaatjes van Jong Perspectief.
- B: Aanscherpen van de opdracht aan organisaties met een breed palet aan activiteiten en interventies (€ 50.000).
- C: Stoppen met een aantal activiteiten zoals de Mentortrajecten van Jong Perspectief, Jongeren in Actie van het Jongeren Informatie Punt (JIP), Huttenbouwweek, jongerenactiviteiten en zomerkamp van YMCA en Stadhuis van de Democratie (totaal € 55.000).

Bij het Perspectiefdebat is de motie 'Geef plaats aan subsidies waar ze thuishoren' (motie 2506-85) aangenomen. Bij het kopje 'Aangenomen amendementen en moties Perspectiefdebat' staat toegelicht wat de stand van zaken is met betrekking tot de maatregel Besparing subsidies Jeugd en de aangenomen motie 2506-85.

2. Effectiever inrichten individuele voorzieningen (Wmo/HH) (maatregel 43/44)
Door de maatwerkvoorziening huishoudelijke ondersteuning effectiever in te richten, verwachten we structureel te kunnen besparen. Het uitgangspunt wordt dat inwoners in hun huishouden zelf blijven doen wat zij nog kunnen. Daarbij gaan we inwoners ondersteunen middels drie ondersteuningsniveaus:

- Een algemene voorziening om de inzet van een maatwerkvoorziening te voorkomen;
- Een kortdurende maatwerkvoorziening;
- Een maatwerkvoorziening voor langere duur als dit echt noodzakelijk is.

3. Vrijwilligerswaardering (maatregel 47)
Het bevorderen van vrijwilligerswerk is opgenomen in de Wmo. De invulling van vrijwilligerswaardering en -ondersteuning biedt keuzevrijheid en op onderdelen kan hierop bezuinigd worden. Het stoppen met de inkoop van externe expertise levert een besparing op van € 20.000.

4. Verbonden partijen (maatregel 5, 27, 157, 167): Gemeenschappelijke regelingen GGD/VT en Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden
Aan de gemeenschappelijke regelingen is gevraagd om voor 2026 een aangepaste begroting in te dienen. De financiële omvang hiervan moet 6,2% lager liggen dan in 2025.

Financieel samengevat: Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Programma 2 Samen leven en ondersteunen	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten	-156.729	-168.891	-169.446	-159.869	-158.593	-158.516
Baten	19.970	17.715	11.196	2.139	1.981	1.981
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-136.759**	**-151.175**	**-158.250**	**-157.731**	**-156.613**	**-156.536**
Toevoegingen	0	-2.000	0	0	0	0
Onttrekkingen	886	617	365	54	0	0
Mutaties reserves	**886**	**-1.383**	**365**	**54**	**0**	**0**
Saldo	**-135.874**	**-152.558**	**-157.884**	**-157.677**	**-156.613**	**-156.536**

Toelichting financiën op hoofdlijnen:
De middelen onder doelstelling 2.1 zijn voor het grootste deel bestemd voor regionaal en landelijk ingekochte specialistische jeugdhulp. Daarnaast wordt het geld onder meer besteed aan preventieve ondersteuning en de inzet van medewerkers in Lokale Teams.

De middelen onder doelstelling 2.2 worden in hoofdzaak ingezet ten behoeve van de individuele maatwerkvoorzieningen en voor specialistische ondersteuning Wmo onder regie van de gemeente. Daarnaast is een belangrijk deel van het budget bestemd voor het samenwerkingsverband gebiedsgerichte ondersteuning (Inzet) en voor de algemene Wmo-voorzieningen die worden gesubsidieerd door de gemeente.

De middelen onder doelstelling 2.3 zijn grotendeels bestemd voor preventief gezondheidsbeleid (GALA en IZA) en voor de gemeentelijke bijdrage aan de GGD Haaglanden.

Aangenomen amendementen en moties perspectiefdebat

Motie 2506-16A Startpakket voor jongeren die uit de jeugdzorg komen	Vraagt het college: • te onderzoeken of een dergelijk startpakket voor 18+ jongeren die uit de residentiële jeugdzorg komen kan worden aangeboden • te kijken naar voorbeelden uit Hilversum, Amersfoort en Eindhoven • de raad hierover voor het begrotingsdebat te informeren. Stand van zaken: De moties is in behandeling. Naar verwachting wordt de raad voor het begrotingsdebat over de afdoening geïnformeerd.
Motie 2506-18 Fraudebestrijding zorgaanbieders	Draagt het college op: • voor de raad inzichtelijk te maken wat deze investering heeft opgeleverd • in dit laatste jaar van de tijdelijke middelen stevig in te zetten op deze doelstelling • resultaten te laten zien die het verlengen of structureel maken van deze investering rechtvaardigen. Stand van zaken: De motie is in behandeling. De raad wordt over de inzet van de tijdelijke middelen, die vooral zijn ingezet op preventie, in Q2 van 2026 geïnformeerd.

Motie 2506-24 Lokaal suicidepreventie beleid	Verzoekt het college om:
	
	• Suicidepreventie binnen bestaande budgetten op te nemen in het gezondheidsbeleid, via het kosteneffectieve model van 113;
	• Hierbij maximaal gebruik te maken van:
	  ○ Gratis landelijke tools (trainingen, campagnemateriaal van 113/RIVM);
	  ○ Bestaande netwerken (bijv. JIP, WMO-teams, GGD-preventieprogramma's);
	  ○ Subsidiemogelijkheden (bijv. vanuit het VWS-programma 'Gemeentelijke aanpak suïcidepreventie').
	
	Stand van zaken:
	De uitvoering van de motie loopt. Het suïcidepreventiebeleid wordt vormgegeven samen met netwerkpartners, 113 en andere gemeenten in Haaglanden. De motie wordt naar verwachting afgedaan voor het begrotingsdebat 2025.

Motie 2506-44 Niemand slaapt buiten	Verzoekt het college, • Te onderzoeken hoeveel mensen in Zoetermeer dak- en thuisloos zijn, inclusief degene die buiten de reguliere opvang vallen; • Te verkennen hoe samengewerkt kan worden met woningcorporaties, zorgpartijen, werkgevers en buurgemeenten om deze doelgroep effectief te ondersteunen; • Binnen de regio te pleiten voor meer opvangplekken en betere afspraken voor mensen uit Zoetermeer; • Met voorstellen te komen voor oplossingen zoals tijdelijke huisvesting, begeleiding en maatwerkondersteuning; • De raad voor Q4 2025 te informeren over de voortgang en bevindingen. Stand van zaken: De afhandeltermijn van de motie is 31 december 2025. De afhandeling wordt opgepakt in combinatie met de uitkomst van de Ethos telling (telling van het aantal daklozen in de gemeente) die in oktober bekend is.
Motie 2506- 47 Parkeerproblemen scootmobielen	Verzoekt het college: • om woningcorporaties, VvE's en de Wmo afdeling samen met bewoners te laten zoeken naar maatwerkoplossingen, passend bij de lokale situatie en het gebouw; • om daarbij samen met de bewoners, woningcorporaties of VvE bekijken of er in de directe omgeving van het complex een overdekte, beveiligde en eventueel verwarmde stalling kan worden gerealiseerd, bijvoorbeeld in een containerruimte; • om nog dit jaar met concrete oplossingen te komen om het stallen van scootmobielen te regelen voor de bestaande wooncomplexen waar dit probleem speelt; • het gedoogbeleid (tijdelijk) uit te breiden voor nieuwe aanvragen totdat een oplossing is gevonden voor het stallen van de scootmobielen om ongelijkheid te voorkomen; • om duidelijk naar betrokkenen te communiceren over het gedoogbeleid en het nieuwe beleid om onduidelijkheid te voorkomen, Stand van zaken: Er is een project gestart om uitvoering te geven aan deze motie, in samenwerking met woningcorporaties, huurdersverenigingen, de veiligheidsregio en inwoners. Het college verwacht de motie op tijd af te doen. In Q1 2026 kunnen we over de voortgang van het project rapporteren.

Motie 2506-54 Jong geleerd, groen gedaan	Verzoekt het college • Eenmalig een bedrag van maximaal € 10,000 beschikbaar te stellen aan de Greenteams Zoetermeer ten behoeve van de uitvoering van het project "lespakket duurzame en gezonde voeding" en greenteamconferentie 2025; • Dit bedrag te dekken uit het Potje van de raad. Stand van zaken: De motie wordt uitgevoerd en naar verwachting afgedaan voor het begrotingsdebat 2025.

Motie 2506-55 Minder gedoe, meer resultaat in de Wmo	Draagt het college op:
	
	1. In aansluiting op de eerder gedane wijzigingen te onderzoeken op welke wijze een verdere vereenvoudiging in de beoordeling van Wmo-aanvragen kan plaatsvinden, daaronder in ieder geval begrepen de volgende maatregelen:
	  ○ a. het gebruik van gestandaardiseerde indicaties bij voorspelbare of veel voorkomende hulpvragen;
	  ○ b. het ambtshalve verlengen van voorzieningen bij ongewijzigde omstandigheden,
	  ○ c. het ruimer inzetten van telefonische of digitale afhandeling bij lichte of herhaalde aanvragen;
	  ○ d. het versnellen van toegang tot algemene voorzieningen via een verkorte toets,
	  ○ e. het gebruik van triagehulpmiddelen en beslisbomen om eenduidiger en sneller te beoordelen.
	2. De Raad uiterlijk in het vierde kwartaal van 2025 te informeren over de uitkomsten van het onderzoek en de voorgenomen verbeteringen, inclusief een voorstel voor monitoring en evaluatie
	
	Stand van zaken:
	De motie wordt uitgevoerd en de raad ontvangt in Q4 2025 een memo.

Motie 2506-62A Aanpak huiselijk geweld	Verzoekt het college om Een breed pakket aan maatregelen te nemen voor de aanpak van huiselijk geweld, waarin ook femicide expliciet wordt benoemd; Daarbij aandacht te besteden aan onder meer: • preventie en vroegsignalering (bijv. door training bij professionals);

	• samenwerking en informatíedeling tussen relevante partners; • de beschikbaarheid van opvang- en hulpstructuren voor slachtoffers; • langere inzet van opvolging en nazorg in situaties van tijdelijke huisverboden; Bij andere gemeenten (Rijswijk is een goed voorbeeld) te polsen welke andere maatregelen effect (kunnen) hebben; Zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk voor 1 maart 2026, de raad te informeren over de ingestelde maatregelen. Stand van zaken: De punten worden meegenomen in de nieuwe regiovisie huiselijk geweld. De raad ontvangt vóór 1 maart 2026 een memo over de afdoening van de motie.
Motie 2506-66 Startpunt opfrissen	Draagt het college op: • In gesprek te gaan met het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden met als doel de informatie op het Startpunt Jeugdhulp Haaglanden te verbeteren. Stand van zaken: De motie wordt uitgevoerd en de raad ontvangt vóór 31 december 2025 een memo.
Motie 2506-84 Geen verschraling van onze preventieve zorg (WMO)	Verzoekt het college: • Deze bezuinigingsmaatregel niet door te voeren • Dit te dekken door € 234.000 extra op te halen uit maatregel 4.2 Ramingsystematiek (p-max-1), omdat deze maatregel naar verwachting een structurele besparing oplevert van minimaal € 1,5 miljoen met ruimte voor verdere intensivering • Indien deze maatregel onverhoopt niet of niet helemaal de verwachte structurele besparing oplevert, bij de Begroting 2026 een alternatief dekkingsvoorstel te doen. Stand van zaken: De motie is uitgevoerd en financieel verwerkt in deze programmabegroting.
Motie 2506-85 Geef plaats aan subsidies waar ze thuishoren	Verzoekt het college:

	• de onderdelen het maatjesproject, het jongerenkamp, democratieproject en huttenbouw per 2026 onder te brengen bij het programma Vrije Tijd; • in de Perspectiefnota 2026 terug te komen met een onderbouwd voorstel over de structurele positionering van het maatjesproject. Stand van zaken: In de motie wordt opgeroepen om subsidies te plaatsen op programma 4 Vrije tijd. Hierbij wordt het Maatjesproject van Jong Perspectief genoemd. Jong Perspectief voert drie interventies uit in Zoetermeer. Het Maatjesproject en Vakantiemaatjes vallen onder onderdeel A van de maatregel 'Besparing subsidies Jeugd'. De Mentortrajecten van Jong Perspectief vallen onder onderdeel C van de maatregel 'Besparing subsidies Jeugd'. Ervan uitgaande dat de motie oproept om de subsidies die vallen onder onderdeel C van de maatregel te verplaatsen, is als volgt uitvoering gegeven aan de motie. De Mentortrajecten van Jong Perspectief, de huttenbouwweek, de jongerenactiviteiten en het zomerkamp van YMCA en Stadhuis van de Democratie zijn ondergebracht bij het programma Vrije Tijd. Doordat in het vastgestelde bezuinigingspakket de subsidie voor deze interventies is komen te vervallen, ontstaat er een nadeel van € 52.450 in programma 4. Een voorstel voor de positionering van het Maatjesproject van Jong Perspectief (genoemd onder onderdeel A van de maatregel Besparing subsidies Jeugd) volgt in de Perspectiefnota 2027-2030. Hierbij wordt ook een voorstel opgenomen voor de positionering van Vakantiemaatjes van Jong Perspectief, ervan uitgaande dat de structurele positionering betrekking heeft op alle trajecten van Jong Perspectief die worden genoemd onder onderdeel A van de maatregel Besparing subsidies Jeugd.

Waar staat je gemeente indicatoren

Hyperlinks naar dashboard ‘Waar staat je gemeente?’. Selecteer bij het eerste bezoek gemeente Zoetermeer:
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Jeugd-en-jeugdhulpverlening/
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Gezondheid/
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/

Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen

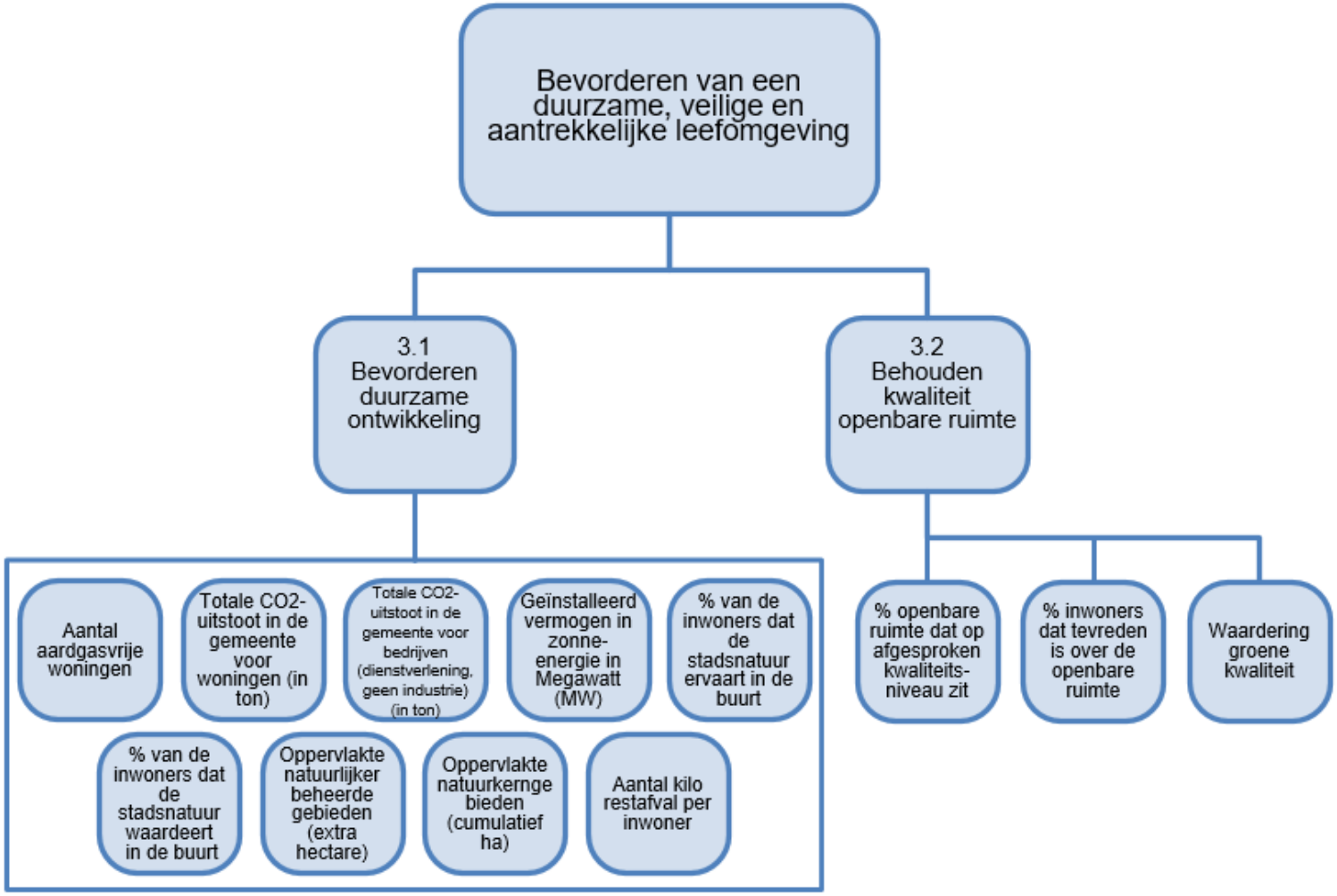

Maatschappelijk effect programma: Wat willen we bereiken?

Bevorderen van een duurzame, veilige en aantrekkelijke leefomgeving

Zoetermeer werkt aan een duurzame toekomst zoals verwoord in de Omgevingsvisie Zoetermeer 2040. Deze visie is uitgewerkt in de Ruimtelijke Strategie Zoetermeer 2040. Beide documenten geven aan hoe en waar de stad zich wil ontwikkelen. De plannen worden verder uitgewerkt in omgevingsprogramma's.

Energietransitie
Zoetermeer maakt werk van duurzaamheid. De energietransitie ('van het aardgas af') zorgt voor verduurzaming van woningen en bedrijven. Daarnaast draagt dit bij aan bestaanszekerheid en het tegengaan van energiearmoede. De uitvoering vraagt investeringen van woningeigenaren, maar tegelijk vergroot dit de woonaantrekkelijkheid van de eigen woning én de verbinding van de eigenaar-bewoner met de stad. Daarom stimuleren we deze investeringen en zetten we in op het versnellen van de energietransitie. Daarbij werken we samen met de woningcorporaties, omgevingsdienst en bedrijven. Belangrijk aandachtpunt is de uitvoeringsproblematiek door netcongestie.

Aanpak voor de buitenruimte
Om de doelen en ambities van de gemeente te halen, komt er een nieuwe integrale aanpak voor de buitenruimte. Dit sluit aan bij het verbeteren van het beheer van de leefomgeving (assetmanagement). De gemeente wil:

- Een toekomstbestendige, duurzame, veilige en aantrekkelijke buitenruimte;
- Goede keuzes maken in inrichting, gebruik en onderhoud;
- Sturen op maatschappelijke waarden, risico's en kwaliteit;
- Samenwerken met inwoners en partners.

Uitvoering nieuw afvalbeleid
Met het nieuwe afvalbeleid zet de gemeente in op het verminderen van restafval, het vergroten van de inzameling van herbruikbare grondstoffen en het voorkomen dat de afvalkosten voor inwoners sterk toenemen. We willen meer doen met minder: minder afval verbranden, meer materialen circulair hergebruiken.

De komende jaren werken we toe naar het landelijke doel van een circulaire economie in 2050, waarbij afval niet langer het eindpunt is, maar de start van een nieuwe keten. Tegelijkertijd willen we zorgen voor een duidelijke, gemakkelijke én toegankelijk inzamelsysteem, dat recht doet aan de wensen van bewoners én bijdraagt aan een schone en leefbare stad.

Speerpunten in 2026: Wat gaan we daarvoor doen?
Energietransitie

- Ondersteunen van particuliere huiseigenaren (buurtinitiatieven, VvE's, individueel) met energiebesparing, opwekking van stroom en aardgasvrije verwarming.
- We zetten de SPUK Energiearmoede in voor maatregelen die de woonlasten verlagen van huurders van woningen met een slecht energielabel.

- In aanvulling op het standaard aanbod van producten en diensten van het VvE-loket, benaderen we Zoetermeerse VvE's proactief om het gesprek over verduurzamen aan te gaan.
- We bevorderen onderlinge samenwerking tussen VvE's door het opzetten van een gemeentebreed VvE-platform, waar VvE-bestuursleden ervaringen met elkaar kunnen delen en informatie kan uitwisselen.
- We ronden de participatie af over het toekomstige warmtesysteem in gebieden met hoogbouw. Het doel is tot een haalbaar en gedragen alternatief te komen voor collectieve warmte.
- We gaan verder aan de slag met de acties uit het Actieplan Netcongestie.
- We starten met het ondersteunen van de verduurzaming van religieus vastgoed.

Leefomgeving

- Uitvoering geven aan de aanvulling bomenbeleid voor buurtbomen.
- Opstellen uitvoeringskader buitenruimte, hierbij hoort ook een visie over het gebruik van de ondergrond.
- Het voortzetten van de implementatie van assetmanagement voor het professionaliseren van het beheer.
- Voortzetten van de aanpak voor het tegengaan van zwerfvuil in het project Schoon is Gewoon.
- Uitvoering van een klimaatstresstest voor heel Zoetermeer als actualisatie van de stresstest uit 2018.

Doelstellingen

Doelstelling 3.1 Bevorderen duurzame ontwikkeling

Energietransitie

De energietransitie is een grote opgave die sneller moet verlopen om de gestelde klimaatdoelen te behalen. Tegelijkertijd maken energiearmoede en een dalende koopkracht deze transitie nog urgenter. Het programma Energietransitie Zoetermeer 2023-2026 is opgezet om deze versnelling te realiseren.
De aanpak van de energietransitie is opgebouwd rond drie pijlers:

1. Gebouwde omgeving – alle woningen en gebouwen in de stad.
2. Energie-infrastructuur – duurzame bronnen van elektriciteit en warmte.
3. Duurzame mobiliteit – schoner vervoer in en rondom Zoetermeer.

Dankzij extra rijksmiddelen voor het klimaat- en energiebeleid kunnen we fors investeren in extra uitvoeringscapaciteit. Ook het Duurzaamheidsfonds Zoetermeer 2040 helpt ons het tempo van de transitie op te voeren. Met deze middelen ondersteunen we lokale initiatieven en pakken we knelpunten aan.
Voor particuliere huiseigenaren biedt het Energieloket onafhankelijke advisering en ondersteuning. Verenigingen van Eigenaren (VvE's) kunnen terecht bij het VvE-loket. Daarnaast werken we aan een energieloket voor bedrijven. Waar mogelijk werken we wijkgericht en combineren we projecten en acties met andere lopende programma's. Zo vergroten we de synergie en efficiëntie.
Tot slot participeren en lobbyen we actief binnen netwerken als G40, VNG en Stroomversnelling om de randvoorwaarden voor de lokale energietransitie te verbeteren.

Waterrobuust, klimaatbestendig en biodiversiteit
Om de veranderingen van het klimaat de komende jaren het hoofd te bieden moet de gebouwde omgeving klimaatbestendig gemaakt worden. Om deze opgave te bereiken wordt er gewerkt aan projecten om de buitenruimte te vergroenen. Hierbij zetten wij ook in op de bevordering van de biodiversiteit. Verder wordt er gewerkt aan het borgen van klimaatmaatregelen bij grote nieuwbouwprojecten (onderdeel van Toekomstbestendig Bouwen). Onder andere de volgende maatregelen:

- Zorgen voor meer schaduw op routes voor langzaam verkeer;
- Inwoners stimuleren en faciliteren om maatregelen te nemen die klimaatadaptatie en/of biodiversiteit bevorderen zoals de subsidieregeling voor groene daken, tuinranger-adviseurs en NK Tegelwippen.
- Actualisatie klimaatstresstest en opstellen plan van aanpak met een prioritering van locaties met de meeste hittestress, droogte, bodemdaling of wateroverlast.

Afval
De ambitie van Zoetermeer is om de hoeveelheid restafval verder te verminderen en het aandeel herbruikbare grondstoffen in de afvalstromen te vergroten. Zoetermeer blijft achter ten opzichte van landelijke gemiddelden en de eigen doelstelling om jaarlijks minder restafval te produceren wordt niet gehaald. Daarom kiest de gemeente met het nieuwe Afvalbeleid voor een gerichte koerswijziging. Met dit beleid willen we:

- De hoeveelheid restafval per inwoner verder terugbrengen;
- De gescheiden inzameling van waardevolle grondstoffen (zoals GFT+E, PBD en textiel) verbeteren;
- Inwoners stimuleren en ondersteunen bij het scheiden van afval;
- Inzetten op voldoende en toegankelijkere voorzieningen, zoals verbeterde milieu-eilanden;
- Communicatie en gedrag centraal stellen om afvalscheiding makkelijker en vanzelfsprekender te maken.

Doelstelling 3.2 Behouden kwaliteit openbare ruimte

Wat willen we bereiken?
Een duurzame leefomgeving die bijdraagt aan de doelen en ambities van Zoetermeer 2040. Met een goede balans van waarden, inrichting, beheer en gebruik van de buitenruimte.

Wat gaan we daarvoor doen?

Kwaliteitsniveaus
Het dagelijks en groot onderhoud en vervangingen worden volgens de afgesproken kwaliteitsniveaus uitgevoerd. Voor de stad is dit niveau basis (niveau B) en laag (niveau C) zoals vastgelegd in de Nota onderhoud openbare ruimte. Een uitzondering is de Binnenstad daar geldt een hoog onderhoudsniveau. 2026 is het laatste jaar waarin extra geld beschikbaar is voor een tijdelijke kwaliteitsimpuls van de openbare ruimte. Onder andere de wijken Buytenwegh, Meerzicht en Seghwaert worden hiervan op een hoger onderhoudsniveau onderhouden. Om een zo groot mogelijk effect te bereiken combineren wij kwaliteitsverbeteringen in de openbare ruimte waar mogelijk met geplande projecten en groot onderhoud in de stad. De bezuiniging van 0,1 mln op een budget van 1,5 mln. betekent dat we minder groenvakken gaan renoveren.

Aanpak Buitenruimte
In 2026 werken wij verder aan een aanpak voor de Buitenruimte. Deze aanpak sluit aan op de Omgevingsvisie 2040 en de Ruimtelijke Strategie en krijgt zijn plaats in het omgevingsprogramma Kwaliteit van de Leefomgeving (programma 7). Vanuit deze aanpak wordt gewerkt aan:

- Een werkwijze voor participatie met inwoners en partners;
- Opstellen van doelen en indicatoren;
- Analyse basisgegevens over van de buitenruimte;Aanpak voor participatie van inwoners en partners
- Kaders voor parken, groen en water;
- Richtinggevende beelden voor wegen, straten en pleinen;
- Richtlijnen voor natuurinclusief bouwen.

Daarin nemen we aspecten mee zoals bodem- en water sturend, toegankelijkheid , klimaatadaptatie, sociale veiligheid, biodiversiteit, basiskwaliteit natuur, meer bewegen, ontmoeten en levendigheid.
In 2026 richt toekomstbestendig beheer van de stad - de ontwikkeling van onder andere **assetmanagement** - zich vooral op:

- Het zorgen dat doelen, acties en resultaten duidelijk met elkaar verbonden zijn;
- Het bekijken van prestaties, kosten en risico's tijdens de hele levensduur van bijvoorbeeld wegen, bruggen of andere belangrijke objecten;
- Het zorgen voor goede en betrouwbare informatie over het beheer.

Aanpak bomen in buurtgroen
Om inwoners meer zeggenschap te geven over bomen in hun buurt is er een aanpassing vastgesteld op het bomenbeleid. Er kan een verzoek ingediend worden voor het snoeien, vervangen of toevoegen van bomen in buurtgroen. Er is een maximum van 5 bomen per casus en maximaal 30 casussen per jaar.

Aanpak Zwerfvuil
Met de aanpak Schoon is Gewoon zorgen we samen voor een schone leefomgeving. We ruimen niet alleen zwerfvuil op, maar willen het ook voorkomen. We doen dit met communicatie, educatie, activiteiten, handhaving en monitoring. We werken hierbij samen met organisaties, scholen en inwoners die zich inzetten voor een schone buurt.

Indicatoren, trendgrafieken en financiën Programma 3

Doelstelling 3.1 Bevorderen duurzame ontwikkeling

Aantal aardgasvrije woningen

Aantal woningen zonder aardgasaansluiting. Een aardgasaansluiting kan individueel of collectief zijn (gestapelde bouw met gezamenlijke CV-installatie).
Bron: CBS Statline

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	5.760	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	6.000	7.000	8.000	10.000

Toelichting:
Door geplande nieuwbouw- en verduurzamingsprojecten voorzien wij komende jaren deze stijging.
NB: netcongestie kan deze ontwikkeling mogelijk vertragen.

Totale CO2-uitstoot in de gemeente voor woningen (in ton)

Het gaat om de CO2-uitstoot van woningen door het verbruik van aardgas, de elektriciteit die geleverd is via het openbare net en het verbruik van (gasgestookte) stadswarmte.
Bron: Landelijke klimaatmonitor

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	108.000	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	114.000	107.000	100.000	93.000

Toelichting:
De trend laat een jaarlijkse afname zien die als het goed is doortrekt naar de toekomst. Hier is ook het landelijke en gemeentelijke beleid op gericht.
NB: Omdat de data in de Klimaatmonitor op dit onderdeel gemiddeld 1,5 jaar achterlopen, betreffen de cijfers over jaar X in feite de gegevens van jaar X-1.

Totale CO2-uitstoot in de gemeente voor bedrijven (dienstverlening, geen industrie) (in ton)

Het gaat om de CO2-uitstoot van bedrijfsgebouwen door het verbruik van aardgas, de elektriciteit die geleverd is via het openbare net en het eventuele verbruik van (gasgestookte) stadswarmte.
Bron: Landelijke klimaatmonitor

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	82.000	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	74.000	70.000	67.500	65.000

Toelichting:
Het gaat om de CO2-uitstoot ten gevolge van het verbruik van aardgas en elektriciteit die geleverd is via het openbare net en het verbruik van stadswarmte in woningen. De trend over de laatste 5 jaar laat een afname zien die als het goed is doortrekt naar de toekomst. Hier is ook het landelijke en gemeentelijke beleid op gericht.
NB: Omdat de data in de Klimaatmonitor op dit onderdeel gemiddeld 1,5 jaar achterlopen, betreffen de cijfers over jaar X in feite de gegevens over jaar X-1.

Geïnstalleerd vermogen in zonne-energie in Megawatt (MW)
In Zoetermeer is de hernieuwbaar opgewekte elektriciteit afkomstig van zonnepanelen en windmolens. Het streven voor 2030 is om 149 GWh aan duurzame stroom op te wekken. Het opgestelde vermogen aan windenergie is stabiel (9 MW); dit levert op jaarbasis gemiddeld 16 GWh energie op. In 2030 is dan een jaarproductie zonne-energie nodig van 133 GWh; hiervoor is een opgesteld vermogen van ongeveer 150 MW aan zonnepanelen nodig.
Bron: Landelijke klimaatmonitor

Bron: Klimaatmonitor

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	80	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	113	127	137	145

Toelichting:
In Zoetermeer is de hernieuwbaar opgewekte elektriciteit afkomstig van zonnepanelen en windmolens. Om in 2030 149 GWh duurzame energie te produceren (ca. 16 GWh uit wind en ca. 133 GWh uit zon), moet het opgestelde vermogen aan zonnepanelen tot 2030 doorgroeien naar ongeveer 150 MW. Met de gepresenteerde prognoses wordt dit doel gehaald.

% Van de inwoners dat de natuur ervaart in de buurt
Het percentage inwoners (respondenten Stadspeiling) dat stadsnatuur in hun eigen buurt ervaart. Onder stadsnatuur wordt het planten- en dierenleven in de stad verstaan.
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	87,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	87,0%	87,0%	87,0%	87,0%

Toelichting:
We proberen het hoge percentage inwoners dat natuur in eigen buurt ervaart vast te houden.

% Van de inwoners dat stadsnatuur waardeert in de buurt

Het percentage inwoners (respondenten Stadspeiling) dat stadsnatuur in hun eigen buurt waardeert. Onder stadsnatuur wordt het planten- en dierenleven in de stad verstaan.
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	91,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	87,0%	87,0%	87,0%	87,0%

Toelichting:
Er werd in 2024 hoger gescoord dan de doelstelling van 87%. We proberen de hoge waardering van inwoners vast te houden.

Toename oppervlakte natuurlijker beheerde gebieden (extra hectare)

Toename in hectare per jaar van gebieden met betere omstandigheden voor de (toename van de) biodiversiteit na uitvoering van projecten uit het programma Duurzaam & Groen Zoetermeer. In deze gebieden heeft veelal een aanpassing van inrichting plaatsgevonden en een structurele aanpassing in het beheer.
Bron: Groenkaart

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	0,0	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	0,0	0,0	0,0	0,0

Toelichting:
Het programma Duurzaam en Groen is afgelopen waardoor dit cijfer niet meer toeneemt. Bij de Perspectiefnota 2027 wordt deze indicator herzien.

Oppervlakte natuurkerngebieden (cumulatief ha)

Natuurkerngebieden (inclusief begrenzing) in het kader van de groenkaart van Zoetermeer.
Bron: CBS Statline

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	145	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	176	176	176	176

Toelichting:
De toename van het totaal aantal hectares begroot natuurkerngebied vanaf 2026 komt voort uit de definitieve begrenzing van het natuurkerngebied binnen de Nieuwe Driemanspolder. De nu voorgestelde begrenzing van de natuurkern is 31 ha groot. Deze natuurkern is de laatste van de voorgenomen te begrenzen natuurkerngebieden. De realisatie van deze begrenzing brengt het cumulatief oppervlakte natuurkerngebieden op 176 ha.

Aantal kilogram restafval per inwoner

Het aantal kilogram fijn huishoudelijk restafval per inwoner bevindt zich de laatste jaren in een licht dalende trend. Voor de komende jaren is de verwachting dat het versnelt. De verwachte effecten van nieuw beleid, mede vanuit de adviezen van het burgerberaad, zijn hierin verwerkt.
Bron: Gemeentelijke database

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	202	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	191	185	179	179

Trendgrafiek Aantal kilogram restafval per inwoner

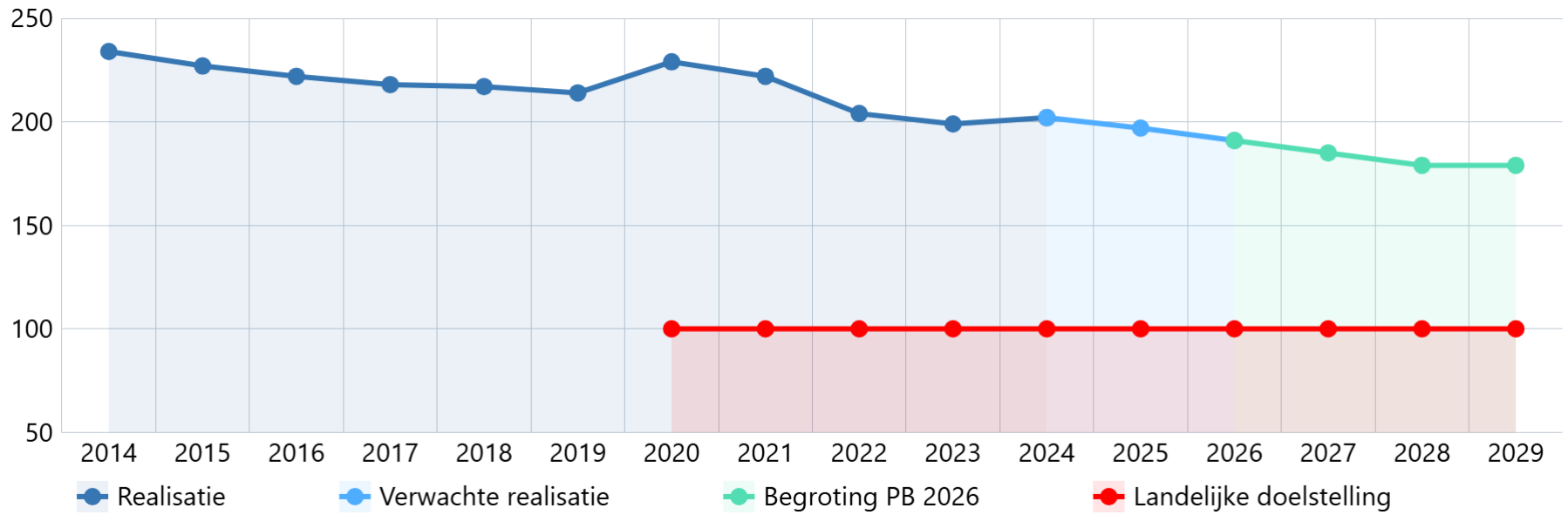

Toelichting:
De prognose is een lichte daling van fijn huishoudelijk restafval in de komende twee jaar. Daarna is de verwachting dat de hoeveelheid verder daalt door de invoering van nieuw beleid.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bevorderen duurzame ontwikkeling (3.1)	**3.835**	**3.937**	**3.700**	**4.018**	**4.224**

Toelichting:
Onder deze doelstelling zijn voornamelijk de kosten van afvalinzameling en -verwerking (en handhaving) opgenomen en de daarbij behorende opbrengst afvalstoffenheffing (en overige opbrengsten afval).
Voor het aardgasvrij maken in Palenstein is budget opgenomen (2027 € 3,4 mln., 2028 € 2,7 mln. en 2029 € 1,0 mln.). De aanleg wordt gedekt vanuit de in de brede bestemmingsreserve gestorte rijksbijdrage van (2027 € 3,0 mln., 2028 € 2,5 mln. en 2029 € 1 mln.). Ook de uitgaven vanuit het Duurzaamheidsfonds verlopen via deze doelstelling. Het rijk heeft voor de uitvoering van het klimaat- en energiebeleid tot en met 2030 € 2,8 mln. per jaar subsidie beschikbaar gesteld. Hier staan even hoge kosten tegenover.

Doelstelling 3.2 Behouden kwaliteit openbare ruimte

% Van de openbare ruimte dat op het afgesproken kwaliteitsniveau zit

Per kwartaal wordt op willekeurige meetlocaties de beeldkwaliteit gemeten en de procentuele scores op en boven de norm bepaald. De ambities zijn per gebiedstype vastgesteld in de Nota Onderhoud Openbare Ruimte.
Bron: Quickscan openbare ruimte

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	94%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	90%	90%	90%	90%

Toelichting:
De ambities zijn per gebiedstype vastgesteld in de Nota Onderhoud Openbare Ruimte. Afwijking tot 10% onder de afgesproken norm zijn toegestaan, vandaar de 90% in de begrotingsreeks. Zie ook Meetmethodiek Zoetermeer.

% Inwoners dat tevreden is over de openbare ruimte

Stadspeiling: waardering voor de aantrekkelijkheid van de directe woonomgeving rapportcijfer 6 of hoger.
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	85%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	85%	85%	85%	85%

Trendgrafiek % Inwoners dat tevreden is over de openbare ruimte

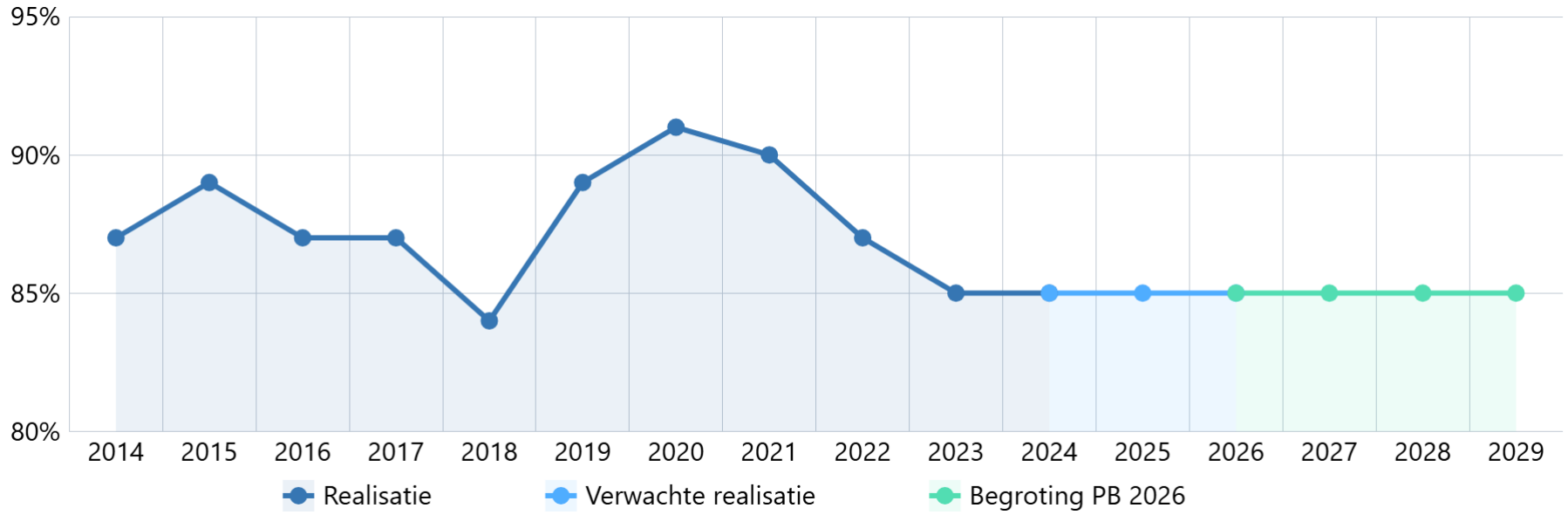

Toelichting:
De indicator staat als ambitie op minimaal 85% tevreden inwoners over de openbare ruimte, als resultaat van de Stadspeiling.

Waardering bewoners groene kwaliteit
Het rapportcijfer wat de inwoners (respondenten van de Stadspeiling) geven aan het buurt-, wijk-, stads- en regiogroen.
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	7,5	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	7,5	7,5	7,5	7,5

Toelichting:
In de Stadspeiling wordt ook gevraagd welk rapportcijfer de inwoners geven aan het groen in de buurt, wijk, stad en regio. De indicator staat als ambitie op een 7,5.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Behouden kwaliteit openbare ruimte (3.2)	**-36.728**	**-29.286**	**-30.058**	**-31.052**	**-31.392**

Toelichting:
Algemeen beheer
Dit betreft de uitgaven aan bedrijfsmiddelen (licenties en onderhoud van inspectie- en inventarisatiesoftware voor de openbare ruimte, basisregistraties, landmeting -en digitaliseringsapparatuur), kosten van advies en maatregelen van de bomencommissie (aanvullende maatregelen lopen af in 2027) en de middelen voor de structurele kwaliteitsimpuls onderhoud openbare ruimte, budget voor innovatie en ontwikkeling.

Dagelijks beheer en klein onderhoud
Het schoon en heel houden, van de wegen, openbare verlichting, verkeersregelinstallaties, waterbouwkundige voorzieningen, onderhoud van bomen en groen, speeltoestellen, kunstwerken, riolering en parkeervoorzieningen. Bij klein onderhoud gaat het om dagelijks verzorgend onderhoud en reparaties die noodzakelijk zijn om het object in goede werkende en veilige staat te houden tegen een van tevoren vastgesteld kwaliteitsniveau. Hierbij moet worden gedacht aan maatregelen die noodzakelijk zijn om het object blijvend naar behoren te laten functioneren of haar representativiteit te laten behouden. Klein onderhoud is het onderhoud dat vanaf het eerste of het lopende planjaar op een klein gedeelte van het object wordt uitgevoerd.

Exploitaties
Dit betreft de exploitatie van de bij de gemeente in beheer zijnde fietsenstallingen in het Stadshart, parkeerbeheer, begraafplaatsen en het gronddepot in de Driemanspolder.

Groot onderhoud
Dit betreft onderhoud gericht op het in stand houden van civiele kunstwerken, openbare verlichting, speeltoestellen, verkeersregelinstallaties en het vervangen van bomen. Groot onderhoud is in de regel gepland onderhoud van veelal ingrijpende aard als gevolg van slijtage, dat op een substantieel deel van het object wordt uitgevoerd.

Risico's

Netcongestie
Sinds december 2024 hebben we te maken met netcongestie. Dit vormt een structureel risico voor de haalbaarheid, snelheid én betaalbaarheid van de energietransitie. Dit moet worden opgelost door (versnelling van) netverzwaring, slimme sturing van vraag en aanbod en een goede ruimtelijk afgestemde planning van ontwikkelingen. Ondanks dat hier vol op wordt ingezet, is de verwachting dat de netcongestie pas in 2035 volledig is opgelost. Hierdoor kan stagnatie optreden in het tempo van de energietransitie.

Beleidswijzigingen/Nieuw beleid

Bedragen x € 1.000

Beleidswijzigingen/Nieuw beleid	2026	2027	2028	2029
1. Natuurinclusief verduurzamen en Soortenmanagementplan - dekking via SPUK	150 -150	150 -150		
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting:
1. Natuurinclusief verduurzamen en Soortenmanagementplan
Bij de bouw, verbouw en/of verduurzaming hebben inwoners en belanghebbenden te maken met flora en fauna bescherming. Om aan de Omgevingswet te voldoen moet elke gebouweigenaar hier zelf een onderzoek doen. (Denk bijvoorbeeld aan onderzoek naar aanwezigheid van dieren in spouwmuren). Hierdoor lopen de kosten op en het onderzoek vertraagt de gewenste ontwikkelingen in de (ver)bouw en de verduurzaming. Om dit te voorkomen starten we met het opstellen van een soortenmanagementplan (SMP). Een SMP houdt in dat we op basis van uitgebreid ecologisch onderzoek een gemeente breed biodiversiteitsplan maken. Hiermee vereenvoudigen we procedures en kunnen we collectieve ontheffingen verstrekken. Voor het maken van een SMP krijgen we € 0,367 mln. subsidie (de Specifieke Uitkering natuurvriendelijk isoleren) om dit onderzoek de komende jaren uit te voeren. Hierdoor profiteert de gebouwde omgeving, binnen het stedelijk gebied, in haar geheel om de gebouwen te verduurzamen.

Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen

Bedragen x € 1.000

Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen	2026	2027	2028	2029
1. Vervangingsinvesteringen kapitaliseren	7.000	7.000	7.000	7.000
2. Kostendekkendheid afvalstoffenheffing	350	350	350	350

3. Kostendekkendheid rioolheffing	130	130	130	130
4. Zwerfvuil ruimen financieren door bijdrage verpakkingsindustrie	35	35	35	35
5. Verhoging leges kabels en leidingen	123	123	123	123
6. Beperken herstelwerkzaamheden openbare ruimte	53	53	53	53
7. Verlagen budget tijdelijke kwaliteitsimpuls	100			
8. Verlagen werkbudget energietransitie	63	63	63	63
Saldo	**7854**	**7754**	**7754**	**7754**

Toelichting:
1. Vervangingsinvesteringen kapitaliseren (maatregel 105)
Dit is een technische maatregel die conform het BBV (artikel 59) verplicht is. Het is geen bezuiniging, (de investeringskosten en cash-flows wijzigen niet) maar het is een andere wijze van het toerekenen van de lasten in de tijd.
De lasten van de vervangingsinvesteringen worden vanaf 2026 verdeeld over de gebruiksduur van de investering in plaats van deze in één keer ten laste van het jaar van aanschaf/realisatie te brengen. Het beleid was dat alle investeringen met maatschappelijk nut worden geactiveerd, maar in de praktijk werd dit nog niet voor alle kapitaalgoederen gedaan. Met deze maatregel wordt uitvoering gegeven aan het vastgestelde beleid.
Door het activeren van investeringskosten zijn er geen lasten in de begroting in jaar van realisatie/verkrijging. In de jaren daarna wordt gedurende de gebruiksduur van de investering een gelijk deel van de kosten in de begroting opgenomen. Bij jaarlijkse investeringen neem de last ieder jaar toe totdat de betreffende kapitaalgoederen vervangen dienen te worden. Daarna wordt het lastenniveau stabiel bij gelijkblijvende activa.

2. Kostendekkendheid afvalstoffenheffing (maatregel 102a)
De afvalstoffenheffing is op dit moment 94% kostendekkend (Verordening 2025). Zonder het tarief van de afvalstoffenheffing te verhogen kan het saldo van de begroting stijgen met € 0,35 mln. Dit komt door de toename van het aantal huishoudens.

3. Kostendekkendheid rioolheffing (maatregel 102b)
De kostendekkendheid van de rioolheffing wordt verhoogd van 98% naar 99%. Begroot is dat de inkomsten toenemen met € 0,13 mln. De hoogte van de leges worden vastgesteld via een aanpassing van de legesverordening hierdoor kunnen de bedragen nog wijzigen.

4. Zwerfvuil ruimen financieren door bijdrage verpakkingsindustrie: amendement Q
De gemeente ontvangt jaarlijks een vergoeding (Single Use Plastics vergoeding) vanuit de Uitgebreide Producentenverantwoording (UPV). Een deel van deze vergoeding zetten wij in om de kosten voor het ruimen van zwerfvuil te dekken. De komende jaren wordt de UPV vergoeding lager. Daardoor heeft de gemeente straks minder geld om zwerfvuil acties te organiseren.

5. Verhoging van de leges kabels en leidingen (ondergrondse infrastructuur)
Door amendement R1 en amendement 2506-O1 zijn de volgende bezuinigingsmaatregelen komen te vervallen:

- Versoberen beheer openbare ruimte maatregel 81b (€ 0,045 mln.)
- Beperken van het nemen van verkeersmaatregelen maatregel 98 (€ 0,015 mln.)
- Groenprojecten maatregel 78 (€ 0,063 mln.)

Om deze lasten te dekken is in de begroting 2026 een verhoging van de leges voor kabels en leidingen opgenomen van € 0,123 mln. De hoogte van de leges worden vastgesteld via een aanpassing van de legesverordening hierdoor kunnen de bedragen nog wijzigen.

6. Beperken herstelwerkzaamheden openbare ruimte (maatregel 84a)
De gemeente ontvangt jaarlijks ongeveer 40.000 meldingen over allerlei zaken in de openbare ruimte. Naar aanleiding van deze meldingen en zelf geconstateerde zaken neemt de gemeente in een groot aantal gevallen maatregelen. Wat nodig is voor de veiligheid blijven wij uitvoeren. Het budget wordt met ongeveer 5% verlaagd. De mogelijkheid om op vragen en verzoeken voor kleine verbeteringen in de openbare ruimte maatregelen te nemen wordt kleiner. Zoals bijvoorbeeld een extra keer vegen, het rechtzetten van een licht scheefstaande paal en het opknappen van een groenvak.

7. Verlagen budget tijdelijke kwaliteitsimpuls (maatregel 84b)
De begroting voor de tijdelijke kwaliteitsimpuls 2026 wordt verlaagd met € 0,1 mln. Dit leidt tot minder vervangen van groenvakken en een lagere bijdrage aan verbeteringen in de openbare ruimte.

8. Verlagen werkbudget energietransitie (maatregel 76)
In de begroting is afzonderlijk werkbudget voor de energietransitie opgenomen. Op jaarbasis is in totaal circa € 0,5 mln. geraamd over de periode 2026 tot en met 2028. De besparing van € 63.000 op het werkbudget energietransitie omvat met name het verminderen van de inzet voor communicatie en het inschakelen van adviesbureaus. In de periode 2026 tot en met 2030 kan de bezuiniging worden opgevangen door het maximaal benutten van de rijksmiddelen voor de capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE-middelen) en vrijval van de gemeentelijke middelen (Coalitieakkoord).

Financieel samengevat: Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Programma 3. Leefbaarheid, duurzaam en groen	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten	-68.404	-73.349	-69.688	-68.652	-68.589	-68.193
Baten	37.486	37.700	40.618	37.480	37.221	37.221
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-30.918**	**-35.649**	**-29.070**	**-31.172**	**-31.369**	**-30.972**
Toevoegingen	-184	-160	0	0	0	0
Onttrekkingen	2.218	2.916	3.721	4.815	4.334	3.804
Mutaties reserves	**2.034**	**2.756**	**3.721**	**4.815**	**4.334**	**3.804**
Saldo	**-28.884**	**-32.894**	**-25.349**	**-26.357**	**-27.034**	**-27.168**

Toelichting financiën op hoofdlijnen:

Doelstelling 3.1
Onder doelstelling 3.1 (bevorderen duurzame ontwikkeling) valt het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. Hiervoor is ongeveer € 15 mln. beschikbaar. De inkomsten onder deze doelstelling bestaan vooral uit de afvalstoffenheffing en overige opbrengsten afval (€ 21 mln.).
Aan het verbeteren van het leefmilieu (geluid- en luchtkwaliteit, energiebesparing en verbetering biodiversiteit), Duurzaam en Groen, is in totaal € 2 mln. beschikbaar. Voor de WKO en het duurzaamheidsfonds zijn incidenteel middelen beschikbaar, deze uitgaven worden via reserves gedekt. Daarnaast zijn specifieke middelen van het rijk beschikbaar waaronder de Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) € 2,8 mln.

Doelstelling 3.2
De kosten voor deze doelstelling bestaan uit budgetten voor dagelijks, periodiek en groot onderhoud van de openbare ruimte. Hiervoor is ca. € 45 mln. beschikbaar. Daartegenover staan inkomsten van ca. € 13 mln. bestaande uit rioolheffing, parkeerinkomsten, vrijval voorziening, inkomsten begraafplaats en bijdragen van derden. In 2026 is er nog een incidentele bijdrage van ca. € 2 mln. van de reserve.

Aangenomen amendementen en moties perspectiefdebat

Amendement 2506-O1 Versterk je kernkwaliteit voor een aantrekkelijke stad	Besluit: Onder beslispunt 4 te schrappen - 4.32 Groenprojecten Onder beslispunt 4 een besluitpunt toe te voegen: - 4.40 Verhoging leges kabels en leidingen (ondergrondse infrastructuur) > 2026 - € 63.000 > 2027 - € 63.000

	> 2028 - € 63.000 > 2029 - € 63.000 Stand van zaken: De legestarieven voor kabels & leidingen worden verhoogd. Vaststelling vindt plaats in de raadsvergadering van december 2025.
Amendement 2506-Q Niet minder zwerfvuil ruimen	Besluit: Akkoord met PN met dien verstande.... Beslispunt 4 als volgt te wijzigen: - Was: 4.25 Zwerfvuil ruimen beperken - Wordt: 4.25 Zwerfvuil ruimen financieren door bijdrage verpakkingsindustrie Stand van zaken: Zolang de gemeente voldoende vergoeding ontvangt vanuit de Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV) wordt € 35.000 van deze vergoeding ingezet voor de dekking van het ruimen van zwerfvuil.
Amendement 2506-R1 Andere bezuinigingskeuzes	Besluit: Onder beslispunt 4 te schrappen: - 4.26 Versoberen beheer openbare ruimte - 4.30 Beperken van het nemen van verkeersmaatregelen Beslispunt 4 toe te voegen: - 4.40 Verhoging leges, kabels en leidingen (ondergrondse infrastructuur) Stand van zaken: De legestarieven voor kabels & leidingen worden verhoogd. Vaststelling vindt plaats in de raadsvergadering van december 2025.
Amendement 2506-U1 Groen Blijven Doen!	Besluit: Beslispunt 3. aan te vullen met de volgende tekst "Met dien verstande dat maatregel 4.29 (stoppen met adoptiegroen) wordt geschrapt en dat een bedrag van 70.000 euro hiervoor wordt gedekt door een aanvullende besparing op maatregel 4.2 (ramingssystematiek), conform de lijn uit bezuinigingspakketten 2 en 3 zoals opgenomen in het memo Bezuinigings- en dekkingsmogelijkheden."

	Stand van zaken: De gemeente blijft het adopteren van openbaar groen faciliteren.
Motie 2506-13 In Bulk tegen zwerfaval	Verzoekt het college om: • Te onderzoeken welke locaties binnen de gemeente het meest geschikt zijn voor de plaatsing van een bulkmachine, met specifieke aandacht voor bereikbaarheid en gebruiksgemak voor verschillende doelgroepen • Met Statiegeld Nederland en andere relevante partijen in gesprek te gaan over financiering en exploitatie • De raad uiterlijk in het eerste kwartaal van 2026 te informeren over de uitkomsten van het onderzoek en eventuele vervolgstappen. Stand van zaken: De gemeente verkent verschillende locaties voor de plaatsing van een bulkmachine. Daarbij wordt gekeken naar bereikbaarheid, toegankelijkheid en geschiktheid voor verschillende doelgroepen. Ook zijn er gesprekken met Statiegeld Nederland over de vergoeding en exploitatie.
Motie 2506-14 Meer vrouwelijk schoon	Verzoekt het college: • Bij nieuwe aanplant of bij vervanging van bomen te kijken naar de allergeniciteit en de mogelijkheid tot het planten van een vrouwelijke boom • Bij gelijke geschiktheid te kiezen voor een vrouwelijke boom • Dit toe te passen op plekken - of met bomen - die niet zorgen voor overlast door zaden, vruchten of rotzooi op stoepen of auto's (bijvoorbeeld in bermen en in parken). Stand van zaken: Het huidige proces voor toetsing voor soortkeuze van bomen wordt aangevuld met een stap toetsing op vrouwelijke varianten waarbij dit relevant is. Kanttekening is dat pollen een grote afstand af leggen en deze stap naar verwachting een beperkt effect heeft op het verminderen van allergische reacties.
Motie 2506-19 Doorpakken met afvalbeleid	Draagt het college op: • voor de laatste raadsvergadering van 2025 een voorstel aan de gemeenteraad voor te leggen voor een nieuw afvalbeleid, zodat deze gemeenteraad daar nog in 2025 een besluit over kan nemen,

	• daarin specifieke opties op te nemen met financiële consequenties, zoals decentrale inzameling van luiers, chemisch afval, frituurvet en dergelijke, zodanig dat ze amendeerbaar zijn, • amendement 2410-i "geef inzicht en keuzemogelijkheden" van de ChristenUnie-SGP te betrekken bij het opstellen. Stand van zaken: Het college werkt aan het nieuwe Afvalbeleidsplan, dat uiterlijk voor de laatste raadsvergadering van 2025 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. In dit voorstel worden meerdere beleidsopties opgenomen, met inzicht in de financiële gevolgen per optie. De raad krijgt keuzemogelijkheden en amendeerbare onderdelen voorgelegd.
Motie 2506-36 Op de schoonmaak toer	Verzoekt het college: • Deelname aan het Tourproject tot nader order te bevriezen totdat de gemeentelijke afvalvoorziening in alle wijken aantoonbaar op orde is, • En de € 200.000 te parkeren in een fonds 'schoon is gewoon' dat in wijken kan worden ingezet voor opruimacties, extra bakken of toezicht. Stand van zaken: Het bedrag van € 200.000 is gelabeld voor de aanpak van zwerfvuil in de Brede bestemmingsreserve
Motie 2506-45A Meer natuurspeeltuinen voor een gezonde ontwikkeling van kinderen	Verzoekt het college: • om bij onderhoud, renovatie of vervanging van buurtspeeltuintjes standaard de optie van een natuurspeeltuin mee te nemen in het ontwerptraject; • daarbij de voorkeur te geven aan de aanleg van een natuurspeeltuin, • bewoners, en in het bijzonder kinderen, actief te betrekken bij het ontwerp en de inrichting van deze speelplekken; • de speeltuinen ook toegankelijk te maken voor kinderen met een beperking; • de raad jaarlijks te informeren over de voortgang van de vervanging en (her)inrichting van speeltuinen en de toepassing van natuurelementen daarin, Stand van zaken: Dit nemen we op in het nieuwe uitvoeringsplan Spelen. Daar waar een speellocatie geschikt is voor spelen met natuurlijke materialen, wordt dit opgenomen als keuze-mogelijkheid richting inwoners.

Motie 2506-78 Overlast van bomen beperken zonder te hoeven kappen	Verzoekt het college om: • om een inventarisatie te maken van locaties binnen de gemeente waar structurele boomgerelateerde overlast wordt ervaren door vruchten of plakkerige afscheiding; • om in overleg met een boomverzorger of boomtechnisch adviseur een pilot uit te voeren met injectietechnieken (zoals met ethefon of andere geschikte groeiregulatoren) op minimaal één overlastgevende locatie; • de eenmalige kosten te dekken uit het programma Onderhoud openbare ruimte (Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen) en de raad hierover te informeren uiterlijk in 2026 met een voorstel voor structurele aanpak indien de pilot succesvol blijkt. Stand van zaken: Groeiregulatoren zijn gewasbeschermingsmiddelen die gezondheidsrisico's met zich meebrengen. De insteek is daarom voor een proef met groeiplaatsverbetering op een locatie waar er overlast is door luizen.

Motie 2506-82A Bidirectionele laadpalen	Verzoekt het college:
	
	• Een verkenning uit te voeren naar de mogelijkheden, randvoorwaarden en juridische beperkingen van bidirectioneel laden in Zoetermeer;
	  ○ In deze verkenning specifiek in kaart te brengen
	  ○ Welke technische aanpassingen nodig zijn aan de laadinfrastructuur';
	  ○ Welke typen voertuigen en laadpalen geschikt zijn;
	  ○ Wat de verwachte kosten, baten en risico's zijn;
	  ○ Welke wettelijke en beleidsmatige aanpassingen nodig zijn of worden verwacht;
	  ○ Bij deze verkenning actief samen te werken met de Dutch Innovation Factory (DIF), lokale bedrijven, kennisinstellingen en netbeheerders en daarbij ruimte te bieden aan studenten om via stages, onderzoek of opdrachten bij te dragen;
	  ○ De resultaten van deze verkenning uiterlijk Q4 2026 aan de raad te presenteren, inclusief een voorstel voor eventueel vervolgbeleid.
	
	Stand van zaken:
	Het uitzoekwerk is gestart en bij Stedin is navraag gedaan naar de leereffecten van pilots bij andere gemeenten.

Waar staat je gemeente indicatoren

Hyperlinks naar dashboard ‘Waar staat je gemeente?’. Selecteer bij het eerste bezoek gemeente Zoetermeer:
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/duurzame-leefomgeving/
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Energietransitie/
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/

Programma 4 Vrije Tijd

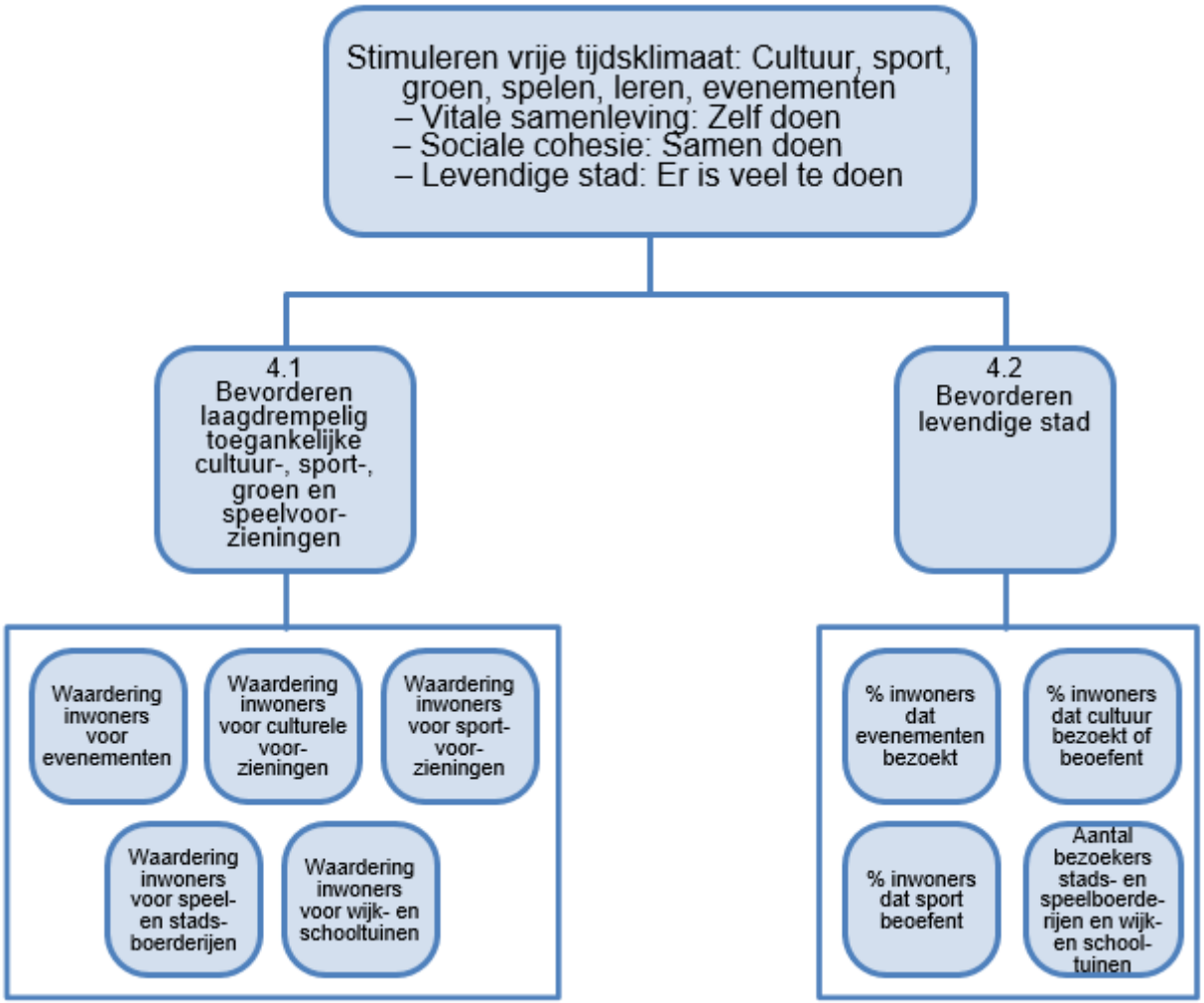

Maatschappelijk effect programma: Wat willen we bereiken?

Stimuleren vrijetijdsklimaat: kunst en cultuur, sport, groen en spelen, evenementen

Zoetermeer is een stad in ontwikkeling, met een groeiende bevolking met verschillende achtergronden. Om inwoners en bezoekers aan de stad te binden, is een sterke vrijetijdssector belangrijk. Een breed aanbod van sport, kunst, cultuur, evenementen, stadsboerderijen en wijktuinen maakt Zoetermeer aantrekkelijk om te wonen, werken, recreëren en bezoeken. In de visie Zoetermeer 2040 is het streven helder: een stad waar iedereen zich welkom en thuis voelt. Vrijetijdsvoorzieningen spelen hierin een belangrijke rol. Ze bieden ruimte voor ontmoeting en verbinding en vormen daarmee een belangrijke sociale basis voor de stad.

We zorgen voor een goed en aantrekkelijk aanbod van vrijetijdsactiviteiten. We doen dit volgens plannen die eerder door de gemeenteraad zijn vastgesteld, zoals het Evenementenbeleid, de Cultuurvisie met de bijbehorende uitvoeringsagenda voor 2026 tot 2030, en de Sportagenda 2025 en verder.

Vanuit Groen Spelen Leren bieden we inwoners en bezoekers drie stadsboerderijen en vijf wijktuinen, met activiteiten en educatieve programma's. Bij vernieuwingen maken we gebruik van materialen met een lange levensduur. Zo maken we de stad klaar voor de toekomst.

We zoeken actief de samenwerking met andere ontwikkelingen in de stad en richten ons op persoonlijke groei, gezondheid en sociale verbondenheid. Onze partners en verenigingen, zoals evenementenorganisatoren, cultuurinstellingen, sportaanbieders en natuur- en milieuorganisaties en onze vele vrijwilligers, zijn de drijvende kracht achter dit aanbod. De gemeente ondersteunt hen met subsidies, goede accommodaties en verschillende vormen van hulp aan verenigingen. De gemeente organiseert daarnaast ook zelf activiteiten, zoals op de stadsboerderijen, in de wijktuinen en via buurtsportcoaches. Zij zijn het hele jaar actief in de wijken en werken samen met partners in de stad.

Speerpunten in 2026: Wat gaan we daarvoor doen?

- Inzetten op (toekomstige) verbetering van vrijetijdsaccommodaties en buitengebieden (zowel voor sport, kunst & cultuur, evenementen, als op de boerderijen en wijktuinen);
- We zorgen voor een breed aanbod aan vrijetijdsactiviteiten, passend bij de verschillende doelgroepen;
- Bij activiteiten besteden we aandacht aan het versterken van positieve gezondheid;
- We laten de vrijetijdssector meegroeien met het stijgende aantal inwoners.

Doelstellingen

Doelstelling 4.1 Bevorderen laagdrempelig toegankelijke cultuur-, sport-, groen- en speelvoorzieningen

Zoetermeer groeit steeds verder door. Dit vraagt om een goed vrijetijdsaanbod met voorzieningen, nu en in de toekomst. De voorzieningen moeten uitnodigend, duurzaam en toegankelijk zijn.

Sport

- Vanuit de Investeringsagenda Sport werken we aan het verbeteren van bestaande sportaccommodaties. Daarbij besteden we onder andere aandacht aan de akoestiek en de inventaris;
- De gemeenteraad ontvangt een strategisch Integraal Huisvestingsplan Sport, waarin de toekomstvisie op de huisvesting van gemeentelijke sportaccommodaties tot 2040 wordt geschetst;
- De buitenhandbalvelden bij het Zanzibarplein worden vernieuwd en deels aangepast, zodat ze geschikt zijn voor multifunctioneel gebruik;
- De nieuwe sporthal van het Motion Beweegcollege wordt opgeleverd en krijgt verschillende gebruikers, waaronder korfbalvereniging Phoenix.

Kunst en Cultuur

- In het najaar van 2025 is een ontwerpkeuze gemaakt. In 2026 gaat na een aanbesteding de architect aan de slag. Hierbij wordt een schetsontwerp en voorlopig ontwerp gemaakt, waarmee de haalbaarheidsfase wordt afgerond.
- In de loop van 2026 verhuist het Nationaal Videogame Museum (NVGM) van de tijdelijke locatie naar de definitieve plek aan het Stadhuisplein 21.
- In 2026 wordt de kunstopdracht bij het NVGM afgerond. Verder wordt in 2026 gestart met de voorbereiding van kunstopdrachten bij het Motion Beweegcollege, de verbouwing van het stadhuis, IKC Buytenwegh en IKC Seghwaert.
- In 2026 wordt een krediet aangevraagd voor fase 2 van het haalbaarheidsonderzoek naar de renovatie en verduurzaming van de brandweerkazerne. Waarvan het erfgoedcentrum onderdeel is. Ook wordt er een definitief besluit gevraagd over het erfgoedcentrum.

Groen Spelen, Leren

- In 2025 is gestart met de uitgebreide renovatie aan de buitenterreinen van de GSL-locaties. De laatste werkzaamheden worden in 2026 afgerond.
- GSL krijgt een eigen huisstijl gebaseerd op de gemeentelijke huisstijl. Dit zorgt ervoor dat inwoners de GSL-locaties en activiteiten makkelijker herkennen en daarmee dus ook de gemeente Zoetermeer.

Erfgoed

- Het eerste deel van het aanwijzen van nieuwe gemeentelijke monumenten uit de periode 1945-1990 wordt uitgevoerd;
- Het aanwijzen van nieuwe beschermde stadsgezichten uit de periode 1945-1990 wordt voorbereid;
- Het tweede deel van het aanwijzen van nieuwe gemeentelijke monumenten uit de periode 1945-1990 wordt voorbereid;
- De gemeente zet in om Zoetermeers erfgoed een plek in de stad te geven. Na het jubileumjaar 2022, waarin de 60ste verjaardag van de New Town Zoetermeer is gevierd, wordt het erfgoed van de groeikern blijvend onder de aandacht gebracht op een vaste plek in de binnenstad;
- Het Zoetermeerse erfgoed aandacht geven voor jong en oud door het organiseren van de Open Monumentendagen;
- Het Zoetermeerse erfgoed aandacht geven door het organiseren van de Open Monumentendag Klassendagen voor leerlingen van groep 7 en 8.

Doelstelling 4.2 Bevorderen levendige stad

Sport

- De actiepunten uit de Sportagenda worden uitgevoerd om meer Zoetermeerders in beweging te krijgen en de positie van sportaanbieders te versterken;
- Sport draagt bij aan het programma ‘Integraal werken aan de gezonde stad’, onder andere via de Zoetermeerse Aanpak Gezond Gewicht (ZAGG) en Valpreventie. Speciale aandacht van sport gaat uit naar JOGG (Jongeren Gewoon Gezond).
- Samen met sportaanbieders zetten we in om sociale veiligheid en integriteit in de sport te verbeteren.
- De website vrijetijdzoetermeer.nl is gelanceerd. Hier kunnen sportaanbieders en buurtsportcoaches hun aanbod promoten.
- Sommige zwemverenigingen krijgen tijdelijk hulp bij het betalen van extra kosten voor het gebruik van zwembad De Watergeus.
- Ambtelijke capaciteit wordt ingezet voor de (uitvoering) van gebiedsvisies en andere fysieke projecten in de stad.

Cultuur

- Samen met de culturele sector werken we verder aan de Uitvoeringsagenda 2026–2030 van de Cultuurvisie 2030. In 2026 wordt de voortgang twee keer gemonitord: halverwege het jaar en aan het eind. De resultaten worden gedeeld met de gemeenteraad.
- Vanaf 2025 ontvangen gemeenten structureel extra geld van het Rijk voor bibliotheken. Dit brengt een zorgplicht met zich mee. Daarom stellen we een nieuw bibliotheekbeleid op in 2026.
- In 2025 en 2026 komt een tijdelijke subsidieregeling om de lokale media te ondersteunen. In 2025 is de gemeente een medialoket gestart voor vragen en ondersteuning.
- Ambtelijke capaciteit wordt ingezet voor de (uitvoering) van gebiedsvisies en andere fysieke projecten in de stad.
- Cultuur draagt bij aan het programma Zoetermeer 2040, maatschappelijk voorzieningen, sociale opgaven in de fysieke omgeving, en is agendalid voor ‘Integraal werken aan de gezonde stad'.

Groen, Spelen, Leren

- In 2026 krijgen de GSL-locaties nieuwe bewegwijzerings- en informatieborden;
- Dit jaar vieren we het 50-jarig bestaan van de schooltuinen in Zoetermeer;
- Inwoners en bezoekers kunnen het GSL-aanbod vinden op de website vrijetijdzoetermeer.nl

Evenementen

- Wij streven naar een gevarieerd en toonaangevend evenementenaanbod dat aansluit op de wensen van bewoners en de levendige, groene en actieve omgeving. Daarbij ligt de focus op levendigheid in wijken, evenementen in het groen, behoud van bestaande top-evenementen en vernieuwing in aanbod en organisatie.
- Het evenementenloket is het aanspreekpunt voor evenementenorganisatoren. Daarnaast maken we het aanvragen van subsidie makkelijker en (online) informatie beter vindbaar.
- We zetten actief in op het aantrekken van kwalitatieve en vernieuwende evenementen die passen bij de stad Zoetermeer.
- We zoeken actief naar geschikte plekken voor evenementen en/of een evenemententerrein met bijpassende voorwaarden, deze worden vastgesteld en verbeterd. Dit vergroot de mogelijkheden voor verschillende soorten evenementen.

- De huidige subsidieregelingen worden geëvalueerd en afgestemd op het evenementenbeleid. Zo ontstaat een duidelijker en beter passend subsidiestelsel dat het aanbod van evenementen versterkt.
- We ontwikkelen richtlijnen voor duurzame evenementen, inclusief een checklist voor organisatoren. Denk aan maatregelen, zoals het gebruik van herbruikbare bekers en afvalscheiding om de milieu-impact van evenementen te beperken.
- Samen met onderwijsinstellingen en maatschappelijke organisaties stimuleren we vrijwilligerswerk. Zo bouwen we aan een netwerk van betrokken vrijwilligers voor evenementen in de stad.
- Het traject voor kleinschalige buurtinitiatieven wordt vereenvoudigd en aantrekkelijker gemaakt. Dit maakt het voor bewoners en wijkverenigingen makkelijker om kleinere wijkevenementen te organiseren.
- We ondersteunen netwerkbijeenkomsten en samenwerkingsverbanden tussen organisatoren. Hierdoor kunnen zij kennis en middelen delen, wat de kwaliteit en van evenementen verhoogt en kosten bespaart.

Indicatoren, trendgrafieken en financiën Programma 4

Doelstelling 4.1 Bevorderen laagdrempelig toegankelijke cultuur-, sport-, groen- en speelvoorzieningen

Waardering inwoners voor evenementen

Som van de (gewogen naar aantal respondenten) gemiddelde rapportcijfers van de respondenten van de Stadspeiling voor grootschalige en kleinschalige evenementen gedeeld door 2.
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	7,1	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	7,1	7,1	7,1	7,3

Toelichting:
Geen bijzonderheden.

Waardering inwoners voor culturele voorzieningen

Som van de (gewogen naar aantal respondenten) gemiddelde rapportcijfers van de respondenten van voor het Nationaal Videogame Museum, CKC & partners, Bibliotheek Zoetermeer, Stadstheater Zoetermeer, Poppodium Boerderij en Franx gedeeld door 6.
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	8,0	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	8,1	8,1	8,1	8,2

Trendgrafiek Waardering inwoners voor culturele voorzieningen

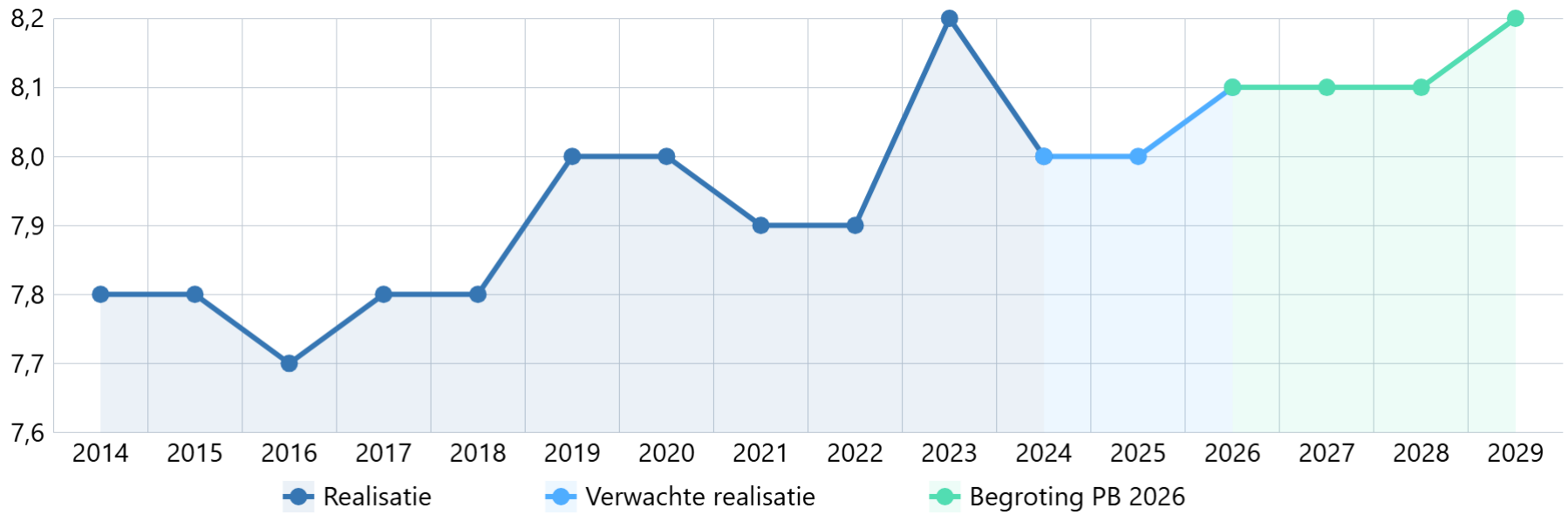

Toelichting:
Door de verwachte toename in bezoekers bij de Poppodium Boerderij en het Nationaal Videogame Museum, wordt ook een lichte stijging van deze indicator verwacht.

Waardering inwoners voor sportvoorzieningen
Som van de gemiddelde rapportcijfers van de respondenten van de Stadspeiling voor binnensportvoorzieningen, buitensportvoorzieningen, zwembaden, commerciële sportvoorzieningen en sportverenigingen gedeeld door 5.
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	7,1	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	7,2	7,2	7,2	7,4

Toelichting:
De komende periode wordt gewerkt aan de uitvoering van de Investeringsagenda Sport en de realisatie van nieuwe sportaccommodaties. Verwacht wordt dat dit zal leiden tot een stijging in de waarderingscijfers.

Waardering inwoners voor speel- en stadsboerderijen

Som van de (gewogen naar aantal respondenten) gemiddelde rapportcijfers van de respondenten voor de speel- en stadsboerderijen.
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	8,2	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	7,8	7,8	7,8	7,8

Toelichting:
Door de renovatie worden de stadsboerderijen
aantrekkelijker om te bezoeken. Verwacht wordt dat dit zal leiden tot een stijging in de waarderingscijfers.

Waardering inwoners voor wijk- en schooltuinen

Som van de (gewogen naar aantal respondenten) gemiddelde rapportcijfers van de respondenten voor de wijk- en schooltuinen.
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	8,1	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	7,7	7,7	7,7	7,7

Toelichting:
Door renovatie worden de wijktuinen aantrekkelijker om te gebruiken. Verwacht wordt dat dit zal leiden tot een stijging in de waarderingscijfers.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bevorderen laagdrempelig toegankelijke culturele en sportvoorzieningen (4.1)	**-17.281**	**-16.439**	**-17.303**	**-17.515**	**-17.482**

Toelichting:
Met het budget bekostigen we de meerjarige subsidiëring van de culturele basisvoorzieningen. Ook kleinere culturele instellingen ontvangen uit dit budget een jaarsubsidie. Op aanvraag worden eenmalige subsidies verstrekt voor kleine culturele projecten. Ook betalen we uit dit budget de exploitatie van onze voorzieningen voor natuur- en milieueducatie (de drie stadsboerderijen, de speelboerderij en de wijk- en schooltuinen) en de sport- en welzijnsaccommodaties. De verschillen tussen opeenvolgende jaren ontstaan door de stijging van de exploitatiekosten van de accommodaties. Er wordt geïnvesteerd in het toegankelijker maken van de accommodaties. In 2025 staat € 2 mln. begroot voor de herinrichting van de buitenruimte en de mogelijk noodzakelijke aanpassingen en verplaatsingen van kleine (dieren)verblijven van de GSL-locaties.

Doelstelling 4.2 Bevorderen levendige stad

% Inwoners dat evenementen bezoekt
% Respondenten van de Stadspeiling dat een evenement bezoekt.
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	71%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	71%	71%	71%	73%

Toelichting:
Het percentage voor inwoners dat evenementen bezoekt is momenteel al relatief hoog. Door nog meer samen te werken met organisatoren, leveranciers en andere betrokken partijen, én door het ontwikkelen van nieuwe evenementenlocaties en het aantrekken van extra evenementen, verwachten we dat dit aandeel in de toekomst verder zal toenemen.

% Inwoners dat cultuur bezoekt of beoefent
% Respondenten van de Stadspeiling dat een culturele voorziening heeft bezocht of dat een eigen culturele activiteit heeft beoefend.
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	83%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	82%	82%	82%	84%

Toelichting:
Het percentage is al vrij hoog. Door de inzet van culturele samenwerkingen met scholen, door vernieuwingen bij o.a. Poppodium Boerderij, het NVGM en de opening van een nieuw Erfgoedcentrum in 2029 zou het percentage nog kunnen stijgen.

% Inwoners dat sport beoefent

Som van het % respondenten van de stadspeiling dat aan georganiseerde of ongeorganiseerde sportactiviteiten doet, of beide.
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	77%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	73%	73%	75%	77%

Trendgrafiek % Inwoners dat sport beoefent

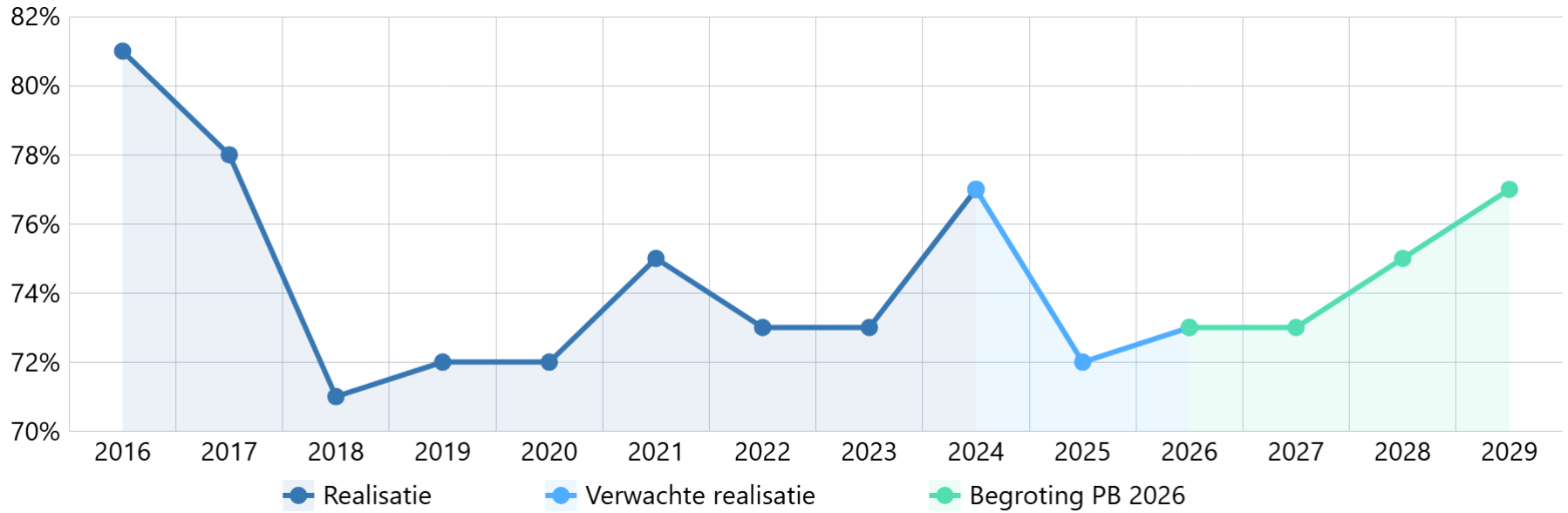

Toelichting:
In 2024 is de sportdeelname gestegen vergeleken met vorige jaren. Dit kan een eenmalige stijging zijn, maar omdat we sport graag nog meer willen stimuleren, hebben we besloten om het doel voor sportdeelname hoger te zetten dan in eerdere programmabegrotingen.

Aantal bezoekers stads- en speelboerderijen en wijk- en schooltuinen

Het aantal bezoekers op de stads- en speelboerderijen en wijk- en schooltuinen.
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	397.486	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	325.000	330.000	335.000	340.000

Toelichting:
Tot en met 2023 had de indicator de naam ‘Aantal bezoekers groen- en speelvoorzieningen’. Hierbij werden de deelnemers van Speelmeer en sport- en spelactiviteiten meegeteld. Omdat deze activiteiten niet onder Groen, Spelen, Leren vallen en door de titelwijziging hier niet langer onder vallen, is in de perspectiefnota voorgesteld om de streefwaarde naar beneden bij te stellen. Door de renovaties worden de stads- en speelboerderijen en de wijk- en schooltuinen aantrekkelijker om te bezoeken.

Financien

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bevorderen levendige stad (4.2)	**-7.171**	**-6.867**	**-7.046**	**-7.046**	**-7.046**

Toelichting:
Met het budget bekostigen we sport-, spel- en vrijetijdsontwikkeling, amateurkunst en cultuureducatie, het Centrum voor Kunst en Cultuur (CKC), het onderhoud van beeldende kunst in de openbare ruimte, evenementen en het monumentenbeleid. De verschillen tussen opeenvolgende jaren ontstaan door de extra cofinanciering voor de Brede SPUK-regeling.

Risico's

Gevolgen netcongestie
Het huidige elektriciteitsnetwerk heeft op piekmomenten niet meer voldoende capaciteit om de toegenomen vraag naar stroom te kunnen transporteren. Daarom is door de landelijke netbeheerder Tennet eind 2024 netcongestie afgekondigd. Dit betekent dat bouw- en verduurzamingsprojecten voorlopig geen grootverbruikersstroomaansluiting kunnen krijgen, en dat moet worden gezocht naar andere oplossingen. Het opvangen van de gevolgen van netcongestie is daardoor voor een aantal projecten een extra kostenpost. Het gaat dan bijvoorbeeld om projecten die voorbij de haalbaarheidsfase zijn en in hun exploitatie geen rekening hebben kunnen houden met de maatregelen die nu moeten worden genomen.

Uit een analyse blijkt dat voor de projecten van de sporthal aan het Van Doornenplantsoen, CKC & Partners, Stadstheater, Poppodium Boerderij en FC Zoetermeer sprake is van meerkosten door netcongestie. Voor deze projecten (met uitzondering voor de sporthal aan het Van Doornenplantsoen en Poppodium Boerderij) worden naar verwachting nog dit jaar afzonderlijke raadsvoorstellen voor een integrale projectbrede besluitvorming (inclusief meerkosten netcongestie) aangeboden. Voor de sporthal aan het Van Doornenplantsoen wordt nog dit jaar een afzonderlijk raadsvoorstel voor meerkosten netcongestie aangeboden tezamen met de nieuwbouw van het MOTION Beweeg College.

SilverDome
De eigenaar en exploitant van de SilverDome geven aan dat de exploitatie onder druk staat. Er wordt gewerkt aan politieke besluitvorming over de toekomst van SilverDome.

SPUK Stimulering Sport
De huidige regeling van SPUK Stimulering Sport geldt tot en met 2025. Het ministerie van VWS onderzoekt samen met belanghebbenden hoe gemeenten vanaf 2026 gecompenseerd kunnen worden voor het BTW-verlies op sportuitgaven.

Beleidswijzigingen/Nieuw beleid

Bedragen x € 1.000

Beleidswijzigingen/Nieuw beleid	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Niet van toepassing				
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**

Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen

Bedragen x € 1.000

Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen	2026	2027	2028	2029
1. Amendement 2506-L bezuiniging vinden in Programma 4, Vrije Tijd	121	121	121	121
2. Realistische investeringsplanning: Poppodium Boerderij	450			
3. Realistische investeringsplanning: Investeringsagenda Sport	500			
Saldo	**1.071**	**121**	**121**	**121**

Toelichting:
1. Amendement 2506-L Zwemvergoeding: In de begroting 2026 een bezuiniging te vinden in het programma Vrije Tijd ter waarde van minstens € 121.000.
Voorgesteld wordt om deze bezuiniging als volgt in te vullen:
Realistisch begroten van de zwemcheque (€ 40.000)
Uit het budget van de zwemcheque kunnen alle 6 jarigen in Zoetermeer een tegemoetkoming voor hun zwemlessen krijgen. Door de administratie rond de cheque beter in te richten (digitaliseren) en het aantal verwachte aanvragers reëler te begroten, kan jaarlijks € 40.000 worden bespaard. Wel bestaat het risico op incidentele overschrijding, bijvoorbeeld als het aantal gebruikers in de toekomst sterk stijgt.

Afschaffen gereserveerd budget voor topsportevenementen (€ 41.000)
Binnen het sportbeleid is budget gereserveerd voor topsportevenementen. In de Sportagenda is opgenomen dat hiervoor een nieuwe subsidieregeling wordt ontwikkeld. Voorgesteld wordt om dit gereserveerde bedrag te laten vervallen en topsportevenementen voortaan mee te laten dingen binnen het algemene subsidiekader voor evenementen. Dit kan betekenen dat bij het bereiken van het subsidieplafond sommige evenementen – waaronder topsportevenementen – niet gegeven wordt. Deze maatregel levert een besparing op van € 41.000. Bijkomend voordeel is dat er een plek is voor het aanvragen van evenementsubsidies.

Bezuiniging op subsidie aan culturele basisinstellingen (€ 40.000)
Om de laatste € 40.000 binnen het totale subsidiebudget te dekken, wordt een bezuiniging doorgevoerd op de bijdragen aan culturele basisinstellingen. Deze besparing wordt meegenomen in de beoordeling van de meerjarige subsidieaanvragen binnen deze categorie. Er wordt zorgvuldig gekeken naar de gevolgen, de spreiding van middelen en de bijdrage aan het culturele veld.

2. *Realistische investeringsplanning: Poppodium Boerderij*
Door realistischer te plannen kunnen de in de begroting opgenomen kapitaallasten, rentelasten en exploitatielasten voor een deel worden doorgeschoven. Er is met maximale inzet gewerkt aan het halen van de planning. Daarbij bleek dat sommige onderdelen van het proces meer tijd kostte dan verwacht. Vooral in de voorbereiding op de aanbesteding van een architect en het zorgvuldig opstellen van het programma van eisen. Hierdoor wordt in 2026 een grote besparing verwacht.

3. Realistische investeringsplanning: Investeringsagenda Sport
Bij het uitwerken van de Investeringsagenda Sport is voldoende tijd nodig voor de voorbereidingen op aanbestedingen en een integrale aanpak. Het gaat hierbij vooral om het verbeteren van bestaande accommodaties (akoestiek, software en digitale toegang). Dit betekent dat de in de begroting opgenomen kapitaallasten, rentelasten en exploitatielasten voor een deel doorschuiven. Hierdoor kan in 2026 een bedrag van € 0,5 mln. vrijvallen.

Financieel samengevat: Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Programma 4. Vrije tijd	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten	-36.295	-39.509	-35.749	-36.492	-36.172	-36.139
Baten	10.724	12.370	12.400	11.611	11.611	11.611
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-25.572**	**-27.139**	**-23.349**	**-24.881**	**-24.561**	**-24.528**
Toevoegingen	0	-1.093	0	-9	0	0
Onttrekkingen	317	3.780	43	541	0	0
Mutaties reserves	**317**	**2.687**	**43**	**532**	**0**	**0**
Saldo	**-25.255**	**-24.452**	**-23.306**	**-24.349**	**-24.561**	**-24.528**

Toelichting financiën op hoofdlijnen:

Doelstelling 4.1
Met het budget bekostigen we de meerjarige subsidiëring van de culturele basisvoorzieningen. Ook kleinere culturele instellingen ontvangen uit dit budget een jaarsubsidie. Op aanvraag worden eenmalige subsidies verstrekt voor kleine culturele projecten. Ook betalen we uit dit budget de exploitatie van onze voorzieningen voor natuur- en milieueducatie (de drie stadsboerderijen, de speelboerderij en de wijk- en schooltuinen) en de sport- en welzijnsaccommodaties. De verschillen tussen opeenvolgende jaren ontstaan door de stijging van de exploitatiekosten van de accommodaties. Er wordt geïnvesteerd in het toegankelijker maken van de accommodaties. In 2025 staat € 2 mln. begroot voor de herinrichting van de buitenruimte en de mogelijk noodzakelijke aanpassingen en verplaatsingen van kleine (dieren)verblijven van de GSL-locaties.

Doelstelling 4.2
Met het budget bekostigen we sport-, spel- en vrijetijdsontwikkeling, amateurkunst en cultuureducatie, het Centrum voor Kunst en Cultuur (CKC), het onderhoud van beeldende kunst in de openbare ruimte, evenementen en het monumentenbeleid. Vanuit de samenwerking binnen 'Integraal werken aan de gezonde stad' is er budget toegevoegd voor uitvoering van de aanpak door buurtsportcoaches. Hierdoor zijn er verschillen tussen jaren ontstaan.

Aangenomen amendementen en moties perspectiefdebat

Amendement 2506-L Zwemcheque	Besluit Het raadsvoorstel Perspectiefnota 2026 als volgt aan te passen:

	Vervalt: Besluitpunt 4.33 zwemvergoeding, met een grootte van 121.000 euro, Toegevoegd wordt: Een besluitpunt: "in de begroting 2026 een bezuiniging te vinden in het programma Vrije Tijd ter waarde van minstens € 121.000" Stand van zaken: Voorgesteld wordt om de bezuiniging op de volgende manier in te vullen: • Reëel begroten van de zwemcheque, € 40.000 • Afschaffen gereserveerd budget voor topsportevenementen, € 41.000 • Bezuiniging op subsidie aan culturele basisinstellingen, € 40.000. Onder 'Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen' staat een uitgebreidere toelichting.
Motie 2506-40 Versnelling aanpak klimaatproblemen CKC	Verzoekt het college: • Vaart te zetten achter het onderzoek naar de vervanging van het klimaatsysteem; • De raad vóór het eind van dit jaar te informeren over de uitkomsten van dit onderzoek en de planning van de uitvoering; • Waar mogelijk te zorgen dat er vóór de zomer van 2026 een structurele oplossing is gerealiseerd. Stand van zaken: Om de aanpak van de klimaatproblematiek bij CKC & Partners versneld op te pakken worden bestaande installaties aangepast. Vanuit Vastgoed is een projectleider actief voor de aanpak van de klimaatproblemen bij CKC.

Motie 2506-80A Eerlijk zullen we evenementensubsidies verdelen	Verzoekt het college:
	
	• In overleg met de evenementensector te komen tot gepaste en gedragen maximale subsidiehoogtes voor in ieder geval de grote evenementen, om zo binnen het huidige subsidiebudget financiële ruimte te creëren voor kleinschalige en nieuwe evenementen, en daarbij de volgende punten mee te nemen
	  ○ a. aandacht te hebben voor het verschil tussen gratis en betaalde evenementen;
	  ○ b. uitzondering te maken voor de evenementen die betrekking hebben tot nationale feestdagen;

	• Voor Q2 2026 met een voorstel voor maximale subsidiehoogtes te komen. Stand van zaken: Samen met de evenementensector voeren we een evaluatie uit. Hierin staan we stil bij de uitvoerbaarheid van de motie. Het doel is om voor het tweede kwartaal van 2026 met een voorstel te komen.

Waar staat je gemeente indicatoren

’Hyperlinks naar dashboard ‘Waar staat je gemeente?’. Selecteer bij het eerste bezoek gemeente Zoetermeer:
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/sport-en-cultuur/
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/

Programma 5 Veiligheid

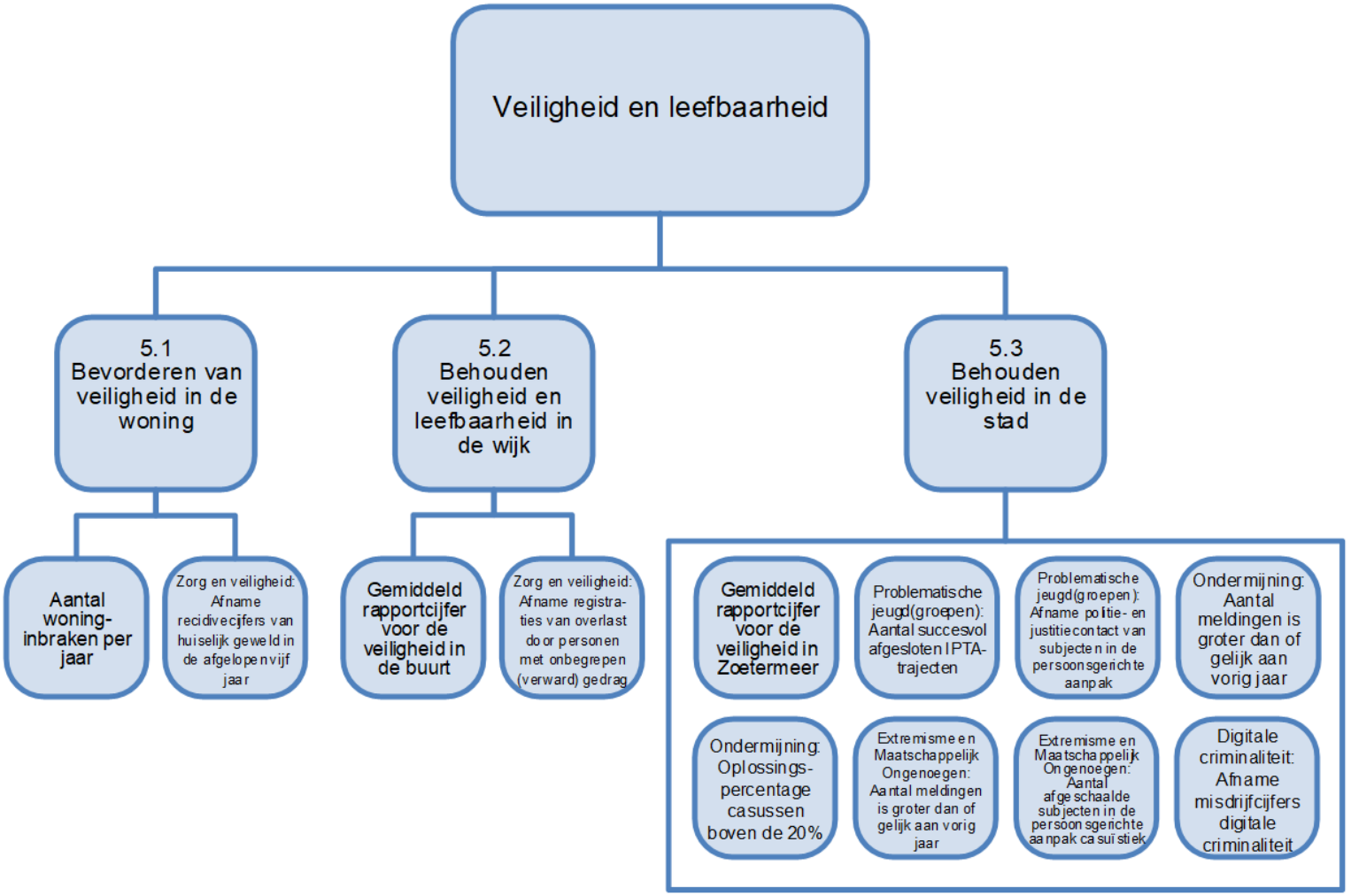

Maatschappelijk effect programma: Wat willen we bereiken?

Veiligheid en leefbaarheid

Samen met onze ketenpartners, inwoners en ondernemers werken we aan het behouden en verbeteren van de veiligheid en leefbaarheid in de stad en zorgen we voor een veilige woon-, werk- en leefomgeving.

Speerpunten 2026: Wat gaan we hiervoor doen?

In de kadernota veiligheidsbeleid 2023-2026 'Voor een veilig Zoetermeer' zijn de volgende speerpunten vastgesteld:

- Problematische jeugdgroepen
- Ondermijning
- Maatschappelijk ongenoegen en extremisme
- Digitale criminaliteit
- Zorg en Veiligheid

Daarnaast wordt ingezet op overige veiligheidsthema's zoals benoemd in de kadernota 2023-2026 'Voor een veilig Zoetermeer'.

Jeugd

Aanpak problematische jeugd(groepen)

Het voorkomen en bestrijden van jeugdcriminaliteit is een speerpunt van het veiligheidsbeleid. Onze gemeente heeft te maken met complexe grootstedelijke jeugdveiligheidsproblematiek, waaronder wapengeweld onder jongeren, afglijdende jeugd, problematische jeugdgroepen, onveiligheid in en rond scholen en de aanwas van jongeren in de zware criminaliteit. Daarbij zien we steeds vaker een ‘hybride’ karakter van jeugdcriminaliteit, waarbij online en offline gedrag elkaar versterken.
Zoetermeer zet, samen met ketenpartners vanuit het justitiële en het (jeugd)zorg- en onderwijsdomein, in op zowel preventieve als fenomeengerichte aanpakken. Daarnaast hanteren we meerdere persoonsgerichte interventies – zoals de Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid (IPTA), de Persoonsgerichte Aanpak Jeugd (PGA Jeugd) en Re-integratie Officier (RIO). Deze interventies zijn complementair en vormen samen een sluitend netwerk van maatregelen, waarin preventieve, curatieve en repressieve instrumenten op elkaar aansluiten. Doel is het stoppen van crimineel gedrag en het voorkomen van verdere ontwikkeling van criminele carrières onder jongeren.

Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid (IPTA) + Specialistisch jongerenwerk

De preventieve aanpak IPTA heeft zich ontwikkeld tot een vast onderdeel van de persoonsgerichte interventies die gericht zijn op problematische jeugd. Drie fulltime coaches zullen zich weer richten op jongeren die (verder) dreigen af te glijden in criminaliteit. Daarnaast is een pilot gestart met twee specialistisch jongerenwerkers (zie ook Extra inzet subsidiegelden). De specialistisch jongerenwerkers zullen worden aangestuurd vanuit de PGA Jeugd en kunnen aanvullend worden ingezet voor ambulante begeleiding conform de IPTA-methodiek.

Persoonsgerichte Aanpak (PGA) Jeugd
De integrale persoonsgerichte aanpak (PGA jeugd) op de problematische jeugd wordt voortgezet. Jongeren (tot 27 jaar) die in beeld komen in verband met het plegen van high impact crimes, structurele overlast, wapenbezit, online aangejaagd geweld en de jongeren die uit detentie komen, behoren tot de doelgroep van de PGA.
Wanneer sprake is van problematische groepsgedrag zullen deze groepen tijdig gesignaleerd en geduid worden middels het 7-stappen model. Zo nodig wordt er een nieuwe groeps- of netwerkaanpak opgestart door de Lokale Driehoek (burgemeester, Openbaar Ministerie, politie).
Ook worden de periodieke netwerkoverleggen met politie, jongerenwerk, jeugdbescherming en andere relevante partners voortgezet om tijdig signalen over problematische groepsgedrag te ontvangen, gecontinueerd.

Re-Integratieofficier (RIO)
De aanpak RIO is opgeschaald naar twee re-integratieofficieren, waarmee de doelgroep kan worden uitgebreid met minderjarige detentiejongeren die een High Impact Crime (HIC) hebben begaan. Hiermee is nu ook de stabiliteit van de aanpak geborgd. In dit kader is ook besloten om de RIO-aanpak onder te brengen in een brede aanpak nazorg ex-gedetineerden. Samen met een parttime nazorgmedewerker (zie ook Extra inzet subsidiegelden) wordt met alle Zoetermeerse (ex-)gedetineerden gesproken en worden zij indien nodig begeleid, met het doel recidive te voorkomen en hen te ondersteunen bij hun resocialisatie. De ervaringen met deze brede aanpak zullen worden verwerkt in een nieuw beleidsplan nazorg ex-gedetineerden.

Schoolveiligheid
De veiligheid op en rond de Zoetermeerse onderwijsinstellingen is al jaren een aandachtspunt binnen het veiligheidsbeleid van de gemeente. De gemeente zet zich ook in 2026 actief in om de schoolveiligheid binnen het primair, secundair en tertiair onderwijs te bevorderen.
Er wordt actief ingezet op voorlichting aan leerlingen over veiligheid, weerbaarheid en sociale omgang. Bij incidenten wordt gehandeld volgens de afgesproken protocollen, zodat er snel en adequaat kan worden opgetreden. Daarnaast worden signalen van onveiligheid actief gedeeld tussen betrokken partijen om tijdig passende maatregelen te kunnen nemen.

Wapens en jongeren
Het in 2025 gestarte meerjarige lesprogramma om de weerbaarheid van jongeren te vergroten wordt voortgezet. Om de ouderbetrokkenheid te vergroten wordt het project "Onze kinderen, onze wijk" voortgezet. Het gaat hierbij om laagdrempelige bijeenkomsten voor ouders en verzorgers waarbij zij geïnformeerd worden over ontwikkelingen in de wijk en in gesprek kunnen gaan met de wijkagent en andere professionals over onder andere veiligheid, straatcultuur en opgroeien.
Als jongeren op straat met een wapen worden aangetroffen, wordt in de meeste gevallen een bestuurlijke maatregel (gebiedsverbod) opgelegd. Daarnaast worden deze jongeren aangemeld voor de PGA Jeugd.

Ondermijning
Het doel van de Zoetermeerse aanpak van ondermijning blijft het voorkomen, signaleren en aanpakken van ondermijnende criminaliteit. Hiertoe wordt zowel monodisciplinair als integraal (samen)gewerkt met andere afdelingen en externe partners. Doorlopend wordt casuïstiek behandeld, vinden (integrale) controles plaats en wordt gewerkt aan interne bewustwording en weerbaarheid van de gemeentelijke organisatie. In 2026 worden de laatste activiteiten uit de Uitvoeringsnotitie 2023-2026 opgepakt, de opgenomen focusthema's blijven ongewijzigd. Daarnaast zal in 2026 gewerkt worden aan een nieuwe uitvoeringsnotitie voor de beleidsperiode 2027-2030.

In 2024 en 2025 zijn na de jaarlijkse evaluatie extra activiteiten toegevoegd aan bovengenoemde Uitvoeringsnotitie. In 2025 is een geografische hotspotanalyse drugscriminaliteit opgeleverd. Dit heeft als basis gediend voor een afstudeerproduct met preventieve mogelijkheden om drugscriminaliteit waar mogelijk te voorkomen. In 2026 wordt bekeken welke preventieve interventies direct ingezet kunnen worden en waarnaar eerst nog nader onderzoek gedaan moet worden.
In 2025 is gewerkt aan nieuw mensenhandel beleid, in 2026 wordt ook het prostitutiebeleid geactualiseerd.
In 2025 is via een korte publiekscampagne via lokale en sociale media gewerkt aan de bewustwording onder inwoners. In september 2025 start een project om de weerbaarheid van lokale gemeenschappen tegen ondermijning te vergroten, onder begeleiding van de Expertise-unit Sociale Stabiliteit van het Ministerie van SZW. Dit project loopt door in 2026 en de werkzaamheden die eruit voortvloeien zullen doorlopen in de volgende beleidsperiode (2027-2030).
Cluster ondermijning is in 2025 aangesloten bij het Samen Veilig Ondernemen traject op bedrijventerrein Hoornerhage.

In 2026 wordt de professionalisering van Cluster Ondermijning doorgezet. Na het implementeren van een nieuw casemanagementsysteem en het verkrijgen van toegang tot geblokkeerde bronnen voor onderzoeksdoeleinden in 2025, wordt in 2026 de focus gelegd op het inrichten van een Informatieknooppunt Ondermijning. Daarmee samenhangend worden de mogelijkheden tot aanschaf van analyse software verkend.

De DPIA voor de aanpak ondermijning wordt in 2026 geactualiseerd naar aanleiding van de implementatie van het nieuwe casemanagementsysteem en ontwikkelingen rondom het informatieknooppunt.

Bibob
In 2025 is de gemeente gestart met een pilot waarin zorgaanbieders in het sociaal domein met toepassing van de Wet Bibob zijn onderzocht. Deze aanpak wordt in 2026 voortgezet.
Voor 2026 is de verwachting dat het aantal Bibob-onderzoeken toeneemt vanwege de aanbestedingskalender en de verbreding van de toepassing van Bibob naar vastgoedtransacties en subsidieverlening. Daarmee versterken wij onze positie om te voorkomen dat de gemeente – al dan niet onbedoeld – criminele activiteiten faciliteert en borgen wij de integriteit van gemeentelijke besluitvorming.
Verder investeren wij in 2026 in het verbeteren en formaliseren van het Bibob-proces door het vastleggen van uniforme werkafspraken en werkinstructies. Dit draagt bij aan een zorgvuldige, efficiënte en toekomstbestendige uitvoering van de Wet Bibob binnen de gemeente Zoetermeer.

Extremisme en maatschappelijk ongenoegen
Het doel van de Zoetermeerse aanpak extremisme voortkomend uit maatschappelijk ongenoegen en/of ideologie (hierna EMO) is om te streven naar een veilige, tolerante en rechtvaardige leefomgeving voor alle Zoetermeerse inwoners. Met een sterke sociale basis en een kwalitatieve, duurzame aanpak wordt ingezet om extremisme te voorkomen, vroegtijdig te signaleren en tegen te gaan. Samen met partners wordt ingezet om de weerbaarheid en veerkracht van de inwoners te vergroten en zorg te leveren aan kwetsbare inwoners. Samen met de netwerkpartners wordt actief gewerkt aan het minimaliseren van veiligheidsrisico’s.

Dit wordt gedaan door continu in te zetten op de 'basis op orde' binnen de aanpak EMO:

- Informatie- en kennisvergaring;
- Bewustwording van en inzetten op lokale fenomenen;

- Deskundigheidsbevordering van professionals;
- Ontwikkelen en inzetten van interventies gericht op het weerbaar maken van kwetsbare groepen;
- Persoonsgerichte aanpak;
- Opbouwen en onderhouden van een (in)formeel netwerk.

In 2026 richten wij ons op het doorontwikkelen van de aanpak EMO. Dit naar aanleiding van de actuele, huidige (inter)nationale dreigingen. Om te voorzien in de bewustwording hiervan en het weerbaar maken van de stad vindt er in 2026 een verbreding plaats van de focusgebieden:

- Het voorzien in deskundigheidsbevordering van professionals in andere werkvelden, zoals: deurwaarders, hulpverlening organisaties en collega's vanuit bijvoorbeeld de vakafdelingen, Belastingen en Sociaal Domein. Derhalve het netwerk te verbreden van aandachtsfunctionarissen op het gebied van radicalisering, polarisatie en extremisme;
- Het intensiveren van de samenwerking met het zorg- en sociaal domein om de huidige dreigingen het hoofd te kunnen bieden met als doel het netwerk en zo ook de signaleringsstructuur te versterken;
- Het ontwikkelen en inzetten van preventieve interventies op een bredere doelgroep in relatie tot alle verschillende vormen van extremisme;
- Het introduceren van een online meldpunt voor inwoners om vermoedens van radicalisering (anoniem) te melden.

In 2026 wordt er wederom ingezet op terugkeerders uit strijdgebieden en radicaliserende individuen om doorgroei in en het voortduren van extremisme, te voorkomen. Er is hierop gehandeld volgens het plan en de doelen die zijn gesteld vanuit de PGA-R (persoonsgerichte aanpak radicalisering) en in het kader van nazorg. Er hebben huisbezoeken plaatsgevonden en er zijn gesprekken gevoerd met individuen en familieleden. Ook zijn bezoeken afgelegd aan personen die gedetineerd zijn in de penitentiaire inrichtingen. De gedane interventies zijn afgestemd binnen het casusoverleg met het Zorg- en Veiligheidshuis Haaglanden. De werkwijze is conform de nieuwe wet Gegevensverwerking Persoonsgerichte Aanpak Radicalisering en Terroristische Activiteiten (PARTA) die in juli 2025 van kracht is geworden.

Zorg en veiligheid
De aanpak van woonoverlast wordt voortgezet.
Ook wordt in 2026 de aanpak van woonfraude voorgelegd aan de raad.
Daarnaast zal in 2026 ingezet worden op het verkrijgen van inzicht omtrent de problematiek rondom mensen met onbegrepen/verward gedrag.

<u>Zorg- en Veiligheidskamer</u>
De eerste stappen zijn gezet met het verder inrichten van de Zorg- en veiligheidskamer Zoetermeer. Er is een convenant opgesteld passend bij de nieuwe structuur van de Zorg- en veiligheidskamer. Dit convenant wordt nog vastgesteld.

(Extra) inzet subsidiegelden
Met subsidiegelden vanuit Preventie met Gezag (PmG) zijn diverse trainingen en workshops ingekocht van deskundigen en wetenschappers uit het veiligheidsdomein. Deze worden in 2026 aangeboden aan de lokale veiligheidsprofessionals, met het doel de deskundigheid te bevorderen en lokale netwerken te versterken. Met de subsidiegelden PmG zijn voorts twee specialistisch jongerenwerkers aangenomen, die ingezet zullen worden op problematische jeugdgroepen. De specialistisch jongerenwerkers onderscheiden zich van het reguliere jongerenwerk door exclusieve focus op jongeren met een vergroot risico op afglijden in criminaliteit. Er wordt nauw samengewerkt met het regulier jongerenwerk. Voor onderzoek naar 'gedigitaliseerde criminaliteit en het online aanjagen van jeugdcriminaliteit' is samenwerking gezocht met de Haagse Hogeschool. Vanuit de PmG-subsidegelden wordt meebetaald aan de gezamenlijke inzet van een onderzoeker, die ook de juridische kaders bij online contact met jongeren zal meenemen. Ook worden de subsidiegelden besteed aan online jongerenwerk van Epic Youth, die social media-onderzoek zullen doen. Tenslotte worden de PmG-subsidiegelden besteed aan de inzet van één IPTA-coach en één Re-Integratieofficier (RIO).
Naast de PmG-subsidiegelden zijn middelen ontvangen om de lokale aanpak van 'High Impact Crimes' (HIC) te versterken. Een deel van deze HIC-subsidiegelden wordt besteed aan de inzet van één IPTA-coach en één RIO.

Vanuit het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is een decentrale uitkering ontvangen voor het opzetten van een Social Hub en voor weerbaarheidsinterventies van kwetsbare groepen. Met deze middelen zal het Projectbureau invulling geven aan het doorontwikkelen en beheren van een Social Hub in Meerzicht waar jongeren een veilig thuis kunnen vinden en zich kunnen ontwikkelen en ontplooien, waarmee aanwas in criminaliteit moet worden voorkomen (primaire preventie). De middelen voor de weerbaarheidsinterventies zijn inmiddels besteed aan een gezamenlijke jongereninterventie met Gro-up jongerenwerk.
Tenslotte is een bijdrageverlening ontvangen voor het begeleiden van ex-gedetineerden voor wonen en werken, beter bekend als de Van der Staaij-gelden. Deze gelden worden grotendeels besteed aan de inzet van een nazorgmedewerker ex-gedetineerden. Voor meer context zie bovenstaand onder RIO.

Team Handhaving
De aanwezigheid van Team Handhaving op straat zorgt voor een preventieve werking en waar nodig wordt corrigerend opgetreden, met een gesprek, waarschuwing of sanctie.
Het principe "Ritme van de Stad" maakt dat de boa's daar waar het nodig is, worden ingezet. Tegelijkertijd is er ook inzet gewenst op thema's en projecten die zien op de speerpunten wijkzorg, meldingen, jeugd, alcohol, evenementen en ondermijning. Door daadkrachtig optreden, zelfbewust en open contact, wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de leefbaarheid in het Zoetermeer van vandaag én morgen. Hierbij zoeken wij pro-actief de samenwerking op met de ketenpartners.

Huisvesting
De plannen voor de renovatie en het toekomstbestendig maken van de huidige huisvesting van Team Handhaving in de Brusselstraat worden in 2026 verder voorgezet.

Doelstellingen

Doelstelling 5.1 Bevorderen van de veiligheid in de woning

Het tijdelijk huisverbod wordt, daar waar nodig, opgelegd. Het tijdelijk huisverbod is een maatregel die zowel repressief als preventief is. Deze maatregel is repressief omdat de pleger van het geweld voor een periode van maximaal 28 dagen uit huis wordt gezet. Deze maatregel is preventief omdat de zorg- en hulpverlening voor alle partijen (dader, slachtoffer en kinderen) wordt opgestart.
De ontwikkelingen rondom stalking en femicide worden in de gaten gehouden.

Doelstelling 5.2 Behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk

Woninginbraken behoren tot de High Impact Crimes (HIC). Na een periode van stabilisatie neemt het aantal inbraken weer licht toe, terwijl het aantal inbraken in schuren de afgelopen jaren niet of minimaal is afgenomen. Om deze ontwikkeling tegen te gaan en de bewustwording rond woningbeveiliging te vergroten, is bij het ministerie van Justitie en Veiligheid subsidie aangevraagd. In 2025 start de gemeente een pilot van een jaar waarbij inwoners een financiële bijdrage kunnen aanvragen voor de aanschaf van inbraakwerend hang- en sluitwerk. De actie loopt zolang het beschikbare budget toereikend is en stopt zodra de middelen zijn uitgeput. Hiermee wordt beoogd het beveiligingsniveau van kwetsbare woningen en schuren te verhogen en het veiligheidsgevoel van inwoners te versterken.

Doelstelling 5.3 Behouden veiligheid in de stad

Nieuw veiligheidsbeleid
De voorbereidingen voor het nieuwe veiligheidsbeleid met betrekking tot de periode 2027-2030 worden opgestart.

Het budget wordt grotendeels besteed aan de deelnemersbijdrage aan de volgende gemeenschappelijke regelingen/samenwerkingsverbanden:

- Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Haaglanden (VRH);
- Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden (ODH);
- Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC);
- Regionaal Samenwerkingsverband Integrale Veiligheid (RSIV);
- Zorg- en veiligheidshuis Haaglanden.

Indicatoren, trendgrafieken en financiën Programma 5

Doelstelling 5.1 Bevorderen van de veiligheid in de woning

Aantal woninginbraken per jaar
Het aantal geschatte woninginbraken per jaar op basis van misdrijfcijfers van politie.
Bron: Politie

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	89	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	180	180	180	180

Trendgrafiek Aantal woninginbraken per jaar

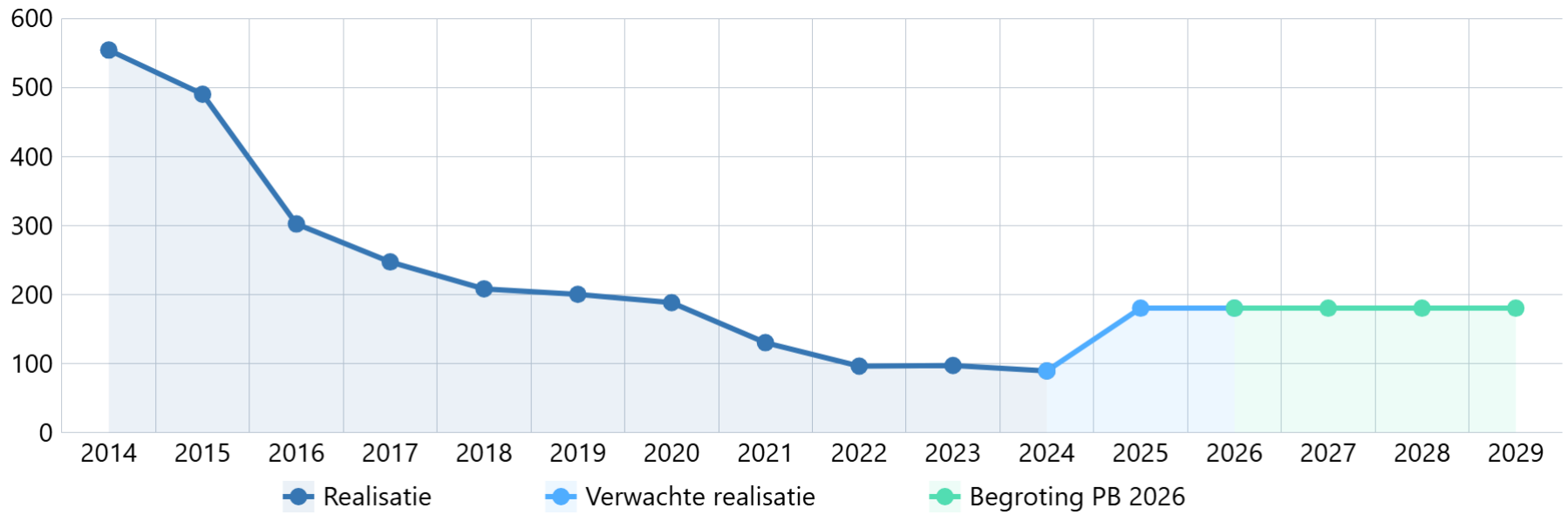

Toelichting:
Geen bijzonderheden.

Zorg en veiligheid: Afname recidivecijfers van huiselijk geweld in de afgelopen vijf jaar
Veilige thuisomgeving en hulp- en zorgverlening bij huiselijk geweld.

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2026	-				

Toelichting:
Dit betreft een van de nieuwe effectindicatoren die door de raad in 2025 zijn vastgesteld. De jaren 2025/2026 dienen als nulmeting waarna de gegevens van deze indicatoren kunnen worden ingevuld.
Het tijdelijk huisverbod wordt, daar waar nodig, opgelegd. Het tijdelijk huisverbod is een maatregel die zowel repressief als preventief is. Deze maatregel is repressief omdat de pleger van het geweld voor een periode van maximaal 28 dagen uit huis wordt gezet. Deze maatregel is preventief omdat de zorg- en hulpverlening voor alle partijen (dader, slachtoffer en kinderen) wordt opgestart. Er worden veiligheidsafspraken gemaakt om te voorkomen dat opnieuw huiselijk geweld wordt gepleegd.

Financiën
Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bevorderen van de veiligheid in de woning (5.1)	**-13**	**-13**	**-13**	**-13**	**-13**

Toelichting:
Het budget wordt onder andere ingezet voor de kosten voor het opleggen van huisverboden.

Doelstelling 5.2 Behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk

Gemiddeld rapportcijfer voor de veiligheid in de buurt
Het rapportcijfer geeft aan in welke mate inwoners zich veilig voelen in de buurt.
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	8,0	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	7,5	7,5	7,5	7,5

Trendgrafiek Gemiddeld rapportcijfer voor de veiligheid in de buurt

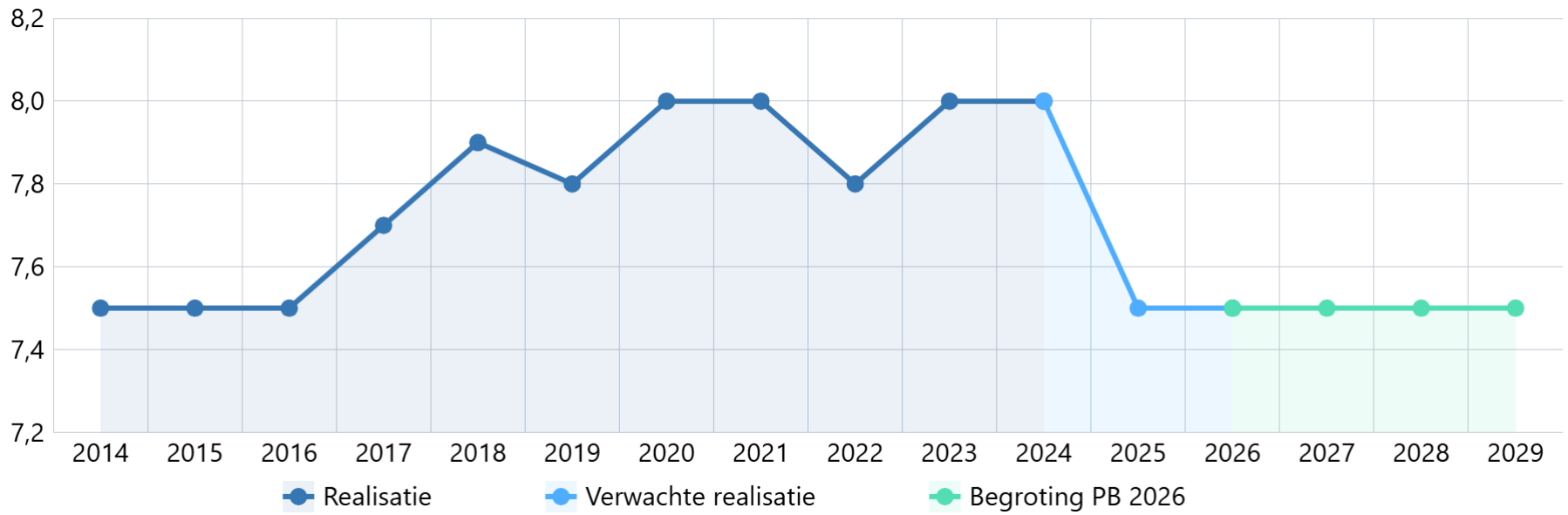

Toelichting:
Geen bijzonderheden.

Zorg en veiligheid: Afname registraties van overlast door personen met onbegrepen (verward) gedrag
Veilige leefomgeving, afname van overlast in de eigen buurt.

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2026	-				

Toelichting:
Dit betreft een van de nieuwe effectindicatoren die door de raad in 2025 zijn vastgesteld. De jaren 2025/2026 dienen als nulmeting waarna de gegevens van deze indicatoren kunnen worden ingevuld.

Financiën
Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bevorderen /behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk (5.2)	**-3.237**	**-3.691**	**-3.696**	**-3.886**	**-3.886**

Toelichting:
Het budget wordt ingezet voor projecten op het gebied van veiligheid en leefbaarheid in de wijken. Hieronder vallen de inzet van team Handhaving, de projectaanpak jaarwisseling, flexibel cameratoezicht, Buurtpreventieteams, Whatsapp Heterdaadkracht en diverse participatieprojecten met bewoners.

Doelstelling 5.3 Behouden veiligheid in de stad

Gemiddeld rapportcijfer voor de veiligheid in Zoetermeer
Het rapportcijfer geeft aan in welke mate inwoners zich veilig voelen in de stad.
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	7,60	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	7,40	7,40	7,40	7,40

Trendgrafiek Gemiddeld rapportcijfer voor de veiligheid in Zoetermeer

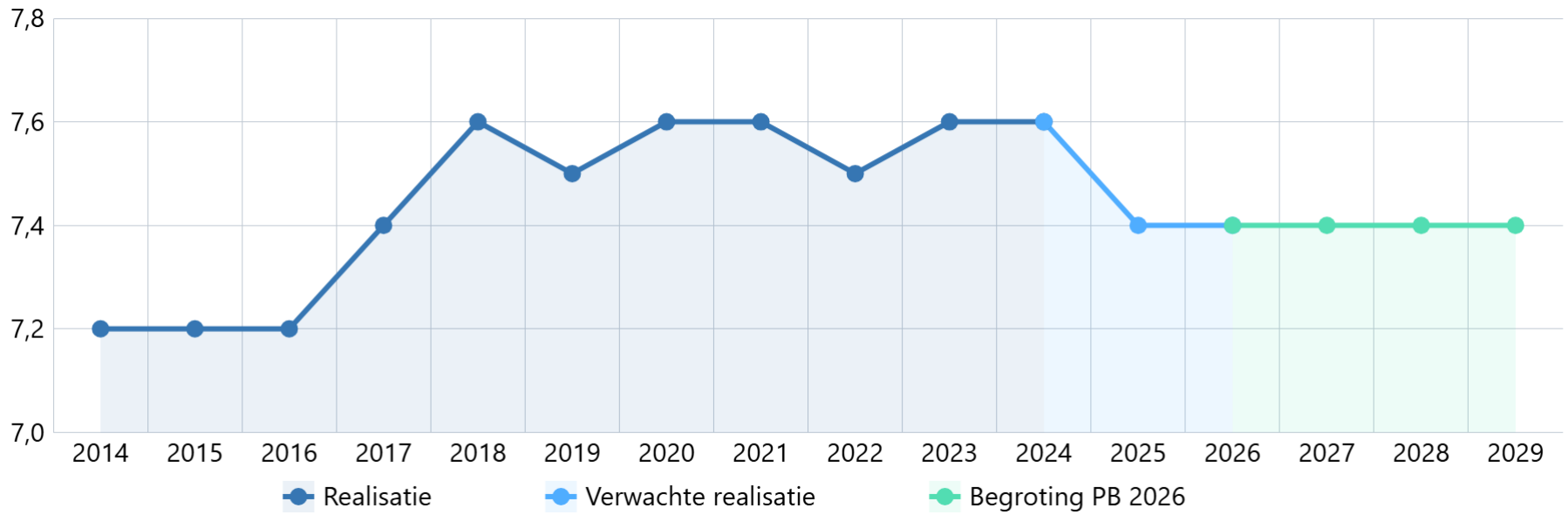

Toelichting:
Geen bijzonderheden.

Problematische jeugd(groepen): Aantal succesvol afgesloten IPTA (Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid)-trajecten
Aanwas bij jeugdcriminaliteit wordt voorkomen.

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2026	-				

Toelichting:
Dit betreft een van de nieuwe effectindicatoren die door de raad in 2025 zijn vastgesteld. De jaren 2025/2026 dienen als nulmeting waarna de gegevens van deze indicatoren kunnen worden ingevuld.

Problematische jeugd(groepen): Afname politie- en justitiecontact van PGA's (subjecten in de persoonsgerichte aanpak)
Overlastgevend en crimineel gedrag wordt aangepakt om recidive en verder afglijden te voorkomen

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2026	-				

Toelichting:
Dit betreft een van de nieuwe effectindicatoren die door de raad in 2025 zijn vastgesteld. De jaren 2025/2026 dienen als nulmeting waarna de gegevens van deze indicatoren kunnen worden ingevuld.

Ondermijning: Aantal meldingen is groter dan of gelijk aan vorig jaar
Toename van de alertheid van Zoetermeerders op signalen van ondermijning, verhoogde meldingsbereidheid.

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2026	-				

Toelichting:
Dit betreft een van de nieuwe effectindicatoren die door de raad in 2025 zijn vastgesteld. De jaren 2025/2026 dienen als nulmeting waarna de gegevens van deze indicatoren kunnen worden ingevuld.

Ondermijning: Oplossingspercentage casussen boven de 20%
Gemeentelijke aanpak van ondermijningscasuïstiek is verbeterd.

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2026	-				

Toelichting:
Dit betreft een van de nieuwe effectindicatoren die door de raad in 2025 zijn vastgesteld. De jaren 2025/2026 dienen als nulmeting waarna de gegevens van deze indicatoren kunnen worden ingevuld.

Extremisme en Maatschappelijk Ongenoegen: Aantal meldingen is groter dan of gelijk aan vorig jaar
Betrokkenheid Zoetermeerse inwoners door toename melding- en signaleringsbereidheid.

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Relisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2026	-				

Toelichting:
Dit betreft een van de nieuwe effectindicatoren die door de raad in 2025 zijn vastgesteld. De jaren 2025/2026 dienen als nulmeting waarna de gegevens van deze indicatoren kunnen worden ingevuld.

Extremisme en Maatschappelijk Ongenoegen: Aantal afgeschaalde PGA's (subjecten in de persoonsgerichte aanpak casuïstiek)
Gemeentelijke aanpak om (lokale) veiligheidsrisico’s te verminderen.

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2026	-				

Toelichting:
Dit betreft een van de nieuwe effectindicatoren die door de raad in 2025 zijn vastgesteld. De jaren 2025/2026 dienen als nulmeting waarna de gegevens van deze indicatoren kunnen worden ingevuld.

Digitale criminaliteit: Afname misdrijfcijfers digitale criminaliteit
Minder Zoetermeerders zijn slachtoffer van digitale criminaliteit

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2026	-				

Toelichting:
Dit betreft een van de nieuwe effectindicatoren die door de raad in 2025 zijn vastgesteld. De jaren 2025/2026 dienen als nulmeting waarna de gegevens van deze indicatoren kunnen worden ingevuld.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Behouden veiligheid in de stad (5.3)	**-18.307**	**-17.724**	**-17.885**	**-17.628**	**-17.526**

Toelichting:
Het budget wordt grotendeels besteed aan de deelnemersbijdrage aan de volgende gemeenschappelijke regelingen/samenwerkingsverbanden:

- Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Haaglanden (VRH);
- Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden (ODH);
- Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC);
- Regionaal Samenwerkingsverband Integrale Veiligheid (RSIV);
- Zorg- en veiligheidshuis Haaglanden.

Risico's

De risico's binnen het veiligheidsdomein liggen vooral in de vastgestelde speerpunten in de kadernota veiligheidsbeleid 2023-2026. Veiligheidsvraagstukken zijn niet altijd vooraf in te schatten maar kunnen zich, ondanks de preventieve aanpak, plotsklaps voordoen als gevolg van de verharding van de maatschappij en de hiermee gepaard gaande snelle ontwikkelingen. Hierdoor kan extra inzet op diverse gebieden binnen het veiligheidsdomein, noodzakelijk zijn.

Beleidswijzigingen/Nieuw beleid

Bedragen x € 1.000

Beleidswijzigingen/Nieuw beleid	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
1. Zoetermeerse panden - dekking: niet bestede tijdelijke middelen handhaving 2025 (reserve Fonds Zoetermeer 2040)	190 -190	190 -190		
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting:
1. Zoetermeerse pandenbrigade
Waar de aanpak woonoverlast is geborgd in de kadernota 'Voor een veilig Zoetermeer' (2022-2026) is de aanpak van woonfraude nog onvoldoende uitgewerkt. Er is onvoldoende sprake van coördinatie van binnenkomende signalen en een integrale aanpak.
Woonfraude omvat diverse vormen van oneigenlijk gebruik van woningen, zoals illegale onderverhuur, adresfraude (het niet correct inschrijven in de Basisregistratie Personen), verkamering zonder de benodigde vergunning, of het verhuren van woningen onder misleidende omstandigheden. De complexiteit en urgentie van woonfraude vereisen een integrale aanpak. Woonfraudecasuïstiek raakt vaak andere vormen van fraude en criminaliteit, zoals adresfraude, uitkeringsfraude, belastingfraude, mensenhandel, illegale prostitutie, woonoverlast en ondermijning. Een effectieve aanpak vraagt daarom om een geïntegreerde en gecoördineerde werkwijze, waarbij de samenwerkingspartners hun instrumenten gezamenlijk inzetten.
Het doel van het oprichten van een Zoetermeerse pandenbrigade is het borgen van het juiste gebruik van woningen en panden en waarbij misstanden tijdig worden gesignaleerd en aangepakt en waarbij binnen de integrale aanpak zorg en veiligheid samenkomen. Voor de duur van twee jaar wordt als pilot een Zoetermeerse pandenbrigade opgericht. Dit is een doorontwikkeling van het bestaande team woonoverlast en wordt uitgebreid met twee functionarissen, te weten een inspecteur Bouw- en Woningtoezicht die zich dedicated gaat richten op woonoverlast en woonfraude en een extra casusregisseur woonoverlast. Hiermee kan breder ingezet worden op de problematiek van overlast en fraude in de bestaande woonomgeving. Hierdoor wordt ook een belangrijke bijdrage geleverd aan een prettig en veilig woon- en leefklimaat in Zoetermeer waardoor wordt bijgedragen aan de doelen van Zoetermeer 2040. Zonder pandenbrigade bestaat het risico op een waterbedeffect, omdat omliggende gemeenten wel deze aanpak hebben/opzetten.
De kosten voor 2026 en 2027 bedragen jaarlijks € 0,19 mln. en worden gedekt uit de in 2024 niet bestede tijdelijke middelen Team Handhaving (reserve Fonds Zoetermeer 2040).

Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen

Bedragen x € 1.000

Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
1. Verbonden partijen (maatregel 5, 27, 157, 167), Gemeenschappelijke regelingen:				
- Omgevingsdienst Haaglanden	80	80	80	80
- Veiligheidsregio Haaglanden	740	740	740	740
Saldo	**820**	**820**	**820**	**820**

Toelichting:
1. Verbonden partijen (maatregel 5, 27, 157, 167): Gemeenschappelijke regelingen ODH en VRH
Aan de gemeenschappelijke regelingen is gevraagd om voor 2026 een aangepaste begroting in te dienen. De financiële omvang hiervan moet 6,2% lager liggen dan in 2025.

Financieel samengevat: Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Programma 5 Veiligheid	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten	-21.342	-24.585	-23.894	-23.187	-22.684	-22.582
Baten	1.241	2.087	1.676	1.402	1.156	1.156
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-20.101**	**-22.498**	**-22.219**	**-21.785**	**-21.528**	**-21.426**
Onttrekkingen	200	941	790	190	0	0
Mutaties reserves	**200**	**941**	**790**	**190**	**0**	**0**
Saldo	**-19.901**	**-21.557**	**-21.429**	**-21.595**	**-21.528**	**-21.426**

Toelichting financiën op hoofdlijnen:

Doelstelling 5.1
Hier worden met name de kosten van de huisverboden op verantwoord.

Doelstelling 5.2
Om de leefbaarheid en veiligheid in de wijk te bevorderen en te behouden is in 2025 € 3,9 mln. beschikbaar voor met name de kosten voor de inzet van Boa's

Doelstelling 5.3
Om de veiligheid in de stad te waarborgen is in 2025 € 19,9 mln. beschikbaar. Dit betreft een bijdrage aan de de Veiligheidsregio Haaglanden, kosten in relatie tot de aanpak van radicalisering, extremisme en polarisatie, aanpak ondermijning en problematische jeugdgroepen. Er zijn inkomsten vanuit het Rijk/gemeenten beschikbaar van € 1,5 mln. voor aanpak radicalisering, preventie met gezag het Regionaal Samenwerkingsverband Integrale Veiligheid (RSIV).

Aangenomen amendementen en moties perspectiefdebat

Motie 2506-59A Structurele versterking BOA-capaciteit	Draagt het college op:
	• De huidige 7 incidenteel gefinancierde BOA' s per direct structureel te maken en deze toe te voegen aan de vaste formatie;
	• De structurele kosten hiervan (€ 700.000) te dekken uit:
	  ○ Maatregel 280 (verlagen ICT) uit te voeren conform pakket 3 à 87.000 euro,
	  ○ De overige benodigde dekking te realiseren door het uitvoeren van een gedeelte van maatregel 321 (verlagen formatie met 1% van formatiebudget) à 613.000

	• Dit uit te werken in de begroting van 2026. Stand van zaken: De middelen zijn verwerkt in de begroting.

Waar staat je gemeente indicatoren

Hyperlinks naar dashboard ‘Waar staat je gemeente?’. Selecteer bij het eerste bezoek gemeente Zoetermeer:
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Openbare-orde-en-veiligheid/
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/

Programma 6 Dienstverlening en participatie

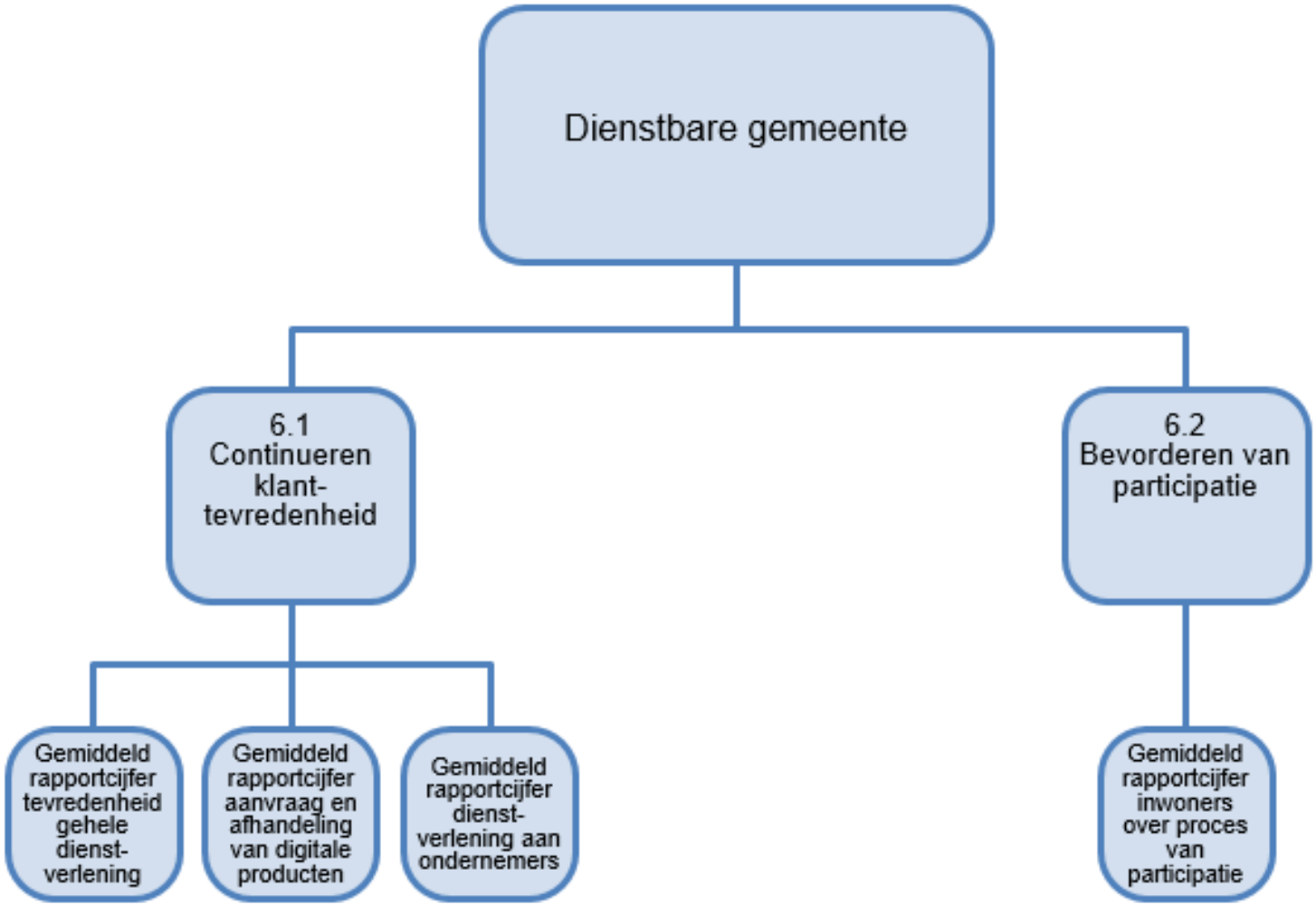

Maatschappelijk effect programma: Wat willen we bereiken?

Dienstbare gemeente

Dienstverlening
Zeg wat je doet, doe wat je zegt’ is ons motto voor een goede dienstverlening. We willen transparant, betrouwbaar, toegankelijk en duidelijk zijn. De inwoner weet wat hij kan verwachten en kiest zelf hoe hij met ons wil communiceren en zaken wil doen. Wij zorgen voor een veilige en prettige gastvrije omgeving, digitaal en fysiek op het stadhuis of in de wijken. We bieden een luisterend oor en denken graag in mogelijkheden. De inwoner staat bij ons voorop, niet onze systemen en procedures. We reageren niet alleen op een vraag maar helpen de inwoner ook proactief.
Intern werken we met ambassadeurs dienstverlening die de visie dienstverlening onder de aandacht houden. Zij helpen mee om de gemeentelijke dienstverlening steeds beter te maken. We werken graag samen met inwoners. Dit doen we door goed te luisteren naar klantsignalen en onze dienstverlening daarop aan te passen. We werken samen met inwoners in een lezerspanel om de gemeentelijke schriftelijke communicatie te verbeteren.

Participatie
De gemeente werkt nauw samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen van Zoetermeer om ervoor te zorgen dat Zoetermeer een prettige stad blijft, waar iedereen fijn kan wonen, werken en recreëren. We ondersteunen waar dat kan, om initiatieven te realiseren die positief bijdragen aan onze stad en de eigen leefomgeving. De gemeente werkt mee door kennis te delen, actief mee te doen of juist los te laten en te leren.

Bijzondere aandacht gaat uit naar het betrekken van inwoners bij plannen voor hun eigen leefomgeving. We vinden het belangrijk om de buurt- en gebiedsvisies verder te ontwikkelen, zodat inwoners invloed kunnen uitoefenen op hun buurt als geheel en niet alleen op een losstaand onderwerp of element.

In 2026 start de gemeente met het uitdaagrecht. Inwoners kunnen een verzoek indienen om de uitvoering van een taak van de gemeente over te nemen, al dan niet met bijhorend budget, omdat zij denken deze taak beter of efficiënter te kunnen uitvoeren. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het opruimen van zwerfafval na festivals.

Verkiezingen
In 2026 zijn de gemeenteraadsverkiezingen. We zorgen voor voldoende en goed bereikbare stemlocaties, opgeleide medewerkers en duidelijke informatie voor onze inwoners. Zo dragen we bij aan een toegankelijk en betrouwbaar verkiezingsproces in onze stad. Bezetting op minder drukke stembureaus wordt aangepast als onderdeel van de bezuinigingen.

Omgevingswet
De Omgevingswet geldt sinds 1 januari 2024 en is het nieuwe wettelijke kader voor de fysieke leefomgeving. De overgang naar werken met deze wet duurt tot en met 2031. In die jaren wordt stap voor stap verder gebouwd aan het nieuwe stelsel. In 2026 wordt het Project transitiefase Omgevingswet 2024-2026 afgerond. We zetten de laatste stappen in de doorontwikkeling van de kerninstrumenten, zoals het omgevingsplan en het omgevingsprogramma, zodat deze klaar zijn voor gebruik binnen de lijnorganisatie.

Daarnaast blijven we inzetten op het verbeteren van de dienstverlening. Dit is nodig om inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties goed te kunnen ondersteunen bij het aanvragen van vergunningen, het doen van meldingen en het indienen van plannen. Ons doel is om in 2026 minimaal weer het kwaliteitsniveau te bereiken van voor de invoering van de Omgevingswet. Daarmee zorgen we ervoor dat de overgang naar het nieuwe stelsel zo soepel mogelijk verloopt.

Omgevingsvergunningen
Binnen het programma Omgevingsvergunningen staat dienstverlening centraal. Het is ons streven om het proces rondom het aanvragen van vergunningen, het doen van meldingen en het indienen van plannen continu te verbeteren. Dit structurele verbeterproces zorgt ervoor dat wij onze klanten, waaronder inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties, optimaal van dienst kunnen zijn.
Concreet werken wij aan het verbeteren van onze communicatie. Zo worden onze brieven en standaardmailsjablonen herzien en geoptimaliseerd, met als doel dat deze direct helder en begrijpelijk zijn voor iedereen. Door het vereenvoudigen en verduidelijken van onze communicatie willen we de klantbeleving versterken.
We zetten in op het verhogen van de respons en de nauwkeurigheid van onze klanttevredenheidsonderzoeken. Door deze onderzoeken frequenter uit te vragen, krijgen we beter inzicht in de ervaringen van onze klanten en kunnen wij gerichter en effectiever verbeteringen doorvoeren.
Met deze maatregelen zetten wij een belangrijke stap richting een klantgerichte en efficiënte dienstverlening, die aansluit bij de behoeften en verwachtingen van onze samenleving.

Speerpunten 2026: Wat gaan we hiervoor doen?

- Verkiezingen organiseren
- Blijvend inzetten servicenormen
- Verbeteren bereikbaarheid via telefonie en mail
- Verbeteringen doorvoeren op basis van de ontvangen feed back via klant in focus

Doelstellingen

Doelstelling 6.1 Continueren klanttevredenheid
Servicenormen
In 2026 werken we conform de visie dienstverlening en de vastgestelde servicenormen. Klant in focus zorgt voor de meetgegevens. Door constante monitoring van deze cijfers sturen we bij waar nodig.

Burgerzaken
Komend jaar hebben we het hoogtepunt van de paspoortpiek.

Telefonie
We verbeteren de telefonische bereikbaarheid.

Website en webformulieren
In 2025 kunnen de inwoners alle zaken zowel digitaal als persoonlijk regelen met de gemeente.

Omgevingswet
Het landelijk systeem wordt ook komend jaar verder verbeterd, zodat de inwoners makkelijk door het systeem geleid worden zonder hulp van de gemeente.

Doelstelling 6.2 Bevorderen van de participatie

Er heeft een uitgebreide evaluatie plaatsgevonden onder inwoners, partners in de stad, college, raad en medewerkers over de ervaringen met het huidige participatiebeleid. Hieruit kwam een aantal algemene verbeterpunten waar we in 2026 op focussen:

Vooraf duidelijk maken wat de beïnvloedingsruimte is;
Betere terugkoppeling geven over uitkomsten en beslissingen;
Aansluiten op wat al wordt georganiseerd en dit combineren;
Heldere communicatie gedurende het hele proces, inclusief besluitvorming;
Aandacht voor nieuwe vormen van participatie.

Indicatoren, trendgrafieken en financiën Programma 6

Doelstelling 6.1 Continueren klanttevredenheid

Gemiddeld rapportcijfer tevredenheid gehele dienstverlening
De waardering voor de gehele dienstverlening van de gemeente gemeten in een rapportcijfer.
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	7,0	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	7,4	7,4	7,5	7,6

Trendgrafiek Gemiddeld rapportcijfer tevredenheid gehele dienstverlening

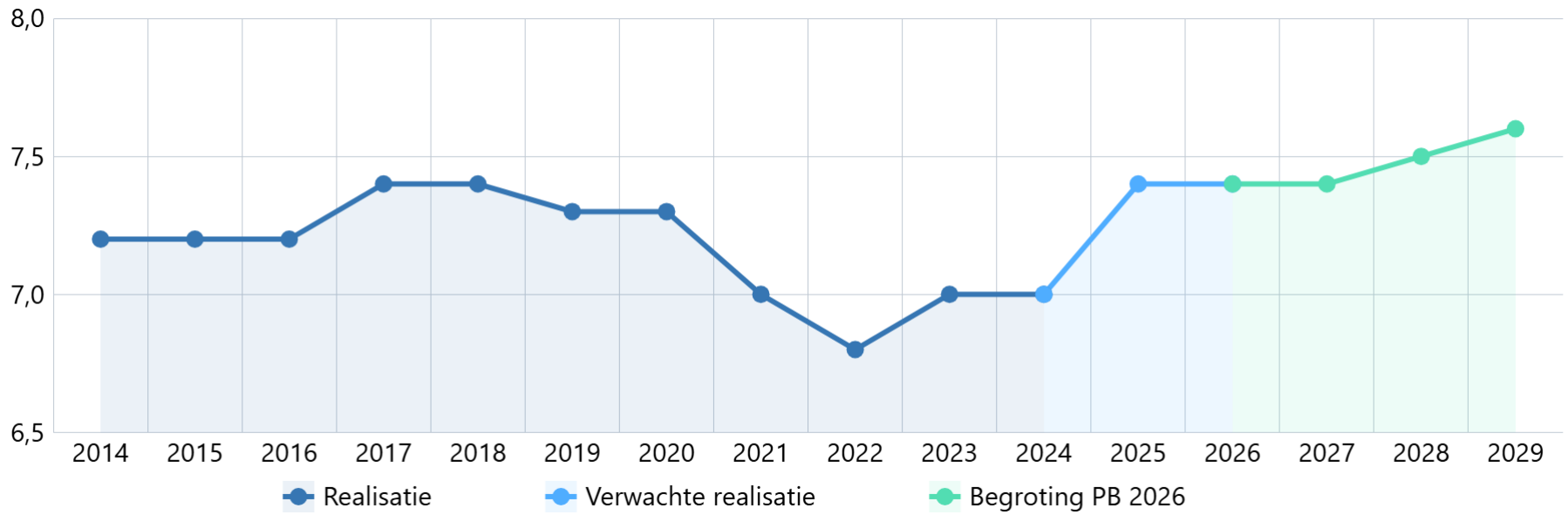

Toelichting:
Organisatiebreed zijn we bezig met het verbeteren van de dienstverlening. Dit doen we door verbeteracties naar aanleiding van uitkomsten van klanttevredenheidsonderzoeken.

Gemiddeld rapportcijfer voor de aanvraag en afhandeling van digitale producten

De waardering voor de digitale dienstverlening van de gemeente gemeten in een rapportcijfer.
Bron: Klant in focus

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	6,6	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	7,3	7,3	7,3	7,6

Trendgrafiek Gemiddeld rapportcijfer voor de aanvraag en afhandeling van digitale producten

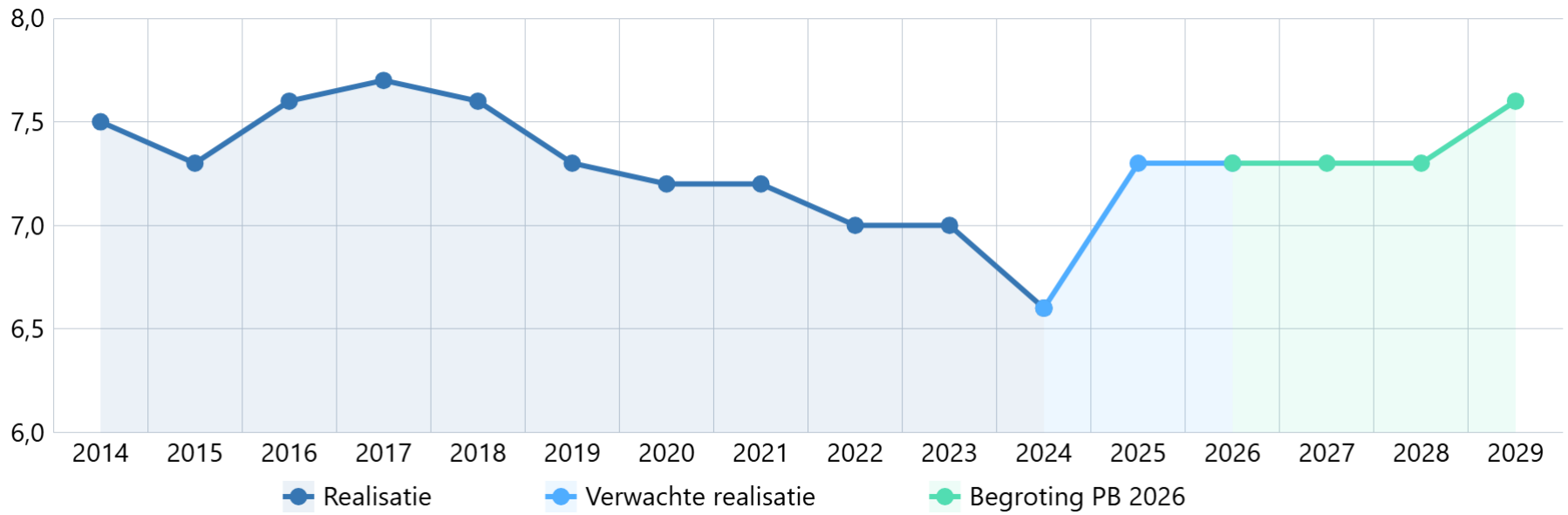

Toelichting:
Dit is een gemiddeld cijfer van de beoordeling van de digitale formulieren en de gehele website www.zoetermeer.nl. Met name de digitale formulieren scoren goed. Feedback op de website is niet altijd gericht op de teksten van de website maar breder op alle diensten van de organisatie.

Gemiddeld rapportcijfer dienstverlening aan ondernemers
De waardering van de ondernemers voor de dienstverlening.
Bron: Ondernemerspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	6,6	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	7,0	7,1	7,1	7,3

Toelichting:
Door verdere verbetering van werkprocessen, beschikbaarheid van accounthouders en digitalisering verwachten we de dienstverlening te verbeteren.

Financiën
Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Continueren klanttevredenheid (6.1)	**-6.949**	**-4.494**	**-4.092**	**-4.281**	**-4.235**

Toelichting:
Het budget wordt onder andere ingezet voor de dienstverlening aan de publieksbalies, digitale dienstverlening, het gemeentelijke informatiepunt, de afhandeling van omgevingsvergunningen en de doorontwikkeling van de Omgevingswet.

Doelstelling 6.2 Bevorderen van de participatie

Gemiddeld rapportcijfer inwoners over proces van participatie
Gemiddeld rapportcijfer voor het proces van participatie door respondenten van de Stadspeiling die in de 12 maanden voorafgaand aan het onderzoek aan participatieprocessen hebben deelgenomen.
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	7,0	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	7,0	7,0	7,0	7,3

Toelichting:
We verwachten de gemiddelde beoordeling te continueren. We organiseren steeds meer participatiebijeenkomsten in de wijken zelf, dicht bij de inwoners. We gaan vaker de straat op om met mensen in gesprek te gaan, bijvoorbeeld in winkelcentra of tijdens wijkwandelingen. We maken hierin zoveel mogelijk combinaties tussen projecten, zodat inwoners niet binnen een kort tijdsbestek over verschillende onderwerpen ondervraagd worden. Ook willen we zoveel mogelijk aansluiten bij bestaande (netwerk) bijeenkomsten zoals het Buurtbakkie.

Financiën
Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bevorderen van de participatie (6.2)	**-6.348**	**-6.608**	**-6.304**	**-6.308**	**-6.311**

Toelichting:
Het budget bestaat uit kosten voor het college en de raad, zoals salaris, kantoor-, representatie- en overheadkosten. Binnen dit budget is ook rekening gehouden met de kosten voor voormalige bestuursleden.
Daarnaast is hier budget opgenomen voor de kosten van onze bestuurlijke samenwerkingsverbanden: denk bijvoorbeeld aan de bijdrage voor de New Town alliantie en de VNG. De kosten die vallen onder de noemer overhead zijn afzonderlijk opgenomen in het Overzicht Overhead.

Risico's

Niet van toepassing.

Beleidswijzigingen/Nieuw beleid

Bedragen x € 1.000

Beleidswijzigingen/Nieuw beleid	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Niet van toepassing				
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**

Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen

Bedragen x € 1.000

Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
1. Kostendekkendheid leges omgevingsvergunning	200	200	200	200
2. Kostendekkendheid leges huwelijken en scans	43	43	43	43
3. Dienstverlening publieksbalies	50	50	50	50
4. Verkiezingen	84	84	84	84

Saldo	**377**	**377**	**377**	**377**

Toelichting:
1 .Kostendekkendheid leges omgevingsvergunning (maatregel 202a)
Deze maatregel omvat het verhogen van de leges voor omgevingsvergunningen leidend tot extra inkomsten van € 0,2 mln. per jaar.

2. Kostendekkendheid leges huwelijken en scans (maatregel 202b)
De kostendekkendheid van de leges wordt verhoogd door een tariefsverhoging van 20% voor:
1. huwelijkstarieven;
2. leges van externe trouwambtenaren (BABSen);
3. annuleringsleges;
4. leges voor scans van o.a. bouwtekeningen (nu nog gratis).

3. Dienstverlening publieksbalies (maatregel 174 en 192)
De maatregel omvat het sluiten van de publieksbalies op zaterdag en de bereikbaarheid van de telefonie van 8.00 - 17.00 uur naar 9.00 - 17.00 uur (1 uur minder).

4. Verkiezingen (maatregel 179)
Bij verkiezingen wordt de bezetting op minder drukke stembureaus aangepast.

Financieel samengevat: Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Programma 6 Dienstverlening en participatie	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten	-19.267	-19.595	-18.527	-17.980	-17.735	-18.068
Baten	5.350	6.158	7.295	7.485	7.147	7.522
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-13.917**	**-13.437**	**-11.232**	**-10.496**	**-10.588**	**-10.546**
Onttrekkingen	18	140	130	100	0	0
Mutaties reserves	**18**	**140**	**130**	**100**	**0**	**0**
Saldo	**-13.899**	**-13.297**	**-11.102**	**-10.396**	**-10.588**	**-10.546**

Toelichting financiën op hoofdlijnen:

Doelstelling 6.1
De lasten betreffen die van de omgevingsvergunningen (lasten € 4,4 mln., baten € 3,6 mln,) en de uitvoering bij de publieksbalies en telefonie. Voor 2026 zijn daarnaast de kosten voor de gemeenteraadsverkiezingen begroot.

Doelstelling 6.2
Bevorderen van participatie zijn de kosten voor raad, griffie en college.

Aangenomen amendementen en moties perspectiefdebat

Motie nr: 2506-58	Draagt het college op: • In kaart te brengen welke kosten de gemeente maakt voor participatie, inclusief communícatie, bijeenkomsten, inzet van externe partijen en interne capaciteit; • Te onderzoeken op welke manier deze kosten momenteel worden geregistreerd en of dit eenduidiger en inzichtelijker kan; • Op basis van deze inzichten te bezien of er mogelijkheden zijn voor een efficiëntere inzet van middelen bij participatietrajecten en deze inzichten te verwerken in de geactualiseerde Kadernota Participatie. Stand van zaken: Kosten participatie genoemd in programma 6 betreffen bestuur en griffie. Deze motie betreft kosten voor participatie gemaakt op projecten en programma's, Daar wordt een inventarisatie van gemaakt en er wordt gekeken naar goedkopere manieren van participeren, bijvoorbeeld via Doemee en straatgesprekken in de wijken.

Waar staat je gemeente indicatoren

Hyperlinks naar dashboard 'Waar staat je gemeente?' Selecteer bij het eerste bezoek gemeente Zoetermeer:
https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/klantbeleving
https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/burgerpeiling

Programma 7 Inrichting van de stad

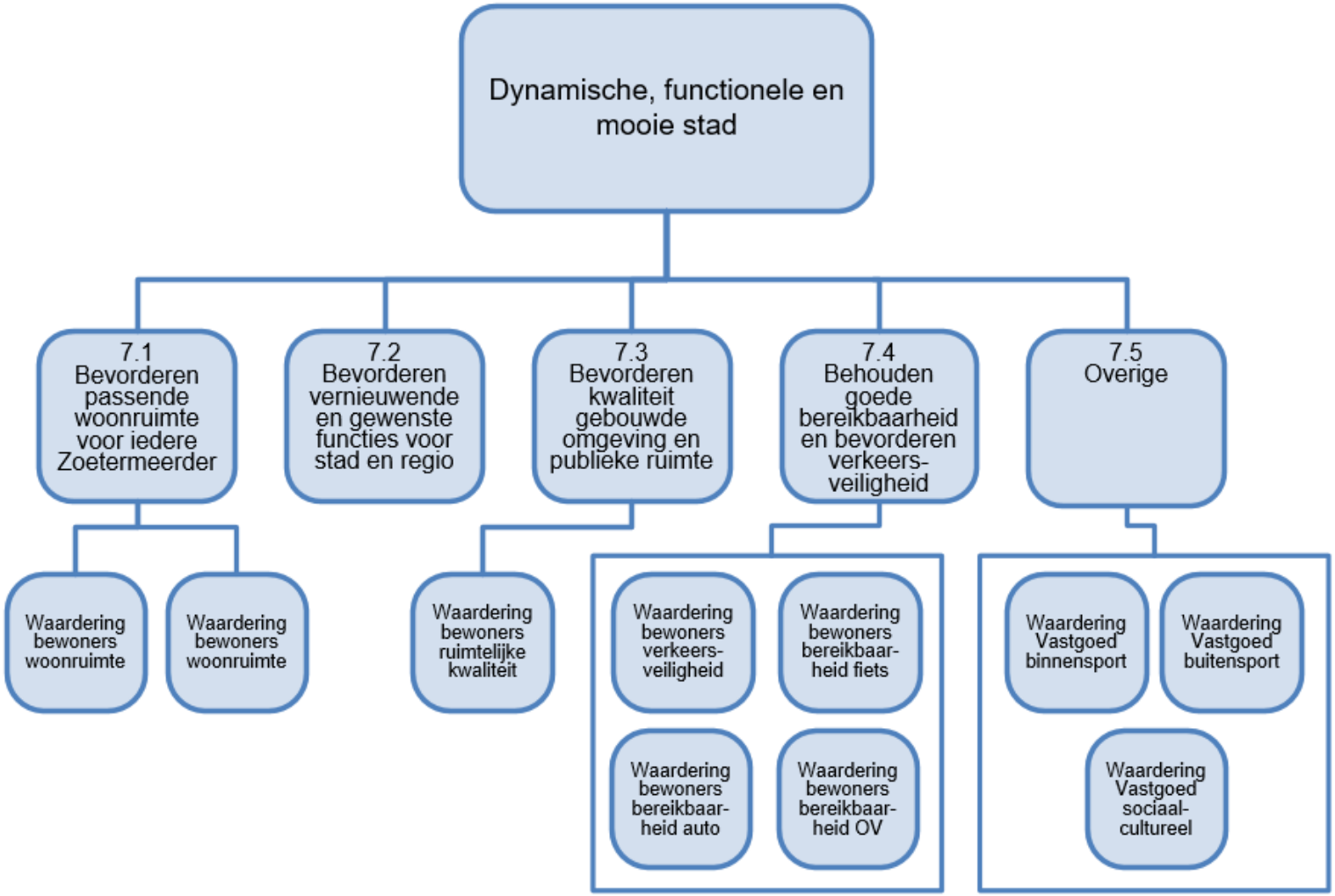

Maatschappelijk effect programma: Wat willen we bereiken?

Dynamische, functionele en mooie stad

Inrichting van de stad: Sturen op goede groei
Zoetermeer groeit – en dat willen we goed doen. De inrichting van onze stad vraagt om slimme keuzes, op het juiste moment, op de juiste plek. Met stedelijk programmeren vertalen we onze langetermijnvisie naar een concreet stadsprogramma en gebiedsagenda's voor de komende tien jaar. Zo creëren we overzicht, samenhang en handelingsperspectief om gericht te sturen op een leefbare, duurzame en inclusieve stad.

De opgaven zijn groot: woningbouw, mobiliteit, klimaatadaptatie, leefbaarheid en sociale samenhang. Tegelijkertijd groeit het besef dat strategisch handelen noodzakelijk is. Daarom is er een kwartiermakersopdracht gestart om de strategische oriëntatie van onze organisatie te versterken en te verankeren.

Onze aanpak:

- We denken vooruit: door op tijd in te spelen op grote opgaven, kunnen we beter plannen en investeren.
- We werken vanuit een duidelijke visie: de Omgevingsvisie 2040 en de Omgevingswet geven richting aan onze keuzes.
- We doen het samen: bewoners, ondernemers en maatschappelijke partners zijn actief betrokken.
- We kijken verder dan onze grenzen: samenwerking in de regio is essentieel om maatschappelijke impact te vergroten.

Speerpunten 2026: Wat gaan we hiervoor doen?

Woonbeleid en volkshuisvesting
In 2026 voeren we het nieuwe woonbeleid Woningbouw als aanjager uit. Met het Volkshuisvestingsprogramma geven we richting aan de woningbouwopgave in samenhang met zorg, welzijn en voorzieningen.

Omgevingsprogramma Kwaliteit van de Leefomgeving
We starten met het omgevingsprogramma dat richting geeft aan ruimtelijke kwaliteit in Zoetermeer. Het programma omvat onder meer deelprogramma's voor een toekomstbestendige buitenruimte, bouwkwaliteit, cultureel erfgoed en een gezond leefmilieu, en ondersteunt opgaven zoals woningbouw, klimaatadaptatie en leefbaarheid.

Duurzaam en toegankelijk vastgoed
We verduurzamen gemeentelijk vastgoed en verbeteren de toegankelijkheid van voorzieningen.

Gebiedsontwikkeling en participatie
We werken aan 69 projecten, met nadruk op kwaliteit, duurzaamheid en betrokkenheid van bewoners.

Verkeer en mobiliteit
We verbeteren de bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefkwaliteit, met o.a. lightrail en snelle busverbindingen.

Voorbereiding Regiodeal
We starten met de uitvoering van de Regiodeal Zuid-Hollandse Groeikernen om de leefbaarheid in kwetsbare wijken te versterken.

Doelstellingen

Doelstelling 7.1 Bevorderen passende woonruimte voor iedere Zoetermeerder

Steeds meer inwoners zoeken een woning die past bij hun levensfase, gezinssituatie of zorgbehoefte. Tegelijkertijd is de druk op de woningmarkt groot. Daarom werken we in 2026 verder aan het realiseren van voldoende, betaalbare en passende woningen voor alle doelgroepen. We kiezen voor een samenhangende aanpak waarin woningbouw wordt gekoppeld aan leefbaarheid, voorzieningen en ondersteuning. Daarbij is er bijzondere aandacht voor de huisvesting van kwetsbare groepen, de koppeling tussen wonen en zorg, en het versnellen van woningbouwprojecten.

We kijken vooruit en stemmen onze keuzes af op toekomstige ontwikkelingen in de stad en regio. Om deze opgaven goed uit te voeren, is extra inzet nodig. De complexiteit en omvang van het werk vragen om versterking van de ambtelijke capaciteit. Alleen zo kunnen we zorgen dat plannen niet alleen worden gemaakt, maar ook daadwerkelijk worden gerealiseerd. Samen met onze partners bouwen we aan een stad waarin iedere Zoetermeerder een passende woning kan vinden — nu én later.

Om de hieronder beschreven inzet op het gebied van wonen daadwerkelijk te realiseren, zijn aanvullende middelen en capaciteit noodzakelijk. Dit is op dit moment nog niet nader te duiden omdat hierover nog gesprekken worden gevoerd. De uitvoering van het Volkshuisvestingsprogramma vraagt om structurele inzet op programmasturing, monitoring en samenwerking met partners. Ook specifieke projecten zoals de OAU-aanpak dragen bij aan de woningbouwopgave en vragen om ondersteuning. Daarnaast is versterking van de personele capaciteit nodig om de toenemende complexiteit en werkdruk op te vangen. Deze onderdelen worden toegelicht bij de beleidswijzigingen.

De kern van de inzet in 2026 is:

Uitvoeringsprogramma Volkshuisvestingsprogramma ‘Stad in Balans’
We voeren het programma ‘Stad in Balans’ uit via een gebiedsgerichte aanpak. Daarbij brengen we balans in de woningvoorraad met aandacht voor leefbaarheid en een divers woningaanbod.

Meerjarige prestatieafspraken 2025–2028
De afspraken met woningcorporaties en huurdersorganisaties richten zich op meer en snellere nieuwbouw als aanjager van Zoetermeer 2040, het versterken van de leefbaarheid en veerkracht in de wijken Meerzicht, Buytenwegh en Seghwaert, wonen met welzijn en zorg in alle levensfasen, goede huisvesting voor aandachtsgroepen en duurzame,betaalbare woonkwaliteit. Deze afspraken sluiten aan bij de regionale woondeal.

Uitvoeringsagenda Woonzorgvisie 2025–2028
Om de koppeling tussen wonen, welzijn en zorg te versterken, zetten we in op de samenwerking met welzijn- en zorgaanbieders. De uitvoeringsagenda bevat afspraken over passend en gevarieerd (geclusterd en zorggeschikt) woonaanbod, het meedoen in de wijk en zorgaanbod op maat.

Huisvestingsverordening
De actualisatie van de huisvestingsverordening richt zich op het verdelen van woonruimte, met aandacht voor lokaal maatwerk en het faciliteren van (tijdelijke) huisvesting voor aandachtsgroepen. Hiermee wordt een verbetering van schaarse woonruimte en doorstroming op Zoetermeerse woningmarkt beoogd.

Uitvoering woondeal en versnelling woningbouw
We versnellen procedures, benutten binnenstedelijke locaties en versterken de samenwerking met marktpartijen om de woningbouwopgave te realiseren binnen de kaders van de woondeal.

Monitoring woningbouw
Met een geactualiseerde woningbouwmonitor volgen we de voortgang van de woningbouwopgave. Deze monitoring stelt ons in staat om tijdig bij te sturen, te rapporteren en knelpunten te signaleren.

Dakenaanpak (OAU)
Naast reguliere woningbouw benutten we bestaande gebouwen beter via de aanpak Optoppen–Aanplakken–Uitplinten (OAU). Deze innovatieve methode voegt woningen toe in bestaande buurten en combineert dit met vergroening, klimaatadaptatie en samenwerking met corporaties, VvE's en andere vastgoedeigenaren.

Doelstelling 7.2 Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio

Zoetermeer wil ruimte bieden aan nieuwe functies die bijdragen aan een sterke, vitale stad. We streven naar een gevarieerd en toekomstbestendig voorzieningenniveau, met aandacht voor onderwijs, zorg, welzijn, cultuur en sport. Daarbij kijken we vooruit en combineren we functies slim in de ruimte.

We ondersteunen ook initiatieven van buiten de gemeente. Door een faciliterende rol te nemen, geven we vernieuwende ideeën de ruimte om bij te dragen aan de kwaliteit van leven in de stad. De uitvoering vraagt om een samenhangende aanpak én extra capaciteit, zodat we plannen ook echt kunnen realiseren.

Omgevingsplan
Met de komst van de Omgevingswet hebben we meer ruimte om zelf richting te geven aan de fysieke leefomgeving. In 2026 zetten we belangrijke stappen in de ontwikkeling van een nieuw, samenhangend omgevingsplan dat past bij onze ambities. We werken aan:

- De eerste wijziging van het omgevingsplan voor het buitengebied, waarin we regels uit bestaande bestemmingsplannen en verordeningen bundelen.
- De tweede wijziging, waarin we de regels voor de woonwijken samenbrengen en milieuregels uit de bruidsschat (zoals bodem en geluid) overnemen.
- Het omgevingsplan voor het Hart van Meerzicht, waarin we de fysieke en sociale ontwikkeling van het gebied vormgeven in samenhang met de plannen voor woningbouw, winkelcentrum en buitenruimte.

Zo bouwen we stap voor stap aan een duidelijk en toekomstgericht omgevingsplan dat ruimte biedt aan initiatieven én de kwaliteit van de leefomgeving beschermt.

Stationsgebied Zoetermeer
In 2026 werken we aan een samenhangend ontwerp voor het stationsgebied, als basis voor toekomstige plannen. We bereiden de vernieuwing van de Nelson Mandelabrug voor en onderzoeken hoe we veilige verbindingen kunnen maken voor fietsers, voetgangers en de nieuwe snelle busverbinding (BRT LeiZo).

Het doel is een aantrekkelijk, goed bereikbaar gebied dat aansluit op het Entreegebied en klaar is voor de toekomst. We maken een business case en doorlopen een zorgvuldig besluitvormingsproces, met betrokkenheid van bewoners en aansluiting op het Omgevingsprogramma Entree en de mobiliteitsvisie.

Programma Binnenstad
Om de uitvoering van de Visie Binnenstad 2040 een vervolg te geven en daarmee realisatie van de door de raad vastgestelde ambities voor de Binnenstad dichterbij te brengen heeft het college de Uitvoeringsstrategie 2024-2030 vastgesteld en heeft de Raad budget toegekend voor de komende 7 jaar. Het einddoel is een levendige, gezonde en goed bereikbare binnenstad, met ruimte voor wonen, economie, voorzieningen, cultuur, mobiliteit, duurzaamheid en gezondheid. Dit doen we in samenhang met de vastgestelde mobiliteitsstrategie Binnenstad 2040 en de verdere uitvoering van de programmering, altijd in nauwe samenwerking met de omgeving en onze partners in de Stad. Uiteraard in lijn met Z2040 en de Ruimtelijke Strategie waarbij de Binnenstad wordt gekenmerkt als een stedelijk leefmilieu samen met de Entree.

In 2026 werken we nog verder samen met onze partners aan de uitvoering van de Visie Binnenstad 2040 door middel van de Uitvoeringsstrategie Binnenstad 2024–2030. We ronden zes (van de 11 lopende) projecten af (Lux 70, Engelandlaan 140 en 270, Delfsewallen, Cadenza 2 en het Centraal Park). Voor de opening van het Park zal dit samen met de stad en haar bewoners worden gevierd. We ronden de haalbaarheidsfase van deelgebieden 1, 3 en 5A af en gaan voor de volgende fase (uitvoering) naar de Raad. Hierin zit ook de eerste nieuwe basisschool van de Binnenstad. Daarnaast starten we de haalbaarheidsfase van een volgend deelgebied op (Centrum West e.o. project 12) en ronden de aanbesteding van Markt 10 af. Ook maken we afspraken over nieuwe samenwerkingen, tekenen we overeenkomsten en starten met nieuwe bouwprojecten waardoor we zorgen voor een continue bouwstroom. Het Beeldkwaliteitsplan Binnenstad noordelijk deel wordt voorgelegd aan de raad, er komt een integraal plan voor de energietransitie in de binnenstad en wordt er gestart met de herijking van het Beeldkwaliteitsplan van de historische kern, de Dorpsstraat.

Programma Entree
In 2026 zetten we flinke stappen in het Entreegebied. We werken samen met de ontwikkelaars voor een aantal kavels de bouwplannen uit, zodat we echt richting bouw en realisatie kunnen. Ons doel: in de tweede helft van 2026 de eerste schop in de grond. De bouw van Terra Nova loopt door en ook het ontwerp voor de openbare ruimte werken we verder uit, samen met inwoners en betrokkenen. Zo zorgen we ervoor dat de Afrikaweg gaat veranderen in een stadsstraat, met levendige plinten waar straks winkels en voorzieningen komen. Voor de eigen grondposities onderzoeken we of we kunnen versnellen. Tenslotte maken we een monitoringsplan om in de komende jaren bij te kunnen sturen waar nodig.

Het einddoel? Een nieuwe stadswijk met zo’n 7.000 woningen, werkplekken, voorzieningen, duurzame mobiliteit en een gezonde leefomgeving. Kortom: een levendige plek die de binnenstad en het station beter met elkaar verbindt.

Programma Meerzicht
In 2026 starten we met de uitvoering van project 1 in het Hart van Meerzicht: sloop van een kantoor en deel van het winkelcentrum, realisatie van 86 woningen en een derde trekker, renovatie van het winkelcentrum en ontwerp van de buitenruimte aan de Eesterwaard.
In de Bossenbuurt werken we aan een buitenruimteplan voor het Bossenpark, aansluitend op de verduurzaming van de flats. Bewoners zijn al betrokken via het digitaal bewonerspanel. Ook starten we met activiteiten in de nieuwe gemeenschapshub in de voormalige kerk de Oase.

Doel is het versterken van de leefbaarheid en sociale samenhang: een aantrekkelijk winkelcentrum, een uitnodigend park en een plek waar bewoners elkaar kunnen ontmoeten en samen activiteiten ondernemen.

We maken een omgevingsplan voor Hart van Meerzicht, ontwerpen de buitenruimte en betrekken bewoners actief. Voor het Bossenpark en de gemeenschapshub werken we samen met bewoners aan plannen en uitvoering.

Dutch Innovation Park
In 2026 werken we aan de verdere ontwikkeling van het Dutch Innovation Park. We stimuleren economische groei en werkgelegenheid door het aantrekken van innovatieve bedrijven, het stimuleren van startups en behouden ruimte voor banen in toekomstgerichte sectoren zoals IT en technologie. Daarnaast zetten we in op sociale inclusie en talentontwikkeling. Via samenwerking tussen onderwijs, bedrijfsleven en overheid bevorderen we talentontwikkeling, ondernemerschap en een inclusieve arbeidsmarkt.

PING Properties heeft voor TNO een deel van het voormalige Siemens-complex verduurzaamd. De verduurzaming van werklocaties wordt voortgezet. Ter ondersteuning hiervan is een verdichtingsstudie uitgevoerd die inzicht geeft in de mogelijkheden binnen de geldende bestemmingsplannen.

De herinrichting van de Bleiswijkseweg verloopt volgens planning. De deelfietsvoorziening wordt goed benut en blijft ook in 2025 en 2026 beschikbaar voor studenten, als onderdeel van de OV-keten. De pijlers Onderwijs en werkgelegenheid worden in programma 1 verder toegelicht.

Programma Buytenwegh
In 2026 zetten we belangrijke stappen in de gebiedsaanpak Buytenwegh. Op basis van een brede wijkverkenning, uitgevoerd in samenwerking met bewoners, maatschappelijke partners en woningcorporaties, werken we aan een gedragen strategie voor de toekomst van de wijk. De focus ligt op vier centrale thema's: een toekomstbestendig winkelcentrum en voorzieningen, een veilige en leefbare openbare ruimte, passende woningen en woningkwaliteit, en sociale cohesie en samenwerking. We starten met de uitwerking van een wijkmeerjarenplan waarin concrete acties, doelstellingen en investeringen worden benoemd. Dit plan sluit aan bij de Visie Zoetermeer 2040 en de ruimtelijke strategie.

We betrekken bewoners en partners actief bij het proces, bouwen voort op bestaande netwerken en initiatieven, en zetten in op het versterken van samenwerking. Door successen zichtbaar te maken, willen we het vertrouwen en de energie in de wijk vasthouden en verder uitbouwen.

Doelstelling 7.3 Bevorderen kwaliteit van gebouwde omgeving en publieke ruimte
Ruimtelijke kwaliteit staat centraal in Zoetermeer. We willen dat nieuwe ontwikkelingen goed passen in hun omgeving en bijdragen aan een aantrekkelijke, functionele en toekomstbestendige stad. Dat vraagt om een slimme mix van functies, aandacht voor diversiteit en een sterk ruimtelijk ontwerp.

Elke ontwikkeling wordt beoordeeld in relatie tot de omgeving én de bredere regionale context. Veel opgaven vragen om afstemming en samenwerking met andere gemeenten en partners. Alleen zo kunnen we de ruimtelijke kwaliteit versterken — lokaal én regionaal.

Ruimtelijke koers van het Rijk en de provincie Zuid-Holland
De Rijksoverheid en de provincie Zuid-Holland zetten stevig in op meer regie in de ruimtelijke ordening. Met de Nota Ruimte en de Ruimtelijke Koers Zuid-Holland, zoals vastgelegd in het provinciale omgevingsbeleid, wordt gewerkt aan een rechtvaardige en toekomstbestendige verdeling van de ruimte. Deze kaders zijn richtinggevend voor het lokale beleid in Zoetermeer.
We willen actief bijdragen aan een evenwichtige ruimtelijke ontwikkeling die aansluit bij de nationale en provinciale koers. Daarbij streven we naar:

- Het agenderen van de Zoetermeerse opgaven bij het Rijk en de provincie, met als doel de afnemende woonaantrekkelijkheid en sociaaleconomische kracht te keren.

Om dit te realiseren, sluiten we aan bij de samenhangende mechanismen en opgaven uit onze Omgevingsvisie 2040, waaronder:

- Concurrerende woonaantrekkelijkheid;
- Sociaaleconomische kracht en brede welvaart;
- Samenhang tussen beroepsbevolking en werkgelegenheid;
- Verminderen van verschillen tussen wijken en buurten.

Samenwerking binnen de Haagse regio
Binnen de Haagse regio wordt intensief samengewerkt aan een gezamenlijke ruimtelijke koers, zoals verwoord in de handreiking ‘Ruimtelijke puzzel – Handreiking Haagse regio’. Deze vormt een belangrijke bouwsteen voor het provinciale ruimtelijke voorstel en legt de basis voor verdere regionale samenwerking.

We willen bijdragen aan een sterke, samenhangende Haagse regio waarin ruimtelijke opgaven gezamenlijk worden opgepakt. We streven naar:

- Meer invloed op (boven)regionale besluitvorming over ruimte, wonen, groen-blauw netwerk, mobiliteit, economie, water en duurzaamheid.
- Een gezamenlijke agenda voor de grote ruimtelijke dilemma’s in de regio.
- Afstemming van lokale ambities met regionale en nationale kaders, zoals NOVEX en de Nota Ruimte.

In 2026 richten we ons specifiek op het versterken van het groen-blauwe netwerk en het toekomstbestendig maken van bestaande wijken.

Omgevingsprogramma Kwaliteit van de Leefomgeving
In 2026 werken we aan het omgevingsprogramma Kwaliteit van de Leefomgeving. Dit programma vormt het overkoepelende kader voor het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit in Zoetermeer. Het programma bestaat uit drie pijlers, die elk bijdragen aan een leefbare, duurzame en toekomstbestendige stad:

- Een toekomstbestendige, gezonde en veilige buitenruimte
  Gericht op klimaatadaptatie, biodiversiteit en gezondheidsbevordering. We zetten in op een gezond bodem- en watersysteem, een diverse natuur voor mens, plant en dier, een aantrekkelijke openbare ruimte voor bewegen, spelen en ontmoeten, een passend netwerk voor gezonde mobiliteit en voldoende ruimte voor onder- en bovengrondse nutsvoorzieningen. Binnen de Aanpak Buitenruimte (onderdeel van programma 3) worden de beleidslijnen en maatregelen voor deze pijler opgesteld.
- Verbetering van de kwaliteit van de gebouwde omgeving (bouwkwaliteit)
  Onder deze pijler starten we in 2026 met het opstellen van het omgevingsprogramma Bouwkwaliteit. Dit programma geeft richting aan hoe we binnen de kaders van de Omgevingswet invulling geven aan verbetering van de bouwkwaliteit in de stad. We formuleren ambities en uitgangspunten voor gebouwspecifieke kwaliteitseisen, zoals ruimtelijke kwaliteit, cultureel erfgoed, architectuur, duurzaamheid en toekomstbestendig bouwen. Het programma is een uitwerking van de Ruimtelijke Strategie Zoetermeer 2040 en biedt houvast voor initiatiefnemers, ontwerpers en toetsers.
    - Als onderdeel hiervan actualiseren we de Welstandsnota, zodat deze beter aansluit op de uitgangspunten van de Omgevingswet en onze ruimtelijke ambities. Bewoners en andere stakeholders worden hierbij actief betrokken.
    - Ook werken we aan het omgevingsprogramma Cultureel Erfgoed, waarin wordt vastgelegd wat we willen behouden, versterken en zichtbaar maken op het gebied van Zoetermeers cultureel erfgoed. Denk aan monumenten, beschermde stadsgezichten en cultuurhistorisch waardevolle panden, complexen, gebieden en structuren uit de Post 45-periode. Dit programma draagt bij aan de ruimtelijke kwaliteit en is een deeluitwerking van het programma Bouwkwaliteit.
- Verbeteren van het gezonde leefmilieu
  Gericht op gezondheidsbescherming en het beperken van milieubelastende factoren zoals fijnstof. Binnen deze pijler valt ook het verplichte omgevingsprogramma Actieplan Geluid, dat bijdraagt aan een gezondere leefomgeving.

Doelstelling 7.4 Behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid

In 2026 zetten we in op een bereikbare, veilige en leefbare stad. We verbeteren de infrastructuur, stimuleren duurzaam vervoer en versterken de verbindingen binnen de stad én met de regio. Denk hierbij aan de railverbinding richting Rotterdam, snellere busroutes naar Leiden en het verbeteren van bestaande lijnen zoals de ZoRo en LeiZo.

Mobiliteit benaderen we integraal: in samenhang met woningbouw, leefomgeving en duurzaamheid. Om deze opgaven goed te kunnen uitvoeren, breiden we tijdelijk de ambtelijke capaciteit uit met 1,5 fte voor Mobiliteit.

Regionale samenwerking en strategische projecten

Krakeling

MRDH en HTM zijn gestart met een onderzoek naar de toekomst van de Krakeling (deel Randstadraillijn 3). Zoetermeer is hierbij aangesloten. In dit onderzoek worden ook de opties uit motie 2411-76 meegenomen. Naar verwachting wordt in 2025/2026 een besluit genomen over het toekomstbeeld van deze verbinding.

ZoRo railverbinding

Door de geplande ontwikkeling van BleiZo (circa 5.000 woningen en 15–20 hectare bedrijvigheid) is de urgentie voor de ZoRo railverbinding toegenomen. Samen met Lansingerland en MRDH werken we aan de realisatie van deze verbinding. We werken aan gezamenlijke propositie waarin we de meerwaarde, urgentie en aanpak van de verbinding verder onderbouwen voor het Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport (MIRT).

LeiZo (Lijn 400/401)
Voor Lijn 400 worden verbeteringen doorgevoerd zoals vastgesteld in de eindrapportage. Daarnaast starten we een vervolgonderzoek naar de essentiële doortrekking van Lijn 400 naar de stations in Zoetermeer.

Samenwerking met MRDH
In 2026 werken we met de 21 gemeenten van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag verder aan een strategische agenda en uitvoeringsprogramma op basis van de mobiliteitsvisie MRDH.

Bereikbaarheid en toegankelijkheid
Nachtbus
Voor de nachtbus Leiden–Zoetermeer wordt gezocht naar een oplossing voor na 2026. Het college heeft Qbuzz gevraagd een voorstel te doen. Voor de nachtbus Zoetermeer–Den Haag blijven we aandringen bij de MRDH op hervatting van de dienstregeling conform de concessieafspraken.

Omgevingsprogramma Mobiliteit
We werken aan een hernieuwde visie op mobiliteit, passend bij de Visie Zoetermeer 2040 en de Ruimtelijke Strategie 2040. Deze visie wordt opgenomen in een thematisch omgevingsprogramma, waarbij participatie op inhoudelijke onderdelen wordt georganiseerd.

Onderzoek alternatieve verkeerscirculatie
In lijn met de Ruimtelijke Strategie 2040 voeren we een onderzoek uit naar alternatieve verkeerscirculatie. Doel is om maatregelen te identificeren die bijdragen aan het verminderen van het autogebruik. Voorbeelden zijn betere fietsvoorzieningen en openbaar vervoer.

Verkeersveiligheid en educatie
Verkeersveiligheidsbeleid
We implementeren nieuw beleid dat ervoor zorgt dat wegen bij projecten en nieuwbouwlocaties worden ingericht volgens de richtlijnen. Dit gebeurt onder andere via het SPV (Strategisch Plan Verkeersveiligheid) en het Programma Mobiliteit en Bereikbaarheid. Accent hierbij ligt op de inrichting van de weg (drempels, versmallingen etc). De inrichting van de wegen moet passen bij de nieuwe richtlijnen van de CROW en het gebruik van deze wegen.

Via het verkeerseducatieprogramma, zoals School op Seef, worden basisschoolleerlingen gestimuleerd om verkeerskennis op te bouwen en toe te passen. Ook worden van november tot en met januari worden activiteiten georganiseerd om de zichtbaarheid van kinderen in het verkeer te vergroten. Dit gebeurt via het uitdelen van reflecterende materialen en educatie op school.

Evaluatie parkeerbeleid
In 2026 vindt een evaluatie plaats van de Parkeernota en uitvoeringsregels uit 2019, zodat het beleid blijft aansluiten bij actuele inzichten en behoeften. De evaluatie geeft aan hoe het parkeerbeleid de afgelopen jaren heeft gewerkt. Naar aanleiding van de uitkomsten van de evaluatie wordt de Nota Parkeernomen aangepast. De evaluatie staat gepland voor het tweede kwartaal van 2026 en op basis hiervan volgen de aanpassingen dan in het derde kwartaal van datzelfde jaar.

Doelstelling 7.5 Overige

We werken aan een toekomstbestendige vastgoedportefeuille die bijdraagt aan de klimaatdoelen, maatschappelijke opgaven en een toegankelijke stad voor iedereen. In 2026 zetten we belangrijke stappen in verduurzaming, toegankelijkheid en het beter benutten van gemeentelijke gebouwen. Ook ontwikkelen we een integrale huisvestingsstrategie voor culturele en maatschappelijke voorzieningen.

Verduurzaming en toegankelijkheid

We starten met de uitvoering van de verduurzamingsstrategie voor het gemeentelijk vastgoed. De eerste integrale projecten worden gerealiseerd bij onder andere het Stadstheater en het CKC. De voortgang wordt gemonitord via een dashboard. Deze aanpak draagt bij aan een energiezuinige vastgoedportefeuille die voldoet aan de Paris Proof-norm. Dit houdt in dat gebouwen maximaal 50 kWh per m² per jaar mogen verbruiken, zodat ze in 2050 volledig CO2-neutraal zijn.

Daarnaast verbeteren we de fysieke toegankelijkheid van 43 gemeentelijke gebouwen, bijvoorbeeld door het aanpassen van entrees, toiletten en verkeersruimtes. De voorbereidingen starten in 2025, de uitvoering vindt gefaseerd plaats in 2026. Hiermee zorgen we dat gemeentelijke gebouwen voor iedereen toegankelijk zijn.

Toekomstgerichte huisvesting

We ontwikkelen een Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor culturele en maatschappelijke voorzieningen. Dit plan wordt per locatie op maat uitgewerkt, met aandacht voor duurzaamheid, toegankelijkheid en een evenwichtige spreiding van functies in de stad. We brengen de opgave per pand in kaart en stellen investeringsstrategieën op, gebaseerd op urgentie, technische staat, levensduur en maatschappelijke meerwaarde. De uitwerking wordt vastgelegd in een bestuurlijk voorstel met financiële planning en prioritering.

Betere benutting van bestaand vastgoed

Voor het kantoorgebouw Welkom 2 aan het Croesinckplein zetten we in op het terugdringen van leegstand door actief nieuwe huurders en gebruikers aan te trekken. In 2025 is de buitenruimte heringericht en zijn interne verbeteringen doorgevoerd, waaronder de plaatsing van een nieuwe brandtrap om de brandveiligheid te vergroten. In 2026 bouwen we voort op deze verbeteringen om het gebouw aantrekkelijker en functioneler te maken voor nieuwe gebruikers.

Indicatoren, trendgrafieken en financiën Programma 7

Doelstelling 7.1 Bevorderen passende woonruimte voor iedere Zoetermeerder

Waardering bewoners woonruimte
Tevredenheid van het huishouden over hun woning (in rapportcijfers).
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	7,8	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	8,0	8,0	8,0	8,0

Trendgrafiek Waardering bewoners woonruimte

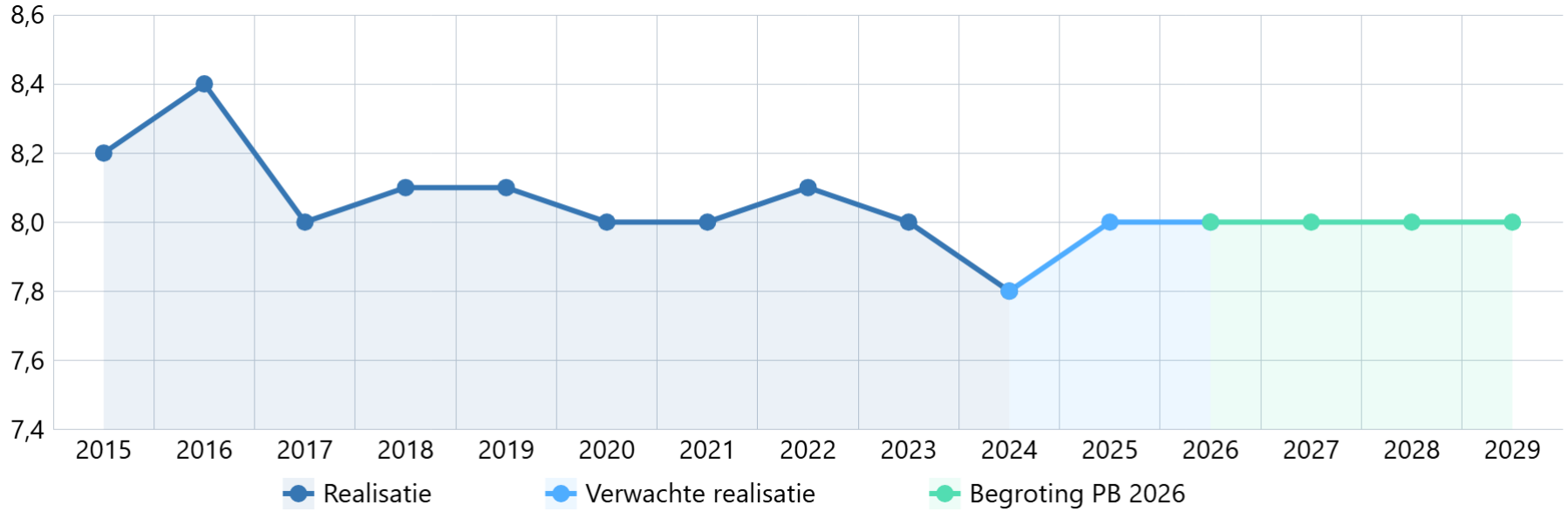

Toelichting:
In 2024 gaven huishoudens in Zoetermeer hun woonruimte gemiddeld een 7,8 – de laagste waardering sinds 2014. Opvallend is het grote verschil in tevredenheid tussen eigenaren en huurders van eengezinswoningen. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat woningeigenaren doorgaans meer mogelijkheden hebben om hun woning aan te passen aan persoonlijke wensen dan huurders. Daarnaast speelt de aanhoudende woningnood en de aanwezigheid van onderhoudsachterstanden in sommige wijken een rol in de dalende waardering.

Aantal op te leveren woningen per jaar

Het weergegeven aantal betreft het aantal woningen dat per jaar gepland is om te worden gebouwd (minimaal 700 woningen per jaar).
Bron: Woningbouwmonitor, 8 juli 2025. NB: De aantallen voor Entree zijn in deze cijfers meegenomen.

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	451	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	567	225	1.269	1.944

Trendgrafiek Aantal op te leveren woningen per jaar

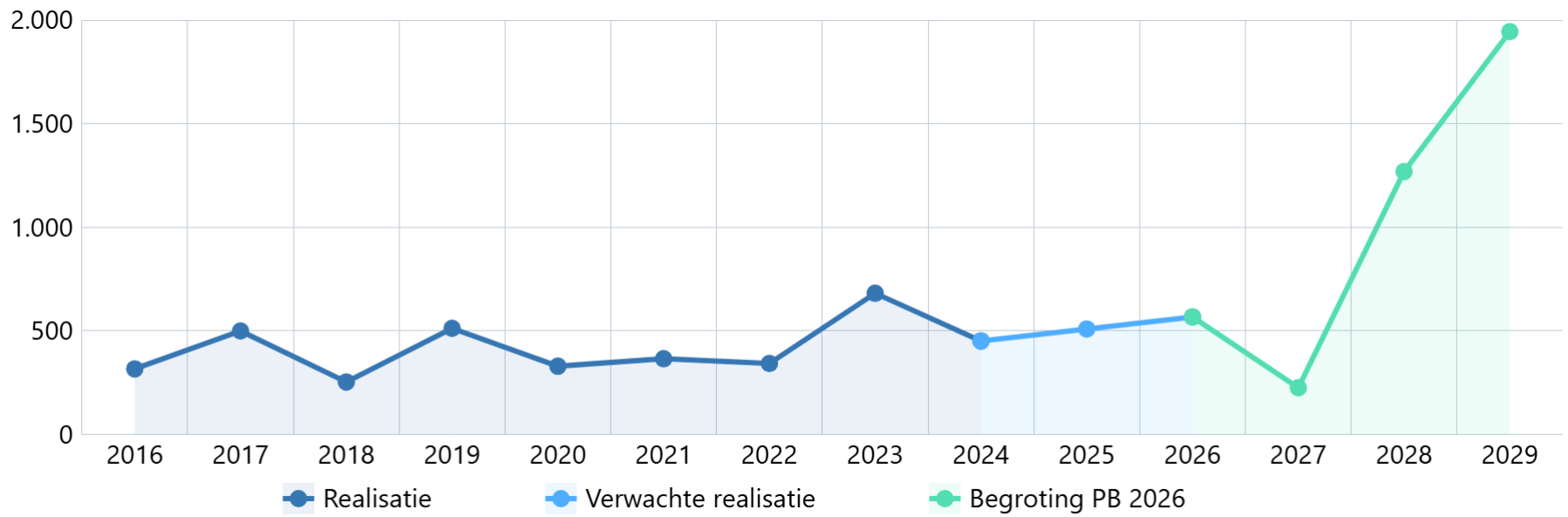

Toelichting:
Sinds de vaststelling van het Woningbouwprogramma in 2017 streven we naar een gemiddelde jaarlijkse woningbouwproductie van 700 woningen. Voor de periode 2025 tot en met 2031 zijn 7.033 woningen gepland, wat neerkomt op gemiddeld 1.000 woningen per jaar. Dit is 130% van de oorspronkelijke doelstelling en sluit aan bij landelijke normen. In deze prognose is rekening gehouden met circa 30% planuitstel.

Het zwaartepunt van de woningbouwproductie ligt in de jaren vanaf 2028, wanneer de oplevering van meerdere grote projecten in de Binnenstad en Entree gepland staat. Voor de langere termijn, tot 2040, zijn projecten voorzien voor in totaal 11.354 woningen.

De genoemde aantallen betreffen woningbouwontwikkelingen die projectmatig door de gemeente worden ondersteund. Woningen die via reguliere vergunningprocedures worden gerealiseerd, komen hier nog bovenop en dragen aanvullend bij aan de totale woningbouwproductie.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bevorderen passende woonruimte voor iedere Zoetermeerder (7.1)	**-1.321**	**-1.018**	**-986**	**-977**	**-973**

Toelichting:
Het budget wordt met name ingezet voor de uitvoerings- en beleidstaken voor wonen (inclusief de Bestuurlijke Tafel Wonen Haaglanden). Voor de beleidstaken en de exploitatie woonwagenhuisvesting is afzonderlijk budget beschikbaar. Voor extra formatie wonen is voor 2026 en 2027 1 fte toegevoegd (€ 0,1 mln.). Daarnaast is voor de uitvoering van de Wet Goed Verhuurderschap van 2025 tot en met 2029 ca. € 0,1 mln. (bedrag is aflopend) opgenomen.

Doelstelling 7.2 Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio (7.2)	**-1.010**	**-784**	**-956**	**-716**	**-1.459**

Toelichting:
Onder deze doelstelling zijn per (sub)product de in gang gezette projecten zoals grondexploitaties Oosterheem, Markt 10 en Palenstein opgenomen. Deze uitgaven zijn voor de exploitatie neutraal, omdat dekking plaatsvindt vanuit grondverkopen en andere opbrengsten waaronder subsidies. Een eventueel aanwezig saldo wordt gemuteerd als onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie). Eventuele winstafdrachten vinden plaats via mutaties in de reserves. Voor verliezen wordt een voorziening getroffen. Naast grondexploitaties zijn er faciliterend grondbeleid projecten. Dit is vaak neutraal omdat de kosten worden gedekt vanuit bijdragen. Op het product grondbedrijf algemeen vindt er naar aanleiding van het risicoprofiel zo nodig een vrijval of een toevoeging plaats. Op een afzonderlijk product overige financiële middelen worden de (vaste) kosten en opbrengsten verantwoord van gemeentelijke eigendommen (zoals grond). Hierop wordt jaarlijks een voordelig saldo behaald. Door incidentele opbrengsten en kosten kunnen deze jaarlijks wisselen, eventuele afwijkingen worden gemeld via de Tussenberichten. Ten behoeve van de vernieuwing van de stad in onder andere de Binnenstad worden voorbereidende werkzaamheden verricht. In de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 zijn hiertoe middelen gereserveerd die via afzonderlijke raadsbesluiten beschikbaar kunnen worden gesteld. Voor de exploitatie zijn deze kosten vanwege de dekking vanuit de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 neutraal. Voor het programma woningbouw als aanjager is voor 2026 en 2027 budget verstrekt met als dekking de Reserve Fonds Zoetermeer 2040. Daarnaast zijn er via het coalitieakkoord middelen beschikbaar gesteld voor Meerzicht en Buytenwegh. Via het raadsbesluit Meer voor Meerzicht 2035 is met subsidie van het rijk en een gemeentelijke bijdrage voor de jaren 2026/2028 budget beschikbaar gesteld. Voor de kapitaallasten en het onderhoud van het programma Entree zijn vanaf 2026 en verdere jaren oplopende budgetten opgenomen.

Doelstelling 7.3 Bevorderen kwaliteit van gebouwde omgeving en publieke ruimte

Waardering bewoners ruimtelijke kwaliteit
De waardering van de bewoners gemeten op basis van een vaste vragenreeks in de Stadspeiling.
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	75%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	76%	76%	76%	76%

Toelichting:
De ruimtelijke kwaliteit (in procenten) wordt elke twee jaar gemeten, in de even jaren.

Financiën
Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bevorderen kwaliteit van gebouwde omgeving en publieke ruimte (7.3)	**-2.237**	**-2.156**	**-2.156**	**-2.156**	**-2.156**

Toelichting:
Het budget wordt grotendeels ingezet voor personele inzet onder andere voor welstand, beeldkwaliteitsplannen, buitenplanse omgevingsplanactiviteiten (BOPA), bestemmingsplannen en gebiedsvisies (omgevingsvisie).

Doelstelling 7.4 Behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid

Waardering verkeersveiligheid
Gemiddeld algemeen rapportcijfer ten aanzien van de tevredenheid over de verkeersveiligheid op buurtniveau door respondenten van de Stadspeiling (18+).
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	6,7	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	7,5	7,5	7,5	7,5

Toelichting:
Deze meetfactor wordt elke twee jaar gemeten, in de even jaren.

Waardering bereikbaarheid auto
Het gemiddelde algemene rapportcijfer voor de bereikbaarheid per auto van bestemmingen binnen en buiten Zoetermeer.
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	7,9	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	7,7	7,7	7,7	

Toelichting:
Deze meetfactor wordt elke twee jaar gemeten, in de even jaren.

Waardering bereikbaarheid fiets
Het gemiddelde algemene rapportcijfer van de bereikbaarheid per fiets binnen Zoetermeer.
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	8,3	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	8,1	8,1	8,1	

Toelichting:
Deze meetfactor wordt elke twee jaar gemeten, in de even jaren.

Waardering bereikbaarheid ov
Het gemiddelde algemene rapportcijfer voor de bereikbaarheid per openbaar vervoer van bestemmingen binnen en buiten Zoetermeer door respondenten van de Stadspeiling (18+).
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	7,1	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	7,5	7,5	7,5	

Toelichting:
Deze meetfactor wordt elke twee jaar gemeten, in de even jaren.

Financiën
Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid (7.4)	**-1.511**	**-1.184**	**-905**	**-1.121**	**-1.140**

Toelichting:
Het budget wordt ingezet voor de uitvoering van de (exploitatie) mobiliteitsprojecten zoals fietslessen voor basisscholen en de inzet van verkeerskundigen. De formatie van de verkeerskundigen wordt met 1,5 fte uitgebreid. Hiervoor is eerst een bijdrage van de reserve beschikbaar en daarna wordt dit vanuit de groei van de stad gedekt. In het coalitieakkoord is incidenteel budget oplopend tot € 166.000 voor 2024/2025 en € 83.000 voor 2026 vrijgemaakt voor de verbetering van de verkeersveiligheid en de metropolitane fietsroute. Daarnaast is er in 2026 incidenteel budget voor het project nachtbus € 200.000 en Mobiliteit participatie en onderzoek € 240.000.

Doelstelling 7.5 Overige

Waardering vastgoed
Het percentage heeft betrekking op het minimaal landelijk gemiddelde %.
Bron: Klanttevredenheidsonderzoek

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2026	-		70,0%		

Toelichting:
De tabel laat de resultaten van 2024 en verder zien, de laatste klanttevredenheidsmeting is in 2023 uitgevoerd. Tijdens deze meting heeft 66% van de respondenten aangegeven tevreden of zeer tevreden te zijn over het gebruik van gemeentelijke accommodaties. De volgende meting vindt plaats in 2025.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Overige (7.5)	**-1.569**	**-462**	**-436**	**-448**	**-391**

Toelichting:
Het budget wordt ingezet voor de exploitatie van het commerciële vastgoed (ca. € 1,7 mln. aan inkomsten en uitgaven) en de doorbelasting van concernoverhead voor stedelijke ontwikkeling ca. € 1,6 mln.

Risico's

Niet van toepassing.

Beleidswijzigingen/Nieuw beleid

Bedragen x € 1.000

Beleidswijzigingen/Nieuw beleid	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
1. Omgevingswet	102	102	102	102
2. Extra vastgoedadviseur - dekking via inzet op projecten	116 -58	116 -58	116 -58	116 -58
3. Dakenteam - dekking via reserve Zoetermeer 2040 - dekking via subsidie en kostenverhaal	200 -120 -80	200 -120 -80		
4. Volkshuisvestingsprogramma - dekking via reserve Zoetermeer 2040	300 -300	300 -300		

5. Formatie wonen - dekking via reserve Zoetermeer 2040	116 -116	116 -116	pm	pm
6. Formatie verkeer/mobiliteit - dekking via reserve Fonds Zoetermeer 2040 Mobiliteit participatie en onderzoek - dekking via reserve Fonds Zoetermeer 2040	195 -195 240 -240	195 -195	195	195
7. Wet Goed Verhuurderschap en Wet betaalbare huur - dekking via OAD	135	106	97	93
8. Voorbereiding regiodeal - dekking via reserve Fonds Zoetermeer 2040	100 -100	pm	pm	pm
9. Penvoerderschap Hoefweg - dekking via reserve Fonds Zoetermeer 2040	20 -20	20 -20	20 -20	20 -20
Saldo	**295**	**266**	**452**	**448**

Toelichting

1. Omgevingswet

Sinds 1 januari 2024 geldt de Omgevingswet en is het beheer van omgevingsdocumenten complexer geworden. Het nieuwe Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO) vervangt eerdere systemen en vraagt om nauwkeurige afstemming van kaarten, regels en beleid. Om dit goed te organiseren, zetten we in 2026 één fulltime stedenbouwkundig medewerker in. Deze medewerker beheert en publiceert de omgevingsdocumenten, stemt softwarewijzigingen af en ondersteunt collega's. Zo zorgen we voor een betrouwbaar DSO, voldoen we aan de wet en beperken we juridische risico's. De kosten voor deze inzet bedragen € 0,102 mln.

2. Extra vastgoedadviseur (1,0 fte)

Om de groeiende bouwopgave in Zoetermeer goed te kunnen ondersteunen, is uitbreiding van de vaste formatie vastgoedadviseurs voor de grondexploitaties, het kostenverhaal en de gebiedsprogramma's noodzakelijk. De afgelopen jaren is hiervoor structureel 1,0 fte ingehuurd, deels bekostigd vanuit projectbudgetten. Gezien de omvang van de woningbouwprojecten, gebiedsprogramma's (zoals Binnenstad en Meerzicht) en de uitgifte van (bedrijfs)kavels, is het wenselijk deze capaciteit structureel in de formatie op te nemen. Met deze uitbreiding houden we kennis en continuïteit in huis en verminderen we de afhankelijkheid van externe inhuur. Het benodigde budget bedraagt € 0,116 mln. waarvan circa 50% gedekt wordt uit projectbudgetten.

3. Dakenteam
In 2026 zetten we de volgende stap met het Dakenteam om daken in Zoetermeer beter te benutten. Na de voorbereidende fase in 2024 en 2025 richten we ons nu op concrete resultaten, met focus op de aanpak Optoppen–Aanplakken–Uitplinten (OAU). Deze aanpak draagt bij aan het verminderen van het woningtekort én aan de leefbaarheid en klimaatbestendigheid van bestaande buurten.
Samen met woningcorporaties zijn intenties vastgelegd om woningen toe te voegen aan bestaande complexen. Daarnaast verkennen we kansen bij VvE's, parkeergarages en wijkwinkelcentra, en stimuleren we groene en blauwe daken via collectieve acties. Ook organiseren we de Week van het Dak (Dakenfestival 2.0).

Voor de uitvoering is in 2026 en 2027 een budget van € 0,2 mln. nodig (€ 0,1 mln. per jaar). Dit wordt ingezet voor projectleiding, kwartiermakers en ondersteuning. De kosten worden gedekt uit het Fonds Zoetermeer 2040 en diverse subsidies. Zodra OAU-projecten in voorbereiding of uitvoering gaan, zijn de reguliere regels voor kostenverhaal van toepassing.

4. Volkshuisvestingsprogramma
Met het Volkshuisvestingsprogramma geven we richting aan de woningbouwopgave in samenhang met sociaaleconomische ontwikkelingen in Zoetermeer. We spelen in op de groei en veranderende samenstelling van de bevolking, het tekort aan betaalbare woningen en de druk op voorzieningen.
De uitvoeringsagenda, gekoppeld aan de Woonzorgvisie, bevat concrete acties waarmee we als gemeente actief sturen. Voor monitoring worden nieuwe indicatoren ontwikkeld. Om het programma goed uit te voeren, is extra ambtelijke capaciteit nodig.

Voor 2026 en 2027 is jaarlijks € 0,3 mln. aan programmabudget nodig. Dit is nodig om de continuïteit en kwaliteit van het programma te waarborgen en Zoetermeer goed voor te bereiden op toekomstige ontwikkelingen.

5. Formatie Wonen
De huidige formatie voor Wonen is onvoldoende om de toenemende opgaven en werkdruk op te vangen. Daarom wordt voorgesteld om tijdelijk 1 fte toe te voegen. Deze uitbreiding is nodig om de kwaliteit en voortgang van het werk te waarborgen, onder andere bij de advisering over woningbouwprojecten en de samenwerking met corporaties en de regio.

De kosten bedragen € 0,116 mln. per jaar. Voor 2026 en 2027 worden deze gedekt uit het Fonds Zoetermeer 2040. Daarna wordt beoordeeld of structurele opname in de begroting mogelijk is via de groei van de algemene uitkering van het Gemeentefonds.

6. Formatie Mobiliteit en werkbudget
De ambities op het gebied van mobiliteit in Zoetermeer zijn groot, onder meer binnen gebiedsprogramma's, regionale samenwerking en de uitvoering van Zoetermeer 2040. De huidige capaciteit is hiervoor onvoldoende. Daarom wordt voorgesteld om de formatie tijdelijk uit te breiden met 1,5 fte voor vijf jaar.

De extra capaciteit wordt ingezet voor:

- Regionale samenwerking (MRDH, provincie, rijk);
- Uitvoering van de Ruimtelijke Strategie Zoetermeer;

- Opstart van projecten zoals de metropolitane snelfietsroute en de OV-schaalsprong (ZoRo-lijn, LeiZo);
- Opstellen en uitvoeren van het Actieplan Verkeersveiligheid.

Deze inzet voorkomt versnippering, borgt kwaliteit en voorkomt vertraging in besluitvorming. De kosten bedragen € 0,195 mln. per jaar. Voor 2026 en 2027 worden deze gedekt uit het Fonds Zoetermeer 2040; daarna wordt gekeken naar structurele dekking via de algemene uitkering.

Daarnaast is een werkbudget van € 0,24 mln. nodig voor:

- Participatie bij het thematisch Omgevingsprogramma Mobiliteit (€ 80.000);
- Onderzoek naar alternatieve verkeerscirculatie en voorrang voor fietsverkeer, inclusief verkeerstellingen (€ 110.000);
- Evaluatie van het parkeerbeleid en advies over mobiliteitsnormen (€ 50.000).

Ook dit budget wordt gedekt uit het Fonds Zoetermeer 2040.

7. Wet goed verhuurderschap en Wet betaalbare huur
Sinds 2024 is de gemeente verantwoordelijk voor het behandelen van meldingen en klachten over verhuurders op basis van de Wet goed verhuurderschap (Wgv). Met de invoering van de Wet betaalbare huur (Wbh) per 1 juli 2024 komen daar extra toezichtstaken bij, zoals controle op huurprijsbescherming in het middenhuursegment.

De gemeente heeft hiervoor een meldpunt ingericht en werkprocessen opgezet. In 2025 wordt dit verder uitgebouwd. De inzet richt zich op het behandelen van meldingen, handhaving, juridische ondersteuning en het aanpassen van processen. Voor de uitvoering van deze taken is opdracht gegeven aan het Huurteam van Stichting Steenvlinder. De tussenevaluatie van deze samenwerking vindt na zes maanden plaats. Het college informeert de raad hierover in februari 2026.

De kosten voor 2025 bedragen € 0,135 mln. Deze worden ingezet voor extra capaciteit bij de teams Handhaving en Wonen en juridische ondersteuning. De middelen worden gedekt uit de structurele en tijdelijke rijksbijdrage (tot 2029) via de algemene uitkering. In de jaren daarna wordt de inzet naar verwachting geleidelijk afgebouwd.

8. Voorbereiding Regiodeal
Het rijk heeft begin 2025 een Regiodeal van € 10 mln. toegekend aan de New Town-gemeenten Nissewaard, Zoetermeer en Capelle aan den IJssel. Deze deal is bedoeld om de leefbaarheid en sociale samenhang in kwetsbare wijken te verbeteren. Voor Zoetermeer sluit dit aan op de Visie Zoetermeer 2040 en de inzet op wijkverbetering.

De Regiodeal wordt in 2025 en 2026 voorbereid. Hiervoor is onderzoek nodig en wordt een projectmanager ingezet. De kosten voor Zoetermeer bedragen € 50.000 in 2025 en € 0,1 mln. in 2026. Deze worden gedekt uit het Fonds Zoetermeer 2040. De subsidie dekt slechts beperkt uitvoeringskosten (3% van het totaal), waardoor aanvullende inzet vanuit de gemeente nodig is. Cofinanciering zal grotendeels plaatsvinden vanuit bestaande budgetten. Na toekenning van de subsidie volgt een afzonderlijk raadsvoorstel voor de uitvoering.

9. Penvoerderschap Hoefweg
De gemeenschappelijke regeling Bedrijvenschap Hoefweg wordt per 1 januari 2025 opgeheven. Na goedkeuring van de jaarrekening 2024 is Zoetermeer aangewezen als penvoerende gemeente.

Zoetermeer ontvangt € 0,2 mln. uit het voordelig resultaat bij opheffing voor de uitvoering van het penvoerderschap. Dit omvat het afhandelen van alle contacten, vorderingen en eventuele juridische procedures gedurende een periode van tien jaar na de opheffingsdatum.

Vervallen prestatie-indicator bestemmingsplannen
De indicator 'Aantal vastgestelde bestemmingsplannen' bij doelstelling 7.2 vervalt per 2025. Door de invoering van de Omgevingswet worden traditionele bestemmingsplannen vervangen door één integraal omgevingsplan voor het hele grondgebied van de gemeente. Daarmee is deze indicator niet langer bruikbaar als maatstaf.
In lijn met de Omgevingsvisie en de Ruimtelijke Strategie Zoetermeer werken we aan nieuwe effect- en prestatie-indicatoren die beter passen bij de doelen van Zoetermeer 2040. Deze nieuwe systematiek is nog in ontwikkeling. Zodra deze gereed is, stellen we passende indicatoren vast die bijdragen aan een transparante en samenhangende sturing op ruimtelijke kwaliteit.

Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen

Bedragen x € 1.000

Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Niet van toepassing				
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**

Financieel samengevat: Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Programma 7 Inrichting van de stad	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten	-38.943	-34.934	-30.215	-25.756	-24.782	-17.317
Baten	26.189	24.023	21.288	18.220	14.229	10.664
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-12.754**	**-10.911**	**-8.927**	**-7.536**	**-10.553**	**-6.652**
Toevoegingen	-18.273	-5.173	-2.061	-2.480	188	-256
Onttrekkingen	18.764	8.621	5.385	4.577	4.947	789
Mutaties reserves	**491**	**3.449**	**3.324**	**2.096**	**5.136**	**533**
Saldo	**-12.263**	**-7.462**	**-5.603**	**-5.439**	**-5.418**	**-6.120**

Toelichting financiën op hoofdlijnen:

Doelstelling 7.1
De uitgaven voor wonen van ongeveer € 1,5 mln. werden met name ingezet voor de uitvoerings- en beleidstaken voor wonen (inclusief de Bestuurlijke Tafel Wonen Haaglanden en woonwagenhuisvesting). Hier staat een opbrengst van € 0,4 mln. (standplaatsenvergoeding, aandeel overige gemeenten Bestuurlijke Tafel Wonen en bijdrage woningcorporaties) tegenover.

Doelstelling 7.2
De uitgegeven gelden voor vernieuwing hadden vooral betrekking op grondexploitaties (€ 15 mln. lasten en baten voor 2026 daarna aflopend), uitgaven diverse gebiedsontwikkelingen zoals de Binnenstad € 0,5 mln. en Meerzicht € 4,8 mln. Ivoor 2026 en 2026 is € 0,3 mln. beschikbaar voor het volkshuisvestingsprogramma en € 0,2 mln. voor het dakenteam. De inkomsten uit incidentele verkopen, huren en pachten bedragen € 2 mln. en daar tegenoverstaande kosten € 1,3 mln.

Doelstelling 7.3
De uitgaven voor ruimtelijke ordening van € 2,2 mln. werden voor het grootste deel gedaan voor de personele inzet op het gebied van welstand en ruimtelijke ordening.

Doelstelling 7.4
De uitgaven voor verkeer van € 1,7 mln. en bijdrage reserve 0,5 mln. zijn gedaan voor verkeer en eenmalige projecten verkeer.

Doelstelling 7.5
De overige uitgaven van € 3,4 mln. en € 1,7 mln. inkomsten betreffen met name de exploitatie van de commerciële panden van de vastgoedportefeuille en overhead.

Aangenomen amendementen en moties perspectiefdebat

Motie 2506-15 Toegankelijkheid OV	Verzoekt het college om: • In kaart te brengen welke haltes in Zoetermeer nog niet aan de toegankelijkheidsnormen voldoen en voor haltes waar dat van toepassing en op dit moment opportuun is, een subsidieverzoek bij de Provincie in te dienen. Stand van zaken: De mogelijke halteplaatsen zijn in beeld. Op dit moment wordt onderzocht of we in aanmerking komen voor subsidie. Als dat het geval is, wordt eerst een projectplan met een sluitende begroting opgesteld voordat de aanvraag kan worden ingediend. De raad wordt in het vierde kwartaal van 2025 geïnformeerd over de voortgang.
Motie 2506-17 Kerkenvisie	Draagt het college op: • in vervolg op de inventarisatie nu verder te gaan met het opstellen van een kerkenvisie, inclusief participatie, om zo te komen tot visie, beleid en samenwerking over het gebruik van gebouwen door geloofsgemeenschappen • de eerste concrete stappen in deze ontwikkeling nog deze raadsperiode te zetten. Stand van zaken: Het college geeft uitvoering aan een kerkenvisie via de Inventarisatie religieus vastgoed, gestart in 2024. Deze is inmiddels opgesteld in samenwerking met religieuze gemeenschappen en belangenverenigingen. Eind augustus is de inventarisatie religieus vastgoed afgerond en openbaar gemaakt. In het vierde kwartaal van 2025 volgt het eindverslag van de participatie.
Motie 2506-26 ThuisPlusFlats	Draagt het college op om: 1. In gesprek te gaan met de wooncorporaties in Zoetermeer om te onderzoeken of er mogelijkheden zijn om in bestaande flats in Zoetermeer op twee of drie woonlagen een ThuisPlusFlat is te realiseren. 2. In gesprek te gaan met demissionair minister Mona Keijzer en de wooncorporaties over de nieuwe wijk Entree om te onderzoeken of het mogelijk is om op deze locatie een ThuisPlusFlat is te realiseren.

	3. Een terugkoppeling te geven aan de raad voor 1 januari 2026. Stand van zaken: In de Uitvoeringsagenda van de Woonzorgvisie 2025–2028 is opgenomen dat vijf woonzorgconcepten worden ontwikkeld in samenwerking met onder andere de Zoetermeerse woningcorporaties. Eén van deze concepten is de Thuisplusflat. In het najaar van 2025 worden samen met partners bezoeken georganiseerd aan bestaande Thuisplusflats elders in het land, als voorbereiding op de ontwikkeling van een vergelijkbaar concept in Zoetermeer. Daarnaast wordt onderzocht of het mogelijk is om extra woonlagen toe te voegen aan bestaande woongebouwen. Deze mogelijkheid wordt meegenomen in de structurele overleggen met woningcorporaties, waarbij ook wordt gekeken naar de koppeling met de aanpak OAU.
2506-50 Maak inwoners vooraf wegwijs in het proces van gebiedsontwikkeling en nieuwbouw	Verzoekt het college • Te zorgen voor heldere en toegankelijke informatie voor inwoners over het verloop van gebiedsontwikkelingen en nieuwbouwprojecten in Zoetermeer, inclusief de fasen, het verwachte tijdspad, de rol van de gemeente, en de momenten waarop waarover participatie en inspraak mogelijk is; • Deze informatie op maximaal B1-niveau beschikbaar te maken, in woord en beeld (bijvoorbeeld als praatplaat of digitale tijdlijn), en standaard mee te sturen bij uitnodigingen voor participatiebijeenkomsten - ook wanneer deze namens projectontwikkelaars worden verzonden; • De kosten te dekken uit de bestaande participatiebudgetten. Stand van zaken: De raad ontvangt uiterlijk in het laatste kwartaal van 2026 een voorstel hierover.
Motie 2506-63A Veilig lopend of fietsend naar school	Verzoekt het college • Een stadsbrede campagne op te zetten om ouders gericht te wijzen op verkeersonveilig gedrag én de impact ervan op omwonenden rondom scholen; • Hiervoor eenmalig € 100.000 beschikbaar te stellen, te dekken uit het Fonds Zoetermeer 2040; • De raad uiterlijk eind 2026 te informeren over de uitvoering en behaalde resultaten.

	Stand van zaken: De raad ontvangt in het eerste kwartaal van 2026 een voorstel hierover. De inhoudelijke uitwerking start in september en vergt enige tijd, waardoor het voorstel pas begin volgend jaar gereed is voor besluitvorming.

Waar staat je gemeente indicatoren

Hyperlinks naar dashboard ‘Waar staat je gemeente?’. Selecteer bij het eerste bezoek gemeente Zoetermeer:
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Bouwen-en-wonen/
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/mobiliteit/
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/

Overzicht Overhead

Inleiding

Overhead vormt een belangrijk onderdeel van de gemeentelijke begroting. Het gaat om de kosten die nodig zijn om de organisatie goed te kunnen sturen en het primaire proces te ondersteunen. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat gemeenten deze kosten apart zichtbaar maken, zodat onderlinge vergelijking mogelijk is en de raad inzicht heeft in de doelmatigheid van de organisatie.

De door de commissie BBV gehanteerde definitie luidt: O*verhead zijn de kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces*. Voorbeelden zijn de loonkosten van leidinggevenden en van medewerkers van ondersteunende afdelingen. Concreet betreft dit onder meer de organisatieonderdelen Personeel & Organisatie, Informatievoorziening & Automatisering, Financiën & Control, Juridische Aangelegenheden & Bestuursondersteuning, Facilitaire Zaken & Huisvesting, Communicatie, Management- & Afdelingsondersteuning en Concern Control.

De notitie overhead van de commissie BBV is eind 2023 geactualiseerd en geldt vanaf de begroting 2025. Daarbij is de definitie van overhead aangescherpt. De commissie adviseert daarnaast om op overhead te sturen via de financiële verordening of via een aparte nota overhead. In 2025 is daarom een kaderstellende nota overhead aan de raad aangeboden.

Voor overhead zijn twee specifieke kengetallen van belang. Het eerste kengetal betreft de geraamde lasten van de overhead, uitgedrukt in een percentage van de totale lasten (exclusief stortingen in reserves). In 2026 ligt dit percentage op 10%. Sinds 2017 fluctueert dit cijfer tussen de 10% en 12%. Het tweede kengetal betreft de personeelslasten van overheadfuncties, uitgedrukt in een percentage van de totale personeelslasten. In 2026 bedraagt dit percentage 34%, gelijk aan 2025. Sinds 2017 ligt dit kengetal tussen de 34% en 37%.

Beleidswijzigingen/Nieuw beleid

Bedragen x € 1.000

Beleidswijzigingen/Nieuw beleid	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
1. Subsidiewerver - dekking via OAD (reservering groei van de stad)	130	130	130	130
2. Public Affairs: (extra adviseur) - dekking via OAD (reservering groei van de stad)	130	130	130	130
3. Public Affairs: uitvoeringsbudget - dekking via OAD (reservering groei van de stad)	40	40	40	40

4. Personeelsvergoedingen: reiskostenregeling - dekking vanuit bezuinigingsvoorstel Ramingssystematiek (p-max -1) via OAD	250	250	250	250
5. Integriteitscoördinatoren (2 fte) en integriteitsonderzoek	300	300	300	300
Saldo	**850**	**850**	**850**	**850**

Toelichting:
1. Subsidiewerver
In de jaren 2024 en 2025 zijn incidenteel middelen beschikbaar gesteld voor het aantrekken van een subsidiewerver, gericht op het verwerven van nationale en Europese subsidies. Dankzij deze extra investering is een begin gemaakt met het centraliseren van informatie over subsidies en subsidieaanvragen. Dit heeft geleid tot een efficiëntere benutting van bestaande subsidiekansen en een actieve verkenning van nieuwe mogelijkheden.

De toegevoegde waarde van centrale subsidieverwerving ligt momenteel vooral in de steeds professionelere aanpak. Waar in voorgaande jaren kansen onbenut bleven, worden subsidiemogelijkheden nu grondig onderzocht en in veel gevallen succesvol aangevraagd. Laaghangend fruit wordt effectief geplukt. De totale subsidie ontvangsten op de balans van de gemeente zijn momenteel ongeveer € 140 mln.

Om deze inspanningen voort te zetten en verder uit te bouwen, wordt vanaf 2026 structureel een subsidiewerver (fte schaal 12) aangesteld. De benodigde dekking vindt plaats binnen de reservering voor stedelijke groei op het Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen (OAD).

2. Public affairs (extra adviseur) / 3. Public Affairs: uitvoeringsbudget
Zoetermeer staat als groeiende stad voor grote maatschappelijke opgaven op het gebied van woningbouw, mobiliteit, duurzaamheid en economische ontwikkeling. In dit krachtenveld is het van belang dat de gemeente zich strategisch opstelt en haar belangen actief onder de aandacht brengt bij regionale, nationale en Europese besluitvormers.

De inzet van een adviseur Public Affairs draagt hier direct aan bij. Door proactief te opereren in lobbytrajecten en netwerken, kan Zoetermeer tijdig inspelen op beleidsontwikkelingen, kansen benutten en risico's beperken. Denk hierbij aan het beïnvloeden van besluitvorming rondom gebiedsontwikkelingen zoals Bleizo-West, het versterken van de positie van de New Towns, en het verwerven van subsidies en investeringen die bijdragen aan de groei van de stad.

Om deze lobbyactiviteiten vorm te geven, is het noodzakelijk dat Public Affairs niet alleen personele capaciteit heeft, maar ook beschikt over middelen om uitvoering te geven aan de bijbehorende taken. Daarom is € 0,04 mln beschikbaar gesteld voor ondersteunende activiteiten. Deze middelen maken het mogelijk om strategische communicatie, netwerkvorming en inhoudelijke voorbereiding professioneel te organiseren.

Samen met de structurele inzet vanaf 2026 van een adviseur Public Affairs (fte schaal 12, € 0,13 mln.) ontstaat zo een solide basis voor een krachtige vertegenwoordiging van Zoetermeer op verschillende platforms. De totale dekking van € 0,17 miljoen kan worden gevonden binnen de reservering voor stedelijke groei op het Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen (OAD).

4. Personeelsvergoedingen: reiskostenregeling
De nieuwe reiskostenregeling, die op 1 april 2024 is ingevoerd, omvat de vergoeding voor woon-werkverkeer, de thuiswerkvergoeding en de fiscale uitruilregeling voor een fiets. Vanaf 2026 is € 0,25 mln. extra budget nodig om de regeling voort te zetten. Het bedrag van € 0,25 mln. dat vanaf 2026 benodigd is wordt gedekt vanuit de beschikbare ruimte binnen het bezuinigingsvoorstel Ramingssystematiek (p-max -1, maatregel 322), zoals opgenomen in het Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen (OAD).

5. Integriteitscoördinatoren (2 fte) en onderzoek
De gemeente groeit en ontwikkelt zich. Met die groei neemt ook de kans toe op integriteitskwesties, zoals:

- Ongewenst gedrag
- Belangen die elkaar in de weg zitten
- Fraude
- Het lekken van vertrouwelijke informatie

De regelingen integriteit zijn aangepast, zowel voor bestuurders als voor medewerkers. Voor medewerkers is het nu makkelijker om een melding te doen als ze denken dat er iets niet klopt.
Omdat het makkelijker is om te melden, komen meer meldingen binnen. Hierdoor is ook vaker onderzoek nodig naar integriteitskwesties.

De nieuwe integriteitsmedewerkers gaan:

- Trainingen geven over integriteit
- Controleren of het beleid nog actueel is
- Zorgen dat alles goed op elkaar aansluit
- Ervoor zorgen dat meldingen op dezelfde manier worden opgevolgd

Naast het aanpakken van problemen, is het ook belangrijk om problemen te voorkomen en mensen bewust te maken van wat wel en niet kan. Op deze manier versterken we in 2026 verder het vertrouwen binnen onze organisatie en zorgen we dat we als gemeente betrouwbaar en transparant werken.

Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen

Bedragen x € 1.000

Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
1. Dotatie algemene reserve	290	290	290	290

2. Verlaging personeelsgerelateerde kosten	100	100	100	100
3. Verlagen ICT	237	237	237	237
4. Verlagen inhuur (organisatiebreed)	250	250	250	250
5. Systematiek overheadtoerekening aan projecten	1.000	1.000	1.000	1.000
Saldo	**1.877**	**1.877**	**1.877**	**1.877**

Toelichting:
1. Dotatie algemene reserve (maatregel 301)
Bij het raadsvoorstel 'Verkleining, Renovatie en Verduurzaming Stadhuis' (2014-000060) is besloten om gedurende 35 jaar € 0,29 mln. toe te voegen aan de Vrij inzetbare reserve. Het voorstel is hiermee te stoppen, omdat de hoogte van deze reserve voldoende is. Hierdoor houden we dit bedrag over in de begroting.

2. Verlaging personeelsgerelateerde kosten (maatregel 234, 264, 293, 295)
Het gaat hier om het verlagen van personeelsgerelateerde kosten. Er kan gekozen worden om specifieke maatregelen te benoemen, zoals het afschaffen of versoberen van de activiteiten van de Cultuurgids (nieuwjaarsbijeenkomst/gouden giraf), fruit op de werkvloer, versoberen van de catering, verminderen abonnementen en repro, verlagen opleidingskosten en representatie.

3. Verlagen ICT (maatregel 280): Motie 2506-59A Structurele versterking BOA-capaciteit: bedrag verhogen met € 87.000
De besparing omvat het snijden in het applicatielandschap. Door bijvoorbeeld te stoppen met overlappende en 'nice to have' applicaties, kunnen we niet alleen kosten verlagen, maar ook de efficiëntie en effectiviteit van onze ICT-diensten verbeteren. Dit betekent dat we ons zullen richten op kernapplicaties die noodzakelijk zijn voor onze bedrijfsvoering en de dienstverlening aan onze inwoners en bedrijven.

4. Verlagen inhuur (organisatiebreed) (maatregel 320)
In de totale begroting zit naast de toegestane personeelsformatie een bedrag van ongeveer € 5 mln. voor externe inhuur. Indien hiervan 5% wordt bezuinigd, levert dit € 0,25 mln. op. Dit betekent minder budget voor inhuur van specialistische kennis, piekbelasting, ziektevervanging.

5. Systematiek overheadtoerekening aan projecten (maatregel 302)
Het voorstel is om de overheadkosten op een andere manier te verdelen. In het kort komt het erop neer dat we overstappen naar een methode waarbij overheadkosten worden verdeeld via een vaste opslag op productieve uren en naar een integrale kostprijs. Door deze maatregel worden meer lasten toegerekend aan projecten., die daardoor duurder worden. Bij projecten die worden geactiveerd of toegerekend aan een grondexploitatie heeft dat een structureel positief effect op de exploitatie. De afschrijvingslasten worden in de toekomst hoger.

Financieel samengevat: Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Overhead	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten	-54.383	-56.215	-54.044	-53.776	-53.710	-53.690
Baten	247	351	279	279	279	279
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-54.136**	**-55.864**	**-53.765**	**-53.496**	**-53.430**	**-53.411**
Toevoegingen	-7.157	-3.590	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	27	27	14	0	0
Mutaties reserves	**-7.157**	**-3.563**	**27**	**14**	**0**	**0**
Saldo	**-61.293**	**-59.427**	**-53.738**	**-53.483**	**-53.430**	**-53.411**

Toelichting financiën op hoofdlijnen:
Het budget is bestemd voor de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces, zoals personeel, informatievoorziening, organisatie, financiën, administratieve organisatie, communicatie en huisvesting. Het lastenbudget bedraagt in 2026 € 56,7 mln. en daalt vanaf 2027 structureel naar circa € 56,4 mln., doordat in 2026 sprake was van een eenmalig budget voor procesverbetering van € 0,3 mln.

Aangenomen amendementen en moties perspectiefdebat

Niet van toepassing.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Inleiding

Op het 'overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien' zijn de algemene dekkingsmiddelen opgenomen. Algemene dekkingsmiddelen zijn de middelen die vrij te besteden zijn en die de gemeente gebruikt om de lasten van alle programma's te dekken. Dit in tegenstelling tot specifieke dekkingsmiddelen die aan een speciaal doel gebonden zijn. De specifieke dekkingsmiddelen hangen samen met een concreet beleidsveld en zijn opgenomen op de betreffende programma's.

De algemene dekkingsmiddelen beslaan ongeveer 2/3 van de totale baten van de gemeente. De belangrijkste algemene dekkingsmiddelen zijn:

- Algemene Uitkering uit het gemeentefonds
- Inkomsten uit de Onroerende Zaak Belasting (OZB)
- Treasury
- Inkomsten uit beleggingen
- Inkomsten uit de precariobelasting en de toeristenbelasting.

De totale omvang van de algemene dekkingsmiddelen bedraagt in 2026 ca. € 382 mln.

Gemeentefonds

Algemeen

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is voor 2026 € 316 mln. In de Programmabegroting 2026-2029 zijn de gevolgen verwerkt van de Meicirculaire 2025. Deze gevolgen zijn gemeld in het memo Raadsmemo Meicirculaire 2025.
De hoogte van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is voor een gemeente voornamelijk afhankelijk van de volgende drie onderdelen:

Accres
De algemene groei (of krimp) van de algemene uitkering
De groei of krimp (mutatie) van de algemene uitkering op totaalniveau (landelijk) wordt bepaald op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). Het bbp is een maat voor de omvang van de economie. De mutatie van het bbp is leidend voor de groei (of krimp) van het gemeentefonds. Deze mutatie wordt in twee delen gesplitst namelijk een volumedeel en een prijsdeel.
De groei van de algemene uitkering is in elk geval nodig om loon- en prijsstijgingen en volumegroei te kunnen dekken.

Taakmutaties (nieuwe taken)
Gemeenten maken extra kosten wanneer ze nieuwe taken krijgen van het rijk. Het rijk geeft aan gemeenten aan hoe deze kosten gedekt kunnen worden. In de meeste gevallen voegt het rijk middelen toe aan de algemene uitkering uit het gemeentefonds om de kosten te dekken. Het gemeentefonds stijgt dan als er nieuwe taken bijkomen en het gemeentefonds daalt als er taken afvallen.

Herverdeeleffecten
Uitgangspunt bij de verdeling van de algemene uitkering is: “Elke gemeente is, gezien haar structurele omstandigheden, (globaal) in staat om, bij gelijke belastingdruk, een gelijkwaardig niveau van voorzieningen te realiseren". De algemene uitkering wordt daarom verdeeld over de gemeenten via verschillende maatstaven zodat met bepaalde gemeentelijke kenmerken rekening kan worden gehouden. Het gaat om onder andere het aantal inwoners, jongeren, ouderen, woonruimten, oppervlakte bebouwing, centrumfunctie, bijstandsgerechtigden. Als de omvang van deze maatstaven voor de gemeente wijzigt (dus bijvoorbeeld meer of minder inwoners) of als de omvang op landelijk niveau wijzigt, ontvangt de gemeente meer of minder inkomsten.

Omvang algemene uitkering 2026 en verder
De algemene uitkering is voor het jaar 2026 bij de meicirculaire met € 14 mln. verhoogd tot € 316 mln. Dit heeft vooral te maken met de extra middelen voor jeugdzorg die het rijk tijdelijk heeft toegevoegd aan de algemene uitkering. Het rijk heeft gedeeltelijk gehoor gegeven aan de uitspraak van de commissie van Ark over de benodigde bijdrage van het rijk aan de kosten voor de jeugdzorg. Voor de jaren 2026 en 2027 gaat het om ongeveer € 9 mln. Vanaf 2028 is er een nieuwe uitspraak van de commissie van Ark nodig om eventueel extra middelen voor jeugdzorg te ontvangen. De overige groei van de algemene uitkering heeft te maken met herverdeeleffecten en taakmutaties. Hieronder staat de tabel met de effecten van de meicirculaire 2025.

Bedragen * € 1.000

Effecten meicirculaire 2025		2026	2027	2028	2029
a.	Accres	724	1.550	48-	141
b.	BCF	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
c.	Extra middelen jeugd	8.790	8.606	1.682	1.695
d.	Herverdeeleffecten	1.170	1.325	703	1.427
e.	Taakmutaties opbrengst	4.142	2.838	2.779	1.289
	Taakmutaties reservering	-4.142	-2.838	-2.779	-1.289
	Effect begrotingssaldo	***9.685***	***10.481***	***1.337***	***2.263***
f.	Gemeld in Perspectiefnota obv voorjaarsnota rijk	10.000	10.000	2.500	2.500
	Verschil ten opzicht van PN26	**-315**	**481**	**-1.163**	**-237**

- a. Accres
  Bij de meicirculaire is het accres voor de jaren 2026 en 2027 verhoogd. Dit heeft te maken met de toevoeging van middelen voor de jeugdzorg. Over deze extra middelen is ook prijs- en volumestijging berekend door het rijk. Dit levert extra accres op. Doordat in 2028 de middelen afnemen, neemt ook dit extra accres af.

- b. BCF
  Gemeenten kunnen de door hen betaalde BTW grotendeels claimen bij het BTW compensatiefonds. Dit fonds is een communicerend vat met het gemeentefonds. Claimen alle gemeenten samen minder dan verwacht, dan is er sprake van een overschot in het BTW compensatiefonds. Dit overschot wordt dan gestort in het gemeentefonds. Het rijk heeft de verwachting van het overschot bijgesteld, naar € 2 mln. Dit is € 1 mln. lager dan opgenomen in de perspectiefnota.
- c. Extra middelen jeugd
  Naar aanleiding van het rapport van de commissie van Ark over de middelen voor de Jeugdzorg heeft het rijk middelen toegevoegd aan de algemene uitkering, waarvan het grootste deel incidentele middelen zijn voor de jaren 2026 en 2027.
- d. Taakmutaties
  Voor een aantal extra taken krijgt de gemeente extra geld. Voor 2026 gaat het om een bedrag van ruim € 4 mln. De grootste taakmutatie is de extra taak voor participatie op de arbeidsmarkt. Daarnaast is de afschaffing van het abonnementstarief voor de WMO met een jaar uitgesteld. Hiervoor ontvangen we nog extra middelen voor de WMO.
- e. Herverdeeleffecten
  Zoetermeer krijgt een groter deel van de algemene uitkering door relatieve groei op het gebied van een aantal maatstaven. Zoetermeer groeit momenteel harder dan andere gemeenten qua inwoneraantal, maar bijvoorbeeld ook op inwoners van 75 jaar en ouder. Van deze laatste groep hebben we als New Town nog relatief weinig, maar we groeien sneller dan de "old towns".

Trendgrafiek Algemene uitkering

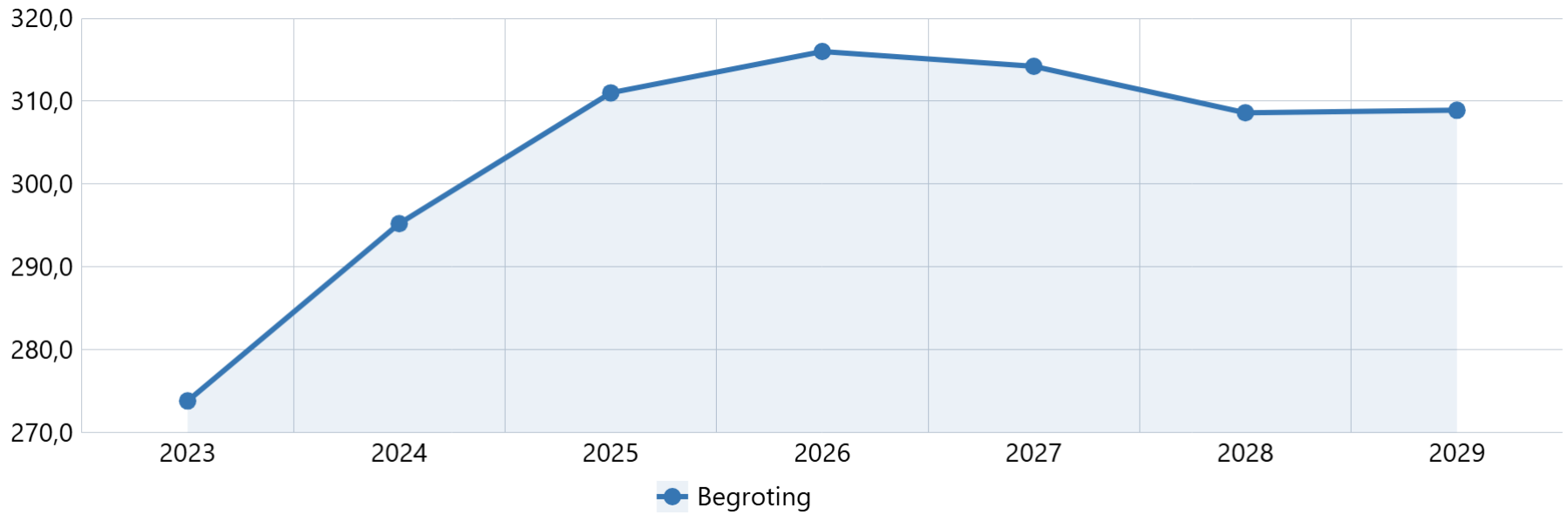

Onroerende zaakbelasting

				Bedragen x € 1 mln.
OZB	2026	2027	2028	2029
Woningen, eigenaar	27,7	28,0	28,2	28,5
Niet-woningen, eigenaar	11,5	11,5	11,5	11,5
Niet-woningen, gebruiker	7,3	7,3	7,3	7,3
Totaal	**46,5**	**46,8**	**47,0**	**47,3**

Treasury

Op het onderdeel Treasury worden de rentelasten en rentebaten geraamd. De verwachting is dat de gemeente in de komende jaren geen nieuwe leningen hoeft aan te trekken. Hierdoor blijven de rentelasten laag. De gemeente heeft middelen bij de schatkist van het rijk uitgezet. De komende jaren levert dit renteopbrengsten op. In de paragraaf Financiering wordt dit uitgebreider toegelicht.

Overige inkomsten OAD

				Bedragen x € 1 mln.
Overige inkomsten OAD	2026	2027	2028	2029
Aandelen	1,8	1,8	2,3	2,3
Belasting	0,6	0,8	0,8	0,8
Totaal	**2,4**	**2,4**	**3,1**	**3,1**

Beleidswijzigingen/Nieuw beleid

				Bedragen x € 1.000
Beleidswijzigingen/Nieuw beleid	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
1. Inzetten reservering groei van de stad	300	300	300	300
Saldo	**300**	**300**	**300**	**300**

Toelichting:
1. Inzetten reservering groei van de stad
Zoetermeer groeit en dat vraagt extra middelen. Hiervoor wordt in de begroting per woning een bedrag van € 1.500 gereserveerd. De helft van deze middelen wordt gereserveerd in de reserve Fonds Zoetermeer 2040 voor vooral het extra onderhoud van de stad. De andere helft staat als reservering opgenomen in de begroting voor de uitbreiding van extra werkzaamheden en voorzieningen in/voor de stad. Het voorstel een deel van deze reservering in te zetten voor de uitbreiding van de formatie met een subsidiewerver en een adviseur public affairs en een werkbudget voor public affairs: zie Overhead.

Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen

	Bedragen x € 1.000			
Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
1. Inzet surplus algemene reserve	5.000	pm	pm	pm
2. Ramingssystematiek (p-max -1)	1.800	1.800	1.800	1.800
3. Inflatie voor 2024 niet helemaal compenseren (-2%), inclusief extra verlaging prijsindexatie met 0,25% (toezegging 700)	3.600	3.600	3.600	3.600
4. Veroudering van de stad	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
5. Realistische investeringsplanning: aframing groei van de stad en rentekasgeldlening	550			
Saldo	**9.950**	**4.400**	**4.400**	**4.400**

Toelichting:
1. Inzet surplus algemene reserve (maatregel 317)
Deze maatregel behelst het onttrekken van een bedrag aan de algemene reserve. Op 21 november 2023 is in het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen (BOFv) voor de controle van de begrotingen van gemeenten door de provincies de volgende nieuwe regel afgesproken:
Van het vrij besteedbare deel (surplus) van de algemene reserve kan een gemeente jaarlijks maximaal 10% inzetten voor het dekken van structurele lasten. Met de voorwaarde dat de solvabiliteit groter of gelijk aan 20% is en blijft. Het surplus van de algemene reserve is het deel van de reserve dat niet nodig is voor het afdekken van risico's (weerstandscapaciteit).

2. Ramingssystematiek (p-max -1) (maatregel 322) Bedrag is verhoogd door moties en amendementen
De personeelsbudgetten voor de hele gemeente Zoetermeer worden verlaagd naar 1 trede onder het maximum van de schaal (in plaats van het maximum van de schaal)> Dit leidt tot een structurele verlaging van de geraamde lasten van circa € 3 mln. (2,5 % van het totale personeelsbudget). Dit bedrag is gebaseerd op de financiële vertaling van de formatie per 1 januari 2025. Deze maatregel levert een besparing van € 2,8 mln. op. Hiermee wordt invulling gegeven aan de bezuiniging, motie 2506-84 en amendement 2506-U1. Het restant van € 1 mln. is vrijgevallen aan het begrotingssaldo.

3. Inflatie voor 2024 niet helemaal compenseren (-2%), inclusief extra verlaging prijsindexatie met 0,25% (toezegging 700) (maatregel 311)
De prijsstijging voor 2026 (inclusief correctie voor 2024 en 2025) bedraagt 7,6%. Dit percentage wordt vooral veroorzaakt door een bijstelling op het jaar 2024. Omdat afgelopen jaren op programma's waar dat nodig was al extra indexatie is toegekend in 2023 en 2024, lijkt het verantwoord om niet de volledige 7,6% op te nemen in de begroting. Voorgesteld wordt om de stijging voor 2% niet mee te nemen. Daarnaast wordt voorgesteld om 1,6% niet aan de programma's toe te kennen, maar te reserveren op OAD als de prijscompensatie toch te laag blijkt. Per saldo wordt er dan 4% toegekend aan de programma's en wordt dat ook de stijging van de tarieven voor belastingen, leges en heffingen. Daarnaast wordt 1,6% gereserveerd op OAD voor prijstegenvallers op de programma's. Vanwege de vrij grote schommelingen in de inflatie en de huidige financiële verhouding met het rijk (onder andere het afschaffen van de trap-op-trap-af-systematiek voor het bepalen van de groei van de algemene uitkering uit het gemeentefonds) is het voornemen om de huidige systematiek van prijscompensatie tegen het licht te houden. Nadere informatie volgt in de Perspectiefnota 2027.

4. Reservering veroudering van de stad (maatregel 105)
Programma 3 vermeldt dat de vervangingsinvesteringen worden geactiveerd, waardoor er in de eerstkomende jaren ongeveer € 7 mln. ruimte in de begroting ontstaat. Deze is voor € 6 mln. opgenomen als bezuinigingsmogelijkheid. In de meerjarige onderhouds- en vervangingsplanning zijn nog niet alle kosten opgenomen (de zogenaamde witte vlekken). Wanneer de onderbouwing van deze kosten gereed is, kan het budget op programma 3 worden opgenomen en eventueel vrijvallen wanneer niet het hele budget nodig blijkt te zijn.

5. Realistische investeringsplanning: aframing groei van de stad en rentekasgeldlening (maatregel 113, 126, 127, 309, 310)
De groei van de stad is brengt extra kosten met zich mee. Niet alleen voor de projecten zelf, maar ook voor de overige voorzieningen in de stad. De extra vraag naar deze voorzieningen (bijvoorbeeld nieuwe scholen, extra jeugdzorg of WMO steun) komt vertraagd na oplevering van de projecten. Hierdoor kan een deel van de gereserveerde middelen voor extra voorzieningen in 2026 vrijvallen. Daarnaast zijn er vanwege vertraging in de investeringsplanning, minder financiële middelen nodig. Hierdoor worden extra opbrengsten verwacht omdat er meer middelen bij de schatkist van het rijk worden geplaatst. In totaal gaat het om een voordeel van € 550.000 in 2026.

Financieel samengevat: Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten	-4.234	-5.917	-8.312	-20.186	-33.491	-46.788
Baten	345.092	361.050	366.652	376.385	377.305	386.307
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**340.858**	**355.133**	**358.340**	**356.199**	**343.814**	**339.519**
Toevoegingen	-126.417	-8.983	-11.063	-4.650	-2.148	-1.928
Onttrekkingen	142.117	31.197	15.401	4.036	1.082	1.349
Mutaties reserves	**15.700**	**22.214**	**4.338**	**-614**	**-1.066**	**-579**
Saldo	**356.558**	**377.347**	**362.678**	**355.585**	**342.748**	**338.939**

De financiële ontwikkeling op het overzicht algemeen dekkingsmiddelen (OAD) heeft belangrijke impact op het totale begrotingssaldo. Bovenstaande tabel laat zien dat het saldo op OAD de komende jaren lager wordt. Aan de ene kant zien we de inkomsten stijgen, maar daar tegenover staan ook hogere lasten vanwege loon- en prijsstijging. Per saldo verslechtert het beeld van € 358 mln. in 2026 naar rond de 340 mln. vanaf 2028 (zie gerealiseerd saldo van baten en lasten).

De belangrijkste oorzaak hiervoor is dat het rijk de extra middelen voor de jeugdzorg alleen heeft toegekend voor de jaren 2026 en 2027. Vanaf 2028 daalt de algemene uitkering op dit punt. Het "ravijn" dat in 2026 zou komen, is daarmee gedeeltelijk doorgeschoven naar 2028.

Wanneer we ook kijken naar de mutaties in de reserves zien we dat de mutaties in 2026 fors lager zijn dan in 2025. Dit heeft vooral te maken met het inzetten van de vrij inzetbare reserve voor het structureel sluitend maken van de begroting. In 2025 gaat dit om een bedrag van € 14,7 mln., terwijl in 2026 € 5 mln. vanuit de vrij inzetbare reserve wordt ingezet ten behoeve van het structurele begrotingssaldo. In 2027 is er geen onttrekking vanuit de vrij inzetbare reserve opgenomen.

Aangenomen amendementen en moties perspectiefdebat

Niet van toepassing.

Vennootschapsbelasting

Inleiding

Gemeenten zijn sinds 1 januari 2016 vennootschapsbelastingplichtig als zij een fiscale onderneming bedrijven. Over de fiscale winst is dan winstbelasting verschuldigd. Bij Zoetermeer geldt dit onder meer voor de grondexploitaties. Sinds 2024 is Zoetermeer nog meer in control omdat Zoetermeer een vaststellingsovereenkomst (VSO) heeft afgesloten met de Belastingdienst voor grondzaken, meer specifiek de actieve grondexploitaties. Voor de reclame-activiteiten lopen er diverse procedures bij de Hoge Raad (HR), waarvan het wachten is op een uitspraak.

Naast de grondexploitaties zijn ook de verkoopopbrengsten van reststromen afval onderworpen aan vennootschapsbelasting. De gemeente sluit hier aan op het landelijk beleid, waarbij 1% van de opbrengsten als fiscaal resultaat in de Vpb-aangifte wordt meegenomen. De overige activiteiten binnen de gemeente zijn niet onderworpen aan de Vpb-plicht en/of kunnen steunen op een vrijstelling.

Financieel samengevat: Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Vennootschapsbelasting	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten	-592	-223	-590	-277	-608	0
Baten	32	0	0	0	0	0
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-560**	**-223**	**-590**	**-277**	**-608**	**0**
Saldo	**-560**	**-223**	**-590**	**-277**	**-608**	**0**

Voor 2029 is nog geen Vpb-last begroot, omdat o.a. in de verkoop van bouwgronden nog niet is voorzien. Mocht verkoop van bouwgronden wel plaatsvinden dan is de Vpb last enkel aan de orde indien er door de Gemeente fiscale winst wordt gemaakt. De fiscale winst is mede afhankelijk van de hoogte van de verkoopprijs van de grond, de gemaakte kosten en of de fiscale winst deels of geheel verrekend kan worden met andere jaren. De ontwikkelingen worden nauwgezet gevolgd en bij veranderingen zullen de fiscale en financiële gevolgen worden gerapporteerd gedurende de reguliere P&C momenten”.

Financiële begroting

Financiële begroting

Inleiding

Deze Programmabegroting 2026–2029 is alweer de laatste van deze collegeperiode, wordt gepresenteerd in een financieel uitdagende context en staat in het teken van het behouden van structureel financieel evenwicht in een periode van toenemende onzekerheden en oplopende tekorten.

Dankzij een omvangrijk pakket aan bezuinigings- en dekkingsmaatregelen van ruim € 25 mln., inclusief een eenmalige inzet van € 5 mln. uit de algemene reserve is het gelukt om voor 2026 een sluitende begroting te presenteren. Dit is een belangrijke mijlpaal, omdat het de gemeente in staat stelt om onder repressief toezicht van de provincie te blijven opereren. Tegelijkertijd is het financiële perspectief voor de jaren na 2026 zorgelijk. Vanaf 2027 lopen de tekorten structureel op, met daarbij vooral een groot verval in 2028. Dit heeft te maken met de inkomsten die we van het rijk krijgen voor de jeugdzorg. Voor de jaren 2026 en 2027 heeft het rijk een toevoeging aan de algemene uitkering van het gemeentefonds gedaan van zo'n € 10 mln. voor de extra kosten in de jeugdzorg. Deze toevoeging komt vanaf 2028 grotendeels te vervallen. Deze ontwikkeling vraagt om een scherpe bestuurlijke koers en een zorgvuldige afweging van ambities en middelen in de toekomst.

De Programmabegroting 2026-2029 is gebaseerd op de uitgangspunten uit de Perspectiefnota 2026 en de uitkomsten van het perspectiefdebat. Daarbij is rekening gehouden met de effecten van de meicirculaire, de moties en de amendementen die door de raad zijn aangenomen en de structurele effecten die voortvloeien uit het Tweede Tussenbericht 2025. De begroting weerspiegelt de gezamenlijke inzet om de stad leefbaar, veilig en duurzaam te houden, met oog voor bestaanszekerheid, maatschappelijke ondersteuning en investeringen in groei en vernieuwing.

De provincie beoordeelt de begroting op structureel en reëel evenwicht. Omdat het saldo voor 2026 nog positief is, blijft Zoetermeer onder repressief toezicht. Toch is het van belang dat de raad zich bewust is van de oplopende tekorten in de meerjarenraming en de noodzaak om tijdig aanvullende maatregelen te treffen waarbij keuzes gemaakt moeten worden die bijdragen aan de robuustheid van onze stad en organisatie.

De reserves van de gemeente blijven op peil. De Vrij inzetbare reserve bedraagt eind 2025 nog € 158 mln. met een weerstandsvermogen van 6,99 (ruim boven de norm van 1,0). Het Fonds Zoetermeer 2040 wordt ingezet voor strategische investeringen en heeft een omvang van € 95 mln. in 2025. De reserve daalt naar € 41 mln. in 2030.

We blijven investeren in de noodzakelijke transities op het gebied van wonen, mobiliteit, duurzaamheid en dienstverlening. Tegelijkertijd zetten we in op het versterken van onze weerbaarheid, het verbeteren van onze uitvoeringskracht en het benutten van kansen via samenwerking en externe financiering, zoals subsidies en regiodeals.

Grondslagen

De volgende grondslagen bepalen mede het financiële beeld in de programmabegroting:

- Ontwikkeling van de aantallen inwoners en woningen
- Beleid ten aanzien van verwachte ontwikkeling van het loon- en prijspeil

- Ontwikkeling algemene uitkering
- Rentepercentages
- Afschrijvingstermijnen.

Ontwikkeling van de aantallen inwoners en woningen

In deze begroting is voor de berekening van de uitkering van het gemeentefonds uitgegaan van de aantallen woningen en inwoners zoals opgenomen in onderstaande tabel.

Per 1 januari	2025	2026	2027	2028	2029
Woningen	58.213	58.722	59.348	59.545	61.097
Inwoners	129.852	130.573	131.601	131.766	134.888

De aantallen inwoners en woningen zijn voor de financiële begroting belangrijke parameters, omdat veel financiële stromen (zoals algemene uitkering en diverse belastingen) worden berekend aan de hand van deze parameters. De financiële gevolgen van een toename van de woningen (en veranderingen in het aantal inwoners) is voor het begrotingssaldo in principe neutraal. De hogere inkomsten als gevolg van meer woningen/inwoners worden voor maximaal 50% gestort in de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 (voormalig Reserve Investeringsfonds) en voor 50% ingezet voor hogere kosten van beheer/voorzieningen als gevolg van uitbreiding van het aantal inwoners en het te onderhouden openbaar gebied.

Loon- en prijsstijging

De gevolgen voor loon- en prijsstijging ten opzichte van de begroting 2025 zijn in de programma's van de begroting 2026 verwerkt.

	2026
Prijsstijging	4,0%
Loonstijging	1,4%

Prijsstijging 2026
Op basis van de gegevens van het Centraal Plan Bureau (CPB) van maart 2025 wordt de prijsstijging voor 2026 bepaald. Voor de prijsstijging wordt de Index materiele overheidsconsumptie (Imoc) gebruikt. Voor de lasten en baten van de begroting 2026 wordt uitgegaan van een prijsstijging van 4,0% ten opzichte van de begroting 2025. Dit percentage bestaat uit de inschatting voor 2026 van 2,1% en een correctie van 5,5 % over voorgaande jaren. Omdat een deel van de prijscompensatie over 2024 al verwerkt is in de begroting wordt een vermindering van 3,6 % toegepast en wordt een percentage van 4 % gehanteerd. Vanwege de onzekerheid of 4% voldoende is, wordt 1,6% gereserveerd op OAD voor programma's waar de prijsstijging toch hoger blijkt te zijn dan 4%. Deze stijging is ten opzichte van de ramingen zoals opgenomen in de Programmabegroting 2025.

	2026
Correctie 2024 en 2025	5,5%
Inschatting 2026	2,1%
Vermindering*	-3,6%
Prijsstijging	4,0%

Loonstijging 2026
Op basis van de gegevens van het Centraal Plan Bureau (CPB) van maart 2025 wordt de loonstijging voor 2026 bepaald. Voor de loonstijging wordt de loonvoet overheid gebruikt. Voor de stijging van de loonkosten wordt een stijgingspercentage van 1,4% aangehouden ten opzichte van de begroting 2025. Bij de bepaling van het stijgingspercentage is rekening gehouden met de afgesloten CAO die loopt tot 31 maart 2025 en de sociale lasten, zoals deze bekend zijn op 1 januari 2025.

	2027	2028	2029
Prijsstijging	2,2%	2,2%	2,3%
Loonstijging	5,1%	4,2%	4,5%

Ontwikkeling algemene uitkering
De in de begroting verwerkte algemene uitkering is gebaseerd op de Meicirculaire 2025. Met de eventuele gevolgen uit de Septembercirculaire 2025 wordt in de programmabegroting zelf geen rekening gehouden. De budgettaire vertaling daarvan wordt betrokken in de volgende perspectiefnota. Voor Zoetermeer leverde de Meicirculaire 2025 een voordeel op van per saldo ongeveer € 10 mln. in 2026. Hiermee was is de Perspectiefnota 2026 reeds rekening gehouden. Dit voordelige effect wordt met name veroorzaakt door extra middelen voor Jeugdhulp voor de jaren 2025 tot en met 2027. Vanaf 2028 en verder geeft de Meicirculaire 2025 slechts een beperkt positief effect, waardoor het "financieel ravijn" feitelijk is opgeschoven naar 2028. Een uitgebreidere toelichting is opgenomen in het Overzicht algemene dekkingsmiddelen (OAD).

Rentepercentages
Onderstaande tabel vermeldt de rentepercentages waarmee in de begroting 2026 is gerekend.

Investeringen	
Nieuw en vervanging	2%
Financieringsrente tijdens de bouw	1%
Rente omslagpercentage	0%
Grondbedrijf	
Omslagrente	0%

Afschrijvingstermijnen

Op investeringen wordt afgeschreven. Daardoor worden de investeringsuitgaven in de tijd verdeeld over de gebruiksduur van de investering. De geldende afschrijvingstermijnen zijn opgenomen in bijlage 13. De raad bepaalt afschrijvingstermijnen en legt deze vast in verschillende beleidsnota's. Ter wille van het overzicht wordt het totaaloverzicht van actuele afschrijvingstermijnen in de begroting opgenomen.

Totstandkoming van de begroting

Bedragen * € 1.000

	Financieel perspectief op hoofdlijn					
	Omschrijving	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
	Saldo MJB 2025-28, incidentele posten	-11.863	-2.097	-788	-206	0
	Saldo MJB 2025-28, structurele posten	1.557	-29.255	-32.105	-38.954	-42.932
1	**Progr.begr. 2025-2028**	-10.306	-31.352	-32.893	-39.159	-42.932
2	Raadsbesluiten tot en met april 2025	-350	164	-9	-79	-18
3	Mutaties TB1:					
3a	- septembercirculaire 2024	1.700	3.700	4.600	4.900	4.900
3b	- verwacht accres meicirculaire 2025 / indexatie lonen en prijzen	3.650	-4.217	-5.635	-4.691	-5.402
3c	- financiële ontwikkelingen bestaand beleid	151	-599	-954	234	202
3d	- onvermijdelijke ontwikkelingen	-50	-600	-340	-340	-340
3e	- nieuw beleid	-2.183	-1.138	-485	-680	-680
4	Algemene uitkering, voorjaarsnota rijk	2.750	10.000	10.000	2.500	2.500
	Progr.begr. 2026-2029 excl. dekking	-4.637	-24.043	-25.715	-37.315	-41.770
5	Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen, structureel	0	23.211	16.569	16.628	16.686
6	**Perspectiefnota 2026-2029**	-4.637	-831	-9.145	-20.687	-25.084
	waarvan incidenteel	-9.175	-1.862	-557	-137	58
	waarvan structureel	**4.538**	**1.031**	**-8.589**	**-20.550**	**-25.142**
7	Aanpassingen meicirculaire	**-256**	**-315**	**481**	**-1.163**	**-237**
	Saldo bij perspectiefdebat	**-4.893**	**-1.146**	**-8.665**	**-21.851**	**-25.321**
8	Raadsbesluiten mei tot en met juli 2025	-45	-223	-45	-45	-45
9	Amendementen Perspectiefnota	0	42	14	-14	-42
10	Aanpassingen bezuinigingen	0	2.107	2.010	1.978	1.946
11	Bestaand beleid, incidenteel	-4.370	203	-93	0	0
12	Bestaand beleid, structureel	8.689	-562	111	824	926
	Begrotingssaldo 2026-2029	**-619**	**420**	**-6.667**	**-19.107**	**-22.535**
	waarvan incidenteel		**-1.284**	**-86**	**-524**	**-455**
	waarvan structureel		**1.705**	**-6.581**	**-18.583**	**-22.079**

De bovenstaande tabel toont de cijfermatige vertaling van de diverse momenten bij het opstellen van de begroting. In november 2024 heeft de raad de Programmabegroting 2025-2028 vastgesteld (zie regel 1). Hieraan zijn de financiële gevolgen van de raadsbesluiten (regel 2) en de mutaties uit het Eerste Tussenbericht 2025 (TB 1, 3a/3e) , de effecten van de voorjaarsnota van het rijk (regel 4) en de bezuinigings- en dekkingsvoorstellen (regel 5) toegevoegd. Dit is het vertrekpunt voor het opstellen van de begroting. De gevolgen van de Meicirculaire 2025 (regel 7) zijn verwerkt in het Tweede Tussenbericht 2025. Het financieel effect van de bij het Perspectiefdebat aangenomen amendementen staat op regel 9. Meerjarig is het effect neutraal met een lichte verschuiving tussen de jaren. De overige mutaties na het voorjaarsdebat (regel 10/12) die van invloed zijn op deze begroting worden hierna toegelicht.

Afwijkingen op bestaand beleid na peildatum Perspectiefnota 2026

Na het perspectiefdebat hebben zich de volgende mutaties vanaf 2026 voorgedaan.

Bedragen in € 1.000

Mutaties Tweede Tussenbericht 2023 met gevolgen na 2025			MJB 2026-2029			
Nr	Prog	Omschrijving	2026	2027	2028	2029
1	1	Zonwering scholencomplex Spitsbergen		-8	-8	-8
2	1	Leerlingenververvoer	100	100	100	100
3	1/2/ovh	Organiatieontwikkeling SD	-pm	-pm	-pm	-pm
4	1	Nieuw Beschut werk	149	158	177	208
5	2 en ovh	Organisatieontwikkeling Sociaal Domein en opschaling Lokale Teams	- pm	- pm	- pm	- pm
6	2	Doorontwikkelling Lokale Teams	-198			
7	2	Programma Toekomstbestendige jeugdhulp - project aansluiting onderwijs-jeugdhulp	-270			
8	2	Jeugdhulpvervoer	-407	-407	-407	-407
9	2	Prijscompensatie specialistische jeugdhulp	-854	-854	-854	-854
9	OAD	Prijscompensatie specialistische jeugdhulp	854	854	854	854
10	2	Specialistische jeugdhulp	-450	-450	-450	-450
11	2	Crisisorganisatie Sociaal domein	523			
12	2	Vroegsignalering onbegrepen gedrag	-158	-158		
12	2	Vroegsignalering onbegrepen gedrag, subsdie	158	158		
13	2	Wmo hulpmiddelen	0	0	300	400
14	2	Wmo hulp bij het huishouden	0	0	100	150
15	2	Wmo ondersteuning thuis	400	350	300	250
16	2	Wmo maaltijdvoorzieningen	-50	-50	-50	-50
17	3	Tijdelijke regeling capaciteit klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	-200	-200	-200	-200
17	3	Tijdelijke regeling capaciteit klimaat- en energiebeleid (CDOKE), subsidie	200	200	200	200
18	3	Huur tijdelijke Mandelabrug	-93	-93		
19	3	Tijdjelijk gronddepot Nieuwe Driemanspolder, baten	100	100		
19	3	Tijdjelijk gronddepot Nieuwe Driemanspolder, lasten	-100	-100		
20	3	Bezuinigingsmaatregel 4.1 - vervangingsinvesteringen	294	221	217	212
20	OAD	Bezuinigingsmaatregel 4.1 - vervangingsinvesteringen, toevoegen aan veroudering van de stad	-294	-221	-217	-212
21	3	Herziening kapitaallasten en VTA 2026-2029	440	592	27	-2
22	4	Media	-39	-59	-59	-59
23	4	Kunstopdrachten in de openbare ruimte	-43			
23	4	Kunstopdrachten in de openbare ruimte, dekking reserve BKOR	43			
24	4	Versnelde aanpak klimaatproblematiek Leidsewallen 80 (CKC), kap.ln.	-5	-5	-5	-5
25	4	Huisvesting lokale teams Jeugd en onderwijs, huur		-84	-84	-84
25	4	Huisvesting lokale teams Jeugd en onderwijs, dekking frictiekosten Jeugd en onderwijs		84	84	84
26	4	Uitwerking motie 85, geef plaats aan subsidies waar ze thuis horen	-52	-52	-52	-52
27	4	Herfaseren Verbeteren toegankelijkheid gemeentelijke gebouwen	-pm	-pm		
28	ovh	Systematiek overheadtoerekening aan projecten (maatregel 302)	1.159	1.063	1.031	999
29	ovh	Opbrengst toeristenbelasting	-210	-210		
30	OAD	Vrijval reservering taakmutaties	500			
31	OAD	Rente	-750	100	800	800
32	OAD	Verlagen loonbudget naar Pmax-1	1.000	1.000	1.000	1.000
33	OAD	Meicirculaire	-315	481	-1.163	-237
		Totaal	**1.432**	**2.510**	**1.640**	**2.637**

1. Aanbrengen zonwering scholencomplex Spitsbergen
De gevel van het gebouw is niet geschikt gebleken voor het aanbrengen van buitenzonwering. Als alternatief wordt het raamwerk aan de binnenzijde van het gebouw aangepast waardoor binnenzonwering kan worden geplaatst. De investering bedraagt € 0,103 mln. in 2026 en wordt afgeschreven in 15 jaar tegen een rentepercentage van 2% met een jaarlijkse annuïteit van € 8.000 per jaar.

2. Leerlingenvervoer
Er is leerlingenvervoer als een kind niet zelfstandig naar school kan of omdat de school ver weg is. Sinds augustus 2024 is er een nieuwe vervoerder. De tarieven van deze vervoerder zijn hoger. Daarnaast worden er meer kinderen vervoerd. In de Perspectiefnota voor 2026 is in de budgetten al rekening gehouden met hogere tarieven en met een groter aantal aanvragen.

Momenteel worden de aanvragen voor het nieuwe schooljaar beoordeeld. Het doel is dat strenger gekeken wordt naar de aanvragen. Dit zou kunnen leiden tot een afname van de kosten, maar dit is nog moeilijk te voorspellen. Een eerste inschatting is dat de lasten met € 100.000 naar beneden kunnen worden bijgesteld.

3. Organisatieontwikkeling Sociaal Domein
In 2026 vindt een reorganisatie van de afdelingen van het Sociaal Domein plaats, gericht op het versterken van de kwaliteit van de dienstverlening, het verbeteren van interne sturing en het beheersbaar maken van de (personeels-)kosten. De financiële uitwerking hiervan vergt meer tijd dan eerder voorzien in de Perspectiefnota. Daarom wordt de verwerking niet opgenomen in de Programmabegroting 2026, maar bij het Eerste Tussenbericht 2026 / de Perspectiefnota 2027.

4. Oploop Nieuw Beschut Werk
Beschut werk is bedoeld voor mensen die alleen in een beschutte omgeving onder aangepaste omstandigheden kunnen werken. De Rijksoverheid verplicht gemeenten om deze voorziening aan te bieden. Deze wettelijke taak wordt uitgevoerd door Werkbedrijf De Binnenbaan. In het Eerste Tussenbericht 2025 is de raad geïnformeerd over een structureel nadeel van € 0,15 mln. aan de hand van de (financiële) verwachtingen van Werkbedrijf De Binnenbaan. Met de halfjaarrapportage van de Binnenbaan is duidelijk geworden dat deze kosten zich in 2025 niet zo sterk ontwikkelen als waar in hun begroting rekening mee is gehouden. De verwachting is dat dit effect structureel is.

5. Organisatieontwikkeling Sociaal Domein en opschaling Lokale Teams
In 2026 vindt een reorganisatie van de afdelingen van het Sociaal Domein plaats, gericht op het versterken van de kwaliteit van de dienstverlening, het verbeteren van interne sturing en het beheersbaar maken van de (personeels-)kosten. Een belangrijk onderdeel van deze brede reorganisatie is de opschaling van Lokale Teams, die lichte jeugd- en gezinshulp en ondersteuning gaan bieden, de toeleiding naar specialistische jeugdhulp beter sturen en meer regie voeren over jeugdhulptrajecten. Ook dit is een reorganisatie. De consequenties voor organisatie, personeel en financiën worden de komende periode verder uitgewerkt.
De financiële uitwerking van de brede reorganisatie Sociaal Domein kost meer tijd dan bij de Perspectiefnota en het raadsvoorstel Doorontwikkeling teams en organisatie Jeugd en Onderwijs was voorzien (2025-081244). Daarom wordt de verwerking niet in de Programmabegroting 2026 meegenomen, maar bij het Eerste Tussenbericht 2026/ de Perspectiefnota 2027.

6. Doorontwikkeling Lokale Teams
In februari 2025 heeft de raad het college de opdracht gegeven om Lokale Teams binnen de gemeentelijke organisatie door te ontwikkelen en te starten met de voorbereidingen voor de implementatie en de reorganisatie van de ambtelijke organisatie. Voor het uitvoeren van deze opdracht is een traject gestart dat doorloopt in 2026, in samenhang met de uitvoering van de reorganisatie sociaal domein. In 2024 is niet het gehele budget uitgegeven. Voor 2026 is echter nog wel budget nodig. Het aanvullend benodigde budget voor 2026 is € 0,198 mln.

7. Programma Toekomstbestendige jeugdhulp - Project aansluiting onderwijs-jeugdhulp
Het programma Toekomstbestendige Jeugdhulp bevatte vijf projecten. Een van deze projecten is het project aansluiting onderwijs-jeugdhulp. De initiatieffase van het project is gestart in februari 2024. Na de herfstvakantie (Q3) 2024 is het project overgegaan naar de uitvoeringsfase. Het project werkt op basis van schooljaren en wordt uitgevoerd in de schooljaren 2024-2025 en 2025-2026. Er doen vier basisscholen en twee voortgezet onderwijsscholen mee aan het project. In het tweede kwartaal van 2025 is op twee pilotscholen extra bewegen toegevoegd aan het project.

Voor het project is in 2026 € 0,27 mln. benodigd. Dit budget is nodig om de uitvoering op het onderwijs (jeugdhulp en extra bewegen) voort te kunnen zetten en om intern het project te kunnen monitoren en na afloop een adviesrapport op te kunnen maken. De verwachte kosten voor 2026 bedragen € 0,27 mln.

8. Jeugdhulpvervoer
De kosten voor jeugdhulpvervoer zijn gestegen. In het memo Overschrijding kosten jeugdhulpvervoer staat dat de kosten hoger uitvallen doordat meer jeugdigen gebruiken maken van jeugdhulpvervoer, de tarieven voor het vervoer zijn gestegen en er meer jeugdhulpvervoer wordt toegekend. Mede door de gestegen tarieven is de verwachting dat de afwijking meerjarig is. Door de inzet van maatregelen moeten de kosten voor jeugdhulpvervoer op termijn dalen.

9. Prijscompensatie specialistische jeugdhulp
De indexatie van de tarieven voor specialistische jeugdhulp wijkt af van de gemeentelijke indexatie. Op het Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen (OAD) staat een prijsstijging van 1,6% gereserveerd voor programma's waar de prijsstijging hoger blijkt te zijn dan 4%. Middels deze wijziging wordt hiervoor gecorrigeerd.

10. Specialistische jeugdhulp
Op basis van de prognose is de verwachting dat de kosten voor de regionaal en landelijk ingekochte specialistische jeugdhulp in 2025 € 0,915 mln. hoger uitkomen dan begroot. Hoewel het aantal jeugdigen met specialistische jeugdhulp daalt, zien we dat de kosten nog stijgen als gevolg van hogere tarieven en langere/zwaardere jeugdhulptrajecten. We zien dit met name terug bij onderdelen ambulante jeugdhulp en dagbehandeling. In het memo Tweede monitor kosten jeugdhulp 2025 was dit beeld ook al zichtbaar en de stijging zet zich met name bij dagbehandeling door. Op andere onderdelen van de begroting verwachten we echter een kostendaling, bijvoorbeeld bij de Jeugd-GGZ. De verwachting is dat de stijging op dagbehandeling zich ook de komende jaren zal doorzetten.

11. Crisisorganisatie Sociaal Domein
Vanwege de start van de Lokale Teams in 2026 zijn niet alle middelen nodig zoals voorzien in de Perspectiefnota 2026.

12. Vroegsignalering onbegrepen gedrag
Eind 2024 is het project Lerend netwerk preventie gestart. Met het project wordt een lerend netwerk opgezet rondom mensen met onbegrepen gedrag die zich (nog) niet in een crisissituatie bevinden. Onbegrepen gedrag is de verzamelnaam voor gedrag van mensen dat door hen zelf en/of door hun omgeving als moeilijk hanteerbaar wordt ervaren. Hierbij wordt door de inzet van een wijkfunctionaris met name ingezet op preventieve maatregelen, het stimuleren van effectieve samenwerking en deskundigheidsbevordering. De raad is hierover geïnformeerd door middel van Raadsmemo 2024-172733 Start project ‘verbeteren vroegsignalering personen met onbegrepen gedrag’ d.d. 12 december 2024.

De netto-lasten bedragen voor de jaren 2026 en 2027 € 0,158 mln. en worden gedekt door een subsidie van ZonMw.

13. Wmo hulpmiddelen
De Wmo hulpmiddelen worden eind 2027 opnieuw aanbesteed. Het beleid richt zich op toekomstgerichte en efficiënte oplossingen, zoals het delen van hulpmiddelen (bijvoorbeeld scootmobielen) en het opnemen van kosten effectievere hulpmiddelen in het nieuwe contract. Daarnaast is het nog afwachten of het aantal aanvragen ook significant zal groeien vanwege de verdergaande vergrijzing. Daarom is besloten om een afloop in het budget op te nemen vanaf 2028. De afname in het budget loopt structureel op tot € 400.000 in 2029.

14. Wmo hulp bij het huishouden
Per november 2025 gaat het nieuwe contract huishoudelijke ondersteuning in. Tegelijkertijd wijzigt ook hoe we de huishoudelijke ondersteuning invullen. Om ervoor te zorgen dat huishoudelijke ondersteuning toegankelijk blijft, is het belangrijk dat meer inwoners hun huishouden (gedeeltelijk) zelfstandig blijven doen en dat minder inwoners langdurig huishoudelijke ondersteuning nodig hebben, zodat het beschikbaar blijft voor de inwoners die het echt nodig hebben. Dit doen we door de huishoudelijke ondersteuning uit te voeren aan de hand van drie ondersteuningsniveaus. Uiteindelijk is het de verwachting dat deze stelselwijziging ook financieel iets zal opleveren. In het meerjarig budget hebben we daarom rekening gehouden met een afname in 2028 van € 100.000 oplopend naar structureel € 150.000 in 2029.

15. Wmo ondersteuning thuis
De ontwikkeling is dat ondersteuning op individueel niveau steeds meer plaatsvindt in groepsverband. Hierdoor zijn er schaalvoordelen te halen en worden de individuele maatwerkindicaties omgezet naar een algemene voorziening. Aan de andere kant zien we de verschuiving van de Zorgverzekeringswet naar de Wmo. Dit zou kunnen leiden tot hogere kosten. Ondanks deze trend is de verwachting dat het budget ondersteuning thuis naar beneden bijgesteld kan worden met € 400.000 in 2026 tot € 250.000 structureel in 2029 en verder.

16. Wmo maattijdvoorzieningen
De maaltijdvoorziening omvat ondersteuning bij het bereiden en nuttigen van maaltijden aan kwetsbare inwoners die dit door hun beperking niet zelfstandig kunnen. Deze vorm van ondersteuning is tijdsintensief en relatief duur, waardoor de kosten snel oplopen. De aanbieder die deze dienst verzorgt voor de gemeente, berekent inmiddels hogere tarieven. Ook wordt er meer gebruik gemaakt van deze voorziening.

17. Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)
In 2025 is er meer duidelijkheid verkregen over de continuering en omvang van de vergoeding van het rijk voor 2026-2030. Dit geeft de zekerheid om verder te werken aan de versterking van de gemeentelijke organisatie voor het uitvoeren van de klimaat- en energietaken. Om niet te veel gebonden te zijn aan vaste verplichtingen is de formatie gesplitst in een vaste en flexibele schil. Voor 2026 en verder worden minimaal extra uitgaven verwacht tot ca. € 3 mln. Ten opzichte van de begroting is dit een stijging van € 0,2 mln. Tegenover de uitgaven staat een even hoge subsidie.

18. Huur tijdelijke Nelson Mandelabrug
De huur van een tijdelijk brugdeel voor de Nelson Mandelbrug € 93.000 voor de jaren 2025 t/m 2027.

19. Tijdelijke gronddepot Nieuwe Driemanspolder
De verwachting was dat de maximale capaciteit van het gronddepot in 2025 bereikt zou zijn. Dit is echter nog niet het geval. De exploitatie van het gronddepot is budgettair neutraal. De baten en lasten stijgen meerjarig incidenteel met € 0,1 mln. in 2026 en 2027.

20. Bezuinigingsmaatregel Vervangingsinvesteringen kapitaliseren - actualisering naar prijspeil 2025
De bedragen zoals opgenomen in de bezuinigingsmaatregel Vervangingsinvesteringen kapitaliseren zijn geïndexeerd naar het prijspeil van de programmabegroting 2026. Dit levert een voordeel op dat wordt wordt gereserveerd voor ‘Veroudering van de stad'.

21. Herziening kapitaallasten en VTA 2026-2030
Door herziening van kapitaallasten en geraamde opslagen voor de kosten van voorbereiding, toezicht en administratie (VTA) is er een voordeel in 2026 van € 0,44 mln., in 2027 € 0,59 mln., in 2028 € 0,43 mln. In 2029 is er een nadeel van € 2.000.

22. Media
Gemeenten hebben volgens de Mediawet een instandhoudingsplicht voor de lokale publieke omroep. Dat betekent dat het college van B&W verantwoordelijk is voor de bekostiging. De VNG heeft een raming van het aantal huishoudens gemaakt. Voor Zoetermeer komt dit neer op 59.132 huishoudens. De VNG-handreiking Wachten kan niet meer (2023) hanteert een richtbedrag van € 1,68 per huishouden per jaar (prijspeil 2026) voor een minimumniveau van LTMA, met enkel basisradio, beperkte nieuwsvoorziening en geen ontwikkelruimte. Voor professionalisering richting een stevige streekomroepvorming wordt een bekostiging van € 2,50 tot € 3,00 per huishouden als realistisch gezien. In de begroting voor 2026 is € 109.408 opgenomen. Dit is op basis van € 1,68. Om op een budget voor een stevige streekomroep uit te komen is er een verhoging met € 38.422 voor het jaar 2026 en € 58.422 vanaf 2027 en verder noodzakelijk op basis van € 2,50.

23. Kunstopdrachten in openbare ruimte
In 2026 werken we onder andere aan de kunstopdrachten bij het IKC Seghwaert, Motion beweegcollege, IKC Buytenwegh en de verbouwing van het stadhuis. De verwachte kosten hiervoor worden ingeschat op €42.500. Deze kosten worden onttrokken aan de Reserve Beeldende Kunst in Openbare Ruimte.

24. Kapitaallasten PV panelen versnelde aanpak klimaatproblematiek Leidsewallen 80 (CKC)
Een onderdeel van de versnelde aanpak van de klimaatproblematiek bij CKC & Partners omvat het plaatsen van PV-panelen boven het atrium. De kosten bedragen € 0,119 mln. in 2025 en worden afgeschreven in 25 jaar tegen een rentepercentage van 2% met een jaarlijkse annuïteit van € 6.000.

25. Huisvesting lokale teams Jeugd en onderwijs
Op 15 juli 2025 heeft de raad het college opdracht gegeven om voor de lokale teams Jeugd en onderwijs fysieke locaties beschikbaar te stellen. Binnen de vastgoedportefeuille zijn twee locaties gevonden die in 2026 worden ingericht. Dit betreft de locaties Justus van Effenhove 37 en Koeienweide 2. De jaarlijkse exploitatie lasten bedragen € 84.000.

26. Uitwerking motie 85 'Geef plaats aan subsidies waar ze thuishoren'
In de motie wordt opgeroepen om subsidies te plaatsen op programma 4. Vrije Tijd. Het gaat om subsidies voor het maatjesproject (mentorproject) jongerenkamp, democratieproject en huttenbouw. Er is uitvoering gegeven aan deze motie. In het vastgestelde bezuinigingspakket is de subsidie voor deze projecten komen te vervallen. Hierdoor ontstaat een nadeel van € 52.450. Hier staat geen dekking tegenover in Programma 4 en levert daarmee een tekort op.

27. Herfasering Verbeteren toegankelijkheid gemeentelijke Gebouwen
De beoogde werkzaamheden kunnen niet allemaal uitgevoerd worden in 2026. Hierdoor worden de beschikbare middelen onderbenut. Bij de jaarrekening zal voorstel tot budgetoverheveling worden voorgelegd. Weglaten?

28. Systematiek overheadtoerekening aan projecten (maatregel 302)
De toerekening van de overheadkosten aan projecten wordt met ingang van 2026 gewijzigd. Het doel van de wijziging is om het tarief te actualiseren en aan te passen aan de uitgangspunten zoals deze in de 'Notitie Overhead 2023' van de commissie BBV zijn opgenomen. Hiermee ontstaat een integrale kostprijs die uniform binnen de gemeente wordt toegepast. De aanpassing en de methodiek is opgenomen in de nota overhead 2025. Als gevolg van de nieuwe systematiek wordt er meer overhead toegerekend aan investeringen en grondexploitaties. Het financiële effect van de hogere doorbelasting is in de Perspectiefnota 2026 ingeschat op een nettobedrag € 1 mln. Het effect van de wijziging is als maatregel 302 opgenomen in de Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen 2026. Het meerjarig effect van de nieuwe systematiek is inmiddels doorgerekend en aangepast op € 2 mln. Dit levert een aanvullende dekking op van € 1 mln. en wordt opgenomen als aanvullende bijdrage in het sluitend maken van de begroting.

29. Opbrengst toeristenbelasting
In de begroting is een meeropbrengst ingecalculeerd vanwege de bouw van het Van der Valk hotel. De bouw van het hotel is gestart medio 2025 en zal naar verwachting ongeveer 2,5 jaar duren. De begrote opbrengst over 2026 en 2027 wordt daarom met € 0,21 mln. per jaar naar beneden bijgesteld.

30. Vrijval reservering taakmutaties
Wanneer de gemeente extra middelen krijgt in de algemene uitkering van het gemeentefonds voor extra taken, wordt er een reservering op OAD gedaan. Een deel van deze reservering kan vrijvallen, doordat de reservering niet helemaal nodig is.

31. Rente
Er is vanaf 2027 een variërend rentevoordeel. Dit kent verschillende oorzaken die wel met elkaar verband houden. Bij de Perspectiefnota is over de jaren een daling van de liquiditeitsomvang voorzien. Naar huidig inzicht gaat de daling minder hard dan eerder verwacht. Dat maakt dat er in 2027 iets meer renteopbrengst zal zijn. Tegelijkertijd was de eerdere verwachting dat er in 2028 geleend zou moeten worden, Hiervoor is eerder vanaf 2028 ca € 0,8 miljoen aan rentelasten opgenomen. Naar huidig inzicht is er pas in 2031 behoefte aan aanvullend vreemd vermogen, wat maakt dat deze oploop in de rentelasten vanaf 2028 vrijvalt. Dat 2026 negatiever is, heeft te maken met de korte rente die iets lager zal zijn dan eerder verwacht.

32. Resultaat verlagen loonbudget naar Pmax-1
De personeelsbudgetten voor de hele gemeente Zoetermeer worden verlaagd naar 1 trede onder het maximum van de schaal (in plaats van het maximum van de schaal)> Dit leidt tot een structurele verlaging van de geraamde lasten van circa € 3 mln. (2,5 % van het totale personeelsbudget). Dit bedrag is gebaseerd op de financiële vertaling van de formatie per 1 januari 2025. Deze maatregel levert een besparing van € 2,8 mln. op. Hiermee wordt invulling gegeven aan de bezuiniging, motie 2506-84 en amendement 2506-U1. Het restant van € 1 mln. is vrijgevallen aan het begrotingssaldo.

33. Meicirculaire
In de perspectiefnota is op basis van de Voorjaarsnota 2025 van het rijk een inschatting gemaakt van de financiële effecten voor de gemeente Zoetermeer. Na het verschijnen van de meicirculaire 2025 is de raad via het memo "meicirculaire 2025" geïnformeerd. De afwijking ten opzichte van de perspectiefnota wordt in deze begroting verwerkt.

Opbouw financiële begroting
De financiële begroting is opgebouwd uit zeven programma's, het Overzicht Overhead, het Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien en de Vennootschapsbelasting (Vpb)
Per programma worden onderscheiden:

- Lasten
- Baten
- Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Het saldo van baten en lasten is het exploitatiesaldo. Het eindsaldo, waarin de mutaties van de reserves zijn meegenomen, wordt het 'geraamd resultaat' genoemd. Onderstaande tabel geeft de te autoriseren bedragen voor 2025 weer. In bijlage 12 Overzicht taakvelden is de uitsplitsing voor de jaren 2026, 2027 en 2028 opgenomen.

Totaal raming programmabegroting 2026

Bedragen x €1.000

Totaal raming	Begroting 2026				
	Lasten	Baten	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo
1. Onderwijs, economie en Arbeidsparticipatie	**-133.397**	**69.997**	**-2.688**	**2.831**	**-63.257**
2. Samen leven en ondersteunen	**-169.446**	**11.196**	**0**	**365**	**-157.884**
3. Leefbaarheid, duurzaam en groen	**-69.688**	**40.618**	**0**	**3.721**	**-25.349**
4. Vrije tijd	**-35.749**	**12.400**	**0**	**43**	**-23.306**
5. Veiligheid	**-23.894**	**1.676**	**0**	**790**	**-21.429**
6. Dienstverlening en participatie	**-18.527**	**7.295**	**0**	**130**	**-11.102**
7. Inrichting van de stad	**-30.215**	**21.288**	**-2.061**	**5.385**	**-5.603**
Overzicht overhead	**-54.044**	**279**	**0**	**27**	**-53.738**
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	**-8.312**	**366.652**	**-11.063**	**15.401**	**362.678**
Heffingsbedrag Vennootschapsbelasting	**-590**	**0**	**0**	**0**	**-590**
Saldo	**-543.861**	**531.400**	**-15.812**	**28.693**	**420**

Totaaloverzicht op meerjarenbasis

Bedragen x €1.000

Totaal Programma's	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
1. Onderwijs, economie en Arbeidsparticipatie				
Lasten	-133.397	-132.552	-132.101	-131.766
Baten	69.997	69.927	69.927	69.927
Saldo baten en lasten	**-63.400**	**-62.625**	**-62.173**	**-61.839**
Toevoegingen	-2.688	-3.357	-3.184	-3.184
Onttrekkingen	2.831	3.303	3.283	3.283
Saldo reservemutaties	**143**	**-54**	**98**	**98**
Totaal 1. Onderwijs, economie en Arbeidsparticipatie	**-63.257**	**-62.679**	**-62.075**	**-61.741**
2. Samen leven en ondersteunen				
Lasten	-169.446	-159.869	-158.593	-158.516
Baten	11.196	2.139	1.981	1.981
Saldo baten en lasten	**-158.250**	**-157.731**	**-156.613**	**-156.536**
Onttrekkingen	365	54	0	0
Saldo reservemutaties	**365**	**54**	**0**	**0**
Totaal 2. Samen leven en ondersteunen	**-157.884**	**-157.677**	**-156.613**	**-156.536**
3. Leefbaarheid, duurzaam en groen				
Lasten	-69.688	-68.652	-68.589	-68.193
Baten	40.618	37.480	37.221	37.221
Saldo baten en lasten	**-29.070**	**-31.172**	**-31.369**	**-30.972**
Onttrekkingen	3.721	4.815	4.334	3.804
Saldo reservemutaties	**3.721**	**4.815**	**4.334**	**3.804**
Totaal 3. Leefbaarheid, duurzaam en groen	**-25.349**	**-26.357**	**-27.034**	**-27.168**
4. Vrije tijd				
Lasten	-35.749	-36.492	-36.172	-36.139
Baten	12.400	11.611	11.611	11.611
Saldo baten en lasten	**-23.349**	**-24.881**	**-24.561**	**-24.528**
Toevoegingen	0	-9	0	0
Onttrekkingen	43	541	0	0
Saldo reservemutaties	**43**	**532**	**0**	**0**
Totaal 4. Vrije tijd	**-23.306**	**-24.349**	**-24.561**	**-24.528**

Totaal Programma's	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
5. Veiligheid				
Lasten	-23.894	-23.187	-22.684	-22.582
Baten	1.676	1.402	1.156	1.156
Saldo baten en lasten	**-22.219**	**-21.785**	**-21.528**	**-21.426**
Onttrekkingen	790	190	0	0
Saldo reservemutaties	**790**	**190**	**0**	**0**
Totaal 5. Veiligheid	**-21.429**	**-21.595**	**-21.528**	**-21.426**
6. Dienstverlening en participatie				
Lasten	-18.527	-17.980	-17.735	-18.068
Baten	7.295	7.485	7.147	7.522
Saldo baten en lasten	**-11.232**	**-10.496**	**-10.588**	**-10.546**
Onttrekkingen	130	100	0	0
Saldo reservemutaties	**130**	**100**	**0**	**0**
Totaal 6. Dienstverlening en participatie	**-11.102**	**-10.396**	**-10.588**	**-10.546**
7. Inrichting van de stad				
Lasten	-30.215	-25.756	-24.782	-17.317
Baten	21.288	18.220	14.229	10.664
Saldo baten en lasten	**-8.927**	**-7.536**	**-10.553**	**-6.652**
Toevoegingen	-2.061	-2.480	188	-256
Onttrekkingen	5.385	4.577	4.947	789
Saldo reservemutaties	**3.324**	**2.096**	**5.136**	**533**
Totaal 7. Inrichting van de stad	**-5.603**	**-5.439**	**-5.418**	**-6.120**
Overzicht overhead				
Lasten	-54.044	-53.776	-53.710	-53.690
Baten	279	279	279	279
Saldo baten en lasten	**-53.765**	**-53.496**	**-53.430**	**-53.411**
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	27	14	0	0
Saldo reservemutaties	**27**	**14**	**0**	**0**
Totaal Overzicht overhead	**-53.738**	**-53.483**	**-53.430**	**-53.411**
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien				
Lasten	-8.312	-20.186	-33.491	-46.788
Baten	366.652	376.385	377.305	386.307
Saldo baten en lasten	**358.340**	**356.199**	**343.814**	**339.519**
Toevoegingen	-11.063	-4.650	-2.148	-1.928

Totaal Programma's	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Onttrekkingen	15.401	4.036	1.082	1.349
Saldo reservemutaties	**4.338**	**-614**	**-1.066**	**-579**
Totaal Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	**362.678**	**355.585**	**342.748**	**338.939**
Heffingsbedrag Vennootschapsbelasting				
Lasten	-590	-277	-608	0
Saldo baten en lasten	**-590**	**-277**	**-608**	**0**
Totaal Heffingsbedrag Vennootschapsbelasting	**-590**	**-277**	**-608**	**0**
Saldo Totaal	**420**	**-6.667**	**-19.107**	**-22.536**

Totaal meerjaren

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten	-543.861	-538.727	-548.465	-553.060
Baten	531.400	524.929	520.856	526.668
saldo van baten en lasten	**-12.461**	**-13.799**	**-27.609**	**-26.392**
Toevoegingen	-15.812	-10.497	-5.144	-5.369
Onttrekkingen	28.693	17.628	13.647	9.225
Saldo mutatie reserves	**12.881**	**7.131**	**8.502**	**3.856**
Geraamd resultaat	**420**	**-6.667**	**-19.107**	**-22.536**

Incidentele baten en lasten

Inzicht in de incidentele baten en lasten is nodig om te beoordelen of de begroting structureel in evenwicht is, dat wil zeggen dat de structurele lasten worden gedekt door structurele baten. De incidentele baten en lasten blijven voor de bepaling van dat evenwicht buiten beschouwing.

Onder incidentele baten en lasten worden onder andere de volgende posten verstaan:

- Inkomsten uit grondexploitaties
- Dotaties en onttrekkingen aan reserves
- Bijzondere baten en lasten ten gevolge van incidenteel nieuw beleid
- Voordelige en nadelige afwikkelingsverschillen van voorgaande dienstjaren
- Extra afschrijvingen ten laste van de exploitatie.

Er wordt rekening gehouden met een grensbedrag van € 0,1 mln.

Bedragen in € 1.000

Omschrijving	2026	2027	2028	2029	2026	2027	2028	2029
1. Onderwijs, economie en Arbeidspart.	304	20	0	0	0	0	0	0
2. Samen leven en ondersteunen	9.191	67	0	0	8.732	0	0	0
3. Leefbaarheid, duurzaam en groen	4.914	5.540	4.385	3.804	1.550	250	0	0
4. Vrije tijd	0	0	0	0	0	0	0	0
5. Veiligheid	790	190	0	0	0	0	0	0
6. Dienstverlening en samenspraak	587	100	0	0	0	0	0	0
7. Inrichting van de stad								
- grondexploitatie	13.470	9.849	8.715	6.589	14.992	11.923	8.010	6.359
- overige lasten/baten	8.354	5.874	6.531	505	2.669	2.099	1.913	0
Overzicht Overhead								
Overzicht algemene dekkingsmiddel								
	37.610	21.640	19.631	10.899	27.943	14.271	9.923	6.359
Saldo incidentele lasten en baten					-9.667	-7.368	-9.708	-4.540
Incidentele mutaties in reserves	11.995	6.193	98	508	20.378	13.475	9.282	4.593
Saldo incidentele reservemutaties					8.383	7.282	9.184	4.085
Totaal saldo incidenteel					**-1.284**	**-86**	**-524**	**-455**

Toelichting incidentele baten en lasten

Programma 1 Onderwijs, economie en Arbeidsparticipatie

Voor de aanpak van fraude zorgaanbieders is in het Coalitieakkoord 2022-2026 'Samen doen wat nodig is' een bedrag gereserveerd van € 54.000 voor 2026. Dit is het laatste jaar. Voor de actieagenda Economie gaat het om € 0,110 mln. Voor de uitvoering van de gebiedsvisie gemengd zakendistrict Entree-Zuid is in 2026 € 0,1 mln. beschikbaar en € 40.000 voor een bijdrage aan de inrichting van een technische praktijk locatie. Van de eenmalige bijdrage van in totaal € 150.000 is in 2027 nog € 20.000 in de begroting opgenomen. Het gaat om een bijdrage aan de samenwerking tussen technisch bedrijfsleven en onderwijs. Deze bijdrage is gedekt door een onttrekking aan de reserve Fonds Zoetermeer 2040.

Programma 2 Samen leven en ondersteunen
In het huidige coalitieakkoord is voor 2023/2026 € 0,15 mln. beschikbaar voor het vergroten van toegankelijkheid en voor 2025/2026 € 0,133 mln. voor een Woonzorgvisie. In 2027 is daarvoor € 67.000 beschikbaar. De Woonzorgvisie wordt ten laste van de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 gebracht. In de Perspectiefnota 2024 is budget gereserveerd voor 5 projecten jeugd voor twee jaar. Het doel is om sturing en samenwerking binnen het jeugddomein te verbeteren. De projecten worden in samenhang uitgevoerd en bestrijken het hele spectrum van de jeugdzorg. Een goede aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulp is belangrijk om het leer- en ontwikkelproces van jonge kinderen zo min mogelijk te onderbreken. Een deel van de projecten loopt door in 2026. Het gaat om een bedrag van € 0,27 mln. en wordt gedekt door een onttrekking aan het Sociaal Innovatiefonds. Ook twee projecten uit het ontwikkelperspectief van Meerzicht worden gedekt uit het Sociaal Innovatiefonds. In 2026 is voor Impact gedrven inzet voor jeugd & gezinnen en voor Preventie in de praktijk in 2026 nog € 0,259 mln. beschikbaar. Voor het uitvoeringsplan als gevolg Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) is in 2026 € 0,924 mln. aan lasten geraamd waar een subsidie tegenover staat. Om de zorg ook in de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden, is een Integraal Zorg Akkoord afgesloten tussen betrokken organisaties. In 2026 is voor de uitvoering € 6.725.000 beschikbaar waar een even grote inkomst tegenover staat. De Europese Richtlijn Tijdelijke bescherming (RTB) voor noodopvang van Oekraïense vluchtelingen is verlengd en loopt door in 2026. De lasten zijn geraamd op € 0,6 mln. De bijdrage van het rijk is € 1,083 mln. Bij de PN2026 zijn middelen gereserveerd voor het voortzetten van de crisisorganisatie Sociaal domein. Dit bedrag is niet volledig nodig door de start van Lokale Teams. Per saldo bedraagt de raming voor 2026 € 0,13 mln.

Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen
In het coalitieakkoord is in programma 3 een budget opgenomen voor bomen, vier jaar € 0,150 mln. en als tijdelijke impuls voor de openbare ruimte € 1,5 mln. per jaar voor de jaren 2023/2026. Een deel van het bedrag uit voorgaande jaren is niet uitgegeven, € 0,476 mln. Dit is aan 2026 toegevoegd. In het kader van de bezuinigingen is een ton op dit bedrag in minder gebracht. Voor aardgasvrije wijken is een rijksbijdrage ontvangen. Dat bedrag is in de brede bestemmingsreserve gestort. De uitvoering van de plannen is vertraagd en schuift naar later jaren. De verwachting is dat in 2027 een budget van € 3,382 mln. wordt uitgegeven met een bijdrage van € 3,162 mln. uit de Brede bestemmingsreserve. Voor 2028 is dat € 2,585 mln. waarvan € 2,534 mln. uit de Brede bestemmingsreserve en in 2029 is dat € 1,0 mln. Het verschil tussen uitgaven en dekking ontstaat door verschillen in de toegepaste indexatie. De uitgaven zijn geïndexeerd, de onttrekkingen niet. Begin 2022 is een Duurzaamheidsfonds ingesteld en gevoed met middelen uit de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 ter grootte van € 7,5 mln. De raad heeft het bedrag van het fonds met een amendement verhoogd naar € 10 mln. Dit Duurzaamheidsfonds draagt bij aan de ambities uit het programma Duurzaam & Groen Zoetermeer. Voor de diverse deelplannen is voor 2026 € 1,745 mln., in 2027 € 1,815 mln. en in 2028 € 1,8 mln. in de begroting opgenomen. De regeling aanpak energiearmoede voor de compensatie van de hoge energieprijzen in de afgelopen jaren is nog niet volledig uitgevoerd. Er resteert voor 2026 een bedrag van € 0,844 mln.. Daarvoor is geld ontvangen van het rijk. De gemeente heeft een aanvraag ingediend voor de Specifieke Uitkering Lokale Aanpak Isolatie om bewoners te helpen bij het verduurzamen van hun woning. De aanvraag is toegekend. Voor 2026 gaat het om € 0,456 mln. De gemeente heeft voor 2026 en 2027 € 0,15 beschikbaar voor het opstellen van een gemeentebreed soortenmanagementplan (SMP) om procedures bij het aanvragen van omgevingsvergunningen efficiënter te kunnen uitvoeren waardoor onderzoek naar flora en faunabescherming bij bouwprojecten minder tijd kost. De gemeente ontvangt hiervoor een subsidie van het rijk. Voor de huur van de tijdelijk Mandelabrug is in 2026 en 2027 een bedrag van € 93.000 nodig. De verwachting was dat de maximale capaciteit van het tijdelijk gronddepot in 2025 zou worden bereikt maar dat is niet het geval. In 2026 en 2027 stijgen zowel de baten als de lasten met € 0,1 mln. De exploitatie is budgettair neutraal.

Programma 4 Vrije tijd
Er zijn geen incidentele baten of lasten opgenomen in de begroting.

Programma 5 Veiligheid
Voor handhaving zijn in het coalitieakkoord, naast structurele middelen, ook tijdelijke middelen voor een extra impuls opgenomen, in 2026 € 0,3 mln. Niet alle gereserveerde bedragen uit voorgaande jaren zijn uitgegeven. Aan 2026 is € 0,3 mln. toegevoegd. Deze extra middelen komen ten laste van de Reserve Fonds Zoetermeer 2040. Bij de Perspectiefnota 2026 is geld beschikbaar gesteld voor de Zoetermeerse pandenbrigade. Het doel van het oprichten van een Zoetermeerse pandenbrigade is het borgen van het juiste gebruik van woningen en panden en waarbij misstanden tijdig worden gesignaleerd en aangepakt en waarbij binnen de integrale aanpak zorg en veiligheid samenkomen. Voor de duur van twee jaar wordt als pilot een Zoetermeerse pandenbrigade opgericht. In 2026 en 2027 is daarvoor per jaar € 0,19 beschikbaar. De bedragen worden gedekt uit Reserve Fonds Zoetermeer 2040.

Programma 6 Dienstverlening en samenspraak
De omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. In 2026 is een bedrag van € 0,312 mln. opgenomen voor de transitiefase. Het gaat om de doorontwikkeling van kerninstrumenten zoals het omgevingsplan en omgevingsprogramma, het verbeteren van de dienstverlening en de gezonde fysieke leefomgeving. 2026 Is het laatste jaar van dit college waarbij het 'potje van de raad' tijdelijk is verhoogd met € 75.000 in 2026 en ook een 'potje voor het college is ingesteld van € 70.000 in 2026. Op verzoek van de raad zijn er gelden gereserveerd voor maatschappelijke initiatieven. De bedragen komen uit de reserve Fonds Zoetermeer 2040. In 2026 is dat € 0,13 mln. en in 2027 € 0,1 mln.

Programma 7 Inrichting van de stad
De in dit programma geraamde incidentele baten en lasten betreffen de geraamde kosten en opbrengsten in de grondexploitaties. Alhoewel de projecten een meerjarig karakter hebben, worden de in de begroting opgenomen baten en lasten toch als incidenteel beschouwd.

Voor de wijkaanpak Buytenwegh is in 2026 € 0,537 beschikbaar gesteld. Voor Meerzicht is in het coalitieakkoord € 0,3 mln. bestemd. De gelden voor de wijkaanpak komen uit de Reserve Fonds Zoetermeer 2040. Voor het wijkplan Palenstein is in 2026 ca. € 21.000 beschikbaar en in 2027 € 17.000.

In 2025 is het Ontwikkelperspectief Meer voor Meerzicht 2035 vastgesteld. Dit initiatief is een samenwerking tussen verschillende partijen waaronder de gemeente, woningcorporaties, onderwijsinstellingen en welzijnsorganisaties om Meerzicht meer duurzaam, veilig en leefbaar te maken. Het plan heeft vier hoofddoelen: 1. toekomstbestendige woningen, 2. Een veiligere en leefbare wijk, 3. een sociaaleconomisch sterkere wijk en 4. een verbeterde woonomgeving. De grootste financiële bijdragen komen voor rekening van de woningcorporaties. De bijdrage van de gemeente is in 2026 € 4,555 mln., in 2027 € 4,71 mln. en in 2028 € 5,889. De bijdrage wordt voor een deel gedekt uit een onttrekking aan de Reserve Fonds Zoetermeer 2040. In 2026 gaat het om € 1,897 mln. , in 2027 € 2,599 mln. en in 2028 € 3,776 mln. Voor deze jaren wordt er uit de reserve Duurzaamheidsfonds nog € 0,2 mln. bijgedragen. Daarnaast draagt ook het rijk bij via het Volkshuisvestingsfonds. De opgenomen bedragen zijn € 1,910 mln. in 2026, € 1,912 mln. in 2027 en € 1,913 mln. in 2028. Dit project wordt uitgevoerd in deelgebieden en in deelprojecten om de uitvoering beheersbaar te houden.

Ook voor verkeersveiligheid is deze coalitieperiode tijdelijk meer aandacht. Een deel van het budget uit eerdere jaren is overgeheveld naar 2026. In totaal is voor dit jaar € 0,149 mln. in de begroting opgenomen.

Voor de uitvoering van de projecten zijn bedragen gereserveerd in de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 (voorheen gereserveerd in de Reserve investeringsfonds 2030). Voor de uitvoering van de diverse deelprojecten zijn, in overeenstemming met eerdere besluitvorming, in deze begroting bedragen opgenomen. Het gaat in 2026 om € 0,555 mln., in 2027 € 0,542 mln. , in 2028 € 0,514 mln. en in 2029 € 0,495 mln. voor de Binnenstad, voor Nieuwe Initiatieven € 0,1 mln. in 2026 en € 0,048 mln. in 2027.

Bij de opheffing van de gemeenschappelijke regeling Bedrijvenschap Hoefweg is gemeente Zoetermeer benoemd tot penvoerende gemeente voor de afwikkeling van alle contacten, vorderingen en eventuele juridische procedures. De uitgaven worden geschat op € 20.000 per jaar.

In het begrotingsdebat in 2023 heeft de raad besloten een bedrag beschikbaar te stellen voor de exploitatie van de nachtbus. In 2026 is daar € 0,212 voor in de begroting opgenomen.

De uitgaven voor faciliterend grondbeleid bedragen in 2026 € 0,562 mln. en in 2027 - € 0,087 mln. in 2028- € 0,044 mln. en in 2029 - € 0,01 mln. Kostenverhaal en verkoop leveren voor 2026 € 0,679 mln. en in 2027 € 0,107 mln. op.

In juli 2024 heeft de raad besloten tot begeleiding van de bouw van vier transformatiestations door Stedin. De daarmee gemoeide bedragen zijn voor 2026 € 0,102 mln., in 2027 € 0,123 mln. en in 2028 € 0,153 mln.

In 2024 en 2025 zijn eigenaren van vastgoed, investeerders, ondernemers en bewoners bekend en 'actiebereid' gemaakt om daadwerkelijk met de daken in Zoetermeer aan de slag te gaan. In de Perspectiefnota 2026 is € 0,2 mln. beschikbaar gesteld voor het ‘Dakenteam’ in 2026 en 2027. De kosten worden gedekt uit de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 en voor € 0,08 mln. subsidies.

De raad heeft in november 2023 het college opdracht gegeven voor 'Woningbouw als Aanjager'. Het college heeft daartoe een volkshuisvestingsopdracht opgesteld. Voor de uitvoering is in 2026 en in 2027 € 0,3 mln. benodigd. Dit bedrag wordt gedekt uit de Reserve Fonds Zoetermeer 2040.

Voor participatie en onderzoek op het gebied van mobiliteit is in de Perspectiefnota 2026 2,4 ton beschikbaar gesteld als werkbudget met dekking uit de Reserve Fonds Zoetermeer 2040.

Het rijk heeft begin 2025 erkend dat New Towns extra ondersteuning nodig hebben om grotere problemen te voorkomen. Daarvoor is € 10 mln. toegekend voor een regiodeal van Zoetermeer, Nissewaard en Capelle a/d IJssel. Voor de voorbereiding van de regiodeal is € 0,1 mln. nodig in 2026. Dit bedrag wordt gedekt uit de Reserve Fonds Zoetermeer 2040.

In het Perspectiefdebat 2026 is een motie aangenomen 'Veilig lopend of fietsend naar School' voor een stadsbrede campagne om ouders gericht te wijzen op verkeersonveilig gedrag rondom scholen. Het bedrag wordt beschikbaar gesteld uit de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 en bedraagt €0,1 mln.

Overzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Bedragen in € 1.000

	Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	2026	2027	2028	2029
U	Vervangingsfonds schoolgebouwen, egalisatie kap.ln	2.688	3.184	3.184	3.184
U	Lasten als gevolg van groei van de stad	1.129	1.119	1.862	1.676
	totaal U	3.817	4.304	5.046	4.860
I	Vervangingsfonds schoolgebouwen, egalisatie kap.ln	2.691	3.283	3.283	3.283
I	Inzet surplus vrij inzetbare reserve	5.000			
I	Baten als gevolg van groei van de stad	582	579	714	983
I	Reserve dekking kapitaallasten	42	291	368	365
	totaal I	8.315	4.153	4.365	4.631
		4.498	-151	-682	-229

Het vervangingsfonds schoolgebouwen dient om pieken en dalen in de lasten van investeringen te egaliseren. Op deze wijze ontwikkelen de lasten zich in de jaren geleidelijk en minder schoksgewijs. Dit is noodzakelijk omdat de schoolgebouwen (vooral in het voortgezet onderwijs) in een relatief korte periode zijn neergezet en daarom ook de kosten van renovatie of herbouw in een korte periode op de gemeente af zullen komen. De reserve is in 2022 herijkt en is ook het integraal huisvestingsplan primair onderwijs 2023-2027 opgesteld dat aan de basis ligt van herijking van de reserve.

Als gevolg van groei van de stad wordt 50% van de extra baten gestort in de reserve Fonds Zoetermeer 2040 voor te maken kosten om die groei te realiseren en wordt er onttrokken aan de reserve als die kosten zich voordoen.

Om de begroting 2026 reëel en structureel sluitend te maken is € 5 mln. van het surplus van de Vrij inzetbare reserve aangewend in 2026.

Daarnaast is een reserve ingesteld ter dekking van kapitaallasten. Jaarlijks komt er een bedrag vrij ten gunste van de exploitatie van ca. € 42.000. Dit betreft het aardgasvrij maken van het Croesinckplein (Welkom 2) . Vanaf 2027 wordt een deel van de kapitaallasten, € 248.000 en aflopend van de ontwikkelingen Meerzicht uit deze reserve gedekt en vanaf 2028 ook jaarlijks een bedrag van bijna € 80.000 voor de dekking van de kapitaallasten van het Erfgoedcentrum.

Berekening structureel begrotingssaldo

In onderstaande tabel is het saldo van de programmabegroting gecorrigeerd met het saldo van incidentele baten en lasten. Het gecorrigeerde saldo laat de structurele ruimte in de begroting zien op basis van de regelgeving van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Bedragen in € 1.000

Berekening structureel begrotingssaldo	2026	2027	2028	2029
Saldo van baten en lasten	-12.461	-13.799	-27.609	-26.392
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	12.881	7.131	8.502	3.856
Begrotingssaldo na bestemming	420	-6.667	-19.107	-22.536
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-1.284	-86	-524	-455
Structureel begrotingssaldo	1.705	-6.581	-18.583	-22.080

Uit deze opstelling blijkt dat de jaarschijf 2026 reëel in evenwicht is: de structurele baten zijn € 1,705 mln. hoger dan de structurele lasten. Meerjarig is er nog geen sprake van evenwicht.

Investeringen

Investeringen met een economisch nut

Investeringen met een economisch nut betreffen vaste activa die verhandelbaar zijn, zoals gebouwen en voertuigen of waar inkomsten tegenover kunnen staan, bijvoorbeeld rioolrecht en leges. Deze investeringen moeten worden geactiveerd en reserves mogen niet op deze investeringen in mindering worden gebracht. Daarnaast mag niet resultaatgericht worden afgeschreven en moet de systematiek van afschrijven consistent worden toegepast. Wel mogen bijdragen van derden, die direct gerelateerd zijn aan de investering, in mindering worden gebracht.

Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

Om te komen tot meer vergelijkbaarheid schrijft de BBV voor dat investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut (wegen, straten, pleinen, groen, water) gelijk moeten worden behandeld als investeringen met een economisch nut. Het activeren heeft als gevolg dat de uitgaven in één jaar worden verantwoord, maar dat de lasten in de begroting in het vervolg gespreid worden over de levensduur. In de begroting is voor 2026 een bedrag van € 1,49 mln. aan vervangingsinvesteringen opgenomen die geautoriseerd worden bij vaststelling van deze programmabegroting. In onderstaande tabel is een samenvattend overzicht opgenomen van de investeringen. In bijlage 6 is een specificatie van de investeringen te vinden.

Bedragen in € 1.000

Investeringen Geautoriseerd bij vaststelling programmabegroting 2026-2029	2026	2027	2028	2029
Economisch nut	299	299	238	238
Maatschappelijk nut	1191	254	210	554

Ontwikkelingen in de reserveposities en voorzieningen

De reserves vormen, samen met het resultaat na bestemming volgend uit de programmarekening, het eigen vermogen (artikel 42, lid 1 BBV). In artikel 43 van het BBV worden twee soorten reserves onderscheiden:

A. Algemene reserves;
B. Bestemmingsreserves.

De algemene reserves bestaan uit reserves waaraan geen bestemming is gegeven. Deze dienen om risico's in algemene zin op te vangen (bufferfunctie van de reserves).
De bestemmingsreserves zijn reserves waaraan de raad diverse bestemmingen heeft gegeven. Deze bestemmingsreserves hebben diverse functies. De meeste bestemmingsreserves zijn in het leven geroepen ter dekking van de lasten van specifieke beleidsonderwerpen (bestedingsfunctie van de reserves). Ook zijn er reserves die baten genereren voor de exploitatie (inkomensfunctie) en reserves die zorgen dat lasten worden geëgaliseerd (egalisatiefunctie).

In Zoetermeer worden investeringen gefinancierd met reserves en voorzieningen. Hierdoor wordt de noodzaak beperkt om te financieren met leningen van de bank (financieringsfunctie van de reserves en voorzieningen).
In onderstaande tabel wordt het verloop van de reserves in totaliteit per onderscheiden soort weergegeven. In bijlage 4 is het overzicht van reserves opgenomen.
De toevoegingen en onttrekkingen bij de jaarschijf 2026 zijn mutaties in de reserves die onderdeel uitmaken van de ramingen, die zijn opgenomen bij de programma's. Om een zo goed mogelijk beeld over het verloop van de stand van de reserves te geven, zijn ook mutaties meegenomen die niet bij de vaststelling van de programmabegroting door de raad worden geautoriseerd. Deze mutaties zijn in de kolom 'verwachtingen' meegenomen. In een afzonderlijk voorstel aan de raad kunnen deze alsnog worden geautoriseerd.

Bedragen x € 1.000

Meerjarenoverzicht reserves	2026				2027	2028	2029
	Stand 01/01	Toevoegingen	Onttrekkingen	Verwachtingen	Stand 01/01	Stand 01/01	Stand 01/01
	a	b	c	d	a t/m d		
Algemene reserves	176.307	1.252	-5.392	635	172.802	173.882	173.618
Bestemmingsreserves	148.942	14.560	-23.301	-22.449	117.752	106.641	97.305
Totaal aan reserves	**325.249**	**15.812**	**-28.693**	**-21.814**	**290.553**	**280.524**	**270.924**

Het totaal van de algemene reserves neemt in 2026 met € 3,5 mln. af. Deze afname komt grotendeels door de mutaties in de Vrij inzetbare reserve (-/- € 4,7 mln., toegelicht in het volgende onderdeel Ontwikkeling vrije reservemiddelen), de Reserve versterking Financiële positie Grondbedrijf (+ € 1,1 mln.)
Het totaal van de bestemmingsreserves neemt in 2026 met € 31,2 mln. af. De grootste mutaties zijn te vinden bij de Brede Bestemmingsreserve (-/- € 1,1 mln.), de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 (-/- € 37,7 mln., toegelicht in het volgende onderdeel Ontwikkeling vrije reservemiddelen.), de Reserve Sociaal Innovatiefonds (-/- € 0,6 mln.), de Reserve Duurzaamheidsfonds Zoetermeer 2040 (-/- € 1,9 mln.) en de Reserve Dekking Kapitaallasten (+ € 9,4 mln.)
In de periode 2026–2029 nemen de reserves met circa € 54 mln. af.

In onderstaande opsomming zijn de grootste mutaties weergegeven (bedragen x € 1 mln.).

Reserve	Bedrag	Toelichting
Reserve versterking financiële positie Grondbedrijf	2,1	Diverse toevoegingen vanuit Grondexploitaties
Vrij inzetbare reserve	-4,6	Gedetailleerd overzicht van deze reserve in het volgende onderdeel 'Ontwikkeling vrije reservemiddelen'
Reserve Fonds Zoetermeer 2040	-50,4	Gedetailleerd overzicht van deze reserve in het volgende onderdeel 'Ontwikkeling vrije reservemiddelen'
Sociaal innovatiefonds	-0,8	Diverse onttrekkingen programma 1 en programma 2
Duurzaamheidsfonds Zoetermeer 2040	-7,1	Diverse onttrekkingen m.b.t. duurzaamheid programma 3
Reserve Dekking Kapitaallasten	11,9	Ontwikkelingsperspectief Meerzicht (€ 8,9 mln.) en Erfgoedcentrum (€ 3,1)
Brede bestemmingsreserve	-6,6	Aardgasvrije wijken (-/- € 5,5 mln.) en Tunnelbak Europaweg (-/- € 1,2)

Ontwikkelingen in de voorzieningen

De voorzieningen zijn vermogensbestanddelen die als vreemd vermogen worden aangemerkt. Er kleeft als het ware al een verplichting (jegens een derde) aan. Als gevolg van artikel 44 van het BBV kunnen de volgende soorten voorzieningen worden gevormd:

- Voor middelen van derden die specifiek besteed moeten worden (geldt niet voor bijdragen van andere overheden);
- Voor de egalisatie van kosten;
- Voor verplichtingen en verliezen alsmede voor risico’s waarvan de omvang onzeker is maar welke wel redelijkerwijs te schatten zijn.

Schulden vallen niet onder het begrip voorzieningen, omdat daarbij geen onzekerheid bestaat over de omvang van de verplichting. Toevoegingen aan voorzieningen vinden plaats ten laste van de exploitatie, dus niet via resultaatbestemming, zoals bij de reserves. Aanwendingen - altijd voor het doel waarvoor de voorziening was gevormd - worden rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht. Indien een voorziening geheel of gedeeltelijk kan vrijvallen, wordt de vrijval via de exploitatie in het resultaat verwerkt.
In onderstaande tabel is op hoofdlijnen het verloop van de stand van de voorzieningen weergegeven. Evenals bij de reserves zijn bij het verloop van de voorzieningen verwachtingen meegenomen. Deze zijn opgenomen om een goed verloop van de voorziening weer te geven. De verwachtingen worden niet geautoriseerd bij de vaststelling van de programmabegroting door de raad. De specificatie is opgenomen in bijlage 5 Voorzieningen.

Bedragen in € 1.000

Meerjarenoverzicht voorzieningen	2026 Stand 01-01 a	Toevoegingen vanuit de expl. b	Onttrekkingen t.g.v. expl. c	Begrote aanwending d	Verwachtingen e	2027 Stand 01-01 a t/m e	2028 Stand 01-01	2029 Stand 01-01
Middelen van derden	1.357	107	-33	0	7	1.439	1.497	1.557
Egalisatievoorzieningen	42.871	9.410	0	-13.686	775	39.370	42.829	43.559
Overige voorzieningen	49.644	1.111	0	-23.300	123	27.578	28.052	28.474
Totaal aan voorzieningen	**93.872**	**10.629**	**-33**	**-36.986**	**905**	**68.388**	**72.378**	**73.589**

De omvang van de voorzieningen neemt in 2026 met ongeveer € 25,5 mln. af. Grootste mutaties vinden plaats bij de Voorziening Riolering (+ € 1,6 mln.), de Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen (-/- € 4,7 mln) en de Voorziening Nadelige complexen Grondbedrijf (-/- € 22,0 mln.).
De totale omvang van de voorzieningen neemt in de periode 2026 - 2029 ongeveer € 20,3 mln. af. In deze periode doen de grootste mutaties zich voor binnen de Voorziening riolering (+ € 3,8 mln.), de Voorziening nadelige complexen Grondbedrijf (-/- € 21,7 mln.), de Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen (-/- € 3,0 mln.).

Ontwikkeling vrije reservemiddelen

In dit deel wordt een beeld gegeven van de stand en ontwikkeling van de vrije reservemiddelen. Concreet wordt ingegaan op de volgende reserves:

- Vrij inzetbare reserve
- Reserve Fonds Zoetermeer 2040 (inclusief voormalig Reserve Investeringsfonds 2030)

Vrij inzetbare reserve

Bedragen * € 1.000

	Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029
	Stand per 1 januari, inclusief rekeningsresultaat	191.596	162.312	157.649	157.772	157.816
A.	**Raadsbesluiten ten laste van vrij inzetbaar**					
1	Vastgestelde raadsbesluiten	-28.880	-5.083	123	44	10
B.	***Verwachting***					
1	**Overgebleven middelen 2024**					
	a. Herijking schoolgebouwen	-798				
	b. Was- en kleedaccommodatie FC Zoetermeer	-39				
2	**Begroting 2025**					
	a. Begrotingssaldo 2025	-619				
	b. Opheffen noodfonds Zoetermeer	1.052				
3	**Begroting 2026-2029 in voorbereiding**					
	a1. Begrotingssaldo 2026, structureel		1.705			
	a2. Begrotingssaldo 2026, incidenteel		-1.284			
	Nog beschikbaar 31-12 (weerstandscap. reserve vrij inzetbaar)	**162.312**	**157.649**	**157.772**	**157.816**	**157.826**
	Totaal aan af te dekken risico's					**22.592**
	Saldo aan weerstandscap. excl grondbedrijf					**135.234**
C.	**Factor weerstandsvermogen (weerstandscapaciteit / risico's)**	**7,18**	**6,98**	**6,98**	**6,99**	**6,99**

Onder A zijn de raadsbesluiten met beroep op de Vrij inzetbare reserve opgenomen, onder B de verwachtingen.
De bedragen onder B1a en b betreffen bedragen waarover bij eerdere begrotingen of voorstellen besluitvorming heeft plaatsgevonden waarvoor een reservering in de reserve is opgenomen. Onder B2a wordt het geprognosticeerde rekeningsaldo 2025 vermeld. Bij B2b staat de toevoeging aan de Vrij inzetbare reserve als gevolg van het opheffen van het Noodfonds Zoetermeer. B3 laat het verwachte begrotingssaldo 2026 zien, gesplitst in het saldo van incidentele en structurele mutaties.

De omvang van de reserve vrij inzetbaar is hoger dan voor de onderkende risico's noodzakelijk is. Zie ook de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Reserve Fonds Zoetermeer 2040
Eind 2023 zijn Reserve Investeringsfonds en Reserve Fonds Zoetermeer 2040 samengevoegd en opgegaan in Reserve Fonds Zoetermeer 2040.

Voeding en onttrekking Reserve Fonds Zoetermeer 2040
De voeding van het fonds vindt in hoofdzaak plaats door de afdrachten van de winst van het grondbedrijf. Daarnaast worden subsidieontvangsten, die een aantoonbare relatie hebben met de opgaven van de Stadsvisie gestort in deze reserve. Uit een eventueel positief jaarrekeningresultaat wordt bij bestemming van dat resultaat maximaal 50% aan de reserve afgedragen. Tenslotte worden de extra inkomsten uit OZB en algemene uitkering voor zover die worden veroorzaakt door de groei van woningen/inwoners voor maximaal 50% gestort in de reserve. Zodat de reserve voor dekking van eenmalige kosten van bijvoorbeeld aanleg/uitbreiding openbaar gebied, die ten grondslag liggen aan de groei van de stad, kan worden ingezet.

De bestemming van de middelen uit de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 wordt jaarlijks bepaald bij de begrotingsbehandeling op basis van voorstellen in de begrotingsstukken. Door vaststelling van de begroting worden middelen in de reserve voor een bepaald project gereserveerd. Op basis van een concreet en uitgewerkt voorstel en raadsbesluit wordt het budget feitelijk beschikbaar gesteld met dekking uit het fonds.

Verloop van de reserve
In de tabel komt het financieel verloop van de stand van reserve tot uitdrukking rekening houdend met:

- Een actualisatie van de verwachte winstafdrachten van het grondbedrijf op basis van de gegevens uit het Eerste en Tweede Tussenbericht;
- Een actualisatie van de hoogte van reserveringen voor voorgenomen projecten waartoe eerder is besloten en
- Nieuwe voorstellen waarvoor een aanwending (of vrijval) uit de reserve wordt gedaan.

Op basis van de actualisatie en nieuwe voorstellen vertoont de reserve in alle jaren een positief saldo. Wanneer de winstafdrachten grondbedrijf overeenkomstig de huidige inschatting in latere jaren ook werkelijk worden gerealiseerd en de verwachte winstafdracht uit de GR Hoefweg plaatsvindt, biedt de reserve op de langere termijn nog een bestedingsruimte van € 40,8 mln. Als er geen rekening wordt gehouden met de verwachte winstafdrachten is er een bestedingsruimte van € 38,3 mln.

Fonds Zoetermeer 2040

Bedragen * € 1.000

	Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029	2030
A.	**Stand 1 januari Fonds Zoetermeer 2040**	112.274	93.660	56.551	47.358	43.087	39.232
1	**Raadsbesluiten Fonds 2040**	-13.497	-17.014	-7.586	-3.221	31	193
2	**Reserveringen vanuit eerdere besluitvorming**						
	Schaalsprong						
a	Binnenstad	-305					
b	Regie, voorbereiding en samenhang	-150					
c	Entree, dekking onrendabele top goedkope huurwoningen	-2.000					
B	**Begroting 2026 in voorbereiding**						
1	**Verwachtingen uit voorgaande jaren**						
a	Gebiedsontwikkeling Dutch Innovation Park		-205				
b	Gebiedsontwikkeling Binnenstad		-15.800				
c	Woningbouwprogrammering		-220	-220	-220	-220	-220
d	Nieuwe initiatieven		-150	-150	-150	-150	-150
e	Gemeentelijke inzet 700 woningen		-350	-350	-350	-350	-350
f	Voorbereiding schaalsprong, OV en stationsgebied		-120	-120	-120	-120	-120
g	Binden en onderhouden relatienetwerk		-120	-120	-120	-120	-120
h	Strategische agenda Zoetermeer (Fonds Z'meer 2040)		-592	-592			
i	Beheerlasten openbare ruimte Edisonpark en Roggeakker			-80	-80	-166	-166
j	Seghe Waert. Beheerlasten openbare ruimte			-10	-10	-10	-10
k	Parkeervoorziening auto's en fietsen elders in de Binnenstad	-5.200					
l	Verduurzaming woningen en openbare ruimte					-2.750	
m	Rooseveltlaan			36			
2	**Herfaseringen TB2**						
a	Agenda Zoetermeer 2040	120	-120				
b	Investeringsagenda - externe expertise	100	-100				
c	Wijkverkenning Buytenwegh	300	-300				
d	Wijkontwikkeling Meerzicht	2.400	-2.400				
	Grondbedrijf						
e	Van Aalstlaan	-38	38				
f	Stedin Wiltonstraat	-76	76				
g	Stedin Edisonstraat	-18	18				
h	Oosterheem	-251	251				
Fonds Z'meer inclusief concept voorstellen nieuw beleid per 31-12		93.660	56.551	47.358	43.087	39.232	38.290
C.	**Verwachte winstafdrachten (cumulatief)**						
	Grondexploitaties	1.210	1.927	3.083	2.731	2.634	2.498
Stand Fonds Z'meer 2040 31/12 incl winstafdrachten grondbedrijf		94.870	58.478	50.441	45.819	41.866	40.787

A. is de beginstand van de reserves per 1 januari van het lopende jaar. Daarin zijn alle mutaties van het jaar 2025 verwerkt inclusief de resultaatbestemming, waarover in de Perspectiefnota 2026 besloten is.
Onder A1 staan eerder genomen raadsbesluiten met beroep op de reserve. Onder A2 staan reserveringen vanuit eerdere besluitvorming. Voor de aanwending van deze bedragen zullen raadsvoorstellen worden gedaan. Bij B1 staan verwachtingen uit voorgaande jaren en bij B2 staan de onderdelen waarover bij het Tweede Tussenbericht een besluit wordt genomen.

De verwachte winstafdrachten uit de grondexploitaties staan onder C. De positieve resultaten van de grondexploitaties worden voor de helft rechtstreeks toegevoegd aan de Reserve Fonds Zoetermeer 2040. Het betreft 50% van de gerealiseerde winst. De andere helft wordt toegevoegd aan de Reserve versterking financiële positie Grondbedrijf. Deze reserve vormt samen met de Reserve in verband met risico's grondbedrijf de weerstandscapaciteit van het Grondbedrijf. De weerstandscapaciteit is de financiële buffer om onverwachte, niet begrote kosten te kunnen dekken. Als de reserves Grondbedrijf samen meer dan 1,2 x de omvang van berekende risico's bevatten, is er voldoende weerstandscapaciteit en wordt het meerdere afgeroomd en toegevoegd aan de Reserve Fonds Zoetermeer 2040.

EMU-saldo

Het EMU-saldo geeft de geldstromen per jaar weer. Het EMU-saldo wordt berekend op basis van de mutaties in de geprognosticeerde balans. Het EMU-saldo is het jaarlijkse saldo van de lasten en de baten op basis van reële transacties, ongeacht of het exploitatie- of investeringsuitgaven en -inkomsten betreft.

Bedragen * € 1 mln.

Geprognosticeerde balans	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
ACTIVA						
Vaste activa	414,1	466,9	433,7	442,9	452,8	463,6
Voorraden	3,4	13,5	1,2	4,5	-0,4	4,1
Vlottende activa	227,8	223,6	182,8	165,4	151,4	132,5
TOTAAL ACTIVA	645,3	703,9	617,8	612,7	603,8	600,2
PASSIVA						
Eigen vermogen, algemene reserves	189,6	171,5	172,4	173,9	173,6	173,6
Eigen vermogen, bestemmingsreserves	164,5	126,8	117,8	106,6	97,3	89,6
Eigen vermogen, resultaat	6,9	-10,3	0,4	0,0	0,0	0,0
Voorzieningen	59,9	55,6	48,9	52,7	57,6	59,4
Vaste schulden	40,0	38,0	36,0	24,0	22,0	20,0
Vlottende passiva	184,4	322,3	242,3	255,4	253,3	257,5
TOTAAL PASSIVA	645,3	703,9	617,8	612,7	603,8	600,2

Het ministerie van BZK publiceert referentiewaarden als indicatie voor het EMU-saldo. Voor gemeenten gezamenlijk is het aandeel -/- 0,4% van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Voor Zoetermeer is de referentiewaarde 25.522. Het EMU-saldo mag in principe niet lager zijn.

Bijlage 7 bevat een overzicht van (de berekening van) het EMU-saldo.

Bedragen x € 1.000

	2026	2027	2028	2029
Berekend EMU-saldo	-12.917	-25.968	-41.666	-38.227

Paragrafen

Paragraaf 1 Lokale heffingen

Inleiding
In de paragraaf lokale heffingen staan de ontwikkelingen van de belastingen, retributies, bestemmingsheffingen en woonlasten voor het komende jaar. In deze paragraaf wordt ook ingegaan op de kostendekkendheid van de leges en heffingen en het kwijtscheldingsbeleid.

Uitgangspunten
De vastgestelde Nota lokale heffingen 2016 bevat de beleidslijnen voor de komende jaren. De lokale heffingen zijn als volgt te onderscheiden:

1. *Belastingen*
   De algemene belastingen komen ten goede aan algemene middelen van de gemeente. Dit betekent dat de opbrengsten niet gelabeld zijn, maar voor alle gemeentelijke taken en voorzieningen kunnen worden ingezet. Voorbeelden zijn onroerendezaakbelasting (OZB), parkeerbelasting en hondenbelasting.
2. *Bestemmingsheffingen en retributies*
   Dit zijn rechten, tarieven en leges, de opbrengsten hiervan zijn bestemd voor specifieke taken, diensten of voorzieningen. De gemeente mag niet meer heffen dan de kosten die de gemeente voor de betreffende taak, dienst of voorziening maakt. Voorbeelden zijn rioolheffing, afvalstoffenheffing, marktgelden, lijkbezorging en leges (voor bijvoorbeeld het aanvragen van een paspoort of een vergunning).

Het coalitieakkoord vermeldt dat de tarieven van de lokale belastingen en heffingen jaarlijks zoveel mogelijk met maximaal de inflatie worden aangepast. Voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing geldt daarnaast dat ze ongeveer 100% kostendekkend zijn, zodat kostenstijgingen of kostendalingen ook worden verwerkt in het tarief.
De tarieven 2026 worden in de raad van 15 december 2025 als onderdeel van de belastingverordeningen vastgesteld.

Algemeen stijgingspercentage lokale heffingen
De tarieven van de gemeentelijke heffingen en belastingen stijgen in 2026 op basis van de begrotingsuitgangspunten met het algemene stijgingspercentage van 4%. Hoe dit tot stand gekomen staat in het hoofdstuk Financiële begroting.
Een uitzondering hierop zijn de tarieven die door het rijk worden gemaximeerd, zoals de tarieven voor rijbewijzen en reisdocumenten.

Belastingen en heffingen
Onroerendezaakbelasting (OZB)
De OZB vormt de grootste ‘eigen’ inkomstenbron van gemeenten. De heffing is, net zoals de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds, een algemene inkomstenbron om het gemeentelijke voorzieningenniveau te kunnen bekostigen.

De opbrengst van de OZB komt als volgt tot stand: OZB-aanslag 2026 = WOZ-waarde van de woningen en niet-woningen * OZB-tarief.
Uitgangspunt bij het bepalen van het OZB-tarief is dat het totaal van de OZB-opbrengsten elk jaar op hetzelfde niveau wordt gehouden. Het tarief voor de OZB wijzigt jaarlijks met de toe- of afname van de waarde van de woningen en niet-woningen. De waarde van de woningen en niet-woningen wordt jaarlijks getaxeerd. Bij een lagere taxatiewaarde stijgt het OZB-tarief. Bij een hogere taxatiewaarde daalt het OZB-tarief. Bij een waardestijging van de woningen en niet-woningen wordt dus niet méér OZB-opbrengst geïnd. Het tarief wordt wel jaarlijks gecorrigeerd met de inflatie. Op deze manier zijn de gemeentelijke inkomsten niet afhankelijk van waarde schommelingen van de woningen en niet-woningen.
Voor de woningen wordt een stijging van de WOZ-waarde met 11,5% verwacht. Voor de niet-woningen is de verwachting dat de waardeontwikkeling uitkomt op een stijging van 1%.

De tarieven voor de OZB worden definitief vastgesteld in de verordening onroerendezaakbelasting (jaarlijks in december) in plaats van in de programmabegroting, omdat dan meer informatie bekend is over de stijging of daling van de WOZ-waarde. Hiermee neemt de kans op forse afwijkingen van de OZB-opbrengst af.
In deze programmabegroting staan de voorlopige tarieven op basis van de inschatting in augustus 2025.
Als achteraf blijkt dat de werkelijke opbrengst alsnog meer dan € 1 mln. afwijkt vanwege een grotere stijging van de WOZ-waarde, dan wordt de te veel betaalde OZB in het volgende jaar aan de inwoners teruggeven door het tarief te verlagen.

In onderstaande tabel wordt zichtbaar hoe het voorlopige tarief tot stand komt. De start is het tarief uit 2025. Dit tarief van 2025 wordt verlaagd naar aanleiding van de stijging van de WOZ-waarde. Dit staat in de kolom 'Tarief na hertaxatie'. Daarna wordt het tarief verhoogd met de prijsinflatie, dit is het tarief in de kolom 'Tarief 2026 o.b.v. index 4%'.

Onroerend zaakbelasting	Tarief 2025	Tarief na hertaxatie	Tarief 2026 obv index 4%
OZB woningen			
- eigenaren	0,1215	0,1090	0,1133
OZB niet woningen			
- eigenaren	0,4538	0,4493	0,4673
- gebruiker	0,3287	0,3254	0,3385

Afvalstoffenheffing
De gemeente heeft een wettelijke plicht tot de inzameling van huishoudelijk afval. De kosten die de gemeente daarvoor maakt, worden door middel van de afvalstoffenheffing verhaald op de aanbieder van het afval. Er wordt een tarief geheven per perceel bij de gebruiker van het perceel. Het tarief is gedifferentieerd naar het aantal personen per huishouden: éénpersoonshuishoudens, tweepersoonshuishoudens en meerpersoonshuishoudens.

De tarieven van de afvalstoffenheffing stijgen met het algemene stijgingspercentage.
In de Perspectiefnota zijn de inkomsten uit afvalstoffenheffing verhoogd met € 350.000 (in de bezuinigings- en dekkingvoorstellen). Deze verhoging vindt plaats zonder het tarief van de afvalstoffenheffing te verhogen. Dit komt door de toename van het aantal huishoudens. De kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing stijgt hierdoor.
De tarieven voor het komende jaar zien er als volgt uit.

Afvalstoffenheffing Huishoudens	2025	2026 4%
Éénpersoonshuishouden	307,88	320,20
Tweepersoonshuishouden	345,70	359,53
Drie of meer persoonshuishouden	362,54	377,04

Rioolheffing
De gemeente heeft de wettelijke taak het huishoudelijk en bedrijfsafvalwater, regenwater en de grondwaterstand in het kader van het gemeentelijk rioleringsstelsel te beheren. De kosten die de gemeente hiervoor maakt, kunnen door middel van een rioolheffing worden verhaald op de gebruikers van het gemeentelijk rioleringsstelsel. De heffing wordt opgelegd aan de gebruiker van een aansluiting. Met aansluiting wordt bedoeld een onroerende zaak (woning en niet-woning) van waaruit afvalwater direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. De omvang van de aanslag is op basis van het aantal kubieke meters afvalwater dat per aansluiting wordt afgevoerd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen groot- en kleinverbruik.

In de Perspectiefnota zijn de inkomsten uit rioolheffing verhoogd met € 130.000 (in de bezuinigings- en dekkingvoorstellen). Door de toename van het aantal aansluitingen is het niet nodig om het tarief aan de passen.
Daarnaast geldt dat de aan rioolheffing toegerekende kosten voor 60% via het vaste bedrag en voor 40% via de WOZ-waarde worden verhaald, rekening houdend met een maximale stijging van de aanslag van € 17,50. Dit betekent dat de aanslag rioolheffing in 2026 maximaal € 347,30 bedraagt.
Onderstaand overzicht presenteert de tarieven voor 2026. Een pand met een WOZ-waarde van € 1.975.400 ontvangt een maximale aanslag.

Rioolheffing	Tarief 2025	Tarief 2026
Vast bedrag €	80,22	82,60
Percentage van de WOZ-waarde	0,0144	0,0134
Max. aanslag €	329,80	347,30
Aftopwaarde max stijging € 17,50	1.733.200	1.975.400
Heffing woning € 300.000	123,42	122,80
Grootverbruik >500 m3 waterverbruik	24,06	25,02

Toeristenbelasting
Gemeenten kunnen toeristenbelasting heffen van niet-inwoners, die in de gemeente verblijven (ongeacht de duur van het verblijf) en daarbij gebruik maken van de gemeentelijke voorzieningen. Sinds 2024 is de toeristenbelasting 7% van de overnachtingsprijs.

Parkeerbelasting
De parkeerbelasting heeft een regulerend karakter met het doel om het parkeergedrag van automobilisten te beïnvloeden: door het aanwijzen van gebieden waar de automobilisten moeten betalen, kan de gemeente het parkeren van motorvoertuigen regelen. De tarieven voor de parkeerbelasting worden één keer per twee jaar gewijzigd voor inflatieontwikkelingen. De nieuwe tarieven 2026 worden aangepast bij de legesverordening in december.

Leges kabels en leidingen
De opbrengst van de leges kabels en leidingen wordt verhoogd met € 0,123 mln. door de tarieven te laten stijgen. Hiermee worden amendementen R1 en O1 uit het perspectiefdebat van dekking voorzien (zie programma 3). De verhoogde tarieven worden vastgesteld bij de legesverordening in december.

Omgevingsvergunning
In de bezuinigings- en dekkingsvoorstellen in de Perspectiefnota worden de inkomsten uit de omgevingsvergunning verhoogd met € 0,2 mln. Hiermee stijgt de kostendekkendheid. De nieuwe tarieven 2026 worden aangepast bij de legesverordening in december.

Leges burgerzaken
In de bezuinigings- en dekkingsvoorstellen in de Perspectiefnota worden onderstaande tarieven verhoogd met 20%. Hiermee stijgt de kostendekkendheid.

- Huwelijkstarieven
- Leges van externe trouwambtenaren
- Annuleringsleges
- Leges voor scans van o.a. bouwtekeningen

De nieuwe tarieven 2026 worden aangepast bij de legesverordening in december.

Legesverordening
De legesverordening wordt aangepast op basis van het VNG model. De nieuwe legesverordening wordt met een apart raadsvoorstel aan de raad voorgelegd. Definitieve vaststelling vindt plaats bij de legesverordening in december.

Kostendekkendheid leges en heffingen

De opbrengst van de leges en heffingen mag maximaal 100% kostendekkend zijn. Dat wil zeggen dat in totaliteit de baten van de leges niet hoger mogen zijn dan de lasten. In de Nota lokale heffingen 2016 is een nadere toelichting opgenomen hoe de kostentoerekening wordt opgesteld. De werkwijze in Zoetermeer is dat alle kosten die mogen worden toegerekend, in principe worden toegerekend. Bij de bepaling van de kosten van de leges en heffingen worden ook de kosten van overhead toegerekend. Dit gebeurt op basis van een uurtarief per direct uur. In de tabel is zichtbaar dat er sprake is van zogenaamde kruissubsidiëring. Dat houdt in dat bepaalde legesopbrengsten hoger zijn dan de kosten die gemaakt worden. Binnen de legestabel zijn er echter ook leges die minder dan 100% kostendekkend zijn. De totale legestabel komt niet boven de 100% kostendekkendheid uit.
De gemeenteraad stelt de tarieven in december vast. Het overzicht van de kostendekkendheid voor 2026 is hieronder opgenomen.

Kostendekking legestabel 2026	Lasten (excl overhead)	Overhead	Totale Lasten	Baten	Dekkings%
Legestabel (titel 1)					
Bestuursstukken	2.000	-	2.000	2.000	100
Burgelijke stand	210.000	57.000	267.000	271.000	101
Gemeentelijke basisregistratie	71.000	34.000	105.000	164.000	156
Omgevingsvergunningen	4.368.000	1.460.000	5.828.000	4.400.000	75
APV	44.600	28.400	73.000	12.450	17
Persoonsdocumenten	1.793.000	470.000	2.263.000	2.099.000	93
Verkeersvergunningen	235.000	48.000	283.000	155.000	55
Wet op de kansspelen	1.000	400	1.400	100	7
Ondergrondse infrastructuur	319.500	206.100	525.600	525.100	100
Overige	120.000	42.900	162.900	45.400	28
Legestabel (titel 2)					
Dienstenrichtlijn (evenementen)	292.200	192.700	484.900	75.800	16
Totaal legestabel	**7.456.300**	**2.539.500**	**9.995.800**	**7.749.850**	**78**
Overige heffingen					
Afvalstoffenheffing	18.683.000	1.860.000	20.543.000	19.863.000	97
Rioolheffing	8.221.000	295.000	8.516.000	8.504.000	100
Marktgelden	162.000	43.000	205.000	167.000	81
Naheffingsaanslag parkeren	429.000	8.000	437.000	333.000	76
Lijkbezorging	1.024.000	70.000	1.094.000	503.000	46

Kwijtscheldingsbeleid

Kwijtschelding is hét sociale vangnet voor de lokale lastendruk. Zoetermeer houdt rekening met de draagkracht van de inwoners. In die visie past een zo ruim mogelijk kwijtscheldingsbeleid voor mensen die hun aanslagbiljet gemeentelijke belastingen door hun financiële situatie niet kunnen betalen. Zoetermeer hanteert daarom de maximale landelijke normen die gelden. Kwijtschelding wordt toegepast op rioolheffing, afvalstoffenheffing en onroerende-zaak belasting. Naast inwoners kunnen ook ondernemers, die minder verdienen dan het minimumloon en niet te veel vermogen hebben, kwijtschelding aanvragen. Kwijtschelding wordt dan toegepast op de woonlasten.

De gemeente maakt het proces voor het aanvragen van kwijtschelding zo eenvoudig mogelijk. Het kwijtscheldingsformulier hoeft in principe maar één keer ingevuld te worden. Daarna worden inkomen en vermogen jaarlijks automatisch getoetst door het Inlichtingenbureau van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De uitslag van deze automatische toets wordt direct bij de aanslag bekend gemaakt.

Na aanslagoplegging kan er ook nog kwijtschelding worden aangevraagd. Hierbij vindt ook een toetsing plaats. Als er geen beperkingen worden gevonden, wordt de kwijtschelding automatisch toegekend. Als de uitkomst van de toets wijst op beperkingen, wordt er nog aanvullende informatie opgevraagd. Het aanvragen van kwijtschelding kan via de website van de gemeente Zoetermeer en ook het aanleveren van de aanvullende informatie kan via de website. Op deze manier kan het verzoek zo snel mogelijk worden afgehandeld.

Gemeentelijke woonlasten voor inwoners

Jaarlijks verricht het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) onderzoek naar de gemeentelijke woonlasten. De publicatie daarvan vindt plaats in de Atlas van de Lokale Lasten. Onder de gemeentelijke woonlasten verstaat het COELO de OZB voor de eigenaar van een woning met een voor de betreffende gemeente geldende gemiddelde waarde, plus rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een meerpersoonshuishouden eventueel verminderd met een heffingskorting.
Door het COELO wordt jaarlijks een vergelijkend overzicht opgesteld van alle Nederlandse gemeenten. In dit overzicht, dat begint met de (deel)gemeente met de laagste heffingen (nr. 1) en eindigt met de (deel)gemeente met de hoogste heffingen (nr. 347), neemt Zoetermeer in 2025 positie 190 in. Dit was in 2024 positie 223. In onderstaande grafiek is de ontwikkeling opgenomen van de afgelopen vijf jaar.

Gemeentelijke lasten

Op basis van de voorgestelde tarieven 2026 toont de volgende tabel hoeveel de woonlasten bedragen voor inwoners, gespecificeerd naar type woning. Daarbij zijn zowel kopers als huurders naast elkaar gezet.

Woonlasten 2026 voor enkele woningtypes met een meerpersoonshuishouden

	huurder	koop	huurder	koop	huurder	koop
Waarde woning	€ 150.000	€ 150.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 400.000	€ 400.000
OZB	€ 0,00	€ 169,95	€ 0,00	€ 339,90	€ 0,00	€ 453,20
Afvalstoffenheffing	€ 377,04	€ 377,04	€ 377,04	€ 377,04	€ 377,04	€ 377,04
Rioolheffing	€ 102,70	€ 102,70	€ 122,80	€ 122,80	€ 136,20	€ 136,20
Gemeentelijke lasten	**€ 479,74**	**€ 649,69**	**€ 499,84**	**€ 839,74**	**€ 513,24**	**€ 966,44**
Lasten 2025	**€ 464,36**	**€ 647,81**	**€ 485,96**	**€ 852,86**	**€ 500,36**	**€ 989,56**

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de woonlasten in Zoetermeer zichtbaar gemaakt voor de afgelopen jaren (vanaf 2021) aan de hand van een woning van € 271.000 in 2021, rekening houdend met de gemiddelde waardeontwikkeling van de woningen van de jaren 2021 tot en met 2026.

Woonlasten voor een woning met een meerpersoonshuishouden van 2021 t/m 2026

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Waarde	€ 271.000	€ 298.000	€ 349.000	€ 371.000	€ 382.000	€ 426.000
OZB	€ 401,13	€ 413,25	€ 448,81	€ 449,65	€ 467,19	€ 482,66
Afvalstoffenheffing	€ 298,14	€ 311,77	€ 350,63	€ 361,66	€ 362,54	€ 377,04
Rioolrecht	€ 113,25	€ 116,63	€ 130,00	€ 134,84	€ 135,23	€ 139,68
Gemeentelijke lasten	**€ 812,52**	**€ 841,65**	**€ 929,44**	**€ 946,15**	**€ 964,95**	**€ 999,38**

Inkomsten lokale heffingen

De geraamde opbrengsten van de woonlastenheffingen (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) laten voor 2026 het volgende beeld zien:

bedragen * € 1.000

	begroting 2026
OZB	46.485
Afvalstoffenheffing	19.863
Rioolheffing	8.504
Totaal	**74.852**

De opbrengsten van de belangrijkste overige gemeentelijke heffingen zijn in onderstaande tabel weergegeven.

bedrag * € 1.000

	begroting 2026
Toeristenbelasting	458
Precario	154
Parkeerbelasting	2.801
Totaal	**3.413**

De ramingen voor 2026 zijn conform de opgenomen bedragen in deze programmabegroting.

Aangenomen amendementen en moties perspectiefdebat

Niet van toepassing.

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Risicomanagement en weerstandsvermogen zijn essentiële onderdelen van het (financiële) beleid van een gemeente. Risicomanagement is het geheel aan activiteiten en maatregelen gericht op het systematisch omgaan met en het beheersen van risico's. Voorspellen is moeilijk. We moeten anticiperen op risico's. Voldoende weerstandsvermogen is een waarborg voor de financiële gezondheid van de gemeente. Als een onverwachte financiële tegenvaller zich voordoet, kan dit dan worden opgevangen?
Financiële weerbaarheid komt tot uiting in de mate waarin de gemeente Zoetermeer in staat is de financiële effecten van een crisis op te vangen: is Zoetermeer schokbestendig? Dit wil overigens niet zeggen dat er geen lastige inhoudelijke maatregelen nodig zijn, maar de gemeente heeft het heft in eigen hand. Met andere woorden: maatregelen liggen binnen haar eigen (politieke) beïnvloedingsmogelijkheden. Een meetpunt voor de weerbaarheid is de omvang van de weerstandscapaciteit.

Deze paragraaf geeft een overzicht van de belangrijkste financiële risico's voor de gemeente Zoetermeer. De beschikbare weerstandscapaciteit is de belangrijkste financiële buffer voor risico's, waarvoor geen specifieke voorzieningen zijn getroffen. De omvang van deze risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit bepalen of de gemeente over voldoende weerstandsvermogen beschikt.

De Kadernota Risicomanagement en weerstandsvermogen biedt een toekomstbestendige systematiek voor het omgaan met risico's. Er wordt gebruik gemaakt van de systematiek van risicoscore met kansklasse en gevolgklasse voor het kwalificeren, kwantificeren en analyseren van risico's.

Bij de kwalificaties van risico's worden de volgende vijf ***kansklassen*** te onderscheiden:

Kansklasse	Kanspercentage	Actie
1 onwaarschijnlijk	< 10%	Geen risicobedrag opnemen
2 mogelijk	10 - 30%	20% van risico opnemen
3 aannemelijk	30 - 50%	40% van risico opnemen
4 waarschijnlijk	50 - 70%	60% van risico opnemen
5 bijna zeker	>70	100% van het bedrag: een voorziening treffen of opnemen in calculatie

In principe worden risico's met een score van 1 niet of nauwelijks meegewogen, maar soms kan het toch belangrijk zijn deze separaat zichtbaar te maken. Bijvoorbeeld vanwege de financiële impact of politiek-bestuurlijke aandacht.

Bij de kwantificering van de risico's worden de volgende vijf ***gevolgklassen*** te onderscheiden:

Gevolgklasse	Omvang risico in €
1	< € 100.000
2	€ 100.000 – € 500.000
3	€ 500.000 – € 1.250.000
4	€ 1.250.000 – € 2.500.000
5	> € 2.500.000

Risico’s

Inschaling risicoscore

Risico’s worden geprioriteerd met behulp van een risicoscore. De risicoscore wordt bepaald door de kansklasse en de gevolgklasse te vermenigvuldigen. In de onderstaande tabel is zichtbaar gemaakt hoe de risicoscore wordt ingeschaald: zie de cellen. Risico’s in de groene vlakken worden als laagste ingeschaald. Deze risico’s zijn wel in beeld, maar vragen geen extra aandacht. Risico’s in geel hebben een lage inschaling. De risico’s die hoog worden ingeschaald (oranje), vragen minimaal elk kwartaal extra aandacht van directie en management.

De belangrijkste risico’s op peildatum najaar 2025 staan hieronder.

Risico	Bedrag	Kans
Grondzaken		
Project specifieke risico's		
Edisonpark (Kwadrant B&F)***	€ 3,13 mln.	60%
Markt 10	€ 0,55 mln.	40%
Palenstein	€ 0,22 mln.	20%
Oosterheem	€ 0,95 mln.	20%
Dwarstocht	€ 0,13 mln.	40%
Engelandlaan 140	€ 0,13 mln.	20%
Cadenza 2	€ 0,04 mln.	20%
Lansinghage***	€ 0,01 mln.	20%
Van Leeuwenhoeklaan***	€ 0,30 mln.	20%
Van Aalstlaan 24***	€ 0,19 mln.	20%
Voorweg Noord	€ 0,11 mln.	60%
Roggeakker*	€ 0,55 mln.	20%
Algemene risico's		
Lagere opbrengststijging***	€ 0,53 mln.	20%
Vertraging extra plankosten***	€ 1,36 mln.	40%
Extra kosten VTA	€ 0,07 mln.	20%
Extra kostenstijging civiel techniek***	€ 1,50 mln.	20%
Stijging rente***	€ 1,86 mln.	20%
Netcongestie	€ 0,86 mln.	40%

Concern		
Gemeentegaranties geldleningen aan woningcorporaties***	€ 2,50 mln.	****
Gemeentegarantie zorg	****	****
Vpb plicht reclameopbrengsten	€ 0,70 mln.	20%
Cybercriminaliteit	**	**
Sterigenics	**	**
Netcongestie projecten*	€ 0,36 mln.	40%
Rechtszaak huurpenningen/-korting*	**	**
Continuïteit jeugdbescherming en jeugdreclassering*	€ 0,45 mln.	40%
Juridisch geschil kortingsregeling aannemer*	**	**

* Nieuw risico
** Om bijzondere (juridische) redenen niet vermeld/nog niet in te schatten
*** Bedrag en/of kans gewijzigd
**** Financiële impact onwaarschijnlijk en/of politiek-bestuurlijke aandacht

Nieuwe risico's
Er is sprake van de volgende nieuwe risico's:
Grondzaken: Roggeakker
Deze grondexploitatie is geopend in 2025.

Concern netcongestie projecten
Het opvangen van de gevolgen van netcongestie is voor een aantal projecten een extra kostenpost. Landelijk geldt per 1 januari 2026 het vernieuwde kader maatschappelijk prioriteren. Dit is het kader waarmee door Stedin wordt bepaald of een aanvraag voor een grootverbruikaansluiting van dusdanig maatschappelijk belang is (bijvoorbeeld basisbehoeften als onderwijs), dat het voorrang mag krijgen binnen de wachtlijst. Projecten die op deze wijze worden aangevraagd, kunnen toch een grootverbruikaansluiting krijgen als er weer voldoende capaciteit op het netwerk beschikbaar is. Uit een analyse van projecten met oplevering tot en met 2028 blijkt dat vier projecten mogelijk in aanmerking komen voor maatschappelijk prioriteren. Voor die projecten bestaat dus meer perspectief voor het verminderen van risico's en kosten. Het risico bestaat dat maatschappelijk prioriteren voor deze projecten geen oplossing biedt, wordt geschat op 50% met een omvang van € 360.000.

Rechtszaak huurpenningen/-korting
De gemeente is via de deurwaarder een rechtszaak gestart vanwege niet betaalde huurpenningen. De gedaagde heeft een eis in reconventie ingediend voor een omzetderving. Het gaat daarbij om een tegeneis die de gedaagde indient in een gerechtelijke procedure en een vordering instelt tegen de eiser.

Continuïteit jeugdbescherming en jeugdreclassering
Gecertificeerde Instellingen (GI's) worden bekostigd op basis van het aantal uitgevoerde kinderbeschermingsmaatregelen. Een afname hiervan leidt tot financiële druk. Bij Jeugdbescherming West (JBw) is het aantal maatregelen tussen eind 2022 en eind 2024 met 25% gedaald. Als deze trend zich voortzet, kan een instandhoudingsbijdrage nodig zijn om de continuïteit van JBw te waarborgen. De Jeugdwet eist van de gemeente dat de continuïteit van voldoende inzet van GI's kan worden geborgd.

Juridisch geschil kortingsregeling aannemer
In navolging van een aanbestedingsprocedure heeft de gemeente een raamovereenkomst gesloten. Er bestaat discussie over de vraag of bij de verlenging van de raamovereenkomst de kortingsregeling wel/niet geldt.

Toenemende eisen aan integraal risicomanagement, diverse auditverplichtingen en organisatieontwikkeling
Door met name de toenemende cybercriminaliteit komt meer wetgeving, zoals de cyberbeveiligingswet, en auditverplichtingen op de gemeente af. Het beheersen van risico's en het aantoonbaar voldoen aan beveiligings- en privacy eisen (risk & compliance) vraagt verdere professionalisering van de organisatie. Daarnaast vraagt integraal risicomanagement, concernbrede sturing en beheersing op het brede terrein van bedrijfsvoering en opgaven van de gemeente om extra capaciteit. Deze capaciteitsvraag wordt geïntegreerd benaderd. Op dit punt ligt er vanzelfsprekend een verbinding met de Paragraaf Bedrijfsvoering.

Financiële omvang risico's
De financiële consequenties van deze risico's zijn via een Monte Carlo berekening in het softwarepakket voor risicobeheersing NARIS in beeld gebracht. Het reserveren van het totale bedrag aan de ingeschatte maximale risicogevolgen is niet noodzakelijk. Het is niet waarschijnlijk dat alle risico's zich in hun maximale omvang in hetzelfde jaar voordoen. Daarom wordt een simulatie uitgevoerd waarbij 100.000 trekkingen plaatsvinden. Er is een kansberekening gemaakt op de waarschijnlijkheid van het zich tegelijkertijd in het jaar voordoen van de risico's en het bedrag wat daarmee gemoeid is. Daarbij wordt een 95% betrouwbaarheidsmarge gehanteerd.

Het berekende risico van de algemene - en projectspecifieke risico's bij grondzaken bedraagt afgerond € 4,2 mln. waarvoor weerstandscapaciteit wordt gevormd. Bij het overige concern is dat € 0,82 mln.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de financiële middelen en mogelijkheden om onverwachte, niet begrote kosten te kunnen dekken. Tot de weerstandscapaciteit voor incidentele risico's worden de algemene reserves gerekend. In geval van tekortschietende algemene reserves kunnen ook de bestemmingsreserves worden aangewend. Dit betekent dan wel dat wordt afgezien van de realisatie van een bestemming of dat er zo snel mogelijk aanvullende dekkingsmaatregelen worden gezocht om de bestemmingsreserve weer beschikbaar te krijgen. De tabel toont hoe de weerstandscapaciteit is opgebouwd.

Bedragen * € 1 mln

	2025	2026	2027	2028	2028
Weerstandscapaciteit excl. weerstandscapaciteit Grondbedrijf	***157,8***	***157,8***	***157,8***	***157,8***	***157,8***
Grondbedrijf					
Reserve versterking financiële positie Grondbedrijf 31/12	*5,4*	*6,1*	*7,3*	*7,1*	*7,0*
Reserve risico's 31/12	*0,3*	*0,5*	*0,2*	*0,0*	*0,0*
Totaal weerstandscapaciteit Grondbedrijf	***5,7***	***6,6***	***7,6***	***7,1***	***7,1***
Totale weerstandscapaciteit	**163,5**	**164,5**	**165,4**	**165,0**	**164,9**

Weerstandsvermogen

De verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de waarschijnlijke risico-omvang is gedefinieerd als de ratio voor het weerstandsvermogen. Als gewenste ratio voor het weerstandsvermogen wordt voor het concern exclusief grondzaken 'voldoende' gehanteerd. Het Nationaal Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) hanteert hiervoor de bandbreedte van een ratio tussen 1.0 en 1.4. Zoetermeer hanteert als grenswaarde 1.0.
Als ratio voor het weerstandsvermogen van grondzaken wordt eveneens 'voldoende' als toereikend gezien. Ook hier wordt de ondergrens van 1.0 als ratio gehanteerd. Als de ratio lager is dan 1.0 betekent dat dus dat er onvoldoende weerstandscapaciteit is. Anders gesteld: de risico-omvang vermenigvuldigd met de ratio bepaalt de benodigde weerstandscapaciteit.
Bij de berekening en beoordeling van het weerstandsvermogen wordt onderscheid gemaakt tussen het concern (exclusief grondzaken) en grondzaken. De tabel geeft de opbouw van de weerstandscapaciteit van deze onderdelen weer.

Bedragen * € 1 mln

	2025	2026	2027	2028	2028
Weerstandsvermogen excl. Grondbedrijf					
Totaal aan gekwantificeerde risico's	*0,8*	*0,8*	*0,8*	*0,8*	*0,8*
Norm voor niet gekwantificeerde risico's	*21,8*	*21,8*	*21,8*	*21,8*	*21,8*
Totaal aan berekende risico's excl Grondbedrijf	22,6	22,6	22,6	22,6	22,6
Weerstandscapaciteit excl. Grondbedrijf	157,8	157,8	157,8	157,8	157,8
Overschot aan weerstandscapaciteit excl. Grondbedrijf	***135,2***	***135,2***	***135,2***	***135,2***	***135,2***
Weerstandsvermogen Grondbedrijf					
Totaal aan risico's Grondbedrijf	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
Weerstandscapaciteit Grondbedrijf	5,7	6,6	7,6	7,1	7,1
Afroming weerstandscapaciteit (beschikbaar t+1)	***1,2***	***0,7***	***1,6***	***2,5***	***2,1***

Uitwerking

Concern excl. Grondbedrijf

Uit het simulatiemodel met de risico's van het concern exclusief grondzaken blijkt dat de maximale omvang van de risico's (met een zekerheid van 95%) uitkomt op een bedrag van € 0,82 mln. De omvang van de berekende risico's wordt aangevuld met 4% (voor de niet te kwantificeren risico's) van het begrotingstotaal (lasten) van de exploitatie, exclusief grondbedrijf. Gebleken is dat sommige risico's moeilijk zijn te schatten. Daarbij is het wenselijk een zekere financiële buffer aan te houden. Tussen het bekend worden van budgettaire tegenvallers en het treffen van passende maatregelen kan enige tijd bestaan. Dit kan zich bijvoorbeeld voordoen bij de periodieke aanbesteding van onderhoud van de openbare ruimte. De beschikbare budgetten kunnen onvoldoende blijken. De budgettaire frictie die daardoor ontstaat moet kunnen worden opgevangen.

De berekende norm voor de niet gekwantificeerde risico's voor deze begroting bedraagt € 21,8 mln. De berekende risico-omvang is € 0,82 mln. De totale risico-omvang wordt dus ingeschat op afgerond € 22,6 mln. De weerstandscapaciteit bedraagt € 157,8 mln. Het weerstandsvermogen is 6,99 en voldoet dus ruim aan de norm van minimaal 1.0.

Grondbedrijf

De omvang van de risico's is volgens de simulatie van het NARIS € 4,2 mln. en de weerstandscapaciteit is € 5,7 mln. Het weerstandsvermogen is afgerond 1,4. Een tekort (ratio <1,0) of overschot van de weerstandscapaciteit van grondzaken ten opzichte van het totaal van de risico's kan leiden tot een afroming of aanvulling van de weerstandscapaciteit. Indien sprake is van een ratio >1,2 wordt het overschot aan het einde van het jaar gestort in de Reserve Fonds Zoetermeer 2040.

Financiële kengetallen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplicht om een set financiële kengetallen op te nemen in de programmabegroting en jaarrekening. Deze kengetallen hebben voor de raad vooral een signaleringswaarde bij het beschouwen van de financiële positie van de gemeente. Eén afzonderlijk kengetal zegt niet zo veel en moet altijd in relatie met de andere kengetallen worden bezien. De kengetallen maken inzichtelijker wat de financiële ruimte is om structurele en incidentele laten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven globaal inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid en vormen een basis voor de beoordeling hoe solide de begroting is.

De beoordeling van de financiële positie is geen doel op zich en moet altijd worden bezien in het licht van de totale maatschappelijke opgave van onze stad. Het te bereiken maatschappelijk effect en de bijdrage aan de inhoudelijke beleidsdoelstellingen zijn hierbij nadrukkelijk van belang. De financiële positie is ondersteunend aan het afwegingsproces van het bestuur bij het maken van verantwoorde keuzes. Afwegingen waarbij de beantwoording van de vragen: wat willen we bereiken, wat gaan we daarvoor doen en wat mag het kosten? worden afgezet ten opzichte van de impact op de financiële positie.

Er bestaat geen (landelijke) normering om te beoordelen wat de prestaties zijn. Wel is het mogelijk via FINDO de kengetallen van Zoetermeer te vergelijken met andere gemeenten. Voor de provincie als toezichthouder blijft een structureel, sluitende begroting het bepalende criterium.

De eerste vier kengetallen staan in relatie met financiële risico's met een lange termijn karakter. De laatste twee kengetallen geven aan in hoeverre ruimte in de exploitatie bestaat om de financiële lange termijn risico's af te kunnen dekken.

Kengetallen		Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
1.a	netto schuldquote	-0,3%	24,9%	18,0%	21,7%	23,8%	27,5%
1.b	netto schuldquote gecorrigeerd voor leningen	-0,7%	24,5%	17,6%	21,4%	23,4%	27,2%
2	solvabiliteit	55,9%	40,9%	47,0%	45,8%	44,9%	43,9%
3	kengetal grondexploitatie	0,6%	2,4%	0,2%	0,8%	-0,1%	0,8%
4	structurele exploitatieruimte	0,0%	0,3%	0,3%	-1,3%	-3,6%	-4,2%
5	belastingcapaciteit	103,5%	100,0%	99,7%	100,0%	100,0%	100,0%

In vergelijking met andere gemeenten is de netto schuldquote van de gemeente Zoetermeer bescheiden te noemen. De begroting van de gemeente is daardoor relatief ongevoelig voor wijzigingen in de rentestand. De netto schuldquote loopt in de loopt van de jaren wel op, onder meer door investeringen in de stad. Voor een groot deel kan in de financieringsbehoefte worden voorzien met eigen middelen.

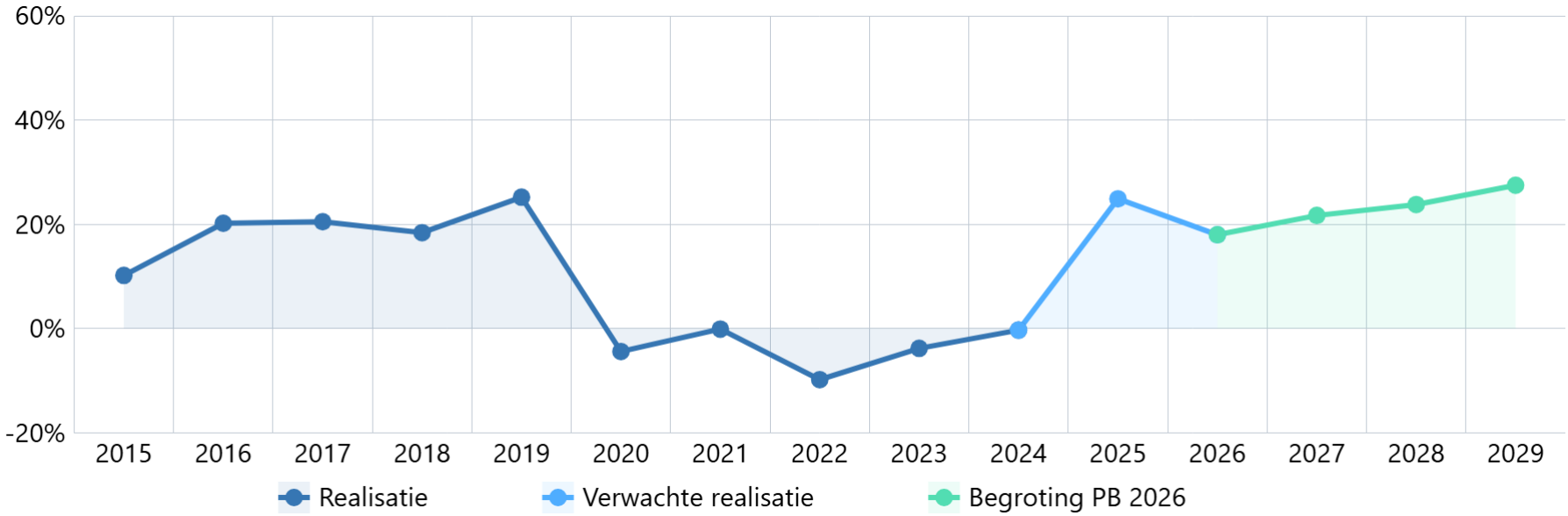

De solvabiliteitsratio is het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal en geeft inzicht in de mate, waarin de gemeente in staat is haar schulden af te lossen. Deze ratio geeft aan welk deel van de investeringen is gefinancierd met eigen geld. De solvabiliteit daalt naar 43,9% en is nog steeds ruim boven het gemiddelde van andere gemeenten van vergelijkbare omvang (ongeveer 31%). De omvang van de reservemiddelen neemt wel af.

Trendgrafiek Solvabiliteitsratio

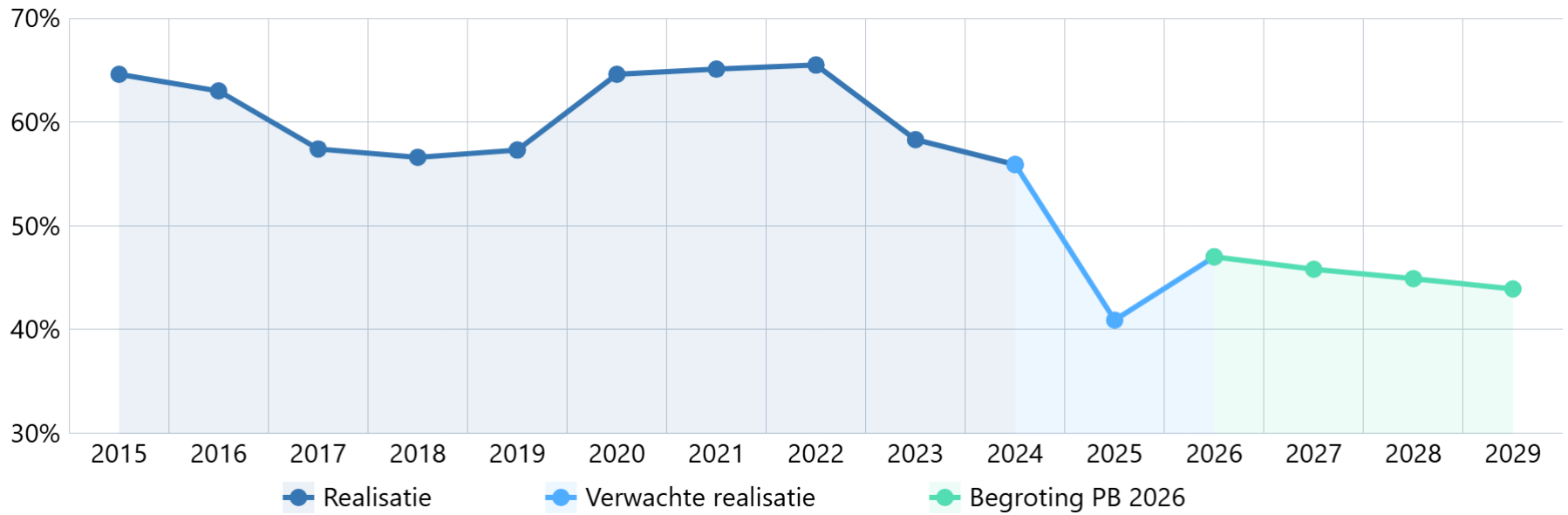

Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten in de begroting. De boekwaarde van de gronden moet worden terugverdiend bij de verkoop. Dit kengetal laat alle jaren een lage waarde zien. Een laag getal betekent dat de gemeente niet erg afhankelijk is van de inkomsten van de verkoop van gronden.

Trendgrafiek Kengetal grondexploitatie

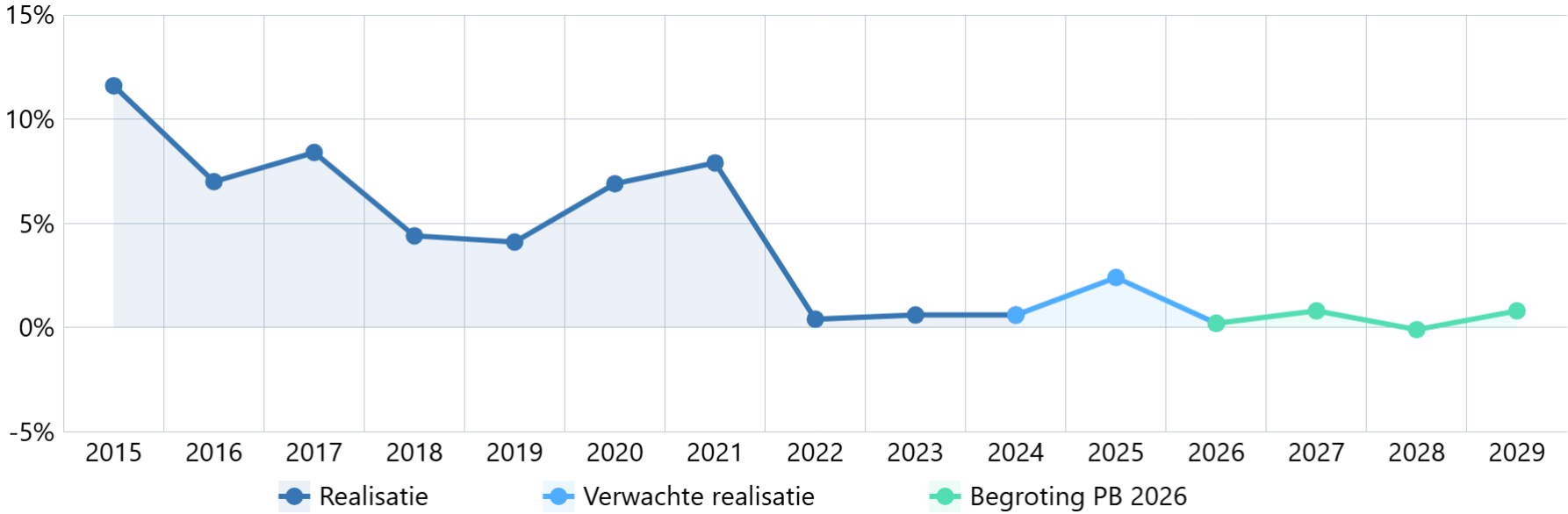

De structurele exploitatieruimte is van belang om te beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen of welke structurele stijging van de baten of daling van de lasten daarvoor nodig is. Het kengetal toont dat de structurele ruimte gestaag daalt.

Trendgrafiek Structurele exploitatieruimte

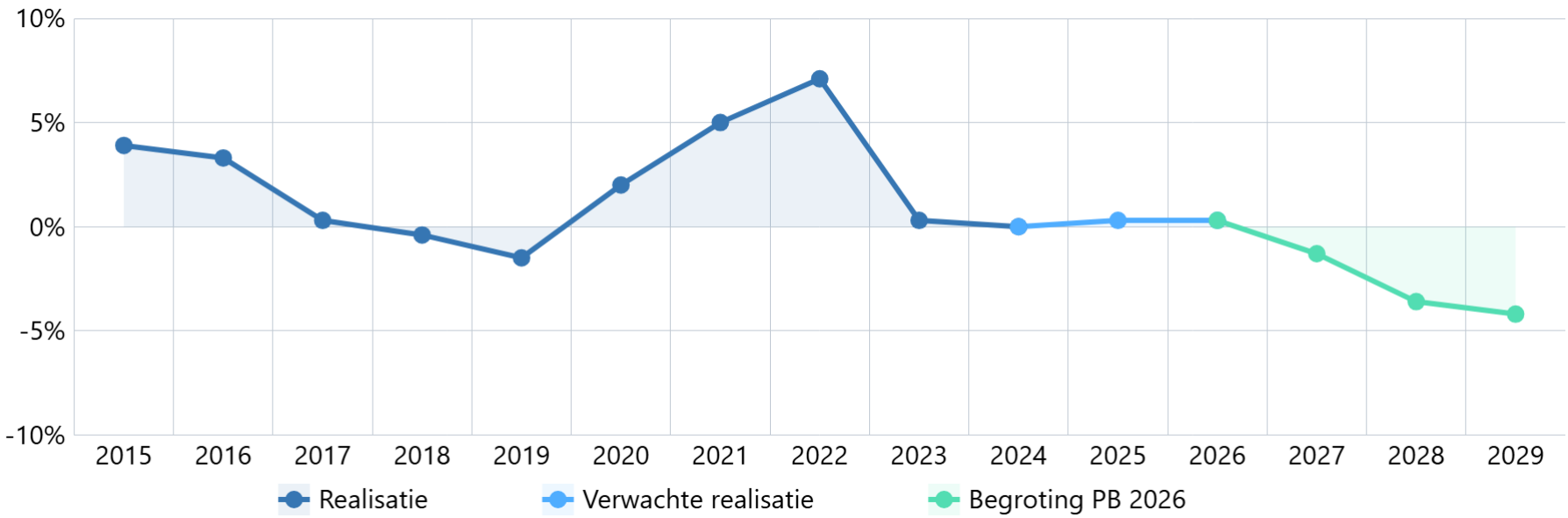

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk van de gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Zoetermeer beweegt zich in de middenmoot.

Trendgrafiek Belastingcapaciteit

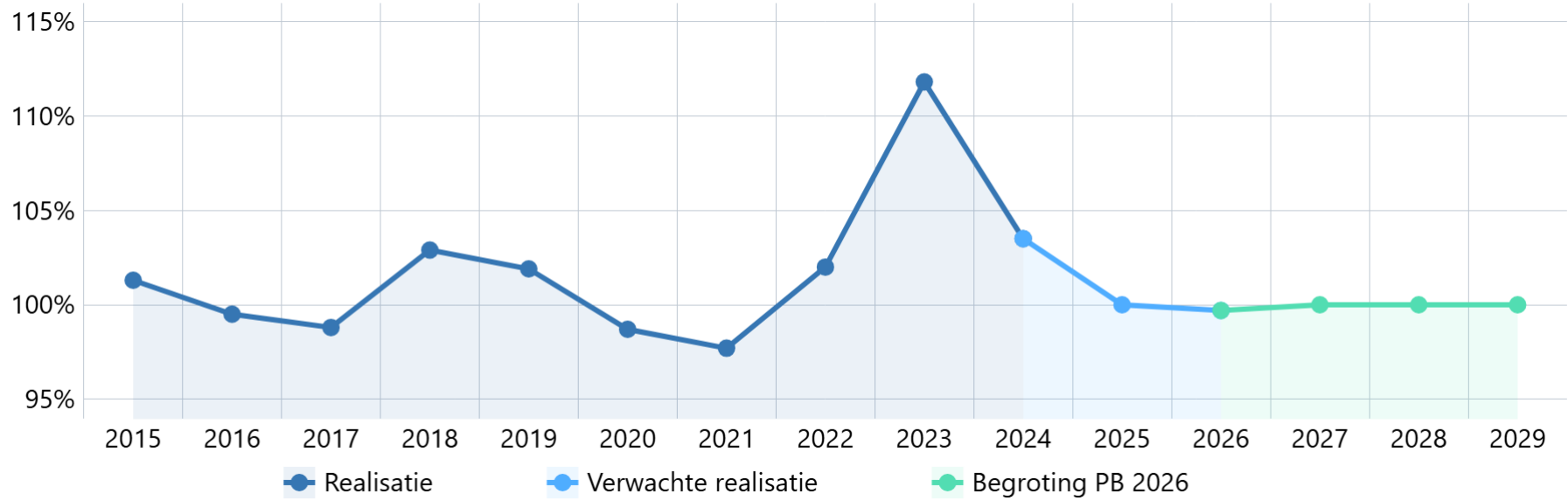
115%
110%
105%
100%
95%
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026
2027
2028
2029
Realisatie
Verwachte realisatie
Begroting PB 2026

Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De instandhouding van de meeste kapitaalgoederen is vastgelegd in beheerplannen. Daarin is het meerjarig onderhoudsprogramma en de daarbij behorende financiële gevolgen opgenomen. In de beheerplannen is ook het gewenste kwaliteitsniveau van de voorziening vastgelegd.

Per categorie wordt ingegaan op het onderhoud van de kapitaalgoederen:

1. Openbare Ruimte
2. Riolering
3. Ondergrondse Inzamelmiddelen
4. Begraafplaatsen
5. Vastgoed (gebouwen)
6. Beeldende kunst

Openbare Ruimte

Omschrijving algemeen beleidskader

In de Nota Onderhoud Openbare Ruimte 2023-2026 is het beeldkwaliteitsniveau van de openbare ruimte vastgelegd en de verwachte kosten voor groot onderhoud en vervanging. Onder openbare ruimte vallen wegen, civiele kunstwerken, groen en bomen, speelvoorzieningen, waterkeringen, verkeerslichtregelinstallaties, openbare verlichting en weg/straatmeubilair. Voor het berekenen van de verwachte kosten is uitgaan van het terugbrengen in de oorspronkelijke toestand.

Ontwikkelingen

Er zijn een groot aantal ontwikkelingen waar de gemeente invulling aan moet geven, die een grote impact hebben op de openbare ruimte. Zoals onder andere de energietransitie, circulaire economie, klimaatadaptie, biodiversiteitsherstel, gezondheidsbevordering en bescherming. Door onderhoudswerkzaamheden te combineren tot integrale projecten komen een groot aantal aspecten die spelen in de openbare ruimte naar voren. Dit vraagt om een bredere inzet van het budget dan het een op een in stand houden van de openbare ruimte.

Financiële consequenties

De kosten van kapitaalgoederen met maatschappelijk nut worden conform de nota Waarderen, activeren en afschrijven geactiveerd en afgeschreven. Voor deze kapitaalgoederen zijn in de begroting de volgende investeringsbedragen opgenomen:

2026 € 21 miljoen;
2027 € 19 miljoen;
2028 € 15 miljoen;
2029 € 16 miljoen

De jaarlijkse uitgaven voor dagelijks beheer, groot onderhoud en de kapitaallasten van vervangingen zijn als volgt:

2026 € 37 miljoen;
2027 € 36 miljoen;
2028 € 36 miljoen;
2029 € 37 miljoen.

Groot onderhoud
Fluctuaties in de jaaruitgaven van het groot onderhoud worden verrekend via de egalisatiereserve groot onderhoud bovengronds. De jaarlijkse onder- of overbestedingen van groot onderhoud worden met deze reserve verrekend, tot het minimum van € 0 en het maximum van € 5 mln.

Ontwikkeling van vervangingen op lange termijn
Vanwege het ouder worden van de stad zal het aantal vervangingen in de toekomst toenemen. In de Nota Onderhoud Openbare Ruimte 2027 t/m 2030 wordt ingegaan op de vervangingsaanpak.

Kosten op jaarbasis Openbare ruimte	Rekening	PB 2025	Begroting			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totale kosten (* € 1.000)	39.554	41.405	37.500	35.900	36.400	36.600
Inwoners	128.594	129.852	130.573	131.601	131.766	134.888
Kosten per inwoner (* €)	**307,59**	**318,86**	**287,20**	**272,79**	**276,25**	**271,34**

Trendgrafiek Kosten Openbare Ruimte per inwoner (in euro)

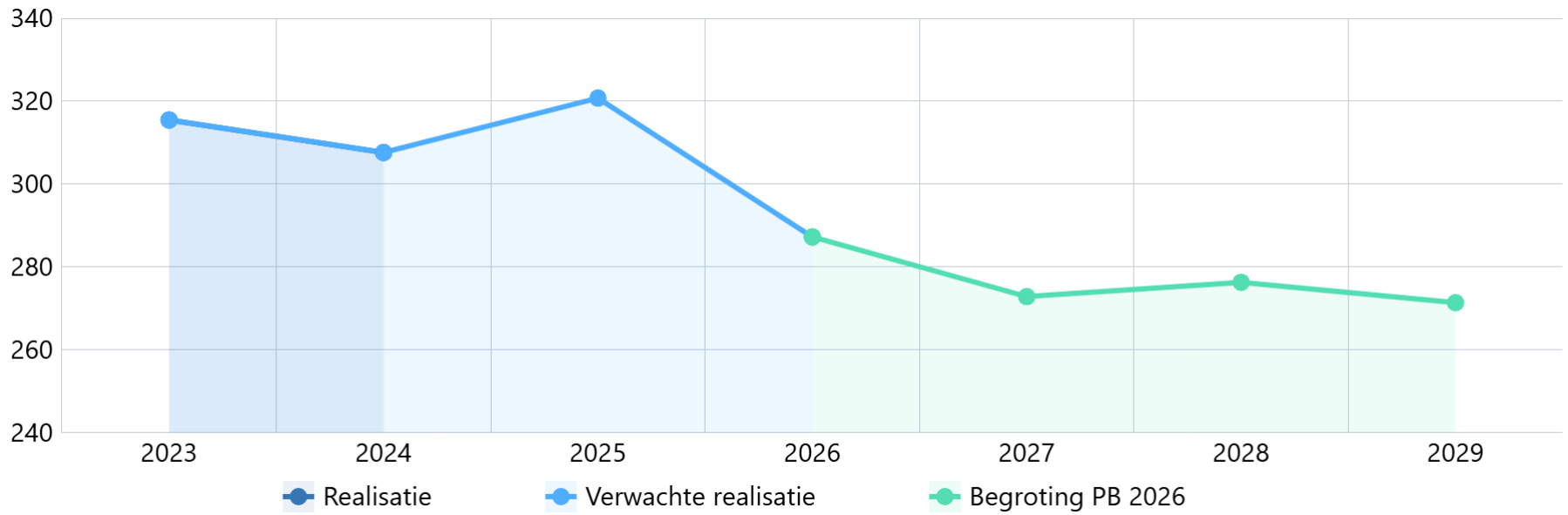

Toelichting Trendgrafiek Kosten Openbare Ruimte per inwoner (in euro)

Vanaf 2026 worden naar aanleiding van de bezuinigingen verschillende investeringen geactiveerd en worden de kosten verdeeld over een langer termijn. Deze grafiek laat de exploitatiekosten van de openbare ruimte per inwoner zien. Doordat deze investeringen geactiveerd worden dalen de exploitatiekosten in de grafiek.

Riolering

Omschrijving beleidskader

De gemeente geeft in de Nota Riolering 2023-2026 aan op welke wijze zij invulling geeft aan haar wettelijke taak (Omgevingswet) voor afvalwater, hemelwater en grondwater.

Financiële consequenties

De kosten van het groot onderhoud komen ten laste van de Voorziening riolering.

Bedragen x € 1.000

Riolering	Rekening	PB 2025	Begroting			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Voorziening Riolering						
Saldo Voorziening 1-1	**27.236**	**30.499**	**31.298**	**32.062**	**33.149**	**34.252**
Storting in voorziening	3.113	3.175	3.302	3.302	3.302	3.302
Waardevermeerdering / rente t,g,v, voorziening)	2.315	610	493	651	784	881
Nieuwe investeringen	-2.165	-2.986	-3.031	-2.866	-2.983	-3.296
Verwachtingen						
Verwachtingen (correctie vrijval)						
Saldo Voorziening 31-12	**30.499**	**31.298**	**32.062**	**33.149**	**34.252**	**35.139**

Kosten op jaarbasis Riolering	Rekening	PB 2025	Begroting			
afgezet tegen het aantal aansluitingen	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Kosten per aansluiting (* €)	**124,00**	**126,79**	**126,32**	**126,32**	**126,32**	**126,32**

Trendgrafiek Kosten riolering per aansluiting (in euro)

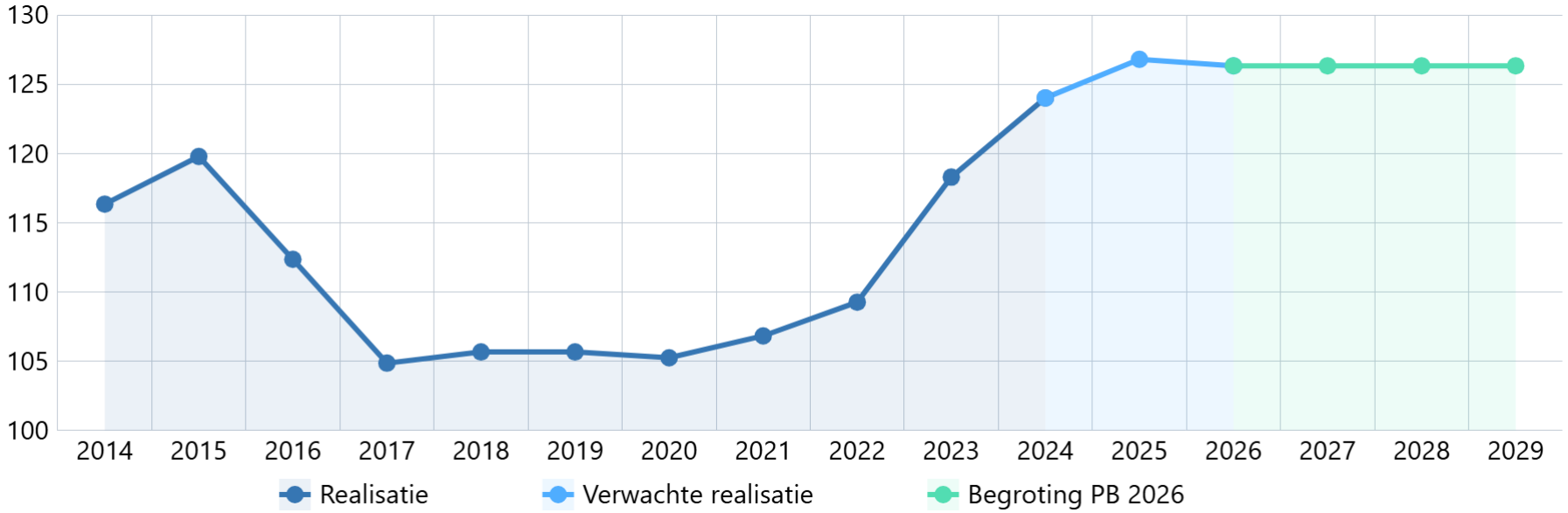

Toelichting Trendgrafiek Kosten Riolering per inwoner (in euro)

In januari 2023 is de Nota Riolering vastgesteld door de raad. Hierin zijn de kosten opgenomen voor de taken afval- en hemelwater en grondwater. Net als bij de rest van de openbare ruimte zorgt ook hier het ouder worden van de stad voor een toename in de benodigde vervangingen. Veel rioolbuizen naderen het einde van de levensduur. Voor deze uitgaven wordt gespaard in de voorziening Riolering.

Ondergrondse inzamelmiddelen

Omschrijving algemeen beleidskader

De kosten van het groot onderhoud van de ondergrondse inzamelmiddelen voor afvalinzameling verlopen niet gelijkmatig over de jaren. In het 'beheerplan verzamelcontainers 2023-2027' staan de kosten voor groot onderhoud voor de komende jaren geraamd. Om een constante lastenraming in de begroting te hebben, wordt hiervoor de voorziening groot onderhoud verzamelcontainers gebruikt.

Financiële consequenties

Jaarlijks wordt een constant bedrag in de voorziening gestort voor het groot onderhoud van de ondergrondse inzamelmiddelen. Tegenover de kosten van het groot onderhoud staat een besteding in de voorziening. De kosten voor het reguliere onderhoud zijn begroot in programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen.
De voorziening ontwikkelt zich de komende jaren als volgt:

Bedragen x € 1.000

Ondergrondse inzamelmiddelen	Rekening	PB 2025	Begroting			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Voorziening afvalstoffenheffing						
Saldo Voorziening 1-1	**1.583**	**1.920**	**1.625**	**1.259**	**1.333**	**1.451**
Storting in voorziening	322	322	335	335	335	335
Waardevermeerdering / rente t.g.v. voorziening	135	38	65	28	29	33
Aanwending	-120	-655	-766	-289	-246	-211
Saldo Voorziening 31-12	**1.920**	**1.625**	**1.259**	**1.333**	**1.451**	**1.608**

Kosten op jaarbasis Ondergrondse inzamelmiddelen	Rekening	PB 2025	Begroting			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totale kosten (* € 1.000)	1.308	1.359	1.430	1.461	1.480	1.500
Inwoners	128.594	129.852	130.573	131.601	131.766	134.888
Kosten per inwoner (* €)	**10,17**	**10,47**	**10,95**	**11,10**	**11,23**	**11,12**

Trendgrafiek Kosten Ondergrondse inzamelmiddelen per inwoner (in euro)

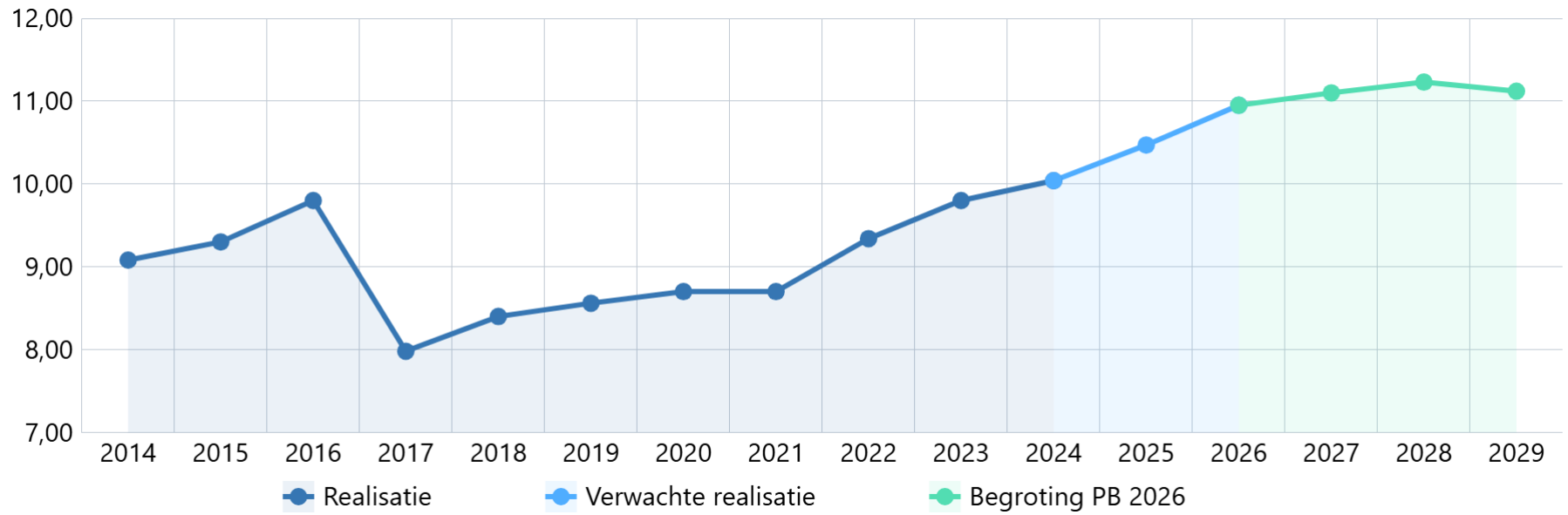

Begraafplaatsen

Omschrijving algemeen beleidskader

Voor de begraafplaatsen is een Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen en het Uitvoeringsbesluit gemeentelijke begraafplaatsen vastgesteld.

Financiële consequenties

De investeringen voor gebouwde voorzieningen op de begraafplaatsen zijn geactiveerd en hierop wordt afgeschreven, waardoor vervanging op termijn mogelijk is. De kosten voor het ruimen van de graven, dagelijks onderhoud en groot onderhoud worden gedekt uit de voorziening afkoopsommen onderhoud graven. Onttrekkingen aan de voorziening vinden plaats op basis van jaarlijks uitgevoerd onderhoud aan graven, grafbedekking en onderhoud aan de begraafplaats als geheel.
De voorziening wordt gevoed door de ontvangsten (afkoop) voor toekomstig onderhoud aan graven, grafbedekking en onderhoud aan de begraafplaats als geheel.

Bedragen x € 1.000

Begraafplaatsen	Rekening	PB 2025	Begroting			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Voorziening afkoopsommen onderhoud graven						
Saldo Voorziening 1-1	**478**	**509**	**462**	**544**	**619**	**696**
Storting in voorziening	32	92	96	96	96	96
Aanwending ten gunste van de exploitatie	-42	-31	-33	-33	-33	-33
Waardevermeerdering / rente t.g.v. voorziening	41	10	19	12	14	16
Nieuwe investeringen						
Verwachtingen		-118				
Saldo Voorziening 31-12	**509**	**462**	**544**	**619**	**696**	**775**

Tarieven begraafplaatsen

De tarieven van de begraafplaats worden gebaseerd op integrale kostprijsberekeningen.

Kosten op jaarbasis Begraafplaatsen	Rekening	PB 2025	Begroting			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totale kosten (* € 1.000)	700	783	843	823	828	833
Inwoners	128.594	129.852	130.573	131.601	131.766	134.888
Kosten per inwoner (* €)	**5,44**	**6,03**	**6,46**	**6,25**	**6,28**	**6,18**

Trendgrafiek Kosten Begraafplaatsen per inwoner (in euro)

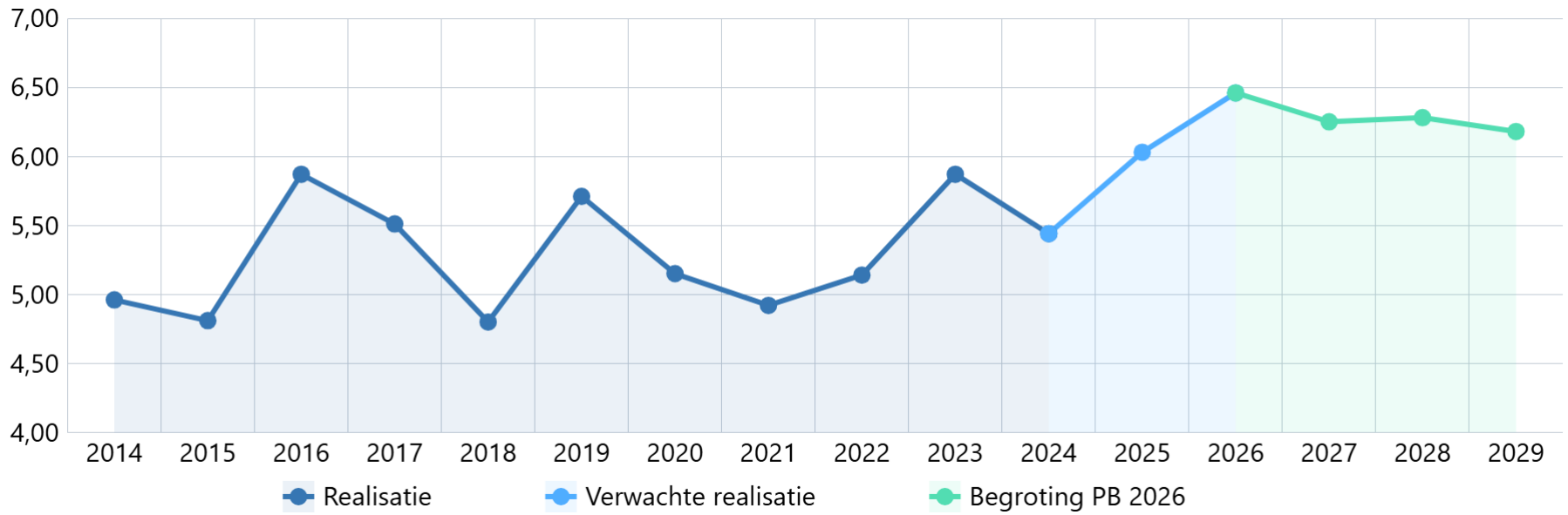

Vastgoed

Omschrijving algemeen beleidskader

Gemeentelijk vastgoedbeleid richt zich op het beschikbaar stellen van huisvesting voor activiteiten die essentieel zijn voor het behalen van maatschappelijke doelen, maar die doorgaans niet door de markt worden opgepakt. De nadruk ligt op het vergroten van maatschappelijke waarde, het bevorderen van inclusie door toegankelijk vastgoed te realiseren en het ondersteunen van lokale gemeenschappen. Dit alles gebeurt met oog voor kostenefficiëntie en toekomstbestendigheid.

De vastgoedportefeuille moet voldoende flexibel zijn om in te spelen op actuele maatschappelijke vraagstukken en beleidsdoelen van de gemeente. Daarbij wordt gestreefd naar een uniforme en transparante aanpak in het beheer en gebruik van vastgoed.

Beleidskader onderhoud

Vastgoedbeheer richt zich op het op peil houden van onderhoud, verhuur en exploitatie, gecombineerd met een goede dienstverlening en deskundig advies. Zo kan de gemeente tijdig inspelen op de behoefte aan nieuwe maatschappelijke voorzieningen. Belangrijk daarbij is dat voorzieningen meegroeien met de bevolkingsontwikkeling (Visie Zoetermeer 2040).

Omvang vastgoedportefeuille
De gemeente Zoetermeer beschikt over ruim 300 panden die nodig zijn voor maatschappelijke en publieke functies, waaronder onderwijs, sport, cultuur, welzijn en overheidsdiensten.

1. *Onderwijsaccommodaties*
   Schoolbesturen zijn formeel juridisch eigenaar van de onderwijsgebouwen en gronden, terwijl de gemeente het economisch claimrecht heeft. Dit betekent dat schoolbesturen en gemeente een gezamenlijke verantwoordelijkheid dragen voor de instandhouding hiervan.
2. *Sociaal-cultureel vastgoed*
   Concrete voorbeelden hiervan zijn de bibliotheken, museum, het Stadstheater, multifunctionele centra, stadsboerderijen, kinderopvang en buurthuizen.
3. Accommodaties voor binnen- en buitensport
   Het betreft de gym- en sportzalen, de diverse sportparken en de zwembaden.
4. *Ambtelijk vastgoed*
   Ambtelijk vastgoed omvat alle vastgoedobjecten die in gebruik zijn voor het huisvesten van de gemeentelijke organisatie, zoals het stadhuis, de afvalinzameling en werkplaatsen.
5. *Commercieel en overig vastgoed*
   Vastgoedobjecten die in gebruik zijn door commerciële huurders voor het uitvoeren van economische bedrijvigheid behoren tot de portefeuille commercieel vastgoed. Voorbeelden zijn kantoren, parkeergarages, bedrijfsruimten en winkels.

Instandhoudingstermijnen, afschrijving en onderhoud
Het Meerjarenonderhoudsprogramma gemeentelijke accommodaties (MJOP) vormt de basis voor de egalisatievoorziening groot onderhoud.
De komende jaren ligt de nadruk op verduurzaming, het vergroten van de toegankelijkheid en een efficiënt en effectief beheer van de vastgoedportefeuille.

Reserves en voorzieningen ten behoeve van onderhoud
Onderwijshuisvesting
Het vervangingsfonds schoolgebouwen (formeel: Reserve egalisatie investeringen schoolgebouwen) is in 2000 ingesteld en zorgt voor dekking van de investeringslasten van vervangings- of renovatie- investeringen van de bestaande voorraad schoolgebouwen. De voeding van het fonds vindt plaats door een jaarlijks oplopende storting. Het vervangingsfonds voorkomt dat voor de dekking van nieuwe investeringen een beroep moet worden gedaan op het begrotingssaldo en egaliseert pieken en dalen. De onderbouwing ligt vast in een beheerplan dat om de vijf jaar wordt herijkt.
In 2022 is het vervangingsfonds, onderbouwd door het Integraal Huisvestingsplan 2022-2026, op drie onderdelen herijkt:

- Bijstelling financieel-technische uitgangspunten/parameters in het beheerplan vervangingsfonds;
- Capaciteitsaanpassing op basis van leerlingenprognoses;
- Herschikking, clustering en eerdere nieuwbouw van scholen ten gevolge van gesignaleerde knelpunten.

Bedragen x € 1.000

Vastgoed Schoolgebouwen	Rekening	PB 2025	Begroting			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Reserve egalisatie schoolgebouwen						
Saldo reserve 1-1	**6.160**	**6.733**	**6.860**	**7.943**	**9.404**	**10.840**
- Storting in reserve	2.853	1.836	2.962	3.359	3.391	3.434
- Verminderingen	-2.280	-1.709	-1.880	-1.898	-1.955	-2.218
Saldo Reserve 31-12	**6.733**	**6.860**	**7.943**	**9.404**	**10.840**	**12.056**

Grootonderhoud gemeentelijke gebouwen
Voor de egalisatie van kosten onderhoud van de gemeentelijke gebouwen wordt een voorziening gehanteerd. De uitgangspunten voor deze voorziening zijn:

1. De voorziening dient ter egalisering van in de tijd onregelmatig gespreide kosten.
2. Er is sprake van kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt maar waarvan de oorsprong (mede) ligt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar.
3. De voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van de lasten over een aantal begrotingsjaren.
4. De voorziening wordt in stand gehouden op basis van een actueel en door de raad vastgesteld beheerplan.
5. Het beheerplan wordt periodiek geactualiseerd (maximaal na 5 jaar).
6. Het beheerplan dient financieel te zijn getoetst en aan te sluiten met de stand van en de jaarlijkse storting aan de voorzieningen.

Bedragen x € 1.000

Vastgoed gemeentelijke gebouwen	Rekening	PB 2025	Begroting			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Voorziening Groot Onderhoud Gemeentelijke gebouwen						
Saldo reserve 1-1	**10.932**	**11.522**	**9.037**	**4.343**	**6.549**	**6.072**
- Storting in reserve	6.265	5.064	5.194	4.928	4.994	4.989
- Verminderingen	-5.675	-7.549	-9.888	-2.723	-5.471	-4.494
Saldo Voorziening 31-12	**11.522**	**9.037**	**4.343**	**6.549**	**6.072**	**6.567**

Beeldende kunst

Omschrijving algemeen beleidskader
Het reguliere onderhoud van beeldende kunst in de openbare ruimte (BKOR) is gericht op duurzame instandhouding van het gemeentelijk kunstbezit. Het onderhoud wordt planmatig uitgevoerd op basis van ervaringscijfers. Die zijn verwerkt in een meerjarenonderhoudsplan, dat weer wordt vertaald naar jaarplannen. De reguliere werkzaamheden (inspectie, reguliere schoonmaak, klein- en groot onderhoud en verhelpen van calamiteiten) zijn grotendeels in één raamovereenkomst aanbesteed. Voor bijzondere objecten (zoals fontein, geurtuin, en dergelijke) lopen aparte contracten. Binnen het lopende budget is beperkt ruimte gehouden om kleine (onvoorziene) schades te herstellen.

Financiële consequenties
De reguliere uitgaven voor onderhoud van beeldende kunst in de openbare ruimte (BKOR) zijn verwerkt in de exploitatie en komen ten laste van programma 4 Vrije Tijd.

Bedragen x € 1.000

Kosten op jaarbasis Beeldende kunst	Rekening	PB 2025	Begroting			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totale kosten (* € 1.000)	129	90	96	96	96	96
Inwoners	128.594	129.852	130.573	131.601	131.766	134.888
Kosten per inwoner (* €)	**1,00**	**0,69**	**0,74**	**0,73**	**0,73**	**0,71**

Trendgrafiek Kosten beeldende kunst per inwoner (in euro)

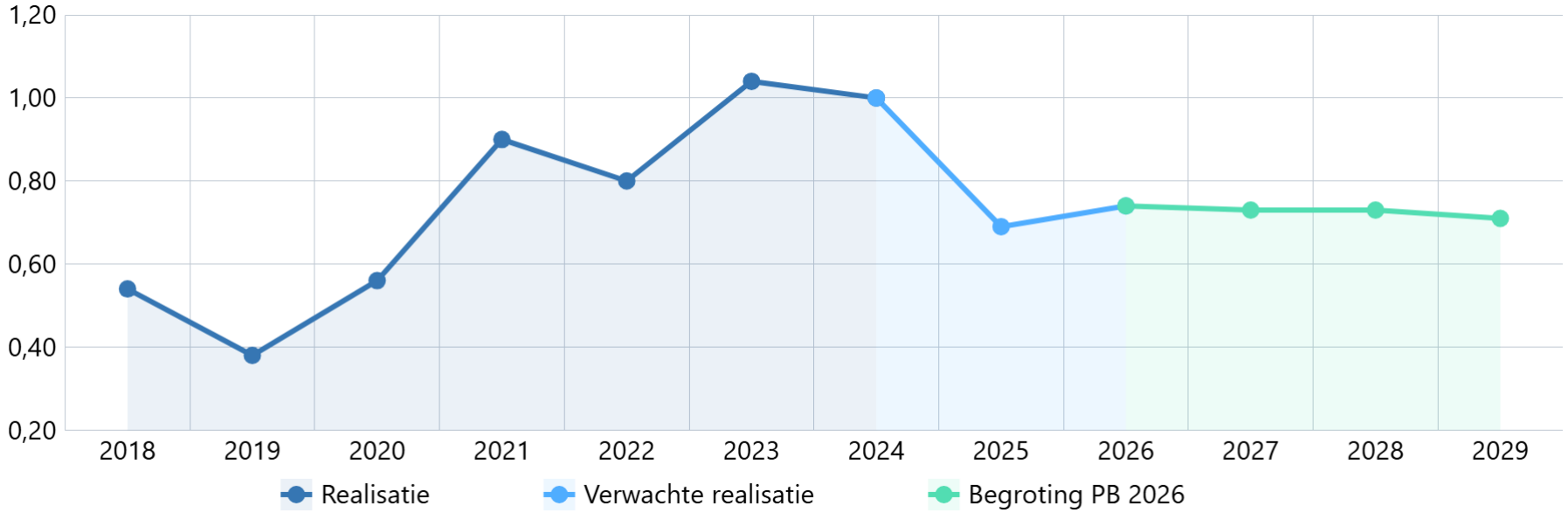

Vanaf 2021 telt hier ook het beheer van kunst in gemeentelijke gebouwen (vnl. stadhuis) mee. Daarnaast haalden we in 2021 t/m 2024 incidenteel (voor dat doel gespaard) budget uit de reserve BKOR voor eenmalige restauraties en verduurzaming.

Paragraaf 4 Financiering

Inleiding

In deze paragraaf staat de concrete vertaling van het treasurybeleid voor 2026. Treasury gaat over het beheren van de financiële posities en geldstromen. Een gemeente kent vele ingaande en uitgaande geldstromen die in de tijd niet samenvallen. Daarom heeft de gemeente geldmiddelen nodig om de tijdsverschillen te overbruggen. Dit kan, in het geval van investeringen, vele jaren zijn. In andere gevallen kunnen er middelen 'over' zijn, die worden uitgezet. Het gaat dus om het lenen en uitlenen van middelen, zodat de activiteiten die genoemd zijn op de verschillende programma's in de begroting kunnen worden uitgevoerd.

De doelstelling van de treasury is: 'Het beheren van financiële posities en geldstromen op een zodanige wijze dat de daaraan verbonden risico's worden beperkt en de daarmee gepaard gaande kosten en opbrengsten worden geoptimaliseerd'. De beheersing van deze geldstromen dient uitsluitend de publieke taak. Het prudente karakter van de treasury-activiteiten staat hierbij voorop.

In de kadernota Treasury 2021 en het Treasurystatuut 2024 is de structuur, inrichting en het beleid van de treasuryfunctie vastgelegd. De concrete vertaling van het treasurybeleid staat in de financieringsparagraaf in de programmabegroting. Verantwoording over en/of tussentijdse aanpassing van (de uitvoering van) het beleid vindt plaats in de tussenrapportages en de jaarrekening.

Uit de treasuryactiviteiten volgen rentelasten en/of rentebaten. In deze paragraaf komen de raming en ontwikkeling van rente en financieringsbehoefte aan de orde.

Ontwikkelingen

Algemeen

De regelgeving voor gemeenten op het gebied van de rente is opgenomen in de wet Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Het betreft de verwerking van de rentelasten en -baten in de begroting en jaarstukken. In de Rentenota 2025 staat de Zoetermeerse werkwijze met betrekking tot rente. De belangrijkste onderdelen van de nota zijn de werkwijzen voor de gehanteerde rentepercentages bij het opstellen van de begroting, voor het doen van investeringen en voor de toerekening van rente aan programma's. Daarnaast staat in de nota de wijze van financiering opgenomen en hoe wordt omgegaan met de rente- en financieringsrisico's. Tenslotte staat de werkwijze bij de jaarrekening met betrekking tot afwijkingen tussen begroting en werkelijkheid beschreven. Hieronder staan de consequenties van deze nota voor de begroting 2026-2029 opgenomen.

Rentescenario (gehanteerd rentepercentage)

Over de vreemde financieringsmiddelen (leningen) moet rente worden betaald. Om in de begroting een raming te geven van de te betalen rente, wordt gewerkt met een rentescenario. De in het rentescenario opgenomen rentepercentages voor respectievelijk lang en kort geld worden gehanteerd als kostprijs voor het aan te trekken vreemd vermogen. Ieder jaar bij de perspectiefnota wordt het rentescenario bekeken en eventueel een voorstel tot wijziging gedaan. Het rentescenario ziet er momenteel als volgt uit:

Rentescenario Programmabegroting 2026-2029	2026	2027	2028	2029
Nieuwe leningen lang (langer dan 1 jaar)	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
rente kortlopende leningen (korter dan een jaar)	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%
Rente overliquiditeit	1,40%	1,25%	1,0%	1,0%

Het rentescenario, zoals hierboven is opgenomen, is als volgt opgebouwd. Als ijkpunt voor de langlopende rente wordt een lening met een looptijd van 10 jaar gehanteerd met een aflossing ineens aan het eind van de looptijd (= 10 jaar fixe). De in het rentescenario opgenomen verwachte renteontwikkeling is gebaseerd op:

- Huidige marktrente;
- Historische rente (trend);
- Inschatting van de renteontwikkeling door de grootbanken;
- Een scenario van een gefaseerd 'groeien' naar het structurele renteniveau.

Het beleid is om één keer per jaar (bij de perspectiefnota) te bekijken of het scenario moet worden heroverwogen. De afwijkingen in de rentebetalingen ten opzichte van de begroting vangen we op met de rente-egalisatiereserve. Overschotten bij de jaarrekening worden in de reserve gestort en tekorten worden onttrokken aan de reserve. Pas bij een afwijking van het rentepercentage van meer dan 2%-punt wordt overwogen het scenario aan te passen. Conform ons rentebeleid, zoals verwoord in de Rentenota 2025, willen we voorkomen dat er op elke schommeling in de markt gereageerd wordt. Met het zo stabiel mogelijk houden van het rentescenario (en daarmee de toe te rekenen rentekosten aan investeringen en leges en heffingen) zorgen we voor een stabiele begroting.

Bij de Perspectiefnota 2026 is besloten het rentescenario niet aan te passen. De lange rentes liggen duidelijk boven de rente in ons scenario. Tegelijkertijd is het door de hoge liquiditeitspositie voorlopig niet nodig om geld aan te trekken. De tijdsaanduiding "voorlopig" betreft een schatting. Bij het opmaken van de Perspectiefnota betrof die schatting 2028, nu met de programmabegroting betreft dat 2030. De verwachting nu is net als toen dat de liquiditeitspositie zal gaan dalen de komende jaren. De verandering betreft het tempo waarin het zal dalen. Dit tempo wordt simpel gezegd beïnvloed door enerzijds de mate waarin geplande investeringen worden uitgevoerd en anderzijds de mate waarin nieuwe (grote) kasstromen de gemeente binnenkomen. Het gaat hierbij met name om subsidies en specifieke uitkeringen. Voor grote bouwprojecten zijn er in het verleden bijvoorbeeld diverse specifieke uitkeringen van rond de € 15 miljoen bij de gemeente binnengekomen. De aanwending van zo'n bedrag is vaak over 10 of 12 jaar verspreid.

Gedurende die looptijd staat zo'n specifieke uitkering samen met de andere liquide middelen boekhoudkundig op de balans van de gemeente, maar feitelijk bij het ministerie van financiën (schatkist bankieren). De actuele rente (begin september) die we momenteel over onze middelen ontvangen, bedraagt 1,93% en over heel 2025 komt die naar verwachting uit rond de 2,25%. Er is sprake van een dalende trend. Wanneer die dalende trend overgaat in een stabiele trend en eventueel weer stijgende trend is onzeker. Wel is duidelijk dat de inflatie in de eurozone de belangrijkste indicator is. De ECB stuurt op een inflatie rond de 2,0%. In juli bedroeg de inflatie in de eurozone 2,0%. De inflatie zit daarmee nog in een licht dalende trend.

In de macro-economie zien we elementen die een tegengesteld effect kunnen hebben op de inflatie. Enerzijds zijn er de handelstarieven die door en op diverse landen worden toegepast. Dit heeft doorgaans als effect dat de prijzen stijgen. Anderzijds kan de technologische ontwikkeling bijvoorbeeld kunstmatige informatie en of intelligentie, zorgen voor hogere productiviteit. Met als gevolg lagere kostprijzen van veel producten.

Ten aanzien van de geldhoeveelheid zien we de bij veel landen de schulden oplopen wat een inflatoir effect kan hebben, tegelijkertijd zien we dat de centrale banken van Europa, Verenigd Koninkrijk en Verenigde Staten geld uit de economie halen wat een tegengesteld effect heeft.

Risicobeheer

Treasury kent een breed scala aan risico's, zoals renterisico's, debiteurenrisico, kredietrisico's, liquiditeitsrisico's, koersrisico's en valutarisico's, die moeten worden toegelicht in de treasuryparagraaf. Deze risico's staan benoemd in de wet financiering decentrale overheden (Fido). Niet alle genoemde risico's zijn van toepassing op de gemeente Zoetermeer. Zo heeft de gemeente Zoetermeer geen leningcontracten in vreemde valuta afgesloten (valutarisico). Daarnaast worden aandelen die de gemeente bezit, tegen nominale waarde op de balans gewaardeerd, waardoor ook geen koersrisico wordt gelopen. Voor het afdekken en beheersbaar houden van het debiteurenrisico en de financiële dekking van oninbare debiteuren, zijn beleidsrichtlijnen opgesteld. Ook zijn voorzieningen getroffen die periodiek worden herijkt. De overige risico's worden hieronder toegelicht.

Renterisico

Het renterisico betreft de kans op schommelingen in rentelasten als gevolg van schommelingen in de rentestand in combinatie met herfinanciering. Om de renterisico's te bewaken, is vanuit de wet Fido voorgeschreven het renterisico op twee manieren te bewaken. Het renterisico op korte termijn wordt in beeld gebracht via de kasgeldlimiet en voor de lange termijn financiering door middel van de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

Om te zorgen dat een gemeente niet direct in de problemen komt wanneer de rentetarieven stijgen, mag een gemeente niet alleen leningen hebben met een looptijd van korter dan een jaar. Een rentestijging zou er dan toe kunnen leiden dat een gemeente direct in de financiële problemen komt. Daarom is er een limiet gesteld aan het aantal kortlopende leningen dat een gemeente mag hebben en dit wordt de kasgeldlimiet genoemd. De kasgeldlimiet geeft voor de gemeente de maximaal toegestane omvang van de kortlopende schuld (met looptijd korter dan één jaar) aan. Er mag 8,5% van het begrotingstotaal met kortlopende leningen worden gefinancierd. Dit is voor 2026 een bedrag aan kortlopende leningen van maximaal € 47,8 mln.

Wanneer de kasgeldlimiet drie kwartalen achter elkaar dreigt te worden overschreden, moet door de gemeente maatregelen worden genomen om overschrijding te voorkomen. Maatregelen nemen betekent doorgaans het aantrekken van lang geld (dit noemen we consolideren).

Kasgeldlimiet financieringsparagraaf PB2025

bedrag * € mln

Berekening van de kasgeldlimiet	2026	2027	2028	2029
begrotingstotaal	561,8	550,9	556,1	560,9
vastgesteld percentage	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Kasgeldlimiet	**47,8**	**46,8**	**47,3**	**47,7**

Renterisiconorm
Het renterisico op het lange geld wordt bewaakt via de renterisiconorm. Deze norm wil zeggen dat de jaarlijkse aflossing plus renteherzieningen van de lening portefeuille maximaal 20% van het begrotingstotaal mag zijn. Hiermee wordt voorkomen dat een gemeente in financiële problemen komt op het moment dat de rente snel stijgt. Voor 2026 geeft de renterisiconorm aan dat de gemeente Zoetermeer maximaal voor € 112,4 mln. aan aflossingen en of renteherzieningen mag doen. Zoals zichtbaar in de tabel vindt er geen herziening plaats en vindt er voor € 2,0 mln. aan aflossingen plaats. Hiermee wordt ruimschoots aan de norm voldaan.

Renterisiconorm tbv PB 2026-2029

bedragen * € mln

Berekening van de renterisiconorm	2026	2027	2028	2029
Renteherzieningen (1)	0	0	0	0
Aflossingen (2)	2	12	2	2
Renterisico (3) = (1+2)	**2**	**12**	**2**	**2**
Begrotingstotaal	561,8	550,9	556,1	560,9
Vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm (4)	**112,4**	**110,2**	**111,2**	**112,2**
Ruimte onder renteriscionorm (5) = (4-3)	110,4	98,2	109,2	110,2

Derivaten
In de kadernota Treasury 2021 is opgenomen dat de gemeente geen gebruik maakt van derivaten. Het gaat hierbij om financieel afgeleide producten, zoals opties, forwards, termijncontracten etc.

Liquiditeitsrisico
Onder liquiditeitsrisico wordt verstaan het tegelijkertijd innemen van posities geleend en uitgeleend geld. Vanuit de doelstelling van de treasury worden, binnen de kaders van de renterisiconorm van de wet Fido, dubbele posities zoveel mogelijk vermeden. Vanwege de ontvangen Enecogelden (€ 90 mln.) in 2020 en de bestaande leningenportefeuille, is er in 2026 nog steeds sprake van een dubbele positie. Vanwege de komende investeringen met betrekking tot onder andere de Schaalsprong, de binnenstad en de plannen voor wat betreft de bestemming van de Enecogelden, is de verwachting dat deze dubbele positie de komende jaren verdwijnt.

Kredietrisico
Onder kredietrisico wordt verstaan het risico dat door de gemeente uitgezette geldleningen door de debiteur niet kunnen worden afgelost. Door de invoering van het schatkistbankieren, wordt een overschot aan liquide middelen uitgezet bij de Staat (in de schatkist). Dit geldt voor een overschot aan liquide middelen dat boven het kwartaalgemiddelde van € 10 mln. uitkomt (2% van de begroting). Als uitzondering hierop mogen de middelen ook aan andere overheden worden uitgeleend, maar dus niet aan andere marktpartijen. Door deze regelgeving wordt geen kredietrisico ingeschat.

Leningportefeuille

De leningenportefeuille van de gemeente Zoetermeer is per 1 januari 2026 begroot op € 38,0 mln. De vaste activa worden grotendeels gefinancierd met eigenvermogen en de aanwezige financieringsmiddelen uit de voorzieningen.

Bedragen x € mln

Overzicht lang geld						
Stand lening per 1/1	Rente	2026	2027	2028	2029	2030
Opgenomen						
BNG (19-12-17/20-12-27)	0,827%	10,0	10,0	0,0	0,0	0,0
AG (27-2-18/27-2-38)	1,770%	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
BNG (06-12-19/06-12-29)	0,039%	8,0	6,0	4,0	2,0	0,0
Totaal opgenomen		**38,0**	**36,0**	**24,0**	**22,0**	**20,0**

Financieringsbehoefte en verwacht renteresultaat

De verwachting is dat tot 2030 geen vreemd vermogen aangetrokken hoeft te worden. Onderstaande tabel geeft het jaarlijkse financieringstekort weer. Een negatief getal betekent dat er nadat alle investeringen gedekt zijn, geld overblijft.

bedrag x € mln.

Financieringsbehoefte	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Bezittingen	409	416	425	434
Totaal te financieren	***409***	***416***	***425***	***434***
Financiering via:				
Reserves	308	270	261	251
Voorzieningen	96	76	80	83
Overliquiditeit	137	111	93	79
Eigen financieringsmiddelen	***541***	***457***	***434***	***413***
Financieringsbehoefte (vreemde financiele middelen)	**-133**	**-41**	**-10**	**21**
Leningenportefeuille	38	36	24	22
Financieringstekort	**-171**	**-77**	**-34**	**-1**

Rentelasten in de begroting

Onderstaande tabel toont de verwachte (netto) rentelast de komende jaren. De verwachting is dat gedurende de hele begrotingsperiode van 2026 t/m 2029 de ontvangen rente groter is dan de betaalde rente. Rentebetalingen worden weergegeven in een positief getal. Renteontvangsten als negatief. We zien onderstaand de getallen over de hele looptijd negatief staan, wat erop duidt dat de renteontvangsten groter zijn dan de rentelasten. Vanaf 2030 slaat dat naar verwachting om.

bedrag x € 1000

Geraamde rentelasten	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
	-1.239	-794	-491	-331

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

Zoetermeer staat voor een stevige binnenstedelijke groeiopgave en grootstedelijke maatschappelijke opgaven. Om als organisatie mee te kunnen bewegen én richting te geven, is een stevige strategische positionering in de stad en regio en een krachtige bedrijfsvoering noodzakelijk. In deze begroting leggen we de nadruk op de doorontwikkeling van onze organisatie als fundament voor een weerbare, wendbare en toekomstgerichte gemeente.

Strategische inzet: Investeren met visie
We kiezen bewust voor investeren in mensen, processen en waar nodig structuren, ook als de baten pas later zichtbaar worden. Deze keuze sluit aan bij de koers van de raad, waarin preventie, vertrouwen en maatschappelijke waarde centraal staan. Het principe “kosten gaan voor de baten uit” is leidend: we investeren nu om toekomstige knelpunten te voorkomen en publieke waarde duurzaam te realiseren.

Gedrag en samenwerking als motor
De beweging die we inzetten vraagt om ander gedrag en een andere manier van samenwerken. We willen patronen doorbreken die besluitvorming vertragen, samenwerking beperken of eigenaarschap ondermijnen. Hiertoe is een duidelijke opdracht meegegeven aan de algemeen directeur. Dat vraagt om:

- Verantwoordelijkheid nemen én geven: eigenaarschap tonen in alle lagen.
- Voorspelbaarheid in handelen: doen wat we zeggen en zeggen wat we doen.
- Een integraal samenspel: afdelingen en teams die elkaar versterken en gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen voor opgaven.
- Openheid in communicatie: het goede gesprek voeren waarin feedback, als middel ter verbeteren en elkaar scherp houden op afspraken en ambities, onderdeel uitmaakt van professioneel gedrag, ook als dat ongemakkelijk is.

We bouwen aan een organisatie waarin betrouwbaarheid en voorspelbaarheid het uitgangspunt is. Dit vraagt om leiderschap dat ruimte biedt, richting geeft en aanspreekbaar is. Dit betreft een langdurige aanpak voor de komende jaren.

Organisatieontwikkeling en sturing
We werken aan een stabiele en samenhangende organisatie-inrichting, waarin strategische samenwerking en het realiseren van maatschappelijke impact centraal staan. Leidinggevenden worden ondersteund in hun rol als richtinggevers en ontwikkelaars van potentieel. Via HR-analytics en strategische personeelsplanning (SPP) sturen we data gedreven op capaciteit, inzetbaarheid en effectiviteit. We versterken onze sturingskracht door processen te moderniseren en beter te verbinden met maatschappelijke opgaven.

Inzetbaarheid en inclusie
We blijven investeren in het welzijn en de inzetbaarheid van onze medewerkers. De uitvoeringsagenda Duurzame Inzetbaarheid wordt jaarlijks herijkt en biedt gerichte interventies op basis van data, gesprekken en medewerkeronderzoeken. Quick Scan-gesprekken helpen leidinggevenden om gericht te sturen op werkplezier en verzuimreductie. De samenwerking met De Nieuwe Arts (DNA) versterkt onze aanpak op verzuimpreventie en begeleiding.
Het ziekteverzuim is gestegen, vooral door langdurige gevallen. Tegelijkertijd zien we een daling in meldingsfrequentie en een stijging van het nulverzuim. Dit vraagt om gerichte aandacht voor begeleiding, preventie en duurzame inzetbaarheid.
We zetten stappen in het versterken van een inclusieve werkomgeving. De strategische benadering van Diversiteit, Inclusie en Gelijkwaardigheid (DIG) krijgt verder vorm in beleid, uitvoering en leiderschap. We bouwen aan een werkomgeving waarin medewerkers zich veilig voelen om zich uit te spreken, feedback te geven en verantwoordelijkheid te nemen. Ook het aantal participatiebanen blijft een belangrijk aandachtspunt.

Talentontwikkeling en arbeidsvoorwaarden
De nieuwe cao Gemeenten (2025–2027) wordt tijdig geïmplementeerd en bevat afspraken over salaris, keuzebudgetten, inclusiviteit, verlof en sociale zekerheid. We blijven inzetten op het aantrekken en behouden van talent, met aandacht voor een inclusieve wervingspraktijk, interne mobiliteit en het versterken van het werkgeversmerk Zoetermeer. Het traineeprogramma wordt geëvalueerd en doorontwikkeld om jong talent en ervaren professionals optimaal te verbinden.
Zoetermeer heeft een relatief jong personeelsbestand ten opzichte van andere 100.000+ gemeenten. Dit biedt kansen voor innovatie en ontwikkeling, maar vraagt ook om gerichte aandacht voor loopbaanontwikkeling, kennisborging en intergenerationele samenwerking.

Leiderschap, talent en veranderkracht
De organisatie ontwikkelt zich langs een gezamenlijke ontwikkelagenda, gericht op het versterken van strategisch vermogen en ambtelijk-bestuurlijke samenwerking. Leidinggevenden worden ondersteund in hun rol als richtinggevers en ontwikkelaars van potentieel (lijnsturing). Talentmanagement, duurzame inzetbaarheid en strategische personeelsplanning (SPP) vormen de kern van deze beweging.
We versterken daarnaast onze werkwijze via projectmatig en programmatisch werken. De Zoetermeerse Werkwijze Programmasturing (ZWPS) wordt verder geïmplementeerd en draagt bij aan eenduidige sturing op opgaven in zowel het fysieke als sociale domein.

Verbinding en profilering
We blijven investeren in communicatie als strategisch instrument voor verbinding, transparantie en participatie. Naast interne en externe communicatieadvisering zetten we middelen in voor City Marketing, gericht op het versterken van de reputatie en naamsbekendheid van Zoetermeer. Vanaf 2026 verschuift de focus van uitvoering naar regie en coördinatie, passend bij de beschikbare middelen.

Sturing en digitale transformatie
We moderniseren onze programmabegroting met als doel een transparante, beleidsgerichte en toekomstbestendige opzet die inzicht geeft in maatschappelijke effecten. De strategische investeringsagenda helpt ons om ambities, prioriteiten en middelen in samenhang te beoordelen en toe te wijzen.

Binnen de bedrijfsvoering zetten we stappen in digitalisering en robotisering, waarmee we de organisatie ondersteunen. De inzet van Robotic Process Automation (RPA) en de ontwikkeling van het Bedrijfsvoeringdashboard 2.0 versterken onze datagedreven sturing. We bouwen aan een digitale infrastructuur die betrouwbaar, veilig en toekomstbestendig is.

Informatie, digitale werkomgeving en samenwerking
We versterken onze informatiebeveiliging, privacy en informatiebeheer. De inzet van moderne beveiligingsoplossingen, DPIA's en bewustwordingsactiviteiten draagt bij aan een veilige digitale werkomgeving. Informatiebeheer wordt geprofessionaliseerd via SharePoint, een nieuw zaaksysteem en voorbereiding op de herziening van de Archiefwet.
We verbeteren de samenwerking tussen data-experts en vakafdelingen, zodat databewustzijn groeit en inzichten beter benut worden. Dit draagt bij aan een organisatie die leert, verbindt en stuurt op impact.

Gerichte investering in organisatiekracht
Deze beweging vraagt in de komende periode om een gerichte investering in de versterking van onze organisatie. In het 2e tussenbericht 2025 is voorgesteld hiervoor een bedrag van € 2 miljoen te doteren in de reserve Organisatieontwikkeling / Flankerend Beleid. Daarnaast worden in de meerjarenbegroting jaarlijks middelen gereserveerd die bedoeld zijn voor de extra kosten als gevolg van de noodzakelijke volumegroei in voorzieningen bij een stijgend aantal inwoners. Ook de gerichte groei van de organisatie maakt hiervan onderdeel uit. De komende periode zal hiervoor een nadere financiële uitwerking plaatsvinden richting Perspectiefnota 2027.

Paragraaf 6 Wet open overheid

Inleiding

Actief openbaar

Voor het actief openbaar maken zijn in de Woo 11 informatiecategorieën benoemd. Voor gemeenten geldt dat zij sinds 1 november 2024 verplicht zijn om de eerste vijf informatiecategorieën actief openbaar te maken. Dit zijn de Organisatiegegevens, Wet en Regelgeving, Raadsstukken, Bestuursstukken en Jaarplannen. Deze categorieën maken wij openbaar. De tweede tranche van de Woo is uitgesteld. De gemeente Zoetermeer heeft het afgelopen jaar doorgepakt en maakt al een aantal categorieën uit de tweede en derde tranche openbaar. Dit zijn de onderzoeksrapporten, convenanten, adviezen en Woo-verzoeken.

Publicatieplatform

Sinds eind 2024 heeft gemeente Zoetermeer een eigen publicatieplatform; Open.Zoetermeer.nl. Hier worden de documenten die onder de Woo vallen gepubliceerd. Ook zijn hier de verwijzingen te vinden naar de andere locaties voor publicatie zoals iBabs en overheid.nl.

Passief openbaar

Het proces van passief openbaar maken (afhandelen van de Woo-verzoeken) is geoptimaliseerd. De organisatie kan gebruik maken van een handleiding en standaard formats. Ook zijn er trainingen gegeven. Het afhandelen van een Woo- verzoek kost een veel tijd. De komende periode wordt onderzocht hoe we dit proces van Woo-verzoeken efficiënter kunnen maken.

Paragraaf 7 Verbonden partijen

Inleiding

Een verbonden partij (ook wel samenwerkingsverband) is een instelling buiten de eigen organisatie, waarin de gemeente Zoetermeer een bestuurlijk en/of een financieel belang heeft. Het is één van de vormen voor de gemeente Zoetermeer om haar taken uit te (laten) voeren: eigen activiteiten, een commerciële partij of door een verbonden partij. Verbonden partijen leveren soms bestuurlijk complexe verhoudingen op, omdat de gemeente bestuurder èn klant is. Bovendien doen meestal meerdere partijen mee aan de verbonden partij. De gemeente is dan niet de enige bestuurder en niet de enige klant. Zij moet haar bestuurlijke doelen en wensen afstemmen met die van de andere deelnemers. Dit soort samenwerkingsverbanden levert een grote bijdrage aan het realiseren van maatschappelijke doelen, maar levert door zijn aard ook bestuurlijke en financiële risico's op.
Deze paragraaf vermeldt belangrijke ontwikkelingen van diverse verbonden partijen. In bijlage 10 Verbonden partijen is conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) meer gedetailleerde informatie (over doel, beleid, risico's, belangen en dergelijke) per verbonden partij opgenomen.

Nota verbonden partijen

Korte inhoud Kadernota en checklist Verbonden partijen
In de Kadernota Verbonden partijen zijn beleidsrichtlijnen opgenomen waaraan een (beoogde) deelname aan (nieuwe) samenwerkingsverbanden moet worden getoetst. Ook is een checklist beschikbaar die kan worden gebruikt bij afwegingen over het aangaan, inrichten of herzien van een samenwerkingsverband. De checklist is niet limitatief, maar geeft de belangrijkste onderwerpen aan waarover moet worden nagedacht om op de grootste risico's bij samenwerking een passend antwoord te hebben.

Definitie Samenwerkingsverband
Een samenwerkingsverband bestaat tussen de gemeente en één of meer andere publieke en/of private partijen en heeft een eigen juridische entiteit, waarin activiteiten in organisatorisch verband worden uitgevoerd en de gemeente een bestuurlijk, financieel, integriteits of ander risico loopt. Deze definitie sluit samenwerkingsverbanden zonder juridische entiteit, zoals subsidieverstrekkingen en garantstellingen, uit. Die vallen buiten de reikwijdte van de Kadernota Verbonden Partijen.

De nota bevat beleidsrichtlijnen die betrekking hebben op vier terreinen:

- *Afwegingskader:*
  Is sprake van toegevoegde waarde en is sprake van het meest geëigende middel?
- *Publiekrechtelijke of privaatrechtelijke samenwerking:*
  Afhankelijk van de aard van de activiteiten (in ieder geval publiek belang) en het doel van de samenwerking.
- *Rolverdeling:*
  Wie zijn de gemeentelijke vertegenwoordigers, hoe vervullen zij hun rol als bestuurslid en hoe gaan zij om bij conflicterende belangen tussen het samenwerkingsverband en de gemeente?
- *Good-governance:*
  Regie op de samenwerking borgen de aspecten: sturen, beheersen, verantwoorden en toezicht houden.

Belangrijke ontwikkelingen verbonden partijen

Financiën van gemeente en verbonden partijen onder druk

Oplopende kosten van onder andere het sociaal domein en onzekerheid over de rijksmiddelen zetten de gemeentefinanciën steeds verder onder druk. Vrijwel alle gemeenten en sommige verbonden partijen hebben de afgelopen jaren één of andere vorm van bezuinigingsoperatie uitgevoerd of zijn er mee bezig. Ook voor de komende jaren heerst onzekerheid en dreigen tekorten. En dat vraagt naar verwachting acties om te komen tot sluitende begrotingen. Voor gemeenschappelijke regelingen in de regio Haaglanden geldt, dat zij jaarlijks voorafgaand aan een nieuwe begrotingscyclus een kaderbrief ontvangen, waarin de (financiële) uitgangspunten zijn opgenomen, waarmee rekening moet worden houden. In de kaderbrief is aandacht gevraagd voor de financiële ontwikkelingen en ook verzocht om inzichtelijk te maken hoe te komen tot een zo efficiënt mogelijke bedrijfsvoering. Gemeenschappelijke regelingen en de Binnenbaan BV is gevraagd om 6,2% bezuinigingen in de begroting 2026 te verwerken.

Stedin

Voor de energietransitie en beheer en onderhoud heeft Stedin berekend dat de komende jaren € 8 miljard moet worden geïnvesteerd. Omdat de doelstellingen voor de energietransitie de laatste jaren steeds ambitieuzer worden, de snelheid van de energietransitie toeneemt en het verzorgingsgebied (aantal klanten) snel groeit dan gedacht, wordt verwacht dat de investeringen verder oplopen. De omstandigheden om deze investeringen mogelijk te maken zijn uitdagend. Ontwikkelingen die het uitvoeren van deze ontwikkelingen moeilijk maken zijn onder andere: personeelstekorten, ruimtevraag investeringen, de steeds grotere complexheid van het verkrijgen van vergunningen, de versnelling van de energietransitie, de groei van het verzorgingsgebied, verkrijgen materiaal, stikstofproblematiek.
Dit leidt tot problemen met de levering van energie waardoor er steeds meer congestiegebieden (locaties waar het energienetwerk al maximaal wordt benut en nieuwe klanten niet meer aangesloten kunnen worden totdat de capaciteit van het netwerk vergroot is) in het verzorgingsgebied van Stedin ontstaan. Stedin heeft in Zoetermeer nog geen congestiegebieden. Toch is Zoetermeer een congestiegebied. Dit komt omdat op 5 december 2024 Tennet (de beheerder van het landelijke hoogspanningsnet in Nederland) de gehele provincie Zuid-Holland als congestiegebied heeft aangewezen. Dit heeft vooral gevolgen voor grootgebruikers, waaronder ook vaak wijkvoorzieningen vallen. Zie ook programma's 1 en 4. In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing zijn risico's netcongestie opgenomen.

Het tarief voor een gemiddeld twee-persoonshuishouding is in 2025 gestegen van € 650 naar € 733. De stijging komt hoofdzakelijk door de gestegen kosten voor de uitbreiding van het elektriciteitsnet. De netbeheerders maken zich zorgen over de stijging van de netkosten. Ze kunnen onbedoeld leiden tot energie-armoede bij huishoudens of Europese concurrentievervalsing voor bedrijven. Daarom pleiten netbeheerders voor een herijking van de manier waarop die kosten worden doorberekend. Oplossingen hiervoor zijn bijvoorbeeld door de capaciteit van het net – met prijsprikkels – veel beter te benutten. Hiermee kun je investeringen, en dus extra kosten, voorkomen. Consumenten kunnen zelf ook helpen door bijvoorbeeld warmtepompen of laadpalen in de avondpiek (tussen 16.00 en 21.00 uur) zo min mogelijk te gebruiken.

Dunea
Een grote uitdaging voor Dunea is het verhogen van de productie. Het aantal klanten (voornamelijk huishoudens) van Dunea groeit meer en sneller dan tot nu toe verwacht. Ook is de verwachting dat het watergebruik per persoon de komende jaren stijgt. Bijkomend probleem is dat een aantal systemen toe is aan groot onderhoud en dat dat tijdelijk ten koste gaat van de productie. Dit betekent naast het verhogen van de capaciteit ook dat geplande projecten en daarmee de investeringen naar voren moeten worden gehaald.
Dunea wil daarom de capaciteit van het duinwater snel uitbreiden en voor de nabije toekomst wil Dunea ook extra capaciteit realiseren uit nieuwe bronnen (naast de duinen als bron). Hierbij komt kijken dat het steeds tijdrovender wordt om alle benodigde procedures (met name rond natuurvergunningen) te volgen voordat nieuwe investeringen en groot onderhoud kunnen worden uitgevoerd.
Het beleid van Dunea is een reserve overcapaciteit water van 10% met een minimum van 5%. De reserve overcapaciteit is echter lager dan 5% en dreigt op kortere termijn richting 0% te gaan. Er moeten zich dan geen extreme situaties voordoen waardoor de gevraagde capaciteit niet gerealiseerd kan worden. Wanneer dit onverhoopt toch plaatsvindt, dan treedt het (landelijk vastgelegde) noodplan inwerking van het afsluiten van vooraf vastgelegde activiteiten/bedrijven. Huishoudens blijven daarbij voorzien van drinkwater, maar in het uiterste geval zal de waterdruk verlaagd kunnen worden.
Ook vraagt de kwaliteit van drinkwater als gevolg van toename in regelgeving op gebied van PFAS, de vervuiling van rivierwater en het onderhoud van het duingebied meer investeringen en beheer.
Al deze ontwikkelingen leiden tot hogere investeringen en exploitatiekosten en hebben ook gevolg voor de tarieven van het drinkwater. Met name de kosten voor energie en arbeidskosten stijgen hard. Het tarief voor een gemiddeld twee-persoonshuishouding is desondanks in 2024 marginaal gestegen van € 194 naar € 195. Wel wordt verwacht dat in 2026 de tarieven stijgen.

Gemeenschappelijke regeling Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden
Het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden voert voor de gemeenten in de regio Haaglanden een aantal taken uit in het kader van de Jeugdwet. Dit betreft onder andere de ondersteuning bij regionaal te contracteren jeugdhulp, het contractmanagement en het afwikkelen van het declaratie- en betalingsverkeer.
De ambitie van het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden is om de dienstverlening verder te professionaliseren. De focus ligt daarbij op doorontwikkeling van de automatisering, ontzorgen, professionalisering van de informatievoorziening en het stroomlijnen van de administratieve keten tussen jeugdhulpaanbieders, gemeenten en Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden. Het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden richt zich daarnaast op het realiseren van kostenreductie in de uitvoering van jeugdhulp. In 2026 ondersteunt het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden de gemeenten bij het inkoopproces voor de regionaal ingekochte jeugdhulp vanaf 2027.

Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)
Binnen de gemeenschappelijke regeling MRDH werken 21 gemeenten samen aan het verbeteren van de bereikbaarheid en het vernieuwen van de economie. De MRDH heeft de formele taak als vervoersautoriteit. Dat houdt in dat de rijksmiddelen voor openbaar vervoer via de Brede Doeluitkering (BDU) worden verstrekt. De MRDH is daarom opdrachtgever van het openbaar vervoer namens de 21 gemeenten. De MRDH is met verschillende (top)sectoren, een uitgebreide hoogwaardige kennisinfrastructuur en als (inter)nationaal bestuurlijk centrum belangrijk voor de Nederlandse economie. De MRDH krijgt er de komende jaren circa 400.000 inwoners bij. Dat vraagt om meer woningen (240.000 in de zuidelijke Randstad), meer werk en een betere bereikbaarheid.

De 21 gemeenten werken samen aan de uitvoering van de Strategische Agenda MRDH 2023-2026, met zes opdrachten:
1. investeren in bereikbaarheid om de inwonersgroei in de regio te faciliteren;
2. toekomstbestendige economie stimuleren;
3. actieve en collectieve vormen van mobiliteit stimuleren;
4. vernieuwen van werklocaties;
5. versterken van het regionale mobiliteitsnetwerk;
6. herstellen van het OV-systeem na corona. Deze laatste opdracht is afgerond.

In 2025 heeft de zienswijzeperiode plaatsgevonden voor zowel de Mobiliteitsvisie als de Visie op het Economisch vestigingsklimaat. In 2026 wordt een nieuwe Strategische Agenda opgesteld.

Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden (ODH)
De ontwerp-begroting 2026 van de ODH toont een bezuiniging van 5,27% voor de gemeente Zoetermeer. Het bestuur van de ODH vindt het niet verantwoord verdere besparingen boven de voorliggende 5,27% door te voeren. Deze kunnen ertoe leiden dat de ODH niet aan de gestelde eisen van robuustheid voldoet. Aanvullende bezuinigingen moeten derhalve in het werkplan (-> verlaging inkopen door Zoetermeer) worden gevonden.

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Haaglanden (VRH)
De ontwerp-meerjarenbegroting 2026-2029 is niet in overeenstemming met de kaders van de gemeentelijke Kaderbrief begroting 2026 Gemeenschappelijke regelingen. De in de Kaderbrief 2026 opgelegde bezuiniging van 6,2% wordt niet gehaald. Dit leidt tot een nog te realiseren bezuiniging van structureel € 250.000 voor de gemeente Zoetermeer vanaf 2026. Gezien de bezuinigingen die de gemeenten moeten doorvoeren is VRH in de zienswijze verzocht nogmaals te onderzoeken op welke wijze de taakstelling toch kan worden gerealiseerd.

Gemeenschappelijke regeling GGD en Veilig Thuis Haaglanden
Gemeenschappelijke regeling GGD en VT Haaglanden heeft een financiële taakstelling gekregen van 6,2% voor 2026. Voor Zoetermeer betekent dit een bezuinigingsopgave voor de GGD van € 98.500 en voor VT van € 90.500. Gemeenten hebben in meerderheid in het AB vastgesteld dat het doorvoeren van de totale bezuinigingsopgave teveel schade aan de dienstverlening toebrengt. In de ontwerpbegroting voor 2026 is voor Zoetermeer al een bezuinigingsbedrag van € 71.335 voor de GGD en € 59.785 voor VT doorgevoerd. Voor de GGD leidt deze bezuiniging tot een verlaging van de algemene kosten en een verminderde inzet op het versterken van de kennisfunctie van de GGD. Voor VT heeft de bezuiniging gevolgen voor het versterken lokale teams. Het betreft maatrelen die niet rechtstreeks impact hebben op het primaire proces.

Ondanks een tegenstem van de gemeenten Zoetermeer en Wassenaar is bij meerderheid besloten niet verder te bezuinigen op GGD taken. Wat betreft VT stemden de gemeenten in met het voorkeursscenario van de directeur VT. Dit betekent dat er aanvullend op eerder doorgevoerde bezuiniging van € 59.785 nog € 21.010 bezuinigd wordt. Dit betreft een bezuiniging op de ondersteunende functies en beleidscapaciteit. Deze aanpassing wordt meegenomen in de begrotingswijziging 2026. Daarmee wordt voor de gemeente Zoetermeer een opgave van € 27.165 voor de GGD en € 9.705 voor VT niet gerealiseerd. De begrote deelnemersbijdrage (ex BTW) van Zoetermeer wordt voor de GGD € 1.841.000 en voor VT € 1.478.000. Op het onderdeel GR-ondersteuning was al eerder besloten om vanaf 2025 de deelnemersbijdrage structureel te verlagen. Voor Zoetermeer is de GR ondersteuning voor 2026 begroot op € 36.000. Over het besluit van het AB niet verder te bezuinigen op de GGD-taken en maar gedeeltelijk op de VT-taken kunnen de gemeenten nog hun zienswijze uitbrengen. Het AB van de GR GGD en VT Haaglanden betrekt deze zienswijzen bij de besluitvorming over de wijziging van de begroting 2026 in de vergadering van 26 februari 2026.

Gemeenschappelijke Regeling Bleizo (GR Bleizo)
De grondexploitatie van Bleizo is nu nog gebaseerd op de in 2014 door de raden van Lansingerland en Zoetermeer vastgestelde ontwikkelingsaanpak ‘Ontwikkeling Bleizo Van plan naar Strategie 2013’. Deze strategie richt zich op de ontwikkeling van een hoogwaardig gebied, met vervoerswaarde, rondom het nieuwe Openbaar Vervoer Knooppunt Bleizo. Het station Lansingerland- Zoetermeer is in 2019 volledig in gebruik genomen. Op de vervoersknoop zijn de volgende upgrades gewenst: een intercitystop, railverbinding ZoRo en doortrekking van Lijn 400 als Bus Rapid Transit(BRT). Hiervoor zijn ook Prorail, NS, het Rijk (MIRT), de Provincie (MOVE) en de MRDH nodig als partijen. De gronden van Bleizo-Oost zijn inmiddels uitgegeven. Na enkele verkennende studies naar de mogelijkheden voor woningbouw op Bleizo-West is in oktober 2021 het ontwikkelperspectief PROEFtuin Bleizo vastgesteld door de gemeenteraden van Zoetermeer en van Lansingerland.
In februari 2025 hebben de provincie en de gemeente Lansingerland een bestuursakkoord afgesloten. Onder voorwaarden wordt daarmee de realisatie van 5.000 woningen mogelijk op Bleizo. De uitwerking van het ontwikkelperspectief en de ontwikkelstrategie is in het voorjaar 2025 door de beide gemeenten weer opgepakt. In 2026 nemen de gemeenteraden naar verwachting een besluit over een nieuw plan met een nieuwe grondexploitatie gericht op de ontwikkeling van een stedelijk woon/werkgebied op Bleizo. Ook vanuit de rijksoverheid wordt de bouw van woningen op Bleizo gesteund.
De begroting voorziet voor het jaar 2026 de volgende activiteiten:

- Algemene activiteiten van de projectorganisatie;
- Beheer van de gronden;
- Advisering aan de gemeenten ten behoeve van de ontwikkelstrategie van Bleizo-West.

Gemeenschappelijke regeling Bedrijvenschap Hoefweg
Opheffing van de GR Bedrijvenschap Hoefweg stond gepland per 1 januari 2025. Door vertraging in de opheffing van PRISMA (Bedrijvenschap Hoefweg heeft een aandeel van 30% in PRISMA) vindt de opheffing van de GR Bedrijvenschap Hoefweg pas eind 2025 plaats. Het Bedrijvenschap Hoefweg heeft geen gronden meer. Na de opheffing kan het positieve resultaat verdeeld worden tussen de twee deelnemende gemeenten (Zoetermeer en Lansingerland).

Werkbedrijf De Binnenbaan BV (BB)
Werkbedrijf De Binnenbaan BV is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw), de re-integratie activiteiten van de gemeente Zoetermeer op basis van de Participatiewet en het gemeentelijke deel van het Werkgevers Servicepunt van de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal. De Binnenbaan kent een algemene vergadering van aandeelhouders (AVA), waarin namens het college van B&W de wethouders worden afgevaardigd met in de portefeuilles Werk respectievelijk Financiën. Zoetermeer vertegenwoordigt 98% van de aandelen. Leidschendam-Voorburg en Rijswijk vertegenwoordigen elk 1% van de aandelen. De Binnenbaan heeft een raad van commissarissen met drie externe leden. In 2025 is een nieuwe termijn gestart voor de RvC-leden.

De dienstverleningsopdracht van De Binnenbaan is opgenomen in een dienstverleningsovereenkomst (DVO) met een looptijd van 5 jaar. De huidige DVO loopt tot en met 2025 en vanaf 2026 treedt een nieuwe DVO in werking. In 2024 is bestuurlijke overeenkomst bereikt over de contouren van de nieuwe DVO. In 2025 komt een definitief besluit over de DVO nadat in kaart is gebracht welke mogelijkheden er zijn om oploop van de exploitatiebijdragen voor de deelnemende gemeenten in de periode 2026-2030 zoveel als mogelijk te beperken. Jaarlijks worden de aandachtspunten bij de dienstverlening en het budget opgenomen in een Opdracht- en Budgetbrief. Deze Opdracht- en Budgetbrief wordt ter kennisgeving aan de gemeenteraad verzonden.

In 2025 is het Werkcentrum Zuid Holland Centraal geopend. De Binnenbaan levert als belangrijke speler een bijdrage aan de dienstverlening van het Werkcentrum. De prioriteiten van De Binnenbaan blijven in 2026 liggen bij het verhogen van de uitstroom uit de uitkering naar werk, het ondersteunen van minder kansrijke inwoners naar werk en het behalen van een positief exploitatieresultaat.
Een aantal ontwikkelingen heeft (mogelijk) gevolgen voor de resultaten van De Binnenbaan en/of de financiële bijdrage van de gemeente aan De Binnenbaan:

1. De SW-doelgroep wordt kleiner en gemiddeld steeds ouder, waardoor de verdiencapaciteit van deze groep steeds minder wordt. Dit zet druk op de nettoresultaten.
2. De krapte op de arbeidsmarkt, hoewel positief voor de netto arbeidsparticipatie, zorgt voor mogelijke onderbezetting van de leer- en werksoorten. Dit heeft als risico dat het beoogde nettoresultaat niet wordt gehaald.
3. Het aantal mensen met een arbeidsbeperking dat ondersteuning vraagt van de gemeente stijgt door het afsluiten van de Wet Sociale Werkvoorziening en de Wajong. De begeleidingsbehoefte neemt toe terwijl De Binnenbaan lumpsum gefinancierd wordt. De gemeente gaat als opdrachtgever en eigenaar met De Binnenbaan hierover in gesprek, hoe hiermee om te gaan.
4. In 2023 en 2024 onderzocht bureau Berenschot mogelijke toekomstscenario’s voor De Binnenbaan. Het onderzoek is in 2025 opgeleverd en het college verkent samen met De Binnenbaan of/welke keuzes gemaakt moeten worden voor de toekomstige dienstverlening en de bedrijfsvoering van De Binnenbaan.
5. De gemeenten Zoetermeer, Leidschendam - Voorburg en Rijswijk zijn met de Binnenbaan in gesprek over het impulsbudget wat gemeenten ontvangen van het rijk om een impuls te geven aan de ontwikkelbedrijven. We werken toe naar een plan in 2025 om vanaf 2026 uit te voeren.
6. De gemeente Zoetermeer heeft in het kader van de bezuinigingen aan de Binnenbaan aangegeven dat zij in 2026 € 450.000 moeten bezuinigingen. De Binnenbaan werkt hiervoor een aantal scenario's uit en legt deze besluiten aan de gemeente voor in september 2025.

Overzicht verbonden partijen
Zoetermeer kent de volgende verbonden partijen:

Deelnemingen in vennootschappen:

- NV Bank voor Nederlandse Gemeenten
- Dunea NV
- Stedin NV
- Werkbedrijf De Binnenbaan BV

Gemeenschappelijke regelingen:

- Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag
- Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Haaglanden
- Gemeenschappelijke regeling Stadsgewest Haaglanden (in liquidatie)
- Gemeenschappelijke regeling GGD Haaglanden en Veilig thuis Haaglanden
- Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden
- Gemeenschappelijke regeling Bedrijvenschap Hoefweg (opheffing eind 2025)
- Gemeenschappelijke regeling Bleizo
- Gemeenschappelijke regeling Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden (voorheen: inkoopbureau H-10)
- Gemeenschappelijke regeling Schadevergoedingsschap HSL-Zuid, A16 en A4 (opheffing per 1 januari 2026)

Stichtingen en verenigingen:

- Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)
- Gemeenten voor duurzame ontwikkelingen (GDO)
- Vereniging De BredeStroomversnelling
- Stichting BusinessPark Haaglanden (BPH)

Relatie met paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
Voor het risico van netcongestie (Stedin) is een specifiek strategisch risico in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing opgenomen.

Paragraaf 8 Grondbeleid

Inleiding

In de paragraaf Grondbeleid wordt ingegaan op het Zoetermeerse grondbeleid en de hiervan te verwachten resultaten. De inhoud van deze paragraaf bevat:

- De visie op het Zoetermeerse grondbeleid;
- De manier waarop het grondbeleid wordt uitgevoerd;
- Een prognose van de resultaten van de totale grondexploitatie en een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- Het risicobeleid in relatie tot grondbeleid.

Visie op grondbeleid

In de Visie Zoetermeer 2040 zijn de belangrijkste ambities en opgaven voor de stad vastgesteld. Grondbeleid is een middel om ruimtelijke doelstellingen te verwezenlijken.

Het karakter van het Zoetermeerse grondbeleid wordt bepaald door drie leidende principes: ambitiegestuurd, waardecreërend en adaptief. Deze drie principes bieden houvast aan de raad, het college en de ambtelijke organisatie bij de uitvoering van het grondbeleid.

Ambitiegestuurd

Grondbeleid staat ten dienste van beleidsdoelstellingen en (ruimtelijke) ambities. Het is geen doel op zich, maar een middel om ruimtelijke beleidsopgaven en ambities in samenhang te realiseren. Een duidelijke koers, zoals vastgelegd in de omgevingsvisie, bestaande uit Visie Zoetermeer 2040 en de Ruimtelijke Strategie Zoetermeer 2040, en de bijbehorende uitwerking in beleid- en gebiedsprogramma's en omgevingsplan, vormen een belangrijke voorwaarde voor een ambitiegestuurd grondbeleid.

Waardecreërend
Grondbeleid is bedoeld om ruimtelijke opgaven mogelijk te maken en daarmee maatschappelijke doelen te verwezenlijken of te versterken. Grondbeleid gaat vooral over het creëren van maatschappelijke waarde. Tegelijkertijd moet het ook betaalbaar blijven. Bij het streven naar kwaliteit en diversiteit wordt gezocht naar een gezonde balans tussen maatschappelijke en financiële waarden.

Adaptief
De gemeente handelt in de geest van de Omgevingswet en faciliteert via randvoorwaarden ruimtelijke initiatieven vanuit de samenleving én in samenwerking met de samenleving. De gemeente gaat uit van het bundelen van krachten en biedt initiatiefnemers een reikende hand als dat nodig is. Wanneer meer regie door de gemeente wenselijk is, is het gemeentelijk grondbeleid voldoende wendbaar om slagvaardig te kunnen handelen om te komen tot tijdige realisatie.

Bovenstaande principes vormen gezamenlijk het denkkader voor het Zoetermeerse grondbeleid. De inzet van het grondbeleidsinstrumentarium is in lijn met deze drie principes. Op basis van de drie leidende principes spreekt de gemeente van 'situationeel grondbeleid'. Gelet op de opgaven is dit passend voor Zoetermeer. Dit betekent concreet dat de gemeente per situatie afweegt welke grondbeleidsvorm passend is bij de belangen van de gemeente, marktpartijen en de samenleving.

De volledige visie op het Zoetermeerse grondbeleid is vastgelegd in de Nota Grondbeleid.

Uitvoering grondbeleid
De gemeente onderscheidt in essentie drie vormen van grondbeleid: actief, faciliterend en samenwerkend. Op de gemeentelijke website is een uitgebreid overzicht te raadplegen onder https://www.zoetermeer.nl/plannen-en-projecten van de activiteiten die uitvoering geven aan het grondbeleid van de gemeente.

Actief grondbeleid
Actief grondbeleid wordt gekenmerkt door een overheidsrol, waarbinnen de gemeente de benodigde gronden verwerft, de gronden ontwikkelt (grondproductie) en vervolgens bouwkavels verkoopt aan derden. Voor een actief grondbeleid project wordt door de raad een grondexploitatie geopend.

De grondexploitaties worden tenminste eens per jaar herzien en voorafgaande aan de jaarrekening aan de raad ter vaststelling aangeboden via het Meerjarenperspectief Grondbeleid (MPG). Via het MPG neemt de raad kennis van de actuele stand van zaken en stelt zij de herziene ramingen van de grondexploitaties vast, voor zover de wijzigingen binnen de vastgestelde kaders vallen. Inhoudelijke wijzigingen binnen projecten die buiten de vastgestelde kaders vallen, worden expliciet ter besluitvorming aan de raad voorgelegd. Daarnaast wordt twee keer per jaar een Rapportage Programma's en projecten opgesteld.

Via de huidige grondexploitaties is de verkoop van bouwkavels voor circa 959 woningen tot 2033 gepland. De aantallen woningen vloeien voort uit de vastgestelde herziening van de grondexploitaties (MPG, mei 2025) en de nieuw geopende grondexploitatie Roggeakker (januari 2025). In de vastgestelde herziening wordt uitgegaan van de in de projecten gehanteerde planningen. In de onderstaande grafiek gaat het om het moment van grondverkoop ten behoeve van woningen en niet om de oplevering van woningen. In de Rapportage Programma's en projecten is de woningbouwmonitor opgenomen, waarin over de totale woningbouwproductie wordt gerapporteerd.

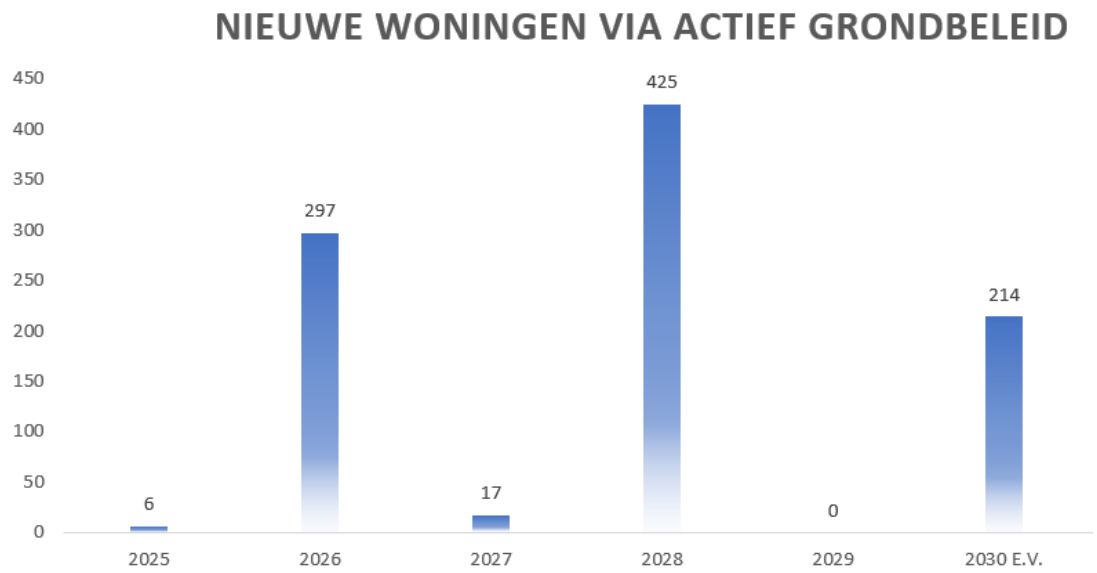

Bron: Meerjarenperspectief Grondexploitaties 2025 (MPG 2025)

Qua bedrijventerreinen heeft Zoetermeer binnen de grondexploitatie Oosterheem nog circa 3,8 hectare te ontwikkelen grond. Deze grond wordt gefaseerd uitgegeven in de komende 3 jaar.

Faciliterend grondbeleid
Bij faciliterend grondbeleid heeft de gemeente de gronden in een plangebied niet in eigendom. De grondexploitatie wordt gevoerd door de private grondeigenaren. De gemeente beperkt zich tot haar publiekrechtelijke rol door het vaststellen van de kaders en randvoorwaarden van de ontwikkeling. De door de gemeente te maken kosten, zoals het opstellen van een bestemmingsplan of de aanleg van een ontsluitingsweg, worden niet via de gronduitgifte maar via een overeenkomst (anterieur of posterieur), kostenverhaalregels in het omgevingsplan of kostenverhaalsvoorschriften in een omgevingsvergunning verhaald. De Nota kostenverhaal Zoetermeer 2024 (Beleidsregels anterieure fase kostenverhaal) is bij dit type projecten van toepassing.

In onderstaande grafiek zijn de woningen opgenomen die vallen in de categorie faciliterend grondbeleid. Deze bouwprojecten bevinden zich in verschillende fases van haalbaarheid, uitwerking en uitvoering. Hierin wordt wel uitgegaan van de verwachte opleverdatum van de woning. Het programma Entree (circa 6.750 tot 7.250 woningen) is onderdeel van de woningbouwmonitor. Tot en met 2029 leveren deze projecten circa 2.134 woningen op.

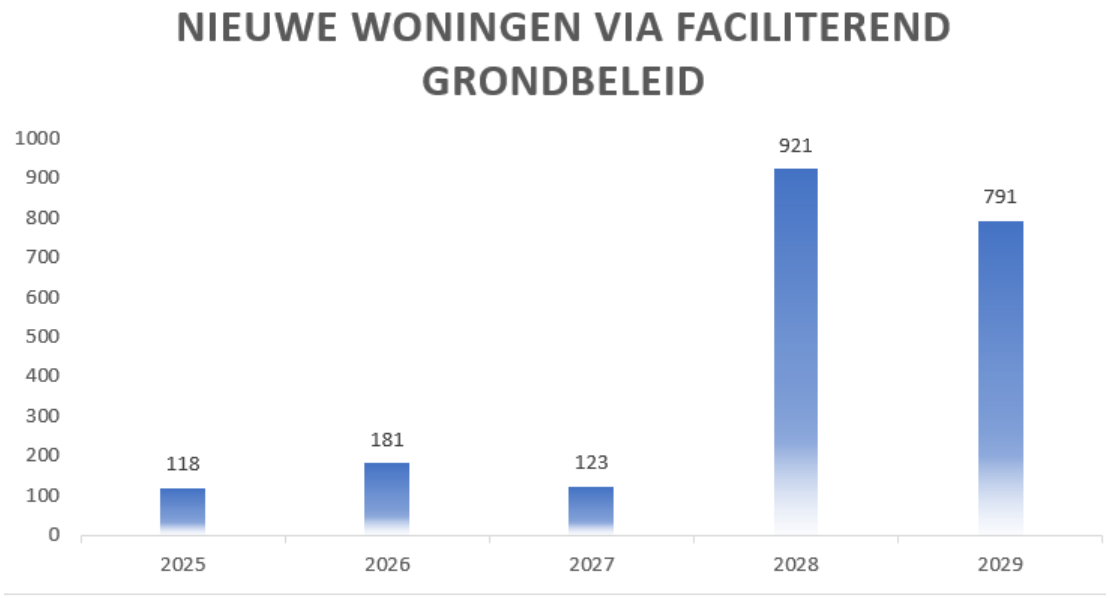

Bron: Woningbouwmonitor

Financiële resultaten grondexploitaties
De totale boekwaarde van projecten met een grondexploitatie bedraagt € 23,6 mln. per 1 januari 2025. Voor de verlieslatende grondexploitaties zijn middelen gereserveerd in de voorziening Nadelige Complexen. De omvang van deze verliesvoorziening bedraagt € 27,3 mln. per 1 januari 2025. In de komende jaren worden voor de huidige grondexploitaties € 52,5 mln. aan lasten en € 58,2 mln. aan baten gerealiseerd. Op basis van het Meerjarenperspectief Grondexploitaties 2025 wordt er in de periode 2025-2030 circa € 3,45 mln. toegevoegd aan de Reserve Fonds Zoetermeer 2040.

Tussentijdse winstneming
Bij voldoende zekerheid over een projectresultaat van een grondexploitatie wordt jaarlijks tussentijds winst genomen. Dat gebeurt op basis van de voor gemeenten voorgeschreven percentage of completion methode. De verwerking van het resultaat vindt getrapt plaats conform de Nota grondbeleid:

- De te nemen winst wordt gestort in de Risicoreserve Grondbedrijf tot een maximum van 2,5% van de nog te realiseren bruto omzet van de grondexploitatie.
- Van het resterende resultaat gaat 50% naar de Reserve Financiële Positie Grondbedrijf en 50% naar de Reserve Fonds Zoetermeer 2040.

Bij een faciliterend project wordt het projectresultaat aan het einde van het project verwerkt. Het resultaat wordt voor 50% ten gunste of ten laste gebracht van de Reserve Financiële Positie Grondbedrijf en de Reserve Fonds Zoetermeer 2040.
In de volgende tabel zijn de verwachte afdrachten en onttrekkingen van de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 voor de komende jaren weergegeven.

							Bedragen x € 1 mln.
Afdrachten en onttrekkingen Reserve Fonds Zoetermeer 2040	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Totaal
Prognose bij jaarrekening 2024 o.b.v. MPG2025 en faciliterend grondbeleid	0,86	0,71	1,00	-0,39	-0,14	-1,18	0,86
Tussentijdse bijstelling 2025	0,35	0,01	0,16	0,04	0,04	1,04	1,64
Prognose 2025 -2030	1,21	0,72	1,16	-0,35	-0,10	-0,14	2,50

Risico’s en weerstandscapaciteit
Langlopende projecten zoals grondexploitaties zijn niet zonder risico's. Risicomanagement is er op gericht om die risico's te vermijden, te reduceren, over te dragen naar een derde partij danwel te accepteren. Om de financiële gevolgen van risico's die eventueel optreden op te kunnen vangen, wordt er weerstandscapaciteit voor grondexploitaties aangehouden, bestaande uit de reserve Financiële Positie Grondbedrijf en de Risicoreserve Grondbedrijf. De minimale en maximale omvang van het weerstandscapaciteit zijn bepaald op respectievelijk 1,0 en 1,2 keer de gekwantificeerde risico's. De spelregels over de hoogte van deze reserves en de relatie met de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 zijn vastgelegd in de Nota Grondbeleid. Per 1 januari 2025 is op basis van risicosimulatie een maximaal weerstandscapaciteit aanwezig van € 4,8 mln. Dit komt overeen met 1,15 keer de gekwantificeerde risico's.

Nieuwe wetgeving volkshuisvesting
In de bovenstaande cijfers en planningen is geen rekening gehouden met de mogelijke consequenties die de veranderde wetgeving zal hebben op de woningbouwproductie. De voorgestelde Wet versterking regie volkshuisvesting heeft onder meer een stijging van het percentage betaalbare woningen als doel, maar kent ook maatregelen die tot versnelling van woningbouw moeten leiden. De in de wet voorgestelde maatregelen zullen van invloed zijn op de business case van woningbouwprojecten. De komende jaren zal blijken welk effect de wet heeft op het realiseren van de plannen op het gebied van woningbouw.

Paragraaf 9 Zoetermeer 2040

Inleiding

Visie Zoetermeer 2040

Op 31 januari 2022 is de Omgevingsvisie Zoetermeer 2040 (hierna te noemen Visie ZM2040) vastgesteld door de gemeenteraad. De Visie ZM2040 geeft een integrale visie voor de ontwikkeling van de stad en haar samenleving voor de lange termijn weer. Hierin staat de opgave centraal om tot een betere balans en een opwaartse beweging in de stad te komen. Met deze visie is ook de Zoetermeerse Aanpak vastgesteld, waarmee de visie aan de hand van de beleidscyclus wordt gerealiseerd. De methodiek van de beleidscyclus is het uitgangspunt om de Visie ZM2040 systematisch tot uitvoering te brengen. Deze sluit ook aan bij de systematiek en het instrumentarium van de Omgevingswet.

Agenda 2040

De brug van visie naar uitvoering is de Agenda 2040. Hierin is opgenomen waaraan we de komende jaren werken. Zo geeft de Strategische Agenda richting aan de wijze waarop de Visie ZM 2040 wordt gerealiseerd. Dit is de opvolger van de Strategische Agenda 2024 die door de raad is vastgesteld bij de Visie ZM2040.

In de rapportage 'Stand van Zaken Strategische Agenda Zoetermeer 2040' in combinatie met de 'Staat van Zoetermeer' blikken we terug op wat bereikt is en kijken we kort vooruit. In deze paragraaf ligt de focus op het vooruitkijken.

Overzicht

Agenda 2040

In de Agenda 2040 blikken we vooruit naar de belangrijkste focuspunten voor de komende periode. Deze agenda bouwt voort op eerdere strategische agenda voor Zoetermeer 2040. Inmiddels constateren we dat we in een nieuwe fase zijn aangekomen. Met het bereiken van de eerste mijlpalen en het afronden van de verschillende sporen uit de eerste agenda werd de visie en het werken daaraan steeds wijder verspreid. Hiermee groeide tegelijkertijd de behoefte aan een goede regie op de realisatie van de Visie 2040 en werd een team samengesteld dat deze regie op zich heeft genomen.

We constateren dat vooral het behouden van focus én het maken van scherpe keuzes belangrijk is. Zowel inhoudelijk als in prioritering: met elkaar moeten we zorgen dat we capaciteit en middelen vrij blijven maken voor de prioritaire onderwerpen, want dat is bepalend voor het tempo en intensiteit waarmee deze kunnen worden opgepakt. We kunnen als stad niet alle opgaven uit de visie tegelijk oppakken binnen de financiële mogelijkheden en ambtelijke capaciteit die de gemeente heeft. De bezuinigingen maken dit extra complex. In de huidige setting is het vooral van belang om focus te houden op de zaken die we opgestart hebben en minder op het opstarten van nieuwe activiteiten. In de Agenda 2040 focussen we ons op een aantal belangrijke zaken, met name de Ruimtelijke Strategie Zoetermeer 2040, Wijken van de toekomst en de investeringsagenda.

De Ruimtelijke strategie is in oktober door de gemeenteraad vastgesteld. Er is een uitvoeringsagenda opgesteld bij deze Ruimtelijke Strategie. Deze uitvoeringsagenda is een aanvulling op de Agenda 2040. Het legt de focus op de uitvoering van de Ruimtelijke Strategie en met name de omgevingsprogramma's die noodzakelijk zijn om de Ruimtelijke Strategie voortvarend op te pakken.

De wijkverkenning voor Buytenwegh is inmiddels afgerond. We richten ons nu op het opstellen van een wijkaanpak die recht doet aan deze wijkverkenning en alle energie die hier in is gestoken door inwoners en partners in de wijk. In de volgende collegeperiode zullen we van start gaan met het in kaart brengen van Seghwaert en de benodigde acties in deze wijk.

We werken inmiddels ook hard aan een investeringsagenda. In de Visie 2040 schetsen we omvangrijke ambities voor het toekomstbeeld van de stad. Het is belangrijk dat deze ambities haalbaar en betaalbaar worden, zodat ze daadwerkelijk te realiseren zijn. De ambities voor de stad worden realistisch en uitvoerbaar als de bekostigingsopgaven tijdig en in samenhang geadresseerd worden. Dit betekent slim faseren en integraal afwegen van de beschikbare schaarse middelen. Het ontwikkelen van woningen en werklocaties moet hand in hand gaan met investeringen in mobiliteit, maatschappelijke voorzieningen, groen en energie: zaken die randvoorwaardelijk zijn voor de groei van de stad, zoals beschreven wordt in de Ruimtelijke Strategie. Dit komt samen in een investeringsagenda.

Overige aandachtspunten vanuit de Visie Zoetermeer 2040
Naast bovenstaande actie wordt er continu verder gewerkt aan de verbinding met en het stimuleren van andere zaken die in het belang zijn voor het realiseren van de Visie ZM2040. Het regieteam Zoetermeer 2040 blijft zich onverminderd hard inzetten om iedereen binnen en buiten de gemeente te ondersteunen om beleid en handelen zo veel mogelijk op de doelstellingen uit de Visie 2040 te richten én samenwerking met onze partners te faciliteren.

Komende jaren leggen we de focus op bijvoorbeeld de energietransitie, ruimte voor werk, de verbinding tussen arbeidsmarkt, onderwijs en beroepsbevolking, gezonde stad, buitenruimte en mobiliteit. Binnen de verschillende afdelingen wordt aan deze onderwerpen gewerkt. Het zijn wel allemaal integrale thema’s waarbij een goede aansluiting op de Visie ZM2040 belangrijk is om deze te kunnen realiseren.

Bijlagen

Bijlage 1 Spelregels begrotingsbeleid

Inleiding

In deze bijlage wordt een beschrijving gegeven van het begrotingsbeleid van de gemeente Zoetermeer. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BVV) bevat belangrijke uitgangspunten voor het begrotingsbeleid. De onderstaande beschrijving sluit aan bij de eisen uit het BBV. Ook geeft deze notitie inzicht in beleidsmatige uitgangspunten bij het begrotingsbeleid. Deze betreffen onder andere de financiële beheersing en de inzet van reserves. Tenslotte volgt een uiteenzetting van de planning- en controlcyclus.

De begrotingscyclus

Een goede beheersing van de inkomsten (baten) en de uitgaven (lasten) is een essentiële randvoorwaarde voor een goed begrotingsbeleid. De begrotingscyclus heeft betrekking op de voorbereiding, de beheersing van de uitvoering, de verantwoording en het toezicht op de uitvoering van de begroting die geldt voor een bepaald jaar. In het navolgende schema wordt de begrotingscyclus weergegeven.

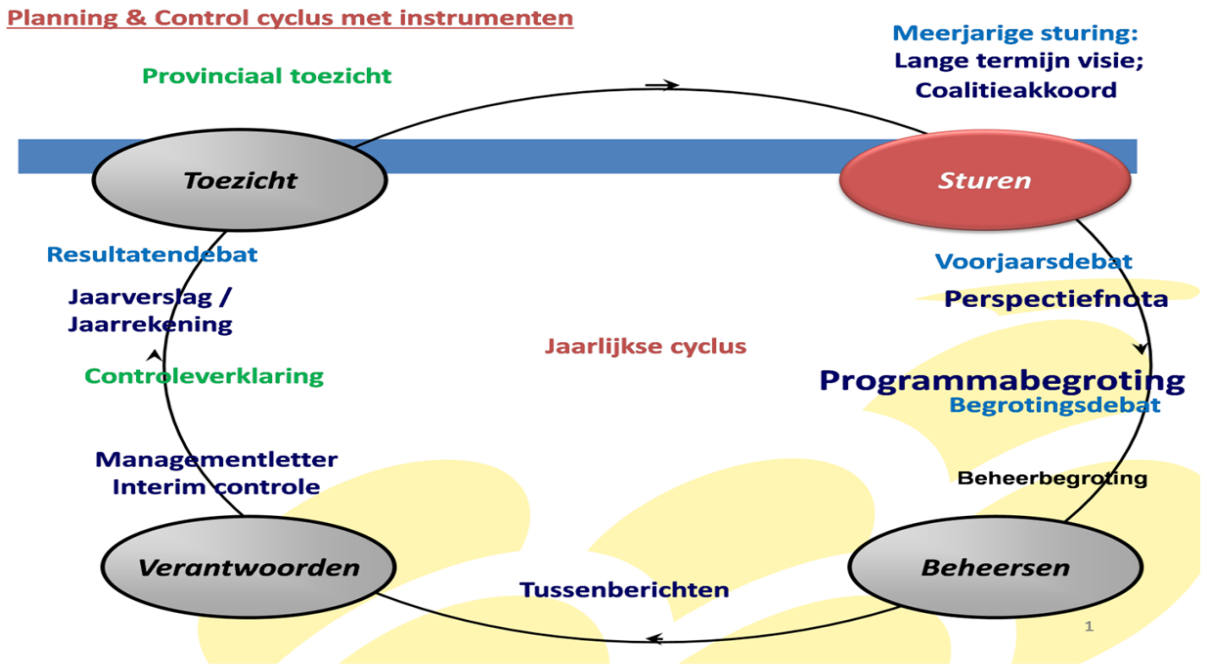

Onderstaand wordt nader ingegaan op de vier hoofdelementen van de begrotingscyclus: sturen, beheersen, verantwoorden en toezicht.

A. Sturen

Een nieuwe begroting waarin het beleid voor een komend jaar wordt uiteengezet, bouwt voort op bestaand beleid, zoals vastgelegd in de wet, in het collegeprogramma en in door de raad vastgesteld beleid.

In het voorjaarsdebat (in jaar t), dat gebruikelijk plaatsvindt in juni, geeft de raad beleidsmatig richting aan de programmabegroting voor de volgende vier jaar (jaren t+1 tot en met t+4).
De raad doet uitspraken over gewenste beleidswijzigingen, beleidsintensiveringen, ombuigingen en over de gewenste hoogte van de diverse heffingen en belastingen. De raad voert de discussie in het perspectiefdebat op basis van de perspectiefnota. In de perspectiefnota zijn de meest actuele financiële waterstanden opgenomen, inclusief de leereffecten vanuit de jaarrekening en het Eerste Tussenbericht. De raad bespreekt vervolgens de door het college voorgestelde beleidsbijstellingen en alternatieven voor keuzemogelijkheden om opnieuw tot een sluitende begroting en meerjarenperspectief te komen. Door te besluiten over de perspectiefnota, inclusief amendementen en moties, geeft de raad inhoud aan zijn kaderstellende rol.

Vervolgens stelt het college in de zomer een (concept) programmabegroting op, uitgaande van de kaderstelling uit het voorjaarsdebat. De programmabegroting voor een komend jaar schetst niet alleen het beleid met de daarbij behorende baten, lasten en resultaatbestemming in het komende jaar, maar ook de financiële uitwerking daarvan in de drie daaropvolgende jaren. De begroting bevat dus een meerjarenraming.
Uitgangspunt bij de opstelling van de begroting is budgettair evenwicht. De te autoriseren begroting – dat is het eerste jaar van de meerjarenbegroting - moet sluitend zijn. Voor de meerjarenbegroting geldt dat deze structureel sluitend moet zijn. De doelstellingen van de programma’s worden nader uitgewerkt aan de hand van meetfactoren. Dit zijn concrete en meetbare beoogde maatschappelijke effecten en prestaties of resultaten.

Potje van de raad

Als sprake is van een positief rekeningsresultaat zal hiervan € 100.000 worden bestemd voor het 'potje van de raad' om te voorzien in dekking van eenmalige kosten. In het coalitieakkoord is opgenomen dat het 'potje van de raad' wordt verhoogd naar € 250.000 per jaar.

Het college zendt de (concept-)programmabegroting in oktober aan de raad. In de begrotingsraad, die gebruikelijk eind begin november plaatsvindt, stelt de raad het beleid en de budgetten per programma vast. Ook worden de uitgangspunten voor het vaststellen van de tarieven bepaald. De door de raad vastgestelde budgettaire kaders (beleid en budget op programmaniveau) zijn tegelijkertijd met de programmabegroting door het college uitgewerkt in productramingen voor de operationele aansturing van het ambtelijk apparaat.

B. Beheersen

In de loop van het begrotingsjaar wordt de raad via tussenberichten geïnformeerd over de ontwikkeling van de uitvoering van de begroting en over eventuele afwijkingen en mogelijkheden/afwegingen voor bijsturing. Dit gebeurt bij het voorjaarsdebat en voorafgaand aan het begrotingsdebat. Tijdens de uitvoering van een begroting in een begrotingsjaar resp. bij de opstelling van de tussenberichten geldt een aantal spelregels:

1. Staand beleid dient binnen de vastgestelde budgetten van een programma te worden uitgevoerd, dan wel binnen het geheel van alle programma’s (budgettair neutraal).
2. Er worden tussentijds geen beleidsbeslissingen genomen waarvan de dekking afhankelijk is gesteld van het volgende begrotingsdebat.
3. Bij eventuele tussentijdse beleidsbeslissingen bij tussenberichten wordt de dekking aangegeven.

4. Onvermijdelijke financiële tegenvallers (bijvoorbeeld financieel nadelige effecten van het kabinetsbeleid) worden gedekt door gebruik te maken van meevallers, zowel aan de uitgaven- als aan de inkomstenkant.
5. Als die meevallers er in onvoldoende mate zijn wordt een afweging gemaakt tussen dekking op basis van posterioriteiten, schrappen dan wel uitstellen van ambities of de noodzaak tot lastenverhoging.
6. Nieuw beleid of (majeure) beleidsintensiveringen worden gedekt uit beleidsreducties binnen en tussen programma's (in die volgorde). Hierbij dient de toegevoegde waarde van het nieuwe beleid/beleidsintensivering expliciet te worden afgewogen en inzichtelijk te worden gemaakt ten opzichte van de beleidsreductie.
7. Tenslotte is er de mogelijkheid nieuw beleid of (majeure) beleidsintensiveringen ten laste te brengen van de nog niet ingevulde middelen voor nieuw beleid (het zogenoemde 'Potje van de raad').
8. Voor nieuw beleid wordt bij de besluitvorming aangegeven op welk moment evaluatie plaatsvindt of (als mogelijk) de einddatum van het beleid. Na afloop van deze periode wordt het desbetreffende beleid niet voortgezet tenzij hier expliciet bestuurlijk toe wordt besloten.

C. Verantwoorden

Is een begrotingsjaar voorbij, dan wordt een jaarrekening opgesteld. De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Via de jaarstukken legt de gemeente verantwoording af over de uitvoering van het begrotingsbeleid in het voorbije jaar. De jaarrekening wordt in april aan de raad gestuurd. In juni vindt in de raad een resultatendebat plaats aan de hand van de jaarrekening. Vanuit de analyse van gerealiseerd beleid en gerealiseerde baten en lasten (inclusief dotaties en onttrekkingen aan reserves) trekken college en raad lessen voor de toekomst. Dit is tevens input voor het voorjaarsdebat.

D. Toezicht

De raadscommissies onderzoeken de jaarrekening en bespreken de realisatie en de eventuele leereffecten. De accountant controleert de jaarrekening in opdracht van de raad en stelt vast dat het jaarverslag niet strijdig is met de jaarrekening. Hij geeft een verklaring omtrent de getrouwheid van de verslaggeving en de rechtmatigheid van het financieel beheer. Ook geeft de accountant zijn bevindingen weer over hetgeen hij aantrof bij deze controle in de zogenoemde 'managementletter'.
De begroting en de rekening worden naar de provincie Zuid-Holland gestuurd. Als de begroting in voldoende mate voldoet aan de door de provincie gestelde verplichtingen, dan is de gemeente onderworpen aan 'repressief toezicht'. Dat wil zeggen dat Zoetermeer vooraf géén toestemming hoeft te vragen aan de provincie voor investeringen/begrotingsuitgaven. Vanuit de provincie wordt op dit moment een repressief toezicht uitgeoefend.

Uitgangspunten bij de raming van baten en lasten

Voor de raming van de baten is van groot belang hoe hoog de inkomsten zullen zijn uit het Gemeentefonds. Daarnaast moet een schatting worden gemaakt van de ontwikkeling van de lonen en prijzen. Hierna wordt hier nader op ingegaan.

Raming inkomsten uit het Gemeentefonds

Het rijk geeft op twee momenten in een jaar informatie over de hoogte van uitkeringen aan gemeenten in een komend jaar: in de mei- en in de septembercirculaire.

Meicirculaire
De meicirculaire is gebaseerd op de zogenaamde Voorjaarsnota van het rijk van april/mei. De belangrijkste ontwikkelingen in de rijksbegroting liggen hierin vast.

Septembercirculaire
In de septembercirculaire wordt aangegeven wat de gevolgen zijn van de Miljoenennota voor de uitkeringen aan gemeenten uit het Gemeentefonds. Dit betreft voor het komende begrotingsjaar veelal een aanpassing van de ingeschatte nominale ontwikkelingen. Immers, nieuw beleid of bezuinigingen voor het komende begrotingsjaar maken normaliter al deel uit van de meicirculaire. Ook geeft het rijk indicaties van effecten op de uitkeringen uit het Gemeentefonds voor volgende jaren.
Omdat de programmabegroting wordt opgesteld op basis van de besluitvorming bij het perspectiefdebat wordt hierin de raming van de Algemene uitkering uit het Gemeentefonds aan de gemeente Zoetermeer volgens de meicirculaire gehanteerd.
Het is mogelijk dat vanuit de septembercirculaire ontwikkelingen volgen, die aanleiding geven tot bijstelling van het uitgavenkader. In dat geval worden de mogelijke keuzen tijdens het volgende perspectiefdebat aan de orde gesteld.
De gegevens uit de septembercirculaire zijn voorts belangrijk voor het bepalen van de nominale stijgingspercentages van de tarieven. Het algemene stijgingspercentage blijft daarmee namelijk gebaseerd op de Macro Economische Verkenning van het Centraal Planbureau.

De groei of krimp (mutatie) van de algemene uitkering op totaalniveau (landelijk) wordt bepaald op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). Het bbp is een maat voor de omvang van de economie. De mutatie van het bbp is leidend voor de groei (of krimp) van het het gemeentefonds.

Raming nominale component van de lasten
Bij de opstelling van de begroting moet een raming worden gemaakt van de baten (waarvan de inkomsten uit de Algemene uitkering één van de belangrijkste zijn), maar ook een raming van de toekomstige prijs- en loonontwikkeling.
De resultante van de inkomstenraming en de inschatting van de prijs- en loonontwikkeling, bepaalt wat er aan reële financiële ruimte overblijft voor de realisatie van (nieuw) beleid, óf voor welk bedrag moet worden omgebogen. Een verkeerde inschatting heeft dus gevolgen voor de ruimte voor mogelijke beleidskeuzes.

De gemeente Zoetermeer baseert de raming van de prijsontwikkeling op het Centraal Economisch Plan van het Centraal Planbureau dat in het voorjaar verschijnt. De loonontwikkeling wordt ingeschat aan de hand van informatie van het CPB en de CAO-ontwikkelingen voor gemeenteambtenaren.
Voor de ontwikkeling van de CAO-kosten van gemeenteambtenaren (dit is inclusief sociale lasten) wordt een eigen inschatting gemaakt. Die kosten zijn immers afhankelijk van de loonontwikkeling en de ontwikkeling van sociale lasten en pensioenpremies.

Inzet van reserves

Voor een beoordeling van de financiële positie van de gemeente zijn allereerst de vrij besteedbare reserves van belang. De stand van de algemene reserves geeft aan welk bedrag dat is (wederom in meerjarenperspectief). Deze middelen kan de gemeente vrij inzetten.
De algemene reserves dienen ook als buffer tegen onverwachte tegenvallers. De gemeente staat bloot aan veel risico's, waarvan een aantal mogelijk ook tot werkelijke (financiële) schade kunnen leiden. Ter afdekking van het (financiële) risicoprofiel op enig moment wordt de reservepositie in zijn totaliteit afgezet tegen de verwachte uitkomst van de risico's (zie paragrafen weerstandsvermogen in begroting, tussenberichten en rekening). Het weerstandsvermogen dat aldus wordt berekend moet minimaal op de factor 1,0 uitkomen (dan is er voldoende buffer om de verwachte werkelijke schade te kunnen dekken). Voor die berekening worden als reserves meegeteld:

- Vrij inzetbare reserve
- Reserve inflatiecorrectie
- Reserve versterking financiële positie van het grondbedrijf
- Reserve risico's grondbedrijf

Ter info wordt het totaal bedrag van de bestemmingsreserves weergegeven. Dit bedrag kan door beleidsbijstelling c.q. reallocatie worden ingezet ter dekking van financiële tegenvallers in geval van calamiteiten.

Daarnaast is er de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 (voormalig Reserve Investeringsfonds 2030) beschikbaar.
In de overige bestemmingsreserves zijn bedragen gereserveerd voor een door de raad geformuleerde bestemming. Aanwending van die middelen voor een ander doel kan alleen als de raad daartoe besluit door het betreffende beleid te wijzigen.

Uitgangspunten begrotingsbeleid 2025-2028

Met betrekking tot begrotingsdiscipline

1. Het eerste en – in principe – het laatste jaar van elke meerjarenbegroting dienen materieel sluitend te zijn.
2. Uitgaven voor nieuw beleid of tegenvallers in de uitvoering van de begroting worden zoveel als mogelijk binnen het programmabudget opgevangen (nieuw voor oud). Als de mogelijkheden binnen het programmabudget niet toereikend zijn vindt een afweging plaats binnen de totale begroting.
3. In geval van onvoorziene financiële rampspoed zullen de begroting en de uitgangspunten van het begrotingsbeleid opnieuw en integraal worden gewogen. Geen enkel onderwerp of thema is daarbij uitgesloten.
4. Voor de beschikbaar gestelde budgetten geldt dat het maximale bedragen betreft. Wij spannen ons in om het beleid binnen de gestelde financiële kaders te effectueren.
5. Als subsidies worden verworven welke een relatie hebben met de doelstellingen uit de Stadsvisie, ter dekking van te maken kosten, zullen deze middelen in eerste instantie ten gunste van de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 (voormalig Reserve Investeringsfonds 2030/Rif) komen of leiden tot lagere onttrekking van de benodigde middelen uit de Reserve Fonds Zoetermeer 2040.
6. Voorstellen voor budgetoverhevelingen naar een volgend jaar moeten aan de volgende criteria voldoen:
    - De activiteiten waar het budget in jaar t voor beschikbaar was, zijn niet (geheel) uitgevoerd en de activiteiten zijn ook in jaar t+1 nog noodzakelijk
    - Er is geen structureel budget beschikbaar in de begroting;

    - Bij het vaststellen van de jaarrekening is op het betreffende programma ook sprake van een positief rekeningresultaat
    - In principe kan een budget slechts eenmalig worden overgeheveld.
7. Jaarlijks wordt € 0,25 mln. bestemd voor het ’potje van de raad’ om te voorzien in dekking van eenmalige kosten.

Met betrekking tot momenten van besluitvorming

1. Er zijn twee momenten waarop de raad wijzigingen van de begroting integraal behandelt en besluit: het perspectiefdebat (in juni) en het begrotingsdebat (in november). Het perspectiefdebat is richtinggevend, het begrotingsdebat besluitvormend.
2. Beleidsvoorstellen met financiële gevolgen die niet binnen de vastgestelde budgettaire kaders passen of waarvoor geldt dat dekking zou kunnen worden verkregen door een financieel voordeel of een subsidie, zullen in principe niet eerder dan bij het volgend besluitvormingsmoment worden behandeld. Eventuele voordelen kunnen in principe niet zonder voorafgaande besluitvorming voor beleidsintensiveringen worden ingezet.
3. Besluitvorming over de uitgangspunten voor de vaststelling van de hoogte van de tarieven gebeurt op het moment dat er een integraal beeld is van de financiële positie van de gemeente. Dit is bij het begrotingsdebat.
4. Het (positieve en negatieve) rekeningresultaat wordt bij het vaststellen van de jaarstukken ten laste van de reserve vrij inzetbaar gebracht. Een eventuele herbestemming van het rekeningresultaat vindt plaats in de daaropvolgende perspectiefnota.
5. Posten die zijn opgenomen als reservering voor eenmalige investeringsuitgaven ten laste van de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 worden pas vrijgegeven na expliciete besluitvorming door de raad daarover, op basis van een uitgewerkt raadsvoorstel. Eerder mogen geen budgetten worden verstrekt dan wel verplichtingen worden aangegaan.

Bijlage 2 Nieuw beleid en Bezuinigingsvoorstellen

Nieuw Beleid

				Bedragen x € 1.000
Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie Beleidswijzigingen/Nieuw beleid	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
1. Work in Nederland (WIN) - dekking via OAD	150	150		
2. Hervorming arbeidsmarktinfrastructuur Arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal - dekking via OAD	966	1.256	1.430	1.172
3. Taakmutatie Arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal - regionale doelgroepspecifieke aanpak - dekking via OAD	137			
4. Campagnebudget voor versterking preventie en vroegsignalering Schuldhulpverlening	25	25	25	25
5. Collegevoorstel inzet Geldpunt - dekking via SPUK	223 -223	223 -223	223 -223	223 -223
Saldo	**1.278**	**1.431**	**1.455**	**1.197**

				Bedragen x € 1.000
Programma 2 Samen leven en ondersteunen Beleidswijzigingen/Nieuw beleid	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
1. Realisatie gemeentelijke opvang	pm			

2. Crisisorganisatie Sociaal Domein - Regie te voeren, te starten bij GI's - Opstarten Zorg in Natura team - Regie op thuiszitters	77 446 130			
Saldo	**653**	**0**	**0**	**0**

				Bedragen x € 1.000
Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen Beleidswijzigingen/Nieuw beleid	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
1. Natuurinclusief verduurzamen en Soortenmanagementplan - dekking via SPUK	150 -150	150 -150		
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**

				Bedragen x € 1.000
Programma 4 Vrije tijd Beleidswijzigingen/Nieuw beleid	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Niet van toepassing				
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**

				Bedragen x € 1.000
Programma 5 Veiligheid Beleidswijzigingen/Nieuw beleid	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**

1. Zoetermeerse panden - dekking: niet bestede tijdelijke middelen handhaving 2025 (reserve Fonds Zoetermeer 2040)	190 -190	190 -190		
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**

				Bedragen x € 1.000
Programma 6 Dienstverlening en participatie Beleidswijzigingen/Nieuw beleid	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Niet van toepassing				
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**

				Bedragen x € 1.000
Programma 7 Inrichting van de stad Beleidswijzigingen/Nieuw beleid	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
1. Omgevingswet	102	102	102	102
2. Extra vastgoedadviseur - dekking via inzet op projecten	116 -58	116 -58	116 -58	116 -58
3. Dakenteam - dekking via reserve Zoetermeer 2040 - dekking via subsidie en kostenverhaal	200 -120 -80	200 -120 -80		
4. Volkshuisvestingsprogramma - dekking via reserve Zoetermeer 2040	300 -300	300 -300		
5. Formatie wonen - dekking via reserve Zoetermeer 2040	116 -116	116 -116	pm	pm

6. Formatie verkeer/mobiliteit - dekking via reserve Fonds Zoetermeer 2040 Mobiliteit participatie en onderzoek - dekking via reserve Fonds Zoetermeer 2040	195 -195 240 -240	195 -195	195	195
7. Wet Goed Verhuurderschap en Wet betaalbare huur - dekking via OAD	135	106	97	93
8. Voorbereiding regiodeal - dekking via reserve Fonds Zoetermeer 2040	100 -100	pm	pm	pm
9. Penvoerderschap Hoefweg - dekking via reserve Fonds Zoetermeer 2040	20 -20	20 -20	20 -20	20 -20
Saldo	**295**	**266**	**452**	**448**

Bedragen x € 1.000

Overhead Beleidswijzigingen/Nieuw beleid	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
1. Subsidiewerver - dekking via OAD (reservering groei van de stad)	130	130	130	130
2. Public Affairs: (extra adviseur) - dekking via OAD (reservering groei van de stad)	130	130	130	130
3. Public Affairs: uitvoeringsbudget - dekking via OAD (reservering groei van de stad)	40	40	40	40
4. Personeelsvergoedingen: reiskostenregeling - dekking vanuit bezuinigingsvoorstel Ramingssystematiek (p-max -1) via OAD	250	250	250	250

5. Integriteitscoördinatoren (2 fte) en integriteitsonderzoek	300	300	300	300
Saldo	**850**	**850**	**850**	**850**

	Bedragen x € 1.000			
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien Beleidswijzigingen/Nieuw beleid	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
1. Inzetten reservering groei van de stad	300	300	300	300
Saldo	**300**	**300**	**300**	**30**

Bezuinigingsvoorstellen

	Bedragen x € 1.000			
Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
1. Besparing subsidies Onderwijs	262	193	224	254
2. Economie, werkbudget en capaciteit	150	150	150	150
3. Verbonden partijen (maatregel 5, 27, 157, 167): - De Binnenbaan BV - Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag	 450 9	 450 9	 450 9	 450 9
4. Citymarketing	47	47	47	47
Saldo	**918**	**849**	**880**	**910**

				Bedragen x € 1.000
Programma 2 Samen leven en ondersteunen Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
1. Besparing subsidies Jeugd	250	250	250	250
2. Effectiever inrichten individuele voorzieningen (Wmo/HH)	250	250	250	250
3. Vrijwilligerswaardering	20	20	20	20
4. Verbonden partijen (maatregel 5, 27, 157, 167), Gemeenschappelijke regelingen: - GGD/VT - Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden	 189 11	 189 11	 189 11	 189 11
Saldo	**720**	**720**	**720**	**720**

				Bedragen x € 1.000
Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
1. Vervangingsinvesteringen kapitaliseren	7.000	7.000	7.000	7.000
2. Kostendekkendheid afvalstoffenheffing	350	350	350	350
3. Kostendekkendheid rioolheffing	130	130	130	130
4. Zwerfvuil ruimen financieren door bijdrage verpakkingsindustrie	35	35	35	35
5. Verhoging leges kabels en leidingen	123	123	123	123
6. Beperken herstelwerkzaamheden openbare ruimte	53	53	53	53
7. Verlagen budget tijdelijke kwaliteitsimpuls	100			

8. Verlagen werkbudget energietransitie	63	63	63	63
Saldo	**7854**	**7754**	**7754**	**7754**

Bedragen x € 1.000

Programma 4 Vrije tijd Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
1. Amendement 2506-L bezuiniging vinden in Programma 4, Vrije Tijd	121	121	121	121
2. Realistische investeringsplanning: Poppodium Boerderij	450			
3. Realistische investeringsplanning: Investeringsagenda Sport	500			
Saldo	**1.071**	**121**	**121**	**121**

Bedragen x € 1.000

Programma 5 Veiligheid Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
1. Verbonden partijen (maatregel 5, 27, 157, 167), Gemeenschappelijke regelingen: - Omgevingsdienst Haaglanden - Veiligheidsregio Haaglanden	 80 740	 80 740	 80 740	 80 740
Saldo	**820**	**820**	**820**	**820**

Bedragen x € 1.000

Programma 6 Dienstverlening en participatie Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**

1. Kostendekkendheid leges omgevingsvergunning	200	200	200	200
2. Kostendekkendheid leges huwelijken en scans	43	43	43	43
3. Dienstverlening publieksbalies	50	50	50	50
4. Verkiezingen	84	84	84	84
Saldo	**377**	**377**	**377**	**377**

				Bedragen x € 1.000
Programma 7 Inrichting van de stad Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Niet van toepassing				
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**

				Bedragen x € 1.000
Overhead Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
1. Dotatie algemene reserve	290	290	290	290
2. Verlaging personeelsgerelateerde kosten	100	100	100	100
3. Verlagen ICT	237	237	237	237
4. Verlagen inhuur (organisatiebreed)	250	250	250	250

5. Systematiek overheadtoerekening aan projecten*	1.000	1.000	1.000	1.000
Saldo	**1.877**	**1.877**	**1.877**	**1.877**

* Deze bezuiniging is verder doorgerekend en geeft een extra voordeel van € 1,159 mln. in 2026, aflopend naar € 0,999 mln in 2029. Dit is verwerkt in de cijfers en opgenomen in het hoofdstuk Financiële begroting.

				Bedragen x € 1.000
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
1. Inzet surplus algemene reserve	5.000	pm	pm	pm
2. Ramingssystematiek (p-max -1)*	1.800	1.800	1.800	1.800
3. Inflatie voor 2024 niet helemaal compenseren (-2%), inclusief extra verlaging prijsindexatie met 0,25% (toezegging 700)	3.600	3.600	3.600	3.600
4. Veroudering van de stad	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
5. Realistische investeringsplanning: aframing groei van de stad en rentekasgeldlening	550			
Saldo	**9.950**	**4.400**	**4.400**	**4.400**

* Deze bezuiniging is verder doorgerekend en geeft een extra voordeel van € 1,0 mln. Dit is verwerkt in de cijfers en opgenomen in het hoofdstuk Financiële begroting.

Bijlage 3 Kerncijfers

Inwoners

Op 1 januari 2025 telde Zoetermeer 129.852 inwoners. Daarmee is Zoetermeer qua inwonertal de vierde gemeente van Zuid-Holland, na Rotterdam (672.960), Den Haag (568.945) en Leiden (130.638). Naar verwachting neemt het inwonertal de komende tien jaar nog toe naar ongeveer 140.000, waarna stabilisatie intreedt. Deze prognose uit augustus 2025 is gebaseerd op de stand van de bevolking, woningvoorraad en woningbouwplanning. Prognose (vanaf de streepjeslijn).

Inwonersaantal in Zoetermeer op 1 januari (prognose vanaf 2026)
Bronnen: GBA (1970-2013), BRP (2014-2025) en Bevolkingsprognose Zoetermeer 2026-2045

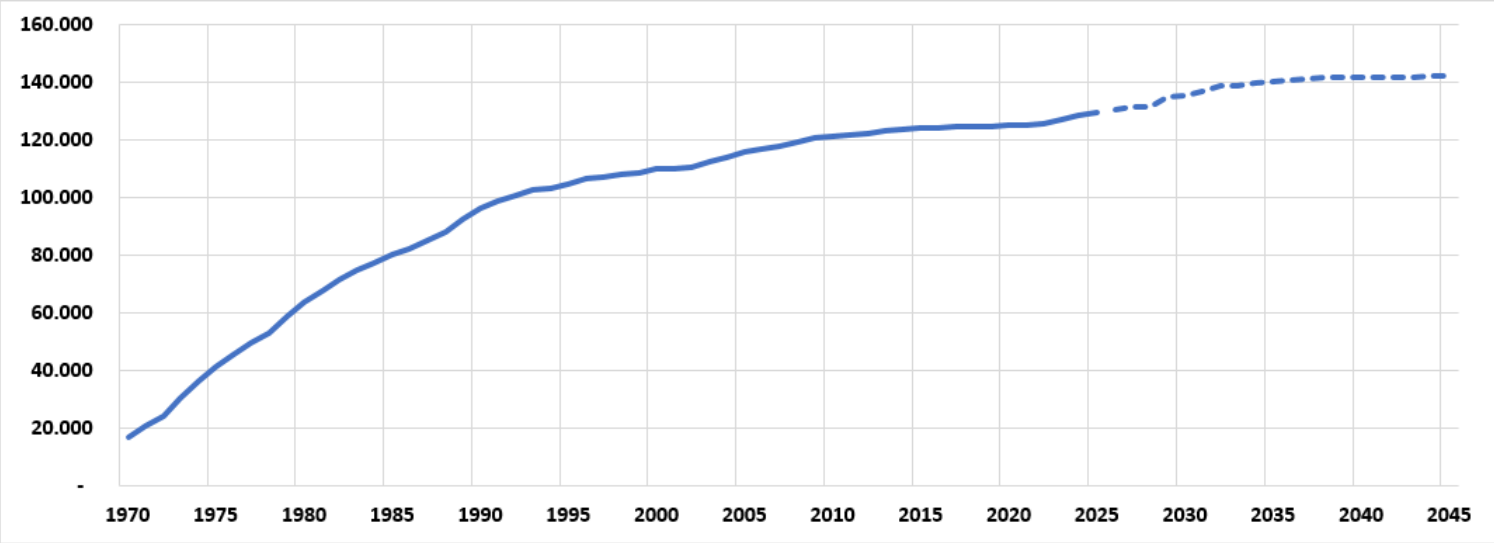

Woningen

Op 1 januari 2025 telde Zoetermeer 58.213 woningen. Volgens de woningbouwplanning 2025-2039 loopt het aantal woningen op tot 64.537 op 1-1-2039. Op 1 januari 2025 heeft Zoetermeer een gemiddelde woningbezetting van 2,23 bewoners per woning. De gemiddelde woningbezetting loopt naar verwachting terug tot 2,20 in 2039.

Woningvoorraad Zoetermeer op 1 januari (prognose vanaf 2026)
Bronnen: BAG (1970-2025) en Woningbouwplanning 2054-2039

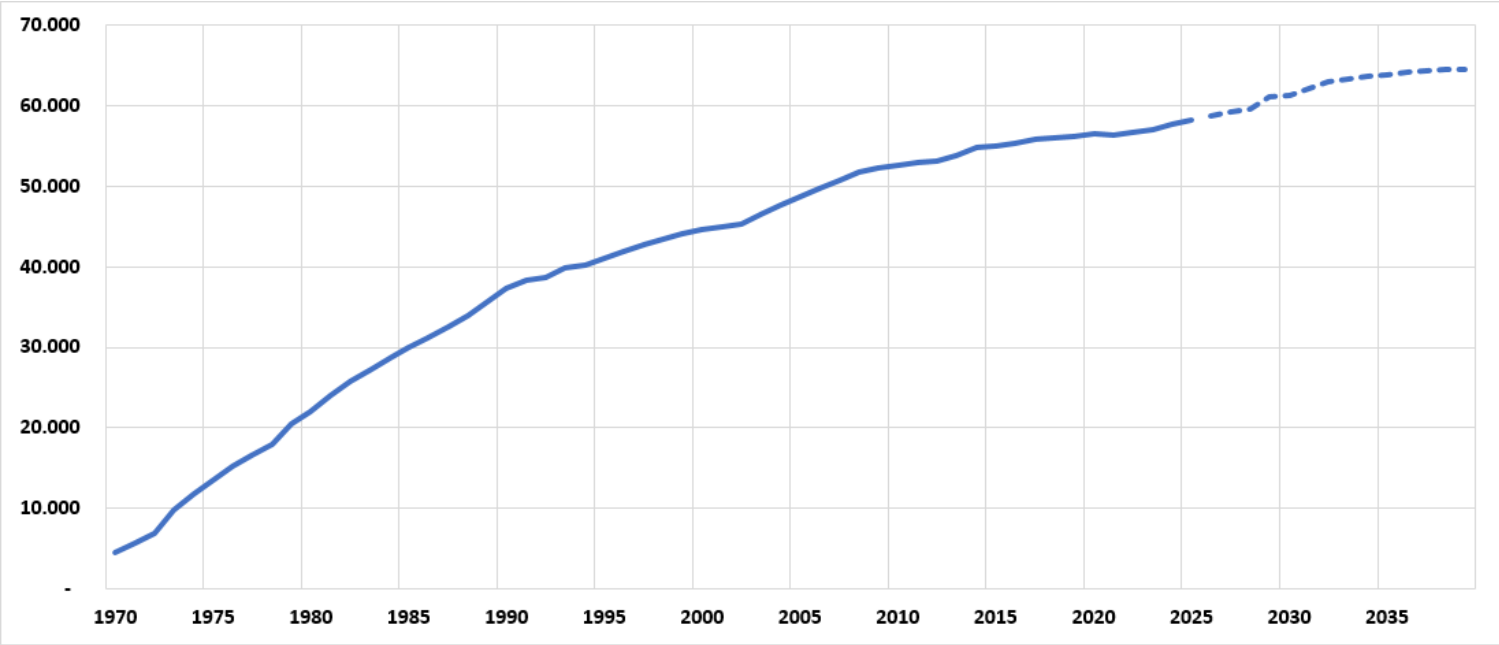

Leeftijdsopbouw

De afgelopen 50 jaar is het aandeel jongeren (t/m 19 jaar) steevast gedaald, terwijl de vergrijzing (65+) is blijven stijgen. Op 1-1-2025 is 22,4% van de bevolking 19 jaar of jonger, 56,3% is tussen de 20 en de 64 jaar en 21,3% is 65 jaar of ouder. Zowel de percentages per leeftijdscategorie als de trend gedurende de jaren zijn in lijn met de cijfers op landelijk niveau. De prognose is dat de verhouding tussen de drie leeftijdscategorieën de komende twee decennia ongeveer gelijk blijft.

Ontwikkeling drie leeftijdscategorieën in Zoetermeer (1970-2045, prognose vanaf 2026), in %
Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden. De cijfers in deze tabel kunnen afwijken van eerder gepubliceerde aantallen i.v.m. jaarlijkse herberekening.

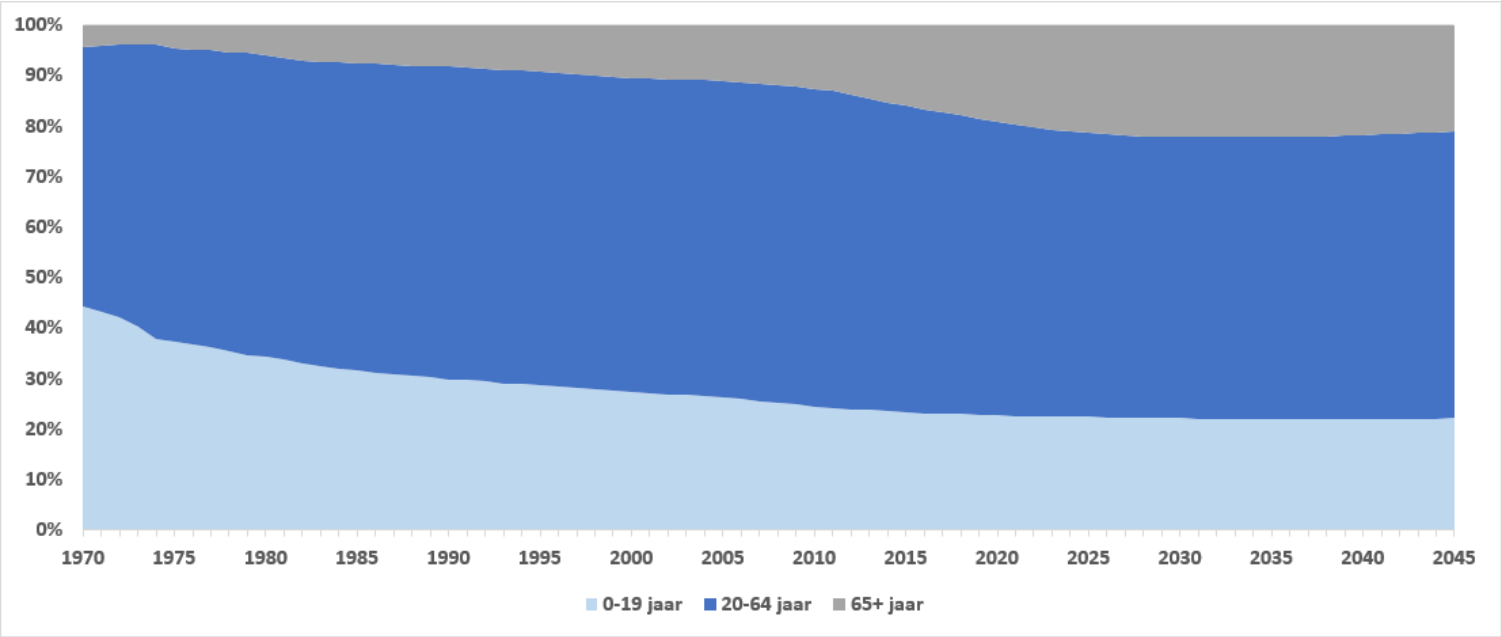

Banen

Op 1 april 2024 bedroeg het aantal banen in Zoetermeer 57.628. Vanwege veranderingen bij het uitvoerend onderzoeksbureau is de peildatum voor de cijfers vanaf 2015 niet langer 1 januari, maar 1 april. Daarnaast zijn de cijfers voor 2015 niet meer opnieuw berekend. Tussen 2015 en 2024 fluctueerde het aantal banen tussen de 51.000 en de 58.000.
De cijfers in de tabel kunnen afwijken van eerder gepubliceerde aantallen i.v.m. jaarlijkse herberekening.

Aantal banen in Zoetermeer per 1 april (tot 2015 per 1 januari)
Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden

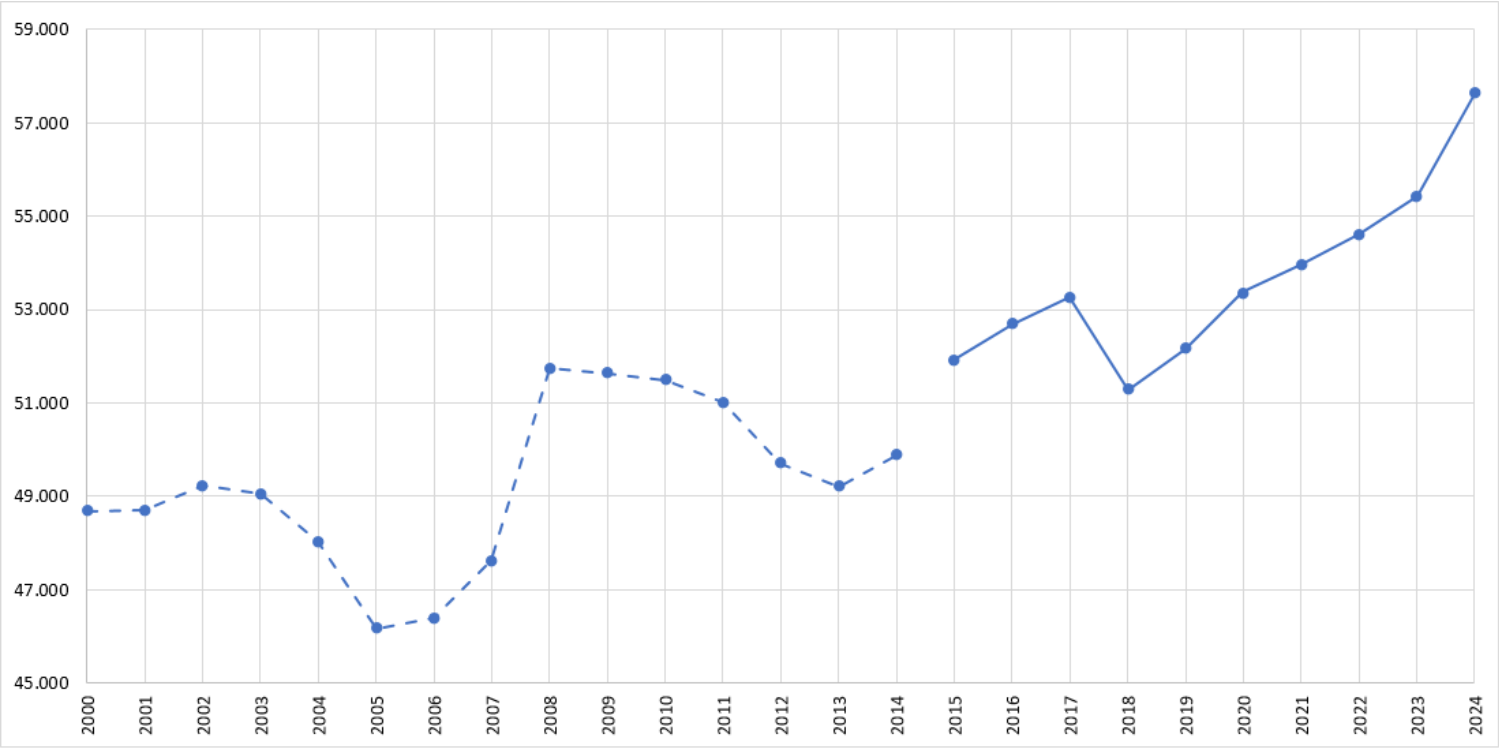

Werkloosheid

In januari 2025 waren er in Zoetermeer 5.842 geregistreerde werklozen, 46 meer dan een jaar eerder. Een vergelijking met de jaren voor 2018 is niet goed te maken, omdat er sprake is van een andere definitie om de aantallen vast te stellen. Daarnaast zijn eerder dit jaar de cijfers vanaf 2018 opnieuw berekend, waardoor die cijfers af kunnen wijken van eerder gepubliceerde aantallen.

Aantal niet-werkende werkzoekenden in Zoetermeer (op 1 januari)
Bron: UWV.

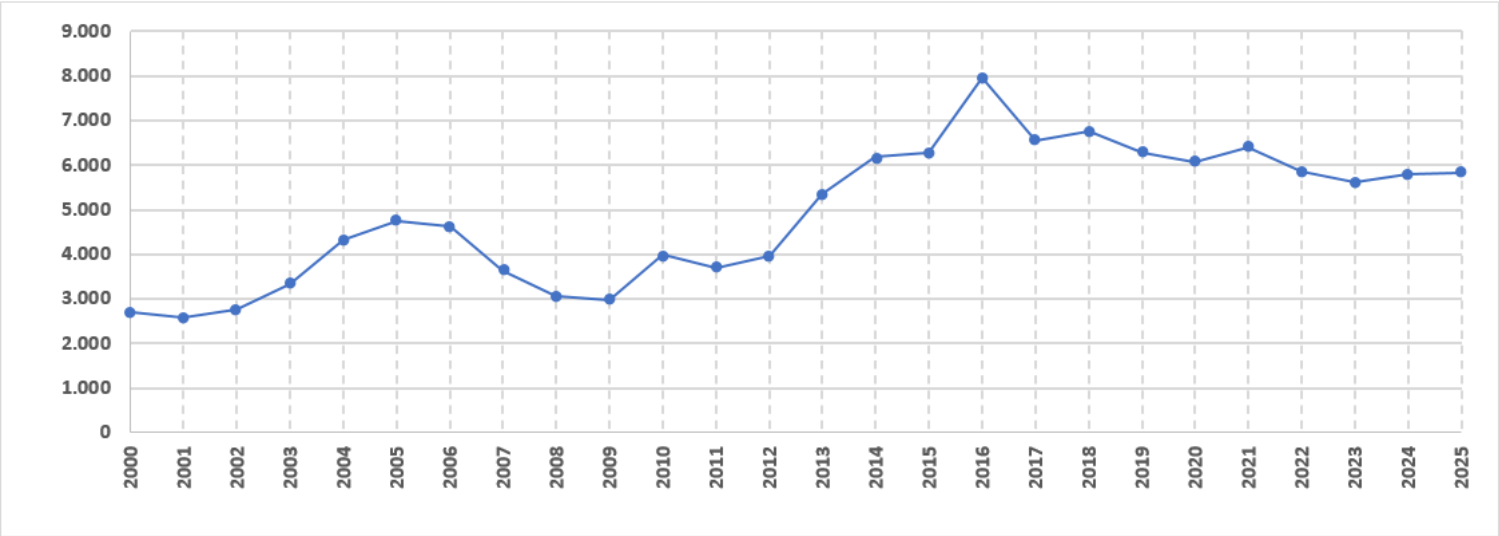

Bijstand

Aan het einde van het vierde kwartaal van 2024 ontvingen 2.450 inwoners van Zoetermeer een Participatiewet-uitkering (met ingang van 2015 is de WWB-uitkering vervangen door de Participatiewet-uitkering). Een jaar eerder waren dit er 2.470. Dit is een daling van 0,8%. Landelijk gezien was er sprake van een stijging van 1,39%.

Aantal uitkeringen Participatiewet, personen tot 65 jaar, in Zoetermeer, periode 2010-2024, per eind van elk kwartaal
Bron: CBS

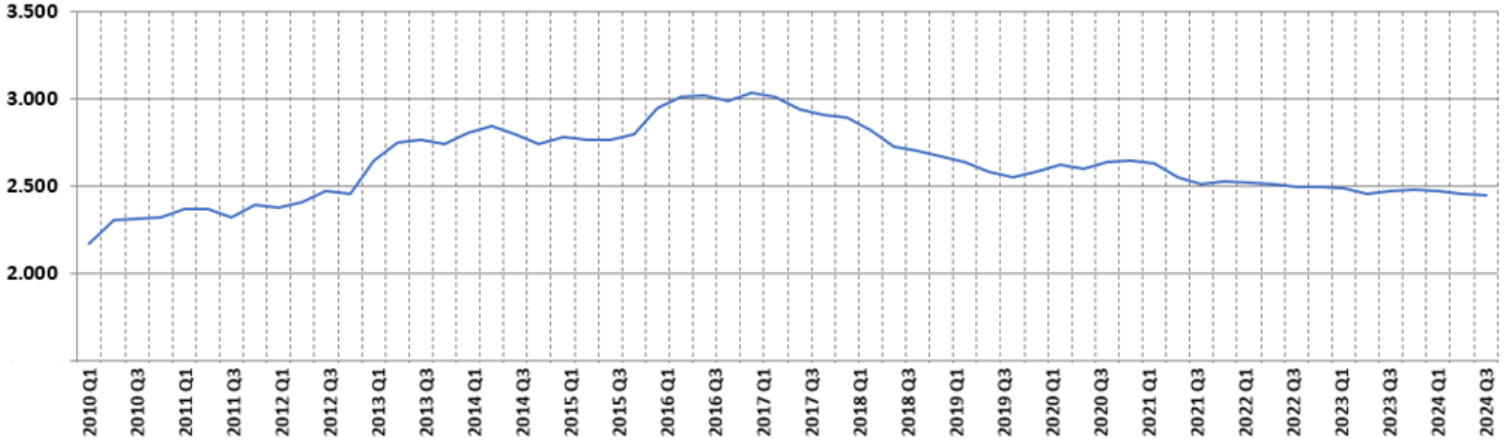

Zoetermeer in vergelijking met de 50 grootste gemeenten

In de Atlas voor Gemeenten worden gemeenten op verschillende punten met elkaar vergeleken. In 2025 behaalde Zoetermeer de 16e plek op de woonaantrekkelijkheidsindex, net als het jaar ervoor.
De sociaaleconomische index is in 2024 vervangen door de Bredewelvaartsindex. Deze index werkt op een heel andere manier, waardoor de sociaaleconomische index en de bredewelvaartsindex niet met elkaar te vergelijken zijn. In de bredewelvaartsindex wordt gekeken naar 34 indicatoren, zoals inkomen, vermogen, ervaren gezondheid, opleidingsniveau, reistijd woon-werk, tevredenheid met de woning en woonomgeving, aantal misdrijven, en opkomst bij de Tweede Kamerverkiezingen.
In 2024 stond Zoetermeer op plek 34 van de 50 grootste gemeenten. De ranglijst voor 2025 is (nog) niet bekend.

Bron: Atlas voor gemeenten

Rangorde op de lijst van 50 gemeenten	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Sociaaleconomische index	21	21	19	18	18	19	17	21	-	-
Bredewelvaartsindex	-	-	-	-	-	-	-	-	35	-
Woonaantrekkelijkheidsindex	27	27	28	24	28	31	31	16	16	16

Bijlage 4 Reserves

Bedragen x € 1.000

Stand per 1 januari	2026				2027	2028	2029	2030
	Stand 1-1-2026	Toevoe-gingen	Onttrek-kingen	Verwach-tingen	Stand 1-1-2027	Stand 1-1-2028	Stand 1-1-2926	Stand 1-1-2030
Algemene reserves								
Reserve versterking financiële positie Grondbedrijf	5.063	690	-9	493	6.238	7.473	7.192	7.154
Reserve in verband met risico's Grondbedrijf	321	460	-199	-222	360	83	56	22
Vrij inzetbare reserve	162.270	102	-5.185	364	157.551	157.674	157.718	157.728
Reserve risico's programma Entree	8.652	0	0	0	8.652	8.652	8.652	8.652
Totaal algemene reserves	**176.307**	**1.252**	**-5.392**	**635**	**172.802**	**173.882**	**173.618**	**173.557**
Bestemmingsreserves								
a. Reserves waarvan de bespaarde rente ten gunste van de exploitatie blijft								
Reserve algemeen dekkingsmiddel	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***
b. Reserves met een inhoudelijke bestemming								
Reserve Bovenwijkse voorzieningen Binnenstad	0	0	0	0	0	0	0	0
Fonds Zoetermeer 2040	94.545	1.922	-18.300	-21.340	56.828	48.791	44.169	40.316
Sociaal Innovatiefonds	1.123	0	-259	-380	484	354	314	314
Zoetermeers Noodfonds	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Arbeidsmarktregio ZHC	1.800	0	0	0	1.800	1.800	1.800	1.800
Duurzaamheidsfonds Zoetermeer 2040	9.864	0	-1.945	0	7.919	4.804	2.804	0
Reserve Integraal Veiligheidsbeleid	142	0	0	0	142	142	142	142
Reserve investeringsimpuls amateurverenigingen	83	0	0	505	588	588	588	588
Reserve Beeldende kunst in de openbare ruimte	496	221	-43	0	675	944	1.127	1.441
Reserve flankerend beleid	2.000	0	0	0	2.000	2.000	2.000	2.000
Reserve EU-initiatieven	93	0	0	0	93	93	93	93
Subtotaal	***110.147***	***2.143***	***-20.547***	***-21.215***	***70.529***	***59.517***	***53.038***	***46.694***
c. Kosten-egalisatiereserves								
Reserve dekking kapitaalasten	6.298	9.392	-42	0	15.648	18.522	18.154	17.789
Reserve egalisatie investeringen schoolgebouwen	6.257	2.825	-2.691	113	6.504	6.548	6.594	6.647
Egalisatiereserve parkeren	0	0	0	0	0	0	0	0
Brede bestemmingsreserve	16.180	200	-21	-1.248	15.111	12.094	9.560	8.560
Rente egalisatie reserve	4.900	0	0	0	4.900	4.900	4.900	4.900
Egalisatiereserve groot onderhoud bovengronds	5.160	0	0	-100	5.060	5.060	5.060	5.060
Subtotaal	***38.795***	***12.417***	***-2.754***	***-1.235***	***47.223***	***47.124***	***44.268***	***42.955***
Totaal bestemmingsreserves	**148.942**	**14.560**	**-23.301**	**-22.449**	**117.752**	**106.641**	**97.305**	**89.650**
ALGEHEEL TOTAAL RESERVES	**325.249**	**15.812**	**-28.693**	**-21.814**	**290.553**	**280.524**	**270.924**	**263.207**

Bedragen x € 1.000

	2026 toevoegingen via programma										2026 onttrekkingen via programma (als negatieve bedragen)									
	1	2	3	4	5	6	7	OAD	Overh.	Totaal	1	2	3	4	5	6	7	OAD	Overh.	Totaal
Algemene reserves																				
Reserve versterking financiële positie Grondbedrijf							690			690							9			9
Reserve in verband met risico's Grondbedrijf							460			460							199			199
Vrij inzetbare reserve								102		102								5.185		5.185
Totaal algemene reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1.150**	**102**	**0**	**1.252**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**207**	**5.185**	**0**	**5.392**
Bestemmingsreserves																				
a. Reserves waarvan de bespaarde rente ten gunste van de exploitatie blijft																				
Reserve algemeen dekkingsmiddel										0										0
b. Reserves met een inhoudelijke bestemming																				
Reserve Bovenwijkse voorzieningen Binnenstad										0										0
Fonds Zoetermeer 2040							690	1.232		1.922	140	106	1.976		790	130	4.957	10.174	27	18.300
Sociaal Innovatiefonds										0		259								259
Zoetermeers Noodfonds										0										0
Reserve Arbeidsmarktregio ZHC										0										0
Duurzaamheidsfonds Zoetermeer 2040										0			1.745				200			1.945
Reserve Integraal Veiligheidsbeleid										0										0
Reserve investeringsimpuls amateurverenigingen										0										0
Reserve Beeldende kunst in de openbare ruimte							221			221				43						43
Reserve flankerend beleid										0										0
Reserve EU-initiatieven										0										0
Subtotaal	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***	***911***	***1.232***	***0***	***2.143***	***140***	***365***	***3.721***	***43***	***790***	***130***	***5.157***	***10.174***	***27***	***20.547***
c. Kosten-egalisatiereserves																				
Reserve dekking kapitaalasten								9.392		9.392								42		42
Reserve egalisatie investeringen schoolgebouwen	2.688							137		2.825	2.691									2.691
Egalisatiereserve parkeren										0										0
Brede bestemmingsreserve								200		200							21			21
Rente egalisatie reserve										0										0
Egalisatiereserve groot onderhoud bovengronds										0										0
Subtotaal	***2.688***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***	***9.729***	***0***	***12.417***	***2.691***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***	***21***	***42***	***0***	***2.754***
Totaal bestemmingsreserves	**2.688**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**911**	**10.961**	**0**	**14.560**	**2.831**	**365**	**3.721**	**43**	**790**	**130**	**5.178**	**10.216**	**27**	**23.301**
ALGEHEEL TOTAAL RESERVES	**2.688**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**2.061**	**11.063**	**0**	**15.812**	**2.831**	**365**	**3.721**	**43**	**790**	**130**	**5.385**	**15.401**	**27**	**28.693**

Bijlage 5 Voorzieningen

Bedragen x € 1.000

Stand per 1 januari	2026	2026	2026	2026	2026	2027	2028	2029	2030
	Stand 1-1-2026	Toevoeg. vanuit expl.	Onttrekk. t.g.v. expl.	Recht-streekse aanw.	Verwach-tingen	Stand 1-1-2027	Stand 1-1-2028	Stand 1-1-2926	Stand 1-1-2030
Middelen van derden									
Voorziening afkoopsommen onderhoud graven	462	107	-33	0	7	544	602	662	573
Voorziening middelen van derden riolering	895	0	0	0	0	895	895	895	895
Voorziening middelen van derden afval	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal middelen van derden	**1.357**	**107**	**-33**	**0**	**7**	**1.439**	**1.497**	**1.557**	**1.468**
Egalisatievoorzieningen									
Voorziening onderhoud schoolgebouwen gemeente	0	617	0	0	-617	0	0	0	0
Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	9.037	4.466	0	-9.888	728	4.344	6.549	6.072	6.567
Voorziening riolering	32.208	3.970	0	-3.032	621	33.767	34.947	36.036	37.093
Voorziening groot-onderhoud verzamelcontainers	1.625	357	0	-766	43	1.259	1.333	1.451	1.608
Totaal egalisatievoorzieningen	**42.871**	**9.410**	**0**	**-13.686**	**775**	**39.370**	**42.829**	**43.559**	**45.269**
Overige voorzieningen									
Voorziening bovenwettelijk spaarverlof	918	280	0	0	0	1.198	1.408	1.548	1.618
Voorziening regeling vervroegd uittreden	363	0	0	-242	0	121	121	121	121
Voorziening wethouderspensioenen	6.129	303	0	-200	122	6.354	6.474	6.597	6.729
Voorziening juridische geschillen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Voorziening pensioencompensatie zwembadmedewerkers	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Voorziening verplichtingen afgesloten grondexploitaties	307	0	0	-307	0	0	0	0	0
Voorziening Nelson Mandelabrug	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Voorziening onrendabele top (parkeergarage)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Voorziening jeugdhulp	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Voorziening tunnelbak Europaweg	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Voorziening nadelige complexen Grondbedrijf	35.316	159	0	-22.182	0	13.293	13.437	13.596	13.654
Voorziening dubieuze belastingdebiteuren	0	369	0	-369	0	0	0	0	0
Voorziening dubieuze debiteuren	19	0	0	0	0	19	19	19	19
Voorziening dubieuze bijstandsdebiteuren	6.592	0	0	0	0	6.592	6.592	6.592	6.592
Totaal overige voorzieningen	**49.644**	**1.111**	**0**	**-23.300**	**123**	**27.578**	**28.052**	**28.474**	**28.734**
ALGEHEEL TOTAAL VOORZIENINGEN	**93.872**	**10.629**	**-33**	**-36.986**	**905**	**68.388**	**72.378**	**73.589**	**75.471**

Bijlage 6 Investeringen

Bedragen in € 1.000

Omschrijving	Programma	2026	2027	2028	2029
Eerder genomen raadsbesluiten					
Integraal huisvestingsplan primair en voortgezet onderwijs	1	37.610			
Vervanging tractiemiddelen	3	62	164	236	
Nota Onderhoud Openbare Ruimte	3	21.255	19.269	15.472	15.657
Ondergrondse containers bestaande stad	3	468	99		
Sportaccommodaties	4	1.400			
Sociaal-culturele accommodaties	4	1.315	1.000		
Vastgoedverwerving ASP - R&D kosten	7	200	200	200	200
Ruimtelijk kader en gebiedsbusinesscase Entree	7	2.021	-4.106	11.641	23.143
Uitvoeringsprogramma Binnenstad	7	400	250	345	626
Verkeer en verkeersveiligheid	7	2.285			
Ontwikkelperspectief Meerzicht	7	5.380			
Strategische aankopen vastgoed	7	2.499	2.500	2.500	
Uitvoeringsbudget Stedin Transformatorstations	7		121		
Markt 10	7			1.341	3.093
Kantoorautomatisering Laptops	overhead	1.080			
Totaal Eerder genomen raadsbesluiten		***75.976***	***19.497***	***31.735***	***42.719***
Bij de begroting 2026-2029 te autoriseren investeringen					
Maatschappelijk nut					
Nota Onderhoud Openbare Ruimte	3	299	299	238	238
Totaal investeringen maatschappelijk nut		***299***	***299***	***238***	***238***
Economisch nut					
Vervangingsinvesteringen Onderwijs	1			45	
Vervanging tractiemiddelen	3	101			54
Landmeetapparatuur	3	90			
Sportaccommodaties	4			165	500
Kantoorautomatisering PC's (2023)	overhead		220		
Kantoorautomatisering monitordragers	overhead		34		
Ambtelijke huisvesting en inventaris	overhead	1.000			
Totaal investeringen economisch maatschappelijk nut		***1.191***	***254***	***210***	***554***
Totaal investeringen		**77.466**	**20.050**	**32.183**	**43.511**

Bijlage 7 EMU-saldo

EMU-saldo

Bedragen x € 1.000

		2026	2027	2028	2029
1	Exploitatiesaldo **vóór** toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)?	-12.461	-13.799	-27.609	-26.392
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie?	11.669	11.894	11.913	11.722
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie?	10.596	10.540	10.569	10.544
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd?	19.229	20.210	21.060	21.784
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4				
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:				
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d.				
8	Batenbouwexploitatie:				
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	3.493	14.393	15.477	12.318
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder vraag 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de bovenstaand posten				
11	Verkoop effecten:				
11a	Gaat u effecten verkopen (ja /nee)?				
11b	Zo ja wat is bij verkoop de te verwachten boekwinst op de exploitattie?				
Berekend EMU-saldo		**-12.917**	**-25.968**	**-41.666**	**-38.227**

Bijlage 8 Basisset verplichte indicatoren BBV

Basisset verplichte indicatoren BBV

Het herziene Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft verplicht voor, dat gemeenten een standaard set van (beleids)indicatoren in de begroting en het jaarverslag opnemen. Doel hiervan is de begrotingen inzichtelijker maken voor raadsleden en een betere onderlinge vergelijkbaarheid van gemeentebegrotingen. De gegevens komen van Waar Staat Je Gemeente (WSJG).

De opbouw van door de raad vastgestelde programmabegroting is leidend. De effectindicatoren opgenomen in de programma's zijn specifiek op Zoetermeerse maat gesneden meetfactoren. Deze meetfactoren zijn gekoppeld aan vastgestelde doelen, zodat er een duidelijke samenhang is tussen effecten, doelen en budgetten.
We volgen ook de regelgeving van het BBV en nemen dus de landelijk verplichte (beleids)indicatoren op in de programmabegroting via een link in deze bijlage. De gemeente Zoetermeer kan worden vergeleken met de andere gemeenten. Zie ook de website WSJG:
https://www.waarstaatjegemeente.nl/home

Bij de vergelijking van indicatoren met andere gemeenten past een aantal kanttekeningen:

- Er zijn verschillen in uitgangspositie van gemeenten (vergelijk de hoge uitgaven van Zoetermeer voor jeugdzorg) en verschillen in beleid
- De gegevens uit het dashboard zijn uiteenlopend van aard (appels en peren): er zijn input-, prestatie- en effectindicatoren, alsmede kerncijfers over aantallen inwoners en huishoudens
- Er bestaan verschillen in peiljaren.

De verplichte indicatoren van de overhead zijn niet vermeld op de website WSJG. De overheadindicatoren komen voort uit de Zoetermeerse administratie.

Indicatoren Overhead	Peiljaar	Zoetermeer	Grootteklasse 100.000 – 300.000	Bron
Formatie: Fte per 1.000 inwoners	2025	10,21	Gegevens niet bekend (g.n.b.)	Eigen gegevens formatieplan peildatum 2025-09
Bezetting: Fte per 1.000 inwoners	2025	9,85	g.n.b.	Eigen gegevens peildatum 2025-09
Apparaatskosten: Kosten per inwoner	2025	€ 1.225	g.n.b.	Eigen begroting PB2026
Externe inhuur: Kosten als % van de totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2025	16,90%	g.n.b.	Eigen begroting prognose 2eTB 2025
Overhead: % van totale lasten	2025	10,76%	g.n.b.	Eigen begroting PB2026

Bijlage 9 Afkortingen en begrippen

Lijst afkortingen

AB	Algemeen Bestuur
ACM	Autoriteit Consument en Markt
AMIF	Asiel-, Migratie- en Integratiefonds
A&O	Arbeidsmarkt- en Opleidingsfonds
AOW	Algemene Ouderdomswet
AVA	Algemene Vergadering van Aandeelhouders
AVOI	Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur
AZWA	Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord

BABS	Buitengewoon Ambtenaar van de Burgerlijke Stand
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BB	De Binnenbaan
BBP	Bruto Binnenlands Product
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BBZ	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen
BCF	BTW-Compensatiefonds
BDU	Brede Doeluitkering
BIBOB	Wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur
BKOR	Beeldende Kunst Openbare Ruimte
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid
BLEIZO	Bleiswijk - Zoetermeer
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon opsporingsambtenaar
BOFV	Bestuurlijk Overleg Financiële Verhoudingen
BOPA	Buitenplanse Omgevingsplanactiviteiten
BPH	Businesspark Haaglanden
BRP	Basisregistratie Personen
BRT	Bus Rapid Transit
BSN	Burgerservicenummer
BTW	Belasting over Toegevoegde Waarde
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BV	Besloten Vennootschap
BVO	Bruto Vloeroppervlakte
B&W	Burgemeester en Wethouders
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Lijst afkortingen

CAK	Centraal Administratie Kantoor
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CDOKE	Capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid.
CKC	Centrum voor Kunst en Cultuur
CMS	Client Management System
COA	Centraal Orgaan opvang asielzoekers
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CPB	Centraal Planbureau
CV	Centrale Verwarming
CVW	Centrum Veilig Wonen
DIF	Dutch Innovation Factory
DIG	Diversiteit, Inclusie en Gelijkwaardigheid
DIP	Dutch Innovation Park
DNA	De Nieuwe Arts
DPIA	Dataprotection Impact Assessment
DSO	Digitale Stelsel Omgevingswet
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
EBZ	Economic Board Zuid-Holland
ECB	Europese Centrale Bank
EMO	Extremisme voortkomend uit Maatschappelijk ongenoegen / ideologie
EMU	Economische en Monetaire Unie
ETHOS	European Typology of Homelessness and Housing Exclusion
EU	Europese Unie
EZZ	Eerstelijnszorg Zoetermeer
FG	Functionaris Gegevensbescherming
FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
FINDO	Financiële Informatie Decentrale Overheven
FTE	Full Time Equivalent (formatieplaats(en))
G40	Stedennetwerk middelgrote gemeenten
GALA	Gezond en Actief Leven Akkoord
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie
GDO	Gemeenten voor Duurzame Ontwikkelingen

Lijst afkortingen

GFT+E	Groente-, Fruit-, en Tuinafval + Etensresten
GGD	Gemeentelijke Geneeskundige Dienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
GI	Gecertificeerde Instelling
GIP	Gemeentelijk Informatiepunt
GNB	Gegevens niet Bekend
GR	Gemeenschappelijke regeling
GSL	Groen, Spelen, Leren
GWh	Gigawatt uur
GZ	Gemeente Zoetermeer

HA	Hectare
HAR	Hotel- en accommodatieregeling
HBO	Hoger Beroepsonderwijs
HH	Huishoudelijke Hulp
HIC	High Impact Crime
HOV	Hoogwaardig Openbaar Vervoer
HR	Hoge Raad
HR	Human Resource
HSL	Hogesnelheidslijn

I&A	Informatisering en Automatisering
IBO	Interdepartementaal Beleidsonderzoek
ICT	Informatie- en Communicatie Technologie
IGWS	Integraal Werken aan een Gezonde Stad
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IKC	Integraal Kindcentrum
IKK	Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang
IMOC	Index Materiële Overheidsconsumptie
IPI	Informatiebeveiliging, Privacy en Informatiebeheer
IPP	Industrieschap Plaspoelpolder
IPTA	Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid
ISK	Internationale Schakelklas
IT	Informatietechnologie
IVN	Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid
IZA	Integraal Zorgakkoord

Lijst afkortingen

JBW	Jeugdbescherming West
JGZ	Jeugd Gezondheidszorg
JIP	Jongeren Informatiepunt
JOGG	Jongeren Gewoon Gezond
J&V	Ministerie van Justitie en Veiligheid

LAP	Landelijk Afvalbeheerplan
LEIZO	Leiden - Zoetermeer
LLO	Leven Lang Ontwikkelen

MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs
MDA	Multidisciplinaire Aanpak
MDR	Managed Detection and Response
MIRT	Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport
MJOP	Meerjaren Onderhoud Planning
MKA	Meldkamer Ambulancezorg
MKB	Midden- en Kleinbedrijf
MLN	Miljoen
MOVE	Mobiliteit en Verstedelijking
MPG	Meerjarenperspectief Grondbeleid
MRDH	Metropoolregio Rotterdam Den Haag
MTO	Mantelzorgerstevredenheidsonderzoek
MW	Megawatt

NAR / NARIS	Nationaal Adviesbureau voor Risicomanagement
NCW	Netto Contante Waarde
NDS	Nederlandse Digitaliseringsstrategie
NK	Nederlands Kampioenschap
NOM	Nul op de Meter
NOVEX	Nationale Omgevingsvisie Extra
NV	Naamloze Vennootschap
NVGM	Nationaal Video Museum
NVVK	Nederlandse Vereniging Voor Volkskrediet

OAD	Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen
OAU	Optoppen-Aanplakken-Uitplinten

Lijst afkortingen

OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OCO	Onafhankelijke Cliëntondersteuning
ODH	Omgevingsdienst Haaglanden
OKE	Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie
OPOZ	Openbaar Primair Onderwijs Zoetermeer
OV	Openbaar Vervoer
OZB	Onroerendezaakbelasting
P1, P2 et cetera	Programma 1, Programma 2 et cetera
PA	Powerful Ageing
PARTA	Persoonsgerichte Aanpak Radicalisering en Terroritische Activiteiten
PB	Programmabegroting
P&C	Planning & Control
PBD	Plastic, Blik, Drankenkartons
PFAS	Poly- en Perfluoralkylstoffen
PGA	Persoonsgerichte Aanpak Jeugd
PGB	Persoons Gebonden Budget
PGA-R	Persoonsgerichte Aanpak Radicalisering
PIP	Persoonlijk Inburgeringsplan
PMG	Preventie met Gezag
PN	Perspectiefnota
PSZ	Peuterspeelzaal
Q1 / Q2 / Q3 / Q4	1e, 2e, 3e, 4e Kwartaal
R&D	Research & Development
RBHG	Regionaal Beleidsoverleg Huiselijk Geweld
RIEC	Regionaal Informatie- en Expertisecentrum
RIF	Reserve Investeringsfonds 2030
RIO	Re-integratie officier
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RMC	Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdige schoolverlaters
RPA	Robotic Process Automation
RSIV	Regionaal Samenwerkingsverband Integrale Veiligheid
RVC	Raad van Commissarissen
RVU	Regeling voor Vervroegde Uittreding

Lijst afkortingen

SASE	Secure Access Service Edge
SBO	Speciaal Basisonderwijs
SEBO	Sociaal Economisch Betrokken Ondernemen
SHV	Schuldhulpverlening
SMP	Soortenmanagementplan
SO	Speciaal Onderwijs
SOS	School op SEEF
SPUK	Specifieke Uitkering
SPV	Strategische Plan Verkeersveiligheid
SROI	Social Return on Investment
SZW	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
SW	Sociale Werkvoorziening
TB1 TB2	Eerste / Tweede Tussenbericht
TNO	Toegepast-natuurwetenschappelijk Onderzoek
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
UPV	Uitgebreide Producentenverantwoording
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VPB	Vennootschapsbelasting
VRH	Veiligheidsregio Haaglanden
VSO	Vaststellingsovereenkomst
VSV	Voortijdig Schoolverlaten
VT	Veilig Thuis
VTA	Voorbereiding, Toezicht en Administratie
VT(H)	Veilig Thuis (Haaglanden)
VTH	Vergunningsverlening, Toezicht en Handhaving
VVE	Vereniging van Eigenaren
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WAS	Warenwetbesluit Attracties en Speeltoestellen
WAS	Wijk en Agent Samen
WBH	Wet Betaalbare Huur
WEB	Wet Educatie en Beroepsonderwijs

Lijst afkortingen

WEC	Wet op de Expertisecentra
WGV	Wet Goed Verhuurderschap
WIN	Work in Nederland
WKO	Wet Kinderopvang
WKO	Warmte Koude Opslag
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOO	Wet Open Overheid
WOT	Wet op het Onderwijstoezicht
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
WPG	Wet Publieke Gezondheid
WPO	Wet op het Primair Onderwijs
WSJG	Waar Staat je Gemeente
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
WVO	Wet op het Voortgezet Onderwijs
WWB	Wet Werk en Bijstand
XDR	Extended Detection and Response
ZAGG	Zoetermeerse Aanpak Gezond Gewicht
ZIN	Zorg in Natura
ZM	Zoetermeer
ZOJA	Zoetermeer's Onderwijsjeugdhulparrangement
ZORO	Zoetermeer - Rotterdam
ZWPW	Zoetermeerse Werkwijze Projectmatig Werken
ZV	Ziekteverzuim

Begrippenlijst

Accres	Jaarlijkse groei van de Algemene uitkering uit het Gemeentefonds, gekoppeld aan de groei van de netto gecorrigeerde Rijksuitgaven. Stijgen de Rijksuitgaven dan stijgt ook de omvang van het Gemeentefonds en andersom.
Afschrijving	Jaarlijkse afboeking van een deel van de boekwaarde van een geactiveerd goed. De afschrijving wordt geacht waardevermindering van het actief tot uitdrukking te brengen. De afschrijving wordt ten laste gebracht van de raming van baten en lasten.
Algemene reserves	Deel van het eigen vermogen dat dienst doet als weerstandsvermogen en als buffer voor calamiteiten.
Algemene uitkering	Uitkering uit het Gemeentefonds, aan alle gemeenten op basis van algemene verdeelmaatstaven, vastgelegd in de Financiële verhoudingswet, met het karakter van algemene, vrij te besteden middelen.
Baten	De aanduiding in het BBV voor de opbrengsten/inkomsten van de gemeente.
Begroting	Jaarlijkse verwachtingen op het gebied van beleid (programmaplan en paragrafen) en financiën (overzicht van baten en lasten met toelichting en uiteenzetting van de financiële positie met toelichting).
Bestemmingsreserves	Reserves waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven.
Budgettair neutraal	Een maatregel die de begroting van baten en lasten per saldo niet beïnvloedt.
Collegeprogramma	Dit zijn de hoofdlijnen van het beleid voor een betreffende collegeperiode.
Contractloonstijging	Stijging van het inkomen per werknemer als gevolg van een afgesloten collectieve arbeidsovereenkomst (CAO).
Dekkingspercentage	Bepaalde gemeentelijke lasten kunnen aan de inwoners worden doorberekend (bijvoorbeeld de kosten van de riolering en reiniging). De mate waarin dit gebeurt wordt tot uitdrukking gebracht door het dekkingspercentage. Bij een volledige doorberekening is er sprake van een dekkingspercentage van 100%.
Doelmatigheid	Verhouding tussen ingezette middelen (kosten) en gerealiseerde doelen (opbrengsten).
Financiering	De wijze waarop de gemeente in de behoefte aan geld en kapitaal voorziet: het geldbeheer. Uitgaven en inkomsten gaan niet altijd gelijk op en voor investeringen wordt in principe geld geleend. Daardoor kunnen overschotten of tekorten ontstaan. Op de geld- (kort geld) en kapitaalmarkt (lang geld) wordt dit glad gestreken.
Gemeentefonds	Het landelijke begrotingsfonds onder ministerieel beheer waarin een deel van de opbrengst van de meeste Rijksbelastingen wordt gestort. Uit dit fonds worden jaarlijks (algemene) uitkeringen gedaan aan de gemeenten ter dekking van een deel van hun uitgaven. Deze gelden zijn doorgaans vrij besteedbaar.
Incidenteel	Eenmalig, dat wil zeggen niet jaarlijks terugkerende lasten en baten.
Integratie-uitkeringen	Uitkering uit het Gemeentefonds van tijdelijk aard ter overbrugging van een gefaseerde overheveling van specifieke Rijksuitkeringen naar de Algemene uitkering uit het Gemeentefonds.
Investering met economisch nut	Betreft een aanschaf van een bedrijfsmiddel waarvoor op de markt een prijs te krijgen is.
Investering in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	Betreft een aanschaf van een bedrijfsmiddel waarvoor op de markt geen prijs te krijgen is.
Jaarstukken	Jaarlijkse realisatie op het gebied van beleid (in het jaarverslag met een programmaverantwoording en de paragrafen) en financiën (in de jaarrekening met een programmarekening met toelichting en de balans met toelichting).
Kapitaallasten	Kapitaallasten bestaan uit de componenten afschrijving en rentekosten. Het zijn exploitatiekosten van activa. De rentekosten ontstaan omdat beslag op vermogen wordt gelegd. Door de dalende boekwaarde vanwege jaarlijkse afschrijving nemen de rentekosten in de loop van de jaren af.
Kasgeldlimiet	Deel van het financieringstekort dat maximaal tegen kort geld mag worden geleend. Is het financieringstekort hoger dan de kasgeldlimiet dan moet dat via lang geld worden gefinancierd.
Kengetal	Een absoluut getal of een verhoudingsgetal dat is uitgedrukt in fysieke- of in geldeenheden en dat de toestand van of de ontwikkeling op een beleidsterrein in beeld brengt.
Kerngegevens	Opsomming van relevante gegevens met het doel in één oogopslag een indruk te geven waar het in het desbetreffende werkterrein om gaat.
Kort geld	Gelden die worden geleend op de geldmarkt.
Lang geld	Gelden die worden geleend op de kapitaalmarkt.
Leges	Betaling voor een gemeentelijk goed of een dienst op een publiekrechtelijke grondslag (bijvoorbeeld leges voor paspoorten, leges voor rijbewijzen). Leges mogen kostendekkend zijn.

Begrippenlijst

Liquiditeitsplanning	Een liquiditeitsplanning geeft inzicht in tijdstip, omvang en periode waarvoor financieringsmiddelen moeten worden aangetrokken. Door een tijdig inzicht in het toekomstig liquiditeitsverloop wordt voorkomen dat dure ad-hoc maatregelen moeten worden genomen.
Missie	Bestaansrecht (boodschap) van de organisatie, bezien vanuit de maatschappelijke functie die zij vervult.
Nominale compensatie	De aanpassingen van de Algemene uitkering uit het Gemeentefonds ter compensatie van loon- en prijsontwikkelingen.
Onderuitputting	Onderbesteding van budgetten in enig jaar.
Open-einde-regelingen	Regeling op grond waarvan derden buiten de overheid recht hebben op geldelijke bijdrage van de overheid of de sociale fondsen ongeacht of deze overheid / fondsen voldoende budget daarvoor hebben. Deze derden moeten voldoen aan in de regeling vastgelegde voorwaarden. Anders dan door het aanpassen van deze voorwaarden kan de overheid het beroep op een openeinderegeling niet beheersen.
Perspectiefnota	Nota van het college aan de raad, die in het voorjaar verschijnt en tijdens het zogenoemde voorjaarsdebat wordt besproken. Hierin worden de uitgangspunten voor het beleid voor de komende jaren voorgelegd. Daarvan afgeleid worden centrale thema's voor het volgende jaar aangegeven.
Precariobelasting	Belasting voor het gebruiken van openbare grond of water. De belasting kan worden geheven van degenen die voorwerpen onder, op of boven openbare gemeentegrond of water hebben of van degene voor wie dit gebeurt.
Stelpost	Een begrotingspost waarop bedragen worden geraamd die nog niet specifiek benoemd kunnen worden of nog te verdelen zijn.
Treasury	De treasury is het geheel van activiteiten in verband met de financiering.
Treasurystatuut	Hierin worden de uitgangspunten, doelstellingen, beleidsmatige en organisatorische kaders voor de treasuryfunctie vastgelegd. Tevens worden regels opgenomen over de inhoud, vorm en periodiciteit van de verantwoordingsinformatie van de ambtelijke organisatie aan het college. In het treasurystatuut worden ook regels opgenomen over de treasuryparagraaf.
Tussenbericht	Tussentijdse informatie van het college aan de raad over de realisatie van de begroting van het lopende boekjaar.
Voorziening	Bedrag gereserveerd voor toekomstige uitgaven waarvan de aard en in mindere mate de omvang bekend zijn of om fluctuaties in (exploitatie) kosten op te vangen. Voorzieningen vormen geen deel van het eigen vermogen maar kunnen wel als eigen financieringsmiddelen dienen.

Bijlage 10 Verbonden partijen

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	
Doel	Het doel/beleid van de gemeente is het gemeentelijke belang, samen met de andere aandeelhouders vanuit het publiek domein als bezitter van de BNG, handhaven.
Beleid	De gemeente ziet het aandelenbezit in de BNG als een duurzame belegging.
Financiële effecten (gemeente)	Het dividend 2024, in 2025 vastgesteld en ten gunste van het boekjaar 2025 gebracht, bedraagt € 8.800 (in 2024 € 7.600).
Risico	De politieke, economische en monetaire ontwikkelingen. BNG heeft als rating driemaal AAA.
Financieel en bestuurlijk belang	De gemeente heeft 3.510 aandelen (nominaal à € 2,50, totaal € 8.775). Dit is een belang van 0,0063%.
Bijdrage aan doel-stelling programma	Het dividend is een algemeen dekkingsmiddel.
Relatie met programma	Programma OAD.
Beleidsvoornemens / beleidskader	De gemeente heeft geen specifieke beleidsvoornemens.
Vestigingsplaats	Den Haag.
Doel / openbaar belang	BNG Bank is van en voor de publieke sector. Alles wat we doen staat in het teken van maatschappelijke impact. Bij ons draait het niet om zoveel mogelijk winst, maar om maximale maatschappelijke impact. Dat is onze drijfveer.

Beleid /voortgang	• BNG Bank biedt klanten kredieten tegen de scherpste tarieven, mogelijk gemaakt door onze lage organisatiekosten en financieringskosten. • BNG Bank biedt een digitale dienstverlening in combinatie met persoonlijk contact als dat nodig is. • BNG Bank is aantoonbaar duurzaam. • BNG Bank heeft efficiënte processen en richt zich op het continu verbeteren van deze processen. • De data van BNG Bank zijn van hoge kwaliteiten ze zijn goed toegankelijk. • BNG Bank heeft moderne en veilige IT. • We zijn een bank met een hart, gericht op persoonlijke groei en samenwerking.
Eigen vermogen verbonden partij	Per begin 2024: 4.721, waarvan € 4.412 mln. van aandeelhouders Per eind 2024: € 4.777, waarvan € 4.468 mln. van aandeelhouders
Vreemd vermogen verbonden partij	Per begin 2023: € 107.459 mln. Per eind 2023: € 110.819 mln.
Resultaat verbonden partij	De nettowinst 2024 voor aandeelhouders bedraagt € 279 mln. (2023: € 240 mln.). Hiervan wordt 50,0% uitgekeerd als dividend (€ 2,51 per aandeel, in 2023 50%: € 2,16).

Stedin	
Doel	Het aandelenbezit in Stedin betreft een duurzame belegging.
Beleid	De gemeente ziet het aandelenbezit in Stedin in de gewone aandelen als een duurzame (langjarige) belegging. De deelname in de cumulatief preferente aandelen ondersteunen Stedin in haar financieringsbehoefte in het kader van de energietransitie. De gemeente heeft geen prestatiedoelstellingen.

Financiële effecten (gemeente)	*Gewone aandelen* Het dividend gewone aandelen 2024, in 2025 vastgesteld en ten gunste van het boekjaar 2025 gebracht, bedraagt € 1,0 miljoen (2023: € 1.0 mln.). *Cumprefs (cumulatief preferente aandelen)* Op de cumprefs wordt 3% rendement uitgekeerd, een vast rendement van € 267.000. *Te begroten dividend* De benodigde investeringen voor de Energietransitie omvatten aanzienlijke bedragen, waardoor de financieringsbehoefte de komende jaren sterk toeneemt. Tot voor kort mochten deze investeringen niet meegenomen worden in de tarieven. De ACM (Autoriteit Consument & Markt) heeft nu besloten dat dat wel mag waardoor Stedin de tarieven heeft kunnen verhogen en daarmee de winstgevendheid (vooral nodig voor het versterken van het eigen vermogen en daarmee de benodigde investeringen te kunnen financieren). Op basis daarvan is het dividend voor gewone aandelen in de begroting 2026 verhoogd naar € 0,5 miljoen naar € 1,5 mln.
Risico	Voor de energietransitie en beheer en onderhoud heeft Stedin berekend dat de komende jaren € 8 miljard moet worden geïnvesteerd. Omdat de doelstellingen voor de energietransitie de laatste jaren steeds ambitieuzer worden, de snelheid van de energietransitie toeneemt en het verzorgingsgebied (aantal klanten) snel groeit dan gedacht, wordt verwacht dat de investeringen verder zullen oplopen. De omstandigheden om deze investeringen mogelijk te maken zijn uitdagend. Ontwikkelingen die het uitvoeren van deze ontwikkelingen moeilijk maken zijn onder andere: Personeelstekorten, ruimtevraag investeringen, de steeds grotere complexheid van het verkrijgen van vergunningen, de versnelling van de energietransitie, de groei van het verzorgingsgebied, verkrijgen materiaal, stikstofproblematiek. Dit leidt tot problemen met de levering van energie waardoor er steeds meer congestiegebieden (locaties waar het energienetwerk al maximaal wordt benut en nieuwe klanten niet meer aangesloten kunnen worden totdat de capaciteit van het netwerk vergroot is) in het verzorgingsgebied van Stedin ontstaan. Stedin heeft in Zoetermeer nog geen congestiegebieden. Toch is Zoetermeer een congestiegebied. Dit komt omdat op 5 december 2024 Tennet (de beheerder van het landelijke hoogspanningsnet in Nederland) de gehele provincie Zuid-Holland als congestiegebied heeft aangewezen. Dit heeft vooral gevolgen voor grootgebruikers, waaronder ook vaak wijkvoorzieningen vallen (zie ook programma 7). Het tarief voor een gemiddeld twee-persoonshuishouding is in 2025 gestegen van € 650 naar € 733. De stijging komt hoofdzakelijk door de gestegen kosten voor de uitbreiding van het elektriciteitsnet. De netbeheerders maken zich zorgen over de stijging van de netkosten. Ze kunnen onbedoeld leiden tot energie-armoede bij huishoudens of Europese concurrentievervalsing voor bedrijven. Daarom pleiten netbeheerders voor een herijking van de manier waarop die kosten worden doorberekend. Oplossingen hiervoor zijn bijvoorbeeld door de capaciteit van het net – met prijsprikkels – veel beter te benutten. Hiermee kun je investeringen, en dus extra kosten, voorkomen. Consumenten kunnen zelf ook helpen door bijvoorbeeld warmtepompen of laadpalen in de avondpiek (tussen 16.00 en 21.00 uur) zo min mogelijk te gebruiken.

	Stedin heeft als een rating van A-.
Financieel en bestuurlijk belang	De gemeente bezit 116.280 aandelen (een belang van 2,05%) en 18.518 cumulatief preferente aandelen (4,45%).
Bijdrage aan doel-stelling programma	Het aandelenbezit Stedin betreft een duurzame belegging. De deelname in de cumulatief preferente aandelen ondersteunen Stedin in haar financieringsbehoefte in kader van de energietransitie. De aandelen Stedin kunnen alleen vervreemd worden door een aan/verkoop aan overheidsinstellingen.
Relatie met programma	Programma 3: Leefbaarheid, duurzaam en groen. Programma 7: Inrichting van de Stad. Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen.
Beleidsvoornemens / beleidskader	De aandelen Stedin kunnen alleen vervreemd worden door een aan/verkoop aan overheidsinstellingen.
Vestigingsplaats	Rotterdam.
Doel / openbaar belang	Missie: Samen werk maken van een leefwereld vol nieuwe energie. Visie: De energietransitie mogelijk maken door het sneller bouwen., optimaal benutten en goed beheren van de netten.
Beleid /voortgang	<u>Beter netbeheer</u> • Betrouwbare netten: zodat levering van energie op hoog niveau verzekerd blijft. • Betaalbare en efficiënte dienstverlening: zodat de energie-infrastructuur zo betaalbaar mogelijk blijft. • Hoge kwaliteit van producten en diensten: zodat klanten en stakeholders goed worden bediend. <u>De energietransitie mogelijk maken</u> • Toekomstbestendige netten: onze netten geschikt maken en houden tijdens de energietransitie. • Beschikbare netinformatie: om stakeholders (marktpartijen, gemeenten) te faciliteren.

- Versnellen door samenwerking: alleen door samen te werken is de energietransitie te realiseren.

Duurzame bedrijfsvoering

- Veilige werkomstandigheden: veiligheid waarborgen voor medewerkers en de omgeving.
- Vakbekwame medewerkers nu en straks: onszelf ervan verzekeren dat we over de juiste vaardigheden beschikken.
- Financieel gezond: voldoen aan onze ratio's en rendementsdoelstellingen. Positieve milieu-impact: onze eigen bedrijfsvoering verduurzamen conform de One Planet Thinking gedachte.

Nieuwe aandeelhouders
Stedin heeft de afgelopen jaren een aantal trajecten opgezet om het eigen vermogen te versterken. In 2021 hebben de aandeelhouders het eigen vermogen met € 200 miljoen versterkt. Hiervoor zijn cumprefs (zie Financiële effecten (gemeente)) uitgegeven. Eind 2023 is het Rijk ingestapt als aandeelhouder voor € 500 miljoen en in 2024 zijn 23 nieuwe aandeelhouders (de provincies Utrecht en Zeeland en 9 Utrechtse en 12 Zeeuwse gemeenten) ingestapt voor € 35 miljoen. Als in de toekomst weer behoefte is aan het versterken van het eigen vermogen dan zal er een beroep worden gedaan op het rijk. Door de toetreding van nieuwe aandeelhouders is het aandelenbezit van Zoetermeer gezakt van 2,34% naar 2,05%.
Door de toetreding van het rijk als aandeelhouder is de rating A- (zie risico) behouden.

Nieuw dividendbeleid
Er zijn vier zaken die invloed hebben op het dividend(beleid):

- Met het instappen van het rijk als aandeelhouder is het dividendbeleid gewijzigd. Tot 2023 was het dividend 50% van de winst. Vanaf 2023 wordt het dividend gestaffeld berekend en wordt voor de winst tot € 20 miljoen 90% , vanaf € 20 miljoen tot € 100 miljoen 30% en vanaf € 100 miljoen 18% dividend uitgekeerd.
- Stedin is daarnaast overgestapt naar een andere waardering van haar bezit waardoor de winst op jaarbasis hoger uitvalt.
- Er zijn nu meer aandeelhouders dus het dividend moet met meer aandeelhouders gedeeld worden.
- De winstverwachtingen voor de komende jaren zijn sterk verbeterd.

Dit betekent dat een aanzienlijk hoger dividend wordt verwacht maar door de gestaffelde berekening wordt ruim minder dan 50% dividend uitgekeerd.

Nieuwe governance
Ook de governance is gewijzigd. Met name de inspraak op lange termijn financiering is voor de aandeelhouders versterkt, het rijk heeft daarnaast ook nog een aantal specifieke rechten verkregen op het gebied van financiering.

Eigen vermogen verbonden partij	Per begin 2024: € 3.221 mln., waarvan van aandeelhouders € 2.715 mln. Per eind 2024: € 3.370 mln., waarvan van aandeelhouders € 2.864 mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Per begin 2024: € 5.063 mln. Per eind 2024: € 5.704 mln.
Resultaat verbonden partij	De nettowinst 2024 voor aandeelhouders bedraagt € 152 mln. (2023: € 164 mln.), waarvan € 6 mln. is gereserveerd voor de cumprefs. Het dividend over de gewone aandelen wordt gestaffeld berekend (zie Beleid /voortgang, alinea Nieuw dividendbeleid). Over deze € 146 mln. is € 8,86 per aandeel uitgekeerd als dividend 2024 gewone aandelen (2023: € 9,22). De cumprefs geven vanaf een vast rendement van € 267.000.

Dunea	
Doel	Het gemeentelijk belang, samen met de andere aandeelhouders vanuit het publiek domein als bezitter van Dunea, handhaven.
Beleid	Het aandelenbezit Dunea betreft een duurzame belegging.
Financiële effecten (gemeente)	Conform de statuten keert Dunea geen winst of dividend uit aan de aandeelhouders.
Risico	Een grote uitdaging voor Dunea is het verhogen van de productie. Het aantal klanten (voornamelijk huishoudens) van Dunea groeit meer en sneller dan tot nu toe verwacht. Ook is de verwachting dat het watergebruik per persoon de komende jaren stijgt. Bijkomend probleem is dat een aantal systemen toe is aan groot onderhoud en dat dat tijdelijk ten koste gaat van de productie. Dit betekent naast het verhogen van de capaciteit ook dat geplande projecten en daarmee de investeringen naar voren moeten worden gehaald. Dunea wil daarom de capaciteit van het duinwater snel uitbreiden en voor de nabije toekomst wil Dunea ook extra capaciteit realiseren uit nieuwe bronnen (naast de duinen als bron). Hierbij komt kijken dat het steeds tijdrovender wordt om alle benodigde procedures (met name rond natuurvergunningen) te volgen voordat nieuwe investeringen en groot onderhoud kunnen worden uitgevoerd. Het beleid van Dunea is een reserve overcapaciteit water van 10% met een minimum van 5%. De reserve overcapaciteit is echter

	lager dan 5% en dreigt op kortere termijn richting 0% te gaan. Er moeten zich dan geen extreme situaties voordoen waardoor de gevraagde capaciteit niet gerealiseerd kan worden. Wanneer dit onverhoopt toch plaatsvindt, dan treedt het (landelijk vastgelegde) noodplan inwerking van het afsluiten van vooraf vastgelegde activiteiten/bedrijven. Huishoudens blijven daarbij voorzien van drinkwater, maar in het uiterste geval zal de waterdruk verlaagd kunnen worden. Ook vraagt de kwaliteit van drinkwater als gevolg van toename in regelgeving op gebied van PFAS, de vervuiling van rivierwater en het onderhoud van het duingebied meer investeringen en beheer. Al deze ontwikkelingen leiden tot hogere investeringen en exploitatiekosten en hebben ook gevolg voor de tarieven van het drinkwater. Met name de kosten voor energie en arbeidskosten stijgen hard. Het tarief voor een gemiddeld twee-persoonshuishouding is desondanks in 2024 marginaal gestegen van € 194 naar € 195, Wel wordt verwacht dat in 2026 de tarieven zullen stijgen. Er is een discussie over de levering aan grootverbruikers (niet huishoudelijk gebruik). Mogelijk vervalt de zorgplicht voor drinkwaterbedrijven aan de grootverbruikers. Mogelijk betekent dit dat grootverbruikers andere bronnen/leveranciers voor water gaan zoeken. Dit betekent mogelijk meer concurrentie op het gebruik van grondwater. De drinkwaterbedrijven zijn bang voor wild west-taferelen en verwatering van de controle op het grondwater.
Financieel en bestuurlijk belang	Vastgelegd is dat de verdeling van de aandelen Dunea naar rato van het inwonertal van de aandeelhoudende gemeenten is: periodiek vindt herverdeling van het geplaatste aandelenkapitaal plaats om niet. November 2023 is in de aandeelhoudersvergadering een nieuwe verdeling vastgesteld. De gemeente bezit 373.309 (9,33%) aandelen à € 5 nominaal.
Bijdrage aan doel-stelling programma	Er zijn geen specifieke beleidsvoornemens.
Relatie met programma	Programma 3: Leefbaarheid, duurzaam en groen. Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen.
Beleidsvoornemens / beleidskader	Dunea zet in om de betrouwbaarheid van haar leveringsplicht robuuster vorm te geven door te investeren in de multi-bronnen strategie, het vergroten van de strategische zoetwatervoorraad in de duinen en het optimaliseren van het huidige systeem.
Vestigingsplaats	Zoetermeer.
Doel / openbaar belang	Onze klanten kunnen elke dag rekenen op natuurlijk, goed drinkwater en op rust en ruimte in de Randstad. Dunea zorgt voor duin & water.

	Water en duinen dragen bij aan een goed leven. In een veranderende wereld werkt Dunea aan haar toekomstbestendigheid. Dat doen we samen met anderen. Luisterend naar onze omgeving, komen we op voor de belangen van onze klanten en verbeteren we onze dienstverlening continu.
Beleid /voortgang	Op langere termijn willen we een gezond en groeiend bedrijf zijn dat midden in de maatschappij staat. De strategie Koers 2020 focust daarom op vier accenten: • We zijn er voor onze klanten: onderscheidend in dienstverlening en kwaliteit. • We zijn duinbeheerder van wereldklasse. • We strijden voor het drinkwaterbelang van de Lek en de Maas. • We zijn beter voorbereid op de toekomst door verbreding producten & diensten. Dunea is/wordt, vanwege haar kennis en leidingennetwerk, steeds meer betrokken/ingeschakeld bij projecten die een bijdrage leveren aan de energietransitie. De betrokkenheid van Dunea is van belang om bij de voorbereiding en/of realisatie van projecten waarbij gebruik wordt gemaakt van de fysieke ondergrond, de belangen van de watertaken in een zo vroeg mogelijk stadium te onderkennen. Vanwege de bepalingen in de Waterwet en de eisen van de toezichthouder heeft Dunea voor haar inzet bij projecten op gebied van de energietransitie een dochter BV opgericht. Op die manier kunnen de taken van de dochter juridisch en financieel worden onderscheiden van taken die vallen onder de uitvoering van de Waterwet. Daarnaast heeft het ruimere taakgebied van Dunea geleid tot een aanpassing van de statuten met betrekking tot het doel van Dunea en de bepalingen rond governance.
Eigen vermogen verbonden partij	Per begin 2024: € 259 mln. Per eind 2024 € 265 mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Per begin 2024: € 387 mln. Per eind 2024: € 396 mln.
Resultaat verbonden partij	De nettowinst 2024 bedraagt € 6,6 mln. (2023: € 6,9 mln.).

GR Gemeentelijke Gezondheidsdienst en Veilig Thuis Haaglanden

Doel	Doel van de Gemeenschappelijke Regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst en Veilig Thuis Haaglanden (hierna: GR GGD en VT Haaglanden) is: 1. Het bevorderen, beschermen en bewaken van de publieke gezondheid. 2. Het voorkomen van en de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling De Wet publieke gezondheid verplicht gemeenten gezamenlijk een GGD in te stellen en in stand te houden. De Wet maatschappelijke ondersteuning en de Jeugdwet bieden de wettelijke grondslag voor een advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling, dat op grond van de GR de uitvoeringsorganisatie Veilig Thuis wordt genoemd. De GR GGD en VT Haaglanden is de voortzetting van de GR GGD Haaglanden en is per 1 januari 2018 aangegaan door de gemeenten Den Haag, Delft, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland en Zoetermeer.
Beleid	Het takenpakket van de GR GGD VT Haaglanden bestaat uit het basispakket GGD, het pluspakket GGD en het pakket VT. Het Algemeen Bestuur (AB) van de GR GGD en VT Haaglanden stelt het uitvoeringsniveau van de takenpakketten vast. De uitvoeringsorganisaties GGD en VT Haaglanden van de gemeente Den Haag voeren de taken uit. Om de relatie opdrachtgever en opdrachtnemer invulling te geven en te versterken zijn afspraken en voorwaarden over de uitvoering vastgelegd in een raamovereenkomst en een dienstverleningshandvest tussen de GR (het openbaar lichaam) en de gemeente Den Haag. De uitwerking van het uitvoeringsniveau van de takenpakketten is vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst. Tot het basispakket GGD behoren de taken die de GGD wettelijk verplicht uitvoert. Tot het pluspakket GGD behoren met name de lijkschouw, de reizigersadvisering en –vaccinatie en de gemeenschappelijke taken inzake de inspectie van seksinrichtingen. Tot het pakket VT behoren de instandhouding van een advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling en taken als voorlichting, coördinatie huisverbod en het verstrekken van informatie en advies. De deelnemende gemeenten kunnen desgewenst ook kiezen voor een lokaal pakket. Dit valt buiten de scope van de GR GGD en VT Haaglanden. De afspraken over de lokale taken worden vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst tussen de gemeente Den Haag en de betreffende regiogemeente. De lokale taken worden uitgevoerd door de betreffende uitvoeringsorganisatie GGD of VT van de gemeente Den Haag. De kosten voor de taken uit het basispakket GGD worden in rekening gebracht op basis van het inwonertal (inwonerbijdrage). Een uitzondering hierop betreft de taak Toezicht kinderopvang. Die wordt bekostigd op basis van een tarief per eenheid. Dat geldt ook voor de taken uit het pluspakket GGD. Voor het pakket VT is in de begroting een onderscheid gemaakt tussen een Wmo-deel en een jeugddeel. Het Wmo-deel komt voor rekening van de centrumgemeenten Delft en Den Haag. Bij het jeugddeel zijn de variabele lasten verdeeld op basis van o.a. het aantal meldingen en adviezen. Daarnaast worden de vaste lasten verdeeld op basis van een inwonerbijdrage.

Financiële effecten (gemeente)	De bijdrage van Zoetermeer aan de GGD voor 2026 is totaal € 1.841.000 (excl. BTW), waarvan € 1.744.000 voor het basispakket en € 98.000 voor het pluspakket. De bijdrage Veilig Thuis voor Zoetermeer is voor 2026 vastgesteld op € 1.478.000 (excl. BTW). De bijdrage voor de GR-ondersteuning bedraagt € 36.000 (excl. BTW). De totale bijdrage 2026 aan de GR GGD en VT Haaglanden bedraagt daarmee € 3.355.000.
Risico	In de GR is bepaald dat financiële tekorten van de uitvoeringsorganisaties GGD en VT Haaglanden, die niet worden gedekt door voorzieningen daaromtrent in de dienstverleningsovereenkomst, niet ten laste van het openbaar lichaam komen. Kosten in verband met veranderingen in taken of eisen aan de GR als gevolg van wetswijzigingen, calamiteiten e.d. zijn – voor zover deze niet binnen bepaalde bandbreedtes vallen – voor rekening van het openbaar lichaam. Eventuele additionele kosten worden ten laste van het weerstandsvermogen van de GR gebracht en - als deze niet toereikend is - rechtstreeks in rekening gebracht bij de GR-deelnemers.
Financieel en bestuurlijk belang	De wethouder Zorg vertegenwoordigt de gemeente in het Algemeen Bestuur (AB). Op grond van de GR kan het AB commissies van advies instellen, waaronder vaste bestuurlijke commissies, bestaande uit leden van colleges van B&W die deelnemen aan de regeling en Veilig Thuis en/of GGD in portefeuille hebben. In de vergadering van het AB van de GR GGD en VT Haaglanden op 9 juli 2018 heeft het AB besloten om geen Bestuurlijke Advies Commissie voor zowel GGD als VT Haaglanden in te stellen. Mocht daar behoefte aan zijn dan kan deze door het AB worden ingesteld. Daarnaast is besloten om de ambtelijke vaste commissies van advies Veilig Thuis en GGD, bestaande uit beleidsambtenaren met Veilig Thuis en/of GGD in portefeuille, in stand te houden.
Bijdrage aan doel-stelling programma	Van programma 2 Samen leven en ondersteunen zijn de volgende doelstellingen van belang: • 2.1 Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp • 2.3 Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden.
Relatie met programma	Programma 2 Samen leven en ondersteunen.
Vestigingsplaats	Den Haag.
Beleid /voortgang	Het algemeen bestuur heeft in de bestuursagenda 2023 – 2026 de uitgangspunten en prioriteiten vastgelegd. Met de bestuursagenda geeft het bestuur richting voor de resterende jaren van deze bestuursperiode.

GGD
Voor 2026 richt de GGD zich op:

1. Gelijke kansen op een goede gezondheid:
    1. Versterken van lokaal gezondheidsbeleid op gemeentelijk niveau door het adviseren en ondersteunen van preventieve activiteiten en door het versterken van de (regionale) preventie infrastructuur.
    2. Versterken van het ouderengezondheidsbeleid op gemeentelijk niveau door activiteiten te organiseren die ouderen helpen zo zelfredzaam mogelijk te blijven, hun eigen regie te behouden en een goede kwaliteit van leven te ervaren.
    3. Uitvoeren van de wettelijke inspecties o.b.v. de kwaliteitseisen die zijn vastgelegd in de Wet kinderopvang en de Wet Innovatie Kwaliteitseisen Kinderopvang.
    4. Geven van publieksinformatie.
2. Adviseur voor een gezonde leefomgeving:
    1. Adviseren m.b.t. de omgevingswet en de plaats van gezondheid binnen de ruimtelijke ontwikkeling .
    2. Bevorderen van een veilige en hygiënische omgeving in instellingen en voorzieningen.
    3. Inspecties op tatoeage- en piercing en juweliers.
    4. Bevorderen veilige en hygiënische omgeving van seksinrichtingen.
3. Regionale partner acute problemen publieke gezondheid:
    1. Regionaal duiden en regie voeren bij vroegtijdig opsporen van infectieziekten.
    2. Uitvoeren van reizigersadvisering en –vaccinaties.
    3. Gerichte screenings en intensieve zorg voor risicogroepen m.b.t. tuberculose.
    4. Bevorderen seksuele gezondheid en waarborgen aanpak voor het doorbreken van soa- en hiv-transmissieketens.
    5. Continueren en verder versterken van gecoördineerde, efficiënte en effectieve inzet bij crises of calamiteiten.
4. Veilig vangnet waar dat ontbreekt:
    1. Hoogwaardige dienstverlening op het gebied van lijkschouw en forensisch medische expertise.
5. Deskundige, proactieve organisatie:
    1. Verstrekken gemeentelijk gezondheidsinzicht (epidemiologisch advies).
    2. Beleidsadvisering aan gemeenten en ketenpartners.
    3. Algemene en zorggerelateerde taken om aan alle relevante wetten normen en regelgeving in- en rondom publieke gezondheid te voldoen.

VTH
Voor 2026 ligt de nadruk bij Veilig Thuis op:

1. Prioriteit op meldingen en veiligheidsbeoordelingen
   Focus op snelle en kwalitatieve afhandeling van meldingen en adviesvragen, met actief wachtlijstbeheer om acute zaken direct op te pakken. Productiviteitswinst van medewerkers is hier van belang.

	2. Expertiseontwikkeling VTH ontwikkelt kennis over femicide, oudermishandeling en dierenmishandeling, en vraagt landelijk aandacht voor volwassenen en ouderen binnen het Toekomstscenario. 3. Regiovisie huiselijk geweld Samen met het Regionaal Beleidsoverleg Huiselijk Geweld (RBHG) wordt in het najaar 2025 gewerkt aan een regiovisie en lokaal uitvoeringsplan. 4. Ketenaanpak versterken Initiatieven zoals MDA++, Routekaart naar Veiligheid en kwaliteitskaders voor lokale teams worden doorgevoerd. Deelnemen aan de Proeftuin Haaglanden 2.0 is hier onderdeel van, waar de opbrengst van de Proeftuin die van 2023 tot 2025 heeft gedraaid wordt doorontwikkeld en geïmplementeerd binnen de jeugdbeschermingsketen. 5. Voorlichting en bewustwording Doel: minstens 35 voorlichtingen aan professionals in 2026 en laagdrempelige tips geven via de website aan inwoners in onveilige thuissituaties. 6. Klachtafhandeling verbeteren Intensieve samenwerking met klachtencommissie GGD Haaglanden voor uniforme afhandeling. 7. Bestuurswissel 2026 Voorbereiding op gemeenteraadsverkiezingen en begeleiding van nieuwe bestuursperiode.
Eigen vermogen verbonden partij	Het eigen vermogen per 31-12-20234 is € 2.43221.036838.000 positief. Dit eigen vermogen bestaat uit: • Bestemmingsreserve Veilig Thuis: tijdelijke intensiveringen (€ 6.000) • Bestemmingsreserve Veilig Thuis: Versterken lokale teams (€ 1.350.000) • Bestemmingsreserve GGD: Tijdelijke intensiveringen (€ 334.000) • Onverdeeld resultaat van de jaarrekening 2023 (€ 346.000).
Vreemd vermogen verbonden partij	Per eind 2024: € 765.000.
Resultaat verbonden partij	Het resultaat 2024 van de GR GGD en VT Haaglanden is € 346.000 voordelig. Dit valt uiteen in een voordeel op programma GGD van € 0 (incl. overhead), een voordeel op het programma Veilig Thuis (VT) van € 0 (incl. overhead) en een voordeel op de GR-ondersteuning van € 346.000. Het voordeel op de GR-ondersteuning ontstaat door baten uit deelnemersbijdragen GR-ondersteuning en bijdragen derden die samen hoger zijn dan de lasten GR-ondersteuning.

GR Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden	
Doel	Het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden is een bedrijfsvoeringsorganisatie die tot doel heeft het behartigen van de belangen van de deelnemende gemeenten op het terrein van de uitvoering van inkooptaken voor de specialistische jeugdhulp. De bedrijfsvoeringsorganisatie is een samenwerkingsverband van de gemeenten Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland en Zoetermeer.
Beleid	De samenwerking richt zich met name op het uitvoeren van de gezamenlijke inkoop en contractering, het op verzoek namens gemeenten optreden richting leveranciers om de voorwaarden en eisen, waaronder de overeenkomsten worden afgesloten te harmoniseren en het op verzoek van een individuele (of cluster van) gemeente(n) contracteren van leveranciers.
Financiële effecten (gemeente)	De door het Servicebureau begrote uitgaven worden door de gemeenten gedragen overeenkomstig vastgelegde verdeelafspraken. De bijdrage voor Zoetermeer is voor 2026 geraamd op € 525.890 (incl. BTW) Eventuele resterende tekorten worden verdeeld naar evenredigheid van het aantal inwoners van iedere gemeente.
Risico	(Gedeeltelijk) Terugtredende deelnemers is een risico voor de continuïteit van het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden.
Financieel en bestuurlijk belang	Het bestuur van het Servicebureau bestaat uit een voorzitter, plaatsvervangend voorzitter en twee leden. De directeur van het Servicebureau treedt op als secretaris van het bestuur. Financiële tekorten worden verdeeld naar evenredigheid van het aantal inwoners van iedere gemeente per 1 januari van het jaar voorafgaande aan het jaar waarop de begroting betrekking heeft.
Bijdrage aan doel-stelling programma	Het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden draagt bij aan doelstelling 2.1 Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp.
Relatie met programma	Programma 2 Samen leven en ondersteunen.
Vestigingsplaats	Pijnacker-Nootdorp.
Beleid /voortgang	De GR Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden levert een bijdrage aan de regionale aanpak kostenbeheersing. Daarnaast ondersteunt het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden de gemeenten bij het proces voor de regionaal ingekochte jeugdhulp vanaf 2027.

Eigen vermogen verbonden partij	Eind 2024: €199.000.
Vreemd vermogen verbonden partij	Eind 2024: € 3.573.000.
Resultaat verbonden partij	2023: -/- € 87.000 (negatief).

GR Veiligheidsregio Haaglanden	
Doel	De veiligheidsregio behartigt de regionale belangen van de gemeenten op het gebied van brandweerzorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing, en geneeskundige hulpverlening.
Beleid	De taken van de VRH staan benoemd in artikel 3 van de GR. Aan het Algemeen Bestuur worden de taken overgedragen zoals genoemd in artikel 10 van de Wet veiligheidsregio's; • a. Het inventariseren van risico's van branden, rampen en crises; • b. Het adviseren van het bevoegd gezag over risico's van branden, rampen en crises in de bij of krachtens de wet aangewezen gevallen alsmede in de gevallen die in het beleidsplan zijn bepaald; • c. Het adviseren van het college van burgemeester en wethouders over de taak, bedoeld in artikel 3, eerste lid (brandweerzorg); • d. Het voorbereiden op de bestrijding van branden en het organiseren van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing; • e. Het instellen en in stand houden van een brandweer; • f. Het instellen en in stand houden van een GHOR; • g. Het voorzien in de meldkamerfunctie; • h. Het aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel; • i. Het inrichten en in stand houden van de informatievoorziening binnen de diensten van de veiligheidsregio en tussen deze diensten en de andere diensten en organisaties die betrokken zijn bij de onder d, e, f, en g genoemde taken.

Financiële effecten (gemeente)	De bijdrage voor 2026 is € 11,6 mln.
Risico	Het weerstandsvermogen van de VRH is voldoende na het toevoegen van een deel van het resultaat van 2024.
Financieel en bestuurlijk belang	De gemeente Zoetermeer heeft zowel een financieel als bestuurlijk belang in de VRH. De vertegenwoordiger is de burgemeester (lid van het algemeen bestuur en dagelijks bestuur).
Bijdrage aan doel-stelling programma	Versterken van de brandveiligheid en voorzien en beheersen van de gevolgen van een mogelijke ramp.
Relatie met programma	Programma 5 Veiligheid.
Beleidsvoornemens / beleidskader	De beleidsmatige ontwikkelingen binnen de VRH spelen zich af binnen de kolommen brandweer, geneeskundige hulpverlening, gemeentelijke crisisbeheersing en in het verlengde daarvan de multidisciplinaire rampenbestrijding en crisisbeheersing, alsook de gemeenschappelijke meldkamer.
Vestigingsplaats	Den Haag.
Doel / openbaar belang	In regionaal verband zetten de brandweer, de GHOR, de gemeenten en de politie zich samen in voor de veiligheid van iedereen die in Haaglanden woont, werkt of de regio bezoekt.
Beleid /voortgang	Zowel brandweer als GHOR werken momenteel aan een nieuw beleidsplan (periode 2026-2030); het beleidsplan m.b.t. regionale rampenbestrijding en crisisbeheersing loopt nog een jaar langer door (2023-2026). Momenteel ligt de herziening van de Wet veiligheidsregio ter consultatie voor. In deze herziening heeft het Rijk de uitkomsten van de wetsevaluatie (2020) meegenomen. Op 1 april 2025 is de nieuwe gemeenschappelijke regeling van de VRH in werking getreden. Met deze nieuwe gemeenschappelijke regeling is ook de overgang van de Meldkamer Ambulancezorg (MKA) naar de gemeente Den Haag – GGD Haaglanden geformaliseerd.
Eigen vermogen verbonden partij	Per eind 2024 € 10 mln.

Vreemd vermogen verbonden partij	Per eind 2024 € 126,97 mln.
Resultaat verbonden partij	Het gerealiseerde resultaat over het jaar 2024 bedraagt voordelig € 3,785 mln.

GR Omgevingsdienst Haaglanden	
Doel	De gemeenschappelijke regeling is getroffen ter ondersteuning van de deelnemers bij de uitvoering van hun taken op het gebied van een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit.
Beleid	Als principe geldt dat de deelnemers verantwoordelijk zijn voor het beleid. Beleidsvorming gebeurt aan de hand van landelijke kaders, landelijke regelgeving, aanwezige eigen beleidsruimte en gemeentelijke en provinciale bestuurlijke ambities. De uitvoering van deze beleidskaders wordt gelegd bij de ODH, voor zover het de uitvoering van over te dragen taken betreft. Bij het ontbreken van beleidsdocumenten volgt de ODH de voor die betreffende overheid geldende landelijke wet- en regelgeving en/of adviseert de opdrachtgevers om beleid op te stellen.
Financiële effecten (gemeente)	De deelnemersbijdrage 2026 voor Zoetermeer bedraagt € 1.382.478. In 2016 is de begroting overgegaan naar een begroting op outputbasis. Met ingang van 2019 worden producten en diensten met de individuele deelnemers verrekend op basis van nacalculatie.
Risico	Om goed zicht te houden op het niveau van taakuitvoering, de omvang van de taakuitvoering per deelnemer versus de door de deelnemer beschikbaar gestelde middelen, is drie jaar na aanvang van de ODH (in 2015) een evaluatie uitgevoerd. Eventuele risico's (bestuurlijk, financieel, uitvoering) zijn door de ODH in beeld gebracht.
Financieel en bestuurlijk belang	De gemeente heeft zowel een financieel als bestuurlijk belang in de regeling. De deelnemers zijn samen eigenaar van de ODH en sturen deze samen aan. De vertegenwoordiger is met ingang van juli 2022 wethouder Weerwag (lid van het Algemeen Bestuur).
Bijdrage aan doel-stelling programma	De ODH zorgt voor een zo eenduidig mogelijke taakuitvoering in het gehele gebied van Haaglanden, met maatwerkafspraken als het gaat om ambities en bestuurlijke keuzes van de individuele organisaties. De ODH zorgt er voor dat de taakuitvoering beduidend efficiënter gaat plaatsvinden dan de som van de huidige taakuitvoering in de situatie voorafgaand aan de start van de ODH.

Relatie met programma	Programma 5 Veiligheid (onderdeel toezicht en handhaving). Programma 6 Dienstverlening en Participatie (onderdeel vergunningverlening).
Beleidsvoornemens / beleidskader	De ODH is een samenwerkingsverband van de deelnemende gemeenten en de provincie Zuid-Holland o.b.v. de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (ingangsdatum 1 april 2013).
Vestigingsplaats	Den Haag.
Doel / openbaar belang	Op grond van het beoogde profiel en de daarbij behorende kenmerken is aan de ODH een aantal concrete doelstellingen verbonden. Deze zijn als volgt: • Zorgt er voor dat de taakuitvoering gaat voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen zoals die gelden voor robuustheid, onder voorwaarde dat zij daarvoor de opdracht en de financiële middelen krijgt. • Zorgt voor een goede afstemming/samenwerking met partijen. • Zorgt voor een zo eenduidig mogelijke taakuitvoering in het gehele gebied van Haaglanden, met maatwerkafspraken als het gaat om ambities en bestuurlijke keuzes van de individuele organisaties. • Zorgt er voor dat de taakuitvoering beduidend efficiënter gaat plaatsvinden dan de som van de huidige taakuitvoering in de situatie voorafgaand aan de start van de ODH. • Zorgt voor een breder pallet aan ontwikkelingsmogelijkheden in termen van specialisme vorming en doorgroeimogelijkheden dan de huidige die er zijn binnen de deelnemende organisaties. • Zorgt er voor dat specifieke expertise wordt geborgd en waar mogelijk verder wordt uitgebouwd. • Zorgt als klantgerichte organisatie voor borging van de relaties en contacten met de deelnemers c.q. opdrachtgevers (bestuurlijk en ambtelijk) en de bedrijven.
Beleid /voortgang	De ODH staat voor professionele dienstverlening op gebied van milieuvergunningverlening en –handhaving en op het gebied van complexe milieu en ruimtelijke ordeningstaken in de regio Haaglanden. Uitgangspunten daarbij zijn slagvaardigheid en kwaliteit. De ODH geeft hieraan vorm door de capaciteit en gespecialiseerde kennis van de aan deze gemeenschappelijke regeling deelnemende overheden te bundelen. De ODH krijgt de komende jaren met een aantal uitdagingen te maken: 1. Herijking financiering. Er is een nieuw traject gestart voor een nieuwe opzet van de financiering. Hierbij wordt zowel gekeken naar de vorm als naar de omvang van de financiering. Besluitvorming over de herijking van de omvang van de financiering is voorzien in 2026. Vanaf de begroting 2028 wordt de nieuwe systematiek ingevoerd.

	2. Koersplan 2024-2028, onder voorbehoud van structurele financiering. De besluitvorming over de financiële dekking van het Koersplan is uitgesteld tot najaar 2025. De verwachting is dat lang niet alle ambities uit het Koersplan gerealiseerd kunnen worden, omdat de deelnemers vermoedelijk onvoldoende extra middelen beschikbaar zullen stellen. 3. Structurele taakstelling verbonden partijen (bestaande taken). Voor de begroting 2026 heeft de ODH een taakstelling ontvangen van 6,2%. 4. Regionaal uitvoeringsprogramma. Het is belangrijk dat bij de besluitvorming duidelijk is wat de gevolgen zijn voor de reguliere uitvoering wanneer (top)prioriteiten worden aangewezen.
Eigen vermogen verbonden partij	31-12-2023: € 2.653.782 31-12-2024: € 2.654.231
Vreemd vermogen verbonden partij	31-12-2023: € 9.640.016 31-12-2024: € 9.757.176
Resultaat verbonden partij	De jaarrekening 2024 sluit met een onverdeeld positief resultaat van € 692.303.

Gemeenschappelijke Regeling Bleizo	
Doel	De Gemeenschappelijke Regeling Bleizo is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Zoetermeer en Lansingerland. GR Bleizo heeft als doel realisatie van de Vervoersknoop Bleizo (inmiddels gerealiseerd) en het ontwikkelen van het gebied rondom de Vervoersknoop tot een hoogwaardig gebied met functies als kantoren, bedrijven en leisure.
Beleid	Het ontwikkelen van het gebied rond het OV-knooppunt Bleizo, vindt plaats conform de in 2014 door de raden vastgestelde ontwikkelingsaanpak “Ontwikkeling Bleizo Van plan naar Strategie 2013”. De ontwikkeling van het gebied richt zich onder andere op functies die goed passen bij het doorontwikkelen van het OV-knooppunt met LeiZo, ZoRo en de Metropolitane Fietsroute Rotterdam-Zoetermeer.
Financiële effecten (gemeente)	Er zijn geen directe geldstromen tussen de gemeente Zoetermeer en de GR Bleizo. De deelnemende gemeenten delen ieder voor 50% in de winst of in het verlies van de gemeenschappelijke regeling. De grondexploitatie laat aan het einde van de looptijd een positief resultaat zien van € 9,1 mln. (NCW per 1-1-2025). Tussentijdse bewaking van het resultaat geschiedt door het periodiek herzien van de grondexploitatie.

	De deelname in de gemeenschappelijke regeling heeft verder geen structureel financieel effect op de begroting. Het doorrekenen van de financiële effecten van een gewijzigd ontwikkelperspectief maakt deel uit van de bestuurlijke opdracht Bleizo-West.
Risico	Door het bereiken van een bestuursakkoord in februari 2025 tussen provincie en de gemeente Lansingerland is de planontwikkeling voor PROEFtuin Bleizo weer opgepakt en komt het risico op afwaardering van de gronden te vervallen en kan de omvang van de risicovoorziening teruggebracht worden. De ondergrens van de bandbreedte van de risicoanalyse is nu geraamd op € – 0,2 mln. Met het vaststellen van een nieuwe ontwikkelperspectief en ontwikkelstrategie veranderen ook de risico's.
Financieel en bestuurlijk belang	De deelname in de gemeenschappelijke regeling heeft geen structureel financieel effect op de begroting. De vertegenwoordiging in de gemeenschappelijke regeling is als volgt: Algemeen bestuur: wethouders Weerwag en Iedema en raadsleden: Meurs en Van der Vlies. Dagelijks bestuur: wethouders Weerwag en Iedema.
Bijdrage aan doel-stelling programma	Het sleutelproject Bleizo ligt buiten de gemeentegrenzen van Zoetermeer maar is van directe invloed op de ontwikkeling van Zoetermeer.
Relatie met programma	Programma 7 Inrichting van de stad.
Beleidsvoornemens / beleidskader	Versterken van de OV-bereikbaarheid, imago, economie en werkgelegenheid van Zoetermeer.
Vestigingsplaats	Lansingerland.
Doel / openbaar belang	De GR Bleizo opereert binnen een publiekrechtelijke setting met name in privaatrechtelijke zin.
Beleid /voortgang	Samen met de gemeente Lansingerland wordt gewerkt aan actualisatie van de ontwikkelvisie die de huidige ontwikkelingsaanpak voor de GR Bleizo uit 2014 zal vervangen. Voor het nog te ontwikkelen westelijk deel van Bleizo is in 2021 door de raden van Lansingerland en Zoetermeer het ontwikkelperspectief PROEFtuin Bleizo vastgesteld. Begin 2025 hebben de provincie en de gemeente Lansingerland een bestuursakkoord gesloten waardoor woningbouw op Bleizo mogelijk kan worden. Samen met de gemeente Lansingerland is de uitwerking van het ontwikkelperspectief PROEFtuin Bleizo en het opstellen van een ontwikkelstrategie weer opgepakt. Ook vanuit de rijksoverheid is men positief over woningbouw op de locatie Bleizo. In 2026 nemen de gemeenteraden een besluit over het ruimtelijk kader en een geheel nieuwe grondexploitatie voor Bleizo.

	Daar één en ander onzeker is, blijft vooralsnog de ontwikkelvisie van 2014 de basis voor de grondexploitatie en de begroting van de GR Bleizo. In de begroting zijn voor het jaar 2026 de volgende activiteiten voorzien: • Algemene activiteiten van de projectorganisatie; • Beheer van de gronden; • Activiteiten ten behoeve van de visievormingen ontwikkeling van Bleizo-West. Deze activiteiten passen binnen de exploitatiebegroting van Bleizo.
Eigen vermogen verbonden partij	Het eigen vermogen bedraagt € 2,3 mln. per ultimo 2024. Dit is opgebouwd via door de BBV-richtlijnen voorgeschreven tussentijdse winstnemingen.
Vreemd vermogen verbonden partij	Per 1-1-2024: € 41,5 mln. Per 31-12-2024: € 57,5 mln. (sterke toename als gevolg van de aankoop van gronden van Bedrijvenschap Hoefweg)
Resultaat verbonden partij	De grondexploitatie laat aan het einde van de looptijd een positief resultaat zien van € 9,1 mln. (NCW per 1/1/2025). Van het saldo komt 50% ten gunste van de gemeente Zoetermeer.

Bedrijvenschap Hoefweg/Prisma: opheffing in 2025
Bedrijvenschap Hoefweg heeft een aandeel van 30% in Prisma. Door vertraging in de opheffing van Prisma kan Bedrijvenschap Hoefweg naar verwachting ook pas eind 2025 opgeheven worden.

Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)

Doel	Het realiseren van een welvarende en bereikbare Metropoolregio Rotterdam Den Haag door het vrijwillig samenwerken met 21 gemeenten.
Beleid	Om deze doelstelling te halen wordt er in de MRDH gezamenlijk gewerkt aan het verbeteren van de bereikbaarheid en het vernieuwen van de economie. Daarvoor is op 26 mei 2023 de strategische agenda MRDH 2023-2026 ‘Met elkaar, voor elkaar!’ door het algemeen bestuur vastgesteld. Hierin staan vier regionale opgaven en zes opdrachten centraal. Vier Regionale opgaven: 1. Herstel van de regio; 2. Groei van de regio; 3. Vernieuwing van de regio; 4. Kwaliteit van de regio. Zes opdrachten 1. Investeren in bereikbaarheid om de inwonersgroei in de regio te faciliteren. Het gaat daarbij om de bereikbaarheid van de nieuwe verstedelijkingslocaties, het verbinden van innovatieve kennis- en onderwijsknooppunten, de bereikbaarheid van werklocaties en het behouden van de leefbaarheid en open ruimte. Ook is het belangrijk dat de metropoolregio bereikbaar blijft voor onze omliggende regio’s en gemeenten. Het uitgangspunt blijft het versterken van het regionale hoogwaardige openbaar vervoer in samenhang met de verstedelijking. 2. Toekomstbestendige economie stimuleren. Het gaat om inzet op aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en Leven Lang Ontwikkelen (LLO). De MRDH richt zich op de sectoren waar de arbeidsmarkt het meest knelt en waar het maatschappelijk nut groot is. Er wordt ingezet op het versterken van het mkb en het stimuleren van innovatie. De MRDH stimuleert innovatie door met strategische partners zoals InnovationQuarter en de provincie Zuid-Holland financiering en schaalvergroting van programma’s te organiseren. 3. Actieve en collectieve vormen van mobiliteit stimuleren. MRDH blijft inzetten op actieve en/of collectieve vormen van mobiliteit (lopen, fietsen, openbaar vervoer en deelmobiliteit. Het toepassen van Mobility as a Service (MaaS), innovaties en nieuwe technologieën wordt gestimuleerd, om de gewenste mobiliteitstransitie te bereiken. 4. Vernieuwen van werklocaties. Aan de hand van de Strategie werklocaties MRDH sturen de 21 gemeenten op het versterken van de ruimtelijke economische structuur van de regio door marktevenwicht tussen vraag en aanbod van ruimte te stimuleren, het beter benutten van de bestaande werklocaties en het aanjagen van vergroening en verduurzaming. De strategie bestaat uit de modules kantoren, detailhandel en bedrijventerreinen, waarin een visie, strategische opgaven en regionale afspraken zijn opgenomen. 5. Versterken van het regionale mobiliteitsnetwerk. De 21 gemeenten verbeteren de kwaliteit van het bestaande mobiliteitsnetwerk inclusief de knooppunten van verschillende vervoerssystemen, zodat meer mensen het netwerk

	gebruiken en hoger waarderen. Zo verbetert de bereikbaarheid van de metropoolregio. Om hinder door werkzaamheden te voorkomen en om duurzame gedragsverandering te realiseren, wordt actief samengewerkt in Zuid-Holland Bereikbaar. 6. Herstellen van het OV-systeem. Deze opdracht is afgerond. Binnen de MRDH-begroting is Verbeteren Bereikbaarheid vertaald in twee programma's: een programma Exploitatie verkeer en openbaar vervoer en een programma Infrastructuur verkeer en openbaar vervoer. Het programma Exploitatie verkeer en openbaar vervoer betreft de uitvoering van wettelijke taken concessieverlening openbaar vervoer, beheer en onderhoud openbaar vervoer, infrastructuur en de planvormingsbevoegdheid in overeenstemming met de Planwet verkeer en vervoer. Dat laatste vraagt om de inzet van de MRDH voor algemene strategie- en beleidsontwikkeling, autonetwerk, verkeersmanagement en ITS, fietsnetwerk, ketenmobiliteit, reisgedrag en logistiek, duurzame mobiliteit en verkeersveiligheid. Vanuit het programma volgen infrastructurele opgaven die, voor zover de MRDH er financieel aan bijdraagt, onderdeel worden van het programma Infrastructuur verkeer en openbaar vervoer.
Financiële effecten (gemeente)	De gemeente Zoetermeer verstrekt via haar eigen begroting een jaarlijks bijdrage per inwoner. In 2026 is deze bepaald op € 3,00 per inwoner. In 2026 bedraagt dit in totaal € 389.823.
Risico	In 2019 is een geactualiseerde beleidsnota Risicomanagement en Weerstandsvermogen opgesteld. De beleidsnota is 12 juli 2019 vastgesteld. Voor de activiteiten binnen verkeer en vervoer is binnen de projecten een risicobuffer aanwezig. Wanneer deze niet toereikend is worden projecten uitgesteld of wordt de bijdrage vanuit BDU middelen lager. Voor de infrastructurele projecten houdt de MRDH rekening met de mogelijkheid van een 'overplanning'. Dat kan inhouden dat in enig jaar het BDU-fonds (tijdelijk met een maximum van 3 jaar) negatief is. Aan het einde van deze periode dient het saldo nihil te zijn. Voor 2026 en de meerjarenbegroting tot en met 2028 worden geen tekorten voorzien. Het fonds heeft een beperkte investeringsruimte voor projecten die nu nog in de verkenning- en planstudiefase zitten. Deze investeringsruimte is echter onvoldoende om alle ambities uit de Uitvoeringsagenda Bereikbaarheid te kunnen realiseren. De MRDH heeft in december 2016 de verantwoordelijkheid voor de financiering van de investeringen in railvoertuigen en railinfrastructuur van de regionale OV-bedrijven overgenomen van de gemeenten Den Haag en Rotterdam. Dat brengt risico's met zich mee, die in een in 2016 uitgevoerd extern onderzoek nader zijn geduid. In 2024 is een voorstel gemaakt om de verordening die de leningen mogelijk maakt uit te breiden met leningen voor opstallen van busstallingslocaties. Om de risico's te dekken is een reserve gevormd die gevoed wordt vanuit een opslag die de vervoersbedrijven betalen. Op 12 juli 2019 stelde het algemeen bestuur de 'Algemene regels voor uittreding uit de Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag 2014' vast. Daarin staat opgenomen dat bij uittreding een uittreedsom wordt bepaald: het bedrag dat de uittredende deelnemer dient te betalen aan de Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag (GR MRDH) en dat bestaat uit de schade die de GR MRDH lijdt als gevolg van de uittreding.

	Voor risico’s die samenhangen met de strategische agenda economisch vestigingsklimaat is geen weerstandsvermogen benodigd. De MDRH is extra prudent bij het aangaan van verplichtingen. Het kabinet heeft voor 2026 een bezuiniging op het regionale openbaar vervoer in de Vervoerregio Amsterdam en de Metropoolregio Rotterdam Den Haag in de begroting opgenomen De gesprekken met het rijk hebben niet geleid tot een bijstelling om deze bezuiniging van € 110 mln. ongedaan te maken. De twee vervoersregio's zijn hiertegen in beroep gegaan.
Financieel en bestuurlijk belang	De deelnemers zijn de 21 gemeenten en hebben daardoor een financieel en bestuurlijk belang. De burgemeester heeft zitting in het Algemeen Bestuur. Wethouder Iedema neemt deel aan de bestuurscommissie Economisch Vestigingsklimaat en wethouder Frinking is lid van de bestuurscommissie Vervoersautoriteit.
Bijdrage aan doel-stelling programma	1.3 Bevorderen vestigings-en ondernemersklimaat 1.4 Bevorderen groei werkgelegenheid 3.1 Bevorderen duurzame ontwikkeling 7.2 Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio 7.4 Behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid
Relatie met programma	Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie Programma 7 Inrichting van de stad
Beleidsvoornemens / beleidskader	Uitvoering geven aan de in de strategische agenda MRDH 2023-2026 ‘Met elkaar, voor elkaar!’ opgenomen ambities.
Vestigingsplaats	Rotterdam
Doel / openbaar belang	Realisatie van een duurzame internationale metropoolregio waarin bewoners en bedrijven zich optimaal kunnen ontplooien, (internationale) bezoekers zich welkom voelen en belangrijke bestemmingen eenvoudig en goed bereikbaar zijn. Versterken internationale concurrentiepositie en economisch vestigingsklimaat van de regio.
Beleid /voortgang	• Verstrekking subsidies verkeersveiligheid en diverse pilots zoals Maatwerkvervoer Rokkeveen. • Besluitvorming en uitwerking Mobiliteitsvisie MRDH. • Besluitvorming en uitwerking Visie op het Economisch Vestigingsklimaat MRDH. • Besluitvorming en uitwerking Strategische agenda 2026-2029. • Verkenning Toekomstbestendige Krakeling. • Doorontwikkeling HOV Zoetermeer-Rotterdam.

	• Ontwikkeling van Metropolitane Fietsroute Zoetermeer-Rotterdam. • Bijdragen aan ontwikkeling campusnetwerk inclusief Dutch Innovation Park. • Voortzetten regionale aanpak beter benutten bedrijventerreinen.
Eigen vermogen verbonden partij	Per begin 2024: € 42,0 mln. Per eind 2024: € 35,4 mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Per begin 2024: € 1.753 mln. Per eind 2024: € 1.533 mln.
Resultaat verbonden partij	2024 € 0,832 mln. (2023: € 0,905 mln.)

Werkbedrijf De Binnenbaan BV	
Doel	Werkbedrijf De Binnenbaan BV heeft tot doel om zo effectief en efficiënt mogelijk de Wsw (Wet sociale werkvoorziening) uit te voeren voor mensen met een sw-indicatie voor de Zoetermeer, Rijswijk en Leidschendam-Voorburg. De Binnenbaan BV is daarnaast verantwoordelijk voor de re-integratie naar werk van mensen uit de doelgroep van de Participatiewet. Onderdeel hiervan is de ondersteuning van mensen met een arbeidsbeperking naar (beschut) werk.
Beleid	Met de komst van de participatiewet in 2015 is de instroom in de Wsw afgesloten. Wel blijft De Binnenbaan BV verantwoordelijk voor de huidige sw-werknemers en biedt de voorziening Beschut Werk aan zoals is geregeld in de Participatiewet. Het re-integratiebeleid van de gemeente is opgenomen in de nota ‘Meedoen met Meerwaarde’.
Financiële effecten (gemeente)	De deelnemende gemeenten betalen de werkelijke kosten voor de uitvoering van de Wsw aan De Binnenbaan BV. De rijksbijdrage per arbeidsjaar loopt terug doordat er geen instroom meer mogelijk is in de Wsw en het bestand langzaam ouder wordt en daardoor uitstroomt. De gemeente Zoetermeer staat garant voor het werkkapitaal van De Binnenbaan BV. Naast de werkelijke kosten van de uitvoering van de Wsw betalen de aandeelhoudende gemeenten Rijswijk en Leidschendam-Voorburg een tarief met risico-opslag voor de overige dienstverlening die zij afnemen. De gemeente Zoetermeer betaalt naast de werkelijke kosten conform de vijfjarige Dienstverleningsovereenkomst en de jaarlijks Opdracht- en budgetbrief een tarief voor de overeengekomen dienstverlening voor de doelgroep Participatiewet en Beschut Werk.

Risico	De dalende rijksbijdrage en instroomstop voor de doelgroep Wsw leidt tot een daling van inkomsten van de Binnenbaan en daarmee tot druk op het exploitatieresultaat. De aandeelhoudende gemeenten hebben besloten de Wsw activiteiten voort te zetten in combinatie met re-integratie activiteiten in Werkbedrijf De Binnenbaan BV om deze ontwikkelingen het hoofd te bieden.
Financieel en bestuurlijk belang	Werkbedrijf De Binnenbaan BV is een Privaatrechtelijke onderneming met drie aandeelhouders. De gemeente Zoetermeer houdt 98% van de aandelen en de gemeenten Rijswijk en Leidschendam-Voorburg elk 1%.
Bijdrage aan doel-stelling programma	Doelstelling 1.5: Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie.
Relatie met programma	Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie.
Beleidsvoornemens / beleidskader	Zie bij Beleid en de tekst onder doelstelling 1.5.
Vestigingsplaats	Statutaire vestigingsplaats in Zoetermeer, nevenlocaties in Leidschendam-Voorburg en Rijswijk.
Doel / openbaar belang	Werkvoorziening voor personen met een arbeidshandicap en begeleiding van mensen naar werk. Dat is een publiek belang.
Beleid /voortgang	De aandeelhoudende gemeenten voeren de regie op de Wsw en beheren de geldstromen (rijksbijdrage + gemeentelijke bijdrage). Gemeente Zoetermeer voert alle re-integratie activiteiten via de Binnenbaan uit. De gemeenten Rijswijk en Leidschendam-Voorburg voeren de re-integratie van de doelgroep Participatiewet geheel, respectievelijk grotendeels zelf uit.
Eigen vermogen verbonden partij	Per 1-1-2024: € 1.176.000 Per 31-12-2024: € 1.874.000
Vreemd vermogen verbonden partij	Per 1-1-2024: € 6.706.000 Per 31-12-2024: € 4.880.000
Resultaat verbonden partij	2024: € 698.000

VNG	
Doel	De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) is de organisatie die alle gemeenten in Nederland en de overzeese gebieden verbindt. De vereniging heeft als doel om de lokale overheid te versterken, zodat gemeenten hun inwoners optimaal kunnen bedienen. Belangenbehartiging, kennisuitwisseling en het gezamenlijk uitvoeren van maatschappelijke opgaven zijn de kerntaken van de VNG.
Beleid	Gemeenten houden zich bezig met een breed scala aan onderwerpen. De VNG houdt zich dan ook bezig met alle beleidsvelden waar gemeenten zich mee bezig houden.
Financiële effecten (gemeente)	Het bedrag dat een gemeente aan contributie betaalt, is afhankelijk van het aantal inwoners. Het uitgangspunt voor het aantal inwoners wordt per 1 januari van het voorgaande jaar bepaald aan de hand van de cijfers van het CBS: Zoetermeer had op 1 januari 2025 129.852 inwoners. Zoetermeer valt onder de categorie van 25.000 tot 200.000 inwoners en betaalt in 2025 € 1,64 per inwoner. Voor 2026 komt dit neer op € 217.931. De contributie stijgt in 2026 met 2,1% ten opzichte van 2025. Deze stijging is bedoeld voor loon- en prijsontwikkeling op basis van CPB-indexcijfers. Dit omvat ook een stijging van 1% bedoeld voor de groei naar volledige dekking van de kosten van de kernorganisatie VNG vanuit de contributie. Deze komt daarmee voor rekening van de VNG zelf.
Risico	Geen.
Financieel en bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente bij Algemene Ledenvergaderingen. De burgemeester is lid van de commissie Bestuur en Veiligheid. Wethouder Iedema is lid van het College van Arbeidszaken.
Bijdrage aan doel-stelling programma	De inspanningen op het gebied van belangenbehartiging, kennisuitwisseling en het gezamenlijk uitvoeren van maatschappelijke opgaven van de VNG dragen bij aan alle programma’s.
Relatie met programma	Alle.
Beleidsvoornemens / beleidskader	De Verenigingsstrategie 2030 vormt het beleidskader voor de VNG. De VNG focust hierin op vijf inhoudelijke thema’s: bestaanszekerheid, kansengelijkheid en jeugd, vergrijzing en gezond leven, klimaat en energie, ruimtelijke puzzel van opgaven in de leefomgeving.

Vestigingsplaats	Den Haag.
Doel / openbaar belang	Drie pijlers vormen de basis van de vereniging: kennisdeling, belangenbehartiging en dienstverlening.
Beleid /voortgang	Om het verschil te kunnen maken op de inhoudelijke thema's en andere beleidsdossiers, zijn in de Verenigingsstrategie vijf ontwikkelpunten voor gemeenten en de VNG als organisatie opgesteld: (1) één sterke bestuurslaag van gemeenten (2) leren van elkaar (3) knooppunt van netwerken (4) regionale samenwerking (5) versterken van mandaat en slagvaardigheid van de VNG.
Eigen vermogen verbonden partij	Eind 2024: € 60,36 mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Eind 2024: € 164,704 mln. (schulden: € 166,973 mln. + voorzieningen: € 731 mln.).
Resultaat verbonden partij	Financieel resultaat 2023: € 26 mln. negatief.

Vereniging De Brede Stroomversnelling	
Doel	Uitvoering van het klimaatbeleid. De raad heeft op 12 september 2016 besloten om Nul op de Meter concepten toe te passen waar mogelijk.
Beleid	Stroomversnelling en haar leden hebben als oogmerk een impuls te geven aan de energietransitie in de gebouwde omgeving. Stroomversnelling is in eerste instantie een vereniging van corporaties, bouwers, toeleverende industrie, netwerkbedrijven en regionale overheden maar de bedoeling - van de initiatiefnemers en de huidige trekkers – is breder. Stroomversnelling wil een beweging zijn waarin deelnemers zich gezamenlijk verantwoordelijk voelen voor de energietransitie en waarin ze, door samen op te trekken, versnelling weten te realiseren in het realiseren van deze doelstelling.
Financiële effecten (gemeente)	Jaarlijkse lidmaatschapsbijdrage € 5.000.

Risico	Ten tijde van het uitbrengen van de jaarrekening 2024 van de vereniging is er nog steeds sprake van onduidelijkheid over het recht op teruggave van omzetbelasting op inkopen en de verplichting tot het afdragen van omzetbelasting over subsidieontvangsten. Hierover is overleg gaande met de Belastingdienst. Het overleg met de Belastingdienst kan leiden tot zowel een teruggave als een naheffing van omzetbelasting over de periode 2015 tot en met 2018. Er is ondertussen wel een formeel verzoek gedaan voor teruggave over de periode 2018 die kan leiden tot een storting van de belastingdienst. De gemeente is alleen lid en is geen risicodrager. Als de vereniging bij ontbinding een tekort heeft, hoeft de gemeente als lid daaraan niet bij te dragen. Dit hangt samen met de rechtspersoonlijkheid van de vereniging en het feit dat de vereniging een eigen, afgescheiden vermogen heeft. Als de vereniging wordt ontbonden, gaat dat volgens de regels over de vereffening van het afgescheiden vermogen.
Financieel en bestuurlijk belang	Stroomversnelling heeft op dit moment ca. 40 leden en partners. De samenstelling van het ledenbestand geeft direct een helder beeld van de breedte van Stroomversnelling: woningcorporaties, aanbieders (bouwbedrijven), toeleverende industrie, gemeentes en netwerkbedrijven. Daarnaast heeft Stroomversnelling al een aantal partners - CVW, Federatie Ruimtelijke Kwaliteit, Efectis, de Woonbond en Hogeschool Utrecht. Stroomversnelling is zelf partner van de vernieuwingsagenda van Aedes. Stroomversnelling staat open voor elke partij die inzet wil leveren op, en kan bijdragen aan, de (door)ontwikkeling van woningconcepten en de transitieopgave. Omdat het een vereniging is van koplopers en actieve volgers wordt altijd kritisch gekeken hoe partijen die zich willen aansluiten de beweging en benodigde ontwikkeling verder kunnen versterken. Het doel is daarom niet veel groter te worden in aantallen dan ca. 100 leden. Deze beperkte groeidoelstelling heeft consequenties voor de financiële slagkracht van de vereniging. Om die reden is er veel aandacht voor bijdragen van overheden.
Bijdrage aan doel-stelling programma	3.1 Bevorderen duurzame ontwikkeling.
Relatie met programma	Programma 7 Inrichting van de stad.
Beleidsvoornemens / beleidskader	1. Volop werken aan de ontwikkeling, van het aanbod, de vraag en de daaraan gerelateerde marktcondities voor concepten waarmee woningen en/of wijken aardgasvrij en spijtvrij CO2- en/of energieneutraal gemaakt kunnen worden in alle marktsegmenten. 2. De realisatie van een zodanige kostprijsreductie (schatting 25%-30%), op NOM of NOM-Ready aanbod met gegarandeerde functionele prestaties (minimaal rond energie, binnenmilieu en veiligheid), waarmee een woonlastenneutraal aanbod voor de bewoner en een gezonde business case voor de investeerder in de oplossingen (inclusief de afnemers) mogelijk is.
Vestigingsplaats	Den Haag.

Doel / openbaar belang	De vereniging Stroomversnelling heeft als doel het verenigen van leden die renovatie- en nieuwbouwbouwconcepten met minimaal het ambitieniveau van Nul op de Meter (NOM) ontwikkelen, bouwen, afnemen of het afnemen willen faciliteren. De leden beogen NOM te bereiken met uitsluitend gebruik van duurzame energie, opgewekt uit niet fossiele brandstoffen.
Beleid /voortgang	Ad 1: Pas wanneer 25% van het potentieel is bereikt, is de fase van ontwikkeling (door koplopers en volgers) afgerond en de fase van autonome opschaling bereikt. Ad 2: Jaarlijkse productieaantallen van 50.000 gekoppeld aan renovatie, 25.000 aan nieuwbouw en 100.000 aan installatievervanging.
Eigen vermogen verbonden partij	Per begin 2024: € 437.610 Per eind 2024: € 445.114
Vreemd vermogen verbonden partij	Per begin 2023: € 335.734 Per eind 2023: € 349.447
Resultaat verbonden partij	2024: € 7.504 voordelig 2023: € 35.392 voordelig

Stichting BusinessPark Haaglanden (BPH)	
Doel	Het versterken van de regionale samenwerking tussen de deelnemende gemeenten op het gebied van bedrijfshuisvesting ten behoeve van het behouden en vestigen van bedrijven en daarmee de werkgelegenheid in de Haagse regio. Focus ligt op bedrijven helpen en adviseren in het beter benutten, intensiveren, verdichten en verduurzamen van de ruimte op de bedrijventerreinen. Deelnemende gemeenten zijn: Den Haag, Rijswijk, Midden-Delfland, Pijnacker Nootdorp, Delft, Leidschendam-Voorburg en Zoetermeer.
Beleid	Er is een nieuwe organisatiestructuur door een samenwerking in de vorm van een werkalliantie met Industrieschap Plaspoel Polder (IPP). De Stichting tracht haar doel te bereiken door onder meer: • het (verder) professionaliseren van het regionaal loket (front-office) van Businesspark Haaglanden voor ondernemers; • het intensiveren van de samenwerking met adviseurs in bedrijfshuisvesting;

	• het begeleiden van het proces van uitplaatsingen van bedrijven als gevolg van transformatie/herstructurering; • het leveren van een bijdrage aan het formuleren van nieuw beleid (door monitoring & signalering vraag/aanbodontwikkeling binnen de regio) en het tot uitvoering brengen van beleid; • het meedenken om te komen tot nieuwe werklocaties binnen de Haagse regio; • het als netwerkorganisatie aanspreekpunt zijn voor de Metropoolregio Rotterdam Den Haag en de Provincie Zuid-Holland.
Financiële effecten (gemeente)	De gemeente Zoetermeer heeft op haar eigen begroting jaarlijks circa € 25.000 voor de bijdrage aan de stichting. Dit bedrag is gebaseerd op de verdeelsleutel die staat opgenomen in het reglement. Zoetermeer draagt 15% van de jaarlijkse kosten bij.
Risico	Voor de gemeente zijn er geen financiële risico's aanwezig. Bij een eventueel financieel risico van de stichting is de gemeente maximaal de eigen bijdrage voor een jaar kwijt.
Financieel en bestuurlijk belang	De deelnemers zijn de 7 gemeenten en hebben daardoor een financieel en bestuurlijk belang. De wethouder economie heeft zitting in het Bestuur. De teammanager van team economie neemt deel aan de Directieraad.
Bijdrage aan doel-stelling programma	1.3 bevorderen vestigings-en ondernemersklimaat. 1.4 bevorderen groei werkgelegenheid.
Relatie met programma	Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie.
Beleidsvoornemens / beleidskader	Uitvoering geven aan het jaarplan. Centrale actiepunten zijn: • BPH deelt als netwerkorganisatie beschikbare kennis en kunde. • BPH is een netwerkorganisatie en gesprekspartner voor PZH en MRDH en andere samenwerkingsverbanden gericht op bedrijvigheid. • BPH heeft het aanbod van bedrijfshuisvesting van de deelnemende gemeenten scherp in beeld. Vragen uit de markt worden geregistreerd. • BPH draagt op de schaal van de Haagse regio bij aan het bij elkaar brengen van vraag naar en aanbod van voldoende en passende bedrijfshuisvesting. • Vooralsnog (met ingang van 2025) jaarlijks twee gemeentelijke casussen gezamenlijk uitwerken en in samenwerking met IPP verkennen. Bij gebleken succes verder uit te bouwen.

Vestigingsplaats	Zetel in de gemeente ‘s-Gravenhage.
Doel / openbaar belang	De schaal waarop de bedrijventerreinenmarkt zich beweegt, is bovengemeentelijk. Bedrijven kijken veelal op regionale schaal naar vestigingsplaatsen en uitbreidingsmogelijkheden. Activiteiten van bedrijven volgen zelden bestuurlijke grenzen maar vinden plaats in een marktregio. Binnen de MRDH is de Haagse regio één van de drie marktregio’s, waarbinnen bedrijven zich vestigen dan wel uitbreiden en/of verhuizen. De gezamenlijke doelen zijn economische ontwikkeling en het creëren en behoud van werkgelegenheid in de Haagse regio en het bieden van voldoende passende vestigingsplekken op bedrijventerreinen. Het Industrieschap de Plaspoelpolder Haaglanden (IPP) deelt kennis en expertise aangaande herontwikkelingen, beter benutten en verduurzamen op bedrijventerreinen. Businesspark Haaglanden werkt vraaggericht en zoekt naar pragmatische oplossingen, op het juiste schaalniveau.
Beleid /voortgang	Er speelt een aantal ontwikkelingen: a) schaarse ruimte en tekort aan nieuw uitgeefbare grond voor bedrijven en werklocaties in stedelijk gebied, b) transformaties in stedelijke gebied waar bedrijven worden verjaagd en c) de druk op bestaande terreinen als gevolg van o.a. die woningbouwontwikkelingen. Hierdoor ontstaat de noodzaak om de ruimte op bestaande bedrijventerreinen beter te benutten en daarbij te streven naar het juiste bedrijf op de juiste plek. Dit zijn oplossingsrichtingen waar gelet op omvang, benodigd kapitaal, complexiteit, samenhang en afstemming in de regio gezamenlijk op ingezet moet worden. Een heldere structuur én een goede uitvoeringsorganisatie is van belang om resultaat te boeken. Geconstateerd is dat op verschillende ambtelijke en bestuurlijke tafels in wisselende samenstellingen over bovenstaande onderwerpen wordt gesproken. De organisatiestructuur van BPH wordt (tijdelijk) voor de duur van een jaar uitgebreid via een (werk)alliantie met het IPP. In 2026 vindt tussentijdse monitoring plaats en na afloop van de pilot een evaluatie.
Eigen vermogen verbonden partij	Per eind 2024: € 114.000 Per begin 2024: € 30.000
Vreemd vermogen verbonden partij	Per eind 2024: € 0 Per begin 2024: € 45.090
Resultaat verbonden partij	2024: € 84.000 voordelig 2023: € 17.097 voordelig

Bijlage 11 Wettelijke kaders

Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie

Onderwijs

Belangrijkste wettelijke kaders

- Wet op het primair onderwijs (WPO)
- Wet op het onderwijstoezicht (Wot)
- Wet op het voortgezet onderwijs 2020 (WVO)
- Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB)
- Wet op de expertisecentra (WEC)
- Leerplichtwet 1969
- Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (RMC)
- Wet kinderopvang (WKO)
- Wet innovatie en kwaliteit kinderopvang (IKK)
- Wet Ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie (OKE)

Belangrijkste gemeentelijke kaders

- Lokaal Educatieve Agenda, 2021-2030
- Onderwijsachterstandenbeleid Zoetermeer 2023-2026
- Beleidsplan 'Ieder kind gelijke kansen onderwijsachterstandenbeleid gemeente Zoetermeer 2019-2022'
- Regionale VSV-agenda RMC-regio Haaglanden 2017-2020 en 2021-2024
- Integraal huisvestingsplan primair onderwijs Zoetermeer (speciaal) basisonderwijs en speciaal onderwijs - 2023-2027
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Gemeente Zoetermeer 2015
- Beleidskader brede School, jaar 2013, B&W 2013-000590
- Beleidsregels gemeentelijke taken uitvoering Wet kinderopvang gemeente Zoetermeer 2025
- Raadsvoorstel Meerpuntruimten in Integrale kindcentra 2016 -000617
- Beleidsregels leerlingenvervoer gemeente Zoetermeer 2023

Economie
Belangrijkste gemeentelijke kaders

- Actieagenda Economie 2020-2022
- Kerndocument strategie werklocaties Zoetermeer 2020-2030
- Strategie bedrijventerreinen MRDH 2023-2030
- Strategie kantoren MRDH 2025-2035
- Hotelnota Zoetermeer 2001
- Horecavisie 2017
- Ruimtelijk-functioneel plan Noordelijke Bedrijventerreinen
- Detailhandelsvisie Zoetermeer 2019-2023
- Beleidskader Leisure 2023-2025
- Reclamenota 2019
- Stedelijk beleidskader economie
- Verordening winkeltijden Zoetermeer

Arbeidsparticipatie en bestaanszekerheid
Belangrijkste wettelijke kaders

- Participatiewet
- Wet sociale werkvoorziening
- Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

Belangrijkste gemeentelijke kaders

- Kadernota Meedoen met Meerwaarde (over de aanpak van schulden, financieel rondkomen, meedoen en het vinden van werk)
- Re-integratieverordening Participatiewet gemeente Zoetermeer 2023
- Beleidsregels re-integratie Participatiewet gemeente Zoetermeer 2023

Programma 2 Samen leven en ondersteunen
Belangrijkste wettelijke kaders

- Wet publieke gezondheid (Wpg)
- Wet maatschappelijke ondersteuning 2015
- Jeugdwet

Belangrijkste gemeentelijke kaders

- Beleidsplan Wmo en Jeugdhulp Zorg in Zoetermeer voor elkaar (2014)
- Wmo-verordening 2015
- Gebiedsgerichte ondersteuning
- Wijziging Verordening Wmo Gebiedsgerichte ondersteuning
- Vrijwilligersondersteuning
- Algemene Subsidieverordening Zoetermeer 2016
- Actieplan Bouwen aan toekomstbestendige jeugdhulp 2019
- Verordening jeugdhulp Zoetermeer 2025
- Nadere regels jeugdhulp gemeente Zoetermeer 2019
- Beleidsregels jeugdhulp gemeente Zoetermeer 2016
- Nadere regels vervoer jeugdhulp gemeente Zoetermeer 2019
- Inkoopstrategie Jeugdhulp 2020-2024
- Regionale inkoopstrategie Jeugdhulp Haaglanden 2027 en verder
- Hervorming specialistische jeugdhulp

Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen

Belangrijkste wettelijke kaders

- Energiewet
- Omgevingswet
- Warenwetbesluit Attractie en Speeltoestellen (WAS)
- Wegenwet
- Wet collectieve warmte
- Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie
- Wet milieubeheer

- Wet op de Lijkbezorging
- Landelijk afvalbeheerplan (LAP3)

Belangrijkste gemeentelijke kaders

- Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur (AVOI Zoetermeer)
- Beheerverordening gemeentelijke begraafplaatsen Zoetermeer 2020
- Bomenbeleid
- Groenkaart
- Inkoop en aanbestedingsbeleid
- Kadernota participatie 2022
- Kadernota samenspraak
- Nota bodembeheer
- Bodemkwaliteitskaart Zoetermeer 2021
- Nota onderhoud openbare ruimte Zoetermeer 2023 t/m/ 2026
- Nota Parkeerbeleid Zoetermeer
- Nota parkeernormen en uitvoeringsregels Zoetermeer 2019
- Nota riolering Zoetermeer 2023 t/m 2026
- (Omgevings)visie Zoetermeer 2040, zie ook Omgevingsvisie gemeente Zoetermeer
- Programma Energietransitie 2023-2026
- Ruimtelijk Strategie Zoetermeer 2040
- Ruimte geven! Speelruimtenota 2016-2026 gemeente Zoetermeer
- Strategie klimaatadaptatie
- Uitvoeringsbesluit begraafplaatsen Zoetermeer 2020
- Visie Biodiversiteit

Programma 4 Vrije tijd

Belangrijkste wettelijke kaders

- Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen
- Erfgoedwet

- Mediawet 2008

Belangrijkste gemeentelijke kaders

- Erfgoedverordening Zoetermeer 2022
- Verordening Investeringssubsidie en gemeentegarantie amateurverenigingen 2022
- Verordening Percentageregeling Beeldende kunst in de openbare ruimte 2019
- Evenementenbeleid 2023
- Sportagenda 2025 en verder
- Sportakkoord Zoetermeer
- Cultuurvisie 2030. De stad leeft, leve de stad
- Samenspraak bij kunst in de openbare ruimte 2015
- Actualisering citymarketingstrategie 2017
- Nieuwe beleidskaart archeologische monumenten en onderzoeksagenda 2015
- Subsidieregeling evenementen 2022
- Subsidieregeling Culturele basisinstellingen Zoetermeer 2021
- Subsidieregeling Culturele jaarprogramma's 2021
- Subsidieregeling Culturele projecten 2021
- Subsidieregeling gemeentelijke monumenten Zoetermeer 2023

Programma 5 Veiligheid

Belangrijkste wettelijke kaders

- Gemeentewet
- Politiewet 2012
- Wet veiligheidsregio's
- Omgevingswet
- Woningwet
- Opiumwet
- Wet aanpak overlast
- Algemene Wet Bestuursrecht

- Wet straffen en beschermer (nazorg, rol gemeente)
- Wet gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden (regionale samenwerkingen)
- Wet PARTA (PGA-R)
- Wet Bibob (landelijke wettelijke basis)

Belangrijkste gemeentelijke kaders

- Algemene Plaatselijke Verordening
- Gemeenschappelijke regeling veiligheidsregio Haaglanden 2025
- Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden
- Voor een veilig Zoetermeer Kadernota Veiligheidsbeleid 2023-2026
- Preventie- en Handhavingsplan Alcohol 2014-2027
- Toezicht- en Handhavingsmodel Alcoholwet gemeente Zoetermeer
- VTH Beleid 2024 – 2028 'Een integrale aanpak voor kwalitatieve dienstverlening'
- Damoclesbeleid gemeente Zoetermeer
- Beleidsregel Wet Bibob gemeente Zoetermeer (lokaal kader voor toepassen van Bibob)
- Voor een veilig Zoetermeer Kadernota Veiligheidsbeleid 2023 - 2026 (strategisch kader waarin Bibob als instrument tegen ondermijning is opgenomen)

Programma 6 Dienstverlening en samenspraak

Belangrijkste wettelijke kaders

- Digitale agenda
- Algemene Wet Bestuursrecht (klachten)
- Overheidsbrede Dienstverlening
- Gemeentewet artikel 150
- Omgevingswet
- Woningwet
- Kieswet

Belangrijkste gemeentelijke kaders

- Verordening voor de behandeling van bezwaarschriften Zoetermeer 2024
- Kadernota samenspraak
- Verordening op de heffing en invordering van leges 2025
- Algemene plaatselijke verordening Zoetermeer

Programma 7 Inrichting van de stad

Belangrijkste wettelijke kaders

- Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte
- Besluit kwaliteit leefomgeving
- Provinciale Visie Ruimte en Mobiliteit
- Zuid-Hollandse Omgevingsverordening
- Omgevingsbeleid Zuid-Holland
- Vervoersplannen Haaglanden
- Omgevingswet

Belangrijkste gemeentelijke kaders

- Stadsvisie 2030
- Nota Grondbeleid 2021
- Nota Grondprijzen 2025 -2026 Gemeente Zoetermeer
- Visie Biodiversiteit
- Groenkaart
- Bomenbeleid
- Nota Parkeernormen en Uitvoeringsregels Zoetermeer 2019
- Nota Parkeerbeleid (auto en fiets) Zoetermeer 2019
- Visie Binnenstad 2040
- Vastgoednota Zoetermeer 2025-2029
- Meerjarige Prestatieafspraken 2025-2028
- Actieplan Fiets 2014
- Actieplan Verkeersveiligheid 2013 (geen digitaal exemplaar)

- Welstandsnota Zoetermeer
- Woonvisie Zoetermeer
- Agenda Zoetermeer 2040
- Zoetermeer 2040
- Concept ontwerp Ruimtelijke Strategie Zoetermeer: Stad in de Buurt
- Integraal huisvestingsplan (speciaal) basisonderwijs en speciaal onderwijs 2023-2027
- Zoetermeerse Cultuurvisie 2030
- Uitvoeringsagenda Cultuurvisie 2022-2030
- Huisvestingsverordening Zoetermeer 2023
- Mobiliteitsvisie Zoetermeer 2030

Bijlage 12 Taakvelden

Bedragen x € 1.000

Taakveld+naam	Lasten/Baten	2026	2027	2028	2029
0.1 - Bestuur	Lasten	6.300	6.224	6.228	6.231
	Baten	0	0	0	0
0.10 - Mutaties reserves	Lasten	15.812	10.497	5.144	5.369
	Baten	-28.693	-17.628	-13.647	-9.225
0.2 - Burgerzaken	Lasten	7.113	7.138	6.989	7.317
	Baten	-2.890	-3.080	-2.742	-3.117
0.3 - Beheer overige gebouwen en gronden	Lasten	1.211	1.211	1.320	1.353
	Baten	-1.939	-1.939	-1.939	-1.939
0.4 - Overhead	Lasten	54.661	54.392	54.327	54.307
	Baten	-284	-284	-284	-284
0.5 - Treasury	Lasten	663	676	639	669
	Baten	-3.470	-3.045	-2.893	-2.957
0.61 - OZB woningen	Lasten	1.847	1.847	1.847	1.847
	Baten	-28.095	-28.351	-28.597	-28.852
0.62 - OZB niet-woningen	Lasten	919	919	919	919
	Baten	-18.735	-18.735	-18.735	-18.735
0.63 - Parkeerbelasting	Lasten	0	0	0	0
	Baten	-2.656	-2.656	-2.656	-2.656
0.64 - Belastingen overig	Lasten	207	207	207	207
	Baten	-820	-820	-820	-820
0.7 - Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	Lasten	0	9.570	18.150	27.240
	Baten	-316.021	-323.818	-326.716	-336.144
0.8 - Overige baten en lasten	Lasten	5.340	7.479	12.242	16.411
	Baten	281	-1.824	458	1.204
0.9 - Vennootschapsbelasting (VpB)	Lasten	590	277	608	0
	Baten	0	0	0	0
1.1 - Crisisbeheersing en brandweer	Lasten	11.500	11.697	11.628	11.526
	Baten	0	0	0	0
1.2 - Openbare orde en veiligheid	Lasten	9.959	9.054	8.621	8.621
	Baten	-1.639	-1.366	-1.120	-1.120
2.1 - Verkeer en vervoer	Lasten	22.654	23.377	23.979	24.166
	Baten	-1.608	-1.236	-1.136	-1.136
2.2 - Parkeren	Lasten	2.092	2.080	2.093	2.094
	Baten	0	0	0	0
2.5 - Openbaar vervoer	Lasten	0	0	0	0

Bedragen x € 1.000

	Baten	0	0	0	0
3.1 - Economische ontwikkeling	Lasten	121	121	121	121
	Baten	0	0	0	0
3.2 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Lasten	2.454	2.811	2.280	2.198
	Baten	-6.814	-4.785	-1.827	-1.793
3.3 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Lasten	726	722	722	722
	Baten	-367	-367	-367	-367
3.4 - Economische promotie	Lasten	3.553	3.325	3.325	3.325
	Baten	-501	-501	-711	-711
4.1 - Openbaar basisonderwijs	Lasten	240	242	232	216
	Baten	-48	-48	-48	-48
4.2 - Onderwijshuisvesting	Lasten	11.547	11.704	12.046	12.121
	Baten	-1.051	-1.051	-1.051	-1.051
4.3 - Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Lasten	15.428	15.477	15.424	15.271
	Baten	-7.558	-7.558	-7.558	-7.558
5.1 - Sportbeleid en activering	Lasten	2.450	2.017	2.018	2.018
	Baten	-831	-34	-34	-34
5.2 - Sportaccommodaties	Lasten	11.318	12.130	12.132	12.083
	Baten	-5.599	-5.599	-5.599	-5.599
5.3 - Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Lasten	8.593	8.849	8.955	8.944
	Baten	-2.045	-2.045	-2.045	-2.045
5.4 - Musea	Lasten	1.221	1.741	1.286	1.288
	Baten	-441	-441	-441	-441
5.5 - Cultureel erfgoed	Lasten	288	288	288	288
	Baten	0	0	0	0
5.6 - Media	Lasten	5.946	5.544	5.550	5.555
	Baten	-1.246	-1.246	-1.246	-1.246
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Lasten	16.007	15.068	15.245	15.363
	Baten	-488	-488	-488	-488
6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie	Lasten	22.099	20.868	20.792	20.790
	Baten	-4.577	-3.432	-3.432	-3.432
6.2 - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Lasten	158	158	0	0
	Baten	-158	-158	0	0
6.21 - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	Lasten	12.446	12.445	12.445	12.445
	Baten	-58	-58	-58	-58
6.22 - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	Lasten	11.813	11.127	10.611	10.611

Bedragen x € 1.000

	Baten	0	0	0	0
6.23 - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	Lasten	75	75	75	75
	Baten	0	0	0	0
6.3 - Inkomensregelingen	Lasten	78.457	77.901	77.401	77.401
	Baten	-59.130	-59.130	-59.130	-59.130
6.4 - WSW en beschut werk	Lasten	9.875	9.779	9.513	9.513
	Baten	0	0	0	0
6.5 - Arbeidsparticipatie	Lasten	13.586	13.740	13.765	13.560
	Baten	0	0	0	0
6.60 - Hulpmiddelen en diensten (WMO)	Lasten	7.223	7.181	6.881	6.781
	Baten	-78	-78	-78	-78
6.711 - Huishoudelijke hulp (WMO)	Lasten	16.267	16.267	16.167	16.117
	Baten	-1.151	-1.151	-1.151	-1.151
6.712 - Begeleiding (WMO)	Lasten	1.439	1.489	1.539	1.589
	Baten	0	0	0	0
6.713 - Dagbesteding (WMO)	Lasten	2.914	2.914	2.914	2.914
	Baten	0	0	0	0
6.714 - Overige maatwerkarrangementen (WMO)	Lasten	649	649	649	649
	Baten	0	0	0	0
6.751 - Jeugdhulp ambulant lokaal	Lasten	1.969	1.969	1.969	1.969
	Baten	0	0	0	0
6.752 - Jeugdhulp ambulant regionaal	Lasten	56.399	56.399	56.499	56.499
	Baten	0	0	0	0
6.753 - Jeugdhulp ambulant landelijk	Lasten	1.112	1.112	1.112	1.112
	Baten	0	0	0	0
6.762 - Jeugdhulp met verblijf regionaal	Lasten	14.623	14.723	14.723	14.723
	Baten	0	0	0	0
6.763 - Jeugdhulp met verblijf landelijk	Lasten	758	758	758	758
	Baten	0	0	0	0
6.791 - PGB WMO	Lasten	1.252	1.252	1.252	1.252
	Baten	0	0	0	0
6.792 - PGB Jeugd	Lasten	728	624	520	520
	Baten	0	0	0	0
6.812 - Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	Lasten	462	462	462	462
	Baten	-85	-85	-85	-85
6.821 - Jeugdbescherming	Lasten	2.933	2.933	2.933	2.933

Bedragen x € 1.000

	Baten	0	0	0	0
6.822 - Jeugdreclassering	Lasten	566	566	566	566
	Baten	0	0	0	0
6.91 - Coördinatie en beleid WMO	Lasten	1.351	1.289	1.233	1.233
	Baten	0	0	0	0
6.92 - Coördinatie en beleid Jeugd	Lasten	650	650	650	650
	Baten	-76	-76	-76	-76
7.1 - Volksgezondheid	Lasten	14.810	6.836	6.644	6.644
	Baten	-7.974	0	0	0
7.2 - Riolering	Lasten	7.246	7.247	7.260	7.282
	Baten	-8.715	-8.725	-8.715	-8.715
7.3 - Afval	Lasten	15.111	15.027	15.062	15.090
	Baten	-21.115	-21.137	-21.137	-21.137
7.4 - Milieubeheer	Lasten	1.797	1.776	1.776	1.776
	Baten	0	0	0	0
7.5 - Begraafplaatsen en crematoria	Lasten	864	845	850	855
	Baten	-593	-593	-593	-593
8.1 - Ruimte en leefomgeving	Lasten	7.971	6.064	4.248	4.277
	Baten	-1.771	-1.978	-683	-730
8.2 - Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	Lasten	10.824	6.929	7.221	5.690
	Baten	-8.240	-6.994	-7.254	-5.589
8.3 - Wonen en bouwen	Lasten	20.490	20.486	20.558	13.903
	Baten	-12.815	-10.019	-9.870	-7.957
Eindtotaal		**-420**	**6.667**	**19.107**	**22.536**

Verdeling taakvelden

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording is hieronder een overzicht opgenomen met het verdelingsprincipe op basis waarvan de taakvelden over de programma's/beleidsvelden zijn verdeeld.

Programma + Naam	Taakveld+naam	Product + Naam
1. Onderwijs, economie en Arbeidsparticipatie	0.10 - Mutaties reserves	310.15 - Economische ontwikkeling 400.01 - Onderwijshuisvesting 482.02 - Onderwijs-arbeidsmarkt/ volwasseneducatie
	0.64 - Belastingen overig	310.15 - Economische ontwikkeling
	3.1 - Economische ontwikkeling	310.15 - Economische ontwikkeling
	3.3 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	310.15 - Economische ontwikkeling 310.25 - Beheer warenmarkten
	3.4 - Economische promotie	310.15 - Economische ontwikkeling
	4.1 - Openbaar basisonderwijs	400.01 - Onderwijshuisvesting
	4.2 - Onderwijshuisvesting	400.01 - Onderwijshuisvesting
	4.3 - Onderwijsbeleid en leerlingzaken	400.01 - Onderwijshuisvesting 480.01 - Lokaal onderwijsbeleid 480.04 - Onderwijsachterstanden 480.06 - Voortijdig schoolverlaten 480.07 - Leerlingenvervoer 480.08 - Zorgstructuur onderwijs 482.02 - Onderwijs-arbeidsmarkt/ volwasseneducatie
	6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie	480.01 - Lokaal onderwijsbeleid 610.03 - Inkomensondersteunende voorzieningen
	6.23 - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	480.08 - Zorgstructuur onderwijs
	6.3 - Inkomensregelingen	610.02 - Hoogwaardig handhaven 610.03 - Inkomensondersteunende voorzieningen 920.01 - Kwijtschelding van belastingen
	6.4 - WSW en beschut werk	610.01 - Participatie 611.03 - Wet sociale werkvoorziening
	6.5 - Arbeidsparticipatie	610.01 - Participatie
2. Samen leven en ondersteunen	0.10 - Mutaties reserves	670.01 - Wmo algemene voorziening 671.03 - Maatwerk jeugd
	4.3 - Onderwijsbeleid en leerlingzaken	671.01 - Universele preventie jeugd 671.03 - Maatwerk jeugd
	6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie	670.01 - Wmo algemene voorziening 670.05 - Wmo maatschappelijke zorg 671.01 - Universele preventie jeugd 671.02 - Selectieve preventie jeugd 671.03 - Maatwerk jeugd
	6.2 - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	670.05 - Wmo maatschappelijke zorg

Programma + Naam	Taakveld+naam	Product + Naam
	6.21 - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	662.01 - Wmo maatwerk 670.01 - Wmo algemene voorziening 670.05 - Wmo maatschappelijke zorg
	6.22 - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	671.03 - Maatwerk jeugd 671.04 - Specialistische jeugdhulp
	6.60 - Hulpmiddelen en diensten (WMO)	662.01 - Wmo maatwerk
	6.711 - Huishoudelijke hulp (WMO)	662.01 - Wmo maatwerk
	6.712 - Begeleiding (WMO)	662.01 - Wmo maatwerk
	6.713 - Dagbesteding (WMO)	662.01 - Wmo maatwerk 670.01 - Wmo algemene voorziening
	6.714 - Overige maatwerkarrangementen (WMO)	662.01 - Wmo maatwerk
	6.751 - Jeugdhulp ambulant lokaal	671.04 - Specialistische jeugdhulp
	6.752 - Jeugdhulp ambulant regionaal	671.04 - Specialistische jeugdhulp
	6.753 - Jeugdhulp ambulant landelijk	671.04 - Specialistische jeugdhulp
	6.762 - Jeugdhulp met verblijf regionaal	671.04 - Specialistische jeugdhulp
	6.763 - Jeugdhulp met verblijf landelijk	671.04 - Specialistische jeugdhulp
	6.791 - PGB WMO	662.01 - Wmo maatwerk
	6.792 - PGB Jeugd	671.04 - Specialistische jeugdhulp
	6.812 - Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	670.04 - Wmo preventie 670.05 - Wmo maatschappelijke zorg
	6.821 - Jeugdbescherming	671.04 - Specialistische jeugdhulp
	6.822 - Jeugdreclassering	671.04 - Specialistische jeugdhulp
	6.91 - Coördinatie en beleid WMO	670.01 - Wmo algemene voorziening
	6.92 - Coördinatie en beleid Jeugd	671.04 - Specialistische jeugdhulp
	7.1 - Volksgezondheid	670.04 - Wmo preventie 671.01 - Universele preventie jeugd 671.02 - Selectieve preventie jeugd 714.01 - Gezondheidszorg
3. Leefbaarheid, duurzaam en groen	0.10 - Mutaties reserves	723.36 - Milieubeleid 810.28 - Dagelijks beheer en klein onderhoud
	0.63 - Parkeerbelasting	810.38 - Exploitaties
	2.1 - Verkeer en vervoer	810.18 - Algemeen beheer 810.28 - Dagelijks beheer en klein onderhoud 810.38 - Exploitaties 810.48 - Groot onderhoud
	2.2 - Parkeren	810.38 - Exploitaties

Programma + Naam	Taakveld+naam	Product + Naam
	5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	723.36 - Milieubeleid 810.18 - Algemeen beheer 810.28 - Dagelijks beheer en klein onderhoud 810.48 - Groot onderhoud
	7.2 - Riolering	810.28 - Dagelijks beheer en klein onderhoud 810.38 - Exploitaties
	7.3 - Afval	721.19 - Afvalinzameling
	7.4 - Milieubeheer	723.36 - Milieubeleid 810.28 - Dagelijks beheer en klein onderhoud
	7.5 - Begraafplaatsen en crematoria	810.38 - Exploitaties
	8.1 - Ruimte en leefomgeving	810.18 - Algemeen beheer 810.28 - Dagelijks beheer en klein onderhoud
	8.3 - Wonen en bouwen	723.36 - Milieubeleid
4. Vrije tijd	0.10 - Mutaties reserves	002.31 - Evenementen 540.04 - Beeldende kunst in de openbare ruimte
	3.4 - Economische promotie	002.31 - Evenementen
	4.1 - Openbaar basisonderwijs	530.04 - Vrijetijds-, sport- en spelontwikkeling
	5.1 - Sportbeleid en activering	530.04 - Vrijetijds-, sport- en spelontwikkeling 530.05 - Strategisch beleid sport
	5.2 - Sportaccommodaties	530.02 - Exploitatie sportaccommodaties
	5.3 - Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	002.31 - Evenementen 540.03 - Cultuur 540.04 - Beeldende kunst in de openbare ruimte 630.02 - Welzijnsaccommodaties
	5.4 - Musea	540.03 - Cultuur 630.02 - Welzijnsaccommodaties
	5.5 - Cultureel erfgoed	541.16 - Monumentenbeleid
	5.6 - Media	540.03 - Cultuur 630.02 - Welzijnsaccommodaties
	5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	540.04 - Beeldende kunst in de openbare ruimte 560.38 - Natuur- en milieu-educatieve voorzieningen
	6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie	630.02 - Welzijnsaccommodaties
5. Veiligheid	0.10 - Mutaties reserves	140.18 - Handhaving openbare ruimten
	1.1 - Crisisbeheersing en brandweer	002.27 - Veiligheid en openbare orde
	1.2 - Openbare orde en veiligheid	002.26 - Vergunningen apv- en bijzondere wetten 002.27 - Veiligheid en openbare orde

Programma + Naam	Taakveld+naam	Product + Naam
		140.18 - Handhaving openbare ruimten
		140.19 - Dienstverlening handhaving openbare orde
		140.28 - Opvang zwerfdieren
	7.4 - Milieubeheer	820.26 - Handhaving wabo,apv en bijzondere wetten
	8.3 - Wonen en bouwen	820.26 - Handhaving wabo,apv en bijzondere wetten
6. Dienstverlening en participatie	0.1 - Bestuur	001.01 - Functioneren bestuur
		001.06 - Raad
	0.10 - Mutaties reserves	003.01 - Publieksplein
	0.2 - Burgerzaken	001.06 - Raad
		003.01 - Publieksplein
	0.4 - Overhead	999.27 - Overhead publieksplein
	0.61 - OZB woningen	002.21 - Basisregistraties ppl
	0.62 - OZB niet-woningen	002.21 - Basisregistraties ppl
	0.8 - Overige baten en lasten	922.90 - Algemene baten en lasten concern (progr.6)
	6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie	003.01 - Publieksplein
	8.1 - Ruimte en leefomgeving	820.16 - Wabo-vergunningen
	8.3 - Wonen en bouwen	002.21 - Basisregistraties ppl
		820.16 - Wabo-vergunningen
7. Inrichting van de stad	0.1 - Bestuur	810.11 - Strategie en programmacoordinatie
	0.10 - Mutaties reserves	810.11 - Strategie en programmacoordinatie
		810.23 - Ruimtelijke plannen en verkeer
		820.46 - Volkshuisvestingsbeleid
		830.18 - Grondexploitatie oosterheem
		830.73 - Grondbedrijf algemeen
		830.76 - Grondbedrijf projecten in uitvoering
		922.30 - Algemene baten en lasten directie stad (bedrijfsvoering)
	0.3 - Beheer overige gebouwen en gronden	820.76 - Vastgoedbeheer
		830.75 - Grondbedrijf projecten in voorbereiding
		830.76 - Grondbedrijf projecten in uitvoering
		913.03 - Overige financiele middelen (opbr.gem. eigend. niet voor openb.dnst. bestemd)
		922.30 - Algemene baten en lasten directie stad (bedrijfsvoering)
	0.4 - Overhead	999.33 - Overhead stedelijke ontwikkeling
		999.35 - Afdelingsoverhead projectenbureau
	0.5 - Treasury	820.36 - Uitvoering volkshuisvestingsregelingen
	0.8 - Overige baten en lasten	922.30 - Algemene baten en lasten directie stad (bedrijfsvoering)
	2.1 - Verkeer en vervoer	810.23 - Ruimtelijke plannen en verkeer

Programma + Naam	Taakveld+naam	Product + Naam
	2.2 - Parkeren	810.23 - Ruimtelijke plannen en verkeer
	2.5 - Openbaar vervoer	810.23 - Ruimtelijke plannen en verkeer
	3.2 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur	820.76 - Vastgoedbeheer
		830.18 - Grondexploitatie oosterheem
		830.74 - Grondbedrijf verspreide gronden en panden
		830.76 - Grondbedrijf projecten in uitvoering
	5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	913.03 - Overige financiele middelen (opbr.gem. eigend. niet voor openb.dnst. bestemd)
	8.1 - Ruimte en leefomgeving	810.11 - Strategie en programmacoordinatie
		810.23 - Ruimtelijke plannen en verkeer
		830.74 - Grondbedrijf verspreide gronden en panden
		830.80 - Binnenstad
		922.30 - Algemene baten en lasten directie stad (bedrijfsvoering)
	8.2 - Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	830.18 - Grondexploitatie oosterheem
		830.42 - Grondexploitatie palenstein
		830.73 - Grondbedrijf algemeen
		830.76 - Grondbedrijf projecten in uitvoering
		922.30 - Algemene baten en lasten directie stad (bedrijfsvoering)
	8.3 - Wonen en bouwen	810.23 - Ruimtelijke plannen en verkeer
		820.36 - Uitvoering volkshuisvestingsregelingen
		820.46 - Volkshuisvestingsbeleid
		822.36 - Woonwagenhuisvesting
		913.03 - Overige financiele middelen (opbr.gem. eigend. niet voor openb.dnst. bestemd)
		922.30 - Algemene baten en lasten directie stad (bedrijfsvoering)
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	0.10 - Mutaties reserves	914.01 - Rente reserves en voorzieningen
		922.95 - Algemene baten en lasten concern (oad)
		922.98 - Dekking eenmalig concern
	0.5 - Treasury	913.01 - Beleggingen (exploitatie)
		914.01 - Rente reserves en voorzieningen
		915.01 - Treasury
	0.61 - OZB woningen	002.47 - Belastingen
	0.62 - OZB niet-woningen	002.47 - Belastingen
	0.64 - Belastingen overig	002.47 - Belastingen
	0.7 - Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	921.01 - Algemene uitkering
	0.8 - Overige baten en lasten	922.95 - Algemene baten en lasten concern (oad)
	3.3 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	002.47 - Belastingen
	3.4 - Economische promotie	002.47 - Belastingen

Programma + Naam	Taakveld+naam	Product + Naam
	7.2 - Riolering	002.47 - Belastingen
	7.3 - Afval	002.47 - Belastingen
Heffingsbedrag Vennootschapsbelasting	0.9 - Vennootschapsbelasting (VpB)	909.09 - Vennootschapsbelasting
Overzicht overhead	0.10 - Mutaties reserves	999.26 - Overhead strategie, beleid, programma's
		999.99 - Concern
	0.4 - Overhead	999.10 - Directie
		999.11 - Communicatie
		999.12 - Financiën
		999.13 - Concerncontrol
		999.14 - Personeel en organisatie
		999.15 - Juridische aangelegenheden en bestuursondersteuning
		999.18 - Informatie & automatisering
		999.23 - Overhead vrije tijd
		999.24 - Overhead zorg en jgh
		999.25 - Overhead inkomen en zekerheid
		999.26 - Overhead strategie, beleid, programma's
		999.27 - Overhead publiekspleín
		999.33 - Overhead stedelijke ontwikkeling
		999.35 - Afdelingsoverhead projectenbureau
		999.36 - Overhead veilgheid, vergunningen en handhaving
		999.37 - Vastgoed
		999.38 - Overhead stadsbeheer
		999.39 - Overhead afvalinzameling
		999.99 - Concern

Bijlage 13 Afschrijvingstermijnen

In de Perspectiefnota is bezuinigingsmaatregel 105 Vervangingsinvesteringen kapitaliseren opgenomen. Met deze maatregel worden meer vervangingen in de openbare ruimte geactiveerd. Het beleid was dat alle investeringen met maatschappelijk nut worden geactiveerd, maar in de praktijk werd dit nog niet voor alle kapitaalgoederen gedaan. Voor deze investeringen worden in deze tabel de afschrijvingstermijnen vastgesteld. In de tabel zijn de nieuw te activeren investeringen in rood weergegeven.

Afschrijvingstermijnen materieel vaste activa		
Gronden en terreinen		
	Gronden en terreinen	n.v.t.
Woonruimte		
	Woningen	40
Bedrijfsgebouwen		
	Schoolgebouwen (investeringen vanaf 17 december 2012)	50
	Schoolgebouwen die volgens het in 2012 herijkte beheerplan geheel worden gesloopt en vervangen door nieuwbouw	50
	Per 17 december 2021 bestaande schoolgebouwen die bij of na het bereiken van de 25 jarige leeftijd, technisch en/of functioneel worden aangepast	25
	Nieuwe overige gebouwen grotendeels van steen	50
	Bestaande overige gebouwen grotendeels van steen	40
	Overige gebouwen grotendeels van hout	20
	Tijdelijke gebouwen/noodlokalen/loodsen/opslagplaatsen	15
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken		
	Wegen	Asfaltverharding	50
		Elementenverharding	50
	Kunstwerken	Bruggen hout	35
		Bruggen staal	60
		Bruggen beton	90
		Geluidskering en schanskorf	40
		Grondkering	60
		Steigers, vlonders en stuwen	40
	Water	Kademuren	80
		Natuurlijkvriendelijke oevers	40
		Beschoeiing	40
	Technische voorziening	Portalen en verkeersborden	45
		Openbare Verlichting	40
		Verkeerregelinstallatie	15
		Parkeerverwijssysteem	10
		Liften	20
		Roltrappen	20
	Overig	Bomen	40
		Groen	40
		Spelen	20
		Ondergrondse inzamelmiddelen ten behoeve van afvalinzameling	30
Vervoermiddelen		
	Personenauto's	9
	Bedrijfsauto's	9
Machines, apparaten en installaties		
	Brandmeldinstallaties	15
	Materieel gladheidsbestrijding	11
	Zonnepanelen	25
	Diverse	5
Overige materiele vaste		
	Inventaris	10
	ICT computer hardware	4
	ICT overige hardware	5
	ICT software	5
	Sportvoorzieningen	20

Bijlage 14 Monitoring evaluatie pilots

Inleiding

Deze bijlage geeft een overzicht van alle recent afgeronde en lopende pilots die bij de gemeente lopen. De nadruk ligt op de evaluatie van deze pilots en, als van toepassing, de gevolgen van deze evaluatie.
Deze bijlage is een uitvloeisel van raadsmotie 21-0642, Oogst van de pilots en wordt twee keer per jaar geactualiseerd (en opgenomen in perspectiefnota en programmabegroting).

Buurtvervoer

Naam Pilot

Naam pilot	Buurtvervoer/Maatwerkvervoer

Korte omschrijving

Door de verschraling van het openbaar vervoer zijn niet alle locaties binnen Zoetermeer voor iedere groep lopend bereikbaar. Voor mensen die minder goed ter been zijn maar niet binnen de Wmo-regeling vallen, betekent dit dat zij geen gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer (OV) in de wijken als de halte iets verder weg ligt of naar winkelcentra, ziekenhuis of gewoon naar familie binnen Zoetermeer. Voor reizigers die gezond van lijf en lede zijn is dit wel mogelijk. Ondanks dat het wenselijk is op sommige locaties zoals Rokkeveen een robuuster netwerk van OV-haltes te hebben. Om vervoersarmoede/vereenzaming tegen te gaan, is het voorstel om als antwoord op het verschralende OV in de wijken via Buurtvervoer Zoetermeerders gelegenheid te bieden om gebruik te maken van het OV en bezoeken binnen de gemeentegrenzen. Buurtvervoer om op een laagdrempelige manier deze groep op gepaste wijze te vervoeren binnen Zoetermeer. In de Collegevergadering van 15 juli is besloten om een inbesteding te starten voor de Pilot Maatwerkvervoer met de Binnenbaan. De uitvoering van het Maatwerkvervoer door de Binnenbaan zorgt tevens voor het opleiden van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt tot regulier werk. De pilot is opgedeeld in twee fasen, waarbij in de eerste fase gestart wordt met een vaste verbinding en in de tweede fase uitgebreid wordt met flexibel maatwerkvervoer en een rechtstreekse verbinding met het HagaZiekenhuis.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	7. Inrichting van de stad
Portefeuille	Verkeer en mobiliteit

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	Realiseren pilot maatwerkvervoer en het daarmee opdoen van ervaring met het bieden van effectief, innovatief en betaalbaar maatwerkvervoer en tevens invulling geven aan afspraken in het coalitieakkoord.

Data

Startdatum	1 januari 2026
Einddatum	31 december 2028
Evaluatiemoment	Het eerste evaluatiemoment is gepland na een half jaar.

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	De pilot is nog niet in de realisatie fase. Op dit moment is dus nog niet te beoordelen of de beoogde doelen worden gehaald.
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	Gelet op de huidige status van het project kan hier nog geen antwoord op worden gegeven.
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	Gelet op de huidige status van het project kan hier nog geen antwoord op worden gegeven.
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	Naar aanleiding van het Collegebesluit van 15 juli 2025 is de gemeenteraad geïnformeerd met een raadsmemo Pilot Maatwerkvervoer Zoetermeer - iBabs Publieksportaal

Flexwonen Ruimtebaan

Naam Pilot

Naam pilot	Flexwonen Ruimtebaan

Korte omschrijving

Naar aanleiding van motie 1911-35: Flexwonen is onderzoek gedaan naar 4 potentiële locaties in Zoetermeer die kansen bieden voor het realiseren van flexibele woonconcepten. Het college heeft een
voorkeur uitgesproken om de locatie Ruimtebaan nader te verkennen. Het project Flexwonen Ruimtebaan behelst de realisatie van ca. 80 tijdelijke sociale huurwoningen voor spoedzoekers op het voormalig baggerdepot aan de Ruimtebaan. Hiervoor is de samenwerking gezocht met woningcorporatie Vidomes. In Q3 2024 is de omgevingsvergunning om te starten met de bouwwerkzaamheden afgegeven. Sinds november 2024 is er gestart met de bouw van de woningen. De eerste bewoners kunnen volgens verwachting eind Q3 2025 hun woning betrekken.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	7. Inrichting van de stad
Portefeuille	Wonen

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	De voorbereiding van de bouw van ca. 80 flexwoningen op de locatie Ruimtebaan, waarbij duidelijk is onder welke voorwaarden de flexwoningen ingepast kunnen worden, wie deze ontwikkelt, bouwt, verhuurt en beheert en welke financiële consequenties dit voor de gemeente heeft.

Data

Startdatum	20 december 2021 (vaststelling projectopdracht door het college)
Einddatum	4de kwartaal 2025
Evaluatiemoment	2x per jaar in Rapportage Ruimtelijk Fysiek

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	Nog niet bekend. Het project bevindt zich in de uitvoeringsfase.
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	Nog niet bekend. Het project bevindt zich in de uitvoeringsfase.
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	Nog niet bekend. Het project bevindt zich in de uitvoeringsfase.
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	Besluitvorming over de haalbaarheidsfase heeft in oktober 2022 plaatsgevonden. Tevens wordt de raad twee maal per jaar geïnformeerd via de Rapportage Ruimtelijk Fysiek

Woonoverlast

Naam Pilot

Naam pilot	Woonoverlast

Korte omschrijving

Woonoverlast als gevolg van het gedrag van omwonenden kan hardnekkige vormen aannemen. In de meest extreme gevallen kan de overlast jarenlang aanhouden. Woonoverlast kent verschillende gradaties: van geluidsoverlast tot en met ernstige overlast waar zelfs de veiligheid en leefbaarheid in het geding komen. Aanhoudende woonoverlast kan het woongenot en het veiligheidsgevoel van bewoners ernstig aantasten.
Om die reden is een speciale coördinator Woonoverlast aangesteld die de diverse gevallen van woonoverlast probeert op te lossen. Tevens is een apart meldpunt voor inwoners van de stad geopend. Via dit digitale meldpunt, ‘overlast van buren’ geheten, kunnen inwoners woonoverlast melden.
Het college heeft in november 2023 de beleidsregel Terugdringen woonoverlast 2023 Zoetermeer vastgesteld. De praktische uitwerking van deze beleidsregel wordt betrokken bij de algehele evaluatie.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	5. Veiligheid
Portefeulle	Openbare orde en Veiligheid

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	Door integraal met ketenpartners samen te werken woonoverlast terugdringen of beëindigen, het woongenot van inwoners bevorderen én, als nodig, hulp en/of zorg bieden aan veroorzakers van woonoverlast en/of overlastmelders.

Data

Startdatum	September 2020
Einddatum	December 2024
Evaluatiemoment	1ste helft 2025

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	Ja, de doelen zijn behaald. Het beleid wordt voortgezet.
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	Nee
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	Nee

Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	Tweemaal per jaar overleg met de burgemeester en de wethouder.

IPTA

Naam Pilot

Naam pilot	IPTA (Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid)

Korte omschrijving

De gemeente Zoetermeer neemt sinds 2018 deel aan de landelijke pilot IPTA (Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid) van het ministerie van Justitie en Veiligheid. Het betreft een coachingsmethodiek gericht op jongeren die dreigen af te glijden in criminaliteit. Binnen dit project is vanaf de start gekozen voor een domeinoverstijgende aanpak. Hierbij is expertise op het gebied van coaching gevonden binnen het Sociaal domein en De Binnenbaan. Aansturing van het project en afstemming met het ministerie zijn belegd bij Veiligheid. De aanpak zorgt indirect voor een veiligere samenleving, daarnaast worden ook veel kosten bespaard. De maatschappelijke baten zitten niet alleen in het voorkomen van criminaliteit, maar ook in het voorkomen van kosten die voortkomen uit bijvoorbeeld vroegtijdig schoolverlaten, schuldenproblematiek en slachtofferschap. De methodiek dient als voorbeeld van een interventie waarin daadwerkelijk integraal wordt samengewerkt door professionals uit sociaal- en veiligheidsdomein.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	5. Veiligheid
Portefeuille	Openbare orde en Veiligheid

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	Middels intensieve coaching voorkomen dat jongeren (verder) afglijden in criminaliteit. Hiermee maatschappelijke kosten voorkomen die voortkomen uit bijvoorbeeld schooluitval, schulden en daderschap.

Data

Startdatum	2018
Einddatum	onbekend
Evaluatiemoment	jaarlijks

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	Ja, jaarlijks worden de levens van enkele tientallen risicojongeren gestabiliseerd waarmee (verder) afglijden in criminaliteit wordt voorkomen en wordt bespaard op maatschappelijke kosten. De pilot wordt intensief gemonitord en geëvalueerd door het ministerie van Justitie en Veiligheid, die eigenaar is van de pilot.
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	Nee. Wel zal vanaf 2027 moeten worden bekeken op welke manier (en omvang) de pilot in de gemeente kan worden geborgd, omdat de aanpak grotendeels met incidentele Rijksmiddelen wordt betaald.
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	Nog niet
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	De burgemeester wordt regelmatig geïnformeerd over IPTA als onderdeel van de jeugdaanpak.

Pilot Expertisepool en Onderwijs-behandelgroep

Naam Pilot

Naam pilot	Positieve gezondheid en het huishouden

Korte omschrijving

Kinderen die aangewezen zijn op ambulante jeugdhulpbegeleiding of behandeling om (weer) deel te kunnen nemen aan de lessen op school, krijgen soms korte of langere periode geen onderwijs. Dit is niet wenselijk. Een goede aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulp is belangrijk om het leer- en ontwikkelproces van jonge kinderen zo min mogelijk te onderbreken. Daarom wordt een pilot gestart waarbij twee onderwijs-jeugdhulpvoorzieningen worden ingericht voor het primair onderwijs in Zoetermeer: Een Expertisepool en een Onderwijs-behandelgroep. Een Expertisepool betreft een multidisciplinair team van jeugdhulpprofessionals en onderwijsdeskundigen, verbonden aan het speciaal basisonderwijs (SBO) en het speciaal onderwijs (SO). De Expertisepool wordt ook gekoppeld aan ZOJA (Zoetermeerse Onderwijs-Jeugdhulparrangementen); de observatiegroep/Time-out bedoeld voor leerlingen die dreigen uit te vallen uit het onderwijs.
De Onderwijs-behandelgroep bestaat uit een behandelgroep en onderwijsklas voor leerlingen tussen de 4-7 jaar, waarin in gezamenlijkheid wordt gewerkt aan terugkeer naar het onderwijs. Op De Schatkist is er plek voor 16 kinderen.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	2. Samen leven en ondersteunen
Portefeuille	Jeugd en onderwijs

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	Expertisepool • Instroom verlaging van leerlingen naar geïndiceerde individuele jeugdhulp; • Minder thuiszitters; • De tijd die zit tussen het besluit dat er (kortdurende) hulp nodig is en de daadwerkelijke start is maximaal 3 weken; • Duur van de begeleiding wordt verkort van gemiddeld 24 naar 16 weken; • Samenwerking tussen school, ouder(s)/verzorger(s) en hulpverlening verbetert; • De pedagogische vaardigheden van de leerkrachten en ondersteuners is vergroot. De Onderwijs-behandelgroep is in Q4 van 2023 gestart. Voor de Onderwijs-behandelgroep, De Schatkist genaamd, is ervoor gekozen om deze, in plaats van een pilot, als structureel aanbod aan te bieden binnen Zoetermeer.

Data

Startdatum	Project expertisepool is gefaseerd gestart: Cluster 4 onderwijs – Musketier gestart in Q1 2023 (en sinds begin 2024 bekostigd vanuit de expertisepool)

	Cluster 3 onderwijs – Keerkring gestart in Q3 2024 SBO onderwijs: de Horizon, het Zwanenbos en de Vuurtoren – Q1 van 2025
Einddatum	Eind 2025
Evaluatiemoment	Q2 2025

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	Een lange adem is nodig om de zichtbare resultaten te zien. Samenwerking van jeugdhulp op het onderwijs kost tijd, vooral om op kwantitatief niveau een instroomverlaging terug te zien van geïndiceerde individuele jeugdhulp. Op basis van de evaluaties worden inhoudelijk positieve ontwikkelingen ervaren. De zorg kan snel gestart worden en het werkt kwalitatief goed om jeugdhulpexpertise dichtbij het schoolklimaat te hebben. Hiermee wordt aangegeven dat er minder wordt aangemeld bij geïndiceerde jeugdhulp dan voor de komst van de Expertisepool. De schoolkwaliteit wordt verhoogd en onderwijs kan weer onderwijs geven vanwege de komst van de jeugdhulpprofessional verbonden aan de school/klas. De komende periode zal er dieper ingezoomd worden met de scholen en de betrokken jeugdhulpprofessionals met daarbij de focus op de gestelde resultaten om het aanbod nog passender vorm te geven.
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	Bestaand beleid hoeft niet aangepast te worden.
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	N.v.t.
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	De pilot Expertisepool wordt meegenomen in de Perspectiefnota en de Jaarrekening.

Vindplaats verborgen schulden

Naam Pilot

Naam pilot	Vindplaats verborgen schulden

Korte omschrijving

In het project staat de rol van werkgevers als vindplaats van financiële problemen en schulden bij werknemers centraal. Doel is het verkrijgen van inzicht in de kennis- en informatiebehoefte van werkgevers en werknemers over financiële ondersteuning op de werkvloer. Dit doen we door voorlichting te geven aan werknemers en leidinggevenden om bewustwording over geldzorgen te creëren en informatie te delen over ondersteuningsmogelijkheden, waaronder het gemeentelijke aanbod. Werknemers die via werkgevers in beeld komen willen we snel schuldrust bieden door het opkopen van (kleine) schulden. Dit draagt bij aan het versterken van bestaanszekerheid. Het project is onderdeel van het Programma Sociale innovatie.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	1. Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie
Portefeuille	Armoedebeleid

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	Vroegsignalering van geldzorgen via werkgevers. Inzicht krijgen in de kennis- en informatiebehoefte bij 10 werkgevers over het gemeentelijke aanbod van schuldhulpverlening en armoedebestrijding (inkomensvoorzieningen), in het bijzonder de groep 'werkende armen'. Op een laagdrempelige wijze verzorgen van geldclinics/voorlichting (op maat en gedifferentieerd naar leidinggevenden, HR-professionals en werknemers) en communicatie over het gemeentelijke aanbod.

Data

Startdatum	maart 2023
Einddatum	Q3 2025
Evaluatiemoment	Als afronding van dit gedeelte van de pilot is een evaluatie opgesteld en zijn de opbrengsten en lessen met de interne stakeholders besproken.

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol?
Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?
	• De uitvoeringsfase is succesvol afgerond. Er zijn voorlichtingssessies bij negen werkgevers gehouden en informatie verstrekt over het signaleren en aangaan van een gesprek over geldzorgen en het doorverwijzen naar (gemeentelijke) hulp. Drie werknemers zijn doorgeleid naar hulp.
	• Over de opbrengsten en lessen zijn presentaties verzorgd bij een SEBO-bijeenkomst met ruim 30 werkgevers en een G40 ambtelijk overleg.
	
	Stand van zaken Scopeverbreding
	
	• 10-15 extra werkgevers voor een groter bereik aan werkgevers en samenstelling werknemers (rekening houdend met het type sector/branche).
	• Definitie van de juiste doelgroep werknemers voor de werkgeversaanpak.
	• Een dienstverleningsaanbod voor werkgevers dat tegemoet aan de vraag van werkgevers.
	• Een aanpak die voor de gemeente kosteffectief is.
	• Inzicht in effecten ten behoeve van verantwoording en doorontwikkeling van een aanpak.
	  ○ Op welke manier wordt de netto-effectiviteit in kaart gebracht die optreedt als gevolg van een interventie vanuit het project?
	  ○ Welke schulden/problemen zijn met deze interventie verholpen of eventueel voorkomen (bijv. aanmaningen, loonbeslag, bronheffing CAK, ontslag, uitkeringen).
	  ○ Welke problematische schulden kosten de gemeente het meeste geld? Is er een classificatie mogelijk te maken van de doelgroep?

Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	• Uit de evaluatie komt de wens naar voren de pilot nog op grotere schaal uit te testen en een beter inzicht te verkrijgen over de (financiële) baten van het project. Ook vanuit werkgevers is er vraag naar nieuwe leersessies met managers over moeilijke thema's rondom geld. • Bij een positief besluit vanuit de betrokken wethouders volgt een plan voor het op grotere schaal uitvoeren van de pilot. Stand van zaken • De betrokken wethouders hebben besloten om het project in 2025 op grotere schaal toe te passen. • De projectaanpak voor het vervolg in 2025 is opgesteld en met betrokken wethouders vastgesteld.

Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	In het eerste deel van de pilot is een beperkt deel van het beschikbare budget gebruikt. Hierover wordt in de P&C-cyclus gerapporteerd. Voor de uitvoering van het vervolg is voldoende budget beschikbaar. *Stand van zaken* In het eerste deel van de pilot is een beperkt deel van het beschikbare budget gebruikt. Van de kostenraming is nog € 339.225 niet besteed. Voor het vervolg is een bedrag van € 160.000 geraamd.
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	Via Voortgangsrapportage aan de raad, via de projectrapportage Sociaal domein en de P&C-cyclus.

RIO (re-integratie officier)

Naam Pilot

Naam pilot	RIO (re-integratie officier)

Korte omschrijving

De gemeente Zoetermeer neemt sinds september 2022 deel aan de landelijke pilot RIO (re-integratie officier) van het ministerie van Justitie en Veiligheid. De pilot is gericht op ex-detentie jongeren die een high impact crime (HIC) hebben begaan. Met middelen van het ministerie is een re-integratie officier aangesteld die extra op deze doelgroep inzet. Het project wordt daarnaast gebruikt om het nazorgproces, van binnen (Penitentiaire Inrichting) naar buiten (gemeente) te verbeteren.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	5. Veiligheid
Portefeuille	Openbare orde en veiligheid

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	Het project heeft de volgende doelen: 1) verlagen kans op strafrechtelijke recidive. 2) resocialisatie van ex-detentie jongeren. 3) doorontwikkelen van de gemeentelijke aanpak nazorg ex-gedetineerden.

Data

Startdatum	1 september 2022
Einddatum	Onbekend.
Evaluatiemoment	jaarlijks

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	Met de inzet van 2 re-integratieofficieren is de doelgroep verder verbreed. Naast meerderjarige-, kunnen nu ook minderjarige (ex-) detentiejongeren die een high impact crime (HIC) hebben begaan actief worden begeleid. De aanpak is daarnaast ondergebracht bij het team nazorg ex-gedetineerden, waar de nazorg voor alle Zoetermeerse (ex-) gedetineerden is belegd. De ervaringen met deze brede aanpak zullen worden verwerkt in een nieuw beleidsplan nazorg ex-gedetineerden. Hierin zal ook naar de borging en of integratie van de RIO-aanpak worden gekeken. De pilot RIO wordt intensief gemonitord en geëvalueerd door het ministerie van J&V, die eigenaar is van de pilot.
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	Omdat de aanpak grotendeels met incidentele Rijksmiddelen wordt betaald moet op langere termijn worden bekeken of de pilot in de reguliere aanpak kan worden geborgd. Hiervoor wordt een plan van aanpak “Bureau Nazorg Zoetermeer” voorbereid.
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	Nog niet
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	De burgemeester wordt regelmatig geïnformeerd over RIO als onderdeel van de jeugdaanpak.

Social Hub

Naam Pilot

Naam pilot	Social Hub

Korte omschrijving

Het college heeft op 23 april 2024 het besluit genomen om de haalbaarheidsfase van het project Social Hub in Meerzicht te starten en ingestemd met het participatievoorstel om de jongeren uit de wijk te betrekken. In dit memo informeren wij u hierover. Vanuit het Rijk bestaat er het programma ‘Preventie met gezag’ dat voortkomt uit de brede preventieaanpak (georganiseerde en ondermijnende) jeugdcriminaliteit. Uit dit programma heeft de gemeente Zoetermeer subsidie toegewezen gekregen voor een pilot van 2 jaar (2024 -2025) om een Social Hub op te richten. De reeds toegewezen subsidie staat los van de recente uitnodiging voor een andere subsidieaanvraag van het Ministerie van Justitie en Veiligheid vanuit het landelijke programma ‘Preventie met gezag’. Tijdens dit project richten we in de wijk Meerzicht een locatie in waar jongeren uit de wijk hun vrije tijd kunnen doorbrengen en op een laagdrempelige manier zelf, of met lokale partners, activiteiten kunnen ondernemen. Wanneer nodig kunnen jongeren aansluiten bij bestaande initiatieven binnen de gemeente. Zo draagt de Social Hub bij aan de bestaande activiteiten in de wijk in plaats van elkaar te beconcurreren. In de Social Hub vinden jongeren een gemeenschap en een derde thuis, naast hun eerste thuis (familie) en tweede thuis (vrienden). Dit versterkt de veerkracht en weerbaarheid van jongeren. Het project Social Hub start met het onderzoeken van de haalbaarheid voor een plek voor en door jongeren.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	2. Samen leven en ondersteunen
Portefeuille	Programma Meerzicht

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	Een actieve Social Hub op een fysieke locatie in de wijk Meerzicht waar jongeren een thuisbasis en gemeenschap vinden. In de Social Hub ondernemen jongeren en lokale partners activiteiten die een positief perspectief bieden voor, door en met kwetsbare en risicovolle jongeren.

Data

Startdatum	1 januari 2024

Einddatum	31 december 2026 (toelichting: omdat het ruim 1 jaar duurde voor er een geschikte locatie was gevonden voor de Social Hub, is er gevraagd om verlenging van het project. Zowel het ministerie en de wethouder hebben hierop akkoord gegeven. De hoogte van de subsidie verandert hierdoor niet.)
Evaluatiemoment	Q1/Q2 2026

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	nnb
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	nnb
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	nnb
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	nnb

Tuinrangers

Naam Pilot

Naam pilot	Tuinrangers

Korte omschrijving

Het project Tuinrangers is gestart om het vergroenen van tuinen te bevorderen en zo een bijdrage te leveren aan de leefomgeving en de natuur. Tuinrangers zijn vrijwilligers uit Zoetermeer, die worden opgeleid om inwoners gratis met praktische adviseren te helpen om hun tuin te vergroenen. In dit initiatief werkt Zoetermeer samen met Stichting Steenbreek en IVN. Zie het raadsmemo pilotproject Tuinrangers.

Op 8 juni 2025 zijn de 10 opgeleide tuinrangers begonnen met het geven van tuinadviezen. Om het project te lanceren is een persbericht gemaakt en zijn er flyers in de stad opgehangen. Op 28 juli 2025 hebben er in totaal 34 tuinbezoeken plaatsgevonden. Ook staan er nog 17 afspraken klaar voor een tuinadvies. Daarnaast zijn er nog 7 aanvragen binnengekomen waar nog een afspraak voor gemaakt moet worden. Dit brengt het totale aantal aanvragen (al gegeven en nog niet gegeven) op 58. Hiernaast bemannen de tuinrangers een stand bij verschillende evenementen, zoals op 28 juni bij de opening van Happy Days en op 14 juni bij de open dag van De Tuin van Seghwaert. Daarnaast zullen de rangers op 3 momenten tijdens het dakenfestival aanwezig zijn met een stand en zullen ze op 11 oktober aanwezig zijn met bij MeerZoeterMeer.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	3. Leefbaarheid, duurzaam en groen
Portefeuille	Natuur en milieu

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	Doel van dit drie jaar durende pilotproject is om het ontstenen en vergroenen van particuliere tuinen door inwoners te vergemakkelijken en te stimuleren. Hierbij wordt uitgegaan van in totaal rond de 600 te geven tuinadviezen in Zoetermeer.

Data

Startdatum	27-8-2024
Einddatum	31-12-2027
Evaluatiemoment	Aan het eind van het project, najaar 2027

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	nvt
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	nvt
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	nvt
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	nvt

Bijlage college producten, kosten en prestatie PB 2026

Prestatie-indicatoren Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie

Prestatie-indicatoren 1.1 Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren

Leerwinst doelgroeppeuters VVE taal
Bij kinderen met een ontwikkelingsachterstand (VVE-doelgroepkinderen) die een Voor- en Vroegschools Educatie (VVE) programma volgen, wordt de ontwikkeling op het gebied van taal en rekenen gevolgd. Dit gebeurt bij peuters (2 en 3 jaar) en kleuters (4 en 5 jaar). We kijken of de doelgroepkinderen als groep minimaal een gemiddelde ontwikkeling hebben die passend is voor de leeftijd. Een score van 2,50 of hoger betekent dat de gemiddelde ontwikkeling passend is voor de leeftijd. In onderstaande tabel staat de ontwikkeling van taal bij de doelgroeppeuters.
Bron: VVE-resultatenmonitor Zoetermeer

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	2,5	2,5	2,5	2,5

Toelichting:
In de tabel staat de gemiddelde ontwikkeling in taal van een groep peuters, die een voor- en vroegschools programma (VVE) volgen. Dit is omgezet in een score. We streven de komende jaren naar een score van 2,5 of hoger.
Een score van 0 tot en met 2,49 betekent dat de gemiddelde ontwikkeling van de VVE-kinderen als groep lager is dan past bij de leeftijd.
Een score van 2,50 tot en met 3,49 betekent dat de gemiddelde ontwikkeling van de VVE-kinderen als groep past bij de leeftijd.
Een score van 3,5 tot en met 5 betekent dat de gemiddelde ontwikkeling van de VVE-kinderen als groep hoger is dan past bij de leeftijd.
In 2026 starten we met deze nieuwe resultatenmonitor. Daarom staat er bij de realisatie 2024 geen getal.

Leerwinst doelgroeppeuters VVE rekenen
Bij kinderen met een ontwikkelingsachterstand (doelgroepkinderen) die een Voor- en Vroegschools Educatie (VVE) programma volgen, wordt de vooruitgang op het gebied van taal en rekenen gevolgd. Dit gebeurt bij peuters (2 en 3 jaar) en kleuters (4 en 5 jaar). We kijken of de doelgroepkinderen meer leerwinst boeken dan wat gemiddeld is voor hun leeftijdscategorie in Nederland. In onderstaande tabel staat de ontwikkeling van rekenen bij de doelgroeppeuters.
Bron: VVE-resultatenmonitor Zoetermeer

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	2,5	2,5	2,5	2,5

Toelichting:
In de tabel staat de gemiddelde ontwikkeling in rekenen van een groep peuters, die een voor- en vroegschools programma (VVE) volgen. Dit is omgezet in een score. We streven de komende jaren naar een score van 2,5 of hoger.
Een score van 0 tot en met 2,49 betekent dat de gemiddelde ontwikkeling van de VVE-kinderen als groep lager is dan past bij de leeftijd.
Een score van 2,50 tot en met 3,49 betekent dat de gemiddelde ontwikkeling van de VVE-kinderen als groep past bij de leeftijd.
Een score van 3,5 tot en met 5 betekent dat de gemiddelde ontwikkeling van de VVE-kinderen als groep hoger is dan past bij de leeftijd.
In 2026 starten we met deze nieuwe resultatenmonitor. Daarom staat er bij de realisatie 2024 geen getal.

Leerwinst doelgroepkleuters VVE taal

Bij kinderen met een ontwikkelingsachterstand (doelgroepkinderen) die een Voor- en Vroegschools Educatie (VVE) programma volgen, wordt de vooruitgang op het gebied van taal en rekenen gevolgd. Dit gebeurt bij peuters (2 en 3 jaar) en kleuters (4 en 5 jaar). We kijken of de doelgroepkinderen meer leerwinst boeken dan wat gemiddeld is voor hun leeftijdscategorie in Nederland. In onderstaande tabel staat de ontwikkeling van taal bij de doelgroepkleuters.
Bron: VVE-resultatenmonitor Zoetermeer

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	2,5	2,5	2,5	2,5

Toelichting:
In de tabel staat de gemiddelde ontwikkeling in taal van een groep kleuters, die een voor- en vroegschools programma (VVE) volgen. Dit is omgezet in een score. We streven de komende jaren naar een score van 2,5 of hoger.
Een score van 0 tot en met 2,49 betekent dat de gemiddelde ontwikkeling van de VVE-kinderen als groep lager is dan past bij de leeftijd.
Een score van 2,50 tot en met 3,49 betekent dat de gemiddelde ontwikkeling van de VVE-kinderen als groep past bij de leeftijd.
Een score van 3,5 tot en met 5 betekent dat de gemiddelde ontwikkeling van de VVE-kinderen als groep hoger is dan past bij de leeftijd.
In 2026 starten we met deze nieuwe resultatenmonitor. Daarom staat er bij de realisatie 2024 geen getal.

Leerwinst doelgroepkleuters VVE rekenen

Bij kinderen met een ontwikkelingsachterstand (doelgroepkinderen) die een Voor- en Vroegschools Educatie (VVE) programma volgen, wordt de vooruitgang op het gebied van taal en rekenen gevolgd. Dit gebeurt bij peuters (2 en 3 jaar) en kleuters (4 en 5 jaar). We kijken of de doelgroepkinderen meer leerwinst boeken dan wat gemiddeld is voor hun leeftijdscategorie in Nederland. In onderstaande tabel staat de ontwikkeling van rekenen bij de doelgroepkleuters.
Bron: VVE-resultatenmonitor Zoetermeer

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	2,5	2,5	2,5	2,5

Toelichting:
In de tabel staat de gemiddelde ontwikkeling in rekenen van een groep kleuters, die een voor- en vroegschools programma (VVE) volgen. Dit is omgezet in een score. We streven de komende jaren naar een score van 2,5 of hoger.
Een score van 0 tot en met 2,49 betekent dat de gemiddelde ontwikkeling van de VVE-kinderen als groep lager is dan past bij de leeftijd.
Een score van 2,50 tot en met 3,49 betekent dat de gemiddelde ontwikkeling van de VVE-kinderen als groep past bij de leeftijd.
Een score van 3,5 tot en met 5 betekent dat de gemiddelde ontwikkeling van de VVE-kinderen als groep hoger is dan past bij de leeftijd.
In 2026 starten we met deze nieuwe resultatenmonitor. Daarom staat er bij de realisatie 2024 geen getal.

Prestatie-indicatoren 1.2 Beperken uitval in het onderwijs

Succesvolle plaatsing maatwerktraject
Het aantal begeleide voortijdig schoolverlaters dat in het verslagjaar succesvol op een maatwerktraject is geplaatst richting onderwijs, werk of hulpverlening. Dit geldt ook voor jongeren die al eerder zijn uitgevallen en opnieuw begeleiding hebben gekregen.
Bron: Jaarverslag Leerplicht/Doorstroompunt

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	92,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	92,0%	93,0%	93,0%	93,0%

Toelichting: We gaan ons inzetten om het percentage nog iets te verhogen. Omdat de begeleiding op vrijwillige basis plaatsvindt, zal niet iedereen het traject positief afronden.

Prestatie-indicatoren 1.5 Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie

Aantal bijstandsuitkeringen in % van de Zoetermeerse beroepsbevolking
Het aantal bijstandsuitkeringen uitgedrukt als percentage van de Zoetermeerse beroepsbevolking.
Bron: Suites4-Sociaal

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	3,50%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	3,71%	3,71%	3,71%	3,71%

Toelichting:
Het aantal bijstandsuitkeringen stijgt naar verwachting iets, maar tegelijkertijd is de beroepsbevolking gestegen. Om die reden blijft het percentage naar verwachting gelijk. Zie ook de toelichting bij de indicator aantal bijstandsuitkeringen onder doelstelling 1.6 van programma 1 van de begroting.

% Van de uitstroom dat binnen 1 jaar weer instroomt (terugvalpercentage)
Het aantal instromers, dat in het vorige (voorafgaand aan de verslagperiode) kalenderjaar was uitgestroomd naar werk, als percentage van de uitstroom naar werk van het vorige kalenderjaar.
Bron: Domein/CBS

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	11,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	15,0%	15,0%	15,0%	15,0%

Toelichting:
Doelstelling is zo laag mogelijke terugval met een signaalwaarde van 15%.

Prestatie-indicatoren 1.6 Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan

Aantal unieke klanten dat bijzondere bijstand ontvangt
Het aantal unieke mensen (=BSN) dat in het kalenderjaar en enige vorm bijzondere bijstand ontvangt.
Bron: Suites4Sociaal Domein/Menzis/Zorg en Zekerheid

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	2.298	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	2.400	2.400	2.400	2.400

Toelichting:
In de begroting houden we er rekening mee dat het beroep op de bijzondere bijstand iets hoger kan uitvallen dan in 2024.

Aantal personen met een Zoetermeerpas
Het aantal unieke mensen (=BSN) dat in het kalenderjaar een Zoetermeerpas heeft.
Bron: Suites4Sociaal Domein/Menzis/Zorg en Zekerheid

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	9.634	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	10.000	10.000	10.000	10.000

Toelichting:
In de begroting houden we rekening met 10.000 zoetermeerpassen.

Aantal personen met collectieve ziektekostenverzekering minima
Het aantal unieke mensen (=BSN) dat in het kalenderjaar een gemeentelijke collectieve ziektekostenverzekering heeft.
Bron: Suites4Sociaal Domein/Menzis/Zorg en Zekerheid

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	4.231	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	4.500	4.500	4.500	4.500

Toelichting:
We houden in de begroting rekening met een stijging van het aantal personen dat een beroep doet op de collectieve ziektekostenverzekering ten opzichte van 2024.

Aantal unieke personen individuele inkomenstoeslag
Het aantal unieke mensen (=BSN) dat in het kalenderjaar een individuele inkomenstoeslag heeft.
Bron: Suites4Sociaal Domein/Menzis/Zorg en Zekerheid

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	1.323	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	1.450	1.450	1.450	1.450

Toelichting:
In de begroting houden we rekening met een iets hoger aantal mensen dat in aanmerking komt voor de individuele inkomenstoeslag.

Opgelegde maatregelen
Het aantal maatregelen dat in een kalenderjaar is opgelegd aan bijstandsontvangers.
Bron: Suites4Sociaal Domein/Menzis/Zorg en Zekerheid

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	114	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	100	100	100	100

Toelichting:
Het is geen doel om maatregelen op te leggen. Deze indicator gebruiken we om de ontwikkeling te monitoren.

Beperken instroom preventiequote
Het percentage van alle afgehandelde aanvragen levensonderhoud in een kalenderjaar dat niet tot een uitkering leidt. Oorzaken hiervoor zijn een goede klantherkenning (met bijvoorbeeld directe bemiddeling naar werk) en gedegen screening van wettelijke eisen (geen recht op bijstand door bijvoorbeeld partnerinkomen en/of vermogen).
Bron: Suites4Sociaal Domein/Menzis/Zorg en Zekerheid

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	35,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	40,0%	40,0%	40,0%	40,0%

Toelichting:
Een hogere preventiequote helpt om het beroep op de bijstand te beperken. Daarom is de doelstelling hoger dan de realisatie in 2024.

Aantal opgelegde boeten
Het aantal boeten dat op grond van de Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid in een kalenderjaar is opgelegd. Het betreft boetes met een benadelingsbedrag van boven de € 340.
Bron: Suites4Sociaal Domein/Menzis/Zorg en Zekerheid

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	15	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	100	100	100	100

Toelichting:
Het is geen doel om boeten op te leggen. Deze indicator gebruiken we om de ontwikkeling te monitoren.

% Van de doelgroep met Kwijtschelding
Het aantal mensen van de doelgroep (=melders) dat in het kalenderjaar geheel of gedeeltelijke kwijtschelding van gemeentelijke belastingen en heffingen krijgt. Dit uitgedrukt in een percentage van de doelgroep.
Bron: Belastingadministratie

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	76%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	75%	75%	75%	75%

Toelichting:
Inwoners komen in aanmerking voor kwijtschelding van belastingen als ze op of rond het bijstandsniveau leven en geen of weinig vermogen hebben.

Aantal handhavingszaken
Het aantal in het kalenderjaar afgehandelde handhavingszaken op grond van de Participatiewet die daadwerkelijk tot een wijziging of beëindiging van de uitkering hebben geleid.
Bron: Key2Handhaven

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	130	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	250	250	250	250

Toelichting:

Aantal beëindigingen als gevolg van handhaving
Het aantal in het kalenderjaar afgehandelde handhavingszaken op grond van de Participatiewet die daadwerkelijk tot beëindiging van de uitkering hebben geleid.
Bron: Key2Handhaven

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	45	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	80	80	80	80

Toelichting:
Fraude wordt actief bestreden. Het streven is om meer zaken af te handelen.

Aantal gestarte schuldhulpregelingen

Het aantal gestarte schuldregelingen voor schuldbemiddeling en saneringskrediet.
Bron: Cognos

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	113	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	140	140	140	140

Toelichting:
Het aantal schuldregelingen gaat over schuldbemiddelingen en saneringskredieten waarmee de schulden van inwoners zijn opgelost. Van 5 cliënten is de schuldregeling uiteindelijk vervangen door andere dienstverlening. De realisatie in 2024 komt daarmee op 113 cliënten.

Aantal succesvol afgeronde schuldregelingen in het jaar ten opzichte van het jaar waarin de regeling is gestart

Het aantal succesvol afgeronde schuldregelingen op basis van het totaal aantal gestarte schuldregelingen ten opzichte van het jaar waarin de regeling is gestart.
Bron: Cognos

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	27	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-				

Toelichting:
Een schuldregeling is succesvol afgerond als de cliënt gedurende de aflostermijn van 18 maanden heeft voldaan aan de maximale inspanningsverplichting. Voor 1 juli 2023 gold 36 maanden als aflostermijn. Een regeling kan ook voortijdig worden beëindigd, bijvoorbeeld wanneer de cliënt tussentijds niet aan de verplichting voldoet of als er nieuwe schulden ontstaan.
Het aantal laat zien dat 27 van de 113 gestarte regelingen succesvol zijn afgerond. Dit komt neer op ongeveer 24 procent. Dit resultaat kan door jaarlijks schommelen.

Prestatie-indicatoren Programma 2 Samen leven en ondersteunen

Prestatie-indicatoren 2.1 Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp

% Jeugdigen dat niet vrij toegankelijke jeugdhulp ontvangt tov tot jeugdigen 0-18 jaar Z'meer

Het percentage jeugdigen van 0-18 jaar dat niet vrij toegankelijke jeugdhulp ontvangt afgezet tegen het totaal aan jeugdigen van 0-18 jaar in Zoetermeer.
Bron: CBS

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	16,1%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	15,8%	15,0%	13,0%	11,0%

Toelichting:
Door de doorontwikkeling van de lokale teams en de wijzigingen in het zorglandschap vanaf 2027 is de doelstelling dat het percentage jeugdigen met jeugdhulp de komende jaren afneemt.

Bereik basispakket JGZ

Het bereik tijdens de verschillende contactmomenten (0 – 1 jaar, 1 – 4 jaar, groep 2 basisonderwijs, groep 7 basisonderwijs, klas 2 voortgezet onderwijs) wordt weergegeven als percentage van het totaal aantal jeugdigen in deze groepen.
Bron: Verantwoording JGZ

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	90,3%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	90,0%	90,0%	90,0%	90,0%

Toelichting:
Het bereik in de leeftijdscategorie 0-4 jaar ligt gemiddeld op 90,3% (bijgewerkt percentage ten opzichte van de Jaarrekening 2024). Het bereik voor de leeftijdscategorie 4-18 jaar is gemiddeld 88% (bijgewerkt percentage ten opzichte van de Jaarrekening 2024) . De Jeugdgezondheidszorg maakt de beweging richting Zorg op Maat. Hiermee wordt de zorg meer ingericht op de behoefte van de ouders en het kind.

Prestatie-indicatoren 2.2 Langer zelfstandig wonen

% Klanten dat (zeer) tevreden is over de kwaliteit van de Hulp bij het Huishouden

Het percentage klanttevredenheid over huishoudelijke ondersteuning wordt jaarlijks gemeten via het cliëntervaringsonderzoek.
Bron: CEO

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	74,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	75,0%	75,0%	75,0%	75,0%

Toelichting:
De vraag naar huishoudelijke ondersteuning vanuit de Wmo groeit, daardoor is het een uitdaging om tijdig goede ondersteuning te bieden. Het college en aanbieders werken hard aan deze uitdaging, onder andere door de nieuwe inkoop eind 2025 met vernieuwde vormen van huishoudelijke ondersteuning. De tevredenheid is het afgelopen jaar gestegen en we blijven streven naar 75% tevredenheid.

Aantal unieke klanten met een Wmo maatwerkvoorziening
De bron van de indicator is de gemeentelijke monitor Sociaal Domein. Hiermee kunnen we vergelijken met andere gemeenten in de categorie 100.000 tot 300.000 inwoners.
Bron: Gemeentelijke monitor Sociaal Domein

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	7.449	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	7.800	7.800	7.800	7.800

Toelichting:
Deze indicator betreft alle unieke cliënten met een Wmo-maatwerkvoorziening, zoals huishoudelijke ondersteuning, begeleiding, hulpmiddelen of woningaanpassingen.

Aantal complexe casussen waarbij procescoördinatie is ingezet
Deze indicator gaat over het daadwerkelijk aantal casussen waarbij procescoördinatie is ingezet.
Bron: Procescoördinatoren gemeente Zoetermeer

Bron: Team procescoördinatie

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	270	280	290	300

Toelichting:
Deze indicator is met ingang van 2025 aangepast en wordt dan voor het eerst op de nieuwe manier gemeten. Het gaat om het aantal complexe casussen waar daadwerkelijk procescoördinatie door de gemeente is ingezet. De verwachting is dat het aantal de komende jaren toeneemt. Dat komt onder andere door de intensievere samenwerking met de Lokale Zorg- en Veiligheidskamer. Casuïstiek vanuit het veiligheidsdomein brengt extra complexiteit met zich mee.

Aantal meldingen fraude en onrechtmatigheden in afwachting van onderzoek

Het aantal fraude- en onrechtmatigheidsmeldingen met betrekking tot de Wmo en Jeugdwet dat wacht op onderzoek.
Bron: Suite (cliënt niveau)/Cognos

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	48	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	35	35	35	35

Toelichting:
Het college zet meer in op het uitvoeren van proactief, controlerend toezicht en preventieve onderzoeken. Daardoor daalt het aantal fraude- en onrechtmatigheidsmeldingen. Meldingen met betrekking tot de Wmo en Jeugdwet worden beoordeeld en afgehandeld.

% Meldingen fraude of onrechtmatigheden dat is afgehandeld

Het percentage fraude- en onrechtmatigheidsmeldingen met betrekking tot de Wmo en Jeugdwet dat is afgehandeld.
Bron: Suite (cliënt niveau)/Bestand zorgaanbiederniveau

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	69%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	25%	25%	25%	25%

Toelichting:
De focus ligt meer op preventie, voorlichting en samenwerking. Urgente meldingen worden beoordeeld en afgehandeld.

% Onderzochte fraude- en onrechtmatigheidsmeldingen dat heeft geleid tot rechtsgevolg

Het percentage fraude- en onrechtmatigheidsmeldingen met betrekking tot de Wmo en jeugdwet dat heeft geleid tot rechtsgevolg.
Bron: Suite

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	6%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	15%	15%	15%	15%

Toelichting:
De focus ligt meer op preventie, voorlichting en samenwerking. Het percentage afgehandelde meldingen dat leidt tot rechtsgevolg blijft hierdoor relatief beperkt.

% Klanten van inZet dat beweegt van een zwaar cliëntprofiel naar een licht cliëntprofiel

Het percentage cliënten dat ondersteuning krijgt van inZet waarbij de ondersteuning naar een lichter cliëntprofiel is afgeschaald.
Bron: Cliëntsysteem inZet

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	40%	40%	40%	40%

Toelichting:
Het streven is dat 40% van de cliënten die een ondersteuningstraject bij inZet doorlopen, tijdens dit traject doorstromen naar een lichter cliëntprofiel dan waarmee ze gestart zijn. Dit betreft uitsluitend cliënten voor wie een ondersteuningsplan is opgesteld. Niet voor alle cliënten wordt een ondersteuningsplan opgesteld, bijvoorbeeld wanneer cliënten enkel deelnemen aan welzijnsactiviteiten, informatie en advies ontvangen of kortdurende ondersteuning krijgen. Zij vallen buiten de doelgroep en worden niet meegenomen in deze indicator.

% Van de inwoners dat bekend is met het samenwerkingsverband InZet

% Van de inwoners dat bekend is met het samenwerkingsverband InZet.
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	24%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	28%	30%	32%	34%

Toelichting:
Het percentage inwoners dat bekend is met inZet wordt via de stadspeiling gemeten. Dit is een brede uitvraag onder inwoners, ook inwoners zonder hulp en ondersteuningsbehoefte. We zien dat de bekendheid van inZet onder deze groep inwoners beperkt is. We streven naar steeds meer bekendheid.

% Klanten van inZet dat (ook) gebruik maakt van groepsaanbod

% Klanten van het samenwerkingsverband InZet in cliëntprofiel 'begeleiding' dat (ook) gebruik maakt van groepsaanbod met als streefwaarde 50%.
Bron: inZet

Bron: inZet

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	5%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	20%	30%	40%	50%

Toelichting:
Het streven is dat 50% van de cliënten van inZet (ook) gebruik maakt van groepsaanbod. inZet heeft de opdracht om meer collectieve ondersteuning te bieden in plaats van individuele ondersteuningstrajecten. Het ontwikkelen van (nieuwe) collectieve vormen van ondersteuning kost tijd. inZet is daar volop mee bezig. Daarom houden we rekening met een ingroeipad om het streefcijfer te behalen.

Aantal mensen dat gebruik heeft gemaakt van onafhankelijke cliëntondersteuning

Feitelijk aantal deelnemers aan deze voorziening.
Bron: Adviespunt Zorgbelang

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	212	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	400	550	700	850

Toelichting:
In de jaarstukken 2024 is een realisatie gemeld van 163 mensen die gebruik hebben gemaakt van de onafhankelijke cliëntondersteuning (OCO). Dat is gebaseerd op cijfers die op dat moment beschikbaar waren. Uit de definitieve cijfers blijkt dat het gebruik hoger is, namelijk 212 mensen. We zien een sterk stijgende trend in de cijfers, waarschijnlijk door toenemende bekendheid van Adviespunt Zorgbelang en de voorziening OCO. Adviespunt Zorgbelang voert sinds 2021 de OCO uit in Zoetermeer. In het begin maakten nog weinig mensen hier gebruik van, in 2023 ligt het omslagpunt en sindsdien stijgt het gebruik. Onafhankelijk onderzoek van BMC laat zien dat ca. 11% van de Wmo-cliënten gebruik maakt van OCO. Op basis van dit onderzoek en het daadwerkelijke gebruik in Zoetermeer verwachten we dat de stijging de komende jaren doorzet. Uitgaande van 7800 unieke Wmo-cliënten (zie indicator 'aantal unieke klanten met een Wmo maatwerkvoorziening') verwachten we dat uiteindelijk ca. 850 mensen (11% van 7800) per jaar gebruik maken van OCO. De begroting van de indicator is hierop aangepast.

Prestatie-indicatoren Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen

Prestatie-indicatoren 3.1 Bevorderen duurzame ontwikkeling

Aandeel duurzame energie % (in Zoetermeer opgewekte elektriciteit)

Het aandeel duurzame elektriciteit (afkomstig van wind- en zon) in het totale verbruik van elektriciteit.
Bron: Inschatting o.b.v. Landelijke Klimaatmonitor

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	14,00%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	18,00%	21,00%	25,00%	29,00%

Toelichting:
Door de toename van de bronnen die duurzame elektriciteit opwekken, neemt het aandeel duurzame energie elk jaar toe.

Hoogte van de afvalstoffenheffing in euro's

Dit is het feitelijke bedrag dat een inwoner aan afvalstoffenheffing betaalt.
Bron: Legesverordening

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	345	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	360	360	360	360

Toelichting:
We streven ernaar de afvalstoffenheffing niet te laten stijgen met uitzondering van de jaarlijkse indexering.

% inwoners dat (zeer) tevreden is over de afvalinzameling

Het percentage van de deelnemende inwoners (respondenten Stadspeiling) dat aangeeft (zeer) tevreden te zijn over de huisvuilinzameling.
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	88,2%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	75,0%	75,0%	80,0%	80,0%

Toelichting:
De tevredenheid over de afvalinzameling is hoog. De verwachting is dat dit een periode omlaag gaat vanwege het nieuwe afvalbeleid. Inwoners zullen moeten wennen aan veranderingen wat mogelijk van invloed is op de tevredenheid.

% Recycle
Vanuit de Rijksoverheid is de ambitie om 65% van het huishoudelijk afval te scheiden. Op dit moment heeft Zoetermeer een recycle percentage van 32%.
Het recyclepercentage is de hoeveelheid huishoudelijk afval dat ter herverwerking wordt aangeboden. Dit is met uitzondering van grof en klein huishoudelijk restafval dat verbrand wordt.
Bron: Gemeentelijke database

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	32,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	35,0%	39,0%	40,0%	40,0%

Toelichting:
Het oplopende recyclepercentage van afval is het verwachte effect van het nieuwe afvalbeleid.

% Gescheiden ingezamelde glas ten opzichte van het totaal opgehaalde glas
Betreffende indicator geeft het percentage glas dat gescheiden is ingezameld ten opzichte van het totaal aanwezig glas wat vanaf huishoudens komt.
Bron: Gemeentelijke database

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	66,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	66,0%	67,0%	67,0%	67,0%

Toelichting:
Het percentage gescheiden ingezamelde glas is al meerdere jaren stabiel rond de 66% van het totale glas wat van huishoudens komt. Hier worden geen grote wijzigingen in verwacht.

% Gescheiden ingezamelde oud papier ten opzichte van het totaal opgehaalde oud papier
Percentage oud papier en karton in kilogrammen dat per inwoner per jaar gemiddeld gescheiden wordt weggegooid.
Bron: Gemeentelijke database

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	66,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	67,0%	68,0%	68,0%	68,0%

Toelichting:
Het percentage gescheiden ingezameld papier is al meerdere jaren stabiel rond de 67% van het totale papier wat van huishoudens komt. Hier worden geen grote wijzigingen in verwacht.

% Gescheiden ingezamelde PBD ten opzichte van het totaal opgehaalde PBD

Betreffende indicator geeft het percentage plastic, blik en drinkkartons (PBD) aan dat gescheiden is ingezameld ten opzichte van het totaal aanwezig PBD wat vanaf huishoudens komt.
Bron: Gemeentelijke database

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	27,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	30,0%	50,0%	60,0%	60,0%

Toelichting:
Door het nieuwe afvalbeleid, waarbij meer PBD aan huis wordt ingezameld, is de verwachting dat de komende jaren de percentages aanzienlijk stijgen.

% Gescheiden ingezamelde GFT ten opzichte van het totaal opgehaalde GFT

Deze indicator geeft het percentage weer van het ingezamelde GFT met mini- en verzamelcontainers ten opzichte van de totale hoeveelheid ingezamelde GFT (wat nog grotendeels in de restafvalcontainers en op het zelfbrengdepot wordt ingezameld).
Bron: Gemeentelijke database

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	39,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	39,0%	40,0%	42,0%	42,0%

Toelichting:
Door het nieuwe afvalbeleid verwachten we oplopende percentages GFT in te zamelen.

Prestatie-indicatoren 3.2 Behouden kwaliteit openbare ruimte

Kwaliteitsniveau verharding
Het gedeelte van de steekproefsgewijs beoordeelde, evenredig over de 7 wijken van Zoetermeer verspreide plekken dat voldoet aan afgesproken beeldkwaliteitsniveau A, B, of C, voor verharding. Gemiddelde van 4 kwartalen. Circa 1700 individuele metingen. De afgesproken kwaliteit is vastgesteld in de Nota Onderhoud Openbare Ruimte.
Bron: Quickscan

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	97%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	90%	90%	90%	90%

Toelichting:
In de Meetmethodiek Zoetermeer staat beschreven hoe we ieder kwartaal de beeldkwaliteit van groen, straatmeubilair, verharding en verzorging monitoren. Met foto's en technische normen uit de CROW-kwaliteitscatalogus meten we de verschillende onderhoudsniveaus voor alle onderdelen van de openbare ruimte (Meetmethodiek).

Kwaliteitsniveau meubilair
Het gedeelte van de steekproefsgewijs beoordeelde, evenredig over de 7 wijken van Zoetermeer verspreide plekken dat voldoet aan afgesproken beeldkwaliteitsniveau A, B, C , voor meubilair. Gemiddelde van 4 kwartalen. Circa 1700 individuele metingen. De afgesproken kwaliteit is vastgesteld in de Nota Onderhoud Openbare Ruimte.
Bron: Quickscan

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	95%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	90%	90%	90%	90%

Toelichting:
In de Meetmethodiek Zoetermeer staat beschreven hoe we ieder kwartaal de beeldkwaliteit van groen, straatmeubilair, verharding en verzorging monitoren. Met foto's en technische normen uit de CROW-kwaliteitscatalogus meten we de verschillende onderhoudsniveaus voor alle onderdelen van de openbare ruimte (Meetmethodiek).

Kwaliteitsniveau groen

Het gedeelte van de steekproefsgewijs beoordeelde, evenredig over de 7 wijken van Zoetermeer verspreide plekken dat voldoet aan afgesproken beeldkwaliteitsniveau A, B, C, voor groen. Gemiddelde van 4 kwartalen. Circa 1700 individuele metingen. De afgesproken kwaliteit is vastgesteld in de Nota Onderhoud Openbare Ruimte.
Bron: Quickscan

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	89%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	90%	90%	90%	90%

Toelichting:
In de Meetmethodiek Zoetermeer staat beschreven hoe we ieder kwartaal de beeldkwaliteit van groen, straatmeubilair, verharding en verzorging monitoren. Met foto's en technische normen uit de CROW-kwaliteitscatalogus meten we de verschillende onderhoudsniveaus voor alle onderdelen van de openbare ruimte (Meetmethodiek).

Kwaliteitsniveau verzorging
Het gedeelte van de steekproefsgewijs beoordeelde, evenredig over de 7 wijken van Zoetermeer verspreide plekken dat voldoet aan afgesproken beeldkwaliteitsniveau A, B, C voor verzorging. Gemiddelde van 4 kwartalen. Circa 1700 individuele metingen. De afgesproken kwaliteit is vastgesteld in de Nota Onderhoud Openbare Ruimte.
Bron: Quickscan

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	93%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	90%	90%	90%	90%

Toelichting:
In de Meetmethodiek Zoetermeer staat beschreven hoe we ieder kwartaal de beeldkwaliteit van groen, straatmeubilair, verharding en verzorging monitoren. Met foto's en technische normen uit de CROW-kwaliteitscatalogus meten we de verschillende onderhoudsniveaus voor alle onderdelen van de openbare ruimte (Meetmethodiek).

Prestatie-indicatoren Programma 4 Vrije Tijd

Prestatie-indicatoren 4.1 Bevorderen laagdrempelig toegankelijke cultuur-, sport-, groen- en speelvoorzieningen

Waardering bibliotheek
Gemiddeld rapportcijfer (respondenten Stadspeiling) voor de bibliotheek.
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	8,0	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	8,0	8,1	8,1	8,1

Toelichting:
Geen bijzonderheden.

Waardering CKC & partners
Gemiddeld rapportcijfer (respondenten Stadspeiling) voor het CKC & partners.
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	8,1	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	7,9	8,0	8,0	8,0

Toelichting:
Geen bijzonderheden.

Waardering Poppodium Boerderij
Gemiddeld rapportcijfer (respondenten Stadspeiling) voor Poppodium Boerderij.
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	8,2	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	8,0	8,1	8,1	8,3

Toelichting:
Momenteel wordt gewerkt aan de realisatie van een nieuwe locatie voor Poppodium Boerderij. De opening van het nieuwe pand staat gepland voor 2029, wat mogelijk leidt tot een iets hoger waarderingscijfer. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met een overgangsperiode, waardoor de verwachte groei mogelijk niet direct volledig in de cijfers zichtbaar zal zijn.

Waardering Stadstheater
Gemiddeld rapportcijfer (respondenten Stadspeiling) voor het Stadstheater.
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	8,2	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	8,0	8,1	8,1	8,1

Toelichting:
Geen bijzonderheden.

Waardering Nationaal Videogame Museum
Gemiddeld rapportcijfer (respondenten Stadspeiling) voor het Nationaal Videogame Museum.
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	7,9	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	8,0	8,1	8,1	8,2

Toelichting:
Met de verhuizing van het NVGM van een tijdelijk pand naar de permanente locatie wordt verwacht dat het museum stappen kan zetten richting een geaccrediteerd museum en meer bezoekers zal bereiken. De verhuizing naar het nieuwe pand staat gepland voor medio 2026. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met een overgangsperiode, waardoor de verwachte groei mogelijk niet direct volledig in de cijfers zichtbaar zal zijn.

Waardering Franx (voorheen Terra Arts Projects)
Gemiddeld rapportcijfer (respondenten Stadspeiling) voor Franx.
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	7,5	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	7,7	7,8	7,8	7,8

Toelichting:
Geen bijzonderheden

Waardering ZFM
Gemiddeld rapportcijfer van de respondenten van de Stadspeiling voor ZFM.
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	7,3	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	7,6	7,7	7,7	7,7

Toelichting:
Het ministerie van OCW is momenteel bezig om lokale omroepen onder te brengen als streekomroepen. Dit gebeurt waarschijnlijk in 2028/2029. Zoetermeer FM zal samenwerken met de lokale omroep van Langsingerland als streekomroep, met ieder een eigen focus op de eigen stad. Dat betekent dat het ministerie de streekomroepen direct zal financieren en niet meer gedecentraliseerd via de gemeenten. Hiermee verdwijnt over een paar de subsidierelatie.

Waardering sportverenigingen
Gemiddeld rapportcijfer (respondenten Stadspeiling) voor de sportverenigingen voor alle sportverenigingen samen.
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	7,4	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	7,6	7,7	7,7	7,7

Toelichting:
Geen bijzonderheden

Waardering openbare buitensportvoorzieningen

Gemiddeld rapportcijfer van de respondenten van de Stadspeiling voor de openbare buitensportvoorzieningen.
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	6,5	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	6,6	6,6	6,6	6,7

Toelichting:
Op basis van de resultaten in 2024 en een realistische inschatting van de groeimogelijkheden is de doelstelling iets naar beneden bijgesteld. Tegelijkertijd blijven we ambitieus en zetten we in op verdere groei van dit waarderingscijfer ten opzichte van 2024.

Waardering hardloop- en fietsroutes
Gemiddeld rapportcijfer van de respondenten van de Stadspeiling voor de openbare buitensportvoorzieningen hardloop- en fietsroutes.
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	7,6	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	7,5	7,5	7,5	7,5

Toelichting:
Geen bijzonderheden.

Prestatie-indicatoren 4.2 Bevorderen levendige stad

Aantal evenementen
Zoals verwoord in de actualisatie Evenementennota 2016: ‘Een publiek toegankelijk evenement ... georganiseerd door derden ... gratis of tegen betaling ... dat bijdraagt aan bruis in de stad, zowel in de open lucht als binnen.'
Bron: Gemeente

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	145	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	90	92	94	95

Toelichting:
Door de versterking van samenwerkingen met organisatoren en leveranciers en andere stakeholders en het vinden van nieuwe locaties voor evenementen wordt verwacht dat het aantal evenementen in de toekomst nog verder kan toenemen.

Aantal uitleningen bibliotheek Zoetermeer

Totaal aantal uitleningen vanuit alle bibliotheekvestigingen Zoetermeer.
Bron: Aangeleverd Bibliotheek Zoetermeer

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	609.544	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	725.000	725.000	725.000	725.000

Toelichting:
Geen bijzonderheden.

CKC & partners leerling contracturen

Totaal aantal contracturen deelnemers aan CKC & Partners-cursusaanbod zoals gerapporteerd in het jaarverslag.
Bron: CKC & Partners

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	194.500	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	184.000	184.000	184.000	184.000

Toelichting:
Geen bijzonderheden.

Aantal deelnemers CKC & partners

Totaal aantal deelnemers aan CKC-cursusaanbod zoals gerapporteerd in het jaarverslag.
Bron: CKC & Partners

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	35.455	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	27.500	27.500	27.500	27.500

Toelichting:
Geen bijzonderheden.

Aantal bezoekers Poppodium Boerderij
Totaal aantal bezoeken aan het poppodium, zoals gerapporteerd in haar jaarverslag.
Bron: Poppodium Boerderij

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	55.519	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	55.000	55.000	55.000	60.000

Toelichting:
In 2029 verwachten wij een groei door de opening van het nieuwe gebouw.

Aantal bezoekers Stadstheater
Totaal aantal bezoeken aan voorstellingen dat wordt afgelegd aan het theater zoals gerapporteerd in haar jaarverslag.
Bron: Stadstheater Zoetermeer

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	105.431	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	115.000	115.000	115.000	115.000

Toelichting:
Geen bijzonderheden.

Aantal bezoekers Nationaal Videogame Museum
Totaal aantal bezoeken dat wordt afgelegd aan het Nationaal Videogame Museum zoals gerapporteerd in haar jaarverslag.
Bron: Nationaal Video Museum

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	75.000	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	90.000	100.000	100.000	100.000

Toelichting:
Vanaf 2026 verwachten we een groei door de verhuizing naar het permanente nieuwe pand. Dit gaat gebeuren medio 2026, in plaats van begin 2026 dus daarom is het bezoekerscijfer voor 2026 en 2027 naar beneden bijgesteld vergeleken met de eerdere programmabegroting.

Aantal bezoekers Franx (voorheen Terra Art Projects)

Totaal aantal bezoeken dat wordt afgelegd aan Franx zoals gerapporteerd in haar jaarverslag.
Bron: Franx

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	12.273	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	15.000	15.000	15.000	15.000

Toelichting:
Geen bijzonderheden

Aantal deelnemers aan sportactiviteiten georganiseerd door combinatiefunctionarissen sport

Aantal deelnemers aan sportactiviteiten georganiseerd door buurtsportcoaches.
Bron: Gemeente Zoetermeer

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	70.000	70.000	70.000	70.000

Toelichting:
In 2024 was de telling onvoldoende bijgehouden. Daarom was er in 2024 geen betrouwbaar cijfer.

Bezetting binnensportvoorzieningen

Bezetting binnensportaccommodatie uitgedrukt in percentages.
Bron: Registratie Vastgoedbedrijf

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	87%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	70%	70%	70%	70%

Toelichting:
Gestreefd wordt naar meer ruimte in de binnensportaccommodaties door een uitbreiding van deze voorzieningen.

Bezetting buitensportaccommodaties
Bezetting buitensportaccommodatie uitgedrukt in percentages.
Bron: Registratie Vastgoedbedrijf

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	100%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	100%	100%	100%	100%

Toelichting:
Iedere buitensportaccommodatie worden verhuurd aan één hoofdgebruiker.

% Sportdeelname van jongeren (< 30 jaar)
Percentage respondenten tot 30 jaar (respondenten Stadspeiling) dat aan een georganiseerde en/of ongeorganiseerde sportactiviteit doet.
Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	84%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	80%	80%	80%	80%

Toelichting:
In 2024 was een opvallende stijging te zien. Het is niet zeker of dit aanhoudt.

% Sportdeelname van ouderen (> 65 jaar)
Percentage respondenten van 65 jaar en ouder uit de omnibusenquête, dat aan een georganiseerde en/of ongeorganiseerde activiteit doet.
Bron: Stadspeiling+

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	63%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	65%	65%	65%	65%

Toelichting:
Geen bijzonderheden.

% Verhuurde wijk- en schooltuinen
Bezetting wijk- en schooltuinen uitgedrukt in percentages.
Bron: Registratie Vastgoedbedrijf

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	100%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	80%	80%	80%	80%

Toelichting:
Geen bijzonderheden.

Prestatie-indicatoren Programma 5 Veiligheid

Prestatie-indicatoren 5.1 Bevorderen van de veiligheid in de woning

Uitvoeren van voorlichtings-, subsidie- en /of handhavingsacties ter voorkoming en vermindering van criminaliteit
Om criminaliteit zoveel mogelijk preventief te voorkomen, wordt er voorlichting (o.a. radicalisering) en subsidies (o.a. woninginbraken) gegeven en handhavingsacties uitgevoerd.
Bron: Gemeente Zoetermeer

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	93	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	5	5	5	5

Toelichting:
HALT geeft voorlichtingen op scholen over onder andere het tegengaan van ondermijning en geweld en wapenbezit. Daarnaast geven scholen zelf aan waarover zij hun leerlingen willen laten voorlichten. Thema's zijn bijvoorbeeld: Gedrag online, digitale criminaliteit en een veilige jaarwisseling. Daarnaast wordt de publiekscampagne vanuit de aanpak ondermijning die is gericht op het verminderen van criminaliteit door eerdere signalering en melding door inwoners, in 2025 gelanceerd.

Aantal personen met een tijdelijk huisverbod dat recidiveert
Het tijdelijk huisverbod dient ertoe een einde te maken aan een gewelddadige situatie in de huiselijke sfeer en om de juiste hulpverlening op te starten. Om te kunnen bepalen of dit een effectief instrument, wordt het aantal gevallen van recidive in kaart gebracht.
Bron: Konraad

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	4	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	2	2	2	2

Toelichting:
Het tijdelijk huisverbod dient ertoe een einde te maken aan een gewelddadige situatie in de huiselijke sfeer. Om te kunnen bepalen of dit een effectief instrument, wordt het aantal gevallen van recidive in kaart gebracht.

Prestatie-indicatoren 5.2 Behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk

Aantal WAS teams
Wijkbewoners die samen met de politie hun krachten bundelen om de veiligheid en de leefbaarheid in de eigen wijk te verbeteren.
Bron: Gemeente Zoetermeer

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	8	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	8	8	8	8

Toelichting:
Er zijn acht buurtpreventieteams in Zoetermeer. Het aantal teams blijft hiermee gelijk.

Prestatie-indicatoren 5.3 Behouden veiligheid in de stad

Aantal aangepakte criminele en overlast gevende jeugdgroepen
Aantal problematische en criminele jeugdgroepen die vanuit een multidisciplinaire zijn aangepakt door gemeente, politie en overige partners om (jeugd)overlast tegen te gaan en recidive van crimineel gedrag te voorkomen.
Bron: Gemeente Zoetermeer

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	2	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	2	2	2	2

Toelichting:
De verwachting is dat het aantal criminele en overlastgevende jeugdgroepen niet zal stijgen.

Schadebedrag jaarwisseling (€)
De totale schade in euro's aan gemeentelijke eigendommen tijdens de jaarwisseling in Zoetermeer.
Bron: Gemeente Zoetermeer

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	62.952	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	99.999	99.999	99.999	99.999

Toelichting:
Jaarlijks wordt in samenwerking met netwerkpartners door middel van tal van maatregelen ingezet op het voorkomen en verminderen van overlast, verstoring van de openbare orde en schade voorafgaand en tijdens de jaarwisseling.

Aantal integrale horecacontroles in het kader de Alcoholwet
Bij een integrale controle in het kader van de Alcoholwet wordt naast de leeftijdsgrenzen ook gekeken naar de vergunning of ontheffing, de inrichtingseisen en het eventuele terras.
Bron: Gemeente Zoetermeer

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	220	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	100	100	100	100

Toelichting:
Het aantal uit te voeren integrale controles blijft gelijk.

Aantal milieugerelateerde klachten

Milieu gerelateerde klachten (bron Omgevingsdienst Haaglanden). Omwonende die overlast ondervinden van bedrijven hebben de mogelijkheid om via de gemeente of de ODH een milieugerelateerde (geluid, afval, geur, etc.) klacht te melden.
Bron: Rapportage ODH

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	119	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	127	127	127	127

Toelichting:
Het aantal milieu gerelateerde klachten is gebaseerd op het aantal milieu gerelateerde klachten die de ODH in het werkplan 2025 geraamd heeft.

Controles volgens controleplan preventie brandveiligheid
Het aantal controles dat is uitgevoerd van (tijdelijke) gebruiksvergunning en het toezicht houden op de brandveiligheid is een kerntaak van de brandweer.
Bron: Rapport VRH

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	253	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	165	165	165	165

Toelichting:
Het aantal controles dat is uitgevoerd van (tijdelijke) gebruiksvergunning en het toezicht houden op de brandveiligheid is een kerntaak van de brandweer.

Deelname gemeente Zoetermeer aan multidisciplinaire, regionale oefening
Zoals afgesproken in het Besluit Veiligheidsregio's zorgt het bestuur van de veiligheidsregio ervoor dat de onderdelen van de rampenbestrijding en crisisbeheersing jaarlijks een gezamenlijke oefening houden.
Bron: Rapport VRH

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	1	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	1	1	1	1

Toelichting:
Ook in 2026 wordt deelgenomen aan 1 multidisciplinaire, regionale oefening.

Prestatie-indicatoren Programma 6 Dienstverlening en participatie

Prestatie-indicatoren 6.1 Continueren klanttevredenheid

Telefonie: Aantal inkomende gesprekken
Aantal inkomende gesprekken op 14079.
Bron: CMS, ringmaster

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	172.850	172.850	172.850	172.850

Toelichting:
Het inwonersaantal van Zoetermeer stijgt de komende jaren door de komst van nieuwe woonwijken . Door verdere verbetering van de website en webformulieren, verwachten we dat minder inwoners de telefoon pakken. Het aantal inkomende gesprekken blijft dus gelijk.

Telefonie: Aantal binnen 1 keer beantwoord (door GIP)
Percentage telefonisch contact dat direct door de frontoffice (14079) wordt beantwoord.
Bron: CMS, ringmaster

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	82%	82%	82%	82%

Toelichting:
We verwachten dat dit een constant cijfer zal blijven. Een deel van de vragen zullen altijd te complex zijn voor de frontoffice.

Telefonie: Aantal doorverbonden naar vakafdeling
Percentage directe doorverbindingen naar vakafdeling.
Bron: CMS, ringmaster

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	3%	3%	3%	3%

Toelichting:
In het najaar 2025 wordt er een onderzoek gedaan naar de bereikbaarheid en de terugbelverzoeken. In 2026 zullen we verbeterpunten doorvoeren. Naar aanleiding hiervan kan het cijfer komende jaren nog wijzigen.

Telefonie: % Telefonie binnen de servicenorm (binnen 3 minuten krijgt de beller een medewerker te spreken)

Binnen 3 minuten na het keuzemenu krijgt de beller iemand aan de telefoon.
Bron: CMS, ringmaster

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	75,0%	80,0%	85,0%	95,0%

Toelichting:
We gaan dit bereiken door een goede planning gebaseerd op ervaringscijfers van de afgelopen jaren en het verbeteren van het proces rond terugbelverzoeken, zodat herhaalverkeer wordt voorkomen..

Telefonie: Kwaliteit telefonische dienstverlening

Klanttevredenheidsonderzoek door klant in focus, die direct na het contact met een enquête de kwaliteit van het contact bevragen.
Bron: Klant in focus

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	7,0	7,3	7,5	7,6

Toelichting:
We streven naar goede telefonische dienstverlening door kundig personeel.

Balie: Aantal bezoekers

Aantal inwoners dat de balie bezoekt.
Bron: Q Matic

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	65.000	70.000	67.000	55.000

Toelichting:
De paspoortpiek is in 2029 voorbij, er worden daarom minder inwoners aan de balie verwacht.

Balie: % Afspraak binnen de servicenorm (binnen twee weken is er een mogelijkheid om een afspraak te maken)
Percentage van de afspraken die binnen twee weken geboekt kunnen worden (=servicenorm).
Bron: handmatige kwaliteitsmeting

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	80,0%	80,0%	80,0%	80,0%

Toelichting:
Het streven blijft dat inwoners binnen twee weken een afspraak kunnen maken voor een bezoek aan de balie.

Balie: Kwaliteit persoonlijke dienstverlening
Klanttevredenheidsonderzoek door Klant in focus.
Bron: Klant in focus

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	8,0	8,0	8,0	8,0

Toelichting:
Persoonlijke dienstverlening wordt als vriendelijk en deskundig ervaren.

Website: Aantal unieke bezoekers

Met unieke bezoekers bedoelen we het aantal verschillende bezoekers die de website in een bepaalde periode hebben bezocht.
Bron: site improve

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	705.000	710.000	715.000	720.000

Toelichting:
Door de te verwachte groei van het aantal inwoners van de gemeente is aannemelijk dat het aantal bezoekers van de website zal toenemen. Ook door verbeteringen van de website.

Website: % Website binnen de servicenorm (vragen of opmerkingen over de website handelen wij binnen 5 werkdagen af)

Vragen of opmerkingen over de website handelen we binnen 5 werkdagen af.
Bron: Klant in focus

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	83,0	84,0	85,0	85,0

Toelichting:
Sommige vragen kosten meer tijd dan de gestelde servicenorm.

Website: Kwaliteit van de digitale dienstverlening

Deze meting wordt uitgevoerd door Klant in focus.
Bron: Klant in focus

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	7,6	7,7	7,7	7,8

Toelichting:
Door het wegnemen van drempels en het verhogen van de toegankelijkheid wordt de digitale dienstverlening kwalitatief beter voor al onze inwoners.

Prestatie-indicatoren Programma 7 Inrichting van de stad

Prestatie-indicatoren 7.5 Overige

Leegstand gemeentelijke vastgoedportefeuille

Het aantal m2 bruto-vloeroppervlakte (bvo) van de gemeentelijke gebouwen of gebouwdelen dat niet verhuurd is en dus leegstaat (exclusief tijdelijke leegstand ivm herontwikkeling), uitgedrukt als percentage van het totaal aantal m2 bvo. Het percentage leegstand gemeentelijk vastgoed is maximaal 2,9%.
Bron: Gemeentelijke database

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	3,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	2,9%	2,9%	2,9%	2,9%

Toelichting:
De gemeente streeft ernaar om de volledige vastgoedportefeuille in te zetten voor maatschappelijke activiteiten. Daarbij is de doelstelling om de leegstand te beperken tot maximaal 2,9% van het totaal aantal verhuurbare vierkante meters. In 2023 werd deze doelstelling ruimschoots behaald, met een leegstand van slechts 0,76%. Voor 2025 wordt verwacht dat de leegstand opnieuw onder de doelstelling zal uitkomen, mede dankzij de geplande invulling van de panden aan het Stadhuisplein 23, Zuidwaarts 2 en de gedeeltelijke leegstand van locatie Croesinckplein (Welkom2).

Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie

Bedragen x €1.000

Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren (1.1)					
400.01 Onderwijshuisvesting	**-10.309**	**-10.726**	**-10.962**	**-11.122**	**-11.182**
480.01 Lokaal onderwijsbeleid	**-761**	**-773**	**-755**	**-733**	**-667**
480.04 Onderwijsachterstanden	**-537**	**-561**	**-660**	**-660**	**-661**
480.07 Leerlingenvervoer	**-2.521**	**-2.695**	**-2.695**	**-2.695**	**-2.695**
482.02 Onderwijs-arbeidsmarkt/ volwasseneducatie	**90**	**40**	**20**	**0**	**0**
Totaal Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren (1.1)	**-14.038**	**-14.714**	**-15.052**	**-15.210**	**-15.205**
Beperken uitval in het onderwijs (1.2)					
480.06 Voortijdig schoolverlaten	**-2.096**	**-1.970**	**-1.970**	**-1.970**	**-1.970**
480.08 Zorgstructuur onderwijs	**-462**	**-481**	**-481**	**-481**	**-481**
482.02 Onderwijs-arbeidsmarkt/ volwasseneducatie	**-250**	**-164**	**-144**	**-122**	**1**
Totaal Beperken uitval in het onderwijs (1.2)	**-2.808**	**-2.616**	**-2.596**	**-2.574**	**-2.450**
Bevorderen van een beter vestigings- en ondernemersklimaat (1.3)					
310.15 Economische ontwikkeling	**-1.793**	**-1.823**	**-1.696**	**-1.696**	**-1.696**
310.25 Beheer warenmarkten	**12**	**40**	**45**	**45**	**45**
Totaal Bevorderen van een beter vestigings- en ondernemersklimaat (1.3)	**-1.782**	**-1.783**	**-1.652**	**-1.652**	**-1.652**
Bevorderen groei werkgelegenheid (1.4)					
310.15 Economische ontwikkeling	**-391**	**-362**	**-362**	**-362**	**-362**
Totaal Bevorderen groei werkgelegenheid (1.4)	**-391**	**-362**	**-362**	**-362**	**-362**
Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie (1.5)					
482.02 Onderwijs-arbeidsmarkt/ volwasseneducatie	**-102**	**-101**	**-101**	**-101**	**-101**
610.01 Participatie	**-16.572**	**-14.641**	**-14.870**	**-14.958**	**-14.752**
611.03 Wet sociale werkvoorziening	**-8.018**	**-8.819**	**-8.649**	**-8.321**	**-8.321**
Totaal Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie (1.5)	**-24.692**	**-23.561**	**-23.620**	**-23.380**	**-23.174**
Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan (1.6)					
610.02 Hoogwaardig handhaven	**-639**	**-623**	**-579**	**-579**	**-579**
610.03 Inkomensondersteunende voorzieningen	**-19.841**	**-17.704**	**-16.925**	**-16.425**	**-16.425**
920.01 Kwijtschelding van belastingen	**-1.905**	**-1.894**	**-1.894**	**-1.894**	**-1.894**
Totaal Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan (1.6)	**-22.386**	**-20.221**	**-19.398**	**-18.898**	**-18.898**
Saldo	**-66.097**	**-63.257**	**-62.679**	**-62.075**	**-61.741**

Programma 2 Samen leven en ondersteunen

Bedragen x €1.000

Programma 2 Samen leven en ondersteunen	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp (2.1)					
671.01 Universele preventie jeugd	**-5.282**	**-5.319**	**-5.319**	**-5.127**	**-5.127**
671.02 Selectieve preventie jeugd	**-2.017**	**-1.998**	**-1.998**	**-1.998**	**-1.998**
671.03 Maatwerk jeugd	**-5.231**	**-4.302**	**-4.032**	**-4.032**	**-4.055**
671.04 Specialistische jeugdhulp	**-87.108**	**-89.098**	**-88.771**	**-88.251**	**-88.251**
682.01 Jeugd voorzieningen	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp (2.1)	**-99.639**	**-100.718**	**-100.121**	**-99.409**	**-99.432**
Bevorderen meedoen aan de samenleving en zelfstandig wonen (2.2)					
662.01 Wmo maatwerk	**-27.047**	**-31.423**	**-31.430**	**-31.080**	**-30.980**
670.01 Wmo algemene voorziening	**-22.670**	**-22.489**	**-22.871**	**-22.868**	**-22.868**
670.05 Wmo maatschappelijke zorg	**-822**	**-895**	**-895**	**-895**	**-895**
Totaal Bevorderen meedoen aan de samenleving en zelfstandig wonen (2.2)	**-50.538**	**-54.806**	**-55.196**	**-54.844**	**-54.744**
Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden (2.3)					
670.04 Wmo preventie	**-256**	**-256**	**-256**	**-256**	**-256**
714.01 Gezondheidszorg	**-2.125**	**-2.104**	**-2.104**	**-2.104**	**-2.104**
Totaal Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden (2.3)	**-2.381**	**-2.360**	**-2.360**	**-2.360**	**-2.360**
Saldo	**-152.558**	**-157.884**	**-157.677**	**-156.613**	**-156.536**

Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen

Bedragen x €1.000

Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bevorderen duurzame ontwikkeling (3.1)					
721.19 Afvalinzameling	**6.166**	**6.185**	**6.291**	**6.257**	**6.229**
723.36 Milieubeleid	**-2.332**	**-2.249**	**-2.591**	**-2.239**	**-2.005**
Totaal Bevorderen duurzame ontwikkeling (3.1)	**3.835**	**3.937**	**3.700**	**4.018**	**4.224**
Behouden kwaliteit openbare ruimte (3.2)					
810.18 Algemeen beheer	**-4.587**	**-4.334**	**-4.146**	**-4.146**	**-4.147**
810.28 Dagelijks beheer en klein onderhoud	**-22.135**	**-22.051**	**-22.477**	**-22.336**	**-22.288**
810.38 Exploitaties	**4.201**	**4.007**	**4.020**	**3.981**	**3.952**
810.48 Groot onderhoud	**-14.206**	**-6.908**	**-7.455**	**-8.550**	**-8.909**
Totaal Behouden kwaliteit openbare ruimte (3.2)	**-36.728**	**-29.286**	**-30.058**	**-31.052**	**-31.392**
Saldo	**-32.894**	**-25.349**	**-26.357**	**-27.034**	**-27.168**

Programma 4 Vrije tijd

Bedragen x €1.000

Programma 4 Vrije tijd	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bevorderen laagdrempelig toegankelijke culturele en sportvoorzieningen (4.1)					
530.02 Exploitatie sportaccommodaties	**-5.384**	**-5.719**	**-6.531**	**-6.533**	**-6.484**
540.03 Cultuur	**-11.396**	**-9.472**	**-10.052**	**-9.595**	**-9.595**
540.04 Beeldende kunst in de openbare ruimte	**2.006**	**-234**	**298**	**-234**	**-234**
560.38 Natuur- en milieu-educatieve voorzieningen	**-2.774**	**-2.156**	**-2.158**	**-2.167**	**-2.175**
630.02 Welzijnsaccommodaties	**267**	**1.142**	**1.141**	**1.013**	**1.006**
Totaal Bevorderen laagdrempelig toegankelijke culturele en sportvoorzieningen (4.1)	**-17.281**	**-16.439**	**-17.303**	**-17.515**	**-17.482**
Bevorderen levendige stad (4.2)					
002.31 Evenementen	**-1.225**	**-1.154**	**-1.152**	**-1.152**	**-1.152**
530.04 Vrijetijds-, sport- en spelontwikkeling	**-1.495**	**-1.233**	**-1.598**	**-1.598**	**-1.598**
530.05 Strategisch beleid sport	**-628**	**-525**	**-525**	**-525**	**-525**
540.03 Cultuur	**-3.440**	**-3.567**	**-3.382**	**-3.382**	**-3.382**
540.04 Beeldende kunst in de openbare ruimte	**-97**	**-101**	**-101**	**-101**	**-101**
541.16 Monumentenbeleid	**-284**	**-288**	**-288**	**-288**	**-288**
Totaal Bevorderen levendige stad (4.2)	**-7.171**	**-6.867**	**-7.046**	**-7.046**	**-7.046**
Saldo	**-24.452**	**-23.306**	**-24.349**	**-24.561**	**-24.528**

Programma 5 Veiligheid

Bedragen x €1.000

Programma 5 Veiligheid	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bevorderen van de veiligheid in de woning (5.1)					
002.27 Veiligheid en openbare orde	**-13**	**-13**	**-13**	**-13**	**-13**
Totaal Bevorderen van de veiligheid in de woning (5.1)	**-13**	**-13**	**-13**	**-13**	**-13**
Bevorderen /behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk (5.2)					
002.27 Veiligheid en openbare orde	**-275**	**-286**	**-286**	**-286**	**-286**
140.18 Handhaving openbare ruimten	**-2.943**	**-3.386**	**-3.391**	**-3.581**	**-3.581**
140.19 Dienstverlening handhaving openbare orde	**-19**	**-19**	**-19**	**-19**	**-19**
Totaal Bevorderen /behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk (5.2)	**-3.237**	**-3.691**	**-3.696**	**-3.886**	**-3.886**
Behouden veiligheid in de stad (5.3)					
002.26 Vergunningen apv- en bijzondere wetten	**-416**	**-601**	**-601**	**-601**	**-601**
002.27 Veiligheid en openbare orde	**-15.555**	**-14.628**	**-14.790**	**-14.533**	**-14.431**
140.28 Opvang zwerfdieren	**-92**	**-96**	**-96**	**-96**	**-96**
820.26 Handhaving wabo,apv en bijzondere wetten	**-2.244**	**-2.400**	**-2.399**	**-2.399**	**-2.399**
Totaal Behouden veiligheid in de stad (5.3)	**-18.307**	**-17.724**	**-17.885**	**-17.628**	**-17.526**
Saldo	**-21.557**	**-21.429**	**-21.595**	**-21.528**	**-21.426**

Programma 6 Dienstverlening en participatie

Bedragen x €1.000

Programma 6 Dienstverlening en participatie	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Continueren klanttevredenheid (6.1)					
002.21 Basisregistraties ppl	**-549**	**-555**	**-555**	**-555**	**-555**
003.01 Publieksplein	**-5.287**	**-4.149**	**-4.059**	**-4.247**	**-4.200**
820.16 Wabo-vergunningen	**-1.113**	**822**	**1.134**	**1.133**	**1.133**
999.27 Overhead Publieksplein	**0**	**-611**	**-612**	**-612**	**-613**
Totaal Continueren klanttevredenheid (6.1)	**-6.949**	**-4.494**	**-4.092**	**-4.281**	**-4.235**
Bevorderen van de participatie (6.2)					
001.01 Functioneren bestuur	**-2.861**	**-2.955**	**-2.900**	**-2.903**	**-2.907**
001.06 Raad	**-3.202**	**-3.403**	**-3.304**	**-3.304**	**-3.304**
922.90 Algemene baten en lasten concern (progr.6)	**-285**	**-250**	**-100**	**-100**	**-100**
Totaal Bevorderen van de participatie (6.2)	**-6.348**	**-6.608**	**-6.304**	**-6.308**	**-6.311**
Saldo	**-13.297**	**-11.102**	**-10.396**	**-10.588**	**-10.546**

Programma 7 Inrichting van de stad

Bedragen x €1.000

Programma 7 Inrichting van de stad	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bevorderen passende woonruimte voor iedere Zoetermeerder (7.1)					
820.36 Uitvoering volkshuisvestingsregelingen	**-252**	**-259**	**-259**	**-259**	**-259**
820.46 Volkshuisvestingsbeleid	**-830**	**-572**	**-541**	**-532**	**-528**
822.36 Woonwagenhuisvesting	**-239**	**-186**	**-186**	**-186**	**-186**
Totaal Bevorderen passende woonruimte voor iedere Zoetermeerder (7.1)	**-1.321**	**-1.018**	**-986**	**-977**	**-973**
Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio (7.2)					
810.11 Strategie en programmacoordinatie	**-221**	**-222**	**-222**	**-222**	**-222**
810.23 Ruimtelijke plannen en verkeer	**-1.521**	**-1.731**	**-1.585**	**-1.565**	**-1.665**
830.18 Grondexploitatie oosterheem	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
830.42 Grondexploitatie palenstein	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
830.73 Grondbedrijf algemeen	**223**	**591**	**278**	**609**	**1**
830.74 Grondbedrijf verspreide gronden en panden	**54**	**0**	**0**	**0**	**0**
830.75 Grondbedrijf projecten in voorbereiding	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
830.76 Grondbedrijf projecten in uitvoering	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
830.80 Binnenstad	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
913.03 Overige financiele middelen (opbr.gem. eigend. niet voor openb.dnst. bestemd)	**816**	**792**	**791**	**680**	**644**
922.30 Algemene baten en lasten directie stad (bedrijfsvoering)	**-360**	**-215**	**-218**	**-218**	**-218**
999.35 Afdelingsoverhead Projectenbureau	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio (7.2)	**-1.010**	**-784**	**-956**	**-716**	**-1.459**
Bevorderen kwaliteit van gebouwde omgeving en publieke ruimte (7.3)					
810.23 Ruimtelijke plannen en verkeer	**-2.005**	**-2.156**	**-2.156**	**-2.156**	**-2.156**
Totaal Bevorderen kwaliteit van gebouwde omgeving en publieke ruimte (7.3)	**-2.005**	**-2.156**	**-2.156**	**-2.156**	**-2.156**
Behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid (7.4)					
810.23 Ruimtelijke plannen en verkeer	**-1.511**	**-1.184**	**-905**	**-1.121**	**-1.140**
Totaal Behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid (7.4)	**-1.511**	**-1.184**	**-905**	**-1.121**	**-1.140**

Programma 7 Inrichting van de stad	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Overige (7.5)					
820.76 Vastgoedbeheer	**3**	**-466**	**-443**	**-453**	**-405**
922.30 Algemene baten en lasten directie stad (bedrijfsvoering)	**43**	**4**	**7**	**5**	**14**
960.30 Saldi van kostenplaatsen directie stad	**-1.661**	**0**	**0**	**0**	**0**
999.33 Overhead Stedelijke ontwikkeling	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Overige (7.5)	**-1.615**	**-462**	**-436**	**-448**	**-391**
Saldo	**-7.462**	**-5.603**	**-5.439**	**-5.418**	**-6.120**